10616

INDEX GENERALIS BIPARTITUS

Locupletissimus

EXERCITATIONUM

STRUVIO - MÜLLERIANARUM

IN PANDECTARUM LIBROS L.

quorum

I. Seriem tum Librorum & Titulorum, in Digestis, tum Exercitationum & passim incidenter occurrentium quæstionum,

II. Rerum & verborum Catalogum ordine Alphabetico

exhibet.

Source : BIU Cujas

INDEX GENERALIS,

Ordinem tum Librorum & Titulorum in Pandectis, tum Exercitationum ad eas, & passim incidenter occurrentium quæstionum exhibens.

PARS PRIMA PANDECTARUM.

Exercitatio I. ad Librum I.

TIT. 1. DE Justitia & Jure. pag. 10.
2. De origine Juris, omnium Magistratuum, & successione Prudentũ. 44

Exercitatio II.

3. De Legibus, Senatus consultis & longa consuetudine. 63
4. De constitutionibus Principum. 75

Exercitatio III.

5. De statu hominum. 97
6. De his, qui sui vel alieni juris sunt. 110
7. De adoptionibus & emancipationibus, & aliis modis, quibus potestas solvitur 124
8. De divisione rerum & qualitate 131

Exercitatio IV.

9. De Senatoribus. 153
10. De officio Consulis. 159
11. De officio Præfecti Prætorio, 161
12. De officio Præfecti Urbi 163
13. De officio Quæstoris. 165
14. De officio Prætorum. 168
15. De officio Præfecti Vigilum. 172
16. De officio Pro-Consulis & Legati 173
17. De officio Præfecti Augustalis. 175
18. De officio Præsidis. 176
19. De officio Procuratoris Cæsaris, vel Rationalis 178
20. De officio Juridici. 179
21. De officio ejus, cui mandata est jurisdictio 180
22. De officio Assessorum. 187

Ad Librum II.

TIT. 1. De Jurisdictione p. 191
2. Quod quisque juris in alterum statuerit, ut ipse eôdem jure utatur. 220
3. Si quis jus dicenti non obtemperavit. 223

Exercitatio V.

4. De in jus vocando. 224
5. Si quis in jus vocatus non iverit, sive quis eum vocaverit, quem ex Edicto non debuerit. 239
6. In jus vocati ut eant, aut satis, vel cautum dent 241
7. Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat 241
8. Qui satisdare cogantur, vel jurato promittant, vel suæ promissioni committantur. 242
9. Si ex noxali causa agatur, quemadmodum caveatur. 249
10. De eo, per quem factum erit, quo minus quis judicio sistat. 249
11. Si quis cautionibus in judicio sistendi causa factis non obtemperavit. 250
12. De feriis & dilationibus & diversis temporibus. 255
13. De edendo. 262

Exercitatio VI.

14. De pactis. 273
15. De transactionibus. 327

Exercitatio VII. ad Librum III.

TIT. 1. De postulando. 347
2. De his, qui notantur infamia. 365
3. De Procuratoribus & Defensoribus. 377
4. Quod cujusque universitatis nomine vel contra eam agatur. 398
5. De negotiis gestis. 405
6. De calumniatoribus. 414

Exercitatio VIII. ad Librum IV.

TIT. 1. De in integrum restitutionibus 418
2. Quod metus causa gestum erit 426
3. De dolo malo. 441
4. De minoribus viginti quinque annis 453
5. De capite minutis 478.
6. Ex quibus causis majores viginti quinque annis in integrum restituantur. 479

Source : BIU Cujas

7. De alienatione judicii mutandi causa facta. 490
8. De receptis, qui arbitrium receperunt, ut sententiam dicant. 493
9. Nautæ, Caupones, Stabularii ut receptum restituant. 503

PARS SECUNDA PANDECTARUM.

Exercitatio IX. ad Librum V.

TIT. 1. De Judiciis, & ubi quisque agere vel conveniri debeat. 517

Exercitatio X.

2. De inofficioso testamento. 605
3. De petitione hæreditatis. 639
4. Si pars hæreditatis petatur. 661
5. De possessoria hæreditatis petitione. 663
6. De fideicommissaria hæreditatis petitione. 664

Exercitatio XI. Ad Librum VI.

TIT. 1. De rei vindicatione. 665
2. De Publiciana in rem actione. 700
3. Si ager vectigalis, i. e. emphyteuticus petatur. 706

Exercitatio XII. ad Librum VII.

TIT. 1. De usufructu, & quemadmodum quis utatur fruatur. 734
2. De usufructu accrescendo. 760
3. Quando dies ususfructus legati cedat. 764
4. Quibus modis usus vel ususfructus amittatur. 765
5. De usufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, vel minuuntur. 760
6. Si ususfructus petatur, vel ad alium pertinere negetur 774
7. De operis servorum. 777
8. De usu & habitatione. 778
9. Usufructuarius quemadmodum caveat. 787

Exercitatio XIII. ad Librum VII.

TIT. 1. De servitutibus. 795
2. De servitutibus urbanorum prædiorum. 799
3. De servitutibus prædiorum rusticorum. 808
4. Communia prædiorum tam urbanorum quam rusticorum. 819
5. Si servitus vindicetur, vel ad alium pertinere negetur. 834
6. Quemadmodum servitus amittatur. 843

Exercitatio XIV. ad Librum IX.

TIT. 1. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. 852
2. Ad legem Aquiliam. 865
3. De his, qui dejecerint vel effuderint. 873
4 De noxalibus actionibus. 883.

Ad Librum X.

TIT. 1. Finium regundorum. 886

Exercitatio XV.

2. Familiæ erciscundæ. 902
3. Communi dividundo. 917
4. Ad exhibendum. 926

Ad Librum XI.

TIT. 1. De interrogationibus in jure faciendis & interrogatoriis actionibus. 931
2 De quibus rebus ad eundem Judicem eatur 934
3. De servo corrupto. 935
4. De fugitivis. 939
5. De aleatoribus. 941
6. Si mensor falsum modum dixerit. 949
7. De Religiosis & sumptibus funerum, & ut funus ducere liceat. 95
8. De mortuo inferendo & sepulchro ædificando. 983

PARS TERTIA PANDECTARUM.

Exercitatio XVI. ad Librum XII.

TIT. 1. De rebus creditis, si certum petatur, & de condictione. 991

Exercitatio XVII.

2. De jure jurando sive voluntario, sive necessario, sive judiciali 1045
3. De in litem jurando, 1111

Exercitatio XVIII.

4. De condictione causa data, causa non secuta. 1150
5. De condictione ob turpem vel injustam causam. 1162
6. De condictione indebiti. 1171
7. De condictione sine causa. 1190

An Librum XIII.

TIT. 1. De condictione furtiva. 1192
2. De condictione ex lege. 1202
3. De condictione triticaria. 1205
4. De eo, quod certo loco dari oportet. 1208
5. De constituta pecunia. 1214

Exercitatio XIX.

6. Commodati vel contra. 1221
7. De pigneratia actione, vel contra.

Exercita-

Source : BIU Cujas

Exercitatio XX. ad Librum XIV.

TIT. 1. De exercitoria actione. 1279
2. De lege Rhodia de jactu. 1289
3. De institoria actione. 1312
4. De tributoria actione. 1320
5. Quod cum eo, qui in alienâ potestate est, negotium gestum esse dicetur. 1324
6. De SCto Macedoniano. 1326

Ad Librum XV.

TIT. 1. De peculio. 1341
2. Quando de peculio actio annalis est. 1350
3. De in rem verso. 1351
4. Quod jussu. 1354

Exercitatio XXI. ad Librum XVI.

TIT. 1. Ad Senatus Consultum Vellejanum. 1356
2. De compensationibus. 1376
3. Depositi vel contra. 1400

Exercitatio XXII. ad Librum XVII.

TIT. 1. Mandati vel contra. 1425
2. Pro socio. 1451

Exercitatio XXIII. Ad Librum XVIII.

TIT. 1. De contrahenda emptione & de pactis inter emptorem & venditorem compositis & quæ venire non possint. 1488
2. De in diem addictione. 1540
3. De lege commissoria. 1543
4. De hæreditate vel actione vendita. 1589
5. De rescindenda venditione & quando licet ab emptione discedere. 1611
6. De periculo & commodo rei venditæ. 1628
7. De servis exportandis, vel si ita mancipium veneat, ut manumittatur vel contra. 1642

Ad Librum XIX.

TIT. 1. De actionibus empti & venditi 1643

Exercitatio XXIV.

2. Locati conducti. 1662

Exercitatio XXV.

3. De æstimatoria actione. 1718
4. De rerum permutatione. 1724
5. De præscriptis verbis, & in factum actionibus. 1736

INDEX PRÆCIPUARUM QUÆSTIONUM.

In Exercit. I.

QV. An jus derivetur â justitiâ? Remissivè th. 15. a. pag. 18.
An justitia universalis versetur in operationibus? Aff. th. 17. a. pag. 18.
An in l. 10. ff. de J. & J. universalis vel particularis justitia definiatur? Remiss. th. 18. 6. & 7. pag. 19.
An sola justitia particularis sit finis jurisprudentiæ? Neg. th. 18. p. 19. & th. 37. p. 29
An cives ex æquo munera & onera Reipublicæ ferant? Aff. th. 21. γ. pag. 21
An jure talionis possit supplicium sumi â deditis & captivis hostium, â quibus se dedentes & captivi nostri eximiâ crudelitate interempti sunt? Remiss. th. 34. 6. p. 24
Quanam Judex puniens dimetiatur æqualitate seu proportione Geometricane an Arithmetica? Dist. th. 36. a. pag. 29.
An leges intendant obedientiam tantùm externam? Neg. th. 42. pag. 31.
An dentur in jure nostro, scil. Institutionibus, Pandectis & Codice antinomiæ? th. 69. a. pag. 60
An Codex deroget Pandectis? Neg. th. 69. & 6. pag. 59. & 60.
An leges Codicis aliis legibus Codicis derogent? Neg. th. 69. p. 59.
An institutiones Digestis & Codici, & hæc illis derogent? Neg. th. 69. pag. 59. seq.

Exercit. II.

QV. An in Aristocratia & Democratia Magistratus & Superiores, penes quos summa potestas est, leges ferant, quibus paulò post æque illi ac alii patere teneantur? Aff. th. 7. 6. pag. 65.
An legislator lege à se aut prædecessoribus suis lata, neque quoad vim coactivam, neque directivam obligetur? Aff. th. 8. pag. 65
Cur Imperantes, etiam Monarchæ, legibus se velle vivere profitentur, si videatur id pugna-

Source : BIU Cujas

pugnare cum ipsorum dignitate ? Dist. th. 8. a. pag. 65.
Num Princeps ex contractu cum subdito invito obligetur. Aff. th. 9. β. pag. 66.
An Capitulationi Cæsareæ subsit conventio ? Remiss. th. 10. β. pag. 66.
An viistius conventionis Imperatori contra Capitulationem Cæsaream agenti resisti possit ? Remiss. ibid.
An Capitulatio Cæsareæ Majestati seu absolutæ potestati Imperatoris detrahat ? Remiss. 10. β. pag. 66.
An vim contractus an legis habeant Recessus ? R. utriusque th. 10. δ. pag 67.
Num Augusta seu Imperatoris Conjux exemplo Augusti seu Imperatoris legibus sit soluta ? Aff. th. 11. a. pag. 67.
An leges civiles seu positivæ humanæ etiam obligent in conscientia ? Dist. th. 13. pag. 68.
Utrum Prudentes cogi de respondendo, vel etiam inviti possunt ? Aff. th. 17. ι. pag. 71.
Si Magiffratui urbico, qui expressam juris statuendi potestatem non habet, populus pateat, num connivente Magistratu consuetudo fiat ? Aff. th. 20. β. pag. 72.
Utrum duo vel plura Instrumenta â Notariis confecta ad sufficientem consuetudinis probationem requirantur ? R. discretioni Judicis relinquitur. Th. 21. ε. pag. 74.
Num in dubio Privilegium esse reale, an personale præsumendum ? Dist. th. 29. β. 78.
An unicus actus contrarius sufficiat, an plures requirantur ad renunciationem Privilegii ? Aff. th. 31. β. p. 79.
An statuta Civitatum provincialium indigeant confirmatione superioris ? Dist. th. 42. p. 88.
An judex contra communem Doctorum opinionem judicans adhærendo opinioni singulari unius Doctoris litem ex quasi-delicto faciat suam ? Dist. th. 51. ζ. pag. 95.

Exercit. III.

QV. Utrum rectè jus sic distribuatur, ut aliud circa personam, aliud circa res, & aliud circa actiones versetur ? Remiss. th. 1. a. p. 97.

Num jus Civile â jure Divino, secundùm. qd. fœtus in utero animatus homo est, abeat & sectetur Stoicos, quibus Embrio non habetur pro homine ? Remiss. th. 3. β. p. 99.
An mulier molam gerens privilegiis prægnantium gaudeat ? Remiss. th. 3. δ. p. 100.
An prægnans mulier relegari possit ? Remiss. th. 3. δ. p. 100.
Qua pœna mulier sentiens dolores puerperii, si latrinam accesserit, & partum voluntariè & dolosè in cloacam emiserit, sit afficienda ? Remiss. th. 3. δ. p. 100.
Utrum possit mulier aliquando ultra decimum mensem & initium undecimi uterum gerere ? Aff. th. 4. η. p. 101.
Utrum infantes expositi, quorum parentes ignorantur, legitimi, an spurii esse præsumantur ? R. In dubio legitimos censendos th. 4. η. p. 101
An monstra animam habeant rationalem, & an per consequens baptizanda sint ? th. 4. θ. p. 101.
An partum monstrosum impunè occidere liceat ? Dist. th. 4. θ. p. 102.
An pristina servitus & inde fluens jus vitæ & necis, ex verâ ratione juris gentium ortum traxerit ? Remiss. th. 15. a. p. 105.
An parentes vel consanguinei ob precium participandum sese vendentem redimere possint ? Remiss. th. 18. β. p. 106.
An & quatenus liceat hostem jure belli occidere ? Remiss. th. 18. β. p. 106.
An ad pœnam capitalem damnati fiant servi ? Remiss. th. 18. γ. p. 106.
An justè apud Christianos servitus sit sublata ? Remiss. th 21. β. p. 107.
Num adscriptitii distinguantur â servis. Remiss. th. 22. a p. 108.
Num leges & constitutiones in jure civili de servis & operis libertorum, vel de adscriptitiis loquentes ad hodiernorum rusticorum operas applicari possint ? Aff. th. 22. β. p. 108.
An operæ â Domino alteri cedi & locari possint ? Aff. th. 24. ε. p. 109.
Si Dominus, cui operæ debentur, moriatur, relictis pluribus liberis vel hæredibus, an tum singulis sint præstandæ ? Aff th. 24. ε. p. 109.
Num cogi possint subditi ad præstanda servitia ad novi ædificii. ubi hactenus nullum fuit, exstructionem ? Neg. th. 24. ε. p. 109.
Num subditi vecturas & servitia ad ædificationem habitationum tantum, an etiam ad pertinentes villas aliaque ædificia, præstare teneantur ? Neg. th. 24. ε. p. 109.

Source : BIU Cujas

Si subditus mandato Domini in loco dissito, ad quem tum eundo, tum redeundo unus vel alter dies insumendus est, præstare jubeatur, utrum hi dies itineri insumpti computari ac rusticis prodesse debeant? Aff. th. 24. *n.* p. 110.

Num servus esse possit sine Domino? Neg. th. 29. a. p. 112.

An Tabularii sint servi publici? Neg. th. 30. a. p. 112.

An cum servus totus sit Domini & melioris conditionis esse non videatur, quàm brutum, quod ex consuetudine paret, & facit, ad quod adhibetur, & cui assuefactum est, ipse teneatur in omnibus etiam turpibus & illicitis sine omni contradictione herili imperio parere? Remiss. th. 31. p. 112.

An in bigamia natus ex ea, quam duxerat maritus, criminis hujus ignaram, pro filio ex justis nuptiis nato sit habendus? Aff. th. 43. *α.* p. 17.

Si vidua nimis festinaret ad secundas nuptias, cujus sit proles; primi; an secundi mariti? Remiss. th. 43. *α.* 117.

An quis verè probare possit, se esse filium suorum parentum? Dist. th. 43. *α.* 117.

Utrum nepotes per avi matrimonium post mortem filii naturalis subsecutum, legitimentur, ita scilicet, ut in avi familiam & potestatem veniant? Aff. th. 50. 120.

Si quis habeat filium naturalem primogenitum, eumque demum post intermedium matrimonium, ex quo itidem suscepit filium, legitimaverit, uter præferendus, ratione primogenituræ? Remiss. th. 51. *α.* 122.

An Nobilium spurii per Rescriptum legitimati nobilitatem consequantur? R. si ad nobilitatis jura consequenda sunt legitimati Th. 55. *β.* 123.

Num quarta Antoniana, quæ impuberi arrogato ex bonis patris arrogantis debetur, sit omnium bonorum, an vero portionis legitimæ? Resp. omnium bonorum, ex th. 60. 125. & *γ.* 126.

An avus sine filii consensu in locum nepotis tanquam ex filio nati neminem adoptare possit? Neg. th. 63. *β.* 127.

An adoptivus succedat in Feudis? Dist. th. 65. *α.* 127.

An dignitas Doctoralis vel Clericalis liberet â patriâ potestate? Neg. 66. 128.

Quando personæ, quæ unionem inire cupiunt, diversæ sunt jurisdictionis, vel bona sub diversis territoriis sita reperiantur, an utriusque Magistratus confirmatio requiratur? th. 66. *γ.* 128.

Num competens Magistratus requiratur? th. 66. *γ.* 128.

An Magistratus ipse in propria vel liberorum causa Judex esse possit? Neg. th. 66. *γ.* 129.

An appellatione der nächsten Freund veniant etiam affines? Neg. th. 66. *δ.* 129.

Utrum parentibus pactum unionis prolium testandi facultatem adimat? Dist. th. 66. *θ.* 129.

Cujus sit bonorum Ecclesiasticorum dominium? Resp. Ecclesiæ. Th. 71. *β.* 134.

Num liceat Ecclesiis bona temporalia possidere, præter primitias & decimas? Aff. th. 71. *β.* 135.

An jura civilia circa loca Religiosa sublata intelligantur per jus canonicum etiam quoad effectum juris civilis? th. 72. *β.* 136.

An Princeps aut Statûs Imperii in suo territorio Asylum constituere & locum quendam tali privilegio munire possit, ut homicidæ illuc fugientes â pœna liberentur? Aff. th. 72. *γ.* 138.

An populus quispiam partem aliquam maris externi, non tantùm imperio continere, sed etiam in proprietatem sic convertere possit ut mari illo ipse solus utatur, fruatur, aliosque ab usu ejus penitus excludat, ut absque ejus concessu nullam ex eo utilitatem percipere queant? Neg. & Aff. th. 79. *β* 145.

An ad res immobiles referri possint molendina pnevmatica & navalia? Aff th. 83. & *δ.* 149. seq.

Exercit. IV.

QV. Si quis patrem & Avum Senatores habeat, Pater autem è senatorio ordine ante ejus conceptionem ejiciatur, an nihilominus Senatoris nepos possit intelligi? Aff. th. 7. *γ.* pag. 158.

Cuinam probatio culpæ incumbat in casu exorti incendii; utrum actori restitutionem damni petenti, an Reo, in cujus ædibus incendium ortum? Resp. Reo incumbere. Th. 28. *α.* 172.

Num cognitio & remotio suspecti tutoris sint jurisdictionis, quæ mandari potest? Aff. th. 39. *γ.* 181.

An

Source : BIU Cujas

An in infirmitatis vel morbi casibus cognitio saltem mandetur, an vero & executio, sic totum imperium? Resp. posterius rationi juris magis convenit. th. 40. ℸ. 182.

Causæ cognitione delegata an commissa sit etiam executio? Neg. th. 45. 184.

An ad exequendum datus, habeat etiam jus cognoscendi? Dist th. 45. 184.

An Delegatus Principis differat à mandatario jurisdictionis? Resp. dijudicandum esse ex verbis commissionis th. 45. β. 186.

Num potestas legumlativa ad jurisdictionem aliquâ ratione referri queat? Aff. th. 49. α. 192.

An etiam jure Romano jurisdictio tam latè & plenè consideretur, ut omnem potestatem, quam quisque Magistratus in administratione Justitiæ tam ratione causarum civilium, quàm criminalium, non tantùm imploratus per actionem, sed & ex officio nobili exercet, & ita tum jurisdictionem in specie sic dictam, tum etiam merum imperium sub se comprehendat. Aff. & Neg. th. 49. ℸ 192.

Num judicis, qui jurisdictionem ad certam quantitatem habet restrictam, si de majore inter invitos pronunciaverit, sententia valiat, quoad summam, cujus habet cognitionem? th. 58. α. 196.

Num Clericus jurisdictionem secularis Judicis possit prorogare? th. 59. ε. 197.

Utrum jubere, cavere prætoria stipulatione, restituere in integrum; mittere in possessionem ut & dare bonorum possesionem sit juris dictionis, an mixti imperii? Aff. prius th. 65. 200.

An hæc jurisdictionis divisio in contentiosam & voluntariam sit generis, an vero speciei tantùm subdivisio? Aff. post. th. 68. 202.

Num voluntaria jurisdictio sit ordinaria, an verò extraordinaria? Aff. post. th. 71. α. 204.

Utrum magistratus seu Dominus jurisdictionalis in bonis sui debitoris, super quibus habet jurisdictionem, hypothecam sibi constituere & consensum desuper sibimet ipsi impertiri valeat? Aff. th. 27. ε. 206.

An Imperator solitariam in causis Principatuum, Ducatuum, Comitatuum &c. habeat jurisdictionem, an vero sociam & cum paribus Curiæ? th. 79. β. 211.

An Imperator solus ut in petitorio, ita & in possessorio in causis prædictorum Feudorum judicet? th. 79. β. 211.

Num Romanorum Rex propriâ autoritate, an Imperatoria autoritate jurisdictionem exerceat? ibid.

An jurisdictio Cameræ Imperialis sit propria & ordinaria, num delegata? Remiss. th. 79. β. 211.

An Camera Imperialis concurrentem cum Judicio Aulico habeat jurisdictionem? Aff. th. 79. ibid.

An concessa jurisdictione in genere, intelligatur etiam concessa jurisdictio superior? Neg. th. 80. 212.

An jurisdictio â superiori concessa conseatur privativè an circumlativè, ar verò subordinatè collata? Aff. posterius th. 80. 212.

Num Nobilis gaudens jurisdictione inferiore super Censiticos, über Schuld und Gülden/ an etiam jus habeat contractus emtionis venditionis confirmandi? neg. th. 80. γ. 212.

Si Præfecti jurisdictio â tali Nobili Amtsassio turbatur, arrogante sibi jus circa emtiones. & venditiones prædiorum, an Præfectus ipsi inhibere possit per præceptum pœnale? th. 80. ν. 3. 218.

Quid si servus Album Prætoris corruperit, num in Dominum detur actio noxalis? Neg. th. 82. ε. 218.

Num actio de Albo corrupto hodiè ad Constitution. Legum & Statuorum promulgatorum tutelam locum habeat? Aff. th. 82. c. 218.

An Exemplo Assessoris incidat in Edictum Prætoris Scabinatus vel Facultas aliqua Juridica de Jure respondens, si iniquum jus dicat? Dist. th. 83. ζ. 221.

An pars ista detracta heredibus obveniat illis in loco illo, contra quem exercetur jus retorsionis, ibi viventibus, an veto cedat Magistratui? th. 84. α. 223.

An retorsio locum habeat contra eam civitatem Saxonicam, in qua jus geradæ planè non, nec inter cives ejusdam obtinet, aut vero pauciores ad geradem pertinent, ut in quibusdam locis est, quæ Nifftel-Gerada vocatur? Remiss. th. 84. α. 223.

Exercit. V.

QV. An moribus nostris adhuc locum inveniat Edictum de in jus vocando, & peti-

Source : BIU Cujas

petito veniæ circa personas certas eâque neglecta actio ex hoc Edicto ad pœnam quinquaginta aureorum competat? Dist. th. 6. α. pag. 227.

Si de partis petitione non appareat, num quid ad ipsius requisitionem facta præsumatur Citatio? Aff. th. 8. δ. 224.

An reus si jam sit præsens, & non præcesserit citatio, teneatur respondere? Neg. th. 10. 229. vid. ε. 230.

Utrum jussus sive commissio illa â Judice facta præsumatur, an Nuncio dicenti: se ex mandato Judicis citare: credendum sit? Remiss. th. 11. θ. 232.

Debitor de fuga suspectus num capi possit? Aff. th. 12. δ. 235.

An etiam hîc deficientibus aliis probationibus stabitur juramento creditoris. Aff. th. 12. ib.

An in causis levioribus contra vagabundum decerni possit hæc Citatio? Aff. th. 12. ε. 236.

Num Citatio, extra territorium scilicet subsidialibus verbis, an verò literis fieri debeat? Dist. vid. th. 12. λ. 237.

Num Judex, sub quo reus citandus degit, citantem Judicem superiorem agnoscat: ita ut adhuc appellari possit? ipse citare possit. An vero judices ambo, citans & sub quo citandus commoratur, citatio per literas subsidiales fieri debeat. Th. 12. λ. 237.

Num citatum non comparentem â pœna contumaciæ hodie liberet rusticitas? Remiss. th. 15. α. 240.

Utrum personæ Illustres itemque spectabiles hoc ipso Privilegio, scilicet juratoriæ cautionis adhuc gaudeant? th. 24. δ. 245.

An hoc Privilegium omnibus Nobilibus competat? Dist. th. 24. ε. 246.

Quinam sub nomine Pauperum veniant? Remiss. th. 24. ε. 246.

Num Procuratores & defensores ad juratoriam cautionem admittendi sint? Neg. th. 24. θ. 247.

Num Tutores, Pupilli nomine in judicio litigantes, si nec Fidejussores nec pignora illis suppetant, ad hanc cautionem juratoriam admitti debeant? Aff. th. 24. θ. 247.

Noxæ deditus an adhuc in eadem causa sisti videatur? Dist. th. 26. & α. 249.

Si liber an manumissus sistatur, an adhuc in eadem causa sisti videatur? Dist. th. 26. & ε. 249.

An dies termini computetur in termino? Dist. th. 31. & α. 252. seq.

Utrum Princeps, si agat, â guerandæ præstatione sit immunis? Neg. th. 32. γ. 253.

Num Procurator absque speciali mandato ad guarandam præstandam admittendus sit? Aff. th. 32. ibid.

Num Judex præstationem guarandæ Actori ex officio possit imponere? Neg. th. 32. γ. 254.

Num Fidejussores vel pignora guarandæ accedere debeant? Neg. th. 32. δ. 252.

Num præceptum de Sabbato sanctificando sit morale, an ceremoniale? Rem. th. 34. δ. 257.

Num die Dominico aliisve feriatis diebus possit quis literis operam navare & in Jure studere? Aff. Neg. Dist. th. 35. α. 258.

An Judex Ferias eô modô, quô ipse servat, attendere debeat? Dist. th. 26. & δ. 258. seq.

An Judex possit terminum â lege præscriptum pro arbitrio sua prolongare aut coarctare? Dist th. 27. 259.

An ad quartam dilationem impetrandam, & juramentum desuper âProcuratore præstandum requiratur speciale mandatum, an verò sufficiat mandatum generale? Aff. prius th. 37. α. 260.

Quod si mortuus sit quartam dilationem impetrans, illaque dilatio effluxa sit, num ne heredi alia ultra illam sit concedenda? Aff. th. 37. α. 260.

Num Reo, an Judici prius libellus sit offendendus? Aff. posterius th. 38. δ. 263.

An nomen actionis in libello ut exprimatur sit necessarium? Neg. tam de Jure Canonico quàm Civili 40. 268.

An & quando actor libellum mutare possit? Dist. th. 41. 268.

Exercitatio VI.

QV. Quænam ergo est ratio, quod non nisi exceptio, non verò actio detur ex nudo pacto? Resp. Terminus legis. th. 15. β. p. 281.

Ad quam speciem conventionis referendum sit matrimonium & sponsalia? Resp. ad contractus personarum. th. 20. ε. 285.

An etiam pacta in continenti contractibus stricti juris adjecta iis ita insint, ut ipsum contractum & actionem inde venientem forment, prosintque actori? Neg. simpliciter. th. 29. 292.

Num redditio pignoris præsumtivè arguat prin-

Source : BIU Cujas

principalis debiti remissionem ? Neg. th. 34. θ. 303

An obligationem activam furiosus sibi per donationem ab alio factam acquirat ? Remiss. th. 37. β. 306

An prodigus post interdictionem factam promittendo, si non civiliter, naturaliter saltem obligetur ? Neg. th. 38. ε. 309

Si juramento promissionem suam confirmaverit prodigus, numne tunc civiliter obligabitur ? Neg. th. 38. ε. 309.

An prodigus per aditionem hæreditatis etiam aliquid acquirere videatur ? Limit. th. 38. θ. 309

An prodigi mercatores esse possint ? Neg. th. 38. θ. 309

An pupillus (extra casum, si locupletior factus est) naturaliter obligetur ? Dist. th. 39. γ. 310

An idem dicendum, quod conventio super facto turpi sit nulla, quando ob causam turpem contrahitur, id verò, quod in stipulationem deducitur, turpe non est ? Aff. th. 44. δ. 314

An de jure agnationis vel filiationis liceat pacisci, v. g. ut non verè sit agnatus vel filius ? Neg. th. 44. α. 316.

Si pactum de non petendo inter debitorem & creditorem sit initum, postea verò in contrarium paciscatur debitor de petendo, an hoc posterius pactum præjudicet fidejussori ? Neg. th. 49. δ. 322

Utrum lite seu processu coram judice ordinario jam pendente, commissio ad tentandam inter partes litigantes concordiam â superiore impetrata, Processum suspendat ? Neg. th. 54. β. 329

An saltem Ecclesiæ alia transactio cum Ecclesia valeat, si requisitis Canonum destituta fuerit ? Neg. th. 55. ζ. 332.

An alimentatio pro lubitu de alimentis liceat transigere ? Neg. Si alimenta ex contractu vel Testamento debentur. Th. 58. α. 334.

Num super rebus sacris aut spiritualibus transigere liceat ? Neg. th. 59. δ. 336

Num transactio super crimine indicium ad torturam faciat ? Aff. th. 51. ε. 338

Num res per transactionem â conjuge acquisita inter acquæstus conjugales referenda sit ? Neg. th. 66. δ. 344

Num ob immodicam læsionem ultra dimidium transactio sit rescindenda ex l. 2. C. de rescind. vend. ? th. 67. η. 345

Exercitatio VII.

QV. Si sciat in peritorio causam esse injustam, in possessorio verò clientem habere aliquod jus, num bona conscientia eam defendere possit Advocatus ? Aff. th. 5. α. pag. 350

Num Advocatus clienti suo injustè ad mortem condemnato fugam ex carcere consulere, & auxilium ad eam præbere possit ? Aff. th. 6. α. 351.

Num verò in concursu probabilioris causæ minus probabilem tueri ipsi liticum sit ? Neg. th. 6. β. ibid.

Si alii advocati non adsint, & filius contra patrem, qui ad mortem usque accusatus est, à Principe jubeatur patrocinium suscipere, an patrocinari possit contra patrem ? Aff. th. 7. α. 351

An Advocatus salvâ conscientia latrones &c. fures defendere queat ? th. 7. β. 351

An Advocatus, qui sententiam informatoriam (ein informat Urtheil) conscripsit, fingens, eam Collegii Juridici esse, cujus subscriptione etiam utitur, eamque clienti suo mittit sub prætextu, quod ejus nomine petierit, ad hoc ut inde veritatem suæ causæ cognoscere possit, falsum committat, & ideo puniendus sit ? Neg. th. 9. α. 353

An Advocatus in propria causa, ab adversario condemnato in expensas, exigere possit salarium ? Neg. th. 11. 355

An palmarii promissio Advocato facta â cliente, jure sit licita & valida ? Dist. th. 11. η. 358. seq.

An prohibitus advocare domi litigantibus in scriptis consulere possit ? th. 14. β. 362.

Num Advocatus contra Principem suum causam defendendam suscipere possit ? Aff. th. 14. β. 362

An si quis se quid servaturum promiserit sub infamia, bey Schelm schelten/ ea si non servet, infamis fiat ? Neg. th. 15. δ. 364

An frivolè appellans fiat infamis ? Neg. th. 19. β. 368

An in bigamia natus ex ea, quam duxerat maritus criminis hujus ignarum, hac macula laboret ? Neg. th. 20. ζ. 370

An liberis præcocibus, denen Frühlingen/Früh auff levis notæ macula adhæreat ? Neg. th. 20. ibid.

An

Source : BIU Cujas

An liberi expositicii, die Findel-Kinder / levis notæ macula laborent? Neg. th. 20. ζ. 370
Num Nuncii officiô viles & sordidæ personæ fungi possint? Dist. th. 20. θ. 371
An siquis ab alio vitiatam edito partu, vel sciens duxit, vel errore ductam sciens retinet, nec repudiat, hâc notâ aspergatur? Neg. th. 21. γ. 372
Si qua sciens nubit, tali maculato, an inde commaculabitur? Aff. th. 21. γ. 373
An si pœna, quæ infamiam operatur, temporalis fuerit, infamia etiam elapso tempore cesset? Dist. th. 23. 374
Num Procuratori in rem suam exercendam uti liceat actionibus cessis, vel Privilegiis personalibus? Neg. th. 26. ζ. 380
Num sufficiant testes, ad legitimationem Procuratoris? th. 27. α. 381
An falsus Procurator, de quo constat, quod mandatum non habeat, sub cautione de rato sit admittendus? Neg. th. 27. ζ. 383
Num pater ac avus naturalis ad cautionem rati admittantur? Neg. th. 28. η. 386
An parentes adoptivi admittantur. Neg. th. 28.
An spirituales? Neg. th. 28. ibid. (ibid.
Si plures diversi gradus ex ascendentibus, v. g. pater cum avo concurrunt, uter præferendus? R. Proximior. th. 28. ibid.
Quod si eodem gradu existentes? R. Magis idoneus. th. 28. η. 386
An filius naturalis pro matre sine verò mandato cum hac cautione sit admittendus? Aff. th. 28. θ. ibid.
Si fratres germani, vel consanguinei, vel uterini concurrunt, quinam sint præferendi? R. Germani, th. 28. ι. 386
Num Amicus pro Amico præstita cautione de rato, sine mandato verè agere possit? Neg. th. 28. μ. 387
An in causis famosis admittatur Procurator? Remiss. th. 31. γ. 390
An Procurator in rem suam teneatur defendere Dominum seu cedentem? Dist. th. 35. 893
Si Procurator alium substituerit & substituens moriatur, an officium finiatur. Neg. th. 37. α. 396
Si Procurator primus substituerit alium, an respectu hujus possit fieri revocatio? Dist. th. 37. β. ibid.
Si municipes seu cives cum ordine seu Senatu litigent, quomodo Syndicus debeat constitui. Dist. th. 42. 400
An subscriptio in syndicatus Instrumento sit necessaria, an verò absquè ulla subscriptione sigillo civitatis tanquam signatum subsistat? Dist. th. 42. γ. 401
An charta vacua ab universitate subsignata vel subscripta, blanquettum, seu charta blanca locô syndicatus sufficiat? Neg. th. 42. δ. 402
Ad constitutionem Syndici, ubi, ut omnes vocentur, requiritur, etiam vocandi absentes? Neg. th. 42. δ. 402
An quis se ipsum constituere possit? Neg. & Aff. Dist. th. 42. ε. 402
Si duobus aut pluribus electio mandata sit, an proprio voto quis sibi prodesse & majora facere possit? th. 42. ε. 403
Quorum nomina Instrumento sint subscribenda, & an singulorum de universitate subscribenda? Dist. th. 42. ζ. ibid.
An minores ad electionem Syndici sint convocandi? Neg. & Aff. th. 42. θ. 403
Num duarum partium præsentia indistinctè semper & præcisè requiratur? Dist. 43. α. 403
An gestor debitorum ejus, cujus negotium gerit, conveniendo, eum ponat in mora? Aff. th. 50. 409
Qualis culpa â gestore negotiorum alienorum sit præstanda? Resp. Culpa levissima th. 50. β. 409.
De omissis an negotiorum gestor teneatur D. th. 50. γ. 410
Si negotiorum gestor inutiliter gesserit negotia, & Dominus ratum habuerit, num contraria negotiorum gestorum actio competat gestori. Aff. th. 52. α. 411
An filius habeat repetitionem sumptuum in patrem factorum? Aff. th. 54. δ. 413
An actionis de calumniatoribus ex Edicto in nostro foro quis adhuc sit usus? th. 60. β. 417
Num verò implorato officio Judicis ut calumniam puniat, fieri possit sententia definitiva, aut res judicata? Aff. th. 60. β. 417

Exercitatio VIII.

QV. Num in restitutione in integrum duplex requiratur judicium? Aff. & Neg. th. 3. ζ. pag. 421
Num Magistratus municipales hodiè restituere possint? Aff. th. 4. γ. 422.

Source : BIU Cujas

Num Arbitri seu Compromissarii Judices restituendi potestatem habeant? Neg. th. 5. γ. 422.

Quid si causa restitutionis in continenti probari nequeat, sed alteriorem requirat indaginem, an executio facienda? th. 7. β 425.

Quid si saltem præsumtio sit dolosè restitutionem desiderari? Resp. th. 7. β. 425.

An juramentum vi vel metu extortum ipso jure nullum sit, ac sine prævia absolutione ab eo recedere liceat? th. 11. β. 429.

Ad quem pertineat periculum, si res metu ablata casu interierit? Dist. th. 21. 440.

Quid si tertius dans det causam per dolum contractui? Resp. Contractus subsistit, sed dabitur contra tertium, qui decepit actio de dolo. th. 29. 447.

An ex contractu bonæ fidei ob dolum causam contractui dantem nullo dominium transferatur: vel an ipsa res ex tali contractu tradita, possit à quovis possessore, in quem fotè rursus res translata, vindicari? Resp. Dominium transferetur & non est locus vindicationi. Th. 30. 447.

Num restitutio in integrum detur minori adversus tres sententias conformes ad finem impediendi executionem? Neg. Aff. Dist. th. 47. ε 458.

Quomodo & quatenus læsio debeat à minore restitutionem petente probari? Dist. th. 48. α. 459.

An si minor impetraverit contra venditorum restitutionem in integrum, post precium repetens emtor probare teneatur, id in utilitatem minoris impensum. Neg. th. 49. 460.

Quid si minor ob læsionem in contractu venditionis petat restitutionem in integrum, emtor verò, agnoscens læsionem, offerat justi pretii supplementum, erit ne minor audiendus an emtor? Resp. Minori non posse denegari restitutionem. Th. 50. 460.

An qui veniam petiit, postea observans, se non esse satis aptum ad res suas administrandas, restitui possit adversus impetrationem veniæ? Aff. th. 53. 463.

An Auth. sacramenta puberum; etiam contractibus ipso jure invalidis applicanda? Dist. th. 54. 465.

An absolutio à juramento concedenda? Distinctim negatur. Th. 54. 465. seq.

Num minor jurans se non impugnaturum contractum, quacunque ratione, remedium læsionis eo modo videtur amisisse? Neg. th. 54. ζ 466. seq.

Utrum minor adversus contumaciam, ut si ritè legitimis edictis vocatus non comparuerit, sit restituendus? Dist. th. 57. 468.

An patri prosit restitutio filiifamilias? Dist. th. 60. 471.

An restitutio à minori impetrata prosit etiam fidejussori ejus? Dist. th. 60. 471.

An socio vel consorti litis majori prosit? Neg. th. 60. ibid.

An villis & castris aliisve universitatibus exemplo minorum competat beneficium restitutionis in integrum? Aff. th. 61. 472.

Num mulieribus ad exemplum minorum restitutionis auxilium, si vel in judicio vel extra illud in committendo vel omittendo, enormiter læsæ inveniantur, concedendum, licet autoritatem curatoris adhibuerint? Neg. th. 65. γ 476.

An quis ex causa ignorantiæ restituatur contra præscriptionem completam? Neg. th. 74. 485.

Num adversus tabernarios, qui negotiationes in tabernis faciunt, actio de receptio detur? Dist. th. 110. δ 509.

An actio de recepto adversus aurigas competat? Aff. th. 110. δ 509.

Si plures sint qui cauponam exerceant, an singuli teneantur? Aff. pro parte si immediati exerceant. th. 110. ζ 506. seq.

Si res receptæ in caupona incendio perierint, an caupo à viatoribus actione de recepto convenire possit? Remiss. Aff. Neg. Dist. th. 111. κ 512.

Si caupo viatori claves scrinii vel cubiculi, in quo res suas is recondit, tradiderit, an tunc liber sit ab hisce actionibus Caupo? Neg. th. 117. 516. *Exercit. IX.*

QV. An Banniti ab aliis in jus vocati, tanquam Rei comparere & defendere se possint? Aff. th. 5. α 521.

An represaliæ adversentur jure naturali, civili & canonico? th. 8. γ 526.

An Principes & Status Imperii Romani jure represaliarum inter se uti possint? Remiss. th. 8. γ 527.

Qua actione represaliatus, qui damnum aliunde sentit, experiri debeat? Remiss. ibid.

An da-

Source : BIU Cujas

An damnum ab omnibus civibus sit resarciendum? Remiss. ibid.

Si furor Judicem, qui ab initio, cum daretur, sanæ mentis esset, postmodum obruat, is per hoc infortunium judicandi licentia defraudetur? &, Judicem datum permanere in officio. th. 10. γ. 529.

Si pater sit Judex, filius Advocatus, num ab adversario iste recusari possit Judex? &. th. 11. ι. 531.

An in Aula Imperatoris vel Curia Imperiali etiam Judicio Camerali, omnes, qui Imperio sunt subjecti, si ibi reperiantur, conveniri possint? Neg. th. 15. 537.

Si parentes nullibi fixum domicilium habeant, an filius ita in transitu natus, sortiatur loci illius originem, maximè si ibidem baptizatus fuerit? Remiss. th. 17. δ. 539.

An filiusfamilias sine consensu patris, in cujus sacris existit, ipse sibi domicilium constituere possit? &. th. 29. 548.

Num facultas domicilium mutandi & transferendi lege vel consuetudine tolli, & subditis, ne domicilium extra Provinciam transferant, prohiberi possit? Aff. th. 32. α. 550.

Num sponsus vel maritus sponsæ vel uxori suæ promittere possit, se domicilium in alium locum non translaturum: & an hæc conventio valeat? Aff. th. 32. α. 550.

An Nobiles in urbe habitantes jurisdictioni urbanæ sint subjecti? Dist. th. 38. 554. seq.

Num si non ad implendum contractum, sed ad ejus rescisionem agatur, contrahens in loco quoque contractus forum sortiatur? th. 40. γ. 557.

Quid, si contractus non in loco sit initus & alibi confirmatus, quis dicatur locus contractus? Resp. Ubi initus. th. 40. ζ. 558.

Quod nam sit forum delicti in confinibus commissi? Dist. th. 46. & α 564.

Quid si in via publica crimen perpetratum, an ejus coërcitionem ad superiorem Regalia habentem spectat? Aff. th. 46. & β. 564.

Quis ex his tribus Judicibus (1. loci domicilii (2. delicti commissi, & (3. ubi reus repertus magis erit obstrictus ad inquisitionem contra reum suscipiendum? Resp. Judex loci ubi reus repertus. th. 47. 564.

An dominus territorii possit ex officio cognoscere de delicto subditi extra territorium commissi? Remiss. th. 47. α. 564.

Si in cognitione causæ coram Judice seculari pendentis, incidens oriatur ad Ecclesiasticum forum spectans, utrum cum principali coram eodem Judice terminari debeat, an verò à principali causa sit separandum Ecclesiasticoque sit remittendum? Posterius ex observantia Cameræ. Aff. th. 56. ζ. 570.

Si in causam spiritualem secularis aliqua incidat, an & illa Judici seculari, remittenda sit? Neg. th. 56. ibid.

Num Legati ex delicto in legatione commisso conveniri possint coram Principe, ad quem missi sunt, num remittendi ad eum, qui eos misit? Aff. posterius th. 59. λ. 580.

Quis nam Judex est Imperatoris qua talis in Civilibus, Criminalibus, Feudalibus, Spiritualibus? th. 49. μ. 582.

An privilegiatus contra privilegiatum, si paria sint utriusque privilegia, privilegio fori uti possit? Neg. th. 60. 582.

An in speciali mandato ad reassumendum processum dato, causa quoque reassumtionis personamque defuncti, ob cujus obitum lis venit, reassumenda, in mandato illo exprimi necessum sit? Neg. th. 74. ζ. 602. seq.

Exercitatio X.

SI bona propter delictum Patris confiscationi subjacent, quanta sit legitima liberorum? Resp. th. 12. γ. pag. 615.

Si filius testamento condito heredes instituat universales tres fratres utrinque conjunctos & matrem loco legitimæ in re certa, vel fratres prætereat, & aliam personam minimè turpem universaliter instituat: quanta sit legitima matris, an totus triens vel integra tertia totius hereditatis, an verò tertia pars duntaxat trientis? th. 13. β. 616.

An liberis ex concubitu sponsi cum sponsa, non accedente postea ob mortem fortè alterutrius benedictione sacerdotali, legitima debeatur? Et per consequens an illis competat querela de inofficioso testamento? Aff. th. 16. 617.

An frater in testamento, quo turpis persona fuit instituta, præteritus etiam infamia vel levi macula laborans querelam instituere possit? Aff. th. 18. & ζ. 618. & 620.

An in querela locus sit successioni? vel locum

Source : BIU Cujas

habeat Edictum successorium ? Dist. th. 19. & a. 620 seq.

An persona, quæ ad successionem ab intestato non ad nititur, nec testamentum in officiosum dicere potest, sed tamen querelam instituit, ac nemine eam repellente, casu obtinuit, prosit victoria contra legitimos hæredes ? Neg. th. 25. 623

Quid si alter ex liberis justè exhæredatus fuerit, aut ante agens non obtinuerit, an tunc alter movens querelam, totam hæreditatem habebit ? Neg. th. 27. 625

An justè exhæredatus partem faciat, seu sit liberis annumerandus ? Aff. th. 32. 630

Si post mortem patris ante aditam hæreditatem bona ejus aucta sint, numquid augeatur legitima ? th. 33. β. 635

An testamentum, quô impuberi sive expressè sive tacitè fuit substitutum, liberum sit à querela inofficiosi ? Aff. th. 39. 638

Si post editam hæreditatem semel quis acquisierit possessionem, eam verò rursus amiserit, an illi quoque detur petitio hæreditatis ? Dist. th. 46. 642

An contra hæreditatis emptorem detur petitio hæreditatis ? Dist. th. 50. 644

Si quis putans ex asse se hæredem, partem dimidiam hæreditatis sine dolo consumpserit : cum ex semisse solus sit heres, quid restituere debeat, cohæredi ? Resp. Dimidiam partem residui, th. 56. 650

An distractis rebus restituendæ sint res earumque fructus, an autem pretia & usuræ ? Resp. Bonæ fidei possessor præstat pretium absque usuris, usque dum petita hæreditas fuerit : malæ fidei possessor utrumque th. 58. 650

An fructuum scilicet consumptorum aut venditorum usuræ debeantur ? Resp. quod post hæreditatem petitam perceptorum usuræ non præstentur. th. 58. 650

Exercitatio XI.

QV. Si donans instrumentum venditionis, illud quidem non tradat, constituat tamen, in hoc instrumentum donatarii nomine velle possidere, num videatur ita per constitutum translata Possessio ? Neg. 8. γ. 673

Quid restituere debeat is, qui rem dolo desierit possidere, cum res Domino restitui nequeat. Remiss. th. 12. β. 677.

Si quis rem alienam, e. g. furtivam, bona fide comparaverit, & hic rursus b. f. ante interpellationem domini in alium transtulerit, an dominus contra eum habeat actionem rei vindicatoriam ? Neg. th. 13. sed tamen competit actio in factum. 678

An una saltem recognitio ad probationem Dominii sufficiat ? Aff. th. 14. ζ. 11. c. 4. 682

An ex inscriptionibus & communi appellatione, videlicet domini, dominium istius prædii verè probetur ? Aff. si non sit actus amicitiæ. th. 14. ζ. 4. (1. 684.

An postea subsecuta evictione declaratus possessor malæ fidei etiam quoad tempus præteritum talis habendus ? Aff. th. 19. β. 688

Quosnam fructus dubitans restituat ? Resp. Judicis arbitrio reliquitur. th. 19. γ. 688

An bonæ fidei possessor omnes tum naturales tum industriales fructus percipiendo suos faciat ? Aff. th. 21. 889

An bonæ fidei possessor fructus, quos percipiendo suos fecit, domino rem suam vindicanti & evincenti restituere teneatur ? Dist. th. 22. 960

An eo casu, quô locupletior est factus bonæ fidei possessor, consumptos fructus non restituat ? Neg. de jure stricto. Aff. secundùm æquitatem. th. 23. 690.

An ei, qui non deductis impensis rem restituit, competat remedium, quo earum restitutionem possit consequi ? Neg. th. 36. 698

Num eô ipsô, dum supervenit mala fides, seu is, qui bonâ fide rem accepit, postmodum intelligit rem esse alienam, de Jure Canonico Publiciana cesset, seu moribus nostris, ubi utimur in materia usucapionis jure Canonico, sit sublata ? R. Publicianam etiam jure Canonico subsistere. th. 42. 702

An in causis, quibus absque traditione dominium transfertur, ut qui causam à non Domino habet, contra tertium possessorem possit experiri Publiciana ? Neg. th. 43. α. 702.

An detur Publiciana adversus titulo possidentem ? Aff. de titulo lucrativo ? Neg. de oneroso. th. 45. α. 703.

An detur actio Publiciana etiam contra eum, qui titulo pro hærede possidet ? Neg. cum distinctione th. 47. 705

An pensio canonis rectè possit constitui per relationem ad aliud ? Remiss. th. 56. α. 712

An

Source : BIU Cujas

An possit conferri in arbitrium tertii? Remiss. th. 56. α. 712.
An Feudum ut & bona majoratus Stam̃-Güter/ in Emphiteusin dari possint? Remiss. th. 60. β. 714.
Num ad contractum Emphiteuticum requiratur scriptura? th. 63. α. 715. & Ex. 24. th. 31. δ. 714.
An & quomodo jure locationis temporali & revocabili jus perpetuarium vel Emphyteuticum possit constitui? Aff. th. 64. α. 715.
Ubi pensio vectigalis vel canonis solvi debeat? Dist. th. 67. γ. 720.
An pactum istud, ut Dominus directus tributa vel alia onera sustineat, aliquid operetur respectu contrahentium? Remiss. th. 68. δ. 723.
An oblatio tantum necessaria sit in casu venditionis, an verò etiam in aliis alienationibus? th. 69. ζ. 725.
An Dominus declarans se nolle emere, celeriter pœnitentiâ ductus audiri debeat? th. 69. α. 726.
Num Emphyteuta irrequisito Domino possit subemphyteusin constituere? Aff. th. 70. 727.
Num Dominus directus propriâ autoritate Emphyteutam expellere seu possessione dejicere possit? Aff. Neg. Dist. th. 73. δ. 730.
Si inter Dominum & Emphyteutam convenerit, ut ex causis adductis illi liceret hunc expellere? th. 73. δ. 11. 731.

Exercitatio XII.

QV. Quare Compilatores Pandectarum præposuerint materiam servitutum personalium, Compilatores verò Institutionem prætulerint servitutes reales seu prædiales? th. 11. γ. pag. 735.
An si legetur usus fructus rei, adjectô onere servitutis, proprietas relicta censetur? Neg. th. 10. 744.
Si usus fructus eô adjecto legetur, ne rem alienet, an censeatur proprietas Legata? Neg. th. 11. 745.
Si usus fructus additâ potestate ipsam servitutem alienandi ac in alium transferendi, an proprietas potius censeatur legata? Neg. th. 11. ibid.
An Dominus possit rei, in qua alius usumfructum habet, servitutem imponere? Neg. th. 21. 756
An usufructuarius omnium bonorum sit obstrictus ad præstanda legata, & æs alienum exsolvendum? Neg. th. 24. 759.
An jus accrescendi locum habeat in quôcunque modô conjunctis? Aff. th. 28. δ. 763.
Si servo communi legatum est, & alter Dominorum repudiat, num alteri accrescat? Dist. th. 28. δ. 763.
Si quispiam usumfructum habens, saltem utatur non verò simul fruatur, an usumfructum amittat, & retineat saltem usum? Dist. th. 34. β. 767.
Utrum usufructuarius cedens extraneo usum fructum (jus personale) eô privetur? th. 35. η. 769.
Num quasi usus fructus etiam constituatur inter vivos per conventionem, num per ultimam voluntatem tantum? 38. α. 770.
Num cautio, quæ præstanda est in quasi usufructu, sit de substantia ususfructus? Dist. th. 38. ε. 771.
Num vestimenta ad verum num ad quasi usufructum referenda sint? Dist. th. 39. ε. 773.
Si horti vel arborum usus sit relictus, num foliis quoque uti liceat? Aff. th. 57. γ. 780.
Quid si alicui nudus usus in fundo Caji constituatur, qui ipsi sufficit ad vitæ sustentationem, postmodum verò eidem legatur usus â Mevio in ipsius fundo, num unus horum usus pro superfluo vel inutili sit habendus? Neg. th. 58. β. 781.
Utrum in usufructu etiam pignoribus caveri possit? th. 65. β 789.
Num pater usumfructum habens in bonis liberorum teneatur Inventarium facere? th. 67. γ. 791.
Si pater bona liberorum designasset, an postmodum jure jurando ea asseverare teneatur? Neg. th. 67. γ. 792.
An usufructuarius amittat fructûs post exactionem cautionis perceptos, an verò etiam ante cautionem petitam? th. 68. ε. 793.
An testator usumfructum legans possit remittere usufructuario cautionem? Dist. th. 70. 793. seq.

Exercitatio. XIII.

QV. Qualis sit servitus quæ in l. 3. ff. de S. U. P. dicitur jus luminibus officiendi? th. 13. p. 802.
Quid sit hastam rectam ferre? Resp. oblonga & erecta pertica. th. 21. γ. 809.
Num ligni appellatione contineantur Pfäle/ Reiff-Stangen und Zaunstecken? Neg. th. 29. ε. 811.

Num

Source : BIU Cujas

Num subditi, welche Holtz zu hauen oder zu führen dem Herrn dienstweise schuldig/teneantur Reiff/ Stangen und Zaunstecken zu führen? Neg. th. 29. ε. 818.

Utrum debeat electio dari loci, per quem dirigenda est servitus? Resp. Domino prædii servientis datur? th. 32. 823.

Num in servitutum præscriptione titulus seu causa ad Dominium transferendum habilis sit necessarius? Aff. Dist. th. 39. ι. 832.

Si duo convicini in eodem loco jus pascendi sibi attribuunt, & in controversia mota quasi possessionem sibi uterque promiscuè & æqualiter præbet: Uter horum obtinere debeat? Resp. Uterque communiter pro indiviso. Th. 44. ε. 836.

An illud tempus decennii, quo non-usu jura ammittuntur, duplicatum sit in jure venandi, & quidem in illa specie venationis, quæ certo anni tempore tantum instituitur? als in der Schweinhatz/oder in der Hirschbrunst? Dist. th. 57. θ. 848.

Si plures servitutes eidem in eodem fundo competant, an unâ amissâ, altera quoque amittatur? Dist. th. 62. & α. 850.

Si plures habeant servitutem in uno loco, v. gr. jus aquam ducendi per eundem rivum, & unus eorum jus suum per non-usum amiserit, utrum aliquid accrescat cœteris, qui rivo utebantur, ut v. gr. plus aquæ ducere possint? Neg. th. 63. 851.

Exercit. XIV.

QV. An feras majores prata vel agros depopulantes interficere liceat? Remiss. th. 11. γ. 853.

An prohibentes venationem teneantur ad emendationem damni per multitudinem ferarum dati? Remiss. th. 11. γ. 853.

Si quis servum lethaliter vulneravit, & alius eundem postea occiderit & exanimarit an uterque de occiso, an prior de vulnerato saltem teneatur? Dist. th. 24. γ. 874.

Si plures servum percusserint num omnes teneantur? Dist. th. 24. γ. ibid.

Unde & ex quo termino annus si retrorsum computandus, an â tempore occisionis, an vero â die vulnerationis? Resp. â die occisionis. Th. 25. α. 874.

Quis pœnam illam, si liber homo perierit, consequatur? th. 31. γ. 880.

Exercit. XV.

NUm pactum illud, quo creditorem constringit debitor, ut hic futuros heredes constringat in solidum subsistat? th. 8. η. p. 907.

Si uni ex duobus fratribus Feudum commune paternum in divisione in partem obvenerit, cui alter omni juri renunciavit, si sine liberis decederet, an Feudum ad Ecclesiam vel fratrem ejusque liberos perveniret? Remiss. th. 21. β. 111. 921.

An si domini ob divisionem mutantur, ita ut cuilibet certum territorium & eo pertinentia Feuda assignentur, renovatione Investituræ opus sit? Rem. th. 21. β. 111. 921.

An filii patri in Feudo succedentes, qui simul primo investiti fuerint, postea inter se Feuda dividentes Investituræ renovationem petere debeant? Remiss. th. 21. β. 111. 922.

Quomodo æstimatio fieri debeat, si duobus creditoribus in communi una res oppignorata? R. Quantitatem non pignoris precium esse attendendum. Th. 21. ι. 922.

An viro bono & Christiano ludere licet? R. Distinguendi sunt lusus. th. 56. ε. 944.

An sponsiones, wetten/sint licitæ? Aff. th. 58. 946.

An Olla seu urna fortunæ Glücks-Topff / sit licita? Aff. th. 58. 647.

Num ob parentes naturales tantum lugubria sumenda? Neg. th. 74. γ. v. 960.

Num maritus pœnas legales scilicet ob luctum remittere possit? Aff. th. 74. ζ. 962.

Num sepultura prohiberi possit? Neg. & Aff. th. 82. α. 967.

Num equus, qui ad luctum vel gaudium adducitur, uti Nobiles & Magnates ad dignitatem defuncti sæpissime facere, & eum equitanti postea donare solent, ad expensas funebres referri possit? Dist. th. 88. α. 980.

Quid de monstroso partu dicendum, num sepeliendus? Dist. th. 101. α. 987.

Exercit. XVI.

QV. Utrum mutuum sit contractus qualis definitur in l. Labeo 19. de V. S.? Aff. th. 5. β. pag. 993.

Si tibi donassem pecuniam, ut mihi eandem crederes, an credita fieret? Aff. th. 10. η. 996.

An & quatenus administratores ex mutuo Civitatis nomine accepto obligentur? th. 21. ε. 1010.

Utrum dispositio l. 27. ff. de reb. cred. de mutui datione, sive de contractu mutui loquens ad mutuum

Source : BIU Cujas

mutuum tantum restringenda, num etiam ad alios contractus extendenda sit? Dist. th. 23. α. 1014.

An pro aureis nummis datis argentei, vel moneta in alia forma minuta scilicet pro integra rectè solvatur? Aff. th. 27. 1015.

Num debitor contra instrumentum de non numerata pecunia excipiens, post biennium sit audiendus, si probare velit pecuniam haud esse numeratam? Aff. th. 50. β. 1036.

An exceptio non numeratæ pecuniæ opponi possit illi, qui delegavit alterum? th. 51. θ. 1038.

Exercit. XVII.

QV. An jurare liceat? Aff th. 3. α. pag. 1048.

An â gentibus, quibus cum negotium est, juramentum per verum Deum exigere Christiano licet? Dist. th. 5. 1050.

An possit ab eo exigi juramentum, contra quem est magna suspicio perjurii? Dist. th. 14. 1060

Num Officialis vel alius quidam sub juramento, quo superiori suo vel Domino obstrictus est, ad depositionem admittatur, an vero speciale juramentum præstare teneatur? Aff. posterius th. 17. α. 1064.

Utrum ex jure jurando illi soli, qui jurarunt, an vero etiam illorum heredes obligentur? Dist. th. 25. θ. 1078.

An ob enormissimam læsionem relaxatio juramenti confirmatorii possit impetrari? Neg. nisi frau alterius partis vel aliæ urgentes concur. circumstantiæ. Th. 16. 1079.

Si juramentum delatum super facto tertii & alieno, an deferens facti illius alieni etiam conscientiam sese habere dicat? th. 33. κ. 1084. seq.

Num heres juramentum credulitatis Actori, prætenso fidei commissario, referre possit? Dist. th. 33. μ. 1085.

An heres juramentum defuncto delatum præstare teneatur vel illud referre possit? Dist. th. 36. δ. 1088.

Num testes singulares semiplenam probationem, & exinde juramento suppletorio locum faciant? Dist. th 43. α. 1096.

Num illi, quia perjurio est absolutus, juramentum suppletorium deferri possit? Aff. th. 43. ε. ν. 1098.

Num Judæus ad juramentum suppletorium sit admittendus? Dist. th. 43. ε. ν. ibid.

An in accusatione suspecti tutoris juretur in litem? Aff. th. 63. μ. 1118.

Num in actione emti in litem juretur? Aff. th. 64. α. 1119.

An saltem eo casu, quo in contrariis bonæ fidei judiciis de fide rupta agitur, huic juramento locus sit? th. 64. β. 1119.

Quid in actione de eo, quod certo loco dicendum? th. 64. γ. 111. 1120.

An in actionibus bonæ fidei & arbitrariis, tam in rem quàm in personam, non solum ob strictam, sed etiam ob latam culpam juretur in litem? Dist. th. 65. 1120. seq.

An ut juramento in litem sit locus, sufficiat dolus ante litem contestatam in restituendo vel exhibendo admissus? Neg. Aff. th. 65. α. 1121.

An æstimatio per juramentum in litem facta possit excedere duplum rei petitæ? Aff. th. 67. 1122.

Quodnam tempus in æstimanda re, si fortè periculum variet, inspiciendum sit? Dist. inter judicia stricti juris & bonæ fidei seu arbitrraia, th. 69. 1125.

Num & illi, qui in tutela vel cura sunt, & causæ qualitatem intelligunt, simul scil. de calumnia jurare teneantur? Disting. th. 73. ζ. 1136.

Exercit. XVIII.

QV. Quando per casum fortuitum nullâ præcedente morâ, alter impeditur, quo minus promissis stare possit, an competat condictio causa data causa non secuta? th. 9. 1159.

An concictio causa data causa non secuta competat heredibus ejus, qui dedit eo casu, quo is, qui accepit, cessat placita observare; an verò etiam heredes perinde ut defunctum pœnitere queat? Dist. th. 16. 1160.

An is, qui novit furem, eumque non indicat, hoc impunè ferat, num potius furti teneatur? Dist. 21. μ. 1164.

Num Interusurium unius anni (scil. qui per errorem 3000. Imperiales solvit 1692. quos 1693. debet) usuras 150. Imperiales condicere possit? Neg. th. 39. β. 1182.

An ad ἀντίδωρα sive ad remunerationem obligatus habeat repetitionem indebiti? Dist. th. 40. δ. 1183.

An ei, qui renunciavit, competat condictio indebiti? Dist. th. 42. 1185.

Source : BIU Cujas

Si res, quæ in specie soluta, interierit, an nihilominus accipiens teneatur? th. 44. 1187.

Quid, si ex alternativa obligatione utrumque quis solverit? R. Repetitiones electione ejus qui solvit. Th. 44. 1188

An, cum ex obligatione disjunctiva, utroque solutô, alterum ut indebitum teneri possit, cui competat electio? R. Debitori Th. 44. ε. 1189

An incertum in conditionem furtivam veniat? th. 51. γ. 1196

An detur specialis incerti condictio? Neg. th. 51. γ. 1196

Cujus temporis æstimationem res recipiat in condictione Triticaria? Dist. th. 64. 1207

Qui obtineat, si vel in Constituto adjectus sit aliquis, cui solvi possit; vel cum in antecedente obligatione erat adjectus, jam mihi soli se soluturum quis constituerit? Dist. th. 57. 1717

Exercit. XIX.

QV. An Commodatarius teneatur, etiam nondum finito usu, eo casu illam restituere, quo Dominus commodans inopinatum aliquod, & ante non prævisum damnum incurreret, re sibi non statim restituta? Aff. th. 8. p. 1229

Quod si commodans & commodatarius re simul opus habeant, cujusnam conditio erit melior? th. 8. α. 1220

Si in causa ruinæ, incendii vel naufragii, cum possit res commodatas salvas facere, qui suas prætulerit, an teneatur? Aff. th. 8. 1230

An culpam commissam â nuncio, rem referente præstare debeat Commodatarius? Dist. th. 8. 1230

Num commodans habeat rei vindicationem? th. 9. ζ. γ. 1233

An compensatio propriè dicta, admittatur in commodato? Dist. th. 12. 1284

An per generalem periculi susceptionem ad casum fortuitum susceipiens semper obligetur? Neg. th. 31. ζ. 1249

Quorsum sit referendum ejusmodi incendium, quod ex fœno madido in horreis recondito inopinato fuit subortum? R. ad casuale mixtum. Th. 32. θ. 111. 1252

An licitum sit locustas excommunicationis fulmine fugare? th. 32. κ. 1253

Num Conductor, qui omnes casus recepit, teneatur etiam de casibus insolitis? Aff. Dist. Neg. th. 44. ε. 1261. seq.

Quid si contrahens casus cogitatos in se suscipiat? Er wolle alle Casus fortuitos ohn Unterscheid/ sie hätten sich wohl ehe zugetragen/ oder begeben/ sich über alles Dencken und Versehen/ auff sich genommen haben? R. nec de damno per casum valdè insolitum teneri 44. ε. 1262

Exercitatio XX.

QV. An Nobiles mercaturam licitè exerceant? Neg. th. 6. α. 1284

An ille, cujus res in navi deteriores factæ, cogendus sit conferre; an vero ipsi sit conferendum? Dist. th. 21. 1299

Quâ actione is, cujus merces sunt projectæ, damnum, quod inde passus est, consequatur, & â quo? Resp. Th. 24. α. 1301

Num etiam Nobiles, an Ignobiles duntaxat Institores esse queant? Neg. pr. Aff. poster. th. 33. ε. 1316

An quis Privilegio SCti Macedoniani, ut mutuum â filio contractum non restituatur, salva conscientiâ uti possit? Aff. th. 54. & ζ. 1333. seq.

Si filius familias mutuam pecuniam acceperit, & paterfamilias factus partem debiti solvit, an & reliqua pars non obstante SCto Macedoniano exigi ab eo poterit? Neg. th. 7. 1336. Aff. λ. 1338

An filius fam. administrans peculium profectitium, si invitaretur ad actum lustricum, neque habeat aliam pecuniam, quam quæ in peculio est, num possit sine consensu patris munus Baptismi dare? Aff. th. 64. δ. 1346

Quorsum referendus sit nummus lustricus der Paten Pfennig/ an ad adventitium vel profectitium peculium? Dist. th. 66. ε. 2. 1347

Exercitatio XXI.

QV. An SCti Vellejani certioratio præsumatur, quando ejus nullam fecit mentionem Notarius in instrumento? Neg. th. 10. ι. pag. 1368. seq.

Utrum intercessio, quæ simpliciter cum juramento fit, mulierem obliget absque certioratione? Aff. th. 10. λ. 1369

An Uxor prohibeatur contrahere cum marito? Aff. th. 11. 1370

An mulier secundùm Auth. si qua mulier. C. ad SCtum Vellejan. obligetur, si una cum marito

Source : BIU Cujas

marito se obliget ? ita ut fiant duo rei promittendi ? Neg. th. 11

Si beneficiio Inventarii hæreditas sit adita, an possit hæredi, debitorem, cum quo ipse, non defunctus contraxit, convenienti, debiti hereditarii compensatio objici ? Aff. th. 25. (4. 1392

An Compensatio, quæ cedenti potest objici, rectè quoque cessionario â debitore objiciatur ? Aff. th. 25. (6. 1392

An si rei sequestratæ cohæreat jus Patronatûs, possit hoc jus exerceri â sequestrô, dum litigatur, si non res possit pati moram ? Aff. th. 53. 1422

An sequester possideat ? Neg. th. 53. inf. ibid.

Si Judex sequestrans deneget suum officium, anne appellationibus locus erit ? Aff. de jure Canon. th. 53. β. 7. 1423.

An admittatur etiam juratoria cautio ad relaxandum sequestrum, si alia præstari nequeat ? Resp. th. 53. β. 7. 1424

Exercit. XXII.

QV. Deportatus an mandare possit ? Aff. th. 4. & 6. pag. 1424

Utrum, si certæ personæ quid à jure indultum, illa verò vel non possit, vel etiam nolit exequi, id ipsum alii demandare queat ? Dist. th. 4. δ. 1429

An etiam de re incerta valeat mandatum ? Dist. th. 5. 6. ibid.

An Medicus, qui sciens prudensque consilium dat ad abortum, ut servetur mater, ab omni pœnâ immunis & excusandus sit ? Neg. th. 8. μ. 5. 1436

Utrũ mandatarius ad leviſſimam culpam præstandam sit adstrictus ? Aff. th. 10. 1441. ζ. 1442.

Num societas universalis tacitè contrahi possit ? Aff. th. 22. γ 1436. seq.

An pecunia societate finitâ, quâ alter pecuniam, alter operam contulit, cum altero, qui solùm operam & laborem impendit, sit, sit dividenda : an verò is, qui contulit, istam præcipuam habeat ? Post. Aff. th. 33. 1470

Si fortè isto casu, quo scil. alter pecuniam, alter operam contulit, pecunia illata casu pereat, cui pereat, quæritur ? Resp. Illi soli, qui istam contulit th. 34. 1472

Si duo pluresve socii simul contrahant, & obligent sibi alios, an uni ex illis competat actio in solidum ? Neg. th. 42. 1480

An solvens uni sociorum liberetur â reliquis ? Neg. th. 42. 1481

Si omnes simul socii contrahant, an quilibet eorum obligetur in solidum ? Neg. th. 43. 1483

An & quomodo ex contractu unius socii cæteri obligentur ? Dist. th. 44. 1484

Exercit. XXIII.

QV. An & quatenus cum hostibus populi & Imperii Romani negotiatoribus civibusque Romanis commercia esse possint ? Dist. th. 4. α. pag. 1495.

Venditione ad corpus inita, an, si forte minor quantitas postea apparcat, defectus supplendus, aut ratione ejus precium minuendum sit ? Neg. th. 13. 1507

Quid si pro mercede pecunia & simul alia res detur, qualisnam erit Contractus ? Dist. v. th. 16. & α. 1511

An emptio, quæ facta est precio, quod periti rerum æstimatores, quorum unus ab emptore, alter â venditore sit electus, constituerint, valeat ? Aff. th. 18. 1512

An parentibus liberos vendere liceat ? v. th. 27. 1538

An ex illa, quæ parentibus jure naturæ competit, potestate, jus commercii seu facultas alienandi liberos resultet ? Remiss. th. 27. 6. 1538

Qua ratione detur actio & personalis ex empto, & realis rei vindicatio circa legem Commissoriam ? v. 36. ζ. 1545

An requiratur judicialis petitio ad inducendam legis Commissoriæ renunciationem ? Aff. th. 39. 1547

An filius exhæredatus fundum â patre venditum retrahere possit ? vid. th. 56. 1566

An juri repræsentationis locus sit in retractu gentilitio ? Neg. th. 57. 1567

Si quis ante ipse vendiderit Consanguineo suo, atque hic postea extraneo vendat, an priori illi venditori dabitur jus retractus ? Aff. th. 57. ibid.

Si uni ex pluribus proximioribus res sit vendita, annè reliqui possint eam pro rata retrahere ? Neg. th. 49. 1570

An in bonis sub hasta venditis, retractus consanguinitatis admittatur ? Dist. th. 61. 1572

An in Transactione locum habeat retractus ? Neg. th. 62. 1574

Num retrahens sit quoque adstrictus ad refusionem

Source : BIU Cujas

nem pretii ab emptore aucti? Dist. thes. 63. δ. 1577
An emptor & venditor â contractu resilire possint in præjudicium retrahere volentium? Dist. th. 66. 1583
An actione retractûs institutâ & lite contestatâ vel etiam sententiâ pro retrahente latâ, retrahentem invitô emptore pœnitere, ut â retractu desistere queat? Aff. th. 66. 1583
An portio hæreditatis, quæ post venditam hæreditatem jure accrescendi obvenit, in emptorem hæreditatis transeat? Neg. th. 70. & β. 1590
Num Fiscus spontè oblatas actiones à Creditore redimere atque suscipere possit? Neg. Remiss. th. 77. a. 9. 1597
An Fiscus aliis deficientibus bonis, debitoris sui actiones adversus eos, qui ipsi obligati sunt, in subsidium accipere possit? Aff. Remiss. th. 77. α. 9. 1597.
Num pupillus factus adultus, si id, quod continebatur actione contra legem redempta Tutori vel Curatori solverit, condictione indebiti repetere valeat? Aff. Remiss. th. 77. α. 10. 1597
An â paupere lites redimere permissum? vid. th. 77. α. 14. 1597
Num solo cessionis Instrumento sufficienter contra debitorem cessum probari possit pretium? th. 80. ζ. 1604
An pensio in locatione conductione ob immodicam ubertatem augeatur? Neg. thes. 86. η. 1617
An emptor teneatur fructus restituere agenti venditori? Neg. th. 87. 1618
An onus, v. g. pignus, impositum rei ab emptore, antequam conveniretur, resolvatur, cum is rem venditori restituit? Neg. th. 87. 1618.
An in venditione decreto judicis: item si sub hasta facta sit locus remedio l. 2. C. de rescind. vendit.? prius Aff. post. Neg. thes. 89. 1521
An re apud emptorem peremptâ superstit dictum remedium? Dist. th. 90. 1624.
Qua actione id, quod in d. l. 2. C. de rescind. vendit continetur, petatur? Resp. Actione ex empto vendito th. 91. 1625.
Si incendium culpa familiæ aut domesticorum fiat, utrum pater familias ex tali incendio convinci possit ad refusionem damni? Dist. th. 92. δ. 1629
Si venditor speciali pacto sibi dominium reservavit, usque dum pretium, cui solvendo certi anni præfiniti, solutum, & interea ante dominii abdicationem res apud emptorem extans perierit, ad quem periculum spectabit? Resp. De jure civili ad emptorem, de jure Saxonico ad venditorem. Th. 98. 1632
An venditione Vini ad mensuram factâ, mensura, quæ in loco contractus, an quæ in loco rei sitæ, recepta, sit attendenda: vid. th. 100. δ. 1. 1636
An vinum vetus pro novo emptore invito solvi possit? vid. th. 100. δ. 3. 1636
Si venditor interea mortuus, & hæres nolit perseverare in defuncti voluntate, scil. si 20. annis servisset, liber sit, an nihilominus liber fiat? Neg. th. 104. δ. 1642
An venditor rem præcisè teneatur, cum possit, tradere, an verò præstando interesse liberetur? Aff. prius th. 106. 1647 β. 1648
Quid si tradere nequeat? Dist. th. 106. ibid.
An venditor vacuam possessionem tradere debeat? Dist. th. 109. 1657.

Exercit. XXIV.

QV. Num merces, sicut in emptione & venditione pretium, in sola pecunia numerata, num verò in aliis etiam rebus fungibilibus consistere possit? Dist. th. 5. β. & γ. 1670 seq.
An locatio ante in scriptis celebrata tacitè quoque renovetur? vid. th. 7. η. 3. 1687
Si impensæ sint illiquidæ, anne retentio conceditur conductori, usque dum illæ liquidatæ, ut loquuntur, fuerint: an verò colonus, finitâ locatione, & præstita â locatore de impensis solvendis cautione, cedere cogitur? Prius Aff. regulariter th. 11. 1682
Num verò restituendum sit conductori, quantum impendit, num verò quantum melioratus fundus pro tempore reperitur? vid. th. 11. ζ. 5. 1684
An in pacto speciali, quo conductor casum fortuitum in se suscepit, necesse sit, ut exprimantur nominatim singuli casus? Neg. th. 17. 1700
An sub illo pacto etiam casus insoliti comprehendantur? Aff. th. 17. 1700.
Num susceptione periculi etiam casus contineatur, ita ut suscipiens periculum in genere etiam casum fortuitum in se recepisse videatur? Neg. th. 17. η. 4. 1702

Quid,

Source : BIU Cujas

Quid, si casus operi vel materiæ acciderit ? Dist. th. 23. 1708
Quid si forma operis casus contigerit ? Dist. th. 24. 1709
An donatarius, si locator rem locâsset, possit expellere conductorem ? Dist. th. 27. *i.* 1712

Exercit. XXV.

QV. Si in contractu æstimatorio res pluris fuit vendita, quàm erat æstimata, quid juris ? Dist. th. 6. & *β.* pag. 1722
Si rem venditam suscipiens, eam nec vendere, nec restituere, sed sibi retinere velit, an hoc in ipsius arbitrio esset ? Neg. th. 6. *γ.* 1722
Quodnam damnum ferre teneaturis, qui rem ita accipit ? Dist. th. 7. 1722
An dans rem vendendam habeat in concursu creditorum recipientis prioritatem in re vel pretio ex hac re redacto ? Resp. Th. 8. *α.* 12. 1724
An hodierna praxi facultas pœnitendi in contractu innominato adhuc concessa sit ? vid. th. 13. *δ.* 1729
An pœnitendi facultas competat hæredibus ? vid. Exercit. 18. th. 16. 1159. seq. th. 14. *γ.* 1730
Si pecunia datur, ut merx detur, aut vice versa, an sit emptio venditio, an verò permutatio ? Dist. th. 19. 1733
Quid, si, posteaquam rem accepi, illa res, quam vicissim dare promisi, perierit ? Resp. Dolum & culpam præstare promissor tenetur. Th. 21. 1735
Si in contractu, do, ut facias, re jam traditâ, ob causam non sequatur factum, an competat actio præscriptis verbis ? Dist. th. 26. 1739
Quænam actio detur illi, qui factum jam præstitit, res autem data, scil. alterius, postea evincatur ? Dist. th. 27. 1739. seq.
Num in contractu, facio ut des, facientem pœnitere possit ? vid. th. 30. *α.* 11. & th. 31. 1741 seq.
Quænam ex hoc articulo, facio, ut des, oriatur actio ? utrum præscriptis verbis, an de dolo ? th. 31. *α.* 1742
An Institor negotiis mercantibus generaliter & indefinitè præpositus absque mandato speciali literas cambii acceptare, easque expedire queat ? Neg. th. 41. *n.* 3. 1751
Num Cambium (ratione lucri, non quoad ipsam Cambii artem) sit licitum ? vid. th. 43. ubi not. 1754.
Si quis ad mandatum alterius pecuniam per Cambium ei remittit, ad quem periculum spectet ? Dist. th. 44. *ſ.* 1759
Si in literis Cambii major summa falsò exprimitur ab eô, qui eas præsentavit, in quem hoc damnum redundet ? Disting. thes. 44. *δ.* 15. 1759
An exceptio non-numeratæ pecuniæ, in acceptatis Cambii literis, locum habeat ? vid. th. 45. *α.* 1760
An contractus assecurationis de jure probari possit ? Aff. th. 46. 1762
Si in contractu assecurationis præmium initio non sit datum, casus verò adversus contigerit, quo res interierint, anne poterit eum, qui periculum suscepit, eò, quod nihil ipsi sit datum, pœnitere ? Neg. th. 48. 1765

INDEX GENERALIS,
AD PARTEM II. EXERCITATIONUM.
PARS IV. PANDECTARUM.

Exercitatio XXVI. ad Lib. XX. Digestorum.

Tit. 1. DE Pignoribus & Hypothecis, & qualiter ea contrahantur, & de pactis eorum; pag. 1.
2. In quibus causis pignus vel hypothecâ tacitè contrahatur ? 16
3. Quæ res pignori vel hypothecæ datæ obligari non possint ? 29
4. Qui potiores in pignore vel hypothecâ habeantur, & de his, qui in priorum creditorum locum succedunt. 40
5. De Distractione pignorum & hypothecarum. 58
6. Quibus modis pignus vel hypotheca solvatur. 64

Source : BIU Cujas

Exercitatio XXVII. ad Lib. XXI.

Tit. I. De ædilitio edicto, & redhibitione quanti majoris. 67.
2. De Evictionibus, & duplæ stipulatione. 81.
3. De Exceptione rei venditæ & traditæ. 110.

Ad Librum XXII.

Tit. I. De Usuris & fructibus, & causis, & omnibus accessionibus, & morâ. 113.
2. De Nautico fœnore. 166.

Exercitatio XXVIII. ad Lib. XXII.

Tit. I. De probationibus & præsumptionibus. 168.
4. De fide instrumentorum & amissione eorum. 196.
5. De Testibus. 243.
6. De Juris & facti ignorantiâ. 294.

Exercitatio XXIX. ad Lib. XXIII.

Tit. I. De Sponsalibus. 303.
2. De Ritu Nuptiarum. 327.

Exercitatio XXX.

3. De jure dotium. 417.
4. De Pactis dotalibus. 438.
5. De fundo dotali. 443.

Ad Librum XXIV.

Tit. I. De donationibus inter virum & uxorem, 447.
2. De divortiis & repudiis. 463.
3. De soluto Matrimonio; dos quemadmodum petatur. 475.

Ad Librum XXV.

Tit. I. De Impensis in res dotales factis. 484.
2. De Actione rerum amotarum. 487.
3. De agnoscendis & alendis Liberis, vel Patronis, vel liberis. 489.
Tit. 4. De inspiciendo ventre custodiendoque partu. 504.
5. Si ventris nomine mulier in possessionem missa, eadem possessio dolô malô in alium translata esse dicitur. 506.
6. Si mulier ventris nomine in possessione calumniæ causa esse dicatur. 506.
7. De Concubinis. 507.

Exercitatio XXI. ad Lib. XXVI.

Tit. I. De Tutelis. 510.
2. De Testamentaria Tutela. 519.
3. De confirmando Tutore vel Curatore. 524.
4. De legitimis Tutoribus. 526.
5. De tutoribus & curatoribus datis ab his, qui jus dandi habent; & qui & in quibus causis specialiter dari possunt. 535.
6. Qui petant Tutores vel Curatores, & ubi petantur. 543.
7. De Administratione & periculo Tutorum & curatorum, qui gesserint, vel non; & de agentibus, vel conveniendis, uno vel pluribus. 546.
8. De Autoritate & consensu Tutorum & Curatorum. 561.
Tit. 9. Quando ex facto Tutoris vel Curatoris minores agere & conveniri possint? 567.
10. De suspectis Tutoribus & Curatoribus. 568.

Ad Librum XXVII.

Tit. I. De Excusationibus. 576.
2. Ubi pupillus morari vel educari debeat, & de alimentis præstandis. 585.
3. De Tutelæ & rationibus distrahendis, & utilis curationis causâ actione. 586.
4. De contraria Tutelæ, & utili actione. 591.
5. De eo, qui pro tutore, prove curatore negotia gessit. 693.
6. Quod falsô tutore gestum esse dicatur. 594.
7. De fidejussoribus & nominatoribus, & heredibus Tutorum & Curatorum. 595.
8. De Magistratibus conveniendis. 597.
9. De rebus eorum, qui sub tutela vel cura sunt, sine decreto non alienandis vel supponendis. 601.
10. De Curatoribus furioso & aliis extra minores dandis. 608.

PARS V. PANDECTARUM.

Exercitatio XXXII. ad Librum XXVIII.

Tit. I. Qui Testamenta facere possint, & quemadmodum Testamenta fiant. 623.
2. De Liberis & Posthumis Heredibus instituendis vel exheredandis. 686.
3. De injusto, rupto, irrito facto testamento. 707.
4. De his, quæ in testamento delentur, inducuntur vel inscribuntur. 718.

Exercitatio XXXIII.

Tit. 5. De heredibus instituendis. 725.
6. De vulgari & pupillari Substitutione. 738.
7. De Conditionibus Institutionum. 767.
8. De Jure deliberandi. 775.

Exercitatio XXXIV. ad Librum XXIX. Digestorum.

Tit. I. De Testamento militis. 786.
2. De acquirenda vel omittenda hereditate. 797.
3. Testamenta quemadmodum aperiantur, inspiciantur & describantur. 826.
4. Si quis omissâ causâ testamenti ab intestato, vel alio modo possideat hereditatem. 830.

Tit.

Source : BIU Cujas

Tit. V. De Senatus-Consulto Silaniano & Claudiano, quorum Testamenta ne aperiantur. 831.
6. Si quis aliquem testari prohibuerit vel coëgerit. 834.
7. De Jure Codicillorum. 837.
Exercitatio XXXV. ad Libr. XXX. XXXI. & XXXII.
De Legatis & Fidei commissis. 854.
Ad Librum XXXIII.
Tit. I. De annis & menstruis legatis & fideicommissis. 881.
2. De Usu & Usufructu & Reditu, & habitatione, & operis per Legatum & Fideicommissum datis. 884.
3. De Servitute Legatâ. 888.
4. De Dote prælegatâ. 889.
5. De Optione vel Electione legata. 891.
6. De Tritico, Vino & Oleo legato. 892.
7. De Instructo vel Instrumento Legato. 895.
8. De Peculio legato. 897.
9. De Penu legatâ. 899.
10. De Supellectile legatâ. 900.
Ad Librum XXXIV.
Tit. I. De Alimentis vel Cibariis legatis. 901.
2. De Auro, Argento, mundo, ornamentis, unguentis, veste, vel vestimentis, & statuis legatis. 904.
3. De Liberatione legatâ. 909.
4. De adimendis vel transferendis Legatis vel Fideicommissis. 911.
5. De rebus dubiis. 915.
6. De his, quæ pœnæ causâ relinquuntur. 917.
7. De Regulâ Catonianâ. 918.
8. De his, quæ pro non-scriptis habentur. 920.
9. De his, quæ ut indignis auferuntur. 921.
Ad Librum XXXV.
Tit. I. De Conditionibus & Demonstrationibus, & Causis, & Modis eorum, quæ in testamento scribuntur. 923.
Exercitatio XXXVI.
Tit. 2. Ad Legem Falcidiam. 936.
3. Si cui plus, quàm per Legem Falcidiam licuerit, legatum esse dicatur. 943.
Ad Librum XXXVI.
Tit. I. Ad Senatus-Consultum Trebellianum. 944.
Tit. 2. Quando dies Legatorum vel Fidei commissorum cedat. 973.
3. Ut Legatorum seu Fideicommissorum causa caveatur. 975.
4. Ut in possessione Legatorum vel Fideicommissorum servandorum causâ esse liceat, 977.
Exercitatio XXXVII. ad Librum XXXVII.
Tit. I. De Bonorum Possessionibus. 978.
2. Si tabulæ Testamenti extabunt. 985.
3. De Bonorum possessione furioso, infanti, muto, surdo, cœco competente. 986.
4. De Bonorum Possessione contra tabulas. 988.
5. De Legatis præstandis contra tabulas bonorum possessione petita. 991.
6. De Collatione Bonorum. 992.
7. De Dotis Collatione. 1013.
8. De conjungendis cum Emancipato liberis ejus. 1016.
9. De Ventre in Possessionem mittendo & Curatore ejus. 1016.
10. De Carboniano Edicto. 1019.
11. De Bonorum possessione secundùm Tabulas. 1021.
12. Si à Parente quis manumissus sit. 1023.
Tit. 13. De Bonorum Possessione ex Testamento militis. 1024.
14. De Jure Patronatus. 1025.
15. De Obsequiis Parentibus & Patronis præstandis. 1026.
Ad Librum XXXVIII.
Tit, I. De Operis Libertorum. 1028.
2. De Bonis Libertorum. 1031.
3. De Libertis Universitatum. 1032.
4. De assignandis Libertis. 1032.
5. Si quid in fraudem Patroni factum sit. 1033
6. Si tabulæ Testamenti nullæ exstabunt: unde liberi. 1033.
7. Unde Legitimi. 1034.
8. Unde Cognati 1035.
9. De Successorio Edicto. 1035.
10. De gradibus & affinibus & nominibus eorum. 1036.
11. Unde Vir & Uxor. 1038.
12. De Veteranorum & Militum successione. 1038.
13. Quibus non competat Bonorũ possessio 1039.
14. Ut ex Legibus Senatusve Consultis Bonorum possessio detur. 1039.
Tit. 15. Quis Ordo Bonorum possessione servetur. 1040.
Exercitatio XXXVIII.
Tit. 16. De suis & Legitimis heredibus. 1041.
17. Ad Senatus consultum Tertullianum & Orphitianum. 1045.

IN-

Source : BIU Cujas

INDEX PRÆCIPUARUM QUÆSTIONUM.

In Exercit. XXVI.

QV. Quot modis vocabulum Pignoris in Jure accipiatur? th. 1. β. pag. 1.

An pactum commissorium invalidum sit, sive in continenti, sive ex intervallo accedat conventioni? Aff. th. 7. η. p. 7.

An per Legem commissoriam prohibitam transferatur Dominium? Neg. th. 7. κ. p. 8.

An si debitor elapso solutionis termino rem oppignoratam Creditori relinquere, quàm debitum restituere malit, rectè juri, pro se introducto renunciet? Aff. th. 8 p. 9.

An cuivis Judici arrestandi potestas sit? Neg. th. 12. δ. p. 13.

An arrestare possit non tantùm Creditor, sed & alius, qui jure in ipsius collocatus est locum, ut sunt heres & cessionarius? Aff. th. 12. ε. p. 14.

An Creditor non tantùm per se, sed etiam per procuratorem suum arrestare possit? Aff. th. 12. ε. p. 14.

An uxor hæretica & Judæa gaudeat jure tacitæ hypothecæ. Neg. th. 14. δ. p. 18.

An soli uxori jus tacitæ hypothecæ competat? neg. th. 14. ζ. p. 19.

An invecta s. inducta & illata in prædium rusticum sint tacitè pignori obligata? Neg. th. 16. ι. p. 25. & 27.

An res minorum sine curatoris autoritate tacitè sint oppignoratæ? Dist. th. 16. ο. p. 25. & 28.

Num studiosi supellex literaria pignori sit obnoxia? Aff. th. 16. p. 25. π. p. 28.

Si Conductor donum alteri locaverit, an & à posteriori conductore illata sint Domino pignorata? Neg. th. 16. p. 25.

An Servitutes prædiales urbanæ pignori dari possint? Neg. th. 18. ε. p. 35.

Quare tres Testes ad validitatem Instrumenti privati requirantur, etiam in materiâ contractuum, cum alioquin regulariter duo sufficiant? thes. 26. β. p. 45.

Quid, si quis prius bona Debitoris generaliter pignori acceperit, & postea prædium, v. g. ex his Bonis alteri oppignoretur, anne & ille potior erit ratione hujus prædii. Disting. th. 32. α. pag. 48.

Quid, si à diversis res eadem duobus oppignorata? Resp. prior potior est. th. 33. p. 48.

Cur Juri pignoris, præscribendo longius tempus, quàm ipsi debito principali statutum? th. 40, ε. p. 54. 55.

Si conventum fuerit, quod liceat propriâ autoritate pignus occupare, an non institutâ istâ actione, non requisito magistratu, propriâ auctoritate apprehendere possessionem liceat? Disting. th. 41. α. p. 55.

Num rescindi possit emptio venditio per subhastationem facta ob læsionem ultra dimidium. Remiss. th. 45. δ. p. 61.

Num per Consensum Creditoris in Opignorationem tertio factam pignus quoque perimatur? Aff. th. 49. δ. p. 65.

Exercit. XXVII.

QUid sit ædilitium edictum. thes. 1. α. pag. 67.

An Evictio sit præstanda pro rebus Corporalibus æquè ac incorporalibus titulo oneroso acquisitis? Aff. th. 20. α. p. 91.

An, ut de evictione rei partæ evictæ agi queat, necesse sit, pars illa revera sub toto contineatur, vel illi cohæreat. Aff. th. 21. γ. p. 92.

An hereditate venditâ, ob res aliquas particulares evictas agi queat? Neg. thes. 22. α. p. 93.

Utrum parte evictâ emtor à toto contractu recedere debeat? Disting. Thes. 22. γ. pag. 93.

An de Evictione fidejussores teneantur, si qui intervenerint? Affirm. th. 27. α. pag. 98. 99.

An denunciari debeat lis Autori, etiamsi hic pacto vel juramento se obligaverit ad rei defensionem? Aff. th. 28. η. p. 101.

An denunciandum sit Autori, etiamsi hic unà cum Emptore, in unâ eademque causa simul conveniatur? Aff th. 28. η. p. 101.

An denunciatio fieri debeat coram Judice in Judicio? Aff. th. 28. η. p. 102.

Quo tempore denunciatio fieri possit? th. 28. η. p. 102.

An denunciatio debeat fieri propè condemnationem? Neg. th. 28. λ. p. 102.

An factum Principis inter casus contingentes, futu-

Source : BIU Cujas

futuros ac fortuitos referatur? Aff. th. 30. ζ. p. 106.
An usuræ sint licitæ. Dist. th. 43. ζ. p. 116. ν. 9. p. 117.
An usuræ peti possint? Affirm. th. 55. α. p. 136. 137.
An annui Reditus sint injusti? Neg. th. 58. γ. p. 143. 144. 145.
An reditus vitalitius tam in pecuniâ quàm in fructibus solvi possit? Aff. th. 58 ζ. p. 146. 147.
An Reditus annui ultra legitimum modum soluti proficiant Debitori ad detractionem de futuris reditibus? Aff. th. 59. δ. p. 151.
An ad Emptorem annuorum redituum damnum spectet, si reditus casu fiant non exigibiles? Aff. th. 60. α. p. 151.
An, si debitor saltem partem debiti offerat, & Creditor eam acceptare recuset, hic in morâ constituatur? Disting. th. 67. λ. p. 160.
An de jure Canonico nauticum fœnus permissum sit. Aff. th. 73. ζ. p. 167.

Exercitat. XXVIII.

QUid clausula ista: non adstringens se ad probandum superflua, sed saltem ad ea. quæ causæ victoriam respiciant, mit Vorbehalt und Bedingung / sich zu keinem überflüssigen Beweißthum zu verbinden / opereturr? R. exiguam utilitatem præbere. th. 2. ζ. p. 169.
Num probatio rectè dividatur in plenam & semiplenam? Aff. th. 5. δ. p. 170.
An Jus probatione indigeat? Neg. th. 8. α. p. 175.
An facta notoria indigeant probatione? Neg. th. 9. α. p. 175.
An quæstiones supervacaneæ & inutiles sint probandæ? Neg. th. 10. α. β. p. 175.
An probatio dubia & incerta relevet probantem? Neg. th. 10. δ. p. 176.
An ante probationem justam sit aliquis damnandus vel judicandus? Neg. th. 13. α. p. 178.
An forma debeat præcedere litem? Affirm. th. 14. β. p. 182.
Quando Pater bonus est, & mater mala, vel pater malus, & mater bona, quid præsumendum de liberis? th. 18. ζ. p. 191.
Num mittenti literas amatorias, in quibus quis amasiam suam vocaverat mein Hertzgen / vel alio dulci verbo, & amabiliter conversatus cum ipsa, postmodum verò hæc se imprægnatam ab ipso dicat, imò matrimonium ipsi fuisse promissum affirmet, hic verò neget, ulteriori probatione deficiente, scribenti juramentum purgatorium deferre possit? Aff. th. 13. λ. p. 202.
Ad quemnam pertineat Dominium epistolæ? Dist. th. 23. μ. p. 203.
An invocatio nominis divini, in Instrumento sit solennitas necessaria, ita sc. ut eâ omissâ instrumentum vitietur? Neg. thes. 29. pag. 220.
An Instrumentum publicum inducat præsumptionem veritatis? Affirm. thes. 30. β. pag. 226.
An Instrumento Notarii fides adhibenda sit absque protocollo? Aff. th. 30. β. p. 226.
An Instrumenta de Jure communi habeant paratam executionem? Neg. th. 30. δ. p. 226.
An Exempla in Archivo reperta ex vi Archivi habeant eandem fidem cum Scripturis Authenticis? Neg. th. 31. ε. p. 231.
An Instrumenta post publicationem Attestationum rectè adhuc producantur? Aff. th. 32. β. p. 234.
An in Instrumento Rasura s. rasa scriptura falsitatem arguat? Aff. th. 38. ν. p. 239.
An in Instrumento sola atramenti diversitas falsitatem arguat? Neg. th. 33. 9. p. 240.
An Instrumentum falsitatis argui possit, si Debitoris subscriptio diverso atramento sit facta? Neg. th. 33. θ. p. 241.
An Contractus, aliaque negotia civilia regulariter consensu perficiantur? Aff. th. 34. α. p. 242.
An amissis vel corruptis Instrumentis tollatur rei gestæ substantia? Neg. th. 34. γ. p. 242.
An unicus Testis ad probationem admittatur? Neg. th. 36. γ. p. 245.
Quinam sint Casus, ubi testes duo non sufficiunt, sed plures requiruntur? thes. 36. δ. pag. 246.
An Amici singulares & Intimi testificari possint? Neg. th. 39. γ. p. 257.
An ob inimicitias Capitales testis jure removeatur? Aff. th. 39. δ. p. 258.
An Tutor vel Curator pro Pupillo vel Adulto, etiam finito Officio, possit esse testis? Neg. th. 39. ι. p. 259.
An Maritus & Uxor sibi invicem testimonium in vim plenæ probationis valiturum perhibere queant? Neg. th. 39. σ. p. 260.

Source : BIU Cujas

An Sacerdos compelli possit, ut secreta Confessionis revelet? Neg. thes. 40. α. p. 264.

An Advocatus ad testimonium cogi possit? Neg. th. 40. γ. p. 265.

An sufficiat, si dicat Clericus, se velle testimonium ferre sub eâ fide, quam semel præstitit Altari aut Ecclesiæ? Neg. thes. 43. β. p. 270.

An testes ante litis contestationem produci aut recipi debeant? Neg. th. 43. η. p. 271.

An testes plures præferendi sint paucioribus? *Aff.* th. 49. δ. p. 292.

An affirmativam deponenti plus credatur, quàm neganti? *Aff.* th. 49. ζ. p. 292.

An Juris ignorantia cuique noceat? *Aff.* th. 53. γ. p. 296.

An supina ignorantia excuset? Neg. th. 59. γ. p. 300.

An Ignorantia in iis excuset, quæ quis ratione officii tenebatur indagare? Neg. thes. 60. β. p. 301.

An ignorantia semper præsumatur in dubio, nisi scientia probetur? *Affirm.* thes. 61. α. p. 302.

Exercit. XXIX.

AN sponsalia sint præcisè necessaria ad Matrimonii substantiam? Neg. th. 2. ε. p. 304.

An sponsalia sint necessaria quoad ordinem & honestatem? *Aff.* th. 2. ε. p. 304.

An sponsalia contrahere possint omnes, qui & nuptias? *Aff.* th. 3. α. p. 304.

An Impuberes, qui majores septem annis sunt, licet quidem ad sponsalia de præsenti non admittantur, attamen sponsalia de futuro contrahere possint? *Aff.* th. 3. γ. p. 305.

An quis sponsalia nutu inire possit, qui linguam istius personæ, cum quâ contrahit, non callet? *Aff.* th. 4. η. p. 396.

An Absens Absenti rectè ac validè desponsetur? *Aff.* th. 4. ζ. p. 306.

An in conciliando Matrimonio Mediatores operulam suam jure applicare possint? *Aff.* th. 4. ι. p. 307.

An Matrimonium ipsum, sive nuptiæ omnem prorsus respuant conditionem? *Aff.* th. 5. β. p. 308.

An simulata sponsalia alicujus sint momenti, & an obligatio nascatur, si quid per jocum promittitur? Neg. th. 6. δ. p. 310.

An in sponsalibus semper impunè liceat pœnitere? Dist. th. 11. γ. p. 315.

An, si Refractarius in sponsalibus nec monitis nec carcere moveri queat, sed in contumacia persistat, parti innocenti ad refusionem interesse seu damni emergentis arbitrio judicis æstimandi sit condemnandus? *Affirm.* th. 11. η. p. 316.

An sponsalia de futuris nuptiis celebrandis certæ alicui personæ, etiam intuitu Dei, h. e. propter ejus amorem & eleemosynam pauperi faciendam, jurata de jure Canonico mutuo dissensu dissolvi possint, licet utrinque jurata sint? *Aff.* th. 12. α. p. 317.

Quatenus pendente conditione liceat pœnitere? Th. 12. γ. p. 317.

An si sponsus in sponsæ mammis lac inveniat, hæc pro corrupta sit æstimanda? Dist. th. 14. ε. p. 320.

An ex Mammarum crasitie arguatur virginitatis amissio, ut sponsalia propterea rescindi queant? Neg. th. 15. ε. p. 320.

An furiosus ad conjugalem conjunctionem sit idoneus? Neg. th. 14. δ. p. 320.

An ob furtum à sponso commissum, quod pœna tantummodò carceris vel relegationis temporalis punitur, sint dissolvenda sponsalia? Neg. th. 14. ε. p. 321.

An propter lepram, Epilepsiam, aliosque morbos contagiosos graviores & insanabiles, qui post sponsalia contracta supervenerint, altera pars sana ad Cohabitationem & Consummationem Matrimonii cogi queat? Neg. th. 14. ζ. p. 321.

An Oculorum privatio ad dissolvenda sponsalia sufficiat? *Aff.* th. 14. ζ. p. 32.

An si alterum Oculum saltem amiserit Sponsa, liceat sponso resilire? Neg. thes. 14. ζ. p. 321.

An ob quaslibet indifferenter rixas sponsalia dirimenda sint? Neg. th. 14. η. p. 321.

An clandestina Sponsalia prohibita sint? *Aff.* th. 15. γ. p. 322.

An quando sponsalia publica & clandestina concurrunt, illa præferenda sint, etiamsi hæc priora fuerint? *Aff.* th. 16. α. p. 322.

An Sponsus relictâ Sponsâ, cui sub conditione vel de futuro promiserat matrimonium, contrahens cum secundâ, matrimonio dissoluto morte vel simili ratione, teneatur cum prima contrahere, ipsâ volente contrahere. *Aff.* th. 16. ε. p. 323.

An si ad clandestina Sponsalia accesserint concubitus, illa sint matrimonio consummanda, licèt

Source : BIU Cujas

licèt parentes dissentiant? Aff. th. 17. p. 325. γ p. 326. δ ibid.
An Cœlibatus coram Deo majori gaudeat prærogativa, quàm matrimonio? Neg. th. 20. β p. 331.
An nuptias Concubitus faciat? Neg. th. 22. α p. 333. An Consensus? affirm. ibid.
An ex solâ annuli, vel alia cujusdam donarii oblatione, quod juvenis virgini, vel vice versa obtulit, præsumatur matrimonii promissio? Neg. th. 22. β p. 334.
An mutus & surdus matrimonium contrahere valeat? Aff. th. 22. γ p. 334.
An Surdus, Mutus & Cœcus simul ad matrimonium contrahendum sit habilis? Neg. th. 22. γ p. 334. 335.
An, si quis dixerit: Mea es vel eris: Du solt mein seyn / nisi expressè de nuptiis actum, aliquid inde possit concludi? Neg. th. 22. ε ζ p. 335.
An verba ironicè & derisoriè prolata inducant matrimonium? Neg. th. 22. ε p. 335.
An liberi sine Parentum Consensu & voluntate domo paternâ se honestè subtrahere & matrimonium colere possint? Neg. th. 23. α β η θ p. 336. 337. 338.
Si Nuptiæ per benedictionem sacerdotalem non sint consummatæ, sed saltem Copula carnalis intervenerit, an Parentes Consummationem dissensu suo impedire possint? Aff. th. 23. κ p. 338.
An Contrahentes Matrimonium Tutorum & Proximorum Consensum ad nuptias exquirere & impetrare debeant? Aff. th. 23. ζ p. 339.
An Liberi à parentibus cogi possint, ut cum hac vel illa persona conjugium ineant? Neg. th. 24. α p. 340.
An Ebrius ex Sponsalibus in ebrietate contractis obligetur? Neg. th. 25. β p. 342. 343.
An error excludat Consensum in Matrimonio? Aff. th. 25. ε p. 342.
An Impotentia superveniens, & quæ constante Matrimonio accidit, conjugium dirimat? Neg. th. 25. ϑ p. 342.
An si quis scienter defloratam virginem duxerit, vel vitio cognito, nihilominus cum eâ egerit, matrimonium sit rescindendum? Neg. th. 25. κ p. 343.
An vi stuprata, quæ se pro Virgine duci patitur, si nempe tantùm per vim stuprata & vitiata, non verò simul sit imprægnata, repudiari queat? Neg. th. 25. κ p. 343.
An juramenta vi extorta ligent? Neg. th. 25. ε p. 344.
An proclamationes solemnes, quia non sunt de substantiâ matrimonii, sine justa causa omitti possint? Neg. th. 26. γ p. 350.
An ob omissionem Bannorum, proclamationum matrimonium reddatur irritum? Neg. th. 26. γ p. 350.
An sacerdotali benedictione omissa matrimonium sit nullum & liberi illegitimi? Th. 26. p. 345. ζ p. 353. seqq.
Utrum sponsalia de præsenti sint verum matrimonium? Remiss. th. 26. ζ p. 354.
An hodie sit adiaphoron vel indifferens, an velit quis adhibere benedictionem Sacerdotalem, nec ne? Neg. th. 26. ζ p. 355.
Num sponsis ante solemnem in Ecclesia copulationem & benedictionem concumbentibus publica pœnitentia justè imponatur? Th. 26. ζ p. 355.
An in privatis ædibus peragi possit benedictio Sacerdotalis? Aff. th. 26. ζ p. 355.
An Tempore Quadragesimali, in der Fasten / & Adventus Domini, celebrandæ sint Nuptiæ? Neg. th. 26. ζ p. 356.
Num Mulieri post Copulam Sacerdotalem, cujus sponsus ante thalami ingressum, v. g. apoplexia, vel alio infortunio peremptus est, iterum sponsæ factæ coronam, s. sertum gestare liceat? Aff. th. 26. ζ p. 356.
An Contractum cum Infideli Matrimonium benedictione consummatum (forsitan si infidelitas celata vel simulata sit) ob solam infidelitatem dissolvi debeat? Neg. th. 26. ζ p. 358.
An liberi ante sponsalia nati, nuptiis per benedictionem sacerdotalem secutis, æquè ac injusto matrimonio nati sint, habentur & succedant? Aff. th. 26. ζ p. 358.
An frigidi Matrimonium contrahere queant? Neg. th. 27. α p. 358.
An illa Conjugia, quæ ante pubertatis tempus contrahuntur tanquam prohibita, Deo placeant? Neg. th. 27. β p. 358. 359.
An Hermaphroditis matrimonium inire permissum? Remiss. th. 27. ε p. 359.
An Castratis rectè permitti possit matrimonium? Neg. th. 27. η p. 359. 360.
An Judæus Christianam, & vice versa Christianus

Source : BIU Cujas

aus Judæam fœminam in Matrimonium accipere possit? Neg. th. 28. ε p. 361.

An quis in uxorem ducere possit, quam per adulterium polluit? Aff. thes. 29. γ pag. 363.

An inter Raptorem & Raptam Matrimonium sit licitum? Rem. th. 29. δ p. 364.

Quid dicendum de Pontificum circa Nuptias decretis? Thes. 29. η p. 364.

An Conjugium Clericorum Jure Divino permissum? Aff. th. 30. α p. 364. 365.

An Matrimonium prohibitum sit inter diversæ Religionis homines? Neg. th. 30. γ p. 365.

An possit quis quandoque fratris sui sororem licitè ducere? Aff. th. 33. α p. 367.

An Amitam adoptivam in Uxorem ducere liceat? th. 33. η p. 368.

An cognatio Spiritualis nuptiis impedimento sit? Dist. th. 40. α p. 373.

An secundum & tertium genera affinitatis sint nuptiis impedimento? Neg. th. 42. ε p. 375.

An Matrimonium inter Affines ascendentes & descendentes prohibitum sit? Aff. th. 45. α p. 378.

An dispensatio circa eas conjunctiones sint licita, quæ jure divino prohibitæ? Neg. th. 49. β p. 383. 384.

An Consobrinorum Nuptiæ sint prohibitæ? Neg. th. 51. α p. 388.

An Polygamia adversetur legi divinæ, primæque institutioni matrimonii? Aff. th. 52. ϑ ε p. 390.

An secundæ Nuptiæ simpliciter prohibitæ sint? Neg. th. 53. α p. 392.

An vidua dotem perdat intra annum Luctus stuprum passa? Remiss. th. 53. ε p. 394.

Num præter infamiæ pœnam etiam aliæ Jure Civili secundis nuptiis, immaturis aut stuprationi impositæ pœnæ per Jus Canonicum sint sublatæ? Dist. th. 53. ζ p. 395.

An legatum Muliere sub conditione eâ, si castè vixerit, relictum, ei quoque debeatur, licet ad secunda vota migraverit? Aff. th. 53. ζ p. 395.

An, si maritus absens pro mortuo habitus, & nuptiæ aliæ interim à Conjuge domi relictâ initæ fuerint, revertentem maritum uxor recipere teneatur, nuptiis intermediis autoritate publica rescissis, ut tamen liberi exinde suscepti legitimi habeantur? Aff. th. 54. ζ p. 400.

An uxor marito priori viduitatem promittens, & juramento quidem, quod post obitum ejus nolit ad secunda vota accedere, promissionem ejusmodi observare teneatur? Neg. th. 54. ϑ p. 401.

An in bonis receptitiis maritus habeat administrationem & fructus? Neg. th. 56. ζ p. 404.

An bona Paraphernalia & Parapherna denotent bona, quæ non sunt dotalia? Aff. th. 56. θ p. 404.

An Virginis aut Viduæ possint dici paraphernalia aut receptitia? Neg. th. 56. θ p. 405.

An Uxor sit domina paraphernorum, quamvis tradatur earum rerum custodia, deturque marito libellus seu designatio singulas species & res illatas continens, isque eidem subscribat, & libellum penes se retineat? Aff. th. 56. θ p. 405.

An Uxor, cum sit domina paraphernorum, ea possit alienare, vendere, vindicare, alios contractus de Paraphernalibus bonis celebrare, locare, oppignorare, donare, pro derelictis habere, & filiabus constituere? Aff. th. 56. θ p. 405.

An Uxor de bonis quoque paraphernalibus Maritum inopem alere obstricta sit? Aff. th. 56. θ p. 406.

An bona, constante matrimonio quæsita, regulariter ad maritum spectent? Aff. th. 56. p. 402. κ p. 406.

An Maritus separatus quoad thorum & mensam aut alimenta separatæ præstare, aut dotem cum Paraphernalibus restituere cogatur? Aff. th. 56. μ p. 410.

An Uxor invito vel inscio marito hereditatem sibi oblatam possit repudiare? Neg. th. 56. μ p. 410.

An Uxor de immobilibus paraphernalibus disponendi liberius habeat arbitrium, adeò ut & testari de iis possit? Aff. thes. 56. μ pag. 410.

An Confiscatis licèt Uxoris bonis, Marito nihilominus ususfructus permaneat illæsus? Aff. th. 56. μ p. 410.

An jus mariti in Uxorem, quod potestatem maritalem dicunt, tam in jure Divino quàm humano fundetur? Aff. th. 56. ξ p. 410.

Quomodo Regina viro plebejo nubens retineat majestatem? Dist. th. 56. ξ p. 411.

Source : BIU Cujas

An Maritus etiam teneatur alere uxorem ab ipsius domo recedentem? Affirm. thes. 56. c. p. 411.

An, si maritus ipse non habeat, unde se alere & sustentare possit, uxori onus alendi virum sit imponendum? Aff. thes. 56. o. pag. 412.

An etiam ante lapsum mulier subfuisset regimini mariti sui? Affirm. thes. 56. π. pag. 412.

An deceat Virum herile exercere Impetium in Uxorem? Neg. th. 56. ρ. p. 413.

An liceat maritum suam uxorem verberibus coërcente? th. 56. ρ. p. 413.

An splendor uxoris pendeat à marito, veluti à sole? Aff. th. 56. υ. p. 414.

An, si mulier sciverit initiò maritum esse vagabundum, daß er ein Landlauffer wäre/ teneatur eum sequi? Affirm. thes. 56. χ. p. 415.

An conveniat mulieri, ut sequatur virum in omni fortuna? Aff. th. 56. ψ. p. 415.

An competant marito remedia possessoria adversus uxorem aufugientem, & injustè ab eo divertentem? Aff. th. 57. p. 415.

Exercit. XXX.

AN Matrimonium possit esse sine Dote? Aff. th. 1. α. p. 417.

An dos sine Matrimonio esse possit? Neg. thes. 1. β. p. 418.

Quæ sint Matrimonii Onera? Thes. 2. ζ. p. 419.

An fœmina, quæ sui Juris est, & liberam bonorum suorum administrationem habet, possit, si velit, suo arbitrio dotem marito constituere? Aff. th. 3. α. p. 419.

An Pater emancipatam teneatur dotare? Remiss. th. 3. ε. p. 420.

Ubi pater curator filiæ suæ, sui juris effectæ, dotem constituit, an de suis, an de filiæ bonis constituerit pater? Thes. 3. ε. p. 420. 421.

An Judæus teneatur dotare filiam conversam sc. Christianam & Judaismum abnegantem? Aff. th. 3. ε. p. 421.

An Pater possit cogi ad dotandum? Thes. 3. ζ. p. 421.

An dotem fœminis constituere regulariter sit fraternum officium? Neg. th. 3. λ. p. 422.

Si Fratres congruam dotem semel dederint, soror verò eandem citra suam culpam perdiderit, fratres eidem sororiiad secunda vota transeunti, num aliam dotem constituere teneantur? Remiss. thes. 3. μ. p. 424.

An Dos emancipatæ filiæ data propriè profectitia vel adventitia dicatur? Neg. th. 4. δ. pag. 425.

An in Nominibus, ausstehenden Schulden/ dos constitui possit? Aff. thes. 4. ε. pag. 428.

An, si pater feudum habens velit illud, in dotem filiæ dare, illud absque consensu Domini facere possit? Neg. thes. 6. σ. pag. 428.

An uxor possit omnia bona, si velit, & expressè consensum suum declaret, in dotem marito conferre? Affirm. thes. 6. κ. p. 428.

An, si mulier nulla dotis mentione factâ, maritum omnibus bonis suis frui finat, eo ipso inteligatur doti dedisse omnia bona? Th. 6. p. 427.

An res ex pecuniâ dotali comparata sit dotalis? Disting. Thes. 6. pag. 427. ξ. p. 429.

An fictum & subsidiarium Dominium detur? Aff. th. 6. ξ p. 430.

An mulier pro dote suâ conservanda & restituenda fidejussorem à Marito exigere possit? Neg. th. 7. ε. p. 432.

An liceat propter dotem promissam non solutam domo expellere uxorem? Neg. th. 7. p. 431. λ. p. 433.

Dote intra annum & diem à tempore contracti matrimonii promissâ, si mulier intra annum moriatur, an dotem petere maritus possit? Disting. thes, 8. α. pag. 434.

An maritus habeat Dotis Dominium revocabile? Aff. th. 13. γ. p. 437.

An paciscimaritus possit, ut dos soluto matrimonio, non uxori superstiti, sed liberis cedat? Neg. th. 15. ζ. p. 439.

An pacta dotalia opus habeant ad sui essentiam literis aut scripturâ? Neg. thes. 16. α. p. 439.

An pacta in unum casum concepta, habeant etiam locum in alio? Neg. th. 17. α. p. 440.

An inter omnes personas, quæ repetere possunt dotem, & à quibus ea repeti potest, fieri possint pacta? Aff. th. 17. β. p. 440.

An Maritus cum consensu uxoris prædium dotale obligare vel oppignorare possit? Neg. th. 20. ζ. p. 444.

An ob famis necessitatem fundus dotalis alienari possit? Aff. th. 21. γ. p. 445.

An Creditor fundum dotalem sibi pignori datum

Source : BIU Cujas

datum possit retinere ? Neg. thes. 22. β. p. 446.

An evicto fundo dotali maritus ejusve heredes teneantur de evictione ? Remiss. th. 22. β. 446.

An donationes inter Virum & Uxorem regulariter sint prohibitæ? Affirm. thes. 23. α. p. p. 447.

An donatio reciproca inter Conjuges sit prohibita? Neg. th. 29. α. p. 451.

An bona remuneratoria, seu quæ ob benè merita obveniunt, vera donationis appellatione veniant, Neg. Thes. 29. γ. pag. 451.

An Donationes mortis causâ inter Conjuges fieri possint? Affirm. thes. 29. η. p. 451.

An si donatarius ante moriatur quàm donans, donatio sit valida? Neg. th. 30. α ε. p. 452.

An valeat donatio Geradæ in alium facta, si legitimis suis constet solennitatibus? Aff. th. 31. γ. p. 453.

An mulier de gerada inter vivos disponere possit? Aff. th. 31. ζ. p. 454.

An Tutor & Curator geradam impuberis & minorennis alienare possint, si res in ista contentæ sint tales, quæ servando servari nequeant? Aff. th. 31. ζ. p. 455.

An Mulier possit Geradam oppignorare? Aff. th. 31. ζ. p. 455.

An sponsalitia munera dentur cum in finem, ut nuptiæ sequi debeant? Aff. thes. 32. ϑ. p. 457.

An Donatio propter Nuptias sine Matrimonio esse possit? Neg. th. 35. γ. pag. 460.

An res propter nuptias donatæ, ut tradantur, necessarium sit? Neg. th. 36. α. p. 461.

An omnibus gentibus Divortia consueta fuerint? Aff. th. 38. β. p. 464.

An Adulterio dissolvatur Matrimonium non tantùm quoad thorum & mensam, sed & quoad matrimonii vinculum? Aff. th. 41. β. p. 467.

An teneatur maritus in thorum recipere uxorem adulteratam, ut maximè resiquerit? Neg. th. 31. β. p. 467.

An denegatio debiti conjugalis pertinax æquipolleat malitiosæ descretioni? Aff. thes. 41. γ. p. 468.

An separatio quoad thorum & mensam verum sit divortium? Neg. thes. 43. α. p. 469.

An non modò ob præteritam, sed etiam ob futuram sævitiam, quam uxor verisimiliter timet, separatio fieri possit? Aff. th. 43. β pag. 469.

An facto Divortio totali maritus uxorem alere teneatur? Neg. thes. 43. δ. p. 470.

An propter militiam justam divortium sit concedendum? Neg. thes. 44. β. p. 471.

An solutô matrimoniô dotis dominium aduxorem redeat? Affirm. Thes. 47. ε. p. 475.

An, si maritus est innocens, & Uxor divortio per adulterium aut malitiosam desertionem causam præbuerit, retineat maritus dotem, quam accepit? Aff. th. 49. δ. p. 477.

An Maritus Beneficio Competentiæ renunciare possit? Neg. th. 54. α. p. 481.

An constante Matrimonio dos repeti possit? Dist. th. 55. α. p. 483.

An Mulier obærato Marito scienter nubens, cautionem de restituendâ dote petere possit? Aff. th. 56. γ. p. 483.

An Maritus locupletior factus dotem ex causa inopiæ restitutam repetere possit? Aff. th. 56. δ. p. 483.

An confiscatis ex delicto bonis mariti uxor dotem suam salvam habeat? Aff. th. 56. ε. p. 483.

Si Uxor præmoriatur, an Maritus, qui donationem propter nuptias fecit, illam retineat? Aff. th. 57. α. p. 484.

An Maritus constante Matrimonio ad onera & collectas ac reliquas rerum dotalium præstationes teneatur? Affirm. th. 59. β. pag. 484.

An modicarum expensarum restitutionem maritus petere possit? Neg. th. 59. γ. p. 485.

An si fundus vel alia corpora sint in dote, & tantum impensum, quanti corpora illa sunt, desinere dicantur dotalia? Aff. th. 60. α. pag. 485.

An omnis compensatio ratione impensarum in dotem cesset? Neg. th. 61. γ. p. 486.

An ob impensas concedatur actio? Neg. th. 62. α. p. 406.

An filia dotata â parentibus alenda sit? Thes. 74. p. 492.

An sint lactandi liberi maternâ, non conductitiâ vulgarium fœminarum lacte? Aff. thes. 75. α. p. 493.

An, si aut pater mortuus sit, aut nihil in bonis habeat, mater quoque & avus maternus liberos

Source : BIU Cujas

liberos egentes alere cogantur? *Aff.* th. 75. *α.* 493. 494.

An, si bona sua perdiderit filius, nihilominus sit alendus? Th. 76. *α. γ.* p. 494. 495.

An pater præcisè cogi possit, ut filio sumptus ad studia subministret, maximè si facultates ejus & utriusque Conditio, filiique genius id dissuadeant? Neg. th. 77. *η.* pag. 496.

An, quando filius ex Consilio jussuve patris in excolendis altioribus studiis ætatem consumsisset, liceat patri mutare consilium in filii detrimentum? Neg. th. 77. *η.* p. 496.

An Pater jure naturæ teneatur filium non tantùm alere, sed potissimum in virtutis studio ita informare, ut vitam hominis vivere queat? Aff. th. 77. *η.* p. 496.

An Patrono Ecclesiæ ejusque liberis in egestate vitam degentibus, ab hac alimenta administranda sint? Affirm. thes. 78. *θ.* p. 499.

An vasallus egentem Dominum alere teneatur? Aff. th. 78. *θ.* p. 499.

Num sicuti Patronus liberto, ita & Dominus vasallo reciprocè ad alimenta obligatus sit? Dist. th. 78. *θ.* p. 499.

An parens liberos indistinctè debeat alere, etiam ex quovis illegitimo & improbato thoro sibi natos, *Affirm.* th. 79. *α.* p. 501.

An onus alendi infantem incumbat stupratori? *Aff.* th. 79. *δ.* p. 501.

An possit compelli stuprator, ut, nisi promissio matrimonii facta sit, stupratam ducat? Neg. th. 79. *θ.* p. 503.

An à Magistratu, qui superiorem habet Jurisdictionem, alimenta expositiis liberis præstanda sint? Dist. Th. 79. *θ.* p. 503.

Qualis sit obstetrix eligenda? Thes. 80. *ζ.* p. 504.

An concubinatus jure naturæ sit permissus? Neg. th. 89. *β.* p. 509.

An Concubinatus jure Divino sit prohibitus? Aff. Th. 89. *β.* p. 509.

An Concubina de Jure Civili sit infamis? Neg. th. 89. *β.* p. 510.

Exercit. XXXI.

AN Minori viginti quinque annis furioso, ut adolescent, detur Curator, an verò ut furioso? Thes. 6. *γ.* p. 514.

An adolescentibus invitis Curatores dentur? Dist. thes. 7. *α.* p. 515.

An Debitor Minori solvens consequatur plenam liberationem? Neg. th. 7. *δ.* p. 516.

Quo Casu filius patri dari possit Curator? Th. 7. *ζ.* p. 516.

An de jure Civili Salarium Tutoribus debeatur? Neg. th. 9. *δ.* p. 518.

Utrum Curatores & Executores Testamentarii possint petere ratione laborum suorum Salarium? Th. 9. *δ.* p. 518.

An posthumi exheredari possint? Neg. th. 14. *ι.* p. 521.

An Incerti possint esse Tutores? Neg. th. 16. *ι.* p. 523.

An surdus Tutor esse possit? Neg. th. 16. *ι.* pag. 523.

An Tutor sit confirmandus, quando mater liberos non instituit? Aff. th. 19. *ι.* p. 525.

An, si in Testamento imperfecto inter liberos Tutorem Pater dederit, subsistat datio sine accedente Judicis confirmatione? Neg. th. 20. *α.* p. 525.

An Proavia aut reliquæ ascendentes ad Tutelam pronepotum admittantur? Neg. th. 26. *ζ.* p. 531.

An in tutela *Avus* sit præferendus Matri? *Aff.* th. 26. *η.* p. 532.

An Mater & *Avia* possint esse tutrices liberorum suorum, Regum, Ducum, Principum, Comitum, Baronum, Nobilium? *Affirm.* Th. 26. *θ.* p. 532.

An Mater etiam Spuriorum tutrix esse possit? *Aff.* th. 26. *ι.* p. 532.

An Mater & *Avia* susceptura tutelam expressè renunciare debeat secundis nuptiis? *Aff.* th. 26. *κ.* p. 532.

An Mater, quæ renunciat omni Legum auxilio perdat omnia privilegia & jura, quæ ipsi aliàs vel etiam quà fœminæ ratione sexûs competunt? *Aff.* th. 26. *η.* p. 533.

An Mater vel *Avia*, si contraxerit sponsalia, perdat tutelam? *Aff.* T. 26. *λ.* p. 534.

An Judex Ecclesiasticus possit dare Tutorem pupillo seculari? Neg. th. 29. *β.* p. 537.

An Judex Criminalis possit dare Tutorem? Neg. th 29. *β.* p. 537.

An & quatenus vitricus privigni sui Tutor esse possit? Th. 30. *γ.* p. 538.

An personæ Illustres, puta Principes, Comites

Source : BIU Cujas

tes &c. ante ætatem 25. annor. aliorum tutelam jure suscipere possint? Neg. th. 31. γ. p. 539.
An Episcopi & Monachi ad Tutelam admittantur, Neg. th. 31. ε. p. 539.
An Magistratus semetipsum Tutorem dare possit? Neg. th. 31. ζ. p. 540.
An Magistratus suum Collegam dare possit Tutorem? Neg. th. 31. ζ. p. 540.
An Judæus possit esse Tutor Christiani? Neg. th. 31. ζ. p. 540.
An Mater Creditrix vel debitrix possit esse Tutrix? Aff. th. 31. ζ. p. 541.
An pater & Avus paternus & maternus Creditor vel debitor Tutores esse possint liberorum suorum? Aff. th. 31. ζ. p. 541.
An Fratres Creditores & Debitores possint esse Tutores? Neg. th. 31. ζ. p. 541.
An Mater teneatur filio planè egeno Tutorem petere? Neg. th. 32. η. p. 544.
An Tutori incumbat cavere, quod velit bona pupilli talia & tanta restituere, qualia & quanta accepit? Aff. th. 35. ε. p. 547.
An Inventarium Tutoris impensis conficiendum sit? Neg. th. 36. γ. p. 549.
An Tutor cogatur quantitatem in inventario descriptam præstare pupillo vel adulto? Aff. th. 36. θ. p. 551.
An Mater Tutrix vel Avia, si negligant inventarii confectionem, priventur successione liberorum, usufructu & donatione propter nuptias? Aff. th. 36. π. p. 553.
An Administratores non solùm Inventarium conficere, sed & Rationarium facere debeant? Aff. th. 37. γ. p. 554.
An pecunia pupillaris necessariò fœnori danda? Aff. th. 37. ε. p. 555.
An pupillus habeat tacitam hypothecam in rebus pecuniâ suâ emptis? Aff. th. 37. θ. p. 555.
An contra pupillarem pecuniam possit exceptio inducarum moratoriarum opponi? Neg. th. 37. η. p. 556.
An Tutor vel Curator, qui tantùm in pupilli gratiam & utilitatem administrationem suscipiunt, nihilominus ad levem etiam culpam præstandam obstringi possint? Aff. th. 38. ζ. p. 557.
An Tutoribus, si deposuerint pecunias pupillorum apud mercatorem, qui communiter reputatur idoneus, imputetur, si fefellerit, & postea perdatur pecunia? Neg. th. 38. β. p. 558.
An teneatur tutor vel Curator de casu fortuito? Neg. th. 38. ζ. p. 558.
An honorarii Tutores cum gerentibus in solidum obligentur? Neg. thes. 39. α. p. 560.
An, si honorarii Tutores in probatione deficiant, jure & cum effectu conveniri possint? Aff. th. 39. π. p. 560.
An possit Tutor in propriâ causâ Autor esse? Neg. th. 43. p. 562. α. p. 563.
Quomodo Contractus claudicare dicantur? Th. 43. θ. p. 564.
An Pupillus sine Tutoris autoritate possit hereditatem adire lucrosam & nullum damnum habentem? Neg. Th. 43. γ. p. 565.
Num Pupillus sine Autoritate obligetur nec ne? Th. 43. π. p. 565.
An in casu indivisæ Tutelæ, si omnes Tutores administrent, unius autoritas sufficiat pro omnibus? Affirm. thes. 44. α. p. 566.
An executio fiat contra Tutorem & Curatorem? Neg. th. 48. ε. p. 568.
Si duo pluresve sint Tutores, an uno mortuo pars, quam administrabat, adcrescat superstiti? Th. 51. p. 569.
An transfuga maneat Tutor? Neg. th. 51. μ. p. 570.
An Tutor ab Imperatore vel Camerâ Imperiali proscriptus, cum civitate etiam Officium Tutoris amittat? Aff. th. 51. μ. p. 570.
An ægritudo à Tutelâ & Curâ excuset. Aff. Th. 56. ζ. p. 577.
An, qui capitalis inimicus fuit alicujus, licitè se excusare possit à Tutelæ administratione? Aff. th. 56. η. p. 578.
An Tutor, qui simul est Advocatus, vel Artifex pro præstita opera salarium petere possit? Affirm. Thes. 71. p. 592. ε. ibid.
An minores res suas ex titulo donationis regulariter alienare possint? Neg. th. 83. ε. p. 601. 602.
An Donationes contra prohibitionem juris factæ Minoribus noceant? Neg. th. 83. ε. p. 602.
An Tutores Regum & Illustrium personarum donare possint? Aff. th. 83. ε. p. 602.
An Minor pupillusve teneatur refundere pretium rei venditæ? Disl. th. 85. p. 604.
An Tutoribus & Curatoribus, qui res suas proprias pro Minoribus evictionis nomine obligârunt, ea, quæ in favorem Minorum consti-

Source : BIU Cujas

constituta sunt, prosint? Neg. th. 85. θ. p. 605.
An Cura furiosorum non secus ac furiosorum olim fuerit legitima, sive an immediatè ex L. XII. Tabb. ad proximos agnatos pertinuerit? Affirm. Th. 90. γ. p. 609.
An Prodigorum æquè ut Furiosorum cura ex ipsis Legis verbis fuerit, an tantùm ex mente & interpretatione? Rem. th. 90. γ. p. 609.
An Maritus uxori furiosæ aut prodigæ Curator dari aut constitui possit? Neg. th. 91. γ. p. 610.
An Prodigus invitus, furiosus verò & mente captus ignorans Curatori subjici possit? Aff. th. 91. ε. p. 611.
An finitâ Curâ Curator, perindè ut quilibet Administrator rerum alienarum rationem reddere teneatur, & ad reliqua restituenda actione negotiorum gestorum compelli possit? Aff. th. 93. α. p. 614.
An Contractus Mulieris sine Consensu Mariti vel Curatoris celebratu sit validus, Neg. th. 94. λ. p. 618.
Num Mulier autore Curatore læsa gaudeat beneficio Minoris, & in integrum restituatur? Rem. th. 94. λ. p. 619.
An Curatori ad litem salarium rectè constituatur? Aff. th. 94. λ. p. 619.

Exercit. XXXII.

AN Testamenti factio olim apud gentes, si non omnes, tamen potiores in usu fuerit? Aff. th. 3. β. p. 626.
An Testamentorum solemnia aut Juris Romani, aut alterius cujuscunque Juris propria sint? Affirm. thes. 3. ζ. p. 627.
An Testandi facultas alicui possit auferri? Neg. th. 3. θ. p. 627.
An voluntas Testatoris ambulatoria sit usque ad mortem? Aff. th. 4. α. p. 628.
An testandi libertatem impediat juramentum appositum? Neg. ibid.
An Testamenti factio sit voluntariæ Jurisdictionis? Aff. ibid.
An Testator præsumatur frustra testari voluisse? Neg. th. 4 δ. p. 629.
An Testamenti verbis tenaciter sit inhærendum? Aff. th. 4. δ. p. 629.
An Dispositio testamentaria vivente Testatore valeat? Neg. Th. 4. ζ. p. 629.
An Testatoris suprema voluntas pro Lege servanda? Aff. th. 4. η. p. 629.
An Testatoris in disponendo potestas major sit, quàm statuti? Affirm. th. 4. η. p. 629.
An Testamentum metu factum subsistat? Neg. th. 5. α. p. 630.
An Testamentum ad interrogationem Conjugis vel alterius personæ suspectæ conditum sit validum? Neg. thes. 5. δ. p. 631.
An impuberes Testamentum facere possint? Neg. th. 6. α. p. 631.
An Testamentum facere valeat, qui verè furiosus est? Neg. th. 6. δ. p. 631.
An mutus & surdus simul à naturâ possit facere Testamentum? Neg. th. 6. ε. p. 632.
An Testamentum, quod ante infortunium, seu antequam fieret mutus & surdus, factum est, ratum & firmum permaneat? Aff. th. 6. ε. p. 633.
An, qui neque scribere neque articulatè loqui potest, testamentum condere queat? Neg. th. 6. ε. p. 633.
Num Cœcus ad pias causas vel etiam inter liberos sine solennitate testari possit? Th. 6. ζ. p. 634.
An corporis imbecillitas testamenti factionem adimat? Neg. th. 6. η. p. 634.
An Balbutiens & seminecis aut semianimis validè testamentum facere possit? Aff. th. 6. η. p. 634.
An Testamentum nutu vel signis factum sit validum? Neg. th. 6. η. p. 634.
An Episcopus & Clericus possit testari de Bonis Ecclesiæ? Neg. th. 7. ι. p. 635.
An prodigus testandi facultatem habeat? Neg. th. 8. α. p. 637.
Num Judæo testamenti factio competat activè? Th. 8. ι. p. 637.
An usu hodierno damnati ad mortem possint testamentum condere? Aff. th. 8. pag. 637. ξ. p. 638.
An damnati ob crimen læsæ majestatis possint testari? Neg. th. 8. ο. p. 638.
An perduellionis rei testari possint? Neg. th. 8. ο. p. 638.
An Excommunicatus maneat Dominus Bonorum suorum? Aff. th. 8. ο. p. 638.
An Minores coram Judice testamenta facere possint sine curatore? Affirm. thes. 9. δ. pag. 641.

Source : BIU Cujas

An Mulieres sine Curatorum Consensu condendi testamenta potestatem habeant? *Aff.* th. 9. δ. p. 641.

An Testamentum Principi per Procuratorem offerri possit? sive: *An* ipse quis præsens offerre debeat Principi preces & testamentum insertum? Rem. th. 9. κ. p. 643.

An subsistat Testamentum coram Secretariis duobus â Principis Curia s. Consiliariis missis ad domum ægrotantis conditum? *Aff.* th. 9. p. 639.

An circa Testamentum apud *Acta* inferioris Judicis sufficiat coram Judice & Notario id fieri, an verò moribus hodiernis etiam debeant adesse Scabini, die Gerichts-Schöpffen? Dist. th. 9. p. 639.

Quid, si universitatis Rector solum Secretarium ad aliquem mitteret, ut ipse supremam illius voluntatem ab eo accipiat? Thes. 9. γ. p. 645.

An requiratur, ut Testamentum domi clausum & signatum extra judicium verò Scabinis oblatum, ipsis præsentibus ostendatur, & tenor ejusdem relegatur? Neg. th. 9. σ. p. 646.

An integris literis conscribi debeat Testamentum? *Aff.* th. 10. ε. p. 647.

An in locis, ubi usus est chartæ signatæ & sigillatæ, Stempel-Papier / debeat testamentum in ejusmodi charta scribi, & an, si hoc non factum, pro nullo habeatur? *Aff.* th. 10. ζ. p. 648.

An numerus septem Testium sit de substantiâ Sacramenti, & an ad solemnem ejus Ordinationem tam præcisè requiratur, ut etiam unius Testis absentia totum vitiet Testamentum? *Affirm.* th. 0. ζ. pag. 648.

An de Jure Canonico sufficiant Parochus & duo testes ad validitatem Testamenti? *Aff.* th. 10. ζ. p. 648.

An præter septem Testes requiratur etiam Notarius in Testamento? Neg. ibid.

An valeat Testamentum, si Testes non in conspectu testatoris testimoniorum officio functi sint? Neg. thes. 10. ι. p. 649.

An, si paries, cortina aut velum inter Testatorem & Testes sit interpositum, ut ab his nullo modo videri possit, valeat Testamentum? Neg. th. 10. ibid.

An, si Testator ob imperitiam literarum, vel adversam valetudinem, aut morbi acerbitatem, testamentum ipse neque scripserit, neque subscripserit, Octavus Testis adhuc adhiberi debeat, ejusque subscriptio requiratur? *Aff.* th. 10. μ. p. 650.

An propriæ manus subscriptio requiratur? *Aff.* th. 10. ο. p. 650.

An subsignatio non tantùm annulô, sed etiam aliô signô signatoeiô characterem habente fieri possit? *Affirm.* thes. 10. π. pag. 650.

An Judæus Testis esse possit in Testamento Christiani? *Aff.* th. 11. ε. p. 632.

An Cœcus in testamento testis esse possit? Neg. thes. 12. α. p. 652.

An Surdus ad Testimonium in Testamento admittendus? Neg. thes. 12. α. p. 653.

An Prodigus prohibeatur esse Testis in Testamento? *Aff.* th. 12. α. p. 653.

An filius familiàs prohibeatur testis esse in Testamento patris, in cujus est potestate, ac Pater in Testamento filii, in sacris existentis? *Aff.* thes. 13. α. pag. 653. 654.

An filius emancipatus in Patris, filius in Matris, maritus in Uxoris, Minister in Domini Testamento sint inhabiles testes, ob id, quod sint filius, maritus, ministerve, & vice versâ? Neg. thes. 13. pag. 653. γ. pag. 654. ζ. p. 655.

An filius emancipatus, frater emancipatus, filius, maritus, rectè sint testes in Testamento, quo pater, frater, mater, Uxor, Dominusve heres institutus? Neg. thes. 13. p. 653.

An Frater in Causa Fratris habilis sit testis? Th. 13. ζ. p. 656.

An Compater in tali Testamento, in quo ejus Compater hæres instituitur, validè testis adhibeatur? *Aff.* th. 13. η. p. 656.

An Affines & Consanguinei heredis à testamentario testimonio repellendi sint? Th. 13. η. p. 656.

An hæres possit esse Testis in Testamento, quo institutus est hæres? Neg. thes. 13. p. 654. ζ. p. 656.

Quid, si in certâ re heres instituatur, num testis in tali testamento rectè adhibeatur? Th. 13. θ. p. 657.

An Fideicommissarius universalis in testamento solenni & scripto testis adhiberi possit? Neg. th. 13. θ. p. 658.

An Legatarii & Fideicommissarii particulares testes

Source : BIU Cujas

teſtes eſſe poſsint in Teſtamento ſcripto? Aff. theſ. 13. *i.* p. 658.

An in Nuncupativo Teſtamento Legatarii & Fideicommiſsarii poſsint eſſe Teſtes? Affirm. theſ. 13. *n.* pag. 658. Neg. *μ. ν.* pag. 658. 659.

An ſi Teſtator, Condito primo Teſtamento, in quo Sempronium heredem inſtituit, aliud conficiat, in quo Octavium heredem ſcribat, Sempronius in hoc teſtamento teſtis eſſe poſsit? Aff. th. 13. *ν.* pag. 659.

An in Codicillis Teſtamentum vel præcedentibus vel ſubſequentibus hæres in Teſtamento ſcriptus, teſtis adhiberi poſsit? Neg. th. 13. *ν.* pag. 659.

An quando Filius heres à patre ſcribitur, in ipſo principali ſeu paterno Teſtamento teſtis eſſe poſsit? Neg. th. 13. *ν.* p. 659.

An Executor teſtis eſſe poſsit, ſi ſimul cum aliis heres inſtituatur? Neg. th. 13. *ν.* pag. 660.

An ſolemnitates teſtamentariæ, cum mero juri poſitivo debeantur, contraria quoque conſuetudine vel ſtatuto tolli poſsint? Aff. th. 15. *α.* p. 663.

An, ſi ſtatuto vel conſuetudine alicujus loci minores requirant ut ſolemnitates, teſtamentum juxta eas conditum valeat ubivis, etiam in iis locis, ubi major numerus teſtium requiritur? Aff. th. 15. *γ.* pag. 663.

An ſolemnitate, lege ſtatutove præſcripta non obſervata à Teſtatore, Teſtamentum ſit validum? Neg. theſ. 16. p. 664. 665.

An hæres incertis perſonis legata ſolvens, repetere illa poſsit? Neg. theſ. 16. *σ.* pag. 667.

An fœminæ in Teſtamentis Ruſticorum admittendæ ſint? Neg. theſ. 17. *ϑ.* pag. 668. 669.

An Teſtes in Teſtamentis Ruſticorum dedeant eſſe rogati? Affirm. theſ. 17. *θ.* p. 669.

An Teſtamentum Ruſtici coram minori teſtium numero conditum ſubſiſtat? Aff. ibid.

An Fœminæ cum parocho ad teſtimonium teſtamentarium admittantur? Aff. th. 17. *μ.* p. 669.

An pater inter Liberos naturales teſtari poſsit? Remiſſ. th. 18. *γ.* p. 671.

An Teſtarii inter liberos poſsint parentes utriusque ſexus? Aff. th. 18. *ε.* p. 671.

An, ſi diverſa poſt Obitum parentis inveniantur Teſtamenta, nec pateat, quo tempore unumquodque conſcriptum, propter incertitudinem temporis & defectu n probationis ambo corruant, nec effectum ullum habeant? Aff. th. 18. *κ.* p. 672.

An Mulier arceatur à Teſtimonio dicendo in Teſtamento patris inter Liberos? Neg. th. 18. *γ.* p. 672.

An Teſtamentum imperfectum ratione Voluntatis inter liberos valeat? Neg. theſ. 18. *ξ* pag. 672.

An Vitricus & Noverca, Gener & Nurus, pro perſonis extraneis habeantur? Aff. th 19. *α.* p. 674.

An diverſa inter ſe ſint dividere Bona inter liberos, & Teſtamentum inter ipſos condere? Aff. th. 20. *α.* p. 678.

An Pater bona ſua inter liberos, ſe vivo, dividere poſsit? Neg. th. 20. *γ.* p. 638.

An Diviſio in teſtamento paterno teſtandi animo facta, inſtitusionis loco habetur? Aff, theſ. 20. *γ.* p. 678.

An Liberi eo caſu, quo eis teſtamentum condere conceſſum eſt, minus ſolemniter inter Parentes teſtari poſsint? Neg. th. 20. *ζ.* pag. 681.

An in Teſtamento, quod tempore peſtis conditur, ſeptem præciſè, ut in alio Teſtamento ſolemni requirantur Teſtes? Remiſſ. th. 21. *β.* p. 681. 682.

An tempore peſtis Monachi etiam mendicantes admittantur ad teſtandum? Aff. th. 21. *ε.* p. 682.

An tempore peſtis Teſtes debeant eſſe præſentes, ac ipſum Teſtatorem audire & videre? Aff. th. 21. *ε.* p. 682.

An morientibus in villâ non aliter, quàm cum ſolennitate præſcripta, id eſt, coram ſeptem teſtibus teſtari ſit permiſſum? Aff. th. 22. *α.* pag. 684.

An teſtamentum vel olim ultima voluntas ad pias cauſas, etiam planè nullis teſtibus adhibitis, ſit validum? Aff. th. 23. pag. 684. & *γ.* pag. 685.

An in Teſtamento ad pias cauſas condito de jure Canonico Mulier teſtis eſſe poſsit? Aff. th. 23. *γ.* p. 686.

An in Teſtamento ad pias cauſas requiratur, ut Teſtes ſint rogati? Aff. th. 23. *γ.* p. 686.

An Teſtamentum ad pias cauſas manu Teſtatoris ſcriptum vel etiam ſubſcriptum valeat ſine Teſtibus? Neg. theſ. 23. *δ.* pag. 686.

Source : BIU Cujas

An Jure Novell. Testamentum, in quo filius emancipatus præteritus, sit ipso jure nullum? Distingv. thes. 26. p. 687. & δ. pag. 688.

An, si mater aut avus maternus, item alius in linea materna adscendens præterierit liberos, testamentum sit nullum? Distingv. Thes. 26. pag. 688. & κ. p. 689.

An, si filius fuerit justè exheredatus, & is post mortem patris sit superstes, nepos quoque ex illo sit necessariò instituendus, aut legitimè exheredandus eum in finem, ne testamentum sit nullum? Neg. Thes. 26. p. 688. & λ. p. 688.

An Abdicatio & exheredatio inter se differant? Aff. th. 32. α. p. 695.

An exheredatio non minus quàm hæredis institutio sit caput & fundamentum Testamenti? Aff. thes. 32. ζ. p. 696.

An, quando exheredatio sine ulla causa, vel quidem cum aliquali, tamen non legitima & sufficienti facta fuerit, tum quoad institutionem Testamentum sit validum? Neg. th. 32. ζ. p. 697.

An exheredationis causam à Testatore omissam nec testamento infertam, si heres institutus probare velit, is audiendus sit? Neg. th. 33. α. p. 698.

An filius rogatus pro parente in Carcerem conjecto ex singulari pietatis & amoris ratione fidejubere teneatur? Affirm. th. 33. ε. pag. 698.

An filius fidejussione suâ liberare teneatur partem non tantùm obæs alienum aut debitum pecuniarium, sed & ob delictum aut aliam causam incarceratum? Aff. th. 33. β. p. 699.

An si totus sit obæratus Pater, pro eo æquè filius fidejubere teneatur? Aff. ibid.

An illi, qui ægrotum non curat, hereditas quasi indigno auferatur? Aff. th. 33. ε. p. 699.

An filius exheredari possit, etiamsi justè patrem accusaverit? Aff. ibid.

An, si præter voluntatem parentum inter mimos sese filius sociaverit, & in hac professione permanserit, possit exheredari. Aff. th. 33. ε. p. 700.

An si vivo patre filius desistat, & turpem istam & mimicam vitam vivere desinat, possit exheredari? Neg. ibid.

An Pater Judæus filium ad Religionem Christianam conversum exheredare possit? Neg. th 33. β. 701.

An mater meretrix possit exheredare filiam meretricem? Neg. th. 33. γ. p. 702.

An posthumus hodie possit exheredari? Remissivè? Th. 35. β. p. 705.

An omnibus parentibus, sive Liberos in potestate habeant, sive non, competat exheredatio? Aff. th. 35. β. p. 706.

An Liberi Parentes suos bonâ mente exheredare possint? Aff. ibid.

An Exheredatio vel præteritio bonâ mente facta non solùm bonorum possessionem contra tabulas, sed & querelam inofficiosi testamenti excludat? Aff. th. 35. β. p. 707.

An quando Testator Testamentum suum quidem plene conscripsit, interea verò, dum Testes vocantur, decedit, ejusmodi Testamentum subsistat? Neg. th. 36. β. p. 708.

An Testamentum juratum censeatur habere Clausulam derogatoriam? Aff. th. 38. δ. pag. 710.

An Testamentum valeat, si probatum fuerit, causam fuisse falsam? Neg. th. 40. α. pag. 711.

An Testamentum solenne & perfectum imperfecto revocetur? Neg. thes. 41. α. pag. 712.

An nuda revocatio verbis (v. g. nolo testamentum meum, quod feci, valere) facta, sufficiat, etiamsi coram septem testibus fuerit prolata? Neg. th. 42. α. p. 712.

An aliquando prius Testamentum per posterius ruptum reviviscat? Aff. th. 42. ζ. pag. 713.

An Testamentum inter Conjuges reciprocum possit ab uno conjuge, etiam post mortem alterius revocari? Aff. th. 43. pag. 713. & α. pag. 714.

An licèt Conjux unus jurasset, se non velle revocare Testamentum sine consensu alterius, tamen adhuc revocare possit? Aff. th. 43. γ. p. 714.

An impedimenta facti, Testamenta semel valida tollant? Neg. thes. 46. α. p. 716.

An irritum fiat testamentum, quando herede destituitur? Aff. th 47. α. p. 716.

An Testamenti destitutione totum infirmetur Testamentum, & per omnia irritum reddatur? Aff. th. 47. α. p. 717.

An de-

Source : BIU Cujas

An destituto Testamento res redeat ad Causam intestati, & hereditas deferatur heredibus ab intestato venientibus? Aff. th. 47. α p. 717.

An jura destituti testamenti per Novell. 1. sint mutata? Rem. th. 47. β p. 718.

An licèt solemnitates in aliquo Testamento non fuerint necessariæ, tamen si testator eas apponere voluisset, & postea vicissim sigilla abstulisset, Testamentum ex voluntatis mutatione censeatur revocatum? Aff. th. 48. p. 719.

An Testator in dubio consultò præsumatur deleviſſe aliquid in Testamento? Thes. 50. p. 721.

An ante, an post Testamenti consummationem Cancellatio facta censeatur? Remiss. Th. 50. δ p. 722.

Si inveniantur sigilla remota, aut linum incisum, & non constet, an consultò, an casu sit factum, num in dubio præsumatur scissura aut oblatio sigillorum à defuncto Testatore consultò facta? Dist. th. 51. p. 723. α ibid.

An Testator testamentum clausum à se, & involutum resignans censeatur id revocasse? Neg. th. 51. p. 723.

An, quando diversæ sunt Tabulæ Testamenti, & unum exemplar sit deletum, per hoc Testamentum fiat irritum? Neg. th. 52. p. 723. 724.

Si testator eadem hora duo Testamenta sibi invicem contraria subscribenda & subsignanda offerat Testibus, & iste actus etiam uno contextu expediatur, quid dicendum? Thes. 52. δ p. 724.

Si in uno Testamento sint heredes instituti ab intestato venientes, in altero pia Causa, nec appareat, quod prius factum fuerit, utrum eorum debeat præferri? Th. 52. δ p. 724.

Exercit. XXXIII.

AN heredes omnes, cum quibus est Testamenti factio, instituì possint? Aff. th. 2. α p. 725.

An heredes instituì possint personæ sive veræ sive fictæ, sive mysticæ? Aff. th. 2. α pag. 726.

An Judæi singuli possint heredes instituì? Aff. ibid.

An Conjux Conjugem heredem instituere possit? Aff. th. 2. ibid.

An Imperator possit admittere hereditatem illam, in quâ res litigiosæ reperiuntur? Th. 3. ε p. 726.

An Princeps possit heres instituì per vulgatissimam Regulam: Quod prohibitum non est, cur stare prohibeatur? Aff. th. 3. ε p. 727.

Quid si Testator Titium & fratris filios, idem Titium & duos Mævios conjunctim & collectivè instituat? Thes. 7. γ p. 729.

An Institutio heredis tàm in Testamento scripto, quàm nuncupativo possit fieri per relationem ad aliquam schedulam, non solennem, quâ institutio expressa? Aff. th. 8. p. 729.

An dona sive Munuscula officiant ultimis voluntatibus? Neg. Thes. 8. ε p. 734.

An unus casus specialiter à Testatore expressus, v. g. voluntatis, contineat etiam alterum casum non expressum, impotentiæ scilicet, & vice versâ? Aff. th. 13. p. 742.

Si suus heres, antequam se bonis paternis immiscuisset, mortuus sit, an vi solius existentiæ hereditatem transmittat ad successores, an admittendus potiùs substitutus? Dist. th. 17. p. 745. α p. 747.

Si ante apertas Tabulas Testamenti heres primo gradu institutus decesserit, an transmittatur hereditas ad heredes defuncti secundùm Constitutionem Theodosii l. un. Cod. de his, qui ante apert. tabb. testam. an verò substitutus admittatur? Th. 17. p. 746. & δ p. 747.

An transmissio, quæ sec. const. Justin. in l. 19. C. de jur. delib. obtinet, quando heres intra tempus ad deliberandum statutum moritur, excludat substitutum? Aff. th. 17. p. 748.

Si Minor, primo gradu heres institutus, adierit hereditatem, postea restitutionem in integrum contra aditionem impetrans, rursus abstineat hereditate, an substitutus admittatur? Aff. th. 17. p. 746. ζ p. 748.

An pupillaris Substitutio sit moribus introducta? Aff. th. 21. β p. 749.

An pupillaris expressa tacitè complectatur vulgarem? Aff. th. 22. δ ε p. 750.

An Mater liberis suis jure fideicommissi possit substituere, si Clausula Codicillaris testamento sit adjecta? Aff. th. 23. ε p. 751.

Source : BIU Cujas

An Avus paternus rectè pupillariter substituat Nepoti, etiamsi filius fuerit emancipatus, & Nepos ex eo in potestate retentus, fuerit præteritus? Aff. th. 23. ibid.

An unum Testamentum sit duarum causarum? Aff. th. 15. ζ p. 753.

An substitutus possit vindicare, quæ pupillus ritè cum decreto Magistratus, adhibitâ autoritate Tutoris alienavit? Neg. th. 27. p. 754.

An sit contra Jus Naturæ, matrem juxta Jus Civile substitutione excludi? Neg. th. 29. p. 716. & κ p. 757.

An substitutio pupillaris pubertate sui heredis exspiret? Aff. th. 30. α p. 757.

An & vulgaris tacita, quam expressa pupillaris continet, exspiret? h. e. si is, qui tempore Testamenti est impubes, fit pubes, cum abstinet ab hereditate paterna, an substitutus admittatur? Aff. th. 30. ε p. 757.

An substitutio expiret, si Testamentum planè sit infirmatum? Aff. th. 31. α p. 758.

An si plures habeat Liberos mente captus, sufficiat unum substituere, & cœteros præterire liceat? Th. 34. p. 762. & δ p. 763.

An Mater possit præteriri à Patre substituente, vel etiam Pater à Matre? Aff. th. 34. p. 762. & ε p. 763.

An quilibet Ascendentium possit exemplariter substituere? Aff. th. 35. p. 763. 764.

Num Substitutio, quæ propter infirmitatem cessantem extincta videtur, redeunte eâ convalescat? Dist. th. 37. β p. 765.

An potestativa Conditio solùm valeat quoad bona, quæ sunt ultra legitimam relicta, quoad ipsam verò legitimam rejiciatur ex Constitutione l. 32. C. de inoffic. Test. Remiss. th. 47. p. 769.

An casualis & mixta Conditio dictis hæredibus adscribi jure noviori possit, ita, ut, quoad Legitimam, habeatur pro non-adscripta, in eo verò, in quo ultra Legitimam quis institutus, sit observanda & expectanda? Rem. th. 47. p. 769. 770.

An Heres non confecto Inventario etiam perdat Trebellianicam, quam aliàs detrahere fideicommissis universalibus potuisset? Rem. th. 57. γ p. 781. 782.

An omnes heredes, omisso Inventario, ad omnia hereditatis onera obligentur? Aff. th. 57. ζ p. 783.

Exercit. XXXIV.

AN fœminæ in Testamento Militari testes esse possint? Aff. th. 3. β p. 788.

An in Testamento Militis Cœcus testis esse valeat? Neg. th. 3. β p. 788.

An Miles armatus in numerum relatus, & in expeditione vel castris constitutus sine solennitate, militare seu privilegiatum testamentum condere possit? Aff. th. 4. α p. 789.

An captus ab hostibus Miles testari possit? Neg. th. 4. β p. 789.

An ejus, qui desertâ patriâ ad hostes transfugit, testamentum sit validum? Neg. th. 4. γ p. 789.

An Miles mutus & surdus à naturâ testari queant? Neg. th. 4. δ p. 789.

An & limitanei & præsidiarii, ac in hibernis constituti, militaria Testamenta condere possint? Rem. th. 4. p. 788. Neg. ε p. 789. Aff. ε 789. 790.

Num per denegationem querelæ inofficiosi Testamenti adimatur legitima? Th. 9. β p. 796.

An Tutor absente vel ignorante Pupillo hereditatem adire solus possit? Neg. th. 25. β p. 804.

An qui res hereditarias possidet, hereditatem defuncti adivisse præsumatur? Aff. th. 28. δ p. 807.

An Heres adeundo Hereditatem, in illud Jus, quod defunctus habuit, & secundùm rigorem Juris morte extinctum est, succedat? Aff. th. 29. β p. 810.

An Heres repræsentet Defunctum, ejusque personam induat, & cum eo censeatur una eademque persona? Aff. th. 30. ζ p. 811.

An quis Hereditatem semel aditam repudiare, & aditionem hereditatis rescindere vel revocare possit? Neg. th. 33. p. 815. α p. 817.

An semel repudiata hereditas postmodum rursus acquiri possit? Neg. th. 34. p. 818.

An Prodigus possit repudiare? Neg. th. 35. δ p. 819.

An Minor repudiare hereditatem possit? Neg. th. 35. ζ p. 819.

An Simplex Procurator possit repudiare? Neg. th. 35. θ p. 819.

An Procurator in rem suam, cui in proprium suum commodum aliena commissa sunt negotia, repudiare possit? Aff. th. 35. ι p. 819.

An hereditas pro parte adiri & pro parte repudiari possit? Neg. th. 36. p. 819. & a. p. 820.

An filius

Source : BIU Cujas

An filius heres instítutus posſit repudiare hereditatem retentâ solâ legitima? Neg. thes. 36. p. 820. & δ. ibid.
An filius feudum retinere, & reliquam partem hereditatis repudiare posſit? Neg. th. 36. ibid.
An hereditas non delata posſit transmitti? Neg. th. 38. α. p. 821.
An hereditas non adita transmittatur? Neg. th. 38. α. p. 821.
An Jus accreſcendi recipiat contractus Neg. th. 40. κ. p. 825.
An Jus accreſcendi inveniat locum in Feudo tam Veteri, quàm Novo? Neg. th. 40. κ. p. 826.
An valeat Jus accreſcendi in donatione à Principe facta? Neg. th. 40. κ. p. 826.
An ad Effectum Teſtamentorum ſpectet, ut aperiantur? Aff. th. 41. α. p. 826.
An Legatarii & Fidei Commiſſarii particulares heredem, ut adeat, cogere poſſint? Neg. th. 45. α. p. 830.
An per quæſtionem ſemper tortura intelligatur? Neg. th. 48. α. p. 832.
An, ſi filius prohibuerit patrem facere Teſtamentum, portionem legitimam amittat? Aff. th. 51. α. p. 834.
An delinificis & modeſtè conceptis verbis liceat aliquid à Teſtatore eblandiri? Aff. th. 52. α. p. 835.
An Teſtamentum, quod Parens aliquis ad comminationem de filiis, ni fecerit Teſtamentum, interficiendis condidit, pro coacto ſeu metu facto habendum ſit? Aff. theſ. 52. α. p. 835.
An Teſtamentum coactum ipſo jure ſit nullum? Theſ. 52. α. p. 835. 836.
An Hereditas in tali Teſtamento relicta acquiratur heredi inſtituto? Neg. th. 52. β. p. 836.
An Hereditas in teſtamento coacto relicta, pertineat ad Heredes ab inteſtato venientes? Aff. th. 52. β. p. 836.
An factum unius prohibentis vel cogentis facere teſtamentum, aliis inſontibus noceat? Neg. th. 54. α. p. 837.
An teneatur talis heres iis, quorum intereſt? Aff. th. 55. α. p. 837.
An Codicilli non minus ac Teſtamentum veniant nomine ultimarum voluntatum? Aff. th. 55. β. p. 838.
An Codicillis Legata dentur? Affirm. ibid. ε. p. 838.
An Codicillis Legata diminuantur? Aff. th. 55. ε. p. 838.
An omnibus liceat Codicillos facere, qui jure Teſtamenti factionem activam habent? Aff. th. 56. γ. p. 839.
An Codicilli, tanquam parvula Teſtamenta uno eodemque jure cum magnis cenſeantur? largoque modo Teſtamentum dici poſſint? Aff. th. 56. δ. p. 839.
An Legatarius in Codicillis Teſtis eſſe poſſit? Aff. th. 58. η. p. 842.
An Teſtamentum ratione voluntatis imperfectum poſſit ſuſtineri per Clauſulam codicillarem? Aff. th. 66. β. p. 849.
An Legata vel fideicommiſſa præſtanda ſint ab herede legitimo, ſi teſtamento deſtituto clauſula ſalutaris, *omni meliori modo*, vel Codicillaris reperitur addita? Aff. th. 70. δ. p. 852.
An ſine publicatione Codicillorum Executio eſſe poſſit? Neg. th. 71. α. p. 854.

Exercitatio XXXV.

AN Legati incapax ſit Servus heredis? Aff. th. 4. ζ. p. 857.
An Collegiis illicitis poſſit aliquid legari? Neg. th. 4. κ. p. 857.
Si Præfecto vel Præſidi Collegii hereditas relicta fuerit, an ad ipſum, an ad Collegium pertineat? Diſting. th. 4. λ. p. 857.
An Pater filio naturali, ſi ſine prole legitima ac parente decedat, totam ſuam ſubſtantiam relinquere poſſit? Aff. th. 4. ξ. 858.
An Heredi ex aſſe inſtituto legari poſſit? Neg. th. 5. α. p. 859.
Quid, ſi duobus Heredibus una res legata? Diſt. th. 5. p. 859.
An ab Exheredato Legatum dari poſſit? Neg. th. 6. γ. p. 860.
An propria Legatarii perſona ſibi ipſi quandoque legari poſſit? Aff. th. 6. δ. p. 860.
An res legari poſſit, quæ ſuâ naturâ commercio hominum exempta eſt? Neg. th. 9. α. pag. 861.
An res, quæ in commercio Legatarii neque actu, neque potentia ſunt, rectè legari poſſint? Neg. th. 9. δ. p. 862.
Si eadem res ſæpius ſit legata, an ſæpius quoque debeatur? Diſting. theſ. 11. p. 864. & α. p. 864.
An Debitor poſſit Creditori legare, quod eidem debet? Neg. th. 12. p. 864.

An

Source : BIU Cujas

An Legatis omnibus mobilibus nomina debitorum contineantur? Neg. th. 13. pag. 866.

An, si legentur bona certo loco contenta, comprehendantur actiones & Jura, quorum instrumenta ibi continentur? Neg. th. 13. pag. 866. & 868. 1. p.

Quid, si domus sit legata, & argentum, quod in domo tempore mortis exstiterit; poculum verò argenteum sit commodato alicui datum, an & illud legatum censeatur? Aff. th. 13. p. 866.

An res aliena simpliciter talis rectè legari possit? Aff. th. 14. δ. p. 868.

An, quando heres sumtus necessarios fecit, ut legatarius consequatur legatum, illi pertineant ad heredem? Aff. th. 20. α. pag. 875.

An Accessiones s. augmenta Legati regulariter pertineant ad Legatarium? Aff. th. 20. β. p. 875.

An si casu fortuito (post mortem Testatoris, vel eo vivo etiam per culpam ejus) pars aliqua Legati interierit, reliqua Pars peti possit? Dist. th. 21. p. 877. γ. δ. p. 877.

An quando plures heredes Testatoris rem legatam possident, singuli heredes teneantur insolidum? Aff. th. 22. γ. p. 878.

An extraordinario remedio, parata scil. executione instituta contra morosum heredem, si intra præfinitum tempus non solverit, Legatario succurratur? Thes. 22. δ. p. 878.

An, usufructu omnium bonorum legato, æris alieni exsolutio pertineat ad Usufructuarium, an ad heredem? Thes. 35. β. p. 885.

An in Legatis & Fidei Commissis verba sint intelligenda in proprio suo significatu? Aff. th. 51. α. p. 892.

An à proprietate recedi possit, quando manifestum est, aliud sensisse disponentem? Aff. th. 51. α. p. 893.

An in Alimento legato jus accrescendi locum habeat? Neg. th. 69. β. p. 904.

An unguentum fœminarum, quod pigmentum, Schminecke / vocant, usurpare sit licitum? Neg. th. 72. δ. p. 907.

An sub legato vestimentorum materia, quoque vestiaria, scissa quidem, & ad consutionem jam præparata, nondum tamen consuta, nobis zugeschnittene Kleider / comprehendatur? Aff. th. 73. κ. p. 908.

An, si Testator omnia vestimenta, quæ in domo habet, legaverit, etiam materia vestiaria apud Sartorem in præsens conficiendæ vestis causæ locata comprehendatur? Aff. th. 13. α. p. 908.

An Creditor possit legare Debitori id, quod debet, sive sit Debitor in diem, sive sub conditione? Aff. th. 75. α. p. 909.

An legatum liberationis personale transeat ad heredem? Neg. th. 76. δ. p. 910.

Quid si appareat, legatarium, cui Testator centum, quæ ipsi debebat, legaverit, non fuisse Debitorem testatoris, an non centum ipsi præstandæ sint, tanquam falsâ demonstratione adjectâ? Neg. thes. 79. α. pag. 911.

Quid, si à Legatario fideicommissum præstari voluerit, an revocato fideicommisso revocatum censebitur legatum? Neg. th. 81. pag. 911.

An quando facta est alienatio titulo oneroso, legatum censeatur alienatum? Neg. th. 82. ζ. p. 913.

An per permutationem, & per locationem ad longum tempus censeatur Legatum ademptum? Neg. th. 82. ζ. p. 913.

Si duo mutilati aut vulnerati inveniantur mortui, quis alteri supervixisse credatur? Th. 98. ε. p. 917.

An omnia sortilegia sint superstitiosa ac illicita? Neg. th. 89. δ. p. 918.

An Regula Catoniana pertineat ad institutiones Conditionales? Neg. th. 91. α. p. 919.

An dispositio facta sub conditione vel modo aliquid valeat? Neg. th. 96. α. p. 924.

An Conditione vel casu dispositio deficiente, deficiat ipsa dispositio? Aff. th. 96. α. pag. 924.

An Conditio Casualis, quocunque modo deficiens, etiam absque culpa honorati, faciat, ut legatum peti nequeat? Affirm. th. 97. β. p. 925.

An conditio potestativa transeat ad heredes? Neg. th. 97. δ. p. 926.

An potestativa Conditio casu deficiens, legato obsit? Neg. th. 97. λ. p. 926.

An in donationibus inter vivos, stipulationibus, contractibus, cœterisque actibus inter vivos Cautioni Mutianæ locus sit? Neg. thes. 97. π. 929. p.

An Legatum, quod collatum est in alicujus arbitrium, valeat, ac, si valeat, sitne purum ac condi-

Source : BIU Cujas

conditionale? Dist. th. 98. p. 930. & α p. 931

An si Pater, qui filio suo unico legavit Bibliothecam cum hac adjectione: Weil ich mich anderwerts nicht verheyrathen werde / transit ad secunda vota, hoc ipso tollatur Legatum? Neg. th. 102. β. p. 934

Quando dispositio censeatur conditionalis vel modalis? Th. 103. β. p. 934.

An Conditionale Legatum ad heredes transmittatur, si pendente Conditione decesserit Legatarius? Neg. th. 104. α p. 935

Exercitatio XXXVI.

AN fideicommissum minuatur à Legatario? Thes. 3. δ. p. 938.

An imputentur heredi, quæ conditionis implendæ causa accepit? Neg. th. 4. η. pag. 940.

An imputentur heredi, quæ inter vivos ipsi donata à Testatore? Neg. th. 4. η p. 940.

An heres, quando Legata solvit non detracta Falcidiâ, possit adhuc petere quartam, vel condicere, quod ultra quartam solutum? Thes. 5. γ. p. 940. 941.

An legata privilegiata ex tota hereditate ante computationem Falcidiæ sint detrahenda, an verò id, quod aliàs pro rata hujusmodi Legatorum, ratione Falcidiæ, pertineret ad heredem, ipsi decidat? Aff. posterius? Thes. 6. p. 941.

An in rebus uxoris causa emtis ac paratis Falcidia locum habeat? Neg. th. 6. κ. p. 942.

An in legatis ad pias causas omnis Falcidia cessare debeat? Aff. th. 6. λ. p. 942

An in rebus planè indivisibilibus cesset Falcidia? Aff. th. 6. ν. p. 942.

An in Legata ad pias causas prohibitio detractionis Falcidiæ heredi noceat, nec cætera Legata aggravet, ita ut quarta ipsi debita diminuatur, an verò damnum hoc à cæteris Legatis sit resarciendum, & quarta Falcidia ex reliquis Legatis sit supplenda? Th. 6. ξ. pag. 942

Quid? Quando uni eidemque personæ plura sunt relicta Legata, quorum unum subjacet L. Falcidiæ, alterum verò non. Utrum videlicet ex Legato illo defalcabili integra quarta sit detrahenda respectu utriusque Legati, an verò non? v. g. Titio duo relinquuntur Legata, unum studiorum causâ, alterum verò simpliciter, utrum nempe ex posteriori Legato integram detrahere partem liceat? Aff. th. 6. ξ. p. 942.

An lex falcidia sit locum habitura ob incertum eventum Legatorum conditionalium? Thes. 7. ζ. p. 943.

An etiam ab Herede heredis fideicommissum possit relinqui? Dist. th. 15. p. 946

Quod si in genere Testator proximis s. familiæ fideicommissa relinquat, an attendatur proximitas respectu Testatoris vel fideicommittentis, an respectu heredis gravati? Th. 19. p. 949. & ζ. p. 950

An repræsentationi sit locus in fideicommisso, relicto proximis sub nomine collectivo, nempè familiæ, sc. descendentium vel agnatorum? Ass. th. 20. p. 951. α. p. 952

An in fidei commisso familiæ s. agnatis relictis præferatur frater germanus consanguineo? Th. 20. p. 951. & 952

An fidei Commissum familiæ in infinitum extendatur? Dist. th. 20. p. 951. δ. i. pag. 952

An heres fiduciarius rogari possit, ut plus restituat, quam ipse ex hereditate accepit? Neg. th. 21. α p. 953

An prælegata & præceptiones, item quæ quis à coherede accepit, veniant in restitutionem fideicommissi? Th. 21. p. 953

An Fidei commissa universalia non solùm per ultimam voluntatem, sed etiam per conventionem fieri possint? Aff. th. 22. δ. p. 954

An delatum fideicommissum vel agnosci vel repudiari possit? Aff. th. 25. p. 958

An filius fideicommisso gravatus possit ultra Legitimam, etiam Trebellianicam detrahere? Neg. de Jure Civili Thes. 30. α. β. p. 960. Conced. Jur. Pontif. δ. p. 963.

An usuræ à tempore dotis datæ in imputationem regulariter veniant? Neg. th. 31. α. p. 964

An à Testatore prohiberi possit Trebellianica? Aff. th. 33. α. p. 965

An ob negligentiam & omissionem Inventarii amittatur Trebellianica? Aff. th. 33. γ. p. 966

An heres cogi possit ad adeundam hereditatem? Aff. th. 33. ε. p. 966

An, si quis in uno defuncti voluntatem, in testamento imperfecto comprehensam, impleverit, teneatur etiam eandem in cæteris implere? Neg. th. 36. p. 968. & β. p. 969.

Source : BIU Cujas

An Fidei Commissarius Familiæ sit Dominus, An verò Fructuarius? Th. 40. α. p. 970
An Servitutes reales legatæ, si legatarius ante aditam hæreditatem moriatur, transmitti possit? Aff. th. 45. α. p. 974.
An Conditionale Legatum ad heredes transmittitur, si pendente Conditione decesserit Legatarius? Neg. th. 47. α. p. 475.

Exercit. XXXVII.

AN aliquis Bonorum Possessionis usus hodie adhuc supersit? Aff. th. 4. β. p. 979. Neg. ibid. p. 980.
An quicunque hæreditatem sibi delatam de jure civili adire, ille & bonorum possessionem sibi competentem agnoscere possit? Aff. th. 6. α. p. 980.
An qualiscunque Testatio amplectendæ hæreditatis sufficiat? Aff. th. 8. α. p. 982
An Bonorum possessio ad successionem testati, an verò ad successionem ab intestato competentem referenda sit? Aff. post. th. 26 α. pag. 988.
An Testamentum, in quo suus prætorius, subsistat saltem Jure Prætorio? Aff th. 16. ζ. p 989. Neg. ibid.
An illud, quod Pater ab Avo accepit, an verò hoc solùm, quod ex bonis patris ad nepotes pervenit, conferre debeant Nepotes? Th. 25. γ. p. 995
An Collaterales, ut sunt fratres, sorores, patrui & alii his non absimiles, quando agunt de Collateralis hereditate oneri collationis subsint? Neg. th 26. γ. p. 996
An quis ad collationem cogi possit, cui lex eam non injungit? Neg. th. 26. δ. p. 996
An donatio simplex conferenda sit? Dist. th. 28. α. p. 998
An donatio remuneratoria à patre ob singulare bene meritum filii profecta collationi subjaceat? Neg. th. 28. γ. p. 998
An sumptus ad discendas artes collationi sint obnoxii? Neg. thes. 30. γ. p. 1001. & ζ. p. ibid.
An Pater, si ipsius Conditio ac fortuna patiatur, eaque sit ætas, indoles ingenii & discendi cupiditas in filio, ut bona spes sit sumptus studiorum non malè collocatum iri, refragans, ad subministrandos studiorum sumptus cogi possit? Aff. th. 30. ι. p. 1002
An sumptus studiorum malè consumpti, conferendi sint, etiamsi pater id prohibuerit? Aff. th. 30. υ. p. 1005
An Præbendæ & Beneficia Ecclesiastica in terris Protestantium sint quasi castrensibus bonis annumeranda? Neg. th. 31. α. p. 1005
An quo crimen Simoniacum committatur? Thes. 31. γ. p. 1006
An fructus bonâ fide consumti conferantur? Neg. Thes. 32. γ. p. 1007
An, si filius, sive suus, sive emancipatus, exhibuerit operas artificiales, ex hereditate præcipuum à coheredibus fratribus loco salarii petere possit? Aff. th. 33. p. 1007
Quid juris, si filius ex pecunia patris vel avi lucrum sibi quæsiverit, an illud conferre debeat? Dist. th. 33. α. p. 1008
Quid juris, si laboribus & operis suis sibi lucrum acquisiverit? Th. 33. α p. 1008
An filia dote contenta teneatur adire hereditatem? Neg. th. 34. α. p. 1008
An Collatione ante, an verò post divisionem fieri debeat? Thes. 36. α. p. 1009
An filia, statuto existentibus masculis à successione paterna exclusa, quam verò pater simul cum filiis heredem instituit, conferre cogatur? Th. 36. γ. p. 1009. 1010
An collatio locum habeat, si pater non Testamentum, sed codicillos fecit? Aff. th. 36. γ. p. 1010
An in contumacia perseverans, & plane conferre nolens, jure succedendi excludatur? Aff. th. 38. ϱ. p. 1013
Quid, si pater sumptus nuptiales faciendo protestatus fuerit, se in eorum compensationem dona nuptialia accipere velle? Th. 43. δ. pag. 1016
An manumissio sit proprius modus jus Patronatus acquirendi? Aff. th. 59. α. p. 1026
An jus Patronatus manumissione acquisitum amittatur? Aff. th. 59. ε. p. 1026
An operas à Liberis pater exigere possit? Neg. th. 61. γ. p. 1027.

Exercitatio XXXVIII.

AN Posthumus, sive sexto, sive septimo, sive octavo, sive nono, sive decimo, sive etiam sub initium mensis undecimi natus fuerit, sit legitimus? Aff. th. 15. γ. p. 1050.
An is partus monstrosus statim sit dicendus, in quo membrorum excessus vel defectus reperitur? Neg. th. 15. p. 1051.

Source : BIU Cujas

An alimenta monstroso partui debeantur? Et an occidi queat? Dist. th. 15. p. 1051.
An Liberi ante Benedictionem sacerdotalem nati, patre eorum præmaturâ ac inopinata morte, ante ἱερολογίαν moriente, succedant in allodialibus? Aff. th. 20. ζ. p. 1056
Ad ratione agnatorum necessarium sit, ut Liberi per Rescriptum legitimentur vivo Patre? Aff. th. 20, γ. p. 1056.
An adoptivi in specie ita dicti, ab extraneo adoptati naturali, & adoptivo durante adoptione, ab intestato succedunt? Aff. th. 21. p. 1056. & α. ibid. p. 1057
An Liberis spiritualibus jus successionis indulgeatur? Neg. th. 21. δ. p. 1057
An naturales liberi matri & omnibus ex linea materna ascendentibus perinde ut legitimi & cum Legitimis succedant? Neg. th. 22. pag. 1057
An Gerada tantùm ad filias, vel, his deficientibus, ad fœminas cognatas, exclusis masculis pertineat? Aff. th. 25. θ. p. 1061
Quæ res ad Geradam spectent? Thes. 25. μ. p. 1062
An Testamentum de Gerada, deficientibus Cognatis in præjudicium fisci valeat? Neg. th. 25. γ. p. 1064.
An reorum criminis perduellionis Liberi jure notentur infamiâ, ab omnibus arceantur honoribus, omnique successione & testamenti factione priventur? Aff. th. 26. β. p. 1065
An Successionem quoque amittant Liberi, quando mater criminis perduellionis rea est? Aff. th. 26. ζ. p. 1065
An Maritus, qui uxorem deseruit, amittat jus familiaritatis & portionem statutariam? Aff. th. 25. δ. p. 1066
An in Capita fiat successio, quando ascendentes diversarum linearum, quarum altera plures continet personas (v. gr. tum avus maternus & paternus, tum avia materna) concurrant cum fratribus? Dist. th. 29. p. 1068
An Legitimati cum legitimè natis concurrant in successione fratris? Neg. th. 37. β. p. 1077. Disting. ibid.
An Successione conjugi superstiti per statutum assignata, testamentum condere possit alter Conjux? Thes. 40. p. 1880
An ob malitiosam desertionem amittatur portio statutaria? Aff th. 40. ε. p. 1081
An uxor, quæ nihil præter mobilia in Bonis habet, testari possit? Neg. th. 41. ι. p. 1084
An fiscus in bonis vacantibus succedens, heres dicendus sit? Thes. 42. δ. p. 1087
An Fiscus heres dicendus, quando ob delictum altera bona auferant? Neg. th. 42. δ. p. 1087
Aa si indigno auferantur bona? Th. 42. δ. ibid.
An heres dici possit Fiscus, si bona vacantia omni herede destituta occupet? ibid.
An omne Collegium fiscum à successione excludat? Neg. th. 42. θ. p. 1089
An etiam viventes quidem in urbe, se exemtos à Jurisdictione Senatus oppidani, & peculiarem magistratum habentes, v. gr. Professores, eorumque uxores & liberos, aliosve Cives Academicos, concernant statuta Civitatis, ita, ut in iis secundùm illa in immobilibus ibi in districtu aliàs ad urbem pertinente sitis succedatur? Neg. th. 54. pag. 1092. & α. ibid.
An Pacta Ganerbinatus Imperatoris aut alius Principis Confirmatione indigeant? Dist. Thes. 48. μ. p. 1097.

INDEX GENERALIS
AD PARTEM VI. EXERCITATIONUM.

Exercitatio XXXIX.
Lib. XXXIX. Tit. I. ad Tit. V. Digest.
Lib. XXXIX.

Tit. I. DE novi operis nnnciatione. pag. 1.
II. De damno infecto, & de suggrundiis & protectionibus. 16
III. De aqua & aqua pluvia arcenda. 26
IV. De Publicanis, & Vectigalibus & Commissis. 31.

Exercitatio XL. ad Lib. XXXIX. Tit. V. VI. & Lib. XL.

Tit. V. De Donationibus. 47.
VI. De Mortis causa donationibus & Capionibus. 67.

Source : BIU Cujas

Ad Lib. XL.

Tit. I. De Manumissionibus. 73.
II. De Manumissis vindictâ. 75.
III. De Manumissionibus, quæ servis ad universitatem pertinentibus imponuntur. 76.
IV. De Manumissis testamento. 76.
V. De Fidei Commissariis libertatibus. 77.
VI. De Ademptione Libertatis. 78.
VII. De Statu liberis. 78.
VIII. Qui sine manumissione ad libertatem perveniunt. 79.
IX. Qui & à quibus manumissi liberi non fiant: Et ad legem Æliam Sentiam. 79.
X. De Jure aureorum annulorum. 81.
XI. De Natalibus restituendis. 82.
XII. De liberali causa. 82.
XIII. Quibus ad libertatem proclamare non licet. 83.
XIV. Si ingenuus esse dicetur. 84.
XV. Ne de statu defunctorum post quinquennium quæratur. 85.
XVI. De collusione detegenda. 85.

Exercitatio XLI. ad Lib. XLI.
Tit. I. Digest.
Ad Lib. XLI.

Tit. I. De acquirendo rerum Dominio. 90.

Exercitatio XLII. ad Lib. XLI.
Tit. II. Digest.

Tit. II. De acquirenda vel amittenda possessione. 135.

Exercitatio XLIII. ad Lib. XLI.
Tit. III. & seqq. Digest.
Ad Tit. III.

III De Usurpationibus & Usucapionibus. 167.
IV. Pro emtore. 198.
V. Pro herede vel pro possessore. 198.
VI. Pro donato. 200.
VII. Pro derelicto. 200.
VIII. Pro legato. 200.
IX. Pro dote, 201.
X. Pro suo. 201.

Exercitatio XLIV. ad Lib. XLII.
Digestorum L. XLII.

Tit. I. De re judicata, de effectu sententiarum & interlocutionibus. 203.
II. De Confessis. 227.
III. De cessione bonorum. 230.
IV. Quibus ex causis in possessionem eatur. 243.
V. De rebus authoritate judicis possidendis, vel vendendis. 248.
VI. De separationibus. 282.
VII. De Curatore bonis dando. 289.
VIII. Quæ in fraudem creditorum facta sunt, ut restituantur. 293.

Exercitatio XLV. ad Lib. XLIII.
Digestorum.

Tit. I. De Interdictis sive extraordinariis actionibus, quæ pro his competunt. 300.
Tit. II. Quorum bonorum. 307.
III. Quod Legatorum. 314.
IV. Ne vis fiat ei, qui in possessionem missus erit. 318.
V. De tabulis exhibendis. 321. 333
VI. Ne quid in loco sacro fiat. 324.
VII. De locis & itineribus publicis. 324.
VIII. Ne quid in loco publico vel itinere fiat. 329.
IX. De loco publico fruendo.
X. De viâ publicâ, & si quid in eâ factum esse dicatur. 334.
VI. De via & itinere publico reficiendo. 336.
XII. De Fluminibus, ne quid in flumine publico ripâve ejus fiat, quò pejùs navigetur. 337.
XIII. Ne quid in flumine publico fiat, qò alter aqua fluat, atque uti priori æstate fluxit. 343.
XIV. Ut in flumine publico navigare liceat. 344.
XV. De ripâ muniendâ. 346
XVI. De vi & vi armatâ. 347.
XVII. Uti possidetis. 368.
XVIII. De superficiebus. 365.
XIX. De itinere æstuque privato 371.
XX. De aliquâ quotidianâ æstivâ. 373.
XXI. De Rivis. 378.
XXII. De Fonte. 379.
XXIII. De Cloacis. 380.
XXIV. Quod vi aut clam. 381.
XXV. De Remissionibus. 385.
XXVI. De Precario. 386.
XXVII. De arboribus cædendis. 392.
XXVIII. De glande legendâ. 393.
XXIX. De libero homine exhibendo. 394.
XXX. De liberis exhibendis, item ducendis. 396.
XXXI. Utrubi. 398.
XXXII. De migrando. 399.
XXXIII. De Salvlano interdicto. 400.

Exerci-

Source : BIU Cujas

Exercitatio XLVI. ad Lib. XLIV. Digestorum.

Tit. I. De Exceptionibus, Præscriptionibus & Præjudiciis. 409.
II. De exceptione rei judicatæ. 432.
III. De diversis temporalibus præscriptionibus, & accessionibus possessionum. 437.
IV. De dolimali & metus exceptione. 454.
V. Quarum rerum actio non datur. 460.
VI. De litigiosis. 462.
VII. De obligationibus & actionibus. 465.

Ad Partem VII. & Ultimam.

Exercitatio XLVII. ad Lib. XLV. & XLVI. Digestorum. Lib. XLV.

Tit. I. De verborum obligationibus. 539.
II. De duobus Reis constituendis. 572.
III. De stipulatione servorum. 580.

Ad Lib. XLVI.

Tit. I. De fidejussoribus & mandatoribus. 582.
II. De novationibus & delegationibus. 619.
III. De solutionibus & liberationibus. 643.
IV. De Acceptilatione. 688.
V. De Prætoriis Stipulationibus. 694.
VI. Rem pupilli vel adolescentis salvam fore. 697.
VII. Judicatum solvi. 703.
VIII. Rem ratam haberi & de ratihabitione. 707.

Exercitatio XLIIX. Ad Lib. XLVII. Digestorum. Lib. XLVII.

Tit. I. De privatis delictis. 713.
II. De Furtis. 756.
III. De Tigno juncto. 805.
IV. Si is, qui testamento liber esse jussus erit, post mortem Domini ante aditam hæreditatem surripuisse aut corripuisse quid dicetur. 810.
V. Furti adversus nautas, caupones, stabularios, scil. quomodo agatur. 811.
VI. Si familia furtum fecisse dicetur. 816.
VII. Arborum furtim cæsarum scil. nomine quomodo agatur. 820.
VIII. Vi bonorum raptorum, & de turba. 825.
IX. De incendio, ruinâ, naufragio, rate, nave expugnatâ. 833.
X. De injuriis & famosis libellis. 835.
XI. De extraordinariis criminibus (scil. coërcendis.) 883.
XII. De sepulchro violato. 898.
XIII. De Concussione. 910.
XIV. De Abigeis. 912.
XV. De Prævaricatione. 914.
XVI. De Receptatoribus. 918.
XVII. De Furibus Balneariis. 921.
Tit. XVIII. De Effractoribus & Expilatoribus. pag. 924.
XIX. Expilatæ hæreditatis. 926.
XX. Stellionatus. 929.
XXI. De Termino moto. 933.
XXII. De Collegiis & Corporibus. 937.
XXIII. De popularibus Actionibus. 943.

Exercitatio XLIX. Ad Lib. XLVII. Digestorum. Lib. XLVIII.

Tit. I. De publicis Judiciis. 945.
II. De Accusationibus & Inscriptionibus. 950.
III. De Custodiâ & Exhibitione Reorum. 960.
IV. Ad Legem Juliam Majestatis. 972.
V. Ad Legem Juliam de adulteriis coërcendis. 999.
VI. Ad Legem Juliam de vi publicâ. 1040.
VII. Ad Legem Juliam de vi privata. 1048.
VIII. Ad Legem Corneliam de sicariis & veneficis. 1049.
IX. Ad Legem Pompejam de Parricidiis. 1095.
X. Ad Legem Corneliam de falsis, & de SCto Liboniano. 1099.
XI. Ad Legem Juliam repetundarum. 1108.
XII. Ad Legem Juliam de Annona. 1112.
XIII. Ad Legem Juliam peculatûs, & de sacrilegiis & de residuis. 1113.
XIV. Ad Legem Juliam de ambitu. 1118.
XV. De Lege Fabia de plagiariis. 1120.
XVI. Ad SCtum Turpillianum, & de abolitionibus criminum. 1121.
XVII. De requirendis reis, vel absentibus damnandis. 1139.
XVIII. De quæstionibus. 1140.
XIX. De Pœnis. 1150.
XX. De bonis damnatorum. 1154.
XXI. De bonis eorum, qui ante sententiam vel mortem sibi conscivernnt, vel accusatorem corruperunt. 1156.
XXII. De interdictis, & relegatis, & deportatis. 1158.
XXIII. De sententiam passis & restitutis. 1160.
XXIV. De cadaveribus punitorum. 1161.

Source : BIU Cujas

Exercitatio L.
Ad Librum XLIX. & L. Digestorum.
Liber XLIX.

Tit. I. De Appellationibus & Relationibus. 1162.
Tit. II. A quibus appellare non licet. p. 1171.
III. Quis à quo appelletur. 1175.
IV. Quando appellandum sit, & intra quæ tempora. 1177.
V. De Appellationibus recipiendis vel non. 1179.
VI. De Libellis dimissoriis, qui Apostoli dicuntur. 1183.
VII. Nihil innovari appellatione interposita. 1188.
VIII. Quæ sententiæ sine appellatione rescindantur. 1191.
IX. An per alium possint redi causæ appellationis. 1197.
X. Si Tutor, vel Curator, vel Magistratus creatus appellaverit. 1197.
XI. Eum, qui appellaverit, in provincia defendi. ibid.
XII. Apud eum, à quo appelletur, aliam causam agere compellendum. 1198.
XIII. Si pendente appellatione mors intervenerit. ibid. & 1199.
XIV. De Jure Fisci. 1210.
XV. De captivis, & de postliminio, & de redemtis ab hostibus. 1215.
XVI. De re militari. 1218.
XVII. De castrensi peculio. 1222.
XVIII. De Veteranorum Privilegiis. 1223.

LIBER L.

Tit. I. Ad municipalem & de incolis. 1224.
II. De Decurionibus & filiis eorum. 1230.
III. De albo scribendo. 1231.
IV. De muneribus & honoribus. 1232.
V. De vacatione & excusatione munerum. 1239.
VI. De Jure immunitatis. 1240.
VII. De Legationibus. 1245. & 1246.
VIII. De administratione rerum ad civitatem pertinentium. 1248.
IX. De decretis ab ordine faciendis. 1250.
X. De Operibus publicis. 1251.
XI. De Nundinis. 1252.
XII. De pollicitationibus. 1257.
XIII. De extraordinariis cogitationibus, & si Judex litem suam fecisse diceretur. 1260.
XIV. De Proxeneticis. 1261. & 1262.
XV. De censibus. 1262. & 1263.
XVI. De Verborum significatione. 1268.
XVII. De Regulis Juris. 1269.

INDEX PRÆCIPUARUM QUÆSTIONUM.

QV. Qui possint nunciare? thes. 4. p. 4. ζ. pag. 5.
An si appareat, notoriè injustam esse nunciationem, prohibitus rectè pergat ædificare? Aff. alii, alii disting. th. 4. β. p. 5.
An is, cui competunt actiones in rem, saltem utiles, nunciare possit? Aff. th. 4. ζ. p. 5.
An Servitus idoneum jus nunciandi constituat? Aff. th. 4. θ. p. 5.
An de omnibus Servitutibus verum sit? Alii affir. alli distinguunt. th. 4. θ. p. 5.
An novi Operis nunciatio generaliter ei, cui debitam servitutem (quocumque demum veniat nomine) alius in suo ædificans impedit, competat? Distingv. th. 4. ι. κ. p. 6.
An Usufructuarius Domino fundi usufructuarii nuntiare possit? Neg. th. 4. κ. p. 6.
An cives in causa publica jus nunciandi habeant? Aff. th. 4. μ. p. 6.
An ad pupillum, etiamsi tutoris consensus & auctoritas accedat, defensio Reipublicæ pertineat. Neg. th. 4. μ. p. 6.
An forenses, & peregrini jus nunciandi habeant? Neg. th. 4. μ. p. 6.
An Tutores & Curatores alieno nomine nunciare possint? Aff. th. 4. ξ. p. 6.
An ad protestandum datus Procurator nunciare possit, si cautionem rati offerat? Alii negant, alii affirmant. th. 4. ξ. p. 6.
Qui non possint nunciare? th. 5. p. 7.
An inquilinus & Colonus possit novum opus nunciare? Neg. th. 5. α. p. 7. Excip. ibid.
An Servus nunciare possit? Neg. th. 5. δ. p. 7.
Quibus nuncietur? th. 6. p. 7.

An

Source : BIU Cujas

An Servis, pueris, fœminis, fabris, opificibus rectè fiat nunciatio? Aff. th. 6. γ. p. 8.

Quid sit novum Opus? th. 7. p. 8. γ. p. 9.

An non etiam novi Operis Nunciatio ad Opus nondum inchoatum pertineat? v.g. an ei quoque nunciare liceat, qui alicubi ædificare jam destinavit, & ad hoc fabros conduxit, lapides & ligna collegit, & ædificium futurum delineavit, quamvis nihil ædificii factum fuerit? Negant alii, alii affirmant. th. 7. α. p. 8. 9.

An novum Opus feciſſe videatur, qui vel meſſem fecerit, vel arborem ſuccideriſ, vel vitem putaverit? Neg. th. 7. γ. p. 9.

An is, qui opus novum non facit, ſed veteri ſuſtinendo remedium adhibet, à nunciatione immunis ſit? Affirm. th. 7. η. p. 9.

An ædificare in dubio præſtet permittere, quàm prohibere? Affirm. th. 7. ι. p. 9.

An contra formam & modum, ſi quis lege ſtatutove præſcripto, vel conſuetudine obſervetur, ædificare liceat? Neg. th. 8. α. pag. 10.

An liceat ad alterius æmulationem, ſeu eo tantum fine, ut alteri noceamus, ædificare? Neg. th. 8. p. 10. & β. ibid.

An factâ nunciatione prohibitus ſtatim quieſcere debeat ab opere? Affirm. th. 9. p. 11. & α. ibid.

Quo pacto tollatur effectus nunciationis? th. 10. p. 11. & α. β. ibid.

An morte nunciantis finiatur nunciatio? Neg. th. 10. θ. p. 12.

An in novi operis nunciatione privilegium primæ inſtantiæ habeat locum? Neg. th. 11. ε. p. 14.

An remiſsâ nunciatione detur interdictum, ne vis fiat facienti opus? Affirm. theſ. 12. p. 14.

De opere facto damnum infectum quid ſit. th. 13. p. 16.

An juramentum calumniæ in ſecundâ ſeu Appellationis inſtantia deferri quoque poſſit, licet in prima jam juratum ſit? Affir. th. 15. α. p. 18.

A quo cautio damni infecti poſtulari poſſit. th. 16. α. p. 18.

An Judex, qui juſtitiam denegat, vel adminiſtrationem negligit, hoc dolo malo facere præſumatur? Aff. th. 18. γ. p. 20.

An actio competat, ſi tegulæ vento dejectæ fuerint? Diſtingv. th. 19. γ. p. 21.

An, ſi vicinus meus in pariete fecit feneſtram, ex qua in domum meam perſpici poſſit, mihi quoque licitum ſit parietem contra ædificare, & ſic proſpectum vicini in aream vel hortum meum impedire? Aff. th. 19. ζ. p. 21.

Actio in factum, in quem detur, & quidem quando? & cur? th. 25. p. 25.

An actio in factum detur, ſi, priuſquam Prætor adiretur, ædes corruerint? Neg. theſ. 26. p. 25.

An ea, quæ vi fluminis in fundum noſtrum importantur, non ſint noſtra, ſed priorum Dominorum? Diſtingv. th. 26. δ. p. 26.

Quid ſit actio aquæ pluviæ arcendæ? th. 28. p. 26.

Quid ſit actio de damno futuro. theſ. 28. ε. pag. 27.

An detur differentia inter cautionem damni infecti, & actionem aquæ pluviæ arcendæ? Aff. th. 28. ε. p. 27.

An aquam pluviam colligere & per rivulos deducere cuilibet liceat? Aff modò non ſit aqua ſpurca & fœtida. theſ. 29. p. 27.

An ei, qui habet ſervitutem derivandi aquam pluviam per alterius aream, liceat effundere etiam aquam fœtidam? Neg. th. 29. γ. p. 27.

An actio de damno detur ei quoque, qui agrum bonâ fide emit à non-Domino? Neg. cum certa diſtinctione. Exercit. 39. lib. 39. Tit. 3. theſ. 30. α. p. 28.

An ſicut, cum opus factum, ut aqua pluvia mihi noceat, hæc actio datur, an ei locus quoque ſit, ſi vicinus opus fecerit, ne aqua quæ alioqui decurrens agro meo proderat, mihi proſit? Diſtingv. th. 30. η. pag. 28.

An competat hæc actio, ſi aquæ calidæ noceant? Neg. th. 33. α. p. 30.

An omnis æmulatio ſit prohibita, quæ cum injuria alterius & animo nocendi, non utilitatis ſuæ gratia fit. Aff th. 33 θ. p. 30.

An vetuſtas pro lege ſit, vicemque legis obtineat? Aff. ibid. λ. p. 30.

An actio de aqua & aqua pluviali arcend ceſſet, ſi opus non egerendæ, ſed avertendæ aquæ cauſa, quæ prius in agrum non ſolebat

Source : BIU Cujas

solebat influere, factum fuerit? Affirm. th. 33. *n.* p. 31.
An aqua per viam publicam deducta, absque permissu Principis sit valida. Neg. th. 34. *β.* p. 31.
An sit differentia inter damnum, quod à Publicanis datur, & inter illud quod ex opere facto contingit? Aff. th. 35. *α.* p. 31.
An vectigalia publica Patresfamilias conducere possint? Affirm. th. 37. *α.* p. 32.
An Filiifamilias regulariter conducere possint? Neg. ibid.
An Tutores & Curatores minorum vectigalia conducere possint? Neg. thes. 37. *β.* p. 32. & excip. ibid.
An mulieres queant vectigalia conducere? Affirm. th. 37. *γ. δ. ε. ζ.* p. 32.
An elapso tempore, quo quis conduxit, teneatur ulterius conducere? Neg. th. 37. *η.* p. 42. Excip. ibid.
An Conductor prædii publici, ad reconductionem compelli possit? Affirm. th. 37. *η.* p. 32.
An ad Publicanum, vectigalia conducentem, etiam commissa, licet eorum non facta fuerit mentio, pertineant? Affirm. th. 38. *α.* 33. Limit. ib.
An Publicani aliis vectigalia sublocare possint. Aff. th. 39. *δ.* p. 33.
An Publicanus, si planè non sit solvendo, bonis cedere possit, sicque carceris ignominiam evitare? Neg. th. 39. *ε.* p. 33.
An ego pro liberis & servis obligatus sim, si in officio, quod eis à me commissum est, delinquant? Aff. th. 40. *γ.* p. 34.
An ei qui habet jus nova imponendi vectigalia, competat quoque facultas jam imposita exigere? Aff. th. 45. *γ.* p. 37.
An vectigal ultra antiquam consuetudinem, & ultra præfinitum à Principe modum exigi possit. Neg. th. 45. *ε.* p. 38.
An, licet sine Electorum consensu & approbatione vectigalia nova institui non possint, exinde sequatur, jus eadem imponendi Electoribus esse communicatum? Neg. th. 45. *η.* p. 38.
An jus percipiendorum vectigalium Electoribus ab Imperatore cumulativè, an verò privativè sit translatum? th. 45. *θ.* p. 38.
An si quis de importatis vectigal solverit, teneatur eadem etiam exportans solvere. Neg. th. 47. p. 39. & *δ.* ib.
An una res duplici præstationi obnoxia esse possit. Neg. th. 47. *δ.* p. 39.
An res Exercitui paratæ vectigalibus sint obnoxiæ? Neg. th. 47. *ε.* p. 39.
An res, quæ ruris exercendi causa vehuntur, sint vestigalibus obnoxiæ? Neg. thes. 47. *ζ.* p. 39.
An res, quæ ad usum proprium & familiæ deferuntur, sint vectigalibus obnoxiæ? Neg. th. 47. *η.* p. 39.
An eæ res quoque rebus ad usum proprium pertinentibus annumerari possint, quæ exstruendi vel reparandi ædificii causa adducuntur? Aff. th. 47. *η.* p. 39. Negant alii ib. p. 40.
An pecunia à vectigali immunis sit? Aff. th. 47. *θ.* p. 40. Excipitur prohibita moneta. ibid.
An regulariter omnes vectigalia teneantur præstare? th. 48. p. 40. *α.* ib.
An exemptus à vectigalibus in Principis alicujus territorio impositis, ab his quoque, quæ in terris noviter acquisitis imposita sunt, liber sit? Aff. th. 48. *α.* p. 41.
An Præsides Cameræ, Parlamentorum, eorumque Consiliarii, Assessores, Senatores, Fiscales &c. à vectigalibus sint exempti? Aff. th. 48. *β.* p. 41.
An Principes, Comites, Civitates res ad proprium usum advehi curantes immunes sint à vectigalibus? Aff. th. 48. *γ.* p. 41.
An fiscus de suis fundis vectigal solvere debeat? Neg. th. 48. *δ.* p. 41. ubi exceptiones sunt observandæ.
An Legati, qui sui usûs gratia res importaverunt, de iis vectigalia solvere debeant? Neg. th. 48. *ε.* p. 41.
An hi, qui publicam annonam advehunt, immunes sint à vectigalibus? Affirm. th. 48. *ζ.* p. 41.
An Consiliarii & alii Officiales Principum exempti sint à vectigalibus? Affirm. th. 48. *θ.* p. 41.
An Ecclesiæ, hospitalia & Personæ Ecclesiasticæ sint immunes à vectigalibus? Affirm. th. 48. *ι.* p. 41. *κ.* p. 42.
An Professores, Doctores & Studiosi ratione librorum, aliarumque rerum propriarum, quas studiorum causa habent, immunes sint à vectigalibus? Aff. 48. *λ.* p. 42.
An Nobiles immediati, des Reichs freye Ritterschafft / jure immunitatis, ratione rerum, ad

Source : BIU Cujas

ad propriæ familiæ sustentationem necessarium fruantur? Affirm. th. 48. μ. pag. 42.

An regulariter exceptio immunitatis venditori ex privilegio competens, emptorem juvet? Neg. th. 48. μ. p. 42.

An, si vectigal non solvatur pro rebus illi obnoxiis à personis immunitatem nullam habentibus, res in commissum cadant, etsi postea paratus quis fuerit vectigal solvere? Aff. th. 49. p. 42. & α. β. p. 43.

An præter pœnam commissi, etiam adhuc ipsum vectigal solvendum sit? Neg. thes. 49. ε. p. 43.

An moræ purgatio, fraude circa vectigal commissâ, locum habeat? Neg. th. 49. γ. pag. 43.

An ex prætergressione loci, ubi quis merces profiteri & vectigal solvere debebat, præsumatur defraudandi animus? Affirm. thes. 49. δ. pag. 43.

An merces in fiscum cadant; si quis prohibitas, contreband-Waaren vocatas, exportaverit vel importaverit? Aff. th. 49. p. 42. & ε. p. 43.

Si quis res munes & immunes advexerit, & illas in totum, vel pro parte celaverit; item, si quis merces prohibitas & permissas invehat, & has professus fuerit, an omnes, munes scil. & immunes, prohibitæ ac permissæ cadant in commissum? Neg. & distingv. th. 50. α. p. 43. & β. p. 44.

An, si plures navem oneraverint, delictum unius etiã noceat reliquis negotiatoribus, atiamsi socii fuerint? Neg. th 50. γ. pag. 43. 44.

An fiscus vel publicanus propriâ autoritate apprehendere possit possessionem earum rerum, de quibus non fuit solutum vectigal? Aff. th. 51. α. p. 44.

An dominium ipso jure transeat in fiscum, per transitum legalem? Affirm. thes. 51. α. p. 44.

An pœna commissi contra hæredem exerceri possit, si contra defunctum non fuit exercita? Neg. th. 51. γ. p. 45.

An hæredibus possint auferri bona, quæ reliquit is, qui post mortem arguitur, quod præstito licèt juramento, bona non rectè indixerit, & censum debitum non solverit, daß er die Güter nicht verschossen? Neg. juxta Wesenbecium th. 51. p. 44.

An cadat res in commissum, si quis professus fuerit, & Publicanus non exegerit? Neg. th. 52. p. 45. & α. ibid.

An cadant res in commissum, si ob adversam tempestatem exponantur, aut ob metum latronum, vel ob pestem transvehantur? Neg. th. 52. β. p. 45. 46.

In Exercitatione XL.

AN per omnem donationem ipso jur transferatur Dominium? Neg. Exercit. 40. th. 1. γ. p. 47.

An per actum, an verò per contractum donatio definiri debeat? Alii priùs, alii posteriùs? Aff. Exerc. 40. th. 2. β. p. 48.

An distinctio sit inter Donum & Munus? Aff. Exerc. 40. th. 2. γ. p. 48.

An donatio mortis causâ vera donationis species sit? Affirm. Exerc. 40. thes. 3. α. pag. 48.

An in donatione requiratur voluntas donandi, vel verbis ore prolatis, sive in epistolâ ad absentem scriptis, vel facto declarata? Aff. Exerc. 40. th. 5. p. 49. α. β. γ. ib.

An Infantes furiosi & mente capti donare queant? Neg. Exerc. 40. th. 5. α. p. 49.

An datio actualis sit de essentiâ donationis? Neg. Exerc. 40. th. 5. γ. p. 49.

An donatio satis probetur ex scripto attestato eorum, qui istam factam vidisse & audivisse dicunt? Neg. thes. 5. δ. p. 49.

An in dubio donatio pro donatione inter vivos potiùs, quàm mortis causâ sit censenda? Aff. th. 5. δ. p. 49.

An donatio præsumatur in eo, qui alicui pecuniam numerat, quam non debet, & scit, eam se non debere? Aff. th. 5. p. 49.

An donatio præsumatur, si quis paterno ex affectu liberis quid subministravit? Affirm. ibid.

An donatio præsumatur, si is, qui dedit, & is, qui accepit, sanguine juncti sint, & conjecturæ quædam adsint pro donatione? aff. ibidem.

An donatio præsumatur, si quis alicui pecuniam det, & accipiens in suum commodum. e. gr. ædificando vertat, quod alio-

Source : BIU Cujas

qui accipiens intermisisset? Aff. th. 5. ib. & pag. 50.
An donatio præsumatur, si dans dignitate præstet, & aliæ concurrant circumstantiæ? Aff. th. 5. ζ. p. 50
An donatio præsumatur, si quis ædificet sciens in solo alieno? Aff. ibid.
An donatio præsumatur, si fiat debiti remissio, v. c. si creditor debitori cautionem reddat, vel instrumenti cancellatio per creditorem fiat, vel cum remissio juris sui donationis vim obtinear. Aff. ib.
An filiusfamilias possit donare de peculio castrensi & quasi, item peculio adventitio extraordinario? Aff. exerc. 40. thes. 6. p. 50. β. ibid.
An Filiusfamilias possit donare de peculio adventitio ordinario, & etiam de profectitio. Neg. Exerc. 40. th. 6. p. 50. Limit. ib. & lit. γ. & δ. p. 50.
An uxor de jure civili de rebus paraphernalibus donare possit? Affirm. Exerc. 40. th. 6. p. 50. Limit. ib. ε. p. 50. 51.
An Uxor de Jure Saxonico & Gallico, seu moribus Gallorum, de rebus paraphernalibus donare possit? Exerc. 40. th. 6. p. 50. & lit. ζ. p. 51. Neg. sine consensu sui mariti.
An fœmina geradam, quæ aliàs, eâ defunctâ, ad proximam cognatam spectaret, donatione inter vivos in alium quemlibet transferre possit, etsi cognatæ nihil relinquat? Affirm. Exerc. 40. thes. 6. p. 50. lit. ι. p. 51.
An donatio patris in filium procedat? Neg. th. 7. p. 51. Limit. ib. α β. ib.
An mater res quasvis liberis suis validè donare possit? Aff. th. 7. γ. p. 52.
An valeat donatio rerum mobilium filio etiam non emancipato facta? Aff. de Jure Saxonico. th. 7. γ. p. 52.
An uxores res dotales donare possint? Neg. th. 7. γ. p. 52.
An Tutores & Curatores donare possint? Neg. ibid.
Ad administratores civitatum donare possint? Neg. ibid.
An Rei criminis læsæ Majestatis, item hæretici & Monachi donare possint? Neg. ib.
An Vasalli, Prodigi, Milites & Conjuges sibi invicem donare possint? Neg. ib.
An Pupilli, Minores, Obsides, Apostatæ & Banniti donare possint? Neg. thes. 7. γ pag. 52.
An donatio mortis causa, etiamsi non fuerit acceptata, nihilominus tamen in vim fideicommissi valeat? Aff. Exerc. 40. thes. 8. α. pag. 53.
An donatio Ecclesiæ aut piæ causæ facta sine cujusque acceptatione valeat? Aff. th. 8. γ. p. 53.
An Jure Saxonico bona avita immobilia sine consensu hæredum possint donari? Neg. Exerc. 40. th. 9. p. 53.
An donatio omnium bonorum præsentium & futurorum subsistat? Quidam negant, alii affirmant. th. 9. p. 53. & δ. p. 54.
An donatarius omnium bonorum conveniri possit à creditoribus? Distingv. thes. 9. κ. p. 54.
An si res donata amplioris sit pretii vel summæ, ita ut excedat 500. solidos, requiratur donationis insinuatio? Aff. thes. 10. p. 14. & β. pag. 55.
An donationis insinuatio possit fieri coram Judice incompetente? Affirm. thes. 10. pag. 55. δ.
An insinuatio tam ab ipsis donantibus, quàm per alium, item per Epistolam aut Nuncium fieri possit? Affirm. Exerc. 40. thes. 10. ε. pag. 56.
An insinuatio requirat causæ cognitionem? Neg. th. 10. ε. p. 56.
An donatio 500. solidos excedens, etiamsi inter sanguine junctas vel domesticas personas facta fuerit, nihilominus sit insinuanda? Affirm. Exerc. 40. lib. 39. th. 10. p. 56. ε.
An donatio actis insinuata testium subscriptionem requirat? Neg. th. 10 ε. p. 56.
An quædam donationum genera circa insinuationem valeant? Aff. & quæ sint? Vid. Exerc. 40. l. 39. th. 11. p. 56. & 57.
An donatio Conjugum reciproca, vel in genere reciproca & remuneratoria absque insinuatione consistat? Aff. Exerc. 40. l. 39. th. 11. θ. p. 57.
An donatio mortis causa absque insinuatione consistat, dummodo fiat in præsentia quinque testium. Aff. th. 11. ϑ. p. 57.
An donatio propter nuptias absque insinuatione sit valida? Affirm. thes. 11. θ. pag. 57. 58.

Source : BIU Cujas

An donatio centum thalerorum insingulos annos promissa absque insinuatione valeat? Aff. th. 11. θ. p. 58.

An donatio alicui facta, ut se, quamdiu in vivis est, alat, absque insinuatione valeant Aff. th. 11. θ. p. 58.

An competat donatario rei vindicatio, quando res donata, vel instrumenta ad eam pertinentia tradita sunt? Aff. Exerc. 40. l. 39. th. 12. α. p. 58.

An, si mulier alicui geradam donaverit, neque usum fructum sibi reservaverit, res ad geradam pertinentes statim tradere teneatur? Aff. Exerc. 40. l. 39. thes. 11. δ. p. 58.

An, si duobus res donata & posteriori tradita sit, is sit potior, qui prius possessionem pactus? Aff. th. 13. α. p. 59.

An perfecta donatio possit revocari? neg. thes. 14. α. p. 59. 60.

An dentur casus, quibus perfectæ donationes rescindantur vel pro parte, vel in totum? Affirm. vid. qui sint? th. 14. β. pag. 59. 60. & γ. δ. ibid.

An is, qui alienationi ab alio factæ consentit, eam revocare possit? Neg. thes. 14. η. pag. 60.

An propter negata alimenta donatori, si hic ad inopiam planè redactus fuerit, revocari queat donatio? Aff. Exerc. 40. lib. 39. pag. 60. th. 15. & ε. p. 61.

An, si rem donatam locaverit donatarius, teneatur revocans, stare locationi colono? Aff. th. 15. ν. p. 62.

An donatio ob modum aut causam, vel etiam remunerationem revocationi sit obnoxia? Neg. th. 15. π. p. 62.

An dos, sive à parentibus, sive etiam ab extraneis data fuerit, revocationi sit obnoxia? Neg. th. 15. π. p. 62.

An ingratitudo Prælati sit causa sufficiens ad revocandam donationem Ecclesiæ factam? Neg. th. 15. π. p. 62.

An beneficium ob ingratitudinem Clerici, collatoris, revocationi sit obnoxium? Neg. th. 15. π. p. 62.

An renunciatio donantis obstet, quò minus ob ingratitudinem donatio revocari queat? Neg. th. 15. π. p. 62.

An revocatio donationis, quæ fit ex supervenientiâ liberorum, detur heredi donatoris, etiamsi donator nunquam fuerit conquestus? Aff. th. 16. β. p. 63.

An donatio etiam rei singularis revocetur ob supervenientiam liberorum, dummodò sit ejus æstimationis, vel verisimile videatur, non fuisse patrem donaturum, si de liberis cogitâsset? Aff. th. 16. β. p. 63. 64.

An revocationi sit oonoxia ea donatio, quam pater, filium habens, quem peregrè profectum, vel quocunque modo absentem, falsi rumoris ductu, credidit esse mortuum, in extraneum contulit? Affirm. th. 16. β. p. 64.

An donatio remuneratoria ob natos liberos revocetur? Neg. th. 16. β. p. 64.

An ea denotatio revocationi sit obnoxia, quæ facta est ab illo, qui, dum donabat, liberos jam habuit, licèt alii adhuc ei nascantur liberi. Neg. th. 16. β. p. 64.

An quævis donatio facta ab eo, qui liberos non habebat, ex supervenientiâ liberorum rescindatur? Aff. th. 16. γ. p. 64.

An donatio remuneratoria sit donatio impropriè sic dicta? Affirm. Exerc. 40. thes. 17. β. pag. 65.

An in multis differat donatio remuneratoria à simplici? Aff. th. 17. γ. p. 65.

An donatio remuneratoria sit irrevocabilis? Aff. th. 17. ε. p. 66.

An pendente conditione possit donator revocare conditionem? Neg. thes. 19. pag. 66. & β. p. 67.

An, si donationem sub conditione factam, donatarius propter absentiam quidem non acceptaverit, conditionem tamen adimpleverit, is, si interim mortuus fuerit donator, nihilominus donationem petere possit? Aff. th. 19. α. p. 67

An liceat donatori intermedio tempore ante acceptationem tertii revocare? Affirm. thes. 20. pag. 67.

An mortis causa donatio sit conditionalis? Aff. th. 21. α. p. 67.

An mortis causa donatio sit propriè dicta donatio? Neg. th. 21, α. p. 67.

An, qui testamentum facere & legare potest, etiam mortis causâ donare possit? Aff. th. 22. p. 68.

Source : BIU Cujas

An cui legari, & ei donari possit. Affirm. th. 22. p. 68.

An perinde ut à legatario fidei commissum relinqui potest, ita & is, cui mortis causa donatum est, possit rogari, ut rem donatam post mortem vel aliquod tempus restituat? Aff. th. 22. p. 68. & γ. ib.

An illæ res donari mortis causâ possint, quæ sunt in bonis donatoris, & ejus, cui donatur, fieri queant? Aff. th. 24 n. 69.

An filius res patris sponsæ suæ, vivo adhuc parente, rectè donare possit? Neg. th. 24. α. p. 69.

An uxor doti marito constituta, alteri, constante matrimonio donare valeat? Neg. th. 24. α. p. 69.

An Pater res filii donare possit, filiusque, si non sit hæres patris, talem donationem impugnare possit? Neg. th. 24. α. p. 69.

An Falcidiæ in donationibus mortis causâ locus sit? Aff. de Jure Civili, de Jure Saxonico autem distingv. th. 24. ε. p. 69.

An Testator vel donatarius detractionem Falcidiæ prohibere possit? Aff. si expresè fiat; tacita enim prohibitio non sufficit. th. 24. ε. p. 69.

An absenti & ignoranti, adeoque nec acceptanti, donari possit mortis causâ? Aff. th. 25. α. p. 70.

An in donatione quinque testes, licet non rogati, adhiberi debeant? Aff. th. 25. β. p. 70.

An inter testes mulieres quoque rectè adhibeantur? Aff. th. 25. β. p. 70.

An duo sufficiant Testes in donatione tempore pestis factâ? Aff. th. 25. α. p. 70.

An de donatione mortis causa, num valeat & subsistat nec ne, ante mortem secutam judicari queat? Neg. th. 26. α. p. 70.

An dominium post mortem donatoris ipso jure in donatarium transeat, adeoque rei vindicatio ipsi competat? Aff. Exerc. 40. lib. 39. th. 27. p. 71. & γ. ib.

An donatio mortis causa irrita fiat aut revocetur si mortis eventus, quem in specie quis respexit, non secutus fuerit? Aff. th. 28. p. 71. & α. p. 72.

An donatio mortis causâ irrita fiat, si donatorem donationis pœnituerit. Aff. th. 28. p. 71. & γ. p. 72.

An donatio hæc irrita fiat, si prior decesserit is, cui donatum? Affirm. th. 28. p. 71. & ζ. p. 72.

An, si filiofamilias mortis causâ donatum sit, & vivo donatore moriatur filius, & pater vivat, morte filii fiat irrita donatio? Aff. th. 28. p. 71. & π. p. 72.

An donatio hæc cesset, si per eam defraudentur creditores? Aff. th. 28. θ. p. 72.

Qua ratione revocetur res donata? th. 29. p. 72.

Quod si pluribus fuerit una res donata, quodam deficiente, v. c. quod ante donantem mortuus sit, an portio ejus reliquis ex præsumptâ mente donantis, accrescat? Aff. th. 30. p. 22. & α. p. 73.

An manumittere possit sine causæ cognitione Dominus major viginti annis? Aff. Exerc. 40. lib. 40. th. 34. & α. p. 74.

An manumitti possit servus alienus, vel qui alteri specialiter oppignoratus? Neg. th. 35. p. 74.

An ingenuus per errorem in servitutem conjectus, deinde verò ex putatitia illa servitute manumissus, fiat libertus, an verò ingenuus? v. Ingenuus. th. 35. α. p. 74.

An invitus manumitti possit? Aff. th. 35. β. p. 74.

An Servus suis nummis emptus libertatem consequatur? Aff. th. 37. p. 75. & α. ib.

An proprii homines libertatem asserentes, id instrumento desuper confecto probare debeant? Aff. th. 37. α. p. 75.

An mater per filium, uxor per maritum, pupillus per tutorem manumittere possit? Neg. th. β. p. 76.

An pater per filiumfamilias servum manumittere possit? Aff. th. 40. β. p. 76.

An per fideicommissum non solùm servo proprio, sed etiam alieno libertas dari possit? Aff. th. 45. α. p. 77.

An legatarius Servum suum manumittere cogatur, etiamsi plus sit in pretio Servi, quàm in legato? Affirm. Exerc. 40. lib. 40. th. 47. p. 78.

An liber sit ille servus, qui coëgerit, ut eum Dominus manumittat? Neg. th. 53. p. 79.

An manumittere possit reus criminis læsæ Majestatis, mulier divortium faciens, & adulterii suspecta? Neg. th. 58. α. p. 81.

An de Jure Novellarum jus aureorum annulorum

Source : BIU Cujas

lorum sit effectus & consequens manumissionis? Aff.th.59.γ.p.81.
An Neonymphi ob paupertatem annulos sibi invlcem tradere non valentes, nihilo tamen minus à Sacerdote copulandi sint? Aff. th.50.γ. p.81
An sola annuli datio præsumtionem pro matrimonio faciat, ut hinc proverbium illud: Ist die Jungfer beringet/ so ist sie gnug bedinget/ semper inveniat locum. Neg.th.59.γ. p.81.
An in conferendis honoribus Doctoralibus, inter alias ceremonias mysticas, hodie etiam rectè adhibeatur annulus aureus ceu Nobilitatis ac Equestris dignitatis insigne atque hieroglyphicum? Affirm. thes. 59. γ. pag. 81.
An possint de liberali causa agere, quibus ad libertatem proclamare non licet. Neg. th. 63. p.83 & α.p.84.
An ad ingenuitatem repetendam agere possit libertus, si intra quinquennium à tempore manumissionis docere velit, iugenuum se esse natum. Aff.th.65.α.p.84.
An de statu defunctorum post quinquennium quærere liceat. Aff.th.67.p.85.
An hodie quibusdam locis dentur homines, quos vocant proprii. Aff.th.71.p.86.
An homines proprii invito Domino possint domicilium mutare. Neg.th.73.α.p.88.
An, si homines proprii aufugerint, repeti possint. Aff.th.73.α.p.88.
Quomodo libertatem consequantur homines proprii? th.75.α.p.89.90.
An quandoque proprii homines in præmium immediatè à lege libertatem consequantur? Aff.th.75.β.p.90.

In Exercitatione XLI.

AN in primævo rerum statu omnia fuerint communia? Aff. Exerc. 41. lib. 41. th. 2. p.90.& α.p.91
An jus naturæ unquam præceperit communionem omnium rerum? Negat. thes. 2. β. pag. 91.
An infans dominium acquirat? Neg.th.9.p.91. β.92
An furiosus dominii sit capax? Neg. th. 3. p. 91. & γ. p.92
An pupillus infante major absque tutore dominium acquirere possit? Affirm. thes. 3. pag. 91.
An per extraneam personam nobis aliquid acquiri possit? Negat. th. 5. p.92. Excip. ibid. α. p.93
An ea, quæ civiliter acquiruntur, sine corporali apprehensione per procuratorem acquirantur? Neg.th.5.δ.p.93
An per procuratorem conservetur nobis actio tempore peritura? Aff.th.5.δ.p.93
An fera bestia, quæ ita vulnerata est, ut capi possit, statim nostra esse intelligatur? th.9 p.94. & η.p.95.
An venatio sit juris gentium, Affirm.thes.9. pag. 95
An vivariis iuclusæ feræ, generationis ergò, immobilibus accenseantur? Aff.th.9.ζ.p.95
An jus venandi jure Superioritatis hodiè pertineat ad Principes? Aff. thes. 10. pag. 96. α. ibid.
An privatis in fundo proprio citra expressam Principis permissionem venari hodie liceat? Neg.th. 10.p.96
An qui venationem exercet, semper necesse habeat ejusmodi concessionem probare. Aff. th. 10.β.p.97
An simpliciter facta venationis concessione, minorum saltem venatio censeatur indulta. Aff. th.10.β.p.97.
An concessa facultate capiendi feras majores, præsumatur etiam concessa facultas capiendi feras minores? Negat. thes. 10. β. pag. 97.
An hi, qui à Principe jus venandi concessum habent, simul etiam concessam habeant Superioritatem territorialem? Negat. thes. 10. β. p.97.
An venatio etiam in fundo alieno, tempore immemoriali, in foro quoque Saxon. præscriptione possit acquiri? Affirm. thes. 10. β. pag. 97.
An concessa simpliciter & absolutè venatione, majorum quantumvis nobilium ferarum, concessum etiam videatur exercitium, quod fit sclopetis & bombardis, mit Pirschen und Schiessen? Neg. Exerc. 41. lib. 41. th. 10. β. p.97
An jus aucupandi hodiè sit simpliciter omnibus concessum? Neg. Exerc. 41. lib. 41. th. 12. p.97.& α.p.98.

Source : BIU Cujas

An in ſtagnis alienis liceat alteri piſcari? Neg. Exerc.41.l.41.th.13.p.98.

An piſces fructificationis cauſa ſtagno immiſſi cedant heredibus vaſalli defuncti eo tempore, quo ſtagnum mox eſt piſcabile. Aff.Exerc. 41. l.41.th.14.γ.p.99.

An apes, quæ in libertate naturali ſunt, à quolibet,etiamſi in arbore alius conſederint,includi poſſint, & favos, ſi quos effecerint, eximere quilibet valeat? Aff. th. 15. p. 99. & 6. γ. ibid.

An apes eò uſque noſtræ maneant, donec animum revertendi habeant, & ſi revertendi animum habere deſierint, an etiam noſtræ eſſe deſinant, & rurſus occupantium fiant? Aff.th. 15.p.99.& δ.p.99.

An apes meæ victus cauſa evolantes, à vicino, qui in campo ſuo aut horto eas deprehendit, includi poſſint aut occupari? Neg. th. 16. α. p. 100.

An examen apum, ad vicinum evolans, à vicino poſſit occupari, veruſque Dominus ab ingreſſione fundi arceri? Aff. Carpz, th. 16. α. pag. 100.

An hoc altero caſu, ipſo jure acquirantur apes vicino, an verò opus ſit occupatione, ita ut ſi tertius eas occupet, & à tertio apes ſint acquiſitæ? Negat. theſ. 16. α. pag. 100.

An res & perſonæ hoſtium in bello capientium fiant? Aff.th.18.p.100.& α.101.

An urbe aliqui vi expugnatâ, etiam ſigna & ornamenta templorum, aliaque ſacra & religioſa victis auferre vel corrumpere liceat? Aff. th. 18.α.p.102.

An civiles diſſenſiones, ubi bellum non indicitur, ſed vi & tumultu res geritur inter cives unius Reipublicæ & eidem Imperio ſubjectos, pro bello haberi queant? Neg. th. 20. α. pag. 103.

An cum latronibus & piratis jura belli ſint communicanda? Neg.th.20.α.p.103.

An res bello injuſto capta reddenda ſit? Aff.Grotius.th.20.β.p.103.

An obtineat alluvionis jus, quando flumen publicum aliquid adjicit? Aff. Exerc.41. lib.41. th. 25.p.105.

An in ſtagnis & lacubus, atque privatis rivis agnoſcatur jus alluvionis? Neg.Exerc.41.l.41. th.25.p.105.

An in agris limitatis jus alluvionis locum habeat? Neg. Exerc. 41. lib. 41. th. 25. pag. 106. & α. ibid.

An in illis agris, qui non ad flumen uſque pertingunt, ſeu inter quos & flumen aliquod ſpatium, publici fortè juris intercedit, alluvionis jus obtineat? Neg. Exerc. 41. lib. 41. th. 26. pag. 107.

An coalitio regulariter acquirat? Neg. theſ. 27. α. p. 107.

An arbor, quæ translata in agrum meum, vel etiam pars terræ, poſtquam coaluit, à te vindicari poſſit? Neg. Exercit. 41. lib. 41. th. 27. p. 107. & β. p. 107.

Quomodo agnoſci poſſit, an coalitio facta ſit, & arbores in fundo alterius radices egerint? th. 27. β. p. 107.

An flumina publica inter regalia numerentur? Aff. th. 31 γ. p. 110.

An jus alluvionis locum habeat in locis ſacris & religioſis? Neg. th. 33. α. p. 111.

An alluvio augeat territorium? Aff. th. 34. γ. p. 111.

An inundatio mutet dominium? Negat. th. 35. p. 111.

An frumentum ex alienis ſpicis excuſſum ſit ejus, cujus & ſpicæ fuerint? Affirm. th. 37. p. 112. & η. ibid.

Quid juris, ſi quis navem ſuam alienâ materiâ refecerit? th. 40. p. 115. γ.

Quid juris, ſi quis carinæ ſuæ tabulas alienas ſuperſtruxerit? th. 40. γ. p. 115.

An omne, quod ſolo inædificatur, ſolo cedat. Affirm. theſ. 45. p. 117. Exc. 6. p. 118. & γ. ibid.

An ædificium in ſolo, jure gentium communi, exſtructum, ejus ſit, qui ædificando illud ſolum occupavit. Affirm. theſ. 45. γ. p. 118.

An id, quod in loco communi ædificatur, ſolo cedat? Neg. th. 45. γ. p. 118.

An ædificium mobile, quod de loco in locum moveri poteſt, ſolo cedat? Negat. theſ. 45. γ. p. 118.

An ædificium, in ſolo feudali, à vaſallo exſtructum, jure feudali communi ad vaſalli hæredes pertineat? Affirm. theſ. 45. γ. p. 118.

An de Jute Saxonico ædificium in fundo feudali exſtructum ſine ullâ impenſarum refuſione

Domino

Source : BIU Cujas

Domino vel agnato cedat? Affir. Exerc. 41. l. 41. th. 45. γ. p. 118.

An ædes superficiariæ pertineant ad eum, cujus est solum. Aff. Exerc. 41. lib. 41. th. 45. γ. p. 118.

An in fundo usufructuario positum ædificium spectet ad proprietarium, & usufructuarius nec impensas petere, nec tollere, refixum autem ædificium vindicare possit? Aff. Exerc. 41. lib. 41. th. 45. γ. p. 118.

An ædificans stante ædificio eximere tignum, & exemtum restituendo liberare se possit à præstatione dupli? Neg. Exerc. 41. lib. 41. th. 46. α. p. 119.

An, si quis in alieno solo ex suâ materiâ ædificaverit, illius fiat ædificium, cujus & solum est? Aff. Exerc. 41. l. 41. th. 47. pag. 119. & α. pag. eâd.

An scienter ædificans in fundo alieno, & ædificium & materiam stricto jure perdat? Aff. th. 47. β. p. 119.

An post rem restitutam possit agi ad impensas? Aff. th. 47. ζ. p. 120.

An planta ejus sit, cujus est solum, in quo posita, & cum terra coaluit & radices egit? Affirm. Exerc. 41. lib. 41. th. 48. α. ε. p. 120.

An qui malâ fide plantavit in suo, etiam acquirat? Aff. th. 48. γ. p. 120.

An si planta post aliquod tempus iterum eruta & à solo separata sit, ad priorem Dominum revertatur? Neg. th. 48. p. 120. γ.

An licitum mihi sit ptopriâ autoritate radices, quas arbor aliena immisit in meum fundum incidere? Neg. th. 48. ε. p. 120.

An bonæ fidei possessor fructus etiam consumptos restituere debeat, si ex iis factus fuerit locupletior? Aff. Exerc. 41. lib. 41. th. 52. δ. p. 123.

An malæ fidei possessor omnes fructus, quocunque demum veniant nomine, non solùm perceptos, sed etiam extantes, consumptos & percipiendos restituere teneatur. Aff. 52. ε. p. 123.

An non solùm malæ fidei possessor, sed etiam ejus hæres, actione in factum fructuum consumtorum nomine conveniri possit, ac tantum restituere debeat, quantum ex fructibus à defuncto perceptis ad ipsum pervenit? Affirm. Exerc. 41. th. 52. ζ. p. 123.

An si quis ipse, vel qui in potestate ejus est, in proprio loco, item in loco sacro aut religioso ad ipsum spectante thesaurum invenerit, ipsius sit totus? Aff. th. 53. pag. 123. & γ. p. 124.

Quid, si prædium, domum scil. vel agrum, idcircò emerit quis, quod sciverit thesaurum in eo esse absconditum? thes. 53. γ. p. 124.

Quid si in fundo alterius inopinatò inventum thesaurum, jam apprehenderit quisquam, eundem iterum occuluerit, intentione emendi prædium, ut integrum sibi acquirat thesaurum? th. 53. γ. p. 125.

Quid de thesauro, virgâ mercuriali, Wünschel-Ruthen/ quam ita dictam volunt, quod inclinet ad metalla, quatenus mercurium in se contineant, quæsito, dicendum, an is quoque inter eos, qui magicis artibus quæruntur, erit reponendus? Aff. th. 53. δ. p. 125.

An hodiè thesaurus in sacris & religiosis locis inventus dimidius ad Ecclesiam, & dimidius ad inventorem spectet? Affir. th. 54. p. 127.

An quantitatem thesauri juramento quandoque inventor indicare teneatur? Affir. th. 54. α. p. 127.

An talis inventor homo nullius momenti ac levis & de metu perjurii suspectus, torturæ subjici possit? Aff. th. 54. α. p. 127.

An per traditionem ipsum dominium constituatur & acquiratur? Affirm. thes. 56. α. p. 129.

An merces, quæ annum integrum sub aquâ jacuerunt, inventori acquirantur? Affir. th. 60. α. p. 133.

An in Camerâ Imperiali pro rebus naufragio amissis mandata sine clausulâ restitutoriâ decernantur contra eos, qui res illas vel commissi, vel quocunque alio titulo detinent, & damnum passis restituere detrectant? Aff. th. 70. β. p. 133.

An his, qui suâ fide, operâ, impensisque bona naufraga servaverunt, jure meritò non solùm impensa restituantur, sed etiam præmium salvationis tribuatur? Aff. th. 60. γ. p. 134.

An servatori rei naufragæ interim donec præmium debitum vel impensæ solvantur, retentio rei servatæ competat? Aff. Exerc. 41. lib. 41. th. 60. γ. p. 134.

In

In Exercitatione XLII.

AN Dominus feudi possessione gaudeat? Aff. Exercit. 52. lib. 41. th. 7. δ. p. 139.

Cur naturaliter non possideat Commodatarius Exercit. 42. lib. 41. thes. 7. ζ. p. 139. 140.

An naturaliter rem possideant Creditor, Emphyteuta, Superficiarius, Sequester, & is, qui precariò rogavit, ut sibi possidere liceret? Affirm. Exerc. 42. lib. 41. th. 7. p. 138

An Usufructuarius rem non possideat, sed habeat tantùm usumfructum, seu jus utendi fruendi? Aff. th. 7. p. 138. 139.

An naturaliter rem possideant maritus vel uxor in rebus à conjuge sibi donatis? Aff. th. 7. η p. 140.

An is naturaliter rem possideat, qui à furioso sciens emit. It. qui à minore 12. annis sibi nupta, quasi dotem sciens accepit. Item, cui scienti legatum solutum est ex falsa causa. Aff. th. 7. η. p. 140

An filius res à patre sibi donatas naturaliter teneat tantùm? Aff. th. 7. η. p. 140

An Colonus, inquilinus, commodatarius, depositarius, procurator, & cæteri omnes, qui non sibi & suo nomine possident, naturaliter non possideant, sed alieno nomine solùm sint in possessione, & nudam tantùm detentionem absque jure vel dominii, vel sibi possidendi habeant? Affirm. Exerc. 42. lib. 41. th. 7. η. p. 140

An duo possint eandem rem in solidum possidere, alter civiliter, & alter naturaliter? Aff. th. 8. p. 140. & α. ib.

An Mandatarius indigeat speciali mandata ad acquirendam possessionem? Alii negant, alii affirmant. th. 9. α. p. 142

An Procurator rem nomine domini sibi traditam, proprio nomine verò accipiens, non sibi, sed Domino acquirat? Aff. th. 9. α. p. 142

An incorporalia possideantur? Neg. th. 10. γ. p. 143

An sicuti rerum incorporalium est tantùm quasi possessio, sic quoque earum sit tantùm quasi dominium? Aff. th. 10. γ. p. 143

An lex municipalis sive statutum de possessione loquens, etiam de quasi-possessione sit intelligenda? Aff. Exerc. 42. lib. 41. th. 10. γ. p. 143.

An ad possessionem rei acquirendam necesse sit, ut res certa, & vacua ab alterius possessione sit? Aff. Exerc. 42. lib. 41. thes. 11. p. 143. & α. ib.

An res per relationem ad alia certa, aliquo modo incerta dici possit? Neg. Exerc. 42. lib. 41. th. 11. α. p. 144.

An diversa sint fundus ab alio possessus, & fundus ab alio detentus, verbi gratiâ à Colono? Aff. Exerc. 42. lib. 41. tit. 2. thes. 11. p. 143. & ε. p. 144.

An vacuæ possessioni efficiat, rem oppignoratam seu hypothecatam esse? Neg. thes. 11. ε. p. 144.

An in emtione res vacua seù possessio vacua dicatur, si vacua sit ab omni detentione, ut nullo jure emtori avocari queat. Exercit. 42. lib. 41. tit. 2. th. 11. β. p. 144

An is, qui fundum ingreditur, non necesse habeat, ut omnes glebas circumambulet, sed sufficiat, quamlibet partem rejus fundi introire, dummodò eâ mente ac cogitatione hoc fecerit, ut totum fundum usque ad terminum possidere velit? Aff. th. 12. α. p. 144.

An, si plures sint fundi, qui sub ejus, quem quis ingreditur appellatione continentur, horum omnium possessionem per unius ingressum quis consequatur? Aff. thes. 12. α. p. 144.

An apprehensâ possessione castri vel territorii alicujus ex aliquo justo titulo censeatur quoque apprehensa possessio omnium earum rerum, quæ in solo castri continentur, & quorumcunque tandem officiorum, eidem castro intra vel extra contiguorum. Aff. th. 12. β. p. 145.

An, qui unum actum jurisdictionalem voluntate prioris Domini, qui fuit in possessione Jurisdictionis, & vendidit castrum cum Jurisdictione, exercet, is etiam acquirat quasi possessionem totius Jurisdictionis, propter voluntatem vendentis, qui voluit & totam Jurisdictionem transferre in emptorem? Aff. th. 12. β. p. 145.

An limitata causa limitatum producat effectum. Disting th. 12. β. p. 145.

An fundo possesso intelligatur etiam possessus thesaurus, in eo reconditus? Neg th. 12. γ. p. 145.

An jure

Source : BIU Cujas

An jure accessionis apprehendatur ac detineatur res, cujus dominium naturali, industriali, seu fortuitâ accessione nobis obvenit? Aff. Exerc. 42. lib. 41. th. 13. p. 145. & γ. pag. 146.

An res alicujus apprehendantur vel absque voluntate, vel ex voluntate ejus, cujus est possessio? Aff. th. 13. p. 145.

An si donator fundi donati glebam unam in Ecclesiam delatam alteri imposuerit, idque sub testimonio audientium & videntium factum fuerit, possessio Ecclesiæ acquiratur? Th. 13. ζ. p. 147.

An ficta traditio non fictam, sed veram producat possessionem? Aff th. 13. ζ. p. 147.

An præsentia horrei non præcisè requiratur in traditione clavium, sed procul ab horreo claves quoque tradi possint? Affirm. th. 13. ζ. pag. 147.

An in investiturâ per ensis, annuli vel baculi traditionem transferatur possessio rerum feudalium? Neg. th. 13. ζ. p. 147.

An ex pluribus causis seu titulis eandem rem possidere possimus? Aff. th. 14. p. 147.

An Legatarius, qui vivo testatore rem legatam adeptus est, non ipsam rem, sed æstimationem ejus petere possit? Aff. Exerc. 42. lib. 41. tit. 2. th. 14. a. p. 148. Limit. ib.

An quis sibi ipsi caesam possessionis mutare possit, hoc est, an quis nudâ suâ destinatione efficere qneat, ut ex aliâ causâ jam possideat, quàm quâ hactenus possedit? Neg. th. 15. a. p. 148.

An mortuo possessore extinguatur possessio, quæ facti & animi est, sive quæ in detentione cum animo sibi habendi consistit? Aff. Exerc. 42. lib. 41. th. 17. p. 150.

An justè seu bonâ fide possidere dicatur, qui rem ex legitimâ causâ ipse apprehendit, vel ex justo titulo à Domino, vel ab eo, quem Dominum esse, aut jus transferendi possessionem habere putavit, accepit? Aff. th. 18. p. 151. & β. ib.

An solo etiam animo retineatur possessio, licèt alius in possessione sit? Aff. th. 19. γ. p. 152.

An solo animo retineatur possessio, quamvis neque ipse in possessione sit, seu corpore detineat, neque ejus nomine alius? Aff. Exerc. 42. lib. 41. tit. 2. th. 20. p. 152.

An planè vitiosus & injustus Possessor nihilominus pro Possessore habeatur? Neg. th. 23. a. p. 155.

An in specie bonæ fidei Possessor percipiat instar Domini fructus, & rem continuatâ legitimo tempore possessione usucapiat? Aff. Exerc. 42. lib. 41. th. 26 pag. 157. & a. ibid.

An differentia sit inter fructus suos facere & lucrari? Aff. th. 26. a. p. 157.

An, licèt res pupilli usucapi nequeat, fructus tamen bonâ fide ex eâ acquirantur? Aff. th. 26. a. p. 157.

An is, qui rem bonâ fide curavit & coluit, & curando non servavit solùm, sed etiam meliorem reddidit, fructus, qui inde percipiuntur, ferat culturæ & fidei suæ mercedem? Aff. th. 26. α. p. 157.

An longa possessio libertatis, per annos 40. inducat liberationem obligationis? Aff. th. 26. β. p. 158.

Si duo contendant de Principatu aut Ducatu, cuinam Vasallus præstare teneatur homagigium? th. 26. γ. 158.

An non solùm ex possessione præsumatur Dominium, sed etiam in dubio ex possessione diu divisim observata, præsumatur facta divisio? Aff. th. 26. γ. p. 158.

An is, qui fundum, quem alius possidet, colere, vel fructus inde percipere sibi arrogat, alterum in possessione turbet? Aff. th. 27. p. 158.

An turbatione possessio amittatur? Neg. th. 27. p. 159. η.

An sicuti corpore & animo in acquirendâ possessione opus, ita quoque utrumque ad eandem amittendam requiratur? Alii affirmant, alii negant. Th. 31. a. p. 161.

An solo corpore amittatur possessio, cùm quis de fundo recedit? Disting. th. 32. a. p. 162.

An alter, cui per constitutum possessio est constituta, postqunm illam amisit, remedium quoque retinendæ vel recuperandæ possessionis habeat? Neg. th. 32. γ. p. 162.

An Magistratus contra ordinem Juris procedat, si possessorem non prævià citatione & causæ cognitione à possessione expellat? Aff. th. 34. β. p. 164.

An Magistratus contra ordinem Juris procedat, si eum privet possessione, cujus planè injusta & vitiosa est possessio? Neg. th. 34. β. p. 164.

An nos amittamus possessionem, quando illi, ut servus, Colunus, per quos possidemus,

Source : BIU Cujas

mus, vel dejecti fuerint, vel nostrâ voluntate decesserint? Aff. th. 35. p. 165.
An morte possidentis amittatur possessio? Aff. th. 35. γ. p. 165
An morte concedentis amittatur possessio? Alii affirmant, alii negant. Thes. 35. γ. pag. 165. 166.
An arresto vera possessio amittatur? Neg. th. 35. γ. p. 166.
An Jurium incorporalium amittatur possessio, & quidem eorum, quæ certo fundo inhærent? Aff. th. 35. γ. p. 166.
An amittatur servitutis possessio, si quis in usu servitutis impediatur? Aff. th. 35. γ. p. 166.

In Exercitatione XLIII.

AN Usurpatio Juri naturali sit contraria? Neg. Exerc. 43. lib. 41. th. 2. δ. p. 168.
An usucapio & præscriptio invitis Dominis res suas auferat? Neg. th. 2. p. 169.
An adjectio & adeptio Dominii contraria sint? Neg. thes. 4. a. p. 170
An servus usucapere possit? Neg. thes. 7. pag. 171.
An is, qui possidendi jus & facultatem habet, usucapere possit? Aff. th. 7. a p. 172
An infans usucapere possit? Neg. thes. 7. δ. p. 172.
Quid, si alius autoritatem suam infanti accommodet? Neg. th. 7. δ. p. 172
An res furtivæ & vi occupatæ seu possessæ, item amotæ, & expilatæ usucapi possint? Neg. th. 9. p. 173.
An partus furtivæ ancillæ possit usucapi ab eo, qui f. b. ancillam habet? Distingv. th. 9. p. 173. & δ. p. 174.
An res furtiva fisco vindicari debeat? Neg. th. 9. a. p. 174.
An possit usucapi res immobilis vi possessa, sive à possessore violento? Neg. th. 9. β. p. 175.
An, si quis sciens rei alienæ immobilis possessionem sine vi ingreditur, eamque rem bonâ fide accipienti tradit, ejusmodi res præscribi possit? Aff. th. 9. β. p. 175.
An exemptæ sint Usucapioni res fisci, res Principis, Civitatis, Ecclesiæ, Pupillorum & Minorum? Aff. th. 10. p. 176. & α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. p. 177. 178. 179.
An bona vacantia à primo scientiæ momento cedant fisco, & quidem statim post nunciationem factam? Aff. th. 10. p. 177. γ.
An dubitans usucapere possit? Distingv. th. 12. p. 179. & β. p. 179. 180.
An error Juris usucapionem impediat? Aff. th. 12. p. 179. & δ. p. 180.
An sit justus titulus, qui legibus approbatus est? Aff. th. 14. p. 181. & a. ib.
An contractus simulatus pariat usucapiendi conditionem? Distingv. th. 14. β. p. 181.
An ad præscribendum idoneo titulo deficiente, bona fides præsumatur? Neg. thes. 15. γ. p. 182.
An titulus nullus & vitiosus paria sint? Aff. th. 15. γ. p. 182
An titulus cum possessione prævaleat titulo nudo? Aff. th. 15. γ. p. 182.
An Jura redituum acquirantur præscriptione? Aff. th. 16. a. p. 183
An annuis Reditibus ex pacto de retrovendendo in futurum solvendis præscribantur? Neg. th. 16 ε. p. 183.
Quanto temporis decursu præscriptio Jurisdictionis vires acquirat? th. 16. δ. p. 184.
An præscriptio acquiratur Jurisdictione? Distingv. th. 16. δ p. 184
An Jurisdictio consuetudine acquiratur? Aff. th. 16. δ. p. 184.
An possessionis continuatio inter heredem & defunctum ipso jure & sine facto hominis aliquo interveniente fiat, an verò facto & apprehensione hæredis opus sit? Alii affirmant, alii negant. th. 18. a. p. 185.
An possessio hæredis prosit successori, si alius in apprehensione possessionis prior fuerit hærede? Neg. th. 18. a. p. 186.
An feudi successio sine ullo facto in vasalli hæredem transeat? Neg. th. 18. a. p. 186.
An filiusfamilias in bonis paternis, si ea mortuo patre ab alio fuerint acquisita, habeat solùm remedium adipiscendæ possessionis, non retinendæ, Aff. th. 18. a. p. 186.
An cœpta usucapio à defuncto etiam ante aditam hæreditatem impleri possit, licèt alias vacet, & à nemine possideatur? Aff. th. 18. a. p. 186.
Cur successori universali sola defuncti bona fides sufficiat, successor verò singularis ipse, eo tempore, quô apprehendit possessionem, in bonâ fide esse debeat? Th. 18. β. p. 186.

Ande-

Source : BIU Cujas

An decimæ à Laicis usucapi possint? Neg. Pontif. th. 19. κ. p. 189.
An præscriptio quadragenaria ad annuos pertineat reditus, qui Ecclesiæ aliisve locis debentur? Aff. th. 19. κ. p. 189.
An centenale tempus in præscribendis Romanæ Ecclesiæ rebus requiratur? alii affirmant, alii negant. th. 19. μ. p. 189.
An quis ipse animo possessionem aliam sibi adscribere possit? Neg. th. 20. p. 189.
An de Jure civili in præscriptione longissimi temporis bona fides requiratur? Neg. th. 20. β. p. 189.
An Jure Canonico bona fides & in initio ac in progressu non solùm requiratur in præscriptione rerum & actionem Juris operante, sed & in eâ, quæ solam exceptionem producit, sive sit contra rerum ac jurium, quæ possidentur, vindicationes, sive actiones personales? affirmant alii, alii negant. th. 21. α. p. 190.
An rebus furtivis possit præscribi ab ipso fure? Distingv. th. 22. p. 190.
An is, qui à Domino vero jus quoddam concessum habet, ad obtinendam proprietatem ulla temporis præscriptione se munire queat? Neg. th. 22. p. 190.
An in rebus meræ facultatis locum habeat ulla præscriptio? Neg. th. 22. p. 190.
An juribus facultatis ullâ unquam temporis intercapedine præscribatur? Neg. th. 22. δ. p. 192.
An juri luendi pignus, ac juri redimendi res, cum pacto de retrovendendo vendita, longissimo tempore præscribatur? affirmat Autor, alii negant. th. 22. p. 191. & κ. p. 192. & 193. & λ. p. ib.
An quis à contributionibus etiam Turcicis & aliis Imperii collectis se liberare possit præscriptione immemoriali? Exerc. 43. lib. 41. tit. 3. th. 24. γ. p. 194.
An venatio immemoriali tempore acquiri possit? Aff. th. 24. δ. p. 194.
An possit Dominus fundi, qui Jurisdictionem habet, præscriptionem per pignorationem interrumpere, pignusque retinere? Affir. Exerc. 43. lib. 41. tit. 3. th. 27. a. p. 196.
An procedat Usucapio, si major res tradita, quàm vendita fuerit? Affirm. thes. 31. γ. p. 198.
An res sub conditione vendita, usucapi possit, pro emptore, pendente conditione? Neg. th. 31. γ. p. 198.
An res apud transigentem actorem existens, novâ traditione non insecutâ, usucapi possit? Affirm. Exerc. 43. lib. 41. tit. 4. th. 31. ε. p. m. 198.
An non solùm extraneus, sed & suus heres rem singularem alienam, non hereditariam, tanquam hereditariam pro herede usucapiat. Alii affirmant, alii negant. th. 33. α. p. 199.
An pro bonorum possessore usucapiat, cui jure prætorio hereditas & res in ea non hereditaria obvenit, vel qui ex justâ causâ se bonorum possessorem putat? Affirm. th. 34. p. 199. α. p. ib.
An is, qui simpliciter pro possessore possidet, usucapiat? Neg. th. 34. p. 199. β. ib.
An quis ex falsâ opinione rem pro derelicto possit usucapere? Neg. th. 37. α. p. 200.
An is pro legato usucapiat, cui res aliena legata & tradita est? Aff. th. 38. p. 200.
An is pro legato usucapiat, cui testatoris quidem res legata, sed ademta codicillis, ipso ignorante? Aff. th. 38. p. 200.
An pro legato usucapiat fidei commissarius singularis & mortis causa donatarius. Aff. th. 38. α. p. 201.
An res aliena legari possit? Affirm. th. 38. δ. p. 201.
An pro dote usucapiat maritus, qui alienam rem in dotem accepit? Aff. th. 40. p. 201.
An exceptioni præscriptionis per pactum renunciari possit? Alii affirmant, alii negant. th. 42. α. p. 203.

In Exercitatione XLIV.

AN sententia sit pronunciatio judicis super causa in judicium à partibus litigantibus deducta? Affirm. thes. 4. p. 204. & α. ibid.
An sententia interlocutoria non minus sit sententia quàm definitiva? Affirm. th. 4. γ. p. 205.
An statutum disponens de sententiis, comprehendat etiam interlocutoriam? Affir. th. 4. γ. p. 205.
An omnis interlocutoriam vim definitive obtineat, quæ vel non sperat aliam sententiam post se, vel per quam expirat officium Judicis, aut quæ causa principalis substantialem decidit articulum? Affirm. th. 4. γ. p. 205.

Source : BIU Cujas

An sententia in possessorio sumariissimo lata, inter locutoria sit, usque dum plenariè de possessione cognoscatur? Affirm. th. 4. γ. p. 205.

An sententia definitiva & interlocutoria inter se differant? Aff. th. 4. ε. p. 205.

An incompetens sit judex, qui cum ad certum tempus fuerit datus, eo elapso, sententiam ferat. Exercit. 44. lib. 42. tit. 1. th. 5. β. p. 207.

An inhibitio ab incompetente Judice emissa ipso Jure sit valida? Neg. th. 5. β. p. 207.

An ipse Judex sententiam publicare debeat? Aff. th. 5. γ. p. 208. Excip. ib.

An etiam sub conditione sententia ferri queat? Distingu. th. 5. μ. p. 210.

An Judex secundùm acta & probata, an verò secundùm conscientiam judicare debeat? th 5. ν. p. 211.

An incerta sententia ipso jure valeat, & transeat in rem judicatam? Neg. thes. 5. ο. p. 211.

An certa debeat esse sententia non solùm ratione rei, sed etiam ratione personæ, quæ condemnatur vel absolvitur? Affirm. thes. 5. υ. p. 212.

An regulariter immunes sint à restitutione expensarum Clericus, fiscus, rusticus, pupillus, mulier, censitus, curator bonorum, & falsus tutor? Neg. th. 6. γ. p. 213.

An liber sit ab expensis victus, si sit persona honesta, fide digna, & spectatæ probitatis? Aff. thes. 6. γ. p. 213.

An regulariter condemnatus in expensas damna restituere teneatur? Neg. th. 6. ι. p. 214.

An victus, qui expensas & damna restituere tenetur, si ob paupertatem id præstare nequeat, in corpore pœnam luere debeat? Aff. th. 6. ε. p. 214.

An, quando certus numerus Collegio præscriptus est, nec simul ea lex addita, us omnes ex Collegio, vel certa illorum pars ad sententiam dicendam necessariò concurrere debeant, aliquorum absentia sententiam faciat invalidam? Neg. thes. 8. α. p. 214.

An, quando de pluralitate votorum constat, disceptandum sit, an etiam sanior sit plurium sententia. Neg. th. 8. β. p. 215.

Quid dicendum, si paria adsint vota? th. 8. γ. p. 215.

An, si unus ex judicibus delegatis moriatur, reliquorum jurisdictio expiret? Affirm. th. 8. δ. p. 215.

An Reipublicæ intersit, ut rerum judicatarum sit autoritas constans & firma. Aff. thes. 11. α. p. 216.

An mulier possit propriâ autoritate occupare possessionem rerum dotalium, aut pro dote obligatarum? Neg. th. 17. β. p. 220.

An propriâ autoritate executionem facere possit Creditor, si ei in instrumento data sit facultas propria autoritate ingrediendi bona? Aff. thes. 17. β. p. 220.

An possit Judex imploratus executionem denegare? Neg. th. 17. ζ. p. 221.

An teneatur Debitor, adversus quem executio facienda, feras & ferramenta forium & cistarum, in quibus asservari solent mobilia, aperire, eaque manifestare? Aff. th. 18. θ. p. 222.

An sententia contra proprietarium lata, præjudicet usufructuario in usufructu non vocato, nec citato? Neg th. 22. β. p. 227.

An sententia contra Usufructuarium lata præjudicet proprietario in proprietate? Neg. th. 22. β. p. 227.

An sententia super feudo contra vasallum lata agnatis cœterisque successoribus ex primâ investitutâ vocatis, non citatis & ignorantibus præjudicet? Affirm. thes. 22. β. p. 227.

An confessio extrajudicialis in criminalibus ad condemnationem sufficiat, sive sit geminata sive non? Neg. th. 23. δ. p. 228.

An necesse sit, ut adversarius confessionem alterius in judicio factam acceptet? Alii negant, alii affirmant. th. 23. λ. p 229.

An iis denegetur beneficium cessionis, qui in fraudem Creditorum bona alienârunt, aut dissipârunt; qui spe ac animo cedendi contraxerunt, scientes se non esse solvendo; qui fôrô cedunt, ac multorum pecuniis interceptis, contra fidem, quam dederunt, solum vertentes aliò confugiunt? Aff. th. 28. p. 230. & α. β. γ. δ. ε. ζ. pag. 231. 232.

An subsistere possit debitum vel obligatio absque causa debendi? Neg. th. 29. β. pag 233.

An citatio creditorum ad cessionis actum fieri debeat, à cedentis Judice, & quidem ad

Source : BIU Cujas

ad forum domicilii, etsi debitor jam aliò migraverit? Aff.th.29.n.p.234.

An cessio Bonorum possit fieri tam in judicio, quàm extra Judicium? Affirm. thes. 29. n. p.234

An veniant in cessionem bona debitori relicta testamento, cum prohibitione alienationis? Neg. th.30.γ.p.234

An Curator bonis datus, ea creditorum nomine, & quidem sub hastâ publicâ vendere debeat? Aff.th.31.α.p.235

An ad officium ejus pertineat pretium ex bonis redactum pro rata crediti inter creditores dividere, salvo tamen cujuslibet privilegio & hypothecâ? Aff.th.31.α.p.235

An bonis cedens ab officio removeri possit? Neg. th.32.α.p.237

An bonis cedens ab officii administratione suspendi possit? Neg.th.32.α.p.237

An dilatio quinquennalis, à majori parte creditorum facta, debitorem liberet à cessione bonorum, vel etiam de jure Saxonico à carcere? Aff. th.32.ε.p.237

An dilatio quinquennalis debitori à Creditoribus concessa, illi solùm, an verò etiam fidejussoribus prosit? Affirm. posterius thes.32.ε. p.238

An literæ ejusmodi quinquennales noceant quoque Creditoribus supervenientibus, de quibus tempore dilationis concessæ fuerit cogitatum? Neg.th.32.ε.p.238

An debitor obtentis induciis moratoriis, dein, si velit, ad flebile cessionis adjutorium confugere queat? Neg.th.32.ε.p.238

An quinquennales induciæ Creditoribus ratione præscriptionis noceant? Negat. thes. 32. ε. p.238

An usuræ medio tempore, durante scilicet dilatione, exigi queant? Negat. thes. 32. ζ. p.238

An usuræ post elapsum tempus induciis præfixum, unà cum sorte, peti queant? Alii affirmant, alii negant. th.32.ζ.p.238

An Debitores, decoctores, ac malitiosi sint incarcerandi, licet omnibus suis bonis cedere velint? Aff.th.32.n.p.239

An Debitores, qui absque suâ culpâ, fortunæ vitio, & aliquo infortunio, incendio, rapinâ, furto, ruinâ, sterilitate agrorum, monetæ depravatione, vel mutatione ad inopiam & calamitatem fuerunt redacti, sint incarcerandi? Neg. th.32.n.p.239

An Pupilli vel Minores ob debita sint incarcerandi? Neg.th.32.n.p.239

An Clerici debitores inter cancellos officii, cui remanentes sint incarcerandi? Negat.th.32.n. p.239 Limit.ib.

An incarcerari possint jurium aliarumque scientiarum Doctores propter debita. Neg.th.32.n. p.239

An Nobiles mercaturam aut alias sibi indecoras artes non exercentes ob debita incarcerari queant? Neg.th.32.n.p.240

An à carceris metu immunes sint, quibus competentiæ beneficium jure tribuitur? Aff.th.32.n. p.240

An mulieres obæratæ sint incarcerandæ? Neg. th.32.n.p.240

An mulier tutrix, quæ renunciavit SCto Vellejano aliisque beneficiis pro isto sexu proditis, ob debita incarcerari possit? Aff. thes. 32. n. p.240

An ob illiquida debita ad media executiva jure procedatur; & an quis pro iis capi vel personaliter detineri possit? Negat.thes. 32.n.pag. 240

An Creditor debitorem propriâ autoritate capere possit? Neg.th.32.n.p.241.

An major Creditorum pars cum Debitore paciscens, eique debiti quotam remittens, reliquos quoque Chirographarios pro rata obliget? Aff.th.32.n. p.241

An major Creditorum pars non ex cumulo personarum, sed ex quantitate debiti æstimetur? Aff.th.32.n.p.241

An Hypothecariis, iisque Creditoribus, qui arresta in bonis debitorum anteriora obtinuerunt, ejusmodi remissio noceat. Neg.th.32.n. p.241

An Remissio ejusmodi sit alicujus momenti, si in odium minoris partis à majori parte fuerit facta. Neg th.32.n.p.241.

An prosit remissio debitori facta, etiam ejus fidejussori. Aff.th.32.n.p.241

An ad cautionem præstandam de indemni servando debitore Creditor teneatur, & ad id condemnari possit. Negat. thes. 32. n. p.241

An Creditor, si ipsi minus utiles futuræ sint operæ, possit eas aliis sui causa delegare

Source : BIU Cujas

aut locare ? Affirm. cum limit. thes. 32. η. p.241.

An Creditor Debitorem ad manus sibi datum ad instar reliquæ familiæ alere debeat ? Aff.th. 32.η.p.241.

An Creditor, qui Debitorem in alium districtum abducere vult, uxori & liberis postulantibus, per pignora aut fidejussores idoneè satisdare teneatur, de ipso alendo, non lædendo, & tandem post receptam satisfactionem incolumem restituendo ? Aff. th. 32. η. p.241.

An ex miserabili casu inopes facti possint ad manus Creditoris addici? Neg.th.32.p.242.

An prosit cessio à Debitore principali facta fidejussori? Neg.th.33.p.243.&α.ibid.

An si pupillus, furiosus & prodigus non defendantur, in horum bona possit fieri missio, sin autem postea defendantur, debeat missus possessione discedere ? Affirm. thes. 36. pag. 244.

An immissionem in genere petere possint Creditores, Fidejussores, Heredes eorum, qui in jus defuncti succedere, & personam defuncti per omnia repræsentare dicuntur? Item Cessionarium; ipse cedens post cessionem factam actionum directarum : Procurator vel simplex mandatarius ; Incarcerari & per capturam detenti ; Tutores & Curatores nomine pupillorum & minorum ; Maribus proprio nomine, sine uxoris mandato, pro dote sibi promissa ; Mulier soluto matrimonio, ratione dotis ; Successor singularis adversus debitores hereditarios ; Omnes denique Prælati Ecclesiarum & Communitatum, item Oeconomi, Hospitalarii, & similes personæ, quibus à lege defertur administratio ? Aff th.37.p.245,α.β.

An Creditor res mobiles præcisè in solutum accipere teneatur ? Negat. thes. 42. α. pag. 249.

An in concursu Creditorum necessariò omnium Creditorum consensus requiratur ? Neg.th. 42.α.p.249.

An si plures concurrant emptores, & eorum alter pecuniam præsentem, alter verò distinctis terminis exsolvendam offerat, is, qui paratam exsolvere vult pecuniam, præferatur alteri, etiamsi minus licitetur pretium ? Aff. th. 42. β.p.250.

An per addictionem & adjudicationem plenissimum Dominium tam directum quàm utile, & possessio integraliter & irrevocabiliter transferatur ? Aff.th.42.γ.p.251.

An Pupillorum, furiosorum ac prodigorum, nec non minorum bona ex edicto possideri possint, si non defendantur ? Affirm. th. 43. γ. p.251.

An expensæ judiciales, si bona debitoris ad exsolutionem omnium Creditorum non sufficiunt, pro rata illis Creditoribus, qui solutionem suam accipiunt, decurtentur ? Aff.th. 47.δ.257

An literæ quinquennales à Principe impetratæ, ad debitum mercedis pertineant ? Neg.th.47. ζ.p.258

An fors ipsa, quæ data fuit venditori, dum emerentur annui reditus, idem privilegium habeant, quod reditus ? Aff.th.47.ζ.p.260

An probatio dotis solutæ & illatæ facienda sit per testes, documenta vel alium legitimum modum ? Aff.th.49.η.p.265.

An inter testes etiam admittantur fratris uxores ? Aff.th.49.κ.p.265.

An probata dotis illatione fruatur uxor prælatione in omnibus omninò mariti sui bonis, etiam rebus expeditoriis ? Affirm. th. 49.κ. p.266.

An privilegium personale in omnibus debitoris bonis locum habeat ? Affirm. thes. 56. ν. p.278

An id, quod uni ex chirographariis à debitore solutum est, à reliquis chirographariis repeti possit ? Neg.th.57.σ.p.279

An eodem jure prælationis gaudeant fors ac usuræ ? Aff.th.58.p.279.&α.ib.

An fidejussor, si pro principali debitore aut usuras majores solvit, aut etiam ad extinguendum debitum principalis, pecuniam sub usuris majoribus acceperit, eas in concursum Creditorum repetere possit ? Neg. th. 58.δ. p.280

An in pacto ἀντιχρήσεως Creditor fructus pignoris invicem usurarum percipere queat? Aff. th.58.λ.p.281

An concursus Creditorum cursum usurarum sistat ? Neg.th.58.λ.p.281.

An Creditor, cui aliquid ex delicto debetur, separationem impetrare possit ? Aff. thes.59.α. p.283.

An à

Source : BIU Cujas

An à Creditore, cui fidejussor obligatus erat, ad ejus instantiam separatio peti, queat, licet per debitoris successionem obligatio fidejussoria extincta sit? Affirm. th. 59. ζ. p. 284.

An Heredis Creditoribus contra defuncti Creditores separatio regulariter concedatur? Neg. th. 62. p. 285. & α. p. 286.

An quando res hereditariæ & ipsius heredis propriæ, distinctis in locis reperiuntur, separatio in foro domicilii petenda sit? Affirmat. thes. 63. ε. p. 286.

Si non sufficiant bona hereditaria, heres autem solvendo sit, an Creditores defuncti ad heredem reverti queant? Neg. th. 64. p. 287. & γ. ib.

An elapso quinquennio à tempore aditæ hæreditatis inchoato, beneficium separationis indulgeatur? Neg. th. 65. α. p. 287.

An bonis absentis Curator constituendus sit? Aff. th. 67. α. p. 289.

An Curator Bonorum, antequam administret, bona describere, & copiam Creditoribus, quando fuerit petitum, exhibere debeat? Aff. th. 71. β. p. 291.

An Curator Bonorum solenne teneatur conficere inventarium ita, ut, si id non fecerit, contra eum in litem jurari possit? Alii affirmant, alii negant. th. 71. β. p. 291.

An Tutor vel administrator donationem vel liberalitatem de rebus sui principalis exercere valeat. Neg. th. 71. γ. p. 291. Exc. ib.

An salarium petere possit Curator, sive illi ab initio à Judice certum sit constitutum aut assignatum, sive non? Affirm. thes. 72. ε. p. 292.

An Judex in decernendo salario Curatori, considerare debeat servitii genus, an in rebus levibus, vel gravibus, sive onerosis consistat &c. Affirm. th. 72. ε. p. 293

An Curatore bonorum initio anni cœptæ administrationis mortuo, nihilominus hæredibus ejus totius anni salarium debeatur? Aff. th. 72. ε. p. 293.

An Curatori bonorum privilegium prælationis pro impensis ad conservanda debitoris bona competat? Aff. th. 72. ε. p. 293.

An actio revocatoria competat adversus Legatarios & fideicommissarios, quibus in fraudem, h. e. damnum & præjudicium Creditorum res quædam sunt legatæ, pro revocandis legatis & fideicommissis. Affir. th. 76. γ. p. 297

Si Debitor cuidam Creditori, in exigendo debito, sibi vigilanti, solverit, an cœteri Creditores id possint repetere? distingv. Exerc. 44. lib. 42. tit 7. thes. 80. p. 298. & α. ibid.

An si de Jure alicujus certò constet, & is sit privilegiatus, ut ei nemo præferri possit, ei adjudicari res queat, pendente licet processu? Affir. th. 81. γ. p. 299

An, si liquidatus ante concursum motum nomen sui debitoris cesserit Creditori, cum facultate exigendi, & Creditori tali satisfactum sit ante concursum, illud nomen in concursum veniat? Neg. th. 81. γ. p. 299.

In Exercitatione XLV.

AN possit hodiè possessio vacans, adhibitis Notario & Testibus apprehendi, ita ut super facta apprehensione instrumentum publicum conficiatur, quo judicialiter producto possessio comprobatur? Aff. th. 8. p. 305. & ι. p. ib.

An mandatum sine clausulâ locum habeat adversus eum, qui bona naufragorum in commissum cadere existimat, eaque sibi adjudicat? Aff. th. 11. α. p. 307.

An utile interdictum competat contra eum, in quem post mortem illius, de cujus hereditate agitur, in præjudicium hereditatis ab eo, quis jus alienandi non habuerit, est alienata? Affir. thes. 16. p. 310. & δ. ibid.

An in hoc interdicto exactæ requirantur probationes? Neg. th. 18. γ. p. 311

An cesset interdictum hoc, si quis possessionem rerum hereditariarum semel acquisitam rursus amiserit? Aff. th. 18. γ. p. 311.

An heres ab intestato possit pro se testamentum proferre? Neg. th. 20. ε. p. 312.

An testamentum in originali, uti vocant, sit, producendum, an verò exemplum vel transsumtum etiam probet? Regulariter negatur. th. 21. p. 312.

An Executor Testamenti, & pater nomine filii coram Judice competente testamentum offerre & missionem petere possint? Aff. th. 23. δ. p. 313.

An restitutio legati declinari, & audacia purgari possit, si heres non sit solvendo, aut suspectus de fuga, si sit homo severus, à quo sine ma-

Source : BIU Cujas

ne magnâ difficultate legatum extorqueri non potest. Aff. th. 26. γ. p. 311
An quis possit mutare consilium suum in alterius detrimentum? Neg. th. 31. β. p. 317
Quid si sine dolo malo, & sine vi de possessione decesserit immissus, & postea rursus immitti petat, debitor verò opponat, ipsi satisfactum jam esse ex fructibus? th. 33. α. p. 318
An viæ publicæ hodiè in Regalibus ponantur, ita ut Imperator vias habeat publicas proprietate & Imperio; status verò Imperii illas jure territoriali possideant? Aff. th. 55. p. 327. γ.
An quis tunc viam publicam habeat, si castrum cum suo territorio, in quo sita via publica, ipsi concessum sit. Neg. th. 55. p. 328. γ.
An, si in via publica crimen perpetretur, cognitio istius criminis ad Dominum territorialem excluso feudatario Domino jurisdictionis pertineat? Affirm. th. 55. γ. p. 328
An, si in confinio territoriorum cadaver interfecti reperiatur, & utriusque solum parte aliqua corporis premat, ei, hoc casu, de crimine cognoscendi, & quæ huic annexa sunt, faciendi potestas competat, in cujus territorio demortui caput quieverit? Aff. th. 55. γ. p. 328
An via publica, si intra duo territoria existat, communis sit utrinque vicinantium? Aff. th. 55. γ. p. 328
An cesset communio viarum publicarum, quando alter Dominus viam publicam, in totum dominando per 30. vel 40. annos bonâ fide possedit. Aff. th. 55. γ. p. 328
An ad reparationem viarum publicarum conferre teneantur omnes, sine omni exceptione? Aff. th. 55. γ. p. 328
An quis viâ publicâ uti probibendus sit. Distingv. th. 69. α. p. 332
An transitus peregrinantium in quibusdam locis ob certas easque non contemnendas rationes jure sit restrictus? th. 69. α. p. 332.
An in nonnullis regnis ac principatibus Judæi tam ob singulare odium, quo adversus Christianos flagrant, quàm ob fallendi ac decipiendi calliditatem publico gaudeant commeatu? Neg. th. 69. α. p. 332
An viarum publicarum libertas possit restringi ratione facultatis negotiandi, seu commercia exercendi? Aff. th. 69. α. p. 333
An certarum mercium invectio à potestate civili prohiberi possit, nempè, quæ ad luxum, libidinem aut pompam comparari solent? Aff. thes. 69. α. p. 333
An hostes, proditores, desertores, deprædationes & latrocinia exercentes, item exploratores jure viarum publicarum securitatis expertes sint? Affirm. thes. 69. α. p. 333
An hostes commerciorum jure gaudeant? Neg. th. 69. α. p. 333
An ad vias publicas totas & securas servandas teneantur Domini Territoriorum qui regalia viarum publicarum habent, præsertim si à peregrinantibus tributum & pedagium accipiant, & jus conducendi, die Geleits-Herrlichkeit / habeant? Affir. th. 69. α. p. 333
An conductores teloniorum aliorum redituum habeant etiam jus in re conducta? Aff. th. 73. α. p. 334
An aurigæ, ne vectigal defraudent, viam publicam sequi teneantur? Affirm. th. 73. α. p. 334
An urinam effundere liceat in platea, si via fœtida reddatur? Neg. th. 74. β. p. 335
An possit conductor ædium vel fundi compelli, ut onera publica præstet, & ea computet locatori in mercedem? Affirm. th. 74. θ. p. 336.
An rixas Judex in publicâ plateâ impedire & punire debeat? Aff. th. 74. p. 336
An quis amittat jus, etiamsi diu eo non fuerit usus? Neg. th. 78. p. 337
An vicinalis via per non-usum longi temporis amitti possit. Aff. th. 78. α. p. 337
Quid sit Jus Gratiæ. th. 85. ε. p. 340
An is, qui Jus Gratiæ vi Superioritatis territorialis habet, alios traducere ligna impedire possit. Aff. th. 85. ε. p. 340
An Jus Grutiæ Princeps & superior in tantum exercere possit in flumine, ut nec illi, qui proprietatem fluminis & jus piscandi in eo habent, hoc impedire valeant. Aff. th. 85. ε. p. 340.
An Princeps invitus cogi possit, ut permittat vicinum, consuetum vectigal, Zoll und Geleits-Geld solvere paratum, per flumen terri-

Source : BIU Cujas

territorii sui lignum ad alium locum transvehere? Neg. th. 85. ε. p. 340.

An Jura respectu fluminum & riparum inter Regalia referantur? Aff. th. 86. α. p. 341.

An portus æquè artificiales ac naturales, quoad Jurisdictionem & Imperium Regalibus accenseantur? Aff. th. 86. α. p. 341.

An Princeps & alia Respublica libera quælibet securitatem ingredientibus portum præstare & cavere debeat, ne ullum damnum sustineant? Aff. th. 86. α. p. 341.

An liceat privatis molam in flumine publico exstruere? Neg. th. 87. p. 341. β. 342.

An liceat superiùs molendinum ædificare, quo inferiori aqua subtrahatur? Neg. th. 87. pag. 342.

An regulariter alicui liceat novũ molendinum, si modò potestatem ædificandi molam habeat, vel impetraverit invito vicino exstruere? Aff. th. 87. γ. p. 342. Limit. ibid.

Utrum invito eo, qui malam in flumine publico aut privato longissimo & hominis memoriam excedente habuit tempore, alius in vicino flumine alium exstruere possit? Aff. th. 87. γ. p. 342.

Si quis opus aliquod, vel biennium, vel ultra annum habuerit, an alter postmodum animadvertens solitum cursum per id immutatum esse, interdicto, ne quid in flumine publico fiat, quò aliter aqua fluat, &c. uti possit? Aff. th. 91. p. 343.

Quid, si ripæ muniendæ gratiâ hæres quid facere contendat, an & tunc interdictum locum habebit? Aff. th. 91. β. p. 343.

An, si grande damnum detur à flumine agris meis, licitum mihi sit avertere & immutare cursum, licet id noceat aliis? Aff. thes. 91. γ. pag. p. 344.

An possit territorii Dominus ratione fluminum prohibere, ne quis externus omninò per ea ea naviget, aut navigationem non nisi certâ lege certove onere habeat? Aff. th. 95. α. p. 345.

An actus, qui habet contradictionem & resistentiam antiquioris possessionis, pro legitimo actu possessorio allegari possit? Neg. th. 103. γ. p. 349.

An licet conductor possessionem nulli alii, sed locatori solùm restituere debeat, nihilominus tamen possit volente locatore possessionem, quam ipse non habet, dare emptori? Aff. th. 103. μ. p. 349.

An is, qui vendicat fundum, à quo dejectus erat, possit pendente hoc judicio, interdicto de vi & vi armatâ uti; sicque mutare libellum? Aff. th. 103. μ. p. 349.

An is, qui à Judice spoliatus, vel sine causæ cognitione de possessione dejectus, ante omnia restituendus sit, non aliter ac si à privato spoliatus esset? Affirm. th. 103. ο. pag. 350.

An sententiam Judicis pro se habens citra autoritatem judicialem eam exequi, & propriâ authoritate possessionem apprehendere possit? Neg. th. 103. ο. p. 350.

An contra Dominum, qui vi rursus dejicit manifestum prædonem, detur interdictum de vi & vi armatâ? Distingv. th. 109. pag. 354. α. ibidem.

An, si res mobiles restituendæ fortè casu interierint, dejiciens nihilominus ad eas restituendas teneantur? Aff. th. 112. pag. 356. & α. ibid.

An interdicto retinendæ possessionis uti possit usufructuarius, licet nec civiliter, nec naturaliter possideat? Aff. th. 118. γ. p. 360.

An interdictum retinendæ possessionis competat Emphyteuticario, si scil. quis alius Emphyteutam se esse asserat, & alterum Emphyteutam esse negat, & ita in possessione emphyteuseos turbet? Affirm. thes. 118. γ. p. 360.

Quid de sequestro dicendum? thes. 118. ν. pag. 360.

Quid de cessionario? Th. 118. ν. p. 360.

An dejecto de possessione detur interdictum retinendæ possessionis? Alii affirmant, alii negant. Th. 118. ϑ. p. 361.

An interdictum retinendæ possessionis etiam injustum possessorem, eum scil. qui vi, clam, vel precariò ab extraneo possidet, defendat? Aff. th. 118. μ. p. 362.

An ego, licèt eum, qui me dejecit, non possim rursus dejicere ex intervallo, impunè tamen possim turbare? Affirm. thes. 118. μ. p. 362.

An Possessor in suâ possessione tamdiu sit defendendus, donec vitium probaverit actor? Aff. th. 118. μ. p. 362.

Source : BIU Cujas

An interdictum retinendæ possessionis competat contra turbantis heredem, qui vim non intulit? Affirmant alii, alii negant. th. 119. α. p. 362. & β. p. ibid.

An antiquior possessio collata cum juniori, ideo præferatur, quòd quò vetustior est possessio, eò minùs clandestina, violenta aut vitiosa censeatur? Aff. th. 120. p. 364.

An contra illum detur interdictum, uti possidetis, qui cœnaculum alterius fundo imposuit: Qui verò jus superficiei habet, non interdicto, uti possidetis, sed speciali experiatur contra turbantem. Affirm. th. 122. α. p. 365.

An interdictum de superficiebus sit remedium prætorium, prohibitorium retinendæ possessionis, quo se tuetur possessor superficiei adversus turbantem. Affirm. th. 128. γ. pag. 370.

An utile interdictum superficiarium competat Emphyteuticario & fundatario, si in possessione emphyteuseos vel feudi turbentur? Aff. th. 128. γ. p. 370.

An differentia sit inter actionem confessoriam & interdictum de servitute. Aff. thes. 132. α. pag. 372.

An possit aut alio tempore, aut alio modo, aqua duci, quam quò hactenus ducta est. Neg. th. 134. θ. p. 374.

An possit quis alio tempore ligna cædere, quàm quo hactenus id fecit? Neg. thes. 134. θ. pag. 374.

An in interdicto de aquâ quotidianâ & æstivâ præter quasi possessionem probandum quoque sit jus & titulus servitutis. Exerc. 45. lib. 43. tit. 20. th. 141. ζ. p. 377. alii affirmant, alii negant.

An refectio cloacæ privatæ pertineat ad prædium dominans quoad sumtus, prædium verò serviens tantum pati debeat refectionis opus? Affirm. Exerc. 45. lib. 43. tit. 20. th. 147. δ. p. 380.

An opus reficiendæ cloacæ spectet ad prædium dominans. Distingv. th. 147. δ. p. 380.

An refectio cloacæ publicæ publicam mereatur curam, pertineatque ad merum officium Magistratus, etiamsi nemo persequatur? Aff. th. 147. δ. p. 380.

Si mihi locum necessarium in alieno habere liceat, locus verò ille excrementis jam impletus sit, an exoptare liceat, eandem per fundum alienum, in quo cloacam habeo. Neg. th. 147. ε. Limit. ib. p. 381.

Cùm verum sit, posse quem purgandarum cloacarum gratiâ vicini ædes intrare, & rescindere pavimenta, quæritur, an idem sit in loco necessario purgando? Neg. th. 147. ε. pag. 381.

An possessio precaria per se sit vitiosa? Neg. th. 156. α. p. 386.

An interdictum de precario detur adversus eum, qui rem precariò habet, aut dolo fecit, ut habere desineret? &c. Aff. th. 159. pag. 389.

An interdictum de precario detur contra eum, qui habitationem precariò accepit? Aff. th. 159. a. p. 389.

An interdictum de precario competat adversus eum, qui precariò rem accepit, sive ipse, sive ejus nomine alius acceperit? Aff. th. 159. ζ. p. 390.

An adversus eum detur, qui rem propriam precariò possidet? Aff. th. 159. ζ. p. 390.

An res in individuo sit restituenda, unà cum fructibus, post interdictum scil. editum? Aff. th. 160. α. p. 391.

An adjuvandus sit precariò tenens exceptione pacti, contra repetentem, & possessionem ipsi ante tempus constitutum auferre volentem? Alii negant, alii affirmant. th. 160. γ. pag. 391.

An precarium & conductio inter se concurrere, ac simul subsistere possint? Aff. th. 160. δ. p. 391.

An præsumptio una alteram tollat, & fortior vincat debiliorem? Aff. th. 160. δ. p. 391.

An detur precarium reciprocum? Aff. th 160. δ. p. 391.

An possidens precariò possit præjudicare Domino, si possessionem derelinquat, aut alteri tradat? Neg. th. 160. δ. p. 391.

An Principes aliique Status Imperii, imò & Nobiles Jurisdictionem altam habentes rectè soleant delinquentes ad locum commissi delicti, precariò, jure amicitiæ ac vicinitati remittere? Aff. th. 160. δ. p. 391.

An precarium allegati probatio incumbat? Aff. th. 160. ib.

An interdictum de libero homine exhibendo sit perpetuum? Aff. th. 164. ι. p. 395.

An in-

Source : BIU Cujas

An interdictum hoc concurrat cum Lege Fabria de Plagiariis, ex quâ criminaliter agi queat. Aff. th. 164. ι. p. 395.

An contra matrem binubam, quæ pupillum detinet ad instantiam tutoris, decernatur mandatum sine clausulâ? Affirm. th. 164. ι. p. 395.

An, si quis filiam suam, quæ mihi nupta est, velit abducere, vel exhiberi sibi desideret, cessset interdictum de liberis exhibendis, item ducendis. Affirm. th. 167. p. 397. & γ. p. 398. hodiè neg. ib.

Sed quid, si nimium sæviat maritus in uxorem. Ibid.

Quale sit hoc interdictum, marito contra patrem vel alium detinentem uxorem competens, directum an utile? th. 167. δ. p. 398.

An, si quis liberum hominem invitum apud se retineat, nec ei facultatem, quo velit, eundi recedendive permittat, possit hac actione ne conveniri, ut eum exhibeat & dimittat. Aff. th. 167. δ. p. 398.

An pensio finito tempore solvenda sit. Aff. cum limit. th. 169. δ. p. 400.

An is, qui pignus remisit, interdictum Salvinum, vel actionem Servianam vel quasi contra tertium habeat possessorem. Neg. th. 170. η. p. 401.

An Judicium petitorium rem ipsam s. dominium, possessorium verò nudam rei possessionem respiciat. Aff. th. 172. δ. p. 405.

An possessorium ordinarium & summarissimum differant. Aff. th. 172. δ. p. 405.

An obtinens in possessorio summario justè litiget in petitorio. Aff. th. 172. ε. p. 405.

An processus summarius ordinari à Judice possit, licet Actor possessorium ordinarium intenderit. Aff. th. 172. ε. p. 405.

An disceptatio de possessionem controversia momentanei possessorii locum habeat, & admittatur, quando possessio notoriè est injusta, & de non jure petitoris notoriè constat. Neg. th. 172. ε. p. 405.

An disceptatio momentanei possessorii inter cohæredes locum habeat, si scilicet hæres cohæredem, acceptando possessionem rerum hæreditariarum, prævenerit. Neg. th. 172. ε. p. 406.

An attestationes factæ in causa possessorii, probent etiam in petitorio. Affirm. thes. 172. ε. p. 406.

An possessorio judicio nondum finito, petitorium sit inchoandum? Neg. th. 172. ε. p. 406.

An possessorium præ petitorio judicio eligere consultius censeatur? Affirm. th. 173. p. 406. & α. ib. & p. 407.

An possessorium & petitorium cumulari queant. Alii negant, alii affirmant. thes. 173. γ. p. 407. alii distingv. ib.

An cumulari possint actiones plures, quæ inter se repugnant? Neg. th. 173. ε. p. 408.

An possessorio cum petitorio cumulato, & utroque in judicium deducto, judex super utroque pronunciare debeat? Affirm. th. 173. ε. p. 408.

An possessorium & petitorium Judicium coram uno eodemque judice sit terminandum? Aff. th. 173. ε. p. 408.

An possessorii ac petitorii judicii continens sit causa. Aff. th. 173. ε. p. 408.

In Exercitatione XLVI.

Ad Librum XLIV. Digestorum.

CUr Exceptio conditio dicatur? th. 2. γ. p. 410.

An hodiè exceptio per conditionem definiri queat? Aff. th. 2. γ. p. 410.

An exceptionem non competentis actionis, si pars eam non opponat, judex ex officio supplere queat? Aff. th. 4. γ. p. 411.

An per citationem à Judice competente profectam, & reo legitimè insinuatam, litis pendentia inducatur? Aff th. 5. p. 412.

Quid, si actor non comparuerit? thes. 5. p. 412.

An exceptio fori incompetentis in principio statim litis motæ, ante omnes alias dilatorias exceptiones alleganda & probanda sit, & quidem in primo termino? Aff. th. 5. β. p. 413.

An exceptio illa opponenda sit in processu inquisitorio? Aff. th. 5. β. p. 413.

An exceptio hæc non opponens, in judicem consentiat, ejusque Jurisdictionem proroget? Aff. th. 5. β. p. 413.

An Judex incompetens, probatâ exceptione incompetentiæ, possit actorem à limine judicii repellere, & in expensas condemnare, Aff. th. 5. β. p. 413.

An sententia pro competentia lata, nisi appelletur, in rem judicatam transeat atque subsistat? Aff th. 5. β. p. 413.

Source : BIU Cujas

An Judex ipse super incompetentia cognoscere possit, si ipsi exindè commodum ob decimas vel sportulas sperandum? Neg. th. 5. β. p. 413.

An legitima citatio excludat illegitimam? Aff. th. 5. δ. p. 414.

Quid ad prærentionem consequendam requiratur? th. 5. δ. p. 415.

An interest, qualis emittatur citatio, realis an verbalis, vel ad domum, vel per edictum? Neg. th. 5. δ. p. 415.

An per citationem ex L. diffamari quoad actionem principalem inducatur ulla præventio aut litis pendentia? Neg. th. 5. δ. p. 415.

An per institutam actionem nullitatis, sententiamque desuper latam, inducatur exceptio litis pendentiæ? Neg. th. 5. δ. pag. 415.

An per arresti impositionem inducatur præventio? Neg. th. 5. δ. p. 415.

An inducatur præventio per solam libelli oblationem, licet Principi fuerit oblatus. Neg. th. 5. δ. p. 415.

An per Rescriptum Principis præventio inducatur. Neg. th. 5. δ. p. 415.

An, si quis à pluribus citatus fuerit judicibus competentibus, & de prioritate non constet, sorti locus sit. Affirm. thes. 5. δ. p. 415.

An, si præventio non attendatur à Judice prævento, locum habeat appellatio. Aff. th. 5. δ. p. 415.

An cesset exceptio litis pendentiæ, quando citatio ab actore, qui in termino non comparet, fuit circumducta. Affirm. th. 5. ν. p. 416.

An cesset exceptio litis pendentiæ in executivis, & eâ non obstante, alia executio pro eâdem quantitate coram alio Judice proponi possit. Aff. th. 5. ν. p. 416.

An inducatur litis pendentia per præceptum de exsolvendo. Neg. th. 5. ν. p. 416.

An inducatur litis pendentia per nudam delicti denunciationem testium desuper habitam. Neg. th. 5. ν. p. 416.

An litis pendentia locum habeat, si ei ab actore re adhuc integra fuerit renunciatum. Neg. th. 5. ν. p. 416.

Quomodo probetur litis pendentia, thes. 5. ν. p. 416.

An, si suspectus Judex ante recusationem alii delegaverit, delegatus recusari possit? Neg. th. 5. ν. p. 417.

An Dominus directus in causâ sui Emphyteutæ judex esse possit? Aff. th. 5. ν. p. 418.

An Creditor judex in causâ sui debitoris esse possit? Aff. th. 5. ν. p. 418.

An Judici exceptio infamiæ opponi queat? Aff. th. 5. ι. p. 418.

An parentes à liberis in jus vocari possint? Affir. th. 5. κ. p. 418.

An vasallus sine speciali veniæ impetratione Dominum in jus vocare possit? Affirmant alii, alii negant. th. 5. κ. p. 418.

An admittantur exceptiones dilatoriæ post primum terminum? Aff. th. 7. ν. p. 424.

An licitum sit contrariis uti exceptionibus? Affirm. cum limit. th. 7. θ. p. 424.

An ad exceptiones peremtorias in litis contestatione omissas detur regressus, & si maximè eas reus postea objicere & in articulis probatoriis deducere velit, & reipsa hoc faciat, an Judex super iis cognoscere debeat? Neg. th. 9. α. p. 427.

An reus, si plures habeat exceptiones peremptorias, illas conjunctim & una vice apponenere, litisque contestationi annectere debeat? Affirm. th. 9. α. p. 427.

An exceptiones peremtoriæ post litis contestationem demum suborientes & supervenientes, sive etiam ad notitiam pervenientes, si reus hoc juramento probaverit, etiam post litis contestationem validè opponi possint? Aff. th. 9. α. p. 428.

An possit reus de peremtoriis etiam ante litis contestationem protestari? Affirm. th. 9. α. p. 428.

An exceptio excussionis inter mercatores admittatur? Neg. th. 9. δ. p. 428.

An exceptiones litis ingressum impedientes, vel expresse vel tacitè per judicem in primordio litis rejectæ, denuò adhuc post litis contestationem in vim peremtoriarum, etsi judex eas non reservaverit, opponi possint? Aff. th. 9. δ. p. 429.

An exceptiones in processu ordinario rejectæ, vel in reprobatorio desertæ contra executionem sententiæ denuò opponi possint? Neg. th. 9. ε. p. 429.

An exceptiones solutionis, compensationis

si in

Source : BIU Cujas

si in continenti non sint liquidabiles, sed altioris indaginis & præsumtionibus probandæ, paratam executionem impediant? Neg. th. 9. ζ. p. 429.

An exceptio negativa ab actore sit probanda, si veniat ex naturâ contractus? Aff. thes. 12. β. p. 431

An, quæ sunt temporalia ad agendum, perpetua sint ad agendum? Affirm. limit. thes. 13. α. p. 431

An cessante sententiæ causa, cesset sententiæ effectus? Aff. th. 21. β. p. 435

An sententiâ, quâ quis absolvitur, tollatur ipso jure prior obligatio, s. actio, vel potius causa actionis, sive in rem, sive in personam? Neg. th. 26. p. 437. & α. ib.

An, quæ temporalia sunt, sint perpetua ad excipiendum? Aff. th. 38. α. p. 457

An contra doli exceptionem replicatio doli admittatur? Neg. th. 39. p. 457.

An exceptio metûs ei competat, qui in stupro deprehensus cum puellâ, cogitur à parentibus vel cognatis puellæ, adacto pugione, verberibus, vel alio justo metu, ut ei matrimonium promittat? Negat. thes. 43. α. pag. 459

An concurrat cum exceptione metûs, exceptio doli, quando violentiæ inest dolus? Aff. th. 43. β. p. 459

An exceptio metus locum habeat, sive res perfecta, sive imperfecta fuerit? Aff. thes. 43. β. p. 459

An metus, sicuti dolus, probetur ex conjecturis & præsumptionibus? Affirm. thes. 43. β. p. 460

An exceptio metus producat metum infamiæ? Neg. th. 43. β. p. 460.

An errorem allegans eum probare debeat? Aff. th. 44. α. p. 460

An erroris calculi exceptio admittatur contra paratam executionem? Aff. th. 44. α. p. 460

An aleæ ludus, item talorum, tesserarum, taxillorum, astragulorum inter ludos inhonestos atque prohibitorum referatur? Aff. thes. 47. α. p. 461

An transactio in ludo aleæ facta ullius sit momenti? Neg. th. 47. α. p. 462

An Guerra inter duos Principes super dominio municipii mota, municipium istud faciat litigiosum? Neg. th. 51. α. p. 465

An jus patronatus per litem inter compatronos motam fiat litigiosum? Negat. thes. 51. α. p. 465

An processus executivus ad consequendum fundum legatum à legatario intentarum, fundum illum faciat litigiosum. Affirm. thes. 51. α. p. 465

Quomodo differat actio realis & personalis. th. 60 δ. p. 473

Quid & qualis sit actio rescissoria. th. 63. γ. pag. 479

An actiones mixtæ certam & contradistinctam actionum speciem, ab actionibus personalibus constituant. Neg. th. 66. α. p. 483

An hæ actiones dicantur mixtæ eò, quoniam ex duobus constant, rebus atque præstationibus: an verò exinde, quia partim ex dominio, partim ex obligatione oriuntur? Alii utrumque affirmant, alii posterius negant. th. 66. α. pag. 483

An is, qui rem communem possidet, propriè illius rei dominus esse dicatur. Aff. thes. 66. α. p. 483

An actio ad exhibendum sit summaria. Aff. th. 67 α. p. 484

An, ob litium compendium, actio ad exhibendum cumulari possit cum principali actione, ob quam instituitur, utut præparatorium hoc judicium citius sit expediendum. Aff. th. 67. α. p. 482

Quid sint actiones præjudiciales. th. 68. p. 484

An utilis actio detur inter dominum & colonos adscriptitios, inter Magistratum & subditos, inter parentes & liberos, & inter fratres & cognatos, item inter maritum & uxorem. Aff. th. 68. p. 485. & ν. p. 489

Quomodo fiscalis nomine Magistratus civem asserere possit, & libellum formale queat. th. 68. ϑ. p. 487

Quomodo civis ipse civitatem asserendo libellum formare queat. th. 68. ι. p. 487

Quomodo & quo sensu actiones noxales possint esse arbitrariæ, an scilicet omnes, vel quædam tantùm. Exerc. 47. lib. 44. tit. 7. th. 73. p. 496. & δ. p. 496

An actiones reales competant heredibus & adversus heredes sive ex contractu, sive ex quasi contractu proveniant. Aff. Exercit. 46. lib. 44. tit. 7. th. 78. ε. p. 502

An actiones reales competant adversus he-

Source : BIU Cujas

redes in solidum, etiamsi dolus defuncti intercesserit? Aff.th.78.ε.p.502.

An reali actione heres unus in solidum conveniri possit, si rem possideant? Aff. th. 78. ε. pag. 502.

An eæ actiones, in quibus nihil pervenit ad heredem, possint intentari contra heredes? Neg. th.82.α.p.507.

An non solùm in heredem, quando ad eum eo delicto aliquid pervenit, detur actio, sed etiam in similem successorem? Aff. thes.82. α. pag. 508.

An, si plures commiserint delictum, & unus decesserit, omninò extinguatur ipsum judicium? Neg.cum limit.th.87.p.514.

An concursus actionum juris prudentum Responsis sit introductus,& eorum autoritate admissus, ut laxior sit agendi facultas? Aff. th. 92.α.p.518.

An rei persecutoriæ actiones, ex unâ eâdemque causâ generaliori nimirum, seu competentes, inter se concurrentes, altera alteram tollat? Aff.th.β.p.518

An actio negotiorum gestorum electivè concurrat cum actione communi dividundo, aut familiæ erciscundæ? thes. 93. α. pag. 520

An actiones rei persecutoriæ ex diversis causis seu factis competentes se invicem tollant. Neg.th. 94.p.521

An duæ causæ lucrativæ in eundem hominem & eandem rem concurrere possint? Neg. th. 94. β. p.522

An absoluto judicio civili contra aliquem intentato, possit postea actor intentare contra eundem accusationem criminalem ex eâdem causâ vel contra, absoluto judicio criminali, possit tentare actionem civilem. Distingv.th.95.γ. p.524.

An concurrente actione merè pœnali cum rei persecutoriâ, una alteram tollat seu consumat. Neg.th.97.p.524.

An actio furti tollat condictionem furtivam. Neg.th.97.α.p.525.

An actio mixta concurrens cum merè pœnali, consumatur per hanc, quatenus est rei persecutoria? Neg.th.98.p.525.

An actio mixta concurrens cum rei persecutoria, consumatur per hanc, quatenus illa est pœnalis, Neg.th.99.p.525

An actio doli concurrat cum actione mixta arbitraria, quod met. causa? Aff. th. 99. ε. pag. 527.

An cumulatio fieri debeat respectu unius rei? Aff.th.100.β.p.527

An quodvis judicium possessorium, possit cumulari cum petitorio? Alii negant, affirmant alii.th.100.κ.p.530.

An admittatur cumulatio actionis personalis & hypothecariæ, si scilicet contra debitorem principalem, vel etiam contra ejus hereditatem agatur, & ipsi possideant rem hypothecatam? Affirmat. thes. 100. κ. pag. 531.

An hæc cumulatio habeat locum contra tertium possessorem? Neg.th.100.κ.p.531

An cumulari possit restitutio in integrum, aliudve remedium rescissiorum cum actione nullitatis. Aff.th.100.κ.p.532.

An cumulari possit rei vindicatio cum in integrum restitutione? Affirm. thes.100. κ. pag. 532

An procedat cumulatio actionis injuriarum cum lege Aquiliâ? Aff.th.100.κ.p.532.

An possit cumulari petitio hereditatis cum vindicatione rerum singularium? Aff. th. 100. κ. p.532.

An locum inveniat cumulatio circa sortem & usuras, ita ut in eodem judicio sive libello sors cum usuris peti, ac cumulari possit? Aff. th. 100.κ.p.532.

An possit actor in eodem libello cumulare rei vindicationem & Publicianam? Aff.th.100.κ. p.532.

An procedat actionum cumulatio, si actiones quidem & res sint diversæ, at causa petendi eadem? Neg.th.100.κ.p.532.

An admittantur cumulatio, cum plures actiones sic se habeant, ut una electa, altera tollatur? Neg.th.100.κ.p.533.

An actiones sibi invicem contrariæ esse possint? Aff.th.100.κ.p.533.

An procedat cumulatio actionum, quando plurium actionum intentandarum una est major altera? Neg.th.100.κ. p.534.

An is, qui illicitè actiones cumulat, rejiciendus sit unà cum libello suo? Affirm. th. 100. κ. p.534.

Source : BIU Cujas

In Partis VII.

Exercitatione XLVII.

Ad lib. XLV. & XLVI. Digest.

AN inter absentes stipulatio facta sit valida? Neg. th. 5. p. 543. & α. ibid.

An stipulatio nutu inter præsentes fieri possit? Neg. th. 5. α. p. 543

An stipulatio cornu, aut tuba vel aliis signis, v. g. Ziphris vel fabis fieri possit? Neg. th. 5. α. 543.

An stipulatio inter absentes per nuntium, vel per epistolam procedat? Neg. th. 5. β. p. 543. 544

An in stipulatione interpreti plena sit danda fides, isque simul testis esse queat? Negant alii, alii affirmant. th. 5. β. p. 544

An manuum porrectio ac conjunctio Germanis nostris usitata, sit stipulatio? Neg. th. 5. β. p. 544

An hodie per Notarium absenti stipulari liceat? Aff. th. 5. β. p. 544

An obsit stipulationi, si promissor ἀπροσώπως respondeat, vel stipulator interroget? veluti: Dabis? dabitur; spondes; spondetur; & vice versa, satisfiet? satisfaciam. dabitur? dabo. Alii negant, alii affirmant. th. 5. ϑ. p. 544

An quæstio hæc: an stipulatio impersonalis valeat? facti potius sit, quàm juris? Affirm. priùs th. 5. ϑ. p. 544

An solum verbum, Dabo, in obligatione repertum, stipulationem importet? Affirm. th. 5. θ. p. 544

An si scriptum fuerit in instrumento; *Promisisse aliquem*, perinde habeatur, atque si interrogatione præcedente responsum fuerit? Aff. th. 5. ϑ. p. 544

Quid si quis sibi & alteri stipulatus fuerit? th. 6. p. 545

An aliquis alteri & extraneo, cujus scilicet potestati subjectus non est, stipulari possit? Neg. th. 6. p. 545.

An Banniti & Transfugæ stipulari possint? Neg. th. 6. β. p. 545

An relegati stipulari possint? Affirm. thes. 6. β. p. 545

An mater liberis stipulari possit? Neg. th. 6. ζ. p. 547

An Notarius rectè stipuletur? affirmant alii, alii negant. th. 6. ζ. p. 547.

An stipulator tempore contractus interesse debeat, an verò sufficiat, si ex post-facto interesse incipiat? th. 6. n. p. 548.

An valida sit stipulatio, si quis alium daturum vel facturum promiserit? Neg. th. 7. γ. p. 549.

An jusjurandum stipulationem turpem confirmare valeat? Neg. th. 8. δ. p. 550.

An turpis & pœna digna sit stipulatio, si quis uxorem suam alteri in casum mortis cum ipsius consensu polliceatur? Affirm. th. 8. δ. p. 550.

An is, qui servitutem prædii vel hæreditatem stipulatur, certum vel incertum in obligationem deducat? th. 8. ε. p. 550.

An res aliena stipulationis objectum constituat? Aff. th. 9. α. p. 551.

An inter res etiam referantur operæ rusticorum? Distingv. th. 9. ϛ. p. 552

An inter rerum stipulationes referatur quoque sponsio? Aff. th. 9. β. p. 552.

An valeat stipulatio rerum Ecclesiasticarum solenni forma, sed absque causa facta? Neg. th. 9. ζ. p. 553.

An valeat omissa forma debita, si utilis stipulatio Ecclesiæ existat? Affirm. thes. 9. ζ. p. 553.

An eadem sit causa obligandi & liberandi? Aff. th. 9. ι. p. 553.

An non saltem æstimatio aut interesse debeatur iis casibus, quibus ipsa res promissa dari non possit? Neg. th. 10. p. 553

Sed quid, si pœna adjecta in eum casum, quo res non præstetur? th. 10. p. 553.

Quod si stipulator ignoraverit, rem esse extra commercium, promissor verò sciverit, an competat actio ex stipulatu ad interesse? Neg. th. 10. p. 553.

An promissio impossibilium ita invalida habeatur, ut etiamsi juramento firmetur, non valeat? Aff. th. 10. β. p. 553

An ad stipulationem impossibilem referatur obligatio sub infamiâ? Aff. th. 10. β p. 554.

An impossibilia non solùm illa dicantur, quæ nullo modo fieri possunt, sed & quæ præstari difficulter, & penè cum ipsius rei interitu possunt? Aff. th. 10. β. p. 554

In quot species dividatur impossibilitas? th. 10. β. p. 554.

Quid, si res aliena, in stipulatum deducta, ipsius

Source : BIU Cujas

ipsius stipulatoris esse cœperit? thes. 11. p. 554
An si quis bis eandem rem promiserit, is ex utraque stipulatione priori & posteriori obligetur? Neg. th. 11. γ. p. 555
An incertæ rei promissio valeat? Neg. th. 12. p. 555
An demonstratio faciat conditionem? Neg. th. 12. β. p. 555
Si de aliâ re seu corpore stipulator senserit, de aliâ re seu corpore promissor, an ulla contrahatur obligatio? Neg. th. 13. p. 555
An promissori competat jus variandi expressè non reservatum? Affir. th. 14. β. p. 556
An electio stipulatori commissa in alternativis ita personalis sit, ut ad heredes, si ipse stipulator non elegerit, non transeat? Aff. th. 14. γ. p. 556
An stipulatio, dolum malum abesse, sit individua? Affir. th. 15. δ. p. 557
An, si impossibilis sit conditio affirmativè seu de faciendo concepta, valeat stipulatio? Neg. th. 18. p. 561.
An ea conditio, quæ ad præsens vel præteritum tempus refertur, propriè conditio sit? Neg. th. 18. α. p. 561
An, si impossibilis conditio negativè, seu de non faciendo est concepta, valeat stipulatio? Aff. th. 18. p. 561
An stipulatio conditionalis cum ea, quæ fit in diem, habeat quædam propria, quædam verò communia? Aff. th. 18. δ. p. 561
An sponsio de re incerta fieri possit, licet stipulatoris non interfit conditionem impleri? Affirm. th. 18. ε. p. 562
An sponsio inæqualis valeat? Affir. th. 18. ε. p. 562
An super spe actio fundari possit? Aff. th. 18. p. 562
An quando certo die aliquid faciendum, is verò dies mittitur per errorem, imperfecta sit stipulatio? Aff. th. 18. θ p. 562
An valeat stipulatio in merum arbitrium promissoris collata? Negat. th. 19. p. 562. & α ibid.
An in tertii arbitrium collata stipulatio valeat? Aff. th. 19. p. 562
An stipulationi dandi pœna conventionalis accedere queat? Aff. th. 21. β. p. 564
An novatione tollatur prior obligatio? Aff. th. 21. δ. p. 564
An metu pœna obligatio tollatur? Neg. th. 21. δ. p. 564
An utrumque, pœna & promissum simul, peti possit? Neg. th. 21. δ. p. 564
An utrumque & pœnam & promissum petenti obstet exceptio doli? Aff. thes. 21. δ. p. 564
An in stipulationibus non expressum habeatur pro amissio. Aff. th. 22. α. p. 565
An in stipulationibus faciendi debitor præstatione ejus, quod interest, liberetur? alii affirmant, alii negant. th. 22. θ. p. 565
Quid si quis non sibi simul, sed omissâ suâ personâ solùm uni ex heredibus stipuletur; an inutilis sit stipulatio? Affirm. thes. 23. pag. 566. 567
An, si ita facta sit stipulatio: mihi solummodò, duntaxat, centum dabis, sit conventio in rem, vel in personam, transeatque in heredem, vel non transeat? Alii affirmant, alii negant. th. 23. α. p. 567
Quid si promissor dederit vel cesserit nomen, & forsan casu aliquo debitor iste non existat solvendo, ad quem casus istius periculi spectabit, an ad cedentem, an verò ad cessionarium. th. 24. μ. 3. p. 569
Quid Juris, si promissor & stipulator moram fecerit, v. g. si promissor moram rei tradendæ fecerit, deinde verò eam obtulerit, stipulator verò eam accipere recusaverit. th. 24. π. p. 570
An allegans casum fortuitum, illum probare teneatur. Aff. th. 24. p. 570
Quomodo probatio hæc fieri possit. th. 24. π. p. 570
An utraque actio tam condictio certi, quàm actio ex stipulatu, tam origine, quàm forma, sit Juris Civilis. Affirm. thes. 24. ε. p. 572
An utraque hinc inde in heredem sit transitoria & perpetua. Affirm. thes. 25. ε. pag. 572
An in has actiones veniat, non solùm quod inhæret, sed & fructus post litem contestatam percepti. Aff. th. ε. p. 572
An cautio Mutiana in stipulationibus ceterisve contractibus locum habeat. Neg. thes. 25. ε. p. 572
An in venditione, locatione, deposito, commodato,

Source : BIU Cujas

modato, duo correi possint constitui? Aff. th. 26. α. p. 573.
An disparitas rei debitæ vel causæ debendi impediat constitutionem correorum? Aff. th. 26. δ. p. 573.
Quæ sint obligationis correalis requisita? Th. 26. ι. p. 574.
Quid, si reorum unus partem petitam solverit, an ab eodem reliqua debiti pars peti & exigi quoque possit? Aff. th. 27. δ. ε. p. 576.
Quid, si unus ex correis promittendi solverit solidum, an partem repetere poterit à correo? Disting. th. 28. p. 577. & α. p. 578.
Si creditor jus solidi habet (e. g. si fidejussores beneficio divisionis renunciaverint) unus verò ex reis debendi virilem portionem creditori solvat, an respectu ejus obligationis inducatur divisio, & iste sit liberatus? Neg. cum Except. th. 29. p. 578.
Quid, si plures sint correi, an etiam hoc casu respectu eorum inducta erit divisio, ut non liceat totum residuum ab uno illorum exigere? Neg. th. 29. p. 578.
An mora alterutrius reorum debendi noceat alteri? Neg. th. 30. p. 579. & α. ibid.
An servus ex persona Domini jus stipulandi habeat? Aff. th. 31. p. 580.
An servus hereditarius post stipulationem fidejussores accipere queat? Affirm. thes. 34. α. p. 581.
Quomodo differant Sponsor & Fidejussor? Th. 35. δ. p. 583.
Quomodo differant Fidejussor & Mandator? Thes. 35. δ. ε. p. 583.
An fidejussionis contractus sit munus publicum, ad quod etiam invitus quis cogi possit? Neg. th. 35. ε. p. 583.
An rectè dicatur: Bürgen soll man würgen? Aff. th. 35. ε. p. 583.
An fidejussio nudo pacto contractibus apposita, iis de jure civili addat fomentum? Neg. th. 36. γ. p. 584.
Quid faciendum, si dubium sit, an stipulatio intervenerit, nec ne? Th. 36. γ. p. 584.
An fidejussio propriæ obligationi accedere possit? Neg. th. 36. ε. p. 584.
An Clericus in causis Laicorum fidejubere possit? Neg. th. 37. ι. p. 587.
An fidejussio omni obligationi honestæ & licitæ adhiberi possit, sive verbis, literis aut consensu constet, naturali, civili, mixtæ, nec non criminali? Aff. th. 39. α. p. 590.
An pro restituendâ vel conservandâ dote, maritus fidejussorem dare, cogi queat? Et an spontè maritus hunc in finem fidejussorem dare possit? Th. 39. δ. p. 590.
An constante matrimonio fidejussor accipi & exigi possit? Aff. th. 39. ε. p. 591.
An fidejussor intervenire possit, soluto jam matrimonio, quacunque id contigerit ratione? Aff. th. 39. ε. p. 591.
An ex parte mulieris vel soceri, qui promiserunt dotem solvere, fidejussor intercedere possit? Aff. th. 39. ε. p. 591.
An fidejussio sufficiat, si Reus criminis convictus sit, & constet, eum solvere debere? Neg. th. 39. η. p. 592.
An fidejussio locum inveniat, si crimen sit notorium atque publicum? Neg. th. 39. η. pag. 592.
An fidejussio admittatur, si Reus in flagranti crimine, quod pœna pecuniaria persequitur, deprehensus fuerit? Neg. th. 39. η. pag. 592.
An ejus fidejussor admittendus sit, qui semel per fugam è custodia se subduxit? Neg. th. 39. η. p. 592.
Quid de pœnâ relegationis territoriali seu interdicto, der Landes-Verweisung und Raumung dicendum, an & hæc pro capitali erit habenda? Th. 39. θ. p. 592.
Cur ad pœnam corporis inflictivam fidejussor accedere nequeat? Th. 39. θ. p. 592.
An morte Rei satisdatio expiret? Aff. th. 39. μ. p. 594.
An permissum sit fidejussori, etiam defensionem ejus, quem sistere promisit, suscipere, in tantum, ut, sive eum exhibeat, sive defendat, pœnam non incurrat? Affirm. th. 39. μ. pag. 594.
An fidejussor, qui semel defensionem rei suscepit, postea defensionem ad finem perducere teneatur? Aff. th. 39. μ. p. 594.
An modus obligandi possit in plus accipi? Neg. th. 40. p. 595. & α. ibid.
Quid, si in plus se obligaverit fidejussor, anne saltem in summam concurrentem obligabitur? Distingv. th. 40. p. 595.
An fidejussor ad majorem teneatur quantitatem quàm Principalis, si juramento fidejussio-

Source : BIU Cujas

jussionem confirmaverit? Affirmant alii, alii negant. Th. 40. α. p. 595.

An, si nullum adsit juramentum, & in plus se obligaverit fidejussor, quàm debitor Principalis, & ad minimum in summam concurrentem obligetur, an verò planè nulla sit obligatio fidejussoria? Distingv. th. 40. γ. pag. 596.

An in omnibus obligationibus, non tantum civilibus, sed & naturalibus fidejussores adsumi queant? Aff. th. 41. β. p. 597.

An obstagia olim in toto Imperio Romano-Germanico fuerint usitata & concessa? Aff. th. 41. δ. p. 598.

An olim valuerint obstagia, seu obligationes ad obstagia, non solùm juratæ, sed & injuratæ, absque juramenti accessione? Aff. th. 14. δ. p. 598.

An obstagia utilitatis publicæ causâ sint introducta? Aff. th. 41. δ. p. 598.

An Fidejussor se solùm ad obstagium restringere de moribus possit, etiamsi debitor principalis ad id se non obstringat? Aff. th. 41. δ. p. 598.

An fœmina ad obstagium se obstringere possit? Neg. th. 41. δ. p. 589.

An pactum obstagii transeat ad heredes? Neg. th. 41. δ. p. 598.

An pactum obstagii non tantùm mutuo, sed etiam aliis contractibus, transactionibus, pactis & conventionibus adjici possit? Aff. th. 41. δ. p. 598.

An, requisitione vel denunciatione ritè factâ, debitor statim se sistere debeat in loco determinato, ibique perseverare, usque dum satisfecerit Creditori. Affirm. th. 41. δ. pag. 599.

An ex obstagio debitor recedere possit? Neg. cum limit. th. 41. δ. p. 599.

An debitor, qui se ad obstagium obligavit, propriis se sumptibus alere teneatur? Aff. th. 41. δ. p. 599.

An, si debitor fortunæ potius, quàm suo vitio ad incitas fuerit redactus, & aliàs non impediatur bonis cedere, cessione molestias obstagii effugere possit? Affirm. th. 41. δ. pag. 599.

An & cur obstagia hodie in Imperio Romano-Germanico sint sublata? Thes. 41. δ. pag 599.

An pro principali fidejubendo ad carceres quis se adstringere possit? Affirmant alii, alii negant. Th. 41. δ. p. 599.

An mora debitoris principalis quoad augendam obligationem noceat fidejussori? th. 42. β. p. 600.

An obligatio fidejussoris ad heredem ejus extendatur? Aff. th. 42. δ. p. 601.

An fidejussor, qui se tanquam debitorem principalem constituit, als einen Sachwaltigen und Selbst-Schuldigen/ beneficio excussionis gaudeat? Alii negant, distingv. alii, alii aff. th. 43. 1. p. 604.

Quid, si Notarius fortè omiserit & non expresserit renunciationem, de eâ verò attestari velit, an ei fides habenda? Aff. th. 43. μ. pag. 605.

An præjudicet fidejussoribus renunciatio beneficiorum, de quibus in specie non fuerunt renunciati. Neg. th. 43. μ. p. 605.

An is, qui solvendo non est, propterea conveniri possit? Neg. th. 34. v. p. 605.

An interdum inter ipsos fidejussores locus sit beneficio excussionis? Aff. thes. 43. ν. pag. 605.

An exceptio excussionis sit peremptoria, an dilatoria? Th. 43. ν. p. 606.

An reo damnato, sine novo judicio seu processu, fidejussor excuti possit? Aff. th. 43. ν. pag. 606.

An excussionis beneficio gaudeat possessor fundi creditori specialiter hypothecati? Neg. thes. 43. ν. p. 606.

An si plures fuerint fidejussores, singuli in solidum obligentur? Aff. th. 44. pag. 606. & α. ibid.

An, si dubitetur, utrum fidejussor solvendo sit nec ne, & hoc casu divisio locum habeat? th. 44. ζ. p. 608.

Si fidejussorum unus eò, quod diu in obligatione steterit, liberationem sit consecutus, per l. si pro ea C. Mandati, an & hoc cæteros gravet? Aff. th. 44. ν. p. 608.

An, si in tabula fidejussionis scriptum legatur: *Singuli obligati sunt in solidum, & unus pro omnibus*: Beneficio divisionis fidejussores renuntiâsse præsumantur? Neg. th. 44. ο. p. 608. 609.

An, si quis sit Confidejussor minoris, & tunc validè obligetur, & quidem in solidum?

Alii

Alii affirmant, alii negant, alii distingu. th. 44. ο. p. 609.

An exceptione cedendarum actionum creditor à fidejussore repelli possit, si actiones adversus debitorem aut reliquos fidejussores facto suo amiserit; ut: si quosdam fidejussores per acceptilationem liberaverit? thes. 45. p. 609.

An fidejussor, qui jam solvit, petere possit, ut sibi cedantur actiones, licet, cum solveretur, pactum de cedendis actionibus non intervenerit? Aff. th. 45. p. 609.

An possit actionum cessionem petere is, qui beneficio divisionis renunciavit? Affir. th. 45. p. 610.

An actio cessa longè sit pinguior actione mandati? Aff. th. 45. β. p. 611.

An fidejussor cessionarius ratas tantùm portiones & viriles partes, an verò solidum exigere possit? th. 45. η. p. 611.

An Creditor teneatur fidejussori soluturo cedere omnia sua jura personalia & realia? Aff. th. 45. θ. 611.

Quid juris, si instrumentum principalis debiti cedere nequeat, eò quod forsan illud perdiderit? th. 45. ι. p. 611.

Quid, si Creditor instrumentum penes se non habeat, & jurare paratus sit, se illud amisisse? th. 45. ι. p. 611.

Quid, si instrumentum quidem præstò sit, & in eo simpliciter contineatur, solutionem esse factam, cessio verò doceri nequeat, sufficietne illud, ut fidejussor adversus confidejussores actiones exercere possit? thes. 45. ι. p. 612.

An solutione ante petitionem cessionis facta, jure civili competat beneficium sive exceptio cedendarum actionum? Neg. thes. 45. κ. p. 612.

Utrum, si fidejussor sine die & conditione purè intercesserit, statim possit solvere & contra principalem debitorem agere, an verò decretum judicis expectare teneatur? th. 46. γ. p. 614.

An conventio *ex L. si contendat*, inducat præventionem in negotio principali? Neg. th. 46. ε. p. 616.

An interpellato debitore principali, fidejussor tamen, non interpellatus intra longissimum tempus præscriptionem allegare possit? Neg. th. 47. p. 616. & ε. p. 617.

Utrum fidejussori, qui principali reo heres existit, hereditatemque adit, & inventarium conficit, confectio illa inventarii quicquam prosit, ut ultra vires hereditarias non teneatur? Negant alii, alii affirmant. th. 47. γ. p. 617.

An fidejussione ad certum tempus facta liberetur fidejussor tempore isto elapso? Distingv. th. 47. ζ. p. 617.

Qualis sit differentia inter novationem voluntariam & necessariam? thes. 52. δ. pag. 622.

An novatio sit dicenda, si in continenti & uno eodemque actu obligationi alicui quid adjiciatur vel detrahatur? Neg. thes. 56. α. p. 623.

An insolitum sit, ut duæ pluresve obligationes, stipulatione seu novatione in unam migrent obligationem? Neg. thes. 56. α. p. 623.

An semper nova obligatione subsequente expiret præcedens? Neg. th. 56. β. p. 623.

An fiat novatio per stipulationem, & hodie etiam per pactum? Aff. th. 57. p. 623.

An saltem ita ex valdè verisimilibus seu urgentibus conjecturis actionum novatio inducatur, ut inde ope exceptionis prior tollatur obligatio? Neg. th. 57. p. 624.

An novandi animus etiamnum facto exprimi vel ex circumstantiis manifestissimè colligi queat? Neg. th. 57. ζ. p. 625.

An non saltem ope exceptionis valeat ejusmodi novatio? Affirmant alii, alii negant. th. 57. ζ. p. 625. 626.

An adjectione pœnæ novatio inducatur? Neg. th. 57. κ. p. 626.

An is, cui bonis interdictum est, novare obligationem suam possit? Negat. thes. 58. p. 627.

An novare possint omnes, qui habent liberam rerum suarum administrationem, & stipulari possunt? Aff. th. 58. α. p. 627.

An novatio pupilli vires habeat? Neg. thes. 58. β. p. 627.

Quid Juris, si pupillus vel minorennis se obligaverint stipulando, majores autem & sui juris facti obligationem illam novaverint, anne tunc reconvalescet obligatio, ita,

Source : BIU Cujas

ita, ut valeat novatio, an verò restituendus in integrum? th. 58. β. p. 628.
An filiusfamiliàs novandi jure gaudeat? Neg. th. 58. γ. p. 628.
An novare valeat furiosus? Neg. thes. 58. γ. p. 628.
An mutus & surdus ad novationem planè sit inhabilis? Distingv. th. 58. γ. p. 628.
An valeat novatio facta ab uno correo credendi, si is novet in præjudicium correi? Neg. th. 58. γ. p. 628. Affirm. Arumæus. Ibid.
An novatio locum habeat, si uxor viro creditori stipulando aliquid donationis causa promiserit? Neg. th. 58. δ. p. 629.
An prodigus novare possit? Neg. thes. 58. δ. p. 629.
An possit fieri novatio debitore etiam invito ac ignorante? Aff. th. 58. δ. p. 629.
An omnes res in novationem transire possint? Aff. th. 59. p. 629.
An unâ stipulatione plures obligationes noventur? Affirm. th. 59. p. 629.
An quis ita novare possit, ut obligatio civilis tantùm oriatur? Affirm. th. 59. β. p. 629.
An primus, an secundus sit potior in pignore? thes. 60. ν. p. 631.
Quid juris, si creditor non privilegiarius cedat actionem suam, vel debitorem suum delegaverit personæ privilegiatæ, v. g. fisco, pupillo, civitati, Ecclesiæ, an tunc cessionarius, vel is, cui expromissum est, utetur privilegio suæ personæ? Neg. th. 60. ν. p. 631.
An cesset novatio in obligationibus merè personalibus, seu personæ tantum cohærentibus. Aff. th. 60. θ. p. 631
An prorogato solutionis termino, intelligatur factam esse novationem, & fidejussores liberari. Neg. th. 60. θ. p. 651
An hodie fiat novatio, si res in obligatione mutetut. Neg. th. 60. θ. p. 631
Quomodo differat novetio à constituto. th. 60. θ. p. 631. 632
An interventu novi debitoris fiat novatio vel volente priori debitore, vel eo nolente. Aff. th. 61. p. 631
An nutu etiam fieri queat delegatio. Aff. th. 63. δ. p. 633
An sicuti in novatione, ita quoque in delegatione de animo novandi constare, isque claris verbis exprimi debeat. Aff. th. 63. ε. p. 633. Neg. ib. p. 634.
An, si delegatus delegatario seu creditori, cui facta est delegatio, promiserit solutionem, delegans factam delegationem revocare possit. Neg. th. 64. α. p. 634.
Quid Juris erit, si delegans vereatur, delegatum, quia creditor delegatarius exigere debitum cessat, non solvendo fore, an non ipse debitorem convenire poterit. Neg. th. 64. α. p. 634.
An Creditor cogi possit, nomen, quo tenetur debitori suo ærarium Principis, eine Fürstliche Kammer-Verschreibung/ delegatum accipere? Affirmant alii, alii negant. th. 64. ε. p. 635.
An exceptio delegationis non minus ac novationis litis ingressum impediat? Affirm. th. 64. ι. p. 636.
Qualis sit differentia cessionis & delegationis. th. 65. α. p. 636.
An actio hypothecaria etiam sine principali actione cedi queat. Aff. th. 75. β. p. 637.
An & injuriatus alteri actionem injuriarum cedere possit. Neg. th. 65. β. p. 637.
An jus primogenituræ seu Majoratus cessionis sit objectum. Aff. th. 65. β. p. 637.
An teneatur cedens facere bonum nomen, id est, præstare locupletem seu idoneum debitorem. Neg. th. 65. ε. p. 638.
An cessio rerum mobilium sive nominum extrajudicialiter facta de jure valeat, etiamsi debitum judicialiter demonstratum non fuerit. Affirm. th. 65. ε. p. 638.
An debitor jus reluitionis alteri cedere possit? Aff. th. 65. ε. p. 638.
An ex solâ instrumenti possessione cessio præsumatur. Neg. th. 65. ε. p. 638.
An traditio sine titulo & causa aliquid operetur. Neg. th. 66. ζ. p. 641.
An necessarium sit requisitum, ut titulus semper sit instrumento expressus, an verò sufficiat, eum apparere ex instrumento. thes. 66. ζ. p. 641.
An ex nudâ traditione donatio, venditio vel alius titulus ad translationem dominii habilis præsumatur. Neg. th. 66. ζ. p. 642.
An nuda confessio cedentis realem atque naturalem factam esse pretii numerationem indu-

Source : BIU Cujas

inducat, an verò cedens & cessionarius hoc insuper juramento confirmare teneantur? Disting.th.66.ζ.p.642
An cessio ita fieri possit, ut cessionarius post victoriam litis pretium solvat? Neg.th.66.ζ. p.643
An cedens pro cessionario in causa principali & juris cessi idoneus testis esse possit? Neg.th. 66.ζ.p.643
An illicitus & reprobatus litium redemptor vel testis, vel accusator esse possit? Neg.th.66.ζ. p.643
Quomodo differat liberatio à solutione? th.67.α. p.644
An is, qui crimen læsæ Majestatis commisit, solvere possit? Neg.th.69.p.645
An Grossolani, h.e. blöde/ schlechte/ und alberne Leute/solvere possint? Neg.th.69.p.646
An hæreticus, sicuti & reus repetundarum solvendi facultate polleat? Neg.th.69.p.647
An quis pro alio invito ac ignorante solvi queat? th.70.δ.p.650
An filio jure solvatur, quod patri debetur? Neg. th.72.α.p.654
An marito rectè solvatur, quod uxori debetur? Neg.th.72.α.p.654
An mandatum generale ad omnia debita recuperanda datum comprehendat etiam debita futura? Neg.th.72.α.p.654
An citra mandatum solvens creditori creditoris liberetur ipso jure, an ope exceptionis? Disting.th.72.β.p.654
An solutio adjecto facta, ipso jure tollat obligationem, an verò ope exceptionis? Distingv. th.72.ζ p.655
An habeat creditor adversus adjectum ad repetendum id, quod ei solutum est, mandati actionem. Aff.th.72.ζ.p.655
An successoribus seu heredibus adjecti rectè solvatur? Neg.th.72.ζ.p.656
An contra debitorem, qui capta civitate coactus solvit hosti, hoste pulso, vetus creditor agere possit? Neg.th.72.η.p.656
An subditus ad jussum & repetitum mandatum Principis alii, quàm creditori solvens, postea ipsi creditori denuò solvere teneatur? Neg. th.72.η.p.656
An solvi id ipsum totum ac in solidum debeat, quod in contractum ac obligationem deductum est? Aff.th.73.& α.p.657
Quid, si generaliter, v.g. certum pondus olei, sive certus numerus amphorarum vini, aut modiorum frumenti &c. non adjecta qualitate, in obligatione versetur, quale oleum vel vinum, vel frumentum &c. erit solvendum? th.73.α. p.657
Quid juris, si ita fuit conventum, ut solutio debita intra biennium numerata pecunia fiat? an & hoc casu locus erit particulari solutioni? th. 73.ι.p.660
An locum habeat particularis solutio, quando debitori beneficium competentiæ competit? th. 73.ι.p.660
An solutio partis tollat præscriptionis inchoatæ beneficium in residuo? Aff.th.73.p.661
An partis pretii solutio illud operetur, ut contractus dicatur perfectus, & ut amplius ab eo recedi nequeat? Aff.th.73.ι.p.661
An qui coactus particulares accipit solutiones, cum una ipsi facienda fuisset solutio, recipiendo sortem pluribus vicibus, propterea videatur remisisse damna & inter esse. Neg.thes.73.ι. p.661
Quid, si ex pluribus causis diversa debita debens solvat.th.74.661
Quando ex pluribus causis eidem ab eodem debetur, in quam causam pecunia soluta referenda sit, th.74.α.p.662
Quando quis ex pluribus causis creditori suo obligatus est, an penes debitorem stet arbitrium, quodnam debitum velit compensatum. Aff.th. 74.α.p.662
Quomodo regula: Solutum in usuras prius esse imputandum, intelligenda sit. th.74.ζ.pag. 663
An debitor ante diem possit offerre debitum. Aff. th.75.p.663
Quid juris, si in diversis locis diversus sit valor monetæ, alius videlicet in loco domicilii debitoris vel contractus, alius verò in loco destinatæ solutionis, secundum cujus loci valorem solutio fieri debeat. th.75.α.p.664
Utrum debitum in diem invito creditori ante diem à debitore solvi possit. th.75.δ.p.665
An maturatio solutionis multum honoris gignat? Aff.th.75.δ.p.665
An, solutio facta si negetur, probanda sit à debitore. Aff.th 76.p.666.& α.ib.
An, quando una quantitas apparet soluta per testes, alia verò per apocham, an duæ

Source : BIU Cujas

quantitates solutæ præsumantur? Neg th.76. γ.p.666

An sola redditio chirographi, vel potius possessio ejusdem inducat, solutionem esse factam? Neg.th.76.δ.p.667

An, sicut ante solutionem casu perdito chirographo, debitor ad novam obligationem in scriptis creditori dandam compelli potest, ita etiam facta solutione post perditum chirographum, casuque fortuito ad minimum juramento creditoris probato, creditor compelli queat, ad dandam apocham, quod si adhuc in rerum natura exter, aut ex intervallo reperiatur, pro inducto ruptore habendum sit. Aff.th. 76.ε.p.667.668

An ex solutione annuæ pensionis, tribus annis proximis facta, inducatur præsumptio totius debiti in præteritum soluti? Aff. thes. 76. ε. p 668

An pignoris emtio occasione mutui contracta subsistat, quando de usurariâ constat pravitate. Neg.th.77.ζ.p.669

Qui faciendum Debitori, si testes adhibiti diem obierint supremum, vel etiam ita absentes sint, ut eorum copia haberi nequeat, an tunc super hac oblatione realiter facta juramentum deferri possit Creditori? Aff.th.79.θ.p.671. 672

An qui pro auro argentum, pro argento æs solvit, rem in eadem bonitate reddere dicatur? Aff. th.79.λ.p.673

An res mobiles & immobiles depositi juris objectum constituant, an verò pecunia sola hûc spectet? th.79.λ.p.673

An in animalibus realis oblatio, & in immobilibus verbalis sufficiat, sitque loco depositionis, & statim liberet debitorem ab obligatione? Neg.th.79.λ.p.673

An in depositione sola verbalis oblatio interdum sufficiat? Aff.th.79.τ.p.677

An in depositione necessaria solennia oblationis & obsignationis sint necessaria? Neg.th.79.τ. p.677

An debitor ad jussum & præceptum superioris Magistratus pecuniam deponens, ab omni periculo sit immunis? Affirm. thes.79.τ.p. 677

An semper ejus consensus in distractu requiratur, cujus consensus in contractu requiritur? Neg.th.80.γ.p.680

An causæ characterem spiritualem habentes, actu contrario retractari possint? Neg. th. 80. γ. p.680

An exemtione rei debitæ ex commercio obligatio tollatur, si citra moram, culpam, factumve debitoris contingat? Affirm.thes.82. p.681

An tunc confusione tollatur obligatio, si fidejussor successerit illi, qui naturaliter tantum obligatus erat? th.85.δ.p.686

Quid juris, si reus principalis, qui efficaciter obligatus est, propriam & personalem habeat defensionem, eique succedat fidejussor, utrum hoc casu accessoria obligatio perimatur jure confusionis sola remanente principali? Aff. th.85.α.p.686

An fidejussores eo casu liberentur, si bona debitoris ad fiscum creditorem devolvuntur? Distingv.th.85.η.p.687

An utilis acceptilatio utile pariat pactum. Disting.th.90.α.p.690

Qualis sit differentia inter acceptilationem & apocham? th.94.p.693.& α.ib.

An creditor, qui ordinarias usuras loco interesse, petit, audiendus sit. Affirm. th. 99. α. pag. 696

An, quando citra culpam creditoris cautio expirat, rectè nova exigatur cautio. Aff. th.99. γ. p.696

An nova exigi cautio possit, si stipulator fidejussori heres existat. Aff.th.99.γ. p.696

An substitutus vel heres ab intestato, ab eo, qui ante conditionis eventum bona possidet, cautionem rectè petere, neque ejus petitio pro calumniosa aut præfestina haberi possit. Aff. th.99.γ.p.696

An debitor cogi possit in casu non sufficientium fidejussorum alios idoneos fidejussores substituere, aut cautionem præstare? Aff. th.99. γ. p.696

An cautio pro reconventione & expensis, datis fidejussoribus, vel pignoribus, sit præstanda? Aff.th.99.γ.p.697

An satisdationem teneantur præstare Testamentarii? Neg.th.101.p.697

An usu fori Germanici æque ac Romani, satisdatio per fidejussores fieri debeat? Aff.alii,alii negant.th.103.ζ.p.698

Quibus competat & non competat jus tacitæ hypothecæ. th.103.ζ.p.699.700

An fide-

Source : BIU Cujas

An fidejussor datus pro judicato solvendo, habeat beneficium excussionis? Neg. th. 109. ζ. p. 705

An reus in foro nostro regulariter â satisdatione immunis sit? Affirm. thes. 109. η. p. 706.

An cautio de judicio sisti, sit extendenda ad cautionem judicatum solvi? Neg. th. 109. η. p. 707

An reus capitali pœnæ obnoxius, satisdare volens, audiatur? Neg. th. 109. η. p. 707

Qui repellantur â cautione rati, & qui admittantur? th. 110. ε. p. 708. 709

An cautio rati locum inveniat, si syndicus Universitatis planè non habeat instrumentum syndicatus, & tamen sub hac cautione nomine universitatis agere velit? Affirmant alii, alii negant. th. 110. β. p. 710

An clausula de ratum habendo, quam rati & grati DD. Practici vocant, & mediante qua Principalis promittit se firmum, ratum & gratum habere velle, quicquid per procuratorem gestum fuerit, mandato generali ita inseri necesse sit, ut ejus omissione, mandatum procuratorium vitietur? Affirmant alii, alii negant. th. 110. δ. p. 711

Quousque licitum sit Domino, falsi procuratoris gesta rati habere? th. 111. ζ. p. 712.

In Exercitatione XLIIX.

UTrum obligatio ex delicto nascatur ex re seu facto, an verò ex consensu? thes. 3. δ. p. 718

Civilisne an naturalis duntaxat, an verò mixta sit obligatio delictorum. Disting. th. 3. δ. p. 718

An is, qui animo occidendi Titium gladio ferire, vitamque ipsi extinguere voluit, errore autem in persona lapsus Cajum occidit, quocum ipsi nihil negotii fuit, pro homicida sit habendus, hincque pœna legis Corneliæ ordinaria de sicariis afficiendus, an verò â pœna immunis sit? th. 4. γ. p. 720.

An qui delinquere se cogitat, cum tamen revera non delinquat, pro delinquente sit habendus? Neg. th. 4. γ. p. 721

An cogitans se adulterium committere, cùm in rei veritate non committat, pro adultero sit habendus, & tanquam adulter puniendus? Disting. th. 4. γ. p. 721

An delictum in calore iracundiæ commissum ordinariam mereatur pœnam? Neg. thes. 4. δ. p. 727

An qui rationis usu caret, delictum committat? Neg. th. 10. p. 731. & α. ibid.

Quid si ante furorem crimen admissum, an furore superveniente subjici pœnæ saltem extraordinariæ delinquens poterit? Neg. th. 10. p. 731

An idem erit dicendum, si delinquens ex propria causa & culpa in privationem mortis inciderit? Disting. th. 10. α. p. 732

An puniatur furiosus, si constet, eum dilucida habere intervalla, & deliquisse eum tempore sanæ mentis? Affirm. thes. 10. α. p. 732.

An sit pœna dignus furiosus, quando per simulationem se furiosum finxit? Affirm. th. 10. α. p. 732

An cesset remissio & mitigatio pœnæ in atrocissimis delictis? Aff. th. 10. α. p. 732.

An furiosus, qui deliquit, & ob furorem â pœna excusatur, â proximis agnatis, vel â magistratu custodiendus ac alendus sit? Aff. th. 10. α. p. 732

An infantes regulariter non solum â pœna alicujus criminis, sed & â tortura sint exemti? Affir. th. 10. β. p. 733

An infans jam majorennis factus, pro delicto in infantia commisso teneatur? Neg. th. 10. β. p. 733

An melancholici mitius puniendi? Aff. th. 10. & γ. p. 734

An mente capti, insani, lunatici, phrenetici, nec non Epilepsia laborantes, si in ipso paroxysmo delinquant, sint mitius puniendi. Aff. th. 10. γ. p. 734.

An impuberes pœna capitali sint afficiendi? Neg. th. 10. δ. p. 735

Quid de delictis carnis dicendum, an propter hæc punibilis existat impubes pubertati proximus? th. 10. δ. p. 735

Quænam obtineat pœna, si masculus pubes cum puella impubere delictum carnis commiserit, ipsique stuprum intulerit? th. 10. δ. p. 736.

An impuberes pubertati proximi delinquentes torturæ subjici possint? Neg. thes. 10. δ. p. 736

An senectus regulariter aliquem â pœna excuset? Neg. th. 10. ι. p. 736

An

An extremâ ebrietate obruti ordinaria delicti pœna affici possint? Neg. th. 10. ζ. pag. 736. 737. Aff. th. 10. p. 737.

An omnis ebrietatem allegans, illamque etiam probans à pœna ordinaria sit exemptus? Neg. th. 10. ζ. p 737.

Quæ sit differentia inter ebrietatem & ebriositatem? th. 10. η. p. 737.

An & quatenus in delictis, præsertim homicidio, ebrietas excuset â pœna ordinaria? th. 10. η. p. 738.

An dormientes delinquentes regulariter â pœna sint immunes? Affirm. thes. 10. ϑ. p. 738.

An Noctambuli delinquentes â pœna sint immunes? Aff. th. 10. ϑ. p. 738. ι. ibid.

An prodigalitas excuset â delicto & delicti pœna? Aff. Treutl. th. 11. α. p. 739. alii negant. ibid.

An mutus & surdus ob delictum commissum puniri queat? Disting. th. 11. p. 739. & α. ibid.

An Confessio nutu & signis facta sufficiens sit ad infligendam pœnam ordinariam in criminibus capitalibus? Neg. th. 11. ϛ. p. 739.

An Minores regulariter in delictis excusationem mereantur? Neg. th. 11. γ. p. 740.

An, si quis instruat, adhortetur, persuadeat, ut aliquis patrem suum interficiat, & commendationem hanc insequatur parricidium uterque parricidii teneatur? Aff. th. 12. ε. p. 742.

An persuasori atque instructori pœna mitiganda sit, si persuasio ex longo demum intervallo effectum suum consequatur? Neg. th. 12. ε. p. 743.

Si longè alius ac diversus ab eo, quem persuasor intendebat, eventus fuerit secutus, e. g. si is cui commendatio, persuasio vel instructio facta est, per dolum persuasoris abutatur persuasione, & alium occidat, an persuasor extra ordinem sit puniendus? Aff. th. 12. ε. p. 743.

An tollatur persuasi instructio ac commendatio revocatione? Aff. th. 12. ε. p. 743.

An ordinaria in persuasore ac instructore obtineat pœna, hoc casu, si delicta, ad quæ tendebat persuasio, sint atrociſſima? Affir. th. 12. ζ. p. 744.

An & quando sc. quis ex consilio teneatur vel non th. 12. ζ. p. 744.

An auxiliator condemnari possit, antequam constet de delicto principalis? Neg. th. 12. π. p. 747.

An fodiens foveam celandi causa cadaver, dicatur præstare auxilium homicidio? Aff. th. 12. π. p. 747.

An auxilium præbens furi, in re furtiva vendenda, actione furti teneatur? th. 12. π. p. 747.

An mandantis & mandatarii delictum regulariter unum idemque sit? Aff. th. 12. ϱ. p. 748.

An in crimine rapinæ mandans ordinariè puniatur? Aff. th. 12. ϱ. p. 748.

An ii, qui veneficos conducunt ad malum aliis inferendum, quorumque jussu & instinctu hoc malum perficitur, æquè gladio puniantur, ac si ipsi morbum ac damnum intulissent? Aff. th. 12. ϱ. p. 748.

Si Lucius jubeat Cajum, ut Sejum vulneret, vel bombardam in eum explodat, an cæde facta Seji Lucius pœna homicidii teneatur? th. 12. σ. p. 748.

Quid si mandans expressè erga mandatarium protestatus fuerit, quod de excessu teneri non velit, illumque rogaverit, ut leve tantum infligat vulnus, & in tali corporis parte, quæ periculo mortis non est obnoxia, & si, tale ut inferat, occasio non permittat, planè abstineat à vulneratione? th. 12. σ. p. 749.

An servus vel inferior, mandato superioris vel Domini, in delictis gravioribus se excusare possit? Neg. th. 12. σ. p. 749.

An ratificatio in assassinio locum habeat, si scil. sequatur ratificatio ejus, cujus nomine homicidium patratum est? Aff. thes. 12. τ. p. 751.

An ebrius actione injuriarum teneatur, si ebrietate cessante subsequatur ratificatio vel saltem gloriatio? Affirm. thes. 12. τ. p. 751.

An retorsio injuriarum permissa sit adversus clientem, si scil. sermonem advocati injuriosum ratum habuerit? Aff. th. 12. τ. p. 751.

An ratificatio generalis extendatur ad dolosè commissa? Neg. th. 12. τ. p. 751.

An Sacerdos crimina commissa in confessione patefacta revelare cogatur aut debeat? Neg. th. 12. ψ. 752.

An solus

Source : BIU Cujas

An solus animus, vel sola cogitatio furti faciendi furem faciat? Neg. th. 14. α. pag. 757
An is, qui animo furandi alienam ingreditur domum, & antequam aliquid contrectet, deprehenditur, furti teneatur? Neg. th. 14. β. p. 757
An tradens alicui pignus, dicendo id esse aureum, cum tamen revera sit æreum vel cupreum, committat furtum? Aff. th. 14. β. p. 757
An is, qui alienum asinum in equas suas generationis causa admisit, fur sit dicendus? Neg. th. 14. p. 757.
An is, qui alterius rem, quem putabat esse mortuum, tanquam heres apprehenderit, furtum committat? Neg. th. 14. γ. p. 757
An Contrectatio, quæ fit consensu D[illegible]ni, in furtum incidat? Neg. th. 14. γ. p. 757
An is fraudulenter contrectet, qui joco, vel ex lascivia aliquid aufert? Neg. th. 14. γ. p. 757
An illi, qui doli non sunt capaces, furti teneantur, ut furiosus, infans, impubes? Neg. th. 14. γ. p. 758
An sola fraus faciat furem? Neg. thes. 14. δ. p. 758
An commodatarius eam rem, quam utendam accepit, alteri commodans, furti obligetur? Aff. th. 14. δ. pag. 758
An in dubio prævaleat præsumptio furti, si nulla conjectura, nullus bonæ fidei color prætexi honestè possit rei temerè ablatæ? Aff. thes. 14. ζ. p. 759
An is furti teneatur, qui ideo rem amovet, ut eam alii donet? Affir. th. 14. ζ. p. 759
An is, qui famis necessitate vel simili inopia adactus quid surripit, furtum committat? Aff. th. 15. p. 760. & κ. p. 761.
Quænam ob rem minimam surreptam competat actio furti, civilis an criminalis? th. 17. γ. p. 764
Si ex toto aliquo partem quis auferat, anne totius, an verò patris solùm furtum faciat? Th. 18. p. 764. & α. p. 765
An furi triturátori, einem Dreſcher / pœna laquei possit dictari, si in caligis ex horreo frumentum aliquot vicibus abstulerit? Neg. th. 18. β. p. 765
An detur mixtum furtum, quod simul sit manifestum & non manifestum? Neg. th. 19. p. 766 & β. ibid.
An is, qui opem tantum ferat furtum facienti, manifestus fur sit? Neg. th. 19. b. p. 767.
An unus idemque fur diverso respectu utraque actione pulsari possit? Aff. th. 19. b. p. 767
An actio furti in specie sic dicta sit merè pœnalis? Aff. th. 20. α. p. 768.
An furti actio non solùm detur in fures propriè sic dictos, & eorum socios, sed etiam in emptorem furti gnarum, & in furis furem &c. Aff. th. 20. γ. p. 771
An adversus eum actio furti competat, qui mediante contractu contrectare dicitur? Dist. th. 20. γ. p. 771
An actio furti detur adversus eum, tam qui sui, quam qui alieni est juris? Aff. th. 20. γ. pag. 772
An actio furti detur adversus scienter exigentem tributa præter debitum? Aff. th. 20. γ. 772
Si tria furta sint commissa, an nullâ habitâ rerum surreptarum æstimationis ratione fur suspendi debeat? th. 21. p. 773
Quomodo tria furta computanda sint? th. 21. p. 773
An tum demum ob tertium furtum pœna capitalis infligenda, si reus ob primum & secundum jam pœnâ aliquâ ante affectus sit? th. 21. pag. 773. & π. p. 777.
Unde pœna furti hodie usitata originem sumpserit? th. 21. γ. p. 774
An pœna laquei cesset, si fur effractor in ipso furto deprehensus fuerit, sed nihil abstulerit? Affir. th. 21. ε. p. 774
An in exigenda restitutione rei ablatæ, vel solutione æstimationis aut pretii, Dominus præferatur fisco exigenti mulctam? Aff. th. 21. b. pag. 775
Quid, si duo tresve simul rem s. aureis constantem surripiant, an singuli laqueo puniendi? Neg. th. 22. p. 777
An hæredes furis possint condictione furtiva conveniri ad rem furto ablatam, ejusve pretium restituendum, etiamsi furi ultimum supplicium seu fustigatio sit inflicta? Aff. th. 22. pag. 777.
Num hæredes furis, si is pœnam mortis subeat, etiam ad restitutionem rerum furto ablatarum teneantur? Affirm. th. ζ. p. 779
An justum, sit fures punire suspendio, cum lex divina hanc pœnam non constituerit?

Source : BIU Cujas

Aff. th. 23. p. 780. *Negant alii*, α ibid. & pag. 781. 782. 783.

Quibus casibus furti actio & pœna cesset? th. 24. p. 783.

An de jure civili actio furti locum habeat inter patrem & filium, inter maritum & uxorem? Neg. th. 24. p. 783. & α ℓ. p. 784.

Quid de Affinitate dicendum, an sicuti propter consanguinitatem, ita etiam, ob affinitatem fures à pœnâ suspendii sint immunes? Affirm. thes. 24. γ. p. 748. 749. thes. 25. p. 785. & α. ib.

An impuberes & infantiæ proximi à pœnâ furti sint liberi? Affirm. th. 25. γ. p. 786. Distingv. ibid. & p. 787.

Quænam furi impuberi dictanda sit pœna extraordinaria seu arbitraria? thes. 25. γ. p. 787.

An locum inveniat pœna suspendii in imperibus pubertati proximis, si furto se commaculaverint, & malitia suppleat ætatem? Aff. th. 25. γ. p. 787.

An Minores viginti quinque annis furtum committentes pœnam suspendii incurrant? Aff. th. 25. δ. p. 788.

An inventor alicujus rei alienæ, sciens ad quem pertineat, neque reddat, in crimen furti incidat? Aff. th. 25. ε. p. 788.

An inventor rei alienæ, qui ad interrogationem Domini non solùm inficiatur, sed postea quoque re manifestata aliquid furandi animo surripit, & partem solùm restituit, pœnâ fustigationis vel relegationis sit afficiendus? Aff. th. 25. ε. p. 789.

An is furti teneatur, qui pecuniam, quam quis vel lucri, vel metus, vel custodiæ causa sub terra condidit, inventam priſtino Domino restituere detrectat; Affir. th. 25. ε. p. 789.

An ab administratoribus perfidis furtum committatur, si pecuniam suæ curæ commissam in proprios convertant usus? Aff. th. 25. ε. pag. 789.

An Tabellario seu Nuncio, qui pecuniam sibi concrediram in proprios convertit usus, pœna suspendii remittenda sit? th. 25. η. p. 790.

An, ut quis auxiliator furum sit, requiratur, ut non solùm consilium, sed & opem tulerit, seu an unum horum sufficiat? th. 25. θ. p. 791.

An is, qui nullam opem ad furtum faciendum adhibuie, sed tantùm consilium dedit, atque hortatus est ad furtum faciendum, teneatur furti? *Neg.* th. 25. θ. p. 792.

An ii, qui de rebus furtivis saltem participant, easve consumunt, ordinariam suspendii incurrant pœnam? Neg. th. 25. κ. pag. 793.

An ii, qui scienter emunt res furtivas, furti teneantur? Aff. th. 25. λ. p. 793.

An ignoranter emens rem furtivam, si eam b. f. consumserit vel alienaverit, æstimationem istius rei vero Domino restituere teneatur? Neg. thes. 25. μ. 793.

An pœnitentia excuset furem? Distingv. th. 25. μ. p. 793.

An fur pœnitentia ductus, rem furtivam restituens, vel illius nomine Domino satisfaciens, pœnâ arbitrariâ, carceris, relegationis, vel etiam fustigationis puniri debeat? Aff. th. 25. μ. p. 794.

An fur pœnitens, antequam in carcerem detrudatur, aut furti accusetur, res quasdam furtivas adhuc extantes Domino restituens, pro residuis verò ab ipso consumptis ei ob inopiam satisfacere non valens, pœnâ extraordinariâ sit afficiendus? Affirm. th. 25. μ. p. 794.

An fur cum Domino super damno dato transigens, eique satisfaciens à suspendii supplicio liberetur, & pœna saltem afficiatur extraordinaria? Aff. th. 25. μ. p. 794.

An fur neque pœnitens, neque cum parte offensa transigens, sed in carcerem conjectus, & furtum confessus, rebus furto ablatis ab ipso consumtis, ad restitutionem damni dati sponte se offerens, à pœnâ suspendii sit liber? Neg. th. 25. μ. p. 794.

An piscantes in alienis rivis, aquis & fluminibus inter fures numerandi, & pro qualitate delicti puniendi? Aff. th. 25. ν. pag. 794. 795. 796.

An eadem pœna in Constit. Crim. Jure Saxonico communi, nec non in Constit. Elect. 7. & 8. Tratto di Corda constituta, locum etiam habeat in furto Cancrorum? Affir. thes. 25. ν. p. 796.

An fures ferarum pœna mortis sint mulctandi? thes. 25. ξ. p. 796. 798. 799.

An sint cornua cervina dejecta pro rebus nullius

lius habenda, sicque a quovis occupanda, an verò more eorum, quæ mare ejicit ad littus, possint prohiberi, ne auferantur? th. 25. ξ. p. 797.

An fures avium majorum pecuniæ pœna sint coërcendi? th. 25. ξ. p. 797.

Quid de apibus dicendum, an illæ quoque sint furti ferarum objectum. thes. 25. ξ. pag. 798. 799. 800.

An fures apum & favorum laqueo sint puniendi? Affirmant alii, alii negant? th. 25. pag. 800.

An spoliantes cadavera punitorum vel suspensorum capitis pœna afficiendi sint? Affirmant alii. alii negant. th. 25. o. p. 800.

An juste corpora furum suspensorum in patibulo relinquantur. Aff. th. 25. o. ϛ. 800.

An rectè corpora suspensorum Medicis ad anatomiam concedantur? Affirm. thes. 25. o. p. 801.

An Sacculatii seu Bursicopi, die Beutelschneider / qui subtilitate & celeritate quadam fallendo, pecuniam ex sacculis subtrahunt, ultimo supplicio sint puniendi? th. 25. π. 802.

An furtum frumentarium puniatur regulariter mortis supplicio? Neg. th. 25. π. pag. 802. Excip. ib.

An inter causas mitigantes furti pœnam ordinariam interceſſio puellæ furem in matrimonium petentis referenda sit? Neg. th. 25. τ. p. 804.

An fur aratrorum, qui aratra furatur, vel ex iis vomeres, aliaque instrumenta aufert, perinde ut alius fur sit puniendus? Aff. th. 25. τ. p 804.

An Nobiles, Clerici ac Studiosi, si criminis hujus reos se fecerint, & furtum sit magnum, æquè ac alii fures pœnâ suspendii sint afficiendi? Affirm. thes. 25. τ. p. 804.

An fures Judæi, ubi hoc consuetudine legitima receptum, à pedibus, extra hanc verò regulariter à collo sint suspendendi? Aff. th. 25. τ. p. 804.

An fur deprehensus in aliquo territorio, ibidem puniri possit, ob furtum in alio loco & territorio commissum? Aff. thes. 25. τ. p. 804.

An solùm ob tignum furtivum, an vero ob quodlibet alienum detur hæc actio de tigno? th. 28. p. 805. & α. 806.

An actio de tigno detur contra eum, qui ignorans tignum esse alienum aut furtivum b. f. junxit. Affirm. th. 28. pag. 805. & γ. pag. 806.

An actio de tigno detur contra fabrum lignarium, qui junxit, licet ædes non possideat? Neg. th. 28. p. 805.

An contra eum detur, cui is, qui junxit ædes, vendidit? Neg. th. 28. p. 806.

An contra bonæ fidei possessorem in duplum detur; ac si datur, an sit ratione ejus pœnalis, an mixta? th. 29. p. 807.

An is, qui junxit, teneatur actione in duplum, sive bonâ sive malâ fide junxerit? th. 29. 6. p. 807.

An b. f. jungens dupli condemnationem evitare possit, si tignum eximere velit? Neg. thes. 31. p. 809. & α. Affirmant alii. ibid.

An Præsidis vel Magistratus officio incumbat, prospicere, ne ruinis civitas deformetur. Aff. th. 31. β. pag. 809.

An Magistratus ad refectionem ruinam minantium, & ad exstructionem dilapsarum ædium cives compellere possit? Affir. th. 31. β. p. 809.

An ad vendendam aream cogi possit civis extructionem negligens? Affirm. thes. 31. β. p. 809.

An Fisco vindicetur ædificium, areaque neglecta ultra modum & tempus? Affirm. th. 31. β. p. 809.

An non reparans domum communem, vel sumtus non restituens partem suam amittat? Aff. th. 31. β. p. 809.

An subsidiaria actio habeat locum, ubi ordinaria datur? Neg. th. 32. γ. p. 810.

An sicuti ob furtum servi non tenetur Dominus, cum eo carere nequeat, sed ipsum noxæ dedendo liberatur; ita quoque si uxor vel liberi hospitis damnum intulerint, hac actione non teneatur hospes, cum & his carere nequeat? Alii affirmant, alii negant. th. 36. β. p. 813.

An ii, qui Studiosos in Academiis recipiunt, & illis victum præbent, pro exercitoribus cauponæ habendi sint? Neg. thes. 36. α. p. 813.

An ii, qui, in nundinis, mercatoribus vel aliis hospitium atque victum præbent, pro exercitoribus cauponæ sint habendi? Neg. th. 36. α. p. 813.

Source : BIU Cujas

Si familia, id est, tres ad minimum servi, furtum fecerint, vel damnum dederint, an ratione omnium servorum teneatur Dominus? Affirm. thes. 38. ε. pag. 817.

An sit differentia inter actionem furti, & condictionem furtivam? Affirm. thes. 38. ε. pag. 817.

An Oleam secans, antequam radices egerit, teneatur edicto arborum furtim cæsarum &c. Aff. th. 44. δ. p. 823.

Quid, si quis arbores lucrifaciendi causa cædat, an actione furti teneatur? Affirm. th. 45. δ. p. 824.

An non, cum supersint ob rapinam alia ordinaria & civilia remedia, utputa actio furti, item actio Legis *Aquiliæ*, & condictio, superflua sit actio vi bonorum raptorum? Neg. th. 47. β. p. 826.

An is, qui errore ductus, suam rem esse existimat, & imprudens juris eo animo rapit, quasi liceat Domino rem suam etiam per vim à possessoribus auferre, absolvi debeat de pœnâ rapti? *Aff.* th. 48. ε. p. 826.

An actio vi bonorum raptorum latius pateat, quàm nomen ejus præ se fert? *Aff.* th. 48. ζ. p. 828.

An prosit ei, qui vi rapuit, ad evitandam pœnam, si ante judicium restituat rem, quam rapuit? Neg. th. 49. pag. 828. & δ. p. 829.

An quadruplicetur & duplicetur intra annale tempus, verum rei pretium, an verò id, quod interest? th. 49. α. p. 828.

Cur fur manifestus majorem dependeat pœnam, quàm raptor? th. 49. γ. p. 828.

An conveniri possit raptor actione furti vel non manifesti vel manifesti? *Aff.* thes. 50. p. 829. & α. ibid. & β. p. 830. & γ. ibid. alii negant ib.

An actio vi bonorum raptorum sit perpetua, quod ad rei persecutionem attinet, annalis verò quoad pœnam. Aff. th. 50. ε. p. 850.

Quid ad hoc requiratur, ut grassator seu raptor capite puniri queat? thes. 50. η. pag. 831.

An de raptu paciscì vel transigere liceat? th. 50. η. p. 831.

An grassatores in villis, oppidis & ædibus privatis, homines vi rebus suis spoliantes, iisque bona sua auferentes pœnâ robbariæ ordinariâ affici debeant? Affirm. th. 50. θ. p. 832.

An vi bonorum raptorum de Jure Civili teneatur ille, cui Dominus metu coactus, rem suam tradidit? Neg. thes. 51. δ. pag. 832.

An pœna robbariæ pertineat ad grassationes in plateis? Neg. th. 51. δ. p. 833.

An si viatoribus vel mercatoribus in viâ publicâ res surripiantur, Principes vel Domini territorii eas restituere obligati sint? Aff. th. 51. δ. p. 833.

An si plures unà robbariam committant, omnes in solidum teneantur, ac pœnâ capitis afficiendi sint, licet dispar eorum fuerit opera? Aff. th. 51. δ. p. 833.

An Raptori competat beneficium cessionis? Neg. th. 51. δ. p. 833.

An damnetur jure merito illa fisci rapacitas, quâ miserandas naufragorum reliquias sibi vindicat? Aff. th. 52. η. p. 834.

An improbanda sint illorum populorum statuta & mores, apud quos merces in mare jactas navis levandæ causa, recuperare quidem vectores possunt, sed intra breve solum temporis spatium: cujusmodi est illa Gallorum lex, quæ dorum mensium præfinit tempus persequendis rebus jactis ac perditis. Quod si neglectum fuerit, tertiam extractarum rerum partem Urinatoribus, tertiam Ammyralio seu Thalassiarcho, & tertiam fisco addicit? Affir. th. 52. η. p. 834.

An fures, qui ex incendio vel naufragio furantur, secundum hodiernam consuetudinem laqueo puniendi sint? Affirm. thes. 52. η. p. 835.

An contra eum, qui orto incendio ædium suarum defendendarum gratia vicini ædes destruxit, actio ex edicto de Incendio, & ex L. Aquilia detur? Neg. th. 52. η. p. 835.

An incendium culposum, si culpa lata admissum fuerit, criminaliter puniri possit fustigatione vel aliis pœnis? Affirm. th. 52. η. p. 835.

An honor atque fama præstet reliquo patrimonio? Aff. th. 53. p. 836.

An ad actionem injuriarum sola convitia sufficiant sine circumstantiarum adjectione? Aff. th. 54. β. p. 836.

An injuria, quæ per famosum libellum alicui illata

Source : BIU Cujas

illata dicitur, ad verbalem referatur? Affirm. th. 54. γ. p. 836.
An veritas convitii excuſet à pœnâ injuriarum? Neg. th. 55. p. 837.
An injuria ſine animo & affectu injuriandi committi poſſit? Neg. th. 55. β. p. 838.
An oriatur actio injuriarum, quotiescunque quid dicitur, quod alterius pudorem & famam ſuggillat & lædit, opinionemque apud bonos viros gravat? aff. th. 55. γ. p. 838.
An injuriam inferat Impubes, Infans & Infantiæ proximus? Negat. theſ. 55. δ. pag. 839.
An ætas pubertati proxima injuriæ faciendæ, & per conſequens pœnis legum delicta vindicantium ſit obnoxia? aff. th. 55. δ. p. 839.
An furioſi & mentis impotes injuriam inferre poſſint? Neg. th. 55. δ. p. 839.
An injuriarum actione teneantur ebrii? Neg. th. 55. δ. p. 839. Limit. ib.
An injuriarum actione teneatur is, qui per iracundiam injurioſa dixit verba, & poſtea animo ſedato revocat atque pœnitet? Neg. th. 55. δ. p. 839.
An excuſet ab injuriandi animo error in perſonâ, & proteſtatio ſive præfatio honoris? Neg. th. 55. ε. p. 840.
An excuſet injuriantem, ſi injuriam à ſe prolatam ab alio ſe audiviſſe dicat? Neg. th. 56. pag. 841. & α. ibid.
An excuſet injuriantem, ſi ad alterius mandatum injurias evomuerit? Neg. theſ. 56. p. 841. & β. pag. 842. γ. ib.
An etiam Miniſtri Eccleſiæ & Sacerdotes injuriarum teneantur, quando pro concione certam perſonam ex rumore aliquo, & non obſervatis prius obſervandis, criminis alicujus arguunt? affirm. theſ. 56. pag. 841. & δ. p. 842.
An afficiatur injuriâ is, cujus contumeliam injurians intendit, licèt læſus non intelligat? aff. th. 57. p. 843. & α. β. γ. ibid.
An injuria cognato facta toti cognationi fiat? Neg. th. 57. p. 843.
An heredibus injuria fiat, ſi defuncto injuria inferatur? affirm. theſ. 57. p. 843. & μ. pag. 846.
An pater injuriarum actionem filio competentem eo invito remittere poſſit? affir. th. 57. ζ. p. 844. Diſting. ib.
An Prælatus remittere poſſit injuriam Eccleſiæ illatam? th. 57. ζ. p. 844.
An maritus injuriam uxori factam ſuo quoque nomine tanquam ſibi illatam exequi poſſit? aff. th. 57. η. p. 844.
An uxori ob injuriam marito illatam actio injuriarum competat? Neg. th. 57. η. p. 844. Limit. ib.
In quibus conſiſtat læſio in factis ad contumeliam ſpectantibus? th. 58. p. 846. & β. γ. δ. ε. ζ. η. ſeqq. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853.
An, ſi injurians ſummam æſtimatam moderatam atque à Judice actori adjudicatam ſolvere nequeat, eò quod ſolvendo non ſit, hoc caſu Judex poſſit mutare pœnam civilem in criminalem? affirmant alii, alii limitant. th. 60. α. p. 855.
An æſtimatoria actio cedi queat? Neg. th. 60. α. p. 856.
An judex in moderandâ æſtimatione omnes benè conſiderare debeat circumſtantias, & reſpectum habere, non ad tempus, quo judicatur, ſed ad id, quo facta eſt injuria? Aff. th. 60. α. p. 856.
Quousque extendenda ſit infamia? theſ. 60. ε. γ. p. 856. 857.
An Judex reſervans honorem, rationem cur id fecerit, addere debeat, & ſi hoc omiſerit, an appellatio locum habeat? Neg. th. 60. δ. p. 857.
An in actione injuriarum reali opus ſit reſervatione famæ? Neg. theſ. 60. δ. P. 857. alii affirm. ib.
An infamis fiat injurians, ſi per procuratorem ſe defendat? Neg. th. 60. δ. p. 857.
An evitet infamiam reus, ſi gratis cum actore paciſcatur, vel autore Judice? affirm. th. 60. δ. p. 857.
An ceſſet infamiæ pœna, ſi reus ſolvat æſtimationem injuriæ ante condemnationem, vel, quod tutius eſſe putant, ante litis conteſtationem? affirm. theſ. 60. δ. p. 857.
An evitetur infamia, ſi pœna gravior per ſententiam ultra legem imponatur? affirm. th. 60. δ. p. 858.
An ceſſet infamia, ſi à Judice incompetente, vel etiam ab arbitro, vel arbitratore, ſententia lata ſit? affirm. theſ. 60. δ. pag. 858.

Source : BIU Cujas

An cesset infamia, si reus precibus ab actore impetraverit, ne secum ageretur? Aff th. 60. δ. p. 858.

An actio ad Palinodiam sit quasi civilis, & cur? th. 61. p. 859.

An competat actio ad Palinodiam adversus quemcunque injuriantem, etiam nobilem, imò & Clericum? Affirm. thes. 61. γ. p. 859.

Quomodo inter se differant declaratio, deprecatio & palinodia? thes. 61. ε. pag. 860.

An actioni ad Palinodiam in realibus injuriis detur locus? Negat. thes. 61. ε. p. 860.

An actio ad Palinodiam obtineat in omni verbali injuriâ? Negat. thes. 61. ε. p. 860.

An ad recantationem adigendi sint ii, qui verba inhonesta & obscœna contra aliquem evomunt? Negat. thes. 61. ε. pag. 860.

An Reus Palinodiam in levibus injuriis evitare possit, si ante litis contestationem declaret atque testetur de bonâ fama injuriati? Aff. th. 61. ε. p. 860.

An actio ad Palinodiam in heredem transeat injuriantis? Neg. th. 61. ε. p. 860.

An actio hæc transeat ad heredes injuriati? Aff. th. 61. p. 860.

An Reus Palinodiam canere nolens, si præsens sit, pro qualitate personæ & delicti pœnâ pecuniariâ aut carcere aliquot dierum coërceri, & si adhuc recantare detrectet, duriori carcere, item cibatione jejunâ, cum aqua & sicco pane, mit Wasser und Brodt/ puniri possit? Aff. th 61. ε. pag. 860.

An Judex in casu contumaciæ rei absentis ad pœnam banni procedere possit? Affirm. th. 61. ε. p. 861.

An Christianus ignominiosè nominando Judæum, injuriam committere, & ad Palinodiam per sententiam adigi possit? Aff. th. 61. ε. p. 861.

An licita sit injuriarum retorsio? Aff. th. 62. α. p. 861.

An injuriarum retorsio divino & naturali Juri repugnet? Negat. thes. 62. α. pag. 861.

Quomodo retorsio debeat esse comparata? th. 62. α. p. 862.

Quo pacto excedatur legitimus retorquendi modus? th. 62. α. p. 862.

Cui competat jus retorsionis? th. 62. α. p. 863.

An competat jus retorsionis Servo, Bannito &c. Neg. th. 62. α. p. 863.

Contra quem detur retorsio? thes. 62. α. pag. 863.

Quomodo retorsio fieri debeat. thes. 62. α. pag. 863.

In quo consistat effectus Retorsionis? th. 62. α. pag. 863.

An factâ Retorsione cesset actio ad Palinodiam? th. 62. α. p. 868.

Pœna injuriarum qualis sit? thes. 63. p. 868. & α. ibid. & seqq.

An leviores injuriæ quandoque pro attrocioribus habeantur, sicque ad altam seu superiorem referantur Jurisdictionem? Aff. th. 63. α. p. 866.

An is, qui leviter tantùm percussit magistratum, alapam fortè impingendo, jure fustigatione aut manûs amputatione puniatur? Aff. th. 63. α. p. 866.

An is jure meritò, qui magistratum percussit vulneravit, præter damni ac impensarum, præstationem, quas in curationem læsus fecit, pro arbitrio Judicis, vel relegatione, vel fustigatione, vel manûs amputatione, quandoque etiam pœnâ mortis puniatur? Affirmat. thes. 63. x. pag. 866.

An liberi parentes, aut pulsantes, aut verberantes, vel manûs amputatione, vel fustigatione, vel relegatione perpetuâ, vel mulcta aut carcere sint puniendi? Aff. th. 63. α. p. 866.

Quando Turbatores Sacrorum gladio sint puniendi? th. 63. α. p. 866.

Quomodo injuriarum actio tollatur? th. 64. p. 867. & α. p. eâd.

An orationis Dominicæ recitatione, & usu sacræ synaxeos dissimulata injuria censeatur? Neg. thes. 64. p. 867.

An dissimulatio seu remissio tacita non solùm civilem tollat injuriarum actionem, sed etiam criminalem? Affirm. thes. 64. δ. p. 869.

An judicis officium sit, injuriarum actionem vel vindictam maximè restringere, ut quæ non ex asse semper cum professione veri Christianismi congruit? Aff. th. 64. δ. & ε. p. 869.

An communis salutatio ex honestatis necessitate facta, ad evitandum vulgi rumorem, tacitam remissionem inducat? Neg. thes. 64. δ. p. 869.

Quid juris, si quis â Sacerdote Confessionario injuriâ affectus sit, & confiteatur ei sacra usu-

Source : BIU Cujas

usurus synaxi peccata, an confitens confessione non obstante nihilominus dein injuriarum contra eum agere poterit? Aff. th. 64. n. p. 870.

Quid requiratur ad id, ut pactum super injuria subsistat? th. 64. n. p. 870.

An ad Officium Judicis pertineat, non statim litigantes ob injurias ad processum admittere, sed amicabilem prius tentare compositionem, & ad privatam animorum exacerbatorum reconciliationem adhortari? Aff. th. 64. n. p. 870.

An injurians, qui per declarationem se à palinodia liberat, nihilominus ex officio possit puniri? Aff. th. 64. n. p. 871.

An mutuâ compensatione injuriæ regulariter tollantur? Neg. th. 64. n. p. 871.

An compensatio, licet â partibus non opponatur, â judice tamen ex officio possit suppleri, dictata tamen utrique mulctâ vel pœna? Aff. th. 64. n. p. 871.

An præscriptio annalis pertineat ad palinodiam? Aff. th. 65. δ. p. 872.

An injuriæ reales anno præscribantur? Affir. thes. 65. ζ. p. 873.

An præscriptio injuriarum verbalium interrumpatur sola citatione, non verò libelli oblatione? Affir. th. 65. ζ. p. 873.

An præscriptionis exceptio locum inveniat, si actor citationem impetrans, in termino non compareat, reu que sic ab instantiâ absolvatur, & actor ad refusionem expensarum & cautionem de lite prosequenda condemnetur, is verò intra annum rursus non agat, & actionem intentatam non continuet? Affir. th. 65. ζ. p. 874.

An actio injuriarum annalis, litis contestatione fiat perpetua, ut non solum contra injuriantem, sed & contra ipsius heredes post mortem injuriantis ad 30. vel 40. annos duret? Aff. th. 65. ζ. p. 874.

An exceptio præscriptionis injuriarum non solùm sit dilatoria, sed & peremtoria, sicque in vim peremtoriæ etiam post litis contestationem apponi possit, ac si proponatur super eam definitivè pronunciari debere? Affir. th. 65. ζ. p. 874.

Unde pasquillus nomen suum habeat? th. 66. γ. p. 874.

Quot modis famosus libellus sumatur? th. 66. γ. p. 874.

An ac famosum libellum nominis omissio requiratur? Alii Affirmant, alii negant. th. 67. γ. p. 875.

An necessario nomen ejus, in cujus injuriam libellus famosus scriptus est, exprimi debeat? th. 67. γ. p. 876.

Quid de eo dicendum, qui fictum adhibet nomen, an is â pœna ordinaria sit immunis? Neg. th. 71. γ. p. 880.

An levior dictetur pœna consulenti vel mandanti, ut pasquillus conficeretur? Aff. th. ε. p. 880.

An mitius puniatur, qui ab altero injuria ante provocatus & læsus libellum famosum confecit? Affir. th. 71. ε. p. 880.

An is, qui pasquillum à se confectum, antequam tota ejus series vel forma publicaretur, dilaceravit, vel eum affixum pœnitentia ductus, antequam divulgaretur, refixit, mitiorem pœnam sentiat? Aff. th. 71. ε. p. 880.

An is, qui libellum famosum â se confectum alio quodam libello contrario revocat, affirmans, ea, quæ in libello famoso antea proposita fuerunt, esse falsa & ex calore iracundiæ profecta, lenius puniatur? Aff. th. 71. ε. p. 880.

An incidat in pœnam, qui libellum famosum invenit vel legit, sed illum sustulit, non autem divulgavit, sed vel laceravit, combussit, vel etiam saltem retinuit & suppressit? Neg. th. 71. ε. p. 880.

An ullam incurrant pœnam Bibliopolæ, & librorum negotiatores, ementes in nundinis scriptum, quod pro famoso habeatur libello? Neg. thes. 71. ε. p. 881.

An famosus libellus tam de jure civili veteri, quàm novo inter delicta privata recenseatur? Aff. th. 71. ζ. p. 881.

An si multi simul per libellum famosum injuriam inferant, singuli in solidum conveniri possint? Aff. th. 71. ζ. p. 881.

An libellum famosum per alium libellum famosum, per modum retorsionis repellere liceat? Neg. th. 71. ζ. p. 881.

An Judex possit schedulas, quas appellant notificationis, sine nomine notificantis, unde mille sequuntur vexationes, recipere? Neg. th. 72. γ. p. 882.

An Denunciator debeat producere testes idoneos? Affir. th. 72. γ. p. 882.

Am

Source : BIU Cujas

An is, qui ulciscendi sui causa defert eum, à quo provocatus est, delator sit? Neg. th. 72. γ. p. 882.

An de honore & existimatione viri gravis & honesti aliquid detrahatur verbis injuriosis à levi homine in eum prolatis? Neg. th. 72. δ. p. 883.

An is, qui alterius uxorem inhonestè contrectat, exilio vel alia pœna extraordinaria puniri possit? Affirm. thes. 76. δ. pag. 886.

An in infligenda pœna ob abactionem partus Jus Civile quoque distinguat inter partum animatum & inanimatum, aut an nulla habita distinctione, utroque casu pœnam solum infligat extraordinariam? th. 79. δ. p. 888.

An is extraordinariè puniatur, qui matre gravida demortuâ partui non succurrit, sed eum, cum adhuc servari posset, in utero relinquit, nec exsecari curat? Aff. th. 79. ε. p. 891.

Quo tempore partus habeatur vitalis? th. 79. ζ. p. 892.

Quid si homo à circulatoribus interemptus fuerit, an actio ædilitia in factum, an verò pœna extraordinaria ex l. ult. locum habebit? thes. 87. γ. p. 897.

An Cadavera defunctorum ob contractum æs alienum arrestare, & sepulturam eorum prohibere adhuc sit in usu? Neg. th. 88. η. p. 899. 900. η.

An intra trigesimum bona defuncti queant arrestari? Neg. thes. 88. ι. pag. 900.

An cadavera sine permissu Superioris pervices vel oppida transvehere liceat? th. 88. ι. p. 901.

An aliquid parochis & ædituis propter cadavera prætervecta debeatur? Neg. thes. 88. ι. p. 901.

Quid juris, si quis cadaver nondum sepultum lædat, v. g. vulnerando, mutilando & brachium vel caput abscindendo? th. 89. β. p. 902.

An exhumare cadavera semel sepulta prohibitum sit? thes. 89. δ. pag. 903.

An licitum sit domino cadaver in loco suo privato tanquam alieno sepultum, privata inde autoritate eruere? Neg. th. 89. δ. p. 903.

An, si occisos in alio territorio sepultus sit, quàm ubi homicidium est commissum, dominus istius territorii cogi possit, ut extrahat corpus, & ad forum delicti transmittat? Neg. th. 89. δ. p. 903.

An cadavera punitorum de furca aut rota tollere liceat? Neg. thes. 89. δ. p. 904.

An licitum sit privatis, privata autoritate locum supplicii sanctum invadere? N. th. 89. δ. p. 904.

An hæreticorum cadavera, si per violentiam aut alio casu in cœmiterio tumulati fuerint, & ab aliorum corporibus discerni queant, exhumari & procul ab Ecclesiastica sepultura, jactari debeant? Aff. th. 89. δ. p. 904.

An sepulturæ in templis sint permittendæ? Aff. th. 91. β. p. 907.

An abigeus sit, qui â stabulo, non â sylva vel grege abegit pecus? th. 96. γ. pag. 913.

An ille lenius puniatur, qui ê stabulo abegit domitum pecus, non â sylva nec grege? Aff. th. 96. γ. p. 613.

An committatur crimen prævaricationis ab advocatis? th. 100. α. p. 916.

Quid de eo fiat, sive privato judicio, sive publico prævaricatus sit, hoc est, prodiderit causam? th. 100. α. p. 916.

An advocatus in crimen prævaricationis incidat, qui cum clientem suscepisset, cognitis instrumentis ejus, atque ita perspectis causæ secretis, isti patrocinio renunciat, & adversarii causam defendendam suscipit? th. 100. γ. p. 917.

An consanguineus banniti alicujus, receptans eum scienter, incidat in pœnam statuti? th. 104. p. 920. & α. 921.

Si quis scienter ad se receptum facinorosum per aliquot dies in domo sua retinuerit, & postea magistratui indicet, an nihilominu hujus delicti reus sit? Neg. th. 105. p. 920.

An quis ob solam scientiam delicti jam commissi, si id non revelaverit, pœnâ aliquâ teneatur? Neg. th. 105. p. 920.

Quid si delicti perpetrandi quis notitiam habeat? th. 105. α. p. 921.

An ille criminis læsæ Majestatis reus & pœna ordinaria puniendus sit, qui scit aliquem habere conatum illum perpetrandi, & non revelat? Affirmant alii, alii distinguunt. th. 105. ε. p. 922.

An deficiente probatione plena, actio ad exhibendum tanquam præparatoria actionis expilatæ hereditatis instituti possit? Aff. th. 108. θ. p. 928.

Ancon-

Source : BIU Cujas

An concurrant cum accusatione expilatæ hereditatis actiones ordinariæ, sc. hereditatis petitio, rei vindicatio, actio ad exhibendum. &c. affirm. thes. 108. θ. pag. 928.
Quid sit stellionatus, & quinam hoc crimen committant? thes. 109. δ p. 930. 931. 932.
An cesset stellionatus accusatio, si adversarius de fraude & crimine participet? Aff. th. 109. ι. p. 933.
An is, qui scienter atque dolosè terminos amovet, pœna capitis puniri possit? Neg. th. 110. ζ. p. 936.
An quis in duobus collegiis licitis regulariter esse possit? Neg. th. 112. γ. p. 939.
An is, qui duas diversas artes mechanicas exercet, ad onera & statuta utriusque collegii obligetur? Aff. th. 112. γ. p. 939.
An potestas collegii se eo usque extendat, ut ad collegium suum amplectendum aliquem compellere possit? Neg. thes. 112. γ. pag. 939.
An collegii semel extincti restauratio sine veniâ Superioris fieri possit? Neg. thes. 112. γ. p. 940.
An Zygeni sive Cingari in Republica sint tolerandi? Neg. th. 114. α. p. 941.
An ludus latrunculorum seu Scacchiæ inter ludos licitos sit referendus? aff. th. 154. β. p. 942.
An ebriositas sit delictum? aff. th. 114. γ. p. 942.
An Ebriosis in vitio morientibus, honesta denegetur jure sepultura? aff. th. 114. γ. p. 942.
An hodiè actionum popularium adhuc sit usus, an verò planè in desuetudinem abierint? Neg. th. 116. η. p. 944.

In Exercitatione XLIX.

AN privatum Judicium sæpè concurrat cum publico? aff. th. 4. α. p. 949.
An in causis criminalibus probationes luce meridiana clariores (ad condemnandum scilicet) requirantur? Affirm. th. 4. α. pag. 949.
An omnia judicia criminalia infament, sive per accusationem, sive per inquisitionem procedatur? Aff. th. 4. α. p 950.
An in judiciis publicis sive criminalibus procurator admittatur? Neg. th. 4. α. p. 950.
Cur mulier accusare nequeat? thes. 7. ζ. pag. 953.
An liberi, licet accusare parentes non possint, suarum tamen rerum conservandarum causa de facto eorum civiliter in crimine læsæ Majestatis conqueri possint? Affir. th. 7. λ. p. 953.
An non solùm omnes regulariter delinquentes accusari possint, sed & de quovis delicti genere accusatio procedat, sive sit delictum publicum, sive privatum? Aff. th. 7. ξ. p. 954.
An ob mentis defectum accusari nequeant infanites & furiosi? Affirm. thes. 5. ξ. pag. 955.
An liceat accusare accusantem? Neg. th. 7. ξ. p. 955.
An consuetudo, ut reus in conspectu populi apud publicum Judicii consessum accusaretur, defenderetur & tandem â judice sententia publicaretur, adhuc hodie in usu sit, voceturque die Heegung des Nothpeinlichen Halß-Gerichts? Aff. th. 7. ξ. p. 955.
An in criminalibus accusator intentionem suam probare teneatur? Aff. th. 7. ξ. pag. 955.
An possit Judex accusatori incarcerato vel custodiæ tradito certum terminum præfigere, intra quem accusationem vel etiam probationem absolvat? Affirm. thes. 8. ζ. p. 957.
An Inquisitio à reo publici criminis per remedium L. diffamari anteverti possit? th. 9. γ. p. 959.
An differant detineri in custodia & incarcerari? Aff. th. 10. γ. p. 961.
An incarcerato reo concedi possit salvus conductus, quando Judex, lite seu processu adhuc pendente, ex actis inquisitionalibus informatus reum innoxium fore delicti, cujus insimulatur, credit? thes. 16. η. pag. 994.
Quot modis salvus conductus tollatur, vimque suam amittat? th. 16. η. p. 964.
An delinquens remissionem impedire possit, si judex sua sponte eum remittere velit? Neg. thes. 12. β. p. 968.
An fieri possit, ut punitus ab uno Judice propter unum delictum, petatur remitti ad alium judicem pro alio delicto puniendus? Aff. thes. 12. β. p. 968.
An judex requisitus criminosum remittere nolens, teneatur cuique ipsum requirenti justitiam administrare & reum punire, ne crimina maneant impunita? Affir. th. 12. β. p. 968.
An Judex domicilii, vel delicti commissi compelli possit, ut avocet delinquentem? Neg. th. 12. β. p. 968.
Quid dicendum, si Judex reum fugientem in suo persequi cœperit, an transfugientem in alienum territorium non intermissâ persecutione, apprehendere possit? Neg. th. 13. p. 968. & α. ibid.
An si carcere inclusus aufugerit, commentarienſis

Source : BIU Cujas

rjensis seu carceris præpositus, item custodes, si fraus vel negligentia eorum subsit, jure merito graviter puniantur? Affir. th. 14. p. 968.

An ad custodis officium pertineat, ut ferrum vel venenum in carcerem inferri non patiatur? Aff. th. 14. ε. p. 970.

An pater incidat in pœnam privati carceris, filium correctionis causa per aliquod tempus certo conclavi includat? Neg. th. 16. α. p. 971.

An Dominus in vincula servum conjiciens, aut loco aliquo includens incurrat pœnam? Neg. th. 16. α. p. 971.

An infantes regulariter incarcerari possint? Neg. th. 16. θ. p. 971.

An carceris pœna infligi possit Ministris Ecclesiæ, mit Priesterlichen Gehorsam / si vel remotionem totalem nævis levioribus non meruerint, vel de emendatione nondum admoniti fuerint? Affirm. thes. 16. θ. p. 971.

An Nobiles ac Magistratus subditos contumaces carcere coërcere possint? Aff. th. 16. θ. p. 972.

An carceratus arbitrariè puniri possit, qui stuprat filiam vel ancillam custodis? Aff. th. 16. θ. p. 972.

An distinctis in carceribus plures delicti complices custodiendi, sicque separandi sint? Aff. thes. 16. θ. p. 972.

An incarcerati antequam juramentum de non vindicando carcere, vulgo Urphedam, præstiterint, dimitti possint? Neg. th. 16. θ. p. 972.

An in Principes Imperii committatur crimen læsæ majestatis? Distingv. thes. 18 pag. 974.

An in Imperatorem Romanum crimen læsæ Majestatis committi possit? Aff. th. 18. α. p. 974.

An committatur hoc quoque crimen in Augustam? Alii negant, alii affirmant th. 18. α. p. 974.

An is in hoc crimen læsæ majestatis incidat, cujus dolo malo consilium initum fuit quo quis Magistratus Reipublicæ, quive Imperium potestatemve habet, occidatur, quales sunt viri Illustres, qui consiliis aut consistorio Principis intersunt, & pars corporis ejus censentur, Duces exercituum, aliique? Aff. th. 18. β. p. 975.

An necessariò requiratur, ut delinquens odio, & contemplatione Principis tale quid fecerit, an verò sufficiat, eum odio privato ductum contra consiliarium de ejus nece cogitâsse, aut delictum hoc commisisse? Aff. th. 18. β. p. 975.

Quot modis hodie crimen læsæ Majestatis adversus Imperatorem committi possit? th. 18. γ. p. 975.

Quid de Rege Romanorum dicendum, an & in hunc crimen hoc committi poterit? Aff. th. 18. γ. p. 977. cum limit. ibid.

An in Pontificem Romanum, quatenus Princeps & in S. Petri Patrimonio summus & potentissimus, crimen læsæ Majestatis committi possit? Aff. th. 18. δ. p. 976.

An Imperator Romanus, vel alius Princeps, vel etiam eorum subditi crimen hoc in Pontificem committant. th. 18. δ. p. 977.

An perpetretur hoc crimen duntaxat â subditis majestatis? Aff. th. 19. p. 977.

An tales inveniantur, qui contendunt, etiam â non subdito atque peregrino crimen hoc committi posse? Aff. th. 19. α. p. 978.

Qualis sit differentia inter crimen perduellionis & læsæ majestatis? th. 19. γ. p. 979.

An tribus modis committatur crimen perduellionis? Aff. th. 20. α. p. 981.

An subditis, fide â Principe seu ab Imperante data non servata nec præstita, licitum sit, subjectionem ei denegare, adversus eum arma sumere, & vitæ ejus insidias struere? Affirmant alii, aii Disting. th. 20. α. p. 982.

An si feuda possideat in vel extra territorium hujus criminis reus, cujus Dominus non est, is, in quem deliquit, an & ea publicentur? th. 20. ε. p. 985.

An reus perduellionis ipso jure eo ipso, quod commisit delictum, an vero post sententiam demum declaratoriam bona sua amittat? th. 20. ε. d. 985. 986.

An filii Rei perduellionis patris fiant infames? Aff. th. 20. ζ. p. 986.

Quid de naturalibus statuendum, an & hi in liberorum classem, quos paterna comitatur infamia, referendi sint? Alii affirmant, alii excipiunt. th. 20. ζ. p. 986.

An filiæ sint exemptæ ab infamiæ pœna, quæ filiis ob paternum irrogatur scelus? th. 20. ζ. 986. 987.

An confiscatio bonorum justitiæ ac naturæ LL. conveniat? th. 20. η. p. 987.

An læsæ Majestatis reus dicatur, qui injussu Principis

Source : BIU Cujas

cipis bellum gesserit? & exercitum comparaverit? Aff. th. 21. α. p. 989.

An quilibet Status Imperii & Dominus subditos suos inobedientes & contumaces, refractarios & rebelles, bello & armata manu invadere possit? Aff. th. 21. α. p. 989.

An speciale crimen læsæ majestatis committant, qui muros violant, aut contumeliosè transiliunt, vel aliundè civitatem quàm per portam ingrediuntur? Aff. thes. 21. α. p. 989.

An crimen læsæ majestatis committant, qui falsam cudunt vel formant monetam? Aff. th. 21. α. p. 989.

An crimen læsæ majestatis committant, qui cum privatus sit, pro potestate magistratuve sciens dolo malo se gerit, id est, Imperium & potestatem dolosè usurpat, aut pro duce se gerit? Aff. thes. 21. α. p. 989.

An crimen læsæ majestatis committat, qui carcerem privatum exercet, aut compedibus vel vinculis aliquem detinet? Aff. th. 21. α. p. 989.

An is, qui eum offendit, qui salvum conductum impetravit, criminis læsæ majestatis sit reus? Affirm. thes. 21. α. p. 989.

An Imperatori maledicens crimen læsæ majestatis committat? Affirmant alii, alii negant. th. 21. δ. p. 990.

An in crimine læsæ majestatis accusator cum reo tormentis sit subdendus, si manifestis indiciis accusationem suam probare nequeant? Aff. th. 21. δ. p. 991.

An is, qui è complicibus conjurationem seu conatum hujus criminis revelat, si re adhuc integra & in exordio statim id fiat, non solùm veniam, sed & præmium atque honorem mereatur? Aff. th. 21. δ. p. 991.

An cesset pœna hujus criminis, si Princeps alicui hujus criminis gratiam fecerit? Aff. th. 21. δ. p. 992.

An cesset pœna, si princeps pacto vel transactione crimen hoc alicui remiserit? Aff. th. 21. δ. p. 992.

An finiatur per obitum Principis, qui sciens, dum vixit, conquestus non est? Neg. th. 21. δ. p. 992.

An læsio Majestatis divinæ committatur Blasphemia, Magia, Apostasia & Hæresi? Aff. th. 22. α. p. 993.

An Blasphemiam committat, qui utitur loquendi formulis, quibus Deus vel falsitatis ac malitiæ accusatur, vel quibus homo Deo maliciosè imprecatur, aut mysteria divina convitiatur, atque sic divino honori detrahit? Aff. th. 22. β. p. 994.

An omne dictum, omne vituperium, convitium, quod fit cum probrosâ quadam irreligiositate & diminutione honoris divini, omne factum in contemptum Dei vergens Blasphemia sit? Aff. th. 22. β. p. 994.

An is mediatè crimen Blasphemiæ committat, qui jurat, vel etiam alteri maledicit per passionem, vulnera & Sacramenta Christi? Aff. th. 22. β. p. 994.

An crimen Blasphemiæ committat, qui Dei, Christi, B. Mariæ Virginis, aut etiam Sanctorum imagines conspurcat, lacerat, stercore maculat, dejicit vel aliis modis violat & dehonestat? Affirm. thes. 22. β. p. 994.

An in beatam Mariam Virginem, reliquosque Sanctos crimen Blasphemiæ committatur? th. 22. β. 994.

An pœna Blasphemiæ immediatè in Deum commissæ sit ultimum supplicium, sive pœna gladii? Aff. th. 22. β. p. 995.

An pœna Blasphemiæ mediatè in Deum commissæ sit tam in Imperio Romano, quàm in terris Saxonicis arbitraria? Aff. th. 22. β. p. 996.

An Blasphemans Sanctam Mariam Virginem si Blasphemia insimul tangit Dei filium pœna ordinaria, aliàs vero extraordinaria, sicuti & is, qui reliquos blasphemat Sanctos, afficiatur? Affirm. th. 22. β. p. 996.

An perjurium tam atrox atque grande delictum sit, ut ipso homicidio propter animæ periculum atque interitum gravius sit? Aff. th. 22. γ. p. 996.

Quid ad perjurium requiratur? th. 22. γ. p. 996.

An sacrorum turbatores, qui se palam concionatoribus in suggesto opponunt, eisve contradicunt, conciones Dei, vel alio modo, administrationes sacrorum impediunt, sint puniendi? Aff. th. 22. δ. p. 997.

An hæresis crimen sit? th. 22. δ. p. 997.

Quid requiratur ad id, ut quis hæreticus sit? th. 22. δ. p. 997.

An hæretici pœna capitali affici queant? Affirmant alii, alii distinguunt? thes. 22. ε. pag. 998.

An protestantes Jure Cæsareo hæretici & ultimo sint afficiendi supplicio? thes. 22. ε. pag. 998.

Quæ sint hæreseos criminis pœnæ Canonicæ? th. 22. ε. p. 998.

Source : BIU Cujas

Quæ sint hæreseos Criminis pœnæ ex Jure Civili? th. 22. ε. p. 999.

An mulieres hæreticæ habeant privilegia dotalia? Neg. thes. 22. ε. p. 999.

An distinctio inter hæreticum theologicè & politicè consideratum, improbanda sit? Neg. th. 22. ε. p. 999.

An coitus omnis extra matrimonium sit ipso jure naturæ illicitus, sive sobolis procreationem respiciat, sive solius libidinis causa fiat? Affir. th. 24. p. 1000. & α. ibid.

An fornicatrix recte dicatur meretrix? Affir. th. 25 p. 1000.

Quæ requirantur ad hoc, ut mulier meretrix dici queat, & ex quibus rectè colligamus, aliquam esse fornicatricem? thes. 24. β. pag. 1001.

An de jure civili fornicatio prohibita sit & punibilis? Neg. th. 25. β. p. 1001.

An de jure Saxonico mulieres meretrices palam se prostituentes & quæstum facientes relegatione temporali vel perpetua puniantur? Aff. th. 24. γ. pag. 1001.

An ob fornicationem tàm sponsæ quàm sponsi dissolvantur sponsalia? Affirm. thes. 25. γ. pag. 1002.

An ob fornicationem hereditas in Saxonico foro amittatur? Negat. thes. 25. γ. p. 1002.

An cognitio & pœna fornicationis non adjurisdictionem inferiorem, sed ad superiorem pertineat? Affir. th. 25. γ. p. 1002.

An stuprum in publicam meretricem cadat? Neg. th. 25. ε. p. 1002.

An committatur æquæ stuprum in Viduam, quàm in Virginem? Affir. thes. 25. ζ. p. 1002.

An immunis sit â dotandi onere, qui remissionem dotis â puella impetravit, aut tempore stupri de certo pretio cum ea convenit? Affir. th. 25. ι. p. 1003.

An, si tantum se exercuit juvenis cum muliere, ut testis libidinis in cunis lusitet parvulus Æneas, obligatus sit stuprator, & ferre puerperii expensas & alere infantem? Aff. th. 25. κ. p. 1003.

An commentariensis stuprum inferens incarceratæ, eadem plectatur pœna de Jure civili, quâ tutor vel curator? Affirm. th. 25. λ. p. 1004.

An mulier, cui quis per vim stuprum inferre conatur, ut virginitatem seu pudicitiam illibatam retineat, seipsam interficere? Neg. th. 25. μ. p. 1005.

An adulterium per proprii thori violationem de jure civili non committatur, sed solum per thori alieni violationem? Affirm. th. 26. γ. p. 1005.

An in eam committatur adulterium, quæ pudicitiam prostituit? Distingv. thes. 27. p. 1006.

An mulier, quæ, quacunque fraude inducta credidit, sibi cum marito rem esse, adulterii rea fiat? Neg. th. 27. p. 1007.

An qui cum alterius uxore, quæ vulgaris fuit, hoc est, pudorem suum vulgavit, & vulgò copiam sui fecit, rem habuit, rectè adulterium commisisse dicatur? Alii affirmant, alii negant. thes. 27. ζ. p. 1007.

An adulterium committatur æquè in uxorem injustam quàm justam? Aff. th. 27. ε. p. 1007.

An adulterium committens dignus censeatur novo conjugio? Neg. thes. 29. ε. p. 1010.

An de jure Civili Justinianeo capitale sit adulterium tantùm ratione maris, quando torus violatur, h. e. quando conjugatus cum conjugata, vel etiam solutus cum ligata se carnaliter commiscet, maritus verò accedens ad solutam virgis solum cædatur, & in perpetuum relegetur? Affirm. thes. 30. δ. p. 1011.

An de Jure Saxonico Electorali adulterium semper & quovis casu sit capitale, exceptâ solùm muliere soluta, quæ fustigationis cum perpetua relegatione sustinet pœnam? Aff. th. 30. δ. p. 1011.

An in infligenda pœna ob adulterium semper loci, seu fori delicti habeatur ratio, reusque puniatur secundum statuta loci, ubi delictum est commissum? Affirm. thes. 30. p. 1012.

An quis regulariter in hoc delicto ex præsumptionibus puniri possit? Neg. th. 30. δ. p. 1012.

An Judæus Christianam uxorem cognoscens gladio puniatur, & gravius adhuc, si id faciat in contemptum Domini nostri Jesu Christi? Aff. th. 30. δ. p. 1012.

An mulieribus concessum sit accusare non solùm maritum adulterum, sed & personam solutam, cum quâ rem habuit? Affir. th. 31. γ. pag. 1013.

An hæc facultas accusandi etiam extraneis concedatur? Negant alii, alii limitant, th. 31. δ. p. 1013.

An vir, qui ipse impudicè vivit, nec mulieri bonos mores colendi autor fuit, eam accusare possit? Neg. th. 31. δ. p. 1013.

An deficientibus accusatoribus possit Magistratus

Source : BIU Cujas

stratus ex officio inquirere? Aff. th. 31. δ. pag. 1013.

An maritus propria autoritate propter adulterium notorium, si scilicet uxor fuerit confessa adulterium, vel in manifesto adulterio deprehensa, vel aliàs convicta, relinquere uxorem possit? Neg. th. 31. δ p. 1013.

Utrum ex Jure Cæsareo veteri pœna adulterii forensis esset vitæ amissio? scilicet an lege Julia aliave hac vetustiori? th. 32. p. 1013. & α p. 1014.

An remittatur pœna ordinaria marito, qui cum uxore aliena prius adulterata rem habuit? Neg. th. 33. p. 1015.

An remissio partis innocentis prosit etiam alteri parti, seu socio vel sociæ criminis? th. 33. ε p. 1016.

An impotentia unius conjugis personæ quoque coadulteranti pœnam mitiget? Aff. th. 33. ϑ p. 1017.

An occasionem damni dans, ipsum damnum dedisse videatur? Aff. th. 33. ϱ p. 1018.

An dissolvatur matrimonium ob constantem debiti conjugalis denegationem? Aff. th. 33. ϱ p. 1018.

An tollatur pœna adulterii, nec planè locum inveniat, si à tempore delicti quinquennium continuum fuerit præterlapsum? Aff. th. 33. δ p. 1018.

Quid de impubertate dicendum, an hæc mitigabit pœnam adulterii ordinariam? Affirmant alii, alii negant, thes. 33. σ p. 1018.

An extrema necessitas ab adulterii crimine excuset? Neg. th. 33. σ p. 1018.

An pœna mitigetur, si confessus est adulter, adulteræ autem confessio eo, quod in fuga sit, haberi nequeat, vel contra? Aff. th. 33. σ p. 1018.

Si verò uterque delinquens præsens fuerit, & alter condemnatus sit ex confessione, alter verò neget delictum, & se defendere paratus sit, an tunc obtineat ordinaria pœna? Neg. th. 33. σ p. 1018.

An bigamia adversetur Juri Divino, Naturali, Civili, Canonico & Privato? Aff. th. 34. α p. 1019. alii negant ibid.

An pœna Bigamiæ mitigetur propter intercessionem legitimæ conjugis? Neg. th. 35. p. 1020.

Cur in Bigamos de jure Civili pœna mortis non sit statuta? th. 35. α p. 1020.

Quid si separati sint conjuges quoad thorum & mensam, & alter bigamiam inierit? thes. 36. p. 1021.

Quid si bigami conscientia victi, ante concubitum se invicem derelinquant, nec copula carnali delictum hoc perficiant? th. 36. β. p. 1021.

An bina celebrans sponsalia bigamus sit? Aff. th. 36. γ. p. 1021.

Si quis aliam absque cognitione & judicio Ecclesiæ & Consistorii duxerit, eò quod primam sponsam initi cum ipso matrimonii pœnituerit, an secundum matrimonium ratum maneat? Aff. thes. 36. δ. pag. 1021.

An cesset pœna bigamiæ, si superinducens vel superinducta persona ad reddendum debitum conjugale fuerit inhabilis? Affirm. th. 36. ζ. p. 1022.

An sacrilegium luxuriosum committatur, quando utraque persona est sacra seu voto obstricta? Aff. th. 37. p. 1022.

An excusandi sint illi barbari, veluti Persæ & vicini Persis populi, ut Medi, Mauri, Æthiopes & Arabes, & hujusmodi similes, in quibus & natus genitrici, & nata parenti jungitur? Neg. thes. 38. γ. p. 1023.

An vitricus cum privigna, noverca cum privigno, socer cum socru, gener cum nuru, & ita deinceps, inter se carnaliter congredi possint? Neg. th. 38. δ. p. 1024.

Quænam de jure civili pœna in incestum sit statuta? th. 38. ε. p. 1024.

An incestum committant frater & fratris filia? Aff. th. 38. ζ. p. 1025.

An amita, vel matertera, vel amita magna, vel matertera magna sine incestu duci possint? Neg. th. 38. ζ. p. 1025.

An fratres & sorores, sive uterini sive consanguinei fuerint, jungi possint? Neg. th. 38. θ. p. 1025.

An vero hoc casu incestus jure gentium censeatur commissus, an juris civilis? th. 38. θ. p. 1025.

Utrum vitricus privigni sui relictam viduam citra crimen incestus ducere queat? Neg. de Jur. Civ. Affirm. de Jure Canonico, thes. 38. λ. p. 1026.

Utrum quis relictam viduam defuncti fratris, defunctæ uxoris suæ, in matrimonium ducere queat sine incestus crimine? Ob einer seines verstorbenen Weibes Bruder

Source : BIU Cujas

Wittibe zu Ehe nehmen möge? Affirm. alii, alii distinguunt? th. 38. λ. p. 1026.

Quæ pœna dictanda sit, si incestus quidem commissus sit extra figuram matrimonii, causam autem illi dedit præcedens matrimonium? th. 38. λ. p. 1027.

An ab incestu excuset ignorantia vel ipsius cognationis aut affinitatis, vel prohibitionis, non quidem ejus, quæ est ex jure naturali vel gentium, sed quæ est ex jure civili? Aff. th. 39. p. 1027.

An pœna incestus extendenda sit ad eum, qui carnaliter cognovit eam, quam ex sacro baptismate levavit, vel quæ eum ex baptismate susæpit? Neg. thes. 39. α. p. 1028.

Quid si vasallus criminaliter incestus damnatus, & bona ejus publicata non fuerint, an civiliter & principaliter nihilominus conveniri possit? Affirm. thes. 39. α. p. 1029.

An is, qui tentavit tantùm vim inferre, etsi effectu non sit potitus, tamen hujus criminis reus efficiatur? Affirm. thes. 40. γ. p. 1030.

An stupro violento rectè annumerabitur illud, ad quod blanditiis, persuasionibus & promissionibus fœmina est inducta? Aff. th. 40. γ. p. 1030.

An stuprum virgini immaturæ, minori scilicet 12. annis illatum, propriè violentum adeoque morte mulctandum sit? Affirm. alii, alii negant. th. 40. δ. p. 1030.

An stuprans violenter minorem semper pœna afficiatur capitali, etiam de Jure Saxonico & Jure Prutenico. Disting. thes. 40. ε. p. 1031.

An pœnam ultimi supplicii incurrat, qui consilio, favore aliave ope stuprum violentum juvat & promovet? Affir. thes. 40. θ. pag. 1032.

An cesset pœna ordinaria in stupro violento attentato, v. g. si stuprator repugnantiam fœminæ, vel alio modo impeditus crimen perficere non potuerit? Aff. th. 40. θ. p. 1032.

An mitigetur pœna, si vi stuprata nubere stupratori, & ille eam ducere velit? Aff. th. 40. θ. p. 1032.

An cesset pœna gladii, si stuprata neget stuprum violentum, aut ejus saltem consummationem, licet stuprator hoc confessus fuerit? Aff. th. 40. p. 1033. 1033.

An cesset omnis pœna in muliere vi stuprata in tantum, ut nullam infamiæ maculam incurrat, sed inviolatæ existimationis permaneat? Aff. th. 40. θ. p. 1033.

An talis vi stuprata sertum vel coronam in capite gerere possit? Neg. th. 40. θ. pag. 1033.

An cessatio pœnæ in tantum extendatur, ut mulier ob tuitionem pudoris ac pudicitiæ stupratorem impunè occidere, sicque conatum ejus reprimere queat? Aff. thes. 40. θ. p. 1033.

An pœna raptûs sit ultimum supplicium? Aff. th. 41. p. 1033.

Quid si raptor fœminam fraudulentis persuasionibus induxerit, & ut secum abiret, illam dolis artibus circumvenerit? thes. 41. β. pag. 1033.

An is, qui mulierem rapit, eam tamen non violat, sed honestè tractat, raptor sit, & pœna raptus teneatur? Neg. thes 41. γ. p. 1034.

An meretricem rapiens raptor sit dicendus? th. 41. δ. p. 1034.

Quid potissimum ad crimen raptus requiratur? th. 41. δ. p. 1034.

An sponsam propriam quoque abducens in crimen raptus incidat? Affirm. th. 41. δ. pag. 1034.

An raptor de jure civili fiat infamis & incapax omnis honori? Aff. th. 41. ε. p. 1034.

An si ancilla vel libertina rapta fuerit, raptoris bona patiantur diminutionem? Negat th. 41. ε. p. 1034.

An pœna ultimi supplicii obtineat, si quis abduxerit virginem nubilem, sed nondum desponsatam, sive desponsatam, sive etiam immaturam, seu nondum viri potentem, uxorem, viduam, monialem, servam aut liberam? Aff. th. 41. ε. p. 1034.

An pœna raptus locum habeat, si quis sponsam de futuro propriam rapuerit invitam de futuro? Aff. th. 41. ε. p. 1034.

An locum habet pœna ordinaria, etiamsi mulier non fuerit per vim rapta, sed metu compulsa sequi raptorem? Aff. th. 41. ε. p. 1035.

An in eo mitigetur pœna, qui credidit, id sibi licere, cum h. m. cesset dolus, ut si rapuit, ne sequeretur matrimonium impar & scandalosum? Affirm. th. 41. ε. p. 1036.

An in Sodomiæ crimen incidat, qui cum Judæa concumbit? Neg. th. 42. α. p. 1037.

Quid si verò quis cum fœminâ mortuâ execrandam exerceat libidinem, an sit crimen Sodomiticum? Aff. th. 42. α. p. 1037.

Qui

Source : BIU Cujas

Qui sint casus, quibus Pax publica violetur. th. 47. γ. pag. 1045.

An is non solum contra pacem profanam vel publicam delinquat, qui actu in eam quid committit, sed & qui contra eandem facere conatur, effectu licet non secuto Aff. th. 47. δ. p. 1045.

An violatores pacis publicæ, si deprehendantur, gladio puniri possint? Aff. th. 47. ε. p. 1046.

Quotuplex sit pœna fractæ pacis? thes. 47. ε. pag. 1046.

An constitutio Imperii de fractâ pace publicâ pertineat etiam ad homines privatos? Aff. th. 47. ε. pag. 1046.

An ex constitutione fractæ pacis publicæ puniri possint ædium effractores & expugnatores, si scilicet expugnatio illa fiat coadunatis hominibus, vi majori atque armata, doloso ac hostili animo? Aff. th. 47. ε. pag. 1046.

An fractæ pacis crimen committant ii, qui coadunatis hominibus, vi majori carceratos cum effractione & hostili animo ex carcere eximunt? Affirmat. thes. 47. ε. pag. 1046.

An Reo criminis fractæ P. P. concedatur tantum salvus conductus generalis non specialis? Aff. th. 47. ε. p. 1046.

An ad id, ut quis pro reo criminis fractæ Pacis publicæ habeatur, sententia declaratoria requiratur? Affirm. thes. 47. ε. pag. 1046.

An diffidatio sit crimen affine, vel potius species criminis fractæ pacis publicæ? Aff. th. 47. ε. p. 1046.

An diffidatio conditionalem pœnam mortis mereatur? Aff. th. 47. ε. p. 1046.

An diffidatio fiat vel ipsius diffidatoris verbis, vel per nuncium, vel per literas, vel signis tantum diffidatoris? Affirm. th. 47. ε. pag. 1047.

An signis diffidatio fiat, quando diffidator suum diffidandi animum signo quodam declarat, mit Brandzeichen Aufstecken / mit Brände und Beseme Anhängen. Aff. thes. 47. ε. p. 1047.

An Mulieres criminis diffidationis reæ fieri possint, cum & Pacem publicam violare queant, licet non semper per seipsas, tamen per illos, quibus hoc in negotio utuntur? Aff. th. 47. ε. p. 1047.

An pœnam diffidationis capitalem incurrat, qui literas diffidatorias ad alterius mandatum emittit? Aff. th. 47. ε. p. 1047.

An pœna diffidationis obtineat, etiamsi damnum nullum fuerit datum, sed diffidatio in terminis conatus substiterit? Aff. th. 47. ε. p. 1047.

Quando licitæ sint diffidationes? thes. 47. ε. pag. 1047.

An minitator, si non habeat, unde in carcere se sustentet, à minitato alendus sit? Aff. th. 47. ε. p. 1048.

An conatus homicidii extraordinariè puniatur, non solùm in homicidio simplici, sed & in qualificato? Affirm. thes. 50. ε. pag. 1050.

An conatus etiam de Jure poli sit levius peccatum, quàm delictum perfectum? Aff. th. 50. ε. p. 1051.

Quid de eo erit dicendum, qui cum alio privatim & in ædibus forsan suis de occidendo tertio deliberat, ulterius autem non progreditur, an & is pœnam sustinebit ordinariam? Neg. th. 50. ε. p. 1051.

Quid de avtochiriâ sentiendum? thes. 25. β. p. 1053. & p. 1054.

An ob conservandam pudicitiam semet ipsam virgo vel mulier interficere queat? th. 52. β. p. 1054.

An ob martyrium evitandum, & ne fidem Christianam ejerare cogamur, quis in proprium sævire cotpus, necemque sibi inferre possit? th. 52. β. p. 1054.

An sine ἀυτοχειρίας vitio atque crimine pulveri pyrio ignis subjici possit, ut classiarii cum navi discerpantur, ne in potestatem hostium veniant? th. 52. β. p. 1054.

An, si Magistratus vel princeps mortem alicui indicaverit, possit is, qui mortem pati debet, ipse exequi, sibique manus violentas inferre? Negat. thes. 52. β. pag. 1054.

An homicidium baculo perpetratum regulariter pro doloso habeatur? Neg. th. 52. ζ. pag. 1056.

An pugno vel alapâ homicidium dolosum fieri possit, pœnaque ordinaria mereatur? aff. th. 52. ζ. p. 1056.

An lapide seu potius jactu lapidis aliquem occidens animum dolosum habuisse regulariter præsumi possit? Neg. th. 52. ζ. p. 1056.

An præsumtio ex percussione baculi in capite vel loco periculoso ad inducendum voluntarium homicidium locum habeat in aggressore? aff. th. 52. ζ. p. 1056.

An præ-

Source : BIU Cujas

An præsumtionibus reus ad naturalem mortis pœnam sit condemnandus? Neg. thes. 52. ζ. p. 1056.

Quid, si quoad cadaver occisi Medici & Chirurgi inter se dissentiant, & quidam vulnus lethale, quidam verò non lethale illud asserant? th. 52. η. p. 1057.

Quid, si contra duos vel tres Medicos vel Chirurgos Collegium medicum consultum super facti specie vulnus pro non-lethali habeat? th. 52. η. p. 1057.

Quid, si porrò reus per modum defensionis probare velit, vulneratum non ex vulnere, sed ex malo regimine, imperitia & negligentia Medicorum, aliâve ex causa obiisse? th. 52. η. p. 1058.

Quid, si totum Medicorum Collegium vulnus lethale asserat, alius verò extra Collegium dissentiat? th. 52. η. p. 1058.

Quo pacto censeri possit, vulneratum ex vulnere non mortuum esse? thes. 52. η. p. 1058.

An Clerici apud Protestantes à pœnâ homicidii ordinariâ eximantur? Neg. th. 53. α. p 1060.

An gravius puniatur, qui fidelem, quàm infidelem occidit? thes. 53. γ. p. 1062.

Quid, si de uno interfectore ex pluribus certus sit judex, de reliquorum verò proæresi non liquidò constet? th. 53. ε. p. 1062.

An si in turbâ vel rixâ citra conventionem & animum occidendi, casu exorta, unicum vulnus vulnerato sit illatum, & vulneris autor ignoretur, omnes extraordinaria sint afficiendi pœnâ? aff. th. 53. ε. p. 1062.

Si unus à pluribus, in rixâ insperatò orta, pluribus affectus sit vulneribus, sicque occisus, & constet, quodnam ex vulneribus sit lethale, & quis illud intulerit, an is, qui vulnus lethiferum inflixit, de homicidio, reliqui verò de vulneribus teneantur? aff. th. 53. ε. p. 1062.

An si Magister vel Præceptor in disciplinâ vel arte discipulos suos ex nimiâ sævitiâ lethaliter vulneret atque occidat, nimia hæc ejus sævitia culpæ annumeretur, & hinc arbitrariam mereatur pœnam? aff. th. 54. α. p. 1063.

An in casuali homicidio occisor ab interempti hæredibus ob damnum datum nihilominus conveniri queat? aff th. 54. δ. p. 1068.

An homicidium à furioso aut mente capto commissum, à pœnâ capitali liberet? aff. thes. 54. δ. p. 1068.

Quid juris, si furor non satis fuerit probatus, & judex adhuc sit dubius atque anceps, quo tempore delictum sit commissum? thes. 54. δ. p. 1068.

An sibi injurius sit, qui cum vitam suam cum alterius interfectione tueri posset, eam non tuetur? aff. th. 55. α. p. 1069.

An defensio necessaria sit licita etiam contra Principem non inferentem? aff. th. 55. γ. p. 1070.

An furiosos, mente captos, dormientes, noctambulos, & similes, si gladio arrepto, vim inferre nitantur, pro necessariâ defensione occidere liceat? aff. th. 55. δ. p. 1071.

An adsit vis injusta, si parentes, & post mortem eorum agnati & propinqui, Præceptores, Domini in castigando modum non excedant, sed moderatè liberos, agnatos, discipulos, famulos atque famulas castigent? Neg. th. 55. δ. p. 1071.

An Magistratuum ministri delinquentem armis resistentem occidentes, ab omni pœnâ immunes sint? aff. thes. 55. δ. pag. 1071.

An is, qui adversarium suum animo minaci, è theca bombardam eximere, gladium stringere, pugioni manus admovere, vel aliter ad lædendum se accingere videt, antequam ille bombardam displodat, vel pugionem immittat, præveniendo eum occidere possit? aff. th. 55. η. p. 1072.

An Vasallus, qui sui defendendi causa Domino violentas manus intulit, feudum amittat? Neg. th. 55. θ. p. 1073.

An in favorem defensionis multa admittantur, quæ aliàs de jure communi non procedunt? aff. th. 55. θ. p. 1074.

An defensio etiam probetur per testes inhabiles, ut sunt cognati atque agnati domestici, familiares? aff. th. 55. θ. p. 1074.

An in defensionis materiâ testibus duobus super negativa deponentibus plus fidei tribuatur, quàm duobus affirmantibus? aff. th. 55. θ. pag. 1074.

An ob favorem defensionis ad probandam innocentiam conjecturæ & præsumtiones admittantur? aff. th. 55. θ. p. 1074.

An excusatio vulnerati in agone mortis constituti id efficiat, ut exculetur occisor, ita ut contra eum ad torturam procedi nequeat? aff. th. 55. θ. p. 1024.

Source : BIU Cujas

An ii, qui in defendendo moderamen inculpatæ tutelæ excessisse convincuntur, vel deprehenduntur solùm puniantur? Aff. th. 55. θ. p. 1074.

An ille, qui dolo manifesto moderamen inculpatæ tutelæ excedit, pœna solùm ordinar â afficiendus sit? th. 55. θ. p. 1074.

An simpliciter venena mala vendens criminis beneficii reus fiat? Neg. th. 58. γ. p. 1082.

An is, qui pascua veneno inficit ex mente Dd. capite puniatur, in foro Saxonico vivus comburatur? Aff. th. 58. ε. p. 1083.

An eadem obtineat pœna ratione ejus, qui fontes, cereviſiam & farinam veneno inficit? Aff. th. 58. ε. p. 1083.

An conatus beneficii faciat locum divortio? Aff. th. 58. ε. p. 1083.

An ex coitu diabolico verus possit nasci homo? Affirm. th. 62. β. 1086.

An ex satanico congressu aliquando etiam proles nascatur? Alii affirmant, alii negant? th. 62. ε. p. 1087.

An Diabolus per magos magasve futura prædicere, præterita vel præsentia scire queat? Disting. thes. 64. β. p. 1089.

An non in bonum finem, v. g. ad curandos morbos desperatos maleficorum opera uti liceat? Alii affirmant, alii negant. thes. 64. ε. pag. 1089.

An non in bellis arte magica uti liceat? Neg. th. 64. ε. p. 1090.

Quid de magnetica vulnerum curatione dicendum? th. 65. ε. p. 1090.

An illi, quorum jussu & instinctu venefici per artes magicas damnum inferunt, capite sint plectendi, & qui de rebus v. g. amissis, aut de morbis consulunt curandis ariolos & magos, pœnâ arbitraria afficiendi? Aff. th. 66. p. 1091. & α. β. ibid.

An minorrennitas in hoc delicto excuset? Neg. th. 66. ε. p. 1091.

An delicti hujus atrocitas id afficiat, ut in cadaver quoque sagæ defunctæ animadverti, illudque comburi queat? Aff. thes. 66. ε. pag. 1091.

An infans â pœna maleficii sit immunis, sed virgis solum castigetur? Aff. th. 66. β. p. 1091.

An spontanea & ante accusationem vel inquisitionem â saga facta confessio, veraque pœnitentia id efficiat, ut pœna ignis ordinaria mitigetur, inque ejus locum vel gladii vel alia etiam extraordinaria substituatur? Aff. th. 66. β. p. 1091.

An crimen magiæ in genere â præscriptione excipiatur, & nullo temporis spatio præscribatur? Aff. th. 66. β. p. 1091.

An combustio locum habeat sive incendiarius fuerit nobilis sive plebejus, & infimi subsellii homo? Aff. th. 67. γ. p. 1092.

An pœna ignis locum habeat, sive mas, sive fœmina delictum incendii perpetraverit? Aff. th. 67. p. 1092.

An pœna ignis locum habeat, sive incendiarius seditiosus seu famosus, Germanicè Mordbrenner, qui incendium necandi spoliandique causâ committit, sive simplex Brenner sit? Affirm. thes. 67. γ. p. 1092.

An pœna ignis locum habeat, sive in civitate, sive in villa commissum delictum hoc sit? Aff. th. 67. γ. p. 1092.

An locum habeat pœna ignis, sive parvum sive magnum datum fuerit damnum? Aff. th. 67. γ. p. 1092.

An combustio locum habeat, sive quis animo doloso res proprias, sive alienas incenderit? Aff. th. 67. γ. p. 1092.

An pœna ignis locum habeat sive quis ipse propriis manibus incendium commiserit, sive alteri id in mandatis dederit? Affirm. thes. 67. γ. p. 1092.

An pœna ignis locum habeat, sive proprio motu, sive irâ & offensione præcedente delictum commissum fuerit? Affirm. thes. 67. γ. p. 1092.

An pœna vivi comburii obtineat, sive consummatum sive attentatum sit delictum? Aff. th. 67. γ. p. 1092.

An etiam ignitam luat pœnam, qui conductitias inflammat ædes? Affirm. thes. 67. γ. p. 1093.

An relevet incendiarium à pœnâ ordinariâ, si damnum datum resarcire paratus sit? Neg. th. 67. γ. p. 1093.

An mitigetur pœna, si quis quidem animo doloso, sed tamen ex simplicitate quadam incendium excitaverit? Affirm. thes. 67. ε. pag. 1093.

An mitigetur pœna, si delictum hoc commissum quidem sit à pubere, sed à tali, qui paucos solùm annos post inchoatam pubertatem

Source : BIU Cujas

exceſſit, ſc. ſi decimum ſextum vel decimum ſeptimum annum nondum compleverit? *Aff.* th. 67. ε. p. 1093.

An ceſſet pœna ordinaria ratione conatus, qui in actu ſolum conſiſtit remoto? *Affirm.* th. 67. ε. p. 1093.

An locum habeat pœna gladii, ſi mandatarius in ſolo acquieverit mandato & poſt datam promiſſionem nil fecerit? *Affirm.* th. 67. ε. p. 1093.

An incendium ab inimico conductoris excitatum, à conductore ſit luendum? *Affirm.* th. 67. ε. p. 1094.

An culpa leviſſima exortum incendium damni reſtitutionem & pœnam promereatur? Neg. th. 64. ε. p. 1094.

An domus pro ſalute totius viciniæ diruta communibus impenſis ſit ſeparanda, ſi tunc diruta ſit, quando ignis propè illam domum nondum pervenit? *Aff.* theſ. 67. ε. p. 1094.

An in culpoſo parricidio, in linea aſcendente vel deſcendente commiſſo Wergeldi præſtatio locum habeat? Neg. theſ. 68. λ. p. 1099.

An in parricidio culpoſo à fratre, conſanguineo vel affine commiſſo Wergeldi præſtatio locum habeat? *Affirm.* theſ. 68. λ. p. 1099.

An falſum ſit, quo damnum non infertur? *Aff.* th. 69. γ. p. 1100.

An Scriptura ob ſubſtantialia & ſolennitates perfecta, ratione verò materiæ nulla, falſificans, teneatur pœna falſi? *Affirm.* th. 69. γ. p. 1100.

An teſtis interrogatus: Was ihme ſonſt mehr von der Sache wiſſend? veritatem reticens, falſum committat? *Affirm.* theſ. 69. ε. p. 1100.

Quomodo committatur falſum circa ultimas voluntates? th. 69. η. p. 1101.

An is, qui falſa inſtrumenta componit, dictitat, aut in mundum redigit, regiſtra, acta, rationes, chirographa aut epiſtolas ſcienter & animo doloſo in alterius fraudem corrumpit, vel etiam falſum ſigillum apponit, vel etiam aliorum manus doloſè in ſcribendo imitatur, & id genus ſimile facit, quo rei veritas non appareat, criminis falſi reus fiat? *Aff.* th. 70. α. p. 1102.

An is falſum non ſolùm committat, qui ipſe ejusmodi falſum inſtrumentum conficit, ſed & qui falſis inſtrumentis ab alio confectis dolo malo utitur? *Aff.* theſ. 70. α. p. 1102.

Quomodo committatur falſitas circa teſtes? th. 71. δ. p. 1105.

An teſtis, qui fatetur, ſe eſſe ſubornatum contra ſubornantem, ſi aliter veritas haberi nequeat, probet? *Affirm.* theſ. 71. ι. pag. 1106.

An teſtis, cui poſt depoſitionem pecunia datur vel promittitur, incurrat pœnam falſi? Neg. th. 71. ε. p. 1106.

An is, qui pecuniam accipit, ne teſtimonium ferat, falſi pœnam incurrat? *Aff.* th. 71. ε. p. 1106.

An precibus inductus, ut teſtimonium dicat, ſit falſarius? Neg. th. 71. ε. p. 1106.

An teſtis injuratus in judicio deponens contrà rei veritatem, doloſè falſarius ſit? *Aff.* th. 71. ε. p. 1106.

An teſtis depoſitio in uno falſa, reputetur falſa in toto? *Aff.* th. 71. ε. p. 1106.

An teſtis negans ſe neceſſitudine parti junctum eſſe, ſi poſtea conſtet eum falſum dixiſſe, criminis falſi reus fiat? *Affirm.* theſ. 71. ε. p. 1106.

An falſum committat, qui mutat ſibi nomen in celebratione alicujus contractus, ſupponendo ſe pro alterâ perſonâ? *Affirm.* th. 72. α. p. 1106.

An falſum committat, qui ſe de hac vel illâ familiâ eſſe aſſerit, vel ob ſpem ſuccedendi in hereditate vel feudo, vel ejusdem juribus ac privilegiis utendi gratiâ? *Affirm.* theſ. 72. α. p. 1106.

An crimen falſi committat, qui ſe falsò pro Comite, Barone, Comite Palatino, Sacerdote, Notario vel Studioſo gerat? *Aff.* th. 72. ε. p. 1106.

An in falſi crimine tortura vel territio locum habeat, licet non ſit falſum primi generis? *Aff.* th. 72. ε. p. 1107.

An mendacium quandoque extra ordinem puniatur? *Aff.* th. 72. ε. p. 1107.

An conatus falſi regulariter puniatur pœna ordinaria? Neg. th. 72. ε. p. 1107.

An falſum in minimis præſumatur? Neg. th. 72. ε. p. 1107.

An plagiarii literarii crimen falſi committant, ſi non tam lucri cauſa, quàm dolo malo alie-

nam

Source : BIU Cujas

nam famam & gloriam supprimant? Aff. th. 72. ε. p. 1107.

An falsi pœna irregulariter ad mortem usque extendi possit? Affirm. thes. 72. ε. p. 1107.

An falsarium, præter alias pœnas semper quoque infamia sequatur? Affirm. thes. 72. ε. p. 1107.

Quid sit crimen repetundarum? thes. 73. pag. 1108.

Quid si aliquid datum fuerit judicii remunerationis causâ, postquam feciſſet officium? th. 73. p. 1108.

Quomodo crimen repetundarum committatur? th. 73. γ. p. 1108.

An Barattariam seu crimen repetundarum committat Judex detrectans administrare Justitiam sine pecuniâ, quæ ipsi debetur de suo salario? Negat. thes. 73. ζ. p. 1110.

An crimen repetundarum is committat, qui sportulas jure sibi debitas exigit? Neg. th. 73. ζ. p. 1110.

An crimen repetundarum is committat, qui legatum absque omni fraude in testamento sibi relictum capit? Neg. th. 73. ζ. p. 1110.

An Magistratus cogere aliquem possit, ut merces annonarias vendat? Affirm. thes. 75. ε. p. 1112.

An Monopoliorum privatorum pœna sit confiscatio bonorum, perpetuitas exilii, & denegatio securitatis? Affirm. thes. 75. ε. p. 1113.

An committat quis crimen peculatus, si pecuniam publicam auferat, & in rem suam vertat? Aff. th. 76. δ. p. 1113.

An crimen peculatus committat, qui auro & argento publica forma signando (daraus Müntz geſchlagen werden ſoll/) aliquid æris immiscet, aut sciens dolo malo facit, quo quid immiscea-tur, quo id pejus fiat? Affirm. thes. 76. δ. p. 1113.

An criminis peculatus reus sit, si quis ex metallis publicis aurum argentumve subtrahat, aut subtrahenti sinum præbeat? Aff. th. 76. δ. p. 1113.

An committat crimen peculatus, qui tabulam æneam leges formamve agrorum, aut quid aliud continentem refigat, quid inde mutet, aut in publicis tabulis quid deleat vel inducat? Aff. thes. 76. δ. p. 1113.

An crimen peculatus committat, qui clam potestatem inspiciendarum tabularum publicarum fecerit invito eo, qui eis præpositus est? Affirm. thes. 76. δ. p. 1113.

An criminis peculatus reus sit, qui in tabulis publicis minorem pecuniam, quàm quid venierit, locavit, scribit, aliudve quid simile committit? Affirm. thes. 76. δ. p. 1113.

An crimen peculatus committat, qui prædam ab hostibus captam surripit, cum illa effecta sit publica? Aff. th. 76. δ. p. 1113.

An criminis peculatus reus sit, qui instrumenta & privilegia Reipublicæ, quæ in custodiâ certorum hominum sunt, amovit? Aff. th. 76. δ. p. 1113.

An, si quis hierothecam, sive ædiculam aut monstrantiam, in quâ panis consecratus asservatur, qui in certis Processionibus circumfertur, & adstanti, vel etiam comitanti populo monstratur, furatus fuerit, pœna ignis afficiatur? Aff. th. 78. θ. p. 1115.

An is, qui sacrilegium semel commisit, Ecclesiæ immunitate nihilominus uti possit? Aff. th. 78. λ. p. 1116.

An is Sacrilegium committat, qui thesaurum in loco religioso invenit & aufert? Neg. th. 78. λ. p. 1116.

An Minister & Administrator â rebus sibi creditis absque furti crimine tantum retinere possit, quantum ad salarii quantitatem sufficit? Aff. th. 80. ζ. p. 1117.

An crimen ambitus committat, qui data vel promissa pecunia aut alia aliqua re Magistratum ambit? Aff. th. 81. ε. p. 1118.

An is, qui domum Magistratus occupandæ gratiæ causa ingreditur ac frequentat, hujus criminis reus sit? Aff. th. 81. ε. p. 1118.

An is, qui non solùm nova vectigalia instituit, sed & qui antiqua vectigalia auget, hujus criminis reus sit? Affirm. th. 81. ε. p. 1118.

An is, hujus criminis reus fiat, quo consiliario Principis aliquid hunc in finem, ut honorem, consequatur, dat? Aff. th. 81. ε. p. 1118.

An cesset crimen ambitus de jure civili, si quis ab initio Magistratum aut officium ab ipso Principe prece vel pretio impetraverit? Aff. th. 81. ε. p. 1118.

An cesset, si quis simpliciter solis precibus honorem vel munus ambiat, & nec per vim, nec ob questum, nec ex alia, quàm approbata causa, virtute nempe & benè de Republica merendi amore illud petat? Aff. th. 81. ε. p. 1118.

Source : BIU Cujas

An locum habeat crimen hoc, si quis pro paupere & apto ad munus publicum, preces interponat, etiam cum intentione obsequium præstandi ei, qui confert? Neg. th. 81. β. pag. 1119.

An cesset crimen hoc, si quis post adeptum honorem proprio motu suffraganti aliquid dederit? Aff. th. 81. β. p. 1119.

An in crimen Simoniæ incidat, qui præbendas soluto, ut vocant, honorario pro resignatione acquirit? Neg. th. 82. p. 1119. & ε. p. 1120.

Quot modis liberi hominis plagium fiat? th. 83. γ. p. 1120.

Quod modis servi plagium fiat? thes. 83 γ. pag. 1120.

An plagium committant parentes, liberos suos sanguinolentos in casu extremæ necessitatis vendentes? Negat. thes. 83. γ. pag. 1121.

An plagium committant Principes, Comites, Barones, Nobiles, donantes sibi invicem pygmæos, moriones & ejus farinæ homines? Neg. th. 83. γ. p. 1121.

An pœna calumniæ teneatur, qui justo errore ductus ad accusandum prosiliit, & in probatione defecit? Negat. thes. 85. γ. p. 1122.

Quibus in casibus cesset pœna calumniæ? th. 85. γ. p. 1122.

Quis tergiversari dicatur? thes. 86. α. p. 1123.

Quomodo tergiversator à prævaricatore differat? th. 86. α. p. 1123.

Quomodo differat generalis abolitio à privata? th. 88. μ. p. 1124.

An sponte confitenti propterea pœna remitti debeat? Neg. th. 89. p. 1125.

Sed quid, si reo remissio promissa, si delictum sponte fassus fuerit? Distingv. thes. 89. pag. 1125.

An seriò pœnitenti pœna remittenda vel lenienda? th. 89. pag. 1125. & ν. pag. 1128. 1129.

An mitiganda pœna ob insigne, quod delinquens callet, artificium? Affirm. th. 89. p. 1125. & λ. p. 1129.

An ad intercessionem puellæ vel etiam viri, condemnatum condemnatamve in matrimonium petentis, venia sit tribuenda? Affirm. cum Limit. thes. 89. pag. 1125. & μ. p. 1129. & seqq.

An, si plurimi simul deliquerint, per decumationem seu sortem quidam pœnæ subjici, quidam verò illi eximi rectè possint? Aff. th. 89. p. 1126. & ν. p. 1129.

An extinguat præscriptio exceptionem criminis? Neg. th. 91. β. p. 1131.

An pertineat exceptio præscriptionis criminis ad forum spirituale, an ad forum temporale? th. 91. β. 1132.

An præscriptio pertineat ad futura delicta? Neg. th. 91. β. 1132.

An tempus præscriptionis criminis currere incipiat statim à tempore & momento commissi crimini., an verò demum à tempore scientiæ accusatoris seu Judicis inquirentis th. 91. ε. p. 1133.

An reus contumax citatus, se non sistens ac se defendens, non obstante præscriptione, condemnari & dein puniri possit? Aff. th. 91. η. p. 1135.

Quomodo quæstio & tortura differant? th. 97. α. p. 1140.

Unde tortura originem habeat? thes. 97. α. pag. 1140. 1141.

Qui sint gradus torturæ? thes. 97. α. pag. 1141.

An confrontatio sit de substantiâ inquisitionis? Neg. th. 97. ζ. p. 1142.

Quando tortura locum habeat? thes. 97. η. pag. 1142.

An & hodiè, si procedatur per viam accusationis, reum criminis tormentis subjiciendum postulans accusator, prævio juramento asseverare teneatur, alias sibi deficere probationes? Negat. thes. 97. η. pag. 1142.

An regulariter unum indicium sufficiat? Neg. th. 98. ε. p. 1144. 1145.

An tortura ita debeat esse comparata, ut tortus salvus vel innocentiæ, vel supplicio servetur? Aff th. 98. ε. p. 1144.

An Judex torturæ à principio usque ad finem adesse debeat, ne ob ipsius absentiam in re tam arduâ quicquam peccetur? Aff. th. 98. ε. p. 1144.

Qui torqueri non possint? thes. 98. ζ. pag. 1144.

Quid requiratur ad id, ut mala fama indicium ad torturam faciat? thes. 99. γ. pag. 1145.

Anle-

Source : BIU Cujas

An legitimum homicidii indicium sit, & ad torturam faciat effluxio sanguinis è corpore mortui in præsentia accusati homicidæ facta, vulgò das Baar-Recht? Negant alii, alii affirmant. th. 99. ι p. 1148.

An indicium infanticidii sufficiens sit, si in mammis suspectæ lac reperiatur? Neg. th. 99. κ p. 1148.

An stigmata, quæ in corpore habere dicunt sagas, aliquid probent? Neg. thes. 99. β pag. 1148.

Quid de illis sentiendum, qui in tortura tactum amittunt & obdormiscunt? thes. 99. β pag. 1148.

An regulariter indicium faciat nuda assertio mortui, seu potius moribundi, hanc vel illam personam esse causam ægrotationis sive mortis suæ? Neg. th. 99. β p. 1149.

Quomodo ratificatio debiti à reo fieri debeat? th. 100. β p. 1149.

An defensio reo quocunque tempore postulanti concedi debeat? Affirm. thes. 101. α pag. 1150.

An flagellatio, fustigatio, membri abscissio, sanguinis effusionem habentes sint pœnæ capitales, & quidem sanguinis? Aff. thes. 103. ε p. 1151.

An pœna carceris perpetui sit capitalis? Alii negant, alii affirmant. thes. 103. ε pag. 1151.

An pœna inediæ pœna sanguinis sit? Aff. thes. 103. ε p. 1151.

An stante statuto pœnam capitalem ingerente, illud de morte naturali, an verò de exilio vel deportatione sit intelligendum? th. 103. ε pag. 1151.

Quando regula obtineat: Pœnas molliendas esse potius quàm exasperandas? th. 104. ε pag. 1152.

An diuturnitas temporis pœnam criminis præscriptione penitus nondum completa mitigare valeat? Aff. th. 104. ε p. 1155.

An pœna, quam reus promeruit, corporis afflictiva, ob diuturnitatem temporis in mulctam converti queat? thes. 104. ε pag. 1155.

An hodiè omnes pœnæ sint arbitrariæ? Neg. th. 104. ε pag. 1155.

An in pœnis alternativis electionem habeat reus an Judex? th. 104. β p. 1155.

An pœna numellarum ad corporis afflictivas, an ad civiles solùm referatur? thes. 104. β p. 1155.

An innocens supplicii, nullo alio medio superstite, judicem ad vallem Josaphat citare possit? Aff. th. 104. γ p. 1154.

An si carnifex aut minister Justitiæ nullus adsit, possit Judex ob publicam utilitatem vilem personam, vel etiam quendam ex captivis facinorosis, vel ad opus publicum, vel ad mortem condemnatis aut condemnandis ad exequendum cogere, promissa etiam condemnato vel condemnando impunitate? Aff. th. 104. γ p. 1154.

Quæ sit differentia inter deportationem & relegationem? th. 109. γ p. 1158.

Quomodo dividatur relegatio? thes. 109. δ p. 1158.

Quid de Comite Palatino Cæsareo dicendum, poteritne is relegatum famæ ita restituere, ut cogere possit relegantem ad receptionem? Neg. thes. 110. γ pag. 1160.

Quid juris, si restitutus ob restitutionem mulctam solvat, an aggratianti, an judici inferiori, quo processum peregit, mulcta cedet? th. 110. γ p. 1160.

An possit Princeps cadavera punitorum ad Anatomiam concedere? Affirm. thes. 111. β pag. 1161.

In Exercitatione L. & ultimâ.

QUot modis sumatur vocabulum Appellationis? th. 2. α p. 1163.

Quid de Appellationibus coram Notario & Testibus dicendum? th. 2. δ p. 1164.

An admittatur regulariter Appellatio in omnibus causis civilibus? Aff. th. 3. pag. 1164. & α ibid.

An præter actus judiciales appelletur quoque ab actibus extrajudicialibus, veluti ab electione vel nominatione ad honorem munusve publicum? Aff. th. 3. p. 1164.

An & in causis Ecclesiasticis licita sit Appellatio? Aff. th. 3. α p. 1164.

An de jure civili appellatio in criminalibus locum habeat? Aff. th. 3. β p. 1165.

Source : BIU Cujas

Quid requiratur, ut locum habeat appellatio? th. 3. ζ p. 1167.
Quando cesset appellatio? th. 3. ζ p. 1167.
An à sententia ad Rescriptum Principis appellare liceat? Dist. th. 5. α p. 1170.
Quomodo fieri possit, ut causa non appellabilis fiat appellabilis? th. 5. β p. 1170.
An appellari possit regulariter ab omnibus, qui recognoscunt superiorem? Aff. th. 6. p. 1171. & α ibid.
An in nostro Imperio liceat appellare ab Imperatore? Neg. th. 7. α p. 1173.
An appelletur à Rege Romanorum? Neg. th. 7. α p. 1173.
An appelletur ab Imperii Vicariis? Neg. th. 7. α p. 1173.
An appelletur à summo Pontifice? Neg. th. 7. α p. 1173.
An appelletur à Regibus Galliæ, Hispaniarum, Angliæ, Daniæ, Sueciæ, & Poloniæ &c. Neg. th. 7. α p. 1173.
An licitum sit provocare à Principe malè informato ad melius informandum? Neg. th. 7. β p. 1174.
An diversæ summæ, item sors & usuræ ad efficiendam summam appellabilem conjungi queant? th. 7. β p. 1174.
An appellatio facta per saltum, intermedio Judice omisso procedat? Neg. thes. 8. α pag. 1175.
An procedat appellatio ad eundem, qui sententiam dixit facta? Neg. th. 8. α p. 1176.
An Appellatio locum inveniat ad parem facta? Neg. th. 8. α p. 1176.
An procedat appellatio ad minorem facta? Neg. th. 8. α p. 1176.
An tempus decendii partium consensu vel autoritate Judicis prorogari possit? Neg. th. 9 p. 1177. & δ p. 1178.
Qui sint casus, quibus etiam decendio elapso appellatio admittitur? th. 9. δ p. 1178.
An appellare possit non solùm is, contra quem sententia lata est, sed etiam quilibet alius, cujus interest? Aff. th. 10. p. 1179.
An teneatur appellare Procurator, & appellationem prosequi? th. 11. p. 1180.
An Procurator absque mandato appellationem interponere valeat? Affirmant alii, alii negant. th. 11. γ p. 1180.
An Procurator teneatur invitus etiam appellare Aff. th. 11. γ p. 1180. Except. ibid.
An teneatur Procurator interponere & prosequi, si habeat mandatum ad utramque instantiam? th. 11. γ p. 1180.
An unicum mandatum ad utramque instantiam prosequendam sufficiat? Affirm. th. 11. γ p. 1180.
An desertor appellationis, h. e. qui sententiam contra se obtinuit? à declaratione istâ desertionis appellare queat? Neg. th. 11. δ p. 1181.
An à correctione appellari possit? th. 11. ζ p. 1182.
Quis sententiam in Judicio appellatorio latam exequatur? Dist. th. 14. p. 1186.
Quando licitum sit appellanti uti novis probationibus? th. 14. η p. 1187.
Quales sint effectus appellationis? thes. 15. α p. 188.
An reus appellatione interposita ad judicem appellationis remittendus, ut coram se defendat atque interrogetur? Affirmant alii, alii distinguunt? thes. 15. γ p. 1189.
Sed quid si Judex spreta appellatione rem judicatam exequi velit, an vim vi repellere licitum? Neg. th. 15. γ p. 1189.
An & quando cesset attentatorum revocatio? th. 15. ε p. 1190.
Quid si diversa in judicio superiori & inferiori sint Statuta, & Judex superior seu appellationis secundum Statuta sui judicii judicet? th. 15. ζ p. 1192.
Quid si pendente appellatione, non persona appellans, sed res petita, de quâ tractatur, perierit? th. 25. γ p. 1199.
Quid si quis alleget propriam negligentiam, vel errorem, vel etiam adversarii dolum, & circumventionem, an remedio hoc locus erit? Aff. th. 25. δ p. 1202.
An restitutio in integrum detur adversus sententiam in possessorio summarissimam latam? Neg. th. 27. δ p. 1204.
An detur restitutio in integrum adversus actionem de injuria remissa vel infamia redempta? Neg. th. 27. δ p. 1204.
An contra omnem sententiam remedium revisorium adhiberi possit? Neg. th. 28. β pag. 1204.

An li-

Source : BIU Cujas

An licitum sit in schedula Revisionis aliquid novi deducere? Neg. th. 28. β. p. 1205.
An pars gravata per sententiam revisoriam, aliam revisionem prioris scilicet revisionis postulare possit? thes. 28. δ. p. 1207.
An fiscus in bonis vacantibus succedens ultra vires hereditarias teneatur, si inventarium conficere neglexerit? th. 37. β. p. 1213.
An pretium conventum & ante mortem non solutum, ab herede præstandum sit? Disting. th. 38. δ. p. 1215.
An captus proprio ausu clam victorem derelinquant, aufugiendo, in libertatem se asserere possit? Neg. th. 38. ε. p. 1216.
An miles ob solam vociferationem aut levem querelam capite puniri possit, hocque pro crimine læsæ Majestatis habendum sit? Neg. th. 42. β. p. 1221.
Utrum ex populo infideli Princeps Christianus milites conscribere possit? Neg. thes. 42. β. p. 1221.
Quæ sint privilegia Militum? thes. 43. α. pag. 1222.
Quot missionis dentur species? thes. 44. β. pag. 1223.
Quæ sint privilegia Veteranorum? thes. 44. γ. pag. 1223.
An Veterani à vectigalibus & patrimoniorum oneribus sint immunes? Neg. th. 44. δ. p. 1223.
An incolæ Suburbiorum sint cives & civilium honorum participes? Aff. thes. 48. δ. p. 1225.
An in dubio ex decennali commoratione præsumatur domicilium? thes. 52. ζ. pag. 1228.
Si quis juraverit se Senatûs ordini non interfuturum, & post ea Duumvir, hodie Consul creatur, an si Ordini Senatorio intersit, perjurus fiat? Negatur thes. 60. δ. pag. 1233.
Quot munera vilia sive sordida sint? th. 63. β. pag. 1233.
A quo imponantur munera? thes. 67, pag. 1235.
An Jus collectandi sit de Regalibus? Affirm. thes. 67. α. p. 1236.
An civitates, oppida, villæ, collegia, divites ac opulenti subditi cogi queant, ut tantum, quantum sufficit, sub specie saltem mutui in posterum ipsis restituendi exsolvant? Aff. cum distinctione. thes. 70 β. p. 1238.
An delatum honorem detrectare liceat? Neg. th. 71. p. 1239. & α. ib.
An ab omni jurisdictione seculari onerumque præstatione Pontifex simpliciter Clericos liberare potuerit? Alii affirmant, alii negant. th. 73. γ. p. 1241.
An milites à muneribus personalibus immunes sint? Aff. th. 73. δ. p. 1241.
Quid requiratur, ut immunitas seu privilegium à Principe concessum consistat. th. 74. γ. pag. 1242.
An Doctores, Licentiati, Magistri, Professores, Medici, Philosophi, aliique literati, non solùm ab hospitationibus, sed & à reliquis oneribus personalibus immunitatem habeant? Aff. th. 74. ν. p. 1243.
An hi, qui per sub & obreptionem precibus aliisque modis illicitis gradum obtinuerunt, vel ex Rescripto, vel ex Diplomate assecuti sunt, eodem jure gaudeant? thes. 74. ν. p. 1243.
An Consules, ad minimum hi, qui ad clavum Reipublicæ sedent, ab hoc onere sint immunes? Alii affirmant, alii negant. thes. 74. θ. p. 1243.
An immunitatem habeant ab oneribus realibus ædificia religiosa, Nosocomia, Orphanotrophia, Prætoria Præsidum, si judiciorum exercendorum loca, Palatia Principum, item molendina, Officinæ Typographicæ, balnea publica &c. thes. 74. λ. p. 1244. 1245.
An Legatus dona oblata accipere queat? & si acceperit, an ad ipsum spectent, an verò mittentis sint? th. 7.6 γ. p. 1247.
Num de bonis & proventibus civitatum provincialium ratio reddenda sit Principibus territorii, aut saltem istæ pati debeant, aliquos Principum nomine rationum dispunctionibus adesse? th. 77. p. 1248.
An usuras solvere teneatur administrator & debitor residuorum? th. 77. p. 1249.
An in causa eduli vel victuali locum habeat compensatio? v. c. si Hospes activus Studioso quid debeat, & petat mensæ pretium, an ei rectè objiciatur compensatio? Aff. th. 78. ε. p. 1250.
An Statuta confirmatione Superioris egeant, an verò sine confirmatione valeant? Distingv. th. 79. γ. p. 1250.
An pro ædificando opere publico domum privatam diruere liceat? Affirm. thes. 80. p. 1251. & ε. p. 1252.
An Nundinarum concessio sit de Regalibus? Aff. th. 80. ε. p. 1253.

An in

Source : BIU Cujas

An in favorem nundinarum solennium introductus sit salvus conductus, quo mediante quilibet Princeps obstrictus est, mercatores persolutis teloniis per territorium deducere? Aff. th. 82. ν. p. 1257.

An contra denegantem decerni possint mandata pœnalia sine clausula justificatoria, daß er sich forthin zur Messe/ wie im Reich gebräuchlich/ geleiten lasse? Affirm. th. 82. ν. pag. 1257.

An repressalium exercitium tempore nundinarum cesset? Aff. th. 82. ν. p. 1257.

An rustici compelli possint, ut res suas potius civibus vendant, quàm extraneis? Aff. th. 82. ν. p. 1257.

An possit jus Nundinarum impetratum, vel etiam præscriptione immemoriali quæsitum, sine justâ & urgenti causâ auferri? Neg. th. 83. p. 1257. & γ. ib.

An pollicitatio in genere de jure civili producat obligationem? Neg. cum limit. th. 84. ε. p. 1259.

An votum perpetuæ continentiæ juri divino adversetur? th. 84. ζ. p. 1260.

An res per votum sacra fiat? Neg. thes. 84. ζ. pag. 1260.

An voti legitimè facti observantia possit negligi? Neg. th. 84. ζ. p. 1260.

An heredes teneantur vota mixta exequi, non quatenus sunt personalia, sed realia? Aff. th. 84. ζ. p. 1260.

An votum effectum suum sortiatur, si res sit extincta aut impossibilis facta? Neg. th. 84. ζ. p. 1260.

An impediatur effectus voti, si finis quidem bonus sit, media verò ad illum finem ducentia sint illicita? Affirm. th. 84. ζ. p. 1260.

An si voti causa cesset, h. e. non existat, votum effectum suum sortiatur? Neg. th. 84. ζ. pag. 1260.

An interveniente Superioris autoritate justa ex causa, imò quandoque etiam propriâ autoritate, vota in alia melioris aut æqualis conditionis converti possint? Aff. th. 84. ζ. p. 1260. 1261.

An Præses vel Prætor extraordinarias cognitiones mandare potuerint, & an illæ mandata jurisdictione transierint? Affirmant alii, alii negant. th. 85. α. p. 1261.

An Judex Advocatis salarium constituat pro modo litis, proque Advocati labore, forique consuetudine? Affirmat. thes. 86. β. p. 1262.

An Salarium Advocatorum extraordinariè per officii Judicis implorationem petatur Aff. th. 86. β. p. 1262.

Quid Juris sit, si transegerit pars super causa, an sc. & tunc salarium petere possit Advocatus? th. 86. β. p. 1262.

An Collectæ secundum vires patrimonii, & per æs & libram sint solvendæ, habito respectu ad fructus magis quàm ad rei valorem, ita, ut qui plus habet in fructibus, plus etiam solvat? Affirm. thes. 89. ε. pag. 1265.

Quæ sint requisita libri censualis publici? th. 89. ζ. p. 1265.

Quæ sint requisita librorum censualium privatorum? th. 89. ζ. p. 1266.

An pro rebus in alieno territorio sitis quis collectari queat? Neg. th. 90. δ. p. 1266.

Cum Dominus aliquando jus concedat alteri circa rem suam, quæritur: Quis ratione illius rei impositas solvere teneatur collectas, vel etiam sumptûs inhospitationum? Disting. th. 91. p. 1267.

An immunitas uni ex sociis concessa, prosit & alteri? Neg. th. 91. δ. p. 1269.

An Socius totum tributum solvens actionis cessionem petere possit à fisco? Aff. th. 91. δ. pag. 1269.

An collectarum causa sit summaria, & paratam habeat executionem? Item, an in collectis legitimè & ritè constitutis dilatio vel etiam appellatio concedatur? th. 91. δ. p. 1269.

INDEX RERUM.

Source : BIU Cujas

INDEX
RERUM ET VERBORUM LOCUPLETISSIMUS.

In quo Numerus major seu Romanus & Primus Exercitationem: *numerus minor & Secundus* Thesin: *(sive etiam Romanus minor solus æque Thesin;) Litera vero Latina Græcæ respondens* Additionem, *& minor numerus (inclusus notam in Litera, ultimus vero numerus cum vel sine litera p. paginam denotat.*

Not. Græcæ literæ in Indice æquipollentibus Latinis redditæ sunt, ut e. g. γ sit g. &c. adhibito loco η lit. æ.

A.

Abigeatus. Abigeus.

Bigeatus Crimen infamat VII. 18. æ (3. 367. Cur non sit publicum Judicium, & tamen graviter puniatur? XLIIX. 95. a. 912 Abigeus quis dicatur. Ib. & d. Quomodo puniantur, quid Juris ratione pœnæ olim fuerit? a. quid hodie sit? d. 913.

Abolitio.

Criminum quid sit? XLIX. 88. & a. 1124. sit vel publicè vel privatim Ibid. privata quomodo, à quo, & cui concedatur? Ibid. & g. d. quando & intra quod tempus? z. æ. quibus Casibus omnino cesset? 88. generalis quid, quando, & quomodo concedatut. Ib. & m.

Absentia. Absens.

Absentem judicare leges divinæ & humanæ prohibent. V. 14. a. pag. 238. Qui absentium loco esse dicantur? VIII. 69. b. 1479. (XXVIII. 20. 196. z. XLIV. 35. e. 244. & 36. a. ibid.) Absentiæ Etymologia & varia acceptio. 69. b. ibid. Absentia consideratur vel respectu partium vel ratione Magistratûs. 70. 480. & 74. 484.

Absentia alia est ordinaria, quæ dicitur negativa, & alia extraordinaria, quæ dicitur privativa. 71. & b. 480. Absentiæ quinque genera recensentur. 71. a. & b. ubi alia substituitur divisio. 480. In absentia necessaria & probabili absentes, quoad favorabilia habentur pro præsentibus; secus in necessaria non probabili. 71. b. 481. Absentia extraordinaria subdividitur in necessariam, quæ vel laudabilis, vel vituperabilis, vel causalis: & in voluntariam, quæ laudabilis vel malitiosa est. 72. 481. Qui reipublicæ causa rectè abesse dicantur, & qui non? 72. b. 481. Qui ex causa probabili? 72. g. & z. 481, seq,

Quænam absentia sit causa restitutionis in integrum. 73. 482. Quomodo Reipublicæ causa absentibus in rebus conservandis & amittendis provisum? 73. a. ibid. Inter causas necessarias refertur Legatio, evocatio à Principe & appellatio IX. 14. c. 536. Absens religionis causa quibus gaudeat beneficiis. 15. g. (7. 537. D absente Reo. *vid. plura in voc. Reus.*

Absens in Regno Bohemiæ per trigenta annos, annum & diem, pro mortuo habetur, quod etiam statuto Torgavienſi cautum X. 66. a. (2. 657. Absentis cura bonorum, de quorum vita vel morte non certò constat, ex generali consuetudine defertur proximis heredibus ab intestato. 66. g. 657. Absentium curatorum commune est, quod non nisi præstitâ cautione, rem absentis salvam fore, admittantur. 66. d. 659. Hæc cur tollitur reditu absentis ibid.

Source : BIU Cujas

Inter Absentes non solum sponsalia contrahi possunt variis modis. vid. XXIX. 4. & a-z seqq. sed etiam Matrimonium consummari in specie inter Magnates per Legatum quomodo hoc fieri soleat per Exempla historica. v. ibid. 26. p. 357. æ. 23

Absentes quinam & per quot temporis; præsumtionem desertionis faciant. XXX. 44. p. 471. seq. b. 4. 8. 9. 12. sq. passim. Quinam in Materia præscriptionis pro absente habeantur. XLIII. 17. p. 184.

Cogi nequeunt venire, ut sint testes XXVIII. 41. p. 266. d. 4. diu tamen abfuturus in causis, ubi ad perpetuam rei memoriam testificatio requiritur, testificari debet. ibid. 43. p. 273. m. 9. 5.

Absens quomodo condemnandus. vid. XLIX. 92. 97. 1136, 1140. v. Reus absens

Absolutus.

Justè absolutus an debitor maneat? XIIX 38. 1180.

Academia.

Academiarum Germanicarum initium atque constitutio II 35. g. p. 82. In Academiis Professores & Doctores inter se & studiosos statuta vel Leges statuere, iisque non observatis pœnam irrogare possunt. 42. z. 89. Academiarum seu Universitatum Rectores, causas studiosorum sibi subjectas à judice prorogato avocare possunt. IV 59. l. 198. Academiarum Rectoribus competit jurisdictio sine territorio. 80. a. 212. & IX 25. & b. 545. Academiæ Rectores ex privilegio Cæsareo famæ & honoribus restituunt. VII 23. b. 375.

In Academiis sunt Collegia Professorum. 41. g. 400. Si facultas juridica decrevisset in Academia aliqua ad unum Doctorem, potest ille Responsum totius Collegii nomine dare, & gradum Academicum conferre: Ad examen autem duos tenetur extraneos vocare Dd. 41. e. 400. Academiæ ministri gaudeant privilegiô Auth. *Habita. C. ne fil. pro patr.* IX 59. z. 580.

Emphyteusis in rebus Academiæ constituta qualitatem habet Emphyteuseos Ecclesiasticæ. XI 60. g. 714. In Academia Helmstadiensi Duces Brunsuicenses Luneburgenses in Rectoratu alternant. XV 8. z. 908.

Academicus.

Academicus Nobilis Lipsiæ quinquagenarius duobus libris stipatus. IX 25. b. 545.

Accedere, Accessio.

Quod rei naturaliter accedit, commodum dicitur. XXIII. 102. & a. b. 1639. Quicquid venditor rei venditæ accessurum dixit, illud emptori integrum & salvum præstari debet. 102. z. 1640.

Quid & quotuplex sit, & ad quem naturalis e. g. partus vel fœtus pertineat. XLI. 23. 104. & a. b. artificialis quid & quam varia genera sub se comprehendat? Ib. 36. p. 111. 112. & a. Accessio naturalis. v. Fructus. Fortuita. v. Thesaurus.

Qua ad Accessiones late sumtas referantur? XXVI. 21. d. e. z. 37. 38. & 42. e. 115. In genere quid? XXVII. 64. 156 & a. ibid. quid in materia usuraria. Ibid. sunt vel naturales vel industriales. ibid. an dentur Accessionum Accessiones. ib. 50. 124. a. omnes Accessiones ante vel post litem contestatam perceptæ vel percipiendæ in redhibitoria actione præstandæ. XXVII. 7. e. 76. quandoque tamen non statim ab initio præstantur, quæ tamen revera ex post-facto præstandæ. ibid. 11. b. (2. 79. quænam Legatis relictis nomine Accessionum veniant? XXXV. 20 874 & b-k. 875. 876.

Acceptare, Acceptatio.

Acceptionis descriptio. VI. 33. b. 297. Ad omnem conventionem præter unius voluntatem & oblationem requiritur etiam alterius acceptatio (saltem tacita) in tantum, ut si nondum intervenerit, nondum sit conventio. 33. 297. Acceptatio expressa & tacita quæ? 33. g. 298. Fit etiam mediatè vel immediatè. ibid. Quando literis negotium tractatur, requiritur, ut ab altera parte literæ fuerint acceptatæ; ac si scribens ante acceptationem moriatur, nihil agitur. 33. 297. Qui sciens indebitum accepit, in solidum tenetur condictione indebiti, qui verò ignorans, non ultra obligatur quam inde locupletior factus. XIIX 41. 1184.

Acceptans.

Quis ita dicatur? XXV. 41. e. p. 1751. In acceptatione cambiales literas concernentes, quid notandum. VI 33. e. 298. Acceptationes in cambiorum feriis fiunt initio singularum feriarum, & quidem primo die, spacio 24. horarum, quod tempus acceptationum dicitur. XXV 44. d. IV 1757. Acceptantur literæ cambii vel simpliciter & purè, vel cum modo. 44. d. V. ibid. Acceptans literas cambii ad solutionem tenetur. 45. a p. 1760.

Acceptilatio.

Acceptilatio an tribus conventionis speciebus addenda. VI 5. b. 275. Acceptilatio est actus legitimus, qui per alium fieri nequit. XX 76. th. 2. 1355. Limitatur in filio familias. ibid. qui de ea ex professo egerint. v. XXVIII. 196. p. 193

Quid? XLVII. 87. 688. & 9. ut perfecte fiat, quid requiratur. ibid. it. b. 689. an & quatenus dicatur vel Juris Gentium vel Juris Civilis, ibid. g. est l. simplex vel Aquiliana 89. a. ejus effectus b. quid circa Aquilianam notandum, 9. 690.

Acceptilatio licet non formalis valebit hodie tanquam pactum libratorium. ibid. 90. & a. 690. an inter se differant ambo pactum libratorium & stipulatio. b. 691. quinam acceptum ferre possint, qui non 91. 691. an Procurator. 9. cui accepto ferri possit. 92. 692. a. an pro toto solum, an pro parte. 93. Quomodo differat ab apochæ redditione. 94. b. 693. Acceptilationis effectus. g. An quandoque posit esse non gratuita. d. 693.

Accessorium.

Accessorium sequitur principale. XXIII 14. e. IV 1510. Rei principali accedit, quicquid venditor accessurum dixerit. 14. e. VI 1510.

Accidens, Accidentale.

Accidentia ex mente Aristotelis quænam sint? VI 23. 287. Accidentia in legibus, rebus & actionibus sunt vel naturalia vel in specie accidentalia & conventionalia dicun-

Source : BIU Cujas

dicuntur. 23. seq. 287. seq. Actio civilis per accidens fieri potest criminalis. V 6. 227. Accidens non immutat rei substantiam XIV. 44. a 884. vel naturam obligationis XXX. 79. æ 503 (13 Non entis nulla sunt accidentia. XXI. 28. a 1395.

Accrescere, Accrescendi jus.

Juri accrescendi quoque est locus in querela de inofficioso testamento. X. 26. 624. Portiones justè exheredatis, non accrescunt iniquè exheredato querelam moventi. 27. a 625. Jus accrescendi locum habet in omnibus servitutibus personalibus, si conjunctim sunt legatarii, & eorum unus non concurrat, aut concurrere desinat. XII 25. a 760. Juris accrescendi descriptio. 26. & b 761. Materiæ encomium. 26. a ibid. Accrescere JCtis nihil aliud est, quàm prout ejus verbi simplicia sonant. Dixerunt quoque hoc jus præsens. 26. a I. II. ibid.

Jus accrescendi nullum est nisi inter conjunctos, vel hominis, vel legis dispositione. 26. d 761. Inter vivos non datur. 26. e ibid. Quando sit locus juri accrescendi in usufructu legato vel relicto. 27. 761. seq. In usufructu legato non semper juri accrescendi locus? 27. b 762. Jus accrescendi in omnibus tribus modis conjunctionum collegatariorum habet locum. 28. & d 762. seq. Si servo communi legatum est, & alter dominorum repudiat, num alteri accrescat. 210. d. 763.

Accrescendi juris specialia in usufructu quænam? 29. 763. Corpus corpori, & proprietas proprietati accrescit, non autem usus fructus usufructui, sed personæ. 29. b ibid. Jus accrescendi comparatur alluvioni ibid. Quomodò jus accrescendi in usufructu cessat? 30. & 31. 704. Si plures habent servitutem in uno loco, & unus eorum jus suum per non-usum amiserit, non accrescit amissum aliis. XIII 62. 851.

Germ. das Recht der Erb-Anwachsung/ quid sit? XXXIV 39, p. 823. a ibid. Vocatur etiam jus conjunctionis. ibid. Inter quos & quonam ordine cuivis competat. ibid. 39. d. Quid si unus ex Testamento, alter ex Codicillo institutus fuerit. XXXV. 23. a p. 879. Descendit l. ex sola lege, vel ex dispositione hominis. ibid. p. 823. Ejus origo adscribenda est Legibus XII Tabularum. ibid. An in bonorum possessionibus locum habeat. 39. p. 823. b an in querela inofficiosi. ibid. In unione prolium. ibid. In legatis & mortis causa donationibus? (v. XL. 30. a p. 73.) ejus vis tanta est, ut vel invitis & nolentibus accrescat, relicta particula. ibid. p. 824. Si plures acceptant & instituti sint uniformiter, iis accrescit portio deficiens proportione accepta. ibid. d & p. 825. Si sint disjuncti; ejus deficientis pars omnibus accrescit, ita tamen, ut eodem genere conjuncti, pro una habeantur persona. ibid. æ. Si conjuncti: deficientis pars solis, & quidem eodem genere conjunctis defertur. ibid. th. 1.

Accusatio, Accusator, Accusare.

Alii accusatori nullum affert præjudicium, transactio de crimine publico. VI 61. th. 338. seq. Accusator vendens ac nundinans publicum judicium, prævaricator ac calumniator est. 62. d 339.

A parte accusatoris non potest jure civili intervenire Procurator. VII 32. 391. Excipiuntur soli viri Illustres, quibus unum injuriarum crimen per Procuratorem persequi concessum, etiam absentia hujus accusatoris per alium excusari potest. ibid. Hodiè à parte accusatoris in causis criminalibus quibuslibet Procuratores admittuntur. 32. & g 391.

Actor in criminalibus vocatur Accusator, Anklager. IX 4. & e 519. seq. Ad accusandum vel agendum nemo invitus cogitur, aliquando tamen quis ad agendum provocari potest (1. per remedium ex l. Diffamari. C. de ingen. & manumiss. (2. per remedium ex l. Si contendat, 28. de fidejussor. 4. 519. Quomodo hæc duo remedia differant? 4. m. 521. Accusatus criminaliter potest accusatorem reconvenire de alio crimine 68. & e XX 591. seq. Accusatus criminaliter, civiliter reconvenire non potest accusatorem, & vice versâ. 68. e XXI 592.

Quid XLIX. 6. 950. & d 952. In quibus delictis locum habeat. 6. 951. Sex Classes proponuntur-eorum, qui accusare nequeunt. 7. 952 955. e 9. Minor sine Curatore, g. ipsi de delicto suspecti. th. 953. Pauperes, inimici, propinqui. ibid. Quid si plures accusatores concurrant uter præferendus? §. 954. Quinam accusare nequeunt & quædam notabilia, circa hanc materiam.

Accusatores olim libello accusatorio nomen suum inscribere seque eo adparem accusati Criminis pœnam obligare tenebantur, si calumniarint. 8. & a 956. Cur illa inventa. b. Quinam ab hac inscriptione immunes fuerint. Quid circa libellum accusatorium notandum. ibid. Quid circa hanc materiam Juris. 957. d. e. æ z. Accusatio quomodo differat ab inquisitione. b. q. 957. An cum illo concurrat, vel non. g. 959. Quotupliciter, quis temerarius accusator dici potest. ibid. 85. a sc. calumniando, prævaricando & tergiversando. Quibus casibus quis ab accusatione impune desistere possit. 87. 1123.

Acquisitio, Acquirere.

Obligatio nobis acquiritur per eos, quos in potestate habemus sub distinctione tamen peculiorum, non verò per extraneas personas, ne quidem per Procuratorem XX. 2. 3. 4. 1279. Servus acquirit domino ignoranti invito. 2. d 1280. Condictio mihi acquiritur per numerationem pecuniæ ab alio meo nomine factam 4. & i k 1281. Ex pacto alteri per alterum non acquiri jus: Limitatur quoad exceptionem doli. 4. æ 1281. Hodie introductione Justiniani utilis actio alteri per alterum acquiritur. 4. k 1281. Ampliatur. ibid.

Per quas personas, quosve modos quis sibi acquirere possit vel Dominium, XLI. 4. 92 & 5. 93. vel Possessionem. XLII. q. & a 142

Acta.

Acta judicialia contra se edere non tenetur judex de syndicatu conventus. V 43. 270. Exceptiones notantur. 43. b 271. Is apud quem res agitur, acta publica, qua civilia qua criminalia, exhiberi inspicienda ad investigandam veritatis fidem jubebit. 43. 270. Quin & omnibus iis, quibus sententia in eo judicio præjudicium allatura est, actorum copiam decernet; manente authentico penes Actuarium. ibid. Acta publica quid

Source : BIU Cujas

sint? 43. d 271. Quæ circa editionem actorum sunt observanda. 43. e 271.
Acta proprie idem quod instrumenta publica XXIX 28. p. 214. Sunt vel voluntariæ vel contentiosæ jurisdictionis & ad ambas vel generale unicum, vel specialia habentur Protocolla. ibid. 5. 4. 6. primæ & ulterioris instantiæ. ibid. ut Acta judicialia pro validis habeantur judex habet Actuarium. v. Actuarius. Num Judex ipse præsertim si sit Notarius Acta conscribere possit? ibid. p. 215. In Actis judicialibus Scriptura necessaria est. ibid. Acta scribantur sincerè, integrè cum loco, die & Consule. ibid.

Actio.

Actionis nihil unquam dabitur, quod aut ad naturæ, aut gentium, aut civium leges non referri. I. 48. a 34. In dandis actionibus mores nostri faciliores sunt, quam Romani erant, sed in famosis tamen difficiliores. VIII 41. d 452.
Actio præjudicialis fluit ex jure familiarum. III b. 111. seq. Quando de actionibus & nominibus judicandum, quateeus ad rem aliquam competunt, tunc jura secundum naturam & affectionem rerum, quibus applicantur, sunt æstimanda, ita, ut actio ad rem mobilem competens, pro re mobili, ad rem verò immobilem pro re immobili, habeatur. 85. b 150.
Actiones reales vocabulo petitionis, sicut personales conditionis notantur. X 40. a 639. Actio personalis datur contra qnemcunque possessorem, realis non item XI 2. g 666. Actio realis, quæ modò actio in rem, modò petitio, modò vindicatio dicitur, oritur ex jure in re. III, 88. b 152. Posterius juris Romani privati cognoscendi membrum, rationem ac modum persequendi, quod cuique competit, continet ac consistit in actionibus, in judiciis instituendis IV 1. 153. hæc actio est duplex l. de partu agnoscendo l. de filiatione. XXX. 70. b 489. 73. a 491. De filiationis actione v. XLVI. 68. p. 484-490.
In actionibus & judiciis considerantur primo Magistratus. ibid.
Actio de albo corrupto ex primo Edicto & popularis, & contra quem detur IV 82. 214.
Actionis ex Edicto secundo quæ sit natura & causa 83. & b g 220. Si conventus quis ab eo, qui vel statuit vel impetravit jus novum, omissâ exceptione, quæ competebat ex hoc Edicto, & qua rerorquendo liberare se posset ab instituta actione, solverit, an detur ei condictio 84. n. p. 222.
Actionis & Edicto tertio quæ sit causa 85. b g z 224. Actio personalis Prætoria ex delicto injuriosæ vocationis in jus, quid sit, & contra quem detur V 6. 227. Hæc natura sua quidem est civilis, sed per accidens fit criminalis, & ad quid detur. ibid. Actio in factum pœnalis ex delicto eximentis per Edictum, ne quis eum, qui in jus vocabitur &c. introducta, cui & ad quid competat 17 & d 241. Cum distinctæ sint personæ eximens s. eripiens & reus, distinctæ etiam sunt obligationes: ille delicti sui pœnam suffert, hic solvit quod debet 18. b 242.
Actio ex Edicto, de eo, per quem factum erit &c. quid sit, & contra quem detur? V 27. & 28. 249. seq. Hæc actio licet ex delicto, attamen non est pœnalis, sed saltem ad interesse 28. a 250.
Actionis editio jure Justiniani quomodo fiat? V 38. 262. Actio seu formula olim dicebatur libellus, sed vocatur ipsum jus, quod per formulam istam in judicium deducitur 38 b 263.
In actionibus personalibus specialibus semper contrahentis conditionem ac qualitatem remque petitam secundùm materiam, colorem, esse describendam 39. d 265. In universalibus & generalibus actionibus quid requiratur 39. e ibid. Actiones famosæ graves dicuntur & criminalibus comparantur ibid. Actionis nomen ut in libello exprimatur neque jure Canonico neque civili est necessarium 40. 268.
Actio negotiorum gestorum datur domino ejusvè heredi contra gestorem VII 50. 410. XXXI. 66. a p. 589. Sponsio contra sponsæ patrem, ut res donatas acceptas restituat 50. b ibid. Hæc actio dividitur in directam & utilem, sed hodiè parum refert, quâ quis agat 50. & d ibid. Et gestori contra dominum datur 53. 411. Cessat autem hæc actio vel pro parte, vel in totum ob certas causas 54. 412.
Actio calumniæ quæ sit VII 56. 415. Quibus non, & contra quos detur? 57. & 58. 415. seq. *ad tit. Calumnia.*
Actionis quod metus causa descriptio IIX 16. & seq. 436. Is, ad quem res metu extorta pervenit, non convenitur ratione possessionis, sed lucri ex delicto facti 16. b 436. Est natura sua in simplum, ob contumaciam autem in quadruplum 18. b ibid. Competit heredibus & in heredes 19. 437. datur in quadruplum, quod continet simplum & pœnam, ideoque mixta, diciturque arbitraria, & est annalis 20. & seq. 437. seqq. Cur actio quod metus causa atbitraria ad quadruplariam condemnationem detur, de dolo verò ad æstimationem tantum? 20. th. 439.
Actio de dolo quid sit? VIII 35. & a 449. Actio hæc ut concedatur, requiritur junctim (1. quod sit dolus malus (2. quo prudentissimus poterit capi. (3. quod sit commissus in re non levi & modica, & dolus sit incidens 35. a ibid. Causa & fundamentum hujus actionis quodnam? & quomdo competat 36. 449. Actio dolì intendanda non est, ubi alia competit 36. g. 450. Fallit tribus modis 36. g ibid. Hoc fundamentum probare debet actor 37. & a 450. Quibus competat hæc actio, vel non 38. 451. loco actionis de dolo competit quibusdam personis actio in factum 38. & b g 451. Contra quem & ad quid competat actio de dolo 39. & 40. p. 451. seq. Refertur hæc actio inter arbitrarias 40. 451. Estque rei persecutoria actio ibid. Olim erat annalis, hodiè instituenda & finienda intra biennium continuum 41. & b 451. Non est famosa & perpetuo durat 41. ibid. An litis contestatione perpetuetur 41. g 452.
Actionis ex facta alienatione judicii mutandi causâ descriptio VIII 89. 490. Causæ? 90. ibid. Quinque requisita, ut actio in factum & restitutio in integrum detur, notantur 90. b 491. Cui alienatio judicii mutandi causa competat 91. 491. Non datur in heredem, nisi quatenus ad eum pervenit 92. 491. Persequitur hâc

Source : BIU Cujas

actione id, quod interest adversarium molestiorem non habuisse, & licet competat hic quoque actio civilis, non tamen hæc Prætoria supervacua videtur 93. 491. Hæc actio post annum utilem elapsum instituì non potest, neque loco istius anni quadriennium est constitutum 94. 492.

Actionis de recepto descriptio VIII 107. 506. Causa & origo 108. 507. Circa causam efficientem proximam variè sentiunt JCti 108. a ibid. Cui & contra quem detur hæc actio 9. seq. 508. Hac actione amissam fortè arcam atque res inclusas petens, probare debet, quænam fuerint istæ res 109. & d e 508. Hodiè etiam datur hæc actio convivis nuptiarum, si pallia & pilea sua non receperint 109. a ibid. Num adversus tabernarios, qui negotiationes in tabernis faciunt, hæc actio de recepto detur? 110. d 509. An adversus aurigas? ibid. Datur hæc actio adversus heredes, scil. ex quasi maleficio 110. z 510. Persequimur hâc actione rem illatam vel saltem receptam, sive nostra fuerit sive aliena III 510.

Actionis ex quasi maleficio, quæ contra exercitorem datur, descriptio VIII 112. 512. Edictum hujus actionis à compilatoribus Digestorum omissum, suppletur 112. g ib. Edicti causa 113. 512. Cui hæc actio detur 114. 513. Hæc actio si plures fuerint exercitores, datur contra unumquemque pro parte qua navim, cauponam, stabulumvè exercet 115. 515. Ut hoc quasi delictum dicatur, & hæc actio competat, quæ requirantur 115. d. 516. Estque hæc actio in duplum, quod pœna est, unde non datur in heredem, licet sit perpetua 126. & a b 516.

Hodiè pœna illa in simplum tantum est, vel etiam arbitraria 116. & g 516. Hæc actio, sicut & actio de recepto, quando locum non habeat 117. 516. Actio de recepto & actio ex quasi maleficio Exercitoris concurrunt cum actione furti & ex L. Aquilia 118. 516. sed una instituta, altera cessat, ibid.

Actiones petitoriæ reales dicuntur, quibus ex juris in re, scil. Dominio, hereditate, servitute vel pignore, principaliter disquiritur IX 49. b 565. Ex dominio, ex hereditate, ex servitute & ex pignore quæ actiones proveniant, notantur ibid.

Actiones in rem, ut & mixtæ, in rem scriptæ possunt intentari in foro rei sitæ IX 51. 566. Actiones respectu causæ efficientis ex jure in re & ad rem sunt finium regundorum, familiæ erciscundæ, communi dividundo 51. a ibid. Realis & personalis ut hereditatis petitio 51. b ibid.

Actiones in rem scriptæ origine personales, natura reales 51. g 566. Actio quando generalis & universalis est, qua diversæ res diversis judicibus subjectæ, petuntur, ubi instituenda; 56. pag. 568 seq. Ubi instituendæ sunt actiones cognatæ, aut ubi una alteri principale præjudicium affert 56. 568. seq. Actio per litis contestationem in judicium deducta perpetuatur IX 70. th. XXXIX. XLI. XLII 598.

Actio de inofficioso cui detur X 6. 607. Actio hæc quinquennii lapsu extinguitur 29. & d 626. *add. Querela.*

Actio ad supplementum, qua id, quod deest legitimæ, ex testamento petitur instar petitionis hereditatis, 30. annis extinguitur X 31. 630. supplementum hoc iisdem gaudet privilegiis & beneficiis, quibus ipsa legitima 31. I b ibid. II supplementum transmittitur ad heredes III. Non solum ab herede, sed & legatariis petere potest filius IV. Personâ turpi institutâ, quibus hoc supplementum debeatur V. Non tam est hereditatis petitio, vel actio familiæ erciscundæ; quam condictio ex lege. ibid.

Rei vindicatio quomodo cum actione Publiciana conveniat & differat, notatur XI 49. b 706. Legatariis ob singularem favorem electivè datur actio personalis & realis, quibus subjungitur hypothecaria XII 9. z. 744.

Actio confessoria unde dicta? XI 42. b 774. Actio confessoria non dicitur affirmativa vel negativa ex conceptione verborum, siquidem sensus vis & effectus magis quàm verba attendi debent 42. g 1. ibid. Est directa vel utilis 42. g II 774. Quibus posterior competat. XLVI 63. e p. 479. Aliam actionem Confessoriam vid. XLIV 24. a p. 229.

Actionis ex usufructu confessoriæ descriptio XI 43. 774. I. Non competit nisi jus vel servitus constituta sit II. Competit actio communi dividundo, si controversia de usufructu communi inter duos agitur 43. a 744. seq. I. Heredibus fructuariis non datur II. Si à non-domino concessus & traditus pro eo petendo competit Publiciana vel utilis confessoria 43. b 775. Ejus causa 44. ibid. Est civilis & perpetua; rei persecutoria & arbitraria 44. a ibid. Cur detur? 44. ibid. adversus quem & ad quid competat? 45. & 46. 775. Rei vindicatio datur solum adversus possessorem vel detinentem, confessoria etiam contra alios 45. æ ibid.

Agitur confessoria ut (1. declaretur petitori jus servitutis competere (2. fructus perceptos & damnum illatum refundat (3. ut reus convictus condemnetur & patiatur servitutem, ac cesset ab impedimento aut turbatione (4. ut caveat reus adversus periculum in fututum 46. a b g ibid. Quid si latam sententiam adimplere recuset 46. g 1. 776.

Actionis ex usufructu negatoriæ descriptio XI 47. 776. Unde dicta? 47. a ibid. I. Alia est directa, alia utilis II. Est arbitraria. ibid. Ejus causa & fundamentum 48. ibid. Cui detur 49. 776. Contra quem & ad quid competat 50. seq. 776. seq. Quando actori & quando reo onus probandi incumbat 50. d 777. Actio ex stipulatu locum habet, si usufructuarius restituerit rem deteriorem II. Actio ex stipulatu hæredibus proprietarii datur, sed non in heredes fructuarii III. Contra heredes fidejussorum datur, si usufructuarius non sit solvendo 66. b 790.

Actio in rem rescissoria *vid. Rescissoria in rem actio.*

Actionis ex servitutibus prædiorum confessoriæ descriptio XIII 43. & 834. Ejus causa & fundamentum 44. 834. Differt â rei vindicatione 44. a 835. Quibus probetur titulus & quæ notanda 44. g 835. Competit domino 44. & d 834. seq. Cui detur, contra quem, & ad quid detur? 45. 46. 47. 836. seq.

Actio ex servitutibus prædiorum negatoria quid sit? XIII 48. 838. (XLVI 63. z p. 479.) Unde dicta 48. a ibid. hujus fundamentum 49. 838. Differentia inter negatoriam & rei vindicationem 49. a ibid. Cui, contra

Source : BIU Cujas

quem, & ad quid competat 50. 51. & a 52. 839. seq. Tria specialia hujus actionis (1. in litis contestatione (2. probatione & (3. pronuntiatione notantur 52. d 841. Ad quænam similia jura incorporalia hæc actio hodiè accommodetur 53. 841. Actio ista in controversiis rerum corporalium non est prodita, & quare? 49. 838.

Actio de pastu quid sit, & quando competat? XIII 2. 853. In hac actione æstimatur seges, si depasta sit, habita ratione & periculi & speratæ messis 3. & th. 853. seq. Actio utilis locum habet, si fruges reconditæ 3. & k 835 & 855.

Actionis de pauperie descriptio XIV 7. & a 859. Ubi locum habeat, & cur detur electi domino? 7. b g 859. Ejus causa & fundamentum 8. 859. Actio hæc num sit nativa, num dativa 8. a II 860. Apud Judæos de pauperie actum fuisse constat: id jus ad Phœnices, Solonem & Platonem pervenit 8. c 860. Estque vel directa vel utilis: ad feras autem licet in custodia retineantur, utilis actio de pauperie non applicatur 9. & d 860. Cui hæc actio detur, & contra quem 10. seq. Actio de pauperie tum demum competit, si animal proprio motu damnum intulerit 6, 858. & 13. 862. Si alia quadrupes aliam concitavit, dominus non concitatæ, sed concitantis hâc actione convenitur 13. & a 861. Ad quid ea competat? 14. 862. Hæc actio de pauperie quomodo & quando cum aliis actionibus concurrat 15. & b 863. Etiam judicium criminale secundùm constitutionem Carolinam obtinet ob pauperiem 16. 864. Sanctio hæc criminalis ad actionem de pauperie non pertinet, sed potius ad caput tertium Ædilitii Edicti 16. b 11. & III 864. Huic actioni quando non sit locus 16. 864.

Actionis ex L. Aquilia definitio XIV 19. 866. Ejus causa & fundamentum 20. 860. seq. Actio ex lege Aquilia civilis & Prætoria, directa & utilis 23. a b 873. Hæc actio diversa, cui, contra quem, & ad quid detur 23. 24. 25. 873. seq. Quando detur utilis actio ex L. Aquilia & quando subsidiaria in factum 26. seq. 876. Quæ actionis cum L. Aquilia concurrant? 27. & g 878.

Actionis de dejecto vel effuso descriptio XIX 29. 879. Ejus causa & fundamentum 30. 879. Ad quid, cui, & contra quem detur 31. 32. 33. 879. seqq. Hæc actio modò perpetua, modò annua est 32. 880. In heredem non competit, quia pœnalis est 34. & a 881.

Actionis de posito vel suspenso descriptio & causa XIV 35. & seq. 881. In priori parte Edicti requiritur factum, quod nocuerit, in hoc verò posteriori, quod actu non nocuerit, sed nocere potuerit 35. g ibid. Est actio popularis adeoque datur cuilibet de populo 37. 882. Contra quem & ad quid competat 38. seq. ibid. Quomodo expiret? 39. a 882. Si id, quod positum erat, ceciderit & nocuerit, in eum competit actio ex L. Aquilia, qui posuit 40. 882. Actio de suspenso non competit, cum pictor in pergula clypeum vel tabulam expositam habuisset, eaque decidisset & transeunti damni quid dedisset: Item, si amphora ex reticulo suspensa decidisset, & damnum dedisset 40. 882. Hujus actionis usus hodiernus 14. 883.

Actionum noxalium descriptio, & fundamentum XIV 42. & b 883. Cui, contra quem, & ad quid competant 43. seq. 884. Re peremta, obligatio in tradendo perit, sed remanet æstimatio præstanda 44. e 884. Quando hæ actiones habeant locum, & quando non 46. ib. Moribus hodiernis hujus actionis nullus est usus 47. 885.

Actionis finium regundorum definitio & causa XIV 49. & d 886. & 889. Hujus actionis variæ appellationes 49. g. 889. Fundamentum & causa hujus actionis 50. & & a ibid. Si dolosè termini â confine dejecti vel exarati, ex delicto venit illa obligatio, ac ratione ejus præter criminale judicium, datur hæc civilis & rei persecutoria actio 50. 889. Actio finium regundorum est civilis, termini moti criminalis 50. d ibid. Utraque cumulativè in uno libello intendi nequeunt, sed successivè, tendunt enim ad diversa 50. d II. & III. ibid. Est mixta actio 51. 889. Aliquando tamen contingere potest, ut hæc actio solum sit in rem, & vice versâ tantum in personam 51. & a 889. Cui hæc actio competat, & quidem directa vel utilis 52. & d ii. I & k 890. seq. Contra quos? 53. 891. Et ad quid detur 56. 897. Hæc actio non solum ad divisionem fundorum competit, sed etiam confinia dividenda 56. a Datur ad damna, sumtus & interesse 56. g ibid. Huic actioni longissimo tempore præscribitur 60. & a 901. seq.

Actio familiæ erciscundæ. *vid. Familiæ erciscundæ actio.*

Actio communi dividundo. v. Communi dividundo actio.

Actionis ad exhibendum definitio XV 29. & a 927. Hæc actio non est de restituendo, sed de præsentando: & commodius est agere ad exhibendum, quam principalem actionem intentare 29. a II ibid. Ejus fundamentum est jus in re 30. ibid. Est actio personalis 31. & b 927. Cui, contra quem & ad quid detur 32. 33. 34. 927. seq. Actor probat suum interesse, reus si in continenti contrarium probat, auditur 32. g I. II 928. Interesse requiritur tempore litis contestatæ & judicati 32. e ibid. Acta judicii hujus non sufficiunt in processu ordinario III. Quæstio heredum non venit in hoc judicium IV. Non atterduntur exceptiones in causis summariis prærogatoriis V. Quædam tamen veniunt examinandæ 32. d ibid. Datur de rebus mobilibus & immobilibus 33. b 929. Num detur de tigno alienis ædibus juncto? 34. & b ibid. Ubi exhibitio cessat, actio in factum locum habet 34. g ibid. Res quomodo & ubi exhibenda, quotiesque actio instituenda notatur 34. d 929. Quando hæc actio locum non habeat 35. seq. 929. seq. Hujus actionis cum actione principali seu directa cumulatio 37. 930. Hujus actionis usus hodiernus 38. & a 930. seq.

Actionis de servo corrupto definitio XV 48. 935. Cui, contra quem & ad quid detur? 49. ibid. Est duplex, directa & utilis 49. a 936. Hæc actio videtur species actionis in duplum, ubi concurrunt actio (1. de servo corrupto (2. Furti (3. Condictio furtiva, neque altera alteram consumit 49. th. I. II 937. Utilis actio de servo corrupto ad quid detur 50. 937. seq.

Actionis ob falsum modum definitio XV 60. 950. Ejus causa & fundamentum 61. 951. Vindicatur hâc actione dolus & culpa? 62. 951. Est subsidiaria 63. & g d 951. Cui, contra quem, & ad quid detur 64. seqq. 952.

Est

Source : BIU Cujas

Est æquitate juris canonici indistinctè heres agrimensoris tenetur, præsertim si per contractum mensor â partibus adhibitus 65. z 952.

Actionis de mortuo inferendo definitio XV 75. pag. 962. Actiones occasione sepulturæ proditæ sunt octo, quarum tres ipsum funus & jus sepeliendi tuentur; quatuor sepulchra: octava sumtus concernit 75. a 962. Est perpetua heredi & in heredem competens 75. b ibid. Fundamentum & causæ hujus actionis, & cui detur 76. 962. Contra quem & ad quid detur? 77. & 78. 962. seq. singularia circa socium & usufructuarium: item inferenrem mortuum in locum publicum 79. 963. Usus hodiernus circa hanc actionem 80. 964.

Actionis funerariæ descriptio 84. 970. Ejus fundamentum & causa 85. 971. Num bonæ fidei vel stricti juris? 85. g 972. I. Hæc actio est perpetua II. directa & utilis III. In solidum IV. Alia directa, alia contraria V. Est privilegiata 85. g 972. Cui, contra quem, & ad quid detur 86. seqq. I. Datur hæc actio etiam, si factum ratum heres non habeat II. Datur defuncti mandatario contra heredis prohibitionem 86. g 973. Si de animo non recipiendi sumtus constat, cessat hæc actio 86. z 975. In hac actione realis sumtuum erogatio probetur, & coram quo Judice repetitio instituatur? 88. g I. II 982.

Ex juramento promissorio jure civili nulla competit actio XVII 21. & a 1074. Datur actio Prætoria in factum ratione præstiti juramenti voluntarii decisorii jus suum asserenti 49. & b. g 1105. Adversus quem competat hæc actio? 50. 1106. Ratione juris jurandi judicialis, quod sententia est secuta, competit actio in factum, seu actio utilis, rei judicatæ 51. 1107. Quando vero juramentum illud sententia non est secuta, tunc datur actio Prætoria in factum 52. 1108. Ex juramento necessario datur actio rei judicatæ directa 53. & b 1108.

Actiones rei persecutotiæ ex delictis, licet solum dentur contra heredes, quantum ad eos ex delicto defuncti pervenit, tamen post litem contestatam in solidum in heredes dantur XIIX 54. & e z 1198. seq. cedi nequeunt XXXI. 39. r. p. 560.

Actionis de eo, quod certo loco descriptio 66. & a 1208. Ejus causa? 67. & g 1299. Per hanc actionem actiones aliàs stricti juris afficiuntur qualitate arbitrariarum 67. & g ibid. Requisita hujus actionis (1. ut ex stricti juris ratione debeatur (2. ut conventioni certus solutionis locus sit adjectus II. In stricti juris judiciis sola fit condemnatio ex jure obligationis 67. e 1209. Quando & cui competat hæc actio 68. 1209. seq. Contra quem competat, & ubi instituatur? 69. 1210. Quomodo & ad quid instituatur, & quodnam sit judicis officium 70. 1210. seq. Veniunt in hanc actionem, omnes ex contractu stricti juris certo loco dandæ res, quarum pretia per diversas civitates, regionesque sunt varia; etiam pecunia 71. 1211. Continet hæc arbitraria actio utriusque utilitatem, tam actoris quàm rei 72. in fin. 1212. Index, qui huic actioni addictus est, semper æquitatem ante oculos habere debet 72. inf. ib. Actione de eo, quod certô locô, tenetur quoque fidejussor, perinde ut principalis 73. ibid.

Actionis de constituta pecunia descriptio, ejusque fundamentum XIIX 74. 1214. Huic actioni similis fuit actio receptitia, quæ ad argentarios pertinebat 74. g. 1215. Actio hæc cui, contra quem, quando & ad quid detur? 79. sq. 1219. Cum hac actione accessoriâ concurrit ipsa actio principalis electivè & altera alteram non nisi solutione factâ perimit 80. 1219. Actio hæc rei persecutionem quoque tunc continet, quando ex pœnali actione debitum in constitutum deductum est 81. & e 1220. seq. Quo loco hæc actio instituenda 81. e 1221.

Actio Commodati. *vid. Commodatum.*

Actiones adjectitiæ sunt omnes Prætoriæ. Directæ descendunt ex verbis ipsius Prætoris, non contrariæ XX 5. g 1283. Fundamentum harum adjectarum actionum remotum & proximum. ibid. Cur Prætor juris civilis de actionibus partem augeri præsumserit 5. g. ibid.

Actionis exercitoriæ descriptio, ejusque fundamentum XX 7. seq. 1284. Requisita hujus actionis quæ? 8. b g ib. Cui competat hæc actio, & contra quem 10. seq. 1285. seqq. hâc actione quid persequamur 13. 1388. Hæc non perimit actionem eam, quæ directo in magistrum ex contractu ejus competit 14. 1288.

Actionis Institutoriæ descriptio 30. & a 1312. Dividitur in directam & utilem, seu quasi institoriam 30. a III ib. Veteres eam restitutioram appellarunt 30. b IV 1313. Fundamentum hujus actionis & causa 32-1314. Requita hujus actionis ut locum habeat, quæ? 33. b 1314. seq. Cui competat 33. 1315. Agens hac actione probare tenetur reum præposuisse eum, cum quo contraxit 33. a VII 1316. Realem pecuniæ numerationem probare debet contrahens, nec eô nomine chirographum â Factore datum sufficere 33. d ibid. Contra quem competat? 34. 1316. Hæc actio datur etiam in heredes præponentis, sed non in solidum, modo contractus vivô adhuc præponente cum institore sit celebratum 35. 1317. Vel hereditate nondum adita contractus sit initus ibid. Hæc actio, si plures sint domini contra singulos in solidum datur 36. & b 1317. seq.

Cessat hæc actio quando præponens expressè prohibuit, ne cum Institore contrahatur, modò iste non ratione personæ variaverit 37. 1318. Ipse quoque institor potest conveniri durante officio, civili actione directa 38. & g ibid. De actione institoria utili 39. & a 1319. Servus fœnerationibus præpositus quasi tantum institoria conveniri potest II l. 19. ff. l. 5. C. de instit. act. quasi institoriam producunt III. Actio adversus præponentes tantum directa non contraria datur IV. Per filium & servum pater & dominus præponens sibi acquirit actionem V. Non autem per extraneum IX actiones, quæ adversus institorem dantur, non sunt adjectitiæ qualificatæ & accessoriæ, sed simplices ex contractu recto jure descendentes 39. a 1319. seq.

Nomine actionis institoriæ juxta interpretes alia quoque venit actio XXI 8. inf & i 1361. seq. Cur institoria appelletur 8. i 1362. I. In prædictis casibus fingitur potius interveniisse stipulatio, quæ revera non intervenit II. Tam vetus restitutoria quàm nova actio institoria

Source : BIU Cujas

ſtitoria competit III. Hæc reſtitutoria actio per omnia ferè prioris actionis formam induit IV. Experiri poteſt creditor prædictis actionibus vel una ex illis V. Experiri iis licet ac ſi nullam penitus actionem dimiſiſſet VI. Non minus habet iſtas actiones licet mulier heres extiterit VII. Idem jus eſt, ſi mulier debitori ſucceſſerit VIII. Locum autem non habet reſtitutoria ſi mulier intercedens hujus beneficiô indigna eſt IX. Item ſi alia ordinaria competat X. Hac reſtitutoria actione agi poteſt ſtatim ac mulier interceſſit 8. i 1362. ſeq.

Actionis tributoriæ caſus 40. a 1320. actio tributoria differt ab actione Exercitoria & inſtitoria ibid. Actionis tributoriæ deſcriptio 41. & b 1321. Unde dicta 41. a ibid. Et eſt rei perſecutoria & perpetua. Et eſt diverſa ab illa in l. 8. C. de furt. deſcripta ibid. Ejus fundamentum & cauſa 42. & a 1321. Non eſt una eademquè Dd. ſententia unde oriatur hæc actio 42. d 1321. Cui detur & contra quem 43. 1322. Hæc actio habet quandam exorbitantem & propriam naturam II. In hoc diſtinguendum eſt inter dolum actionis conſtitutivum & incidentem 43. g ibid. Ad quid detur 44. ſeq. 1322. Hodie uſus hujus actionis nullus aut rarus 46. b 1324.

Actionis de peculio deſcriptio, ejuſque fundamentum & cauſa 58. & b & 59. & a 1341. ſeq. Hæc actio cui, contra quem & ad quid competat 68. & 69. 1349. Irregulare peculium huc non ſpectat 68. g ibid. Si dominus ob ſervum aliis ſit obligatus ac condemnatus gaudet beneficio deductionis II. Ut & ſocius ratione communis ſervi 69. g 1350. Hoc beneficium dominus propter intervenientem dolum amittit 44. b 1323. Actione hâc de peculio patet ex delictis â filio commiſſis conveniri regulariter non poteſt 59. 1349. & 70. ubi exceptiones habentur 1350. Actio de peculio filio famil. aut ſervo manente in poteſtate eſt perpetua, & transit ad heredes, ſolutâ verò poteſtate anno utili finitur 71. & b 1350. I. Huc pertinent omnes caſus, quo peculium extinctum eſt II. Finito cum uſufructu peculio ſervi fructuarii annua actio eſt cum fructuario III ſi patris morte vel deportatione filius ſui juris factus intra annum heres patris vel fiſcus tenebuntur IV. Extinctio ſervi ordinarii peculio, etiam vicarii extinctum cenſetur, ſequiturque annua actio V. Capto ab hoſtibus ſervo, annua non eſt VI. In hanc etiam acceſſiones peculii veniunt VII cum hac etiam aliæ actiones concurrunt 71. g 1351.

Actionis de in rem verſo deſcriptio XX 72. & g 1351. Hæc actio eſt perpetua, ſi actio principalis, cui adjicitur, eſt perpetua & ſtricti juris, ſi autem eſt bonæ fidei, ut negotiorum geſtorum, etiam veniunt uſuræ 72. g II 1351. Hujus actionis fundamentum 73. 1351. ſeq. Cui hæc actio competat, contra quem & ad quid 74. & 75. 1352. ſeq. ſæpè actio de in rem verſo ſola inſtituitur, neque opus eſt. ut cum actione de peculio conjungatur 75. g 1353. Hodiè hæc actio datur, quando homo ſui juris negotium aliqvod in utilitatem alterius geſſit 75. z 1354.

Actionis quod juſſu deſcriptio XX 74. & a 1354. Juſſus unde dicatur & quotuplicite 74. b ibid. Requiſita hujus actionis quæ 76. d 1355. I. Juſtus differt â mandato II. Filius famil. ex contractu quod juſſu lapſus reſtituitur in integrum, ſecus in mandato III. Hæc actio exigit juſſum, cui non æquipollet ſcientia IV. Hæc actio non competit, ſi filius famil. hortatu patris contrahit V. Quomodo pater vel dominus illam voluntatem ſive juſſum declaret 76. b 1354. ſeq. Ex delicto filii familias juſſu patris commiſſo non datur actio quod juſſu 76. z 1355. Ut filius vel ſervus hac actione teneatur, requiritur, ut totum debitum ex juſſu & voluntate acceptum ſit II. Si pater pro filio peculium habente fide juſſerit, non tenetur quod juſſu 76. æ ibid.

Compenſatio an ſit actio an vero exceptio XXI 14. d p. 1378.

Deponenti duplex prodita eſt actio, depoſiti & facti, quorum una alteram non conſumit XXI 36. g 1404. Ex actione depoſiti directa propter dolum condemnatus ſit infamis 37. & b ibid. Actionis depoſiti directæ deſcriptio 37. a ibid. Cui hæc actio competat 38. 1410. Competit ſi plures rem communem depoſuerint ſingulis pro rata: Rei communis difficilis repetitio reddi poteſt pacto adjecto vel depoſitione ſingulorum in ſolidum 38. a i II. ibid. Contra quem detur 40. 1411. Heres ex ſuo dolo conventus in ſolidum tenetur II. Adverſus poſſeſſorem ſingularem hæc actio locum non habet III. Adverſus dominium ſervi vel patrem filii, qui depoſitum recepit, competit ratione peculii IV. Et fide juſſor ſi intervenerit conveniri poterit V. Aliquando ex L. Aquilia datur contra illum, qui cauſam præbuit 40. a ibid. Et ad quid hæc actio competat 41. 1411. Actio ratione depoſiti miſerabilis datur in duplum, & ſic eſt pœnalis 42. & g 1412. Lex Divina quintuplum dictitat pœnam 42. e 1413. In heredem verò, niſi & ipſe eundem commiſerit dolum, datur in ſimplum 42. & z 1412.

Actio depoſiti ratione primæ obligationis datur in ſimplum ex accidenti, ſcil. inficiatione, in duplum II. Duplum non poteſt peti indifferenter actione, ſed ſi depoſitum inficiatur ab heredibus III. Præter tumultum, incendium, ruinam, naufragium dantur etiam ſimiles alii caſus IV. Hæc pœna dupli non ubique exolevit V. In hac actione juramentum in litem locum habet VI. Concurrunt cum hac actione directa nonnumquam aliæ, & quæ? 42. æ 1413. Actio depoſiti contraria datur adverſus deponentem 44. 1414. Hæc actio ex contractu, qui origine eſt μονόπλευρον, ex accidenti δίπλευρον deſcendit: & quomodo differat actio directa â contraria 44. a 1. 2. ibid.

Actionis ſequeſtrariæ deſcriptio 54. & a 1424. Datur quoque actio contraria ſequeſtri contra litigantes 54. & b ibid. Datur hæc actio etiam heredi ac contra heredem 54. b 1245.

Actio mandati *vid. Mandatum.*

Actio pro ſocio eſt ex illorum numero; ex quibus quis non in ſolidum, ſed in id, quod facere poteſt, condemnatur XXII 37. & g 1474. Quod non ſolum obtinet in ſocietate univerſali, ſed & particulari 37. & e 1474 ſeq. Exactione pro ſocio ob dolum condemnatus, fit infamis 37. & i ibid. Hâc actione agit ſocius aut durante adhuc, aut finita ſocietate, ſed diverſo fine 38. & b

Source : BIU Cujas

&b g d 1476. Ad hanc actionem non pertinet rerum collatarum diviſio aut adjudicatio 38. & cur e 1476. Cum hac actione aliquando etiam concurrit actio ex emto vendito 39. 1476. Actio pro ſocio & actio furti non poſſunt concurrere: Neque cumulari poteſt actio pro ſociorum actione L. Aquiliæ 39. a 1477.

Actio ex Emto vendito datur ad petendum id quod in l. 2. C. de reſcind. vendit. continetur XXIII 91. & g 1625. Hæc autem non datur contra tertium poſſeſſorem, licet contra hunc competat actio in factum, ſi prior emtor non ſit ſolvendo 91. & z 2625. Num in actione emti in litem juretur? XVII 64. a 1119. Actio emti venditi ſeu ex emto vendito, aliquando ratione emtoris agentis, actio venditi ſeu ex emto, & vice versâ ratione venditoris agentis, actio venditi ſeu ex vendito dicitur XIII 113. & a b g p. 1661. Aliquando tamen etiam actio ex emto vocatur, quæ vindicari datur 113. & d 1661. ſeq.

Actionis venditio *vid. titul. peculiar.*

Ex locatoris & conductoris obligatione mutua oritur quoque actio mutua, qua alter alterum convenire poteſt XXIV 26. & a b 1710. Actio locati datur locatori adverſus conductorem, ut mercedem pro uſu aut præſtita opera ſolvat 26. & g ibid. Actio conducti datur conductori adverſus locatorem, ut uſum rei vel operas præſtet, & opus conficiat damnumque reſarciat 26. & d 1710. Obligatio & actio ex locatione conductione tranſit ad heredes, & competit adverſus heredes, niſi ſit ſingularis ſucceſſor 27. & a 1710. ſeq. *vid. Locatio conductio.*

Quoties vulgaria & uſitata actionum nomina deficiunt, præſcriptis verbis agendum eſt XXV 2. 1719. quoties ceſſantibus vulgaribus actionibus, & proprium nomen invenire non poſſumus, facili ad eas, quæ in factum appellamus, deſcendimus 2. a 1720. Actionis præſcriptis verbis, quæ dicitur æſtimatoria, deſcriptio 8. & a 1723. Vox æſtimatoria eſt adjectitia qualitas II. In hâc actione nihil refert, an res vendita gratis, an mercede incerta promiſſa fuerit tradita III. Eſt perpetua & ad heredes & in heredes tranſit IV. Eſt bonæ fidei V. Petitio alternativa eſt vel res vel æſtimatio VI. Proponi poteſt coram judice contractus, & domicilii VII. Actiones, quæ vocantur æſtimatoriæ, non ſunt confundendæ, ubi quæ illæ ſint, notatur VIII. Actio æſtimatoria alia eſt directa, & vel directa vel utilis alia eſt contraria. IX. Actionem contrariam tunc inſtituere poteſt accipiens, ſi nec rem nec pretium (ſi fortè vendidit) amplius poſſidet X. Si pretium ex venditione recipiens accepit, compenſatione pro mercede promiſſa, aut ſumtibus conſequendis, uti poteſt XI. Quænam aliæ actiones cum hac concurrant XII. An dans rem vendendam habeat in concurſu creditorum recipientis prioritatem in re vel pretio ex hac re redacto 8. a 1723. ſeq.

Ex, contractu permutationis datur actio præſcriptis verbis 22. 1736. In arbitrio permutantis, ſeu ejus, qui dedit, eſt, an velit hac actione uti, an verò datum repetere condictione, ſi ſcil. alter rem non præſtet, vel det alienam 22. & g 1736. Actio de præſcriptis verbis datur quoque ex reliquis contractibus innominatis: quæ etiam dicitur actio in factum; idem actio in factum civilis 23. 1737. Ejus deſcriptio 37. a ibid. An præſcriptis verbis potius quàm præſcriptis vocanda 37. a ibid. Diſpeſcitur in ordinariam & Extraordinariam ſive anomalam, quæ vaga & indeterminata dicitur 23. g ibid.

Actionis in factum homonymia 23. 1737. Non omnes in factum actiones ſunt actiones præſcriptis verbis, ideo in uſu juris diſtinguuntur; ſcil. in Civiles & Prætorias 23. d ibid. Datum ſi alter nolit facere, condictione cauſa data cauſa non ſecuta, vel ſi pœniteat, repetere poteſt 26. a 1379. Si dedi tibi rem, v. g. Stichum, ut ſervum tuum manumitteres, & manumiſiſti, & res, Stichus, poſtea evincitur, quænam actio detur illi, qui factum jam præſtitit 27. & a p. 1740. Quænam ex articulo, facio ut des, oritur actio, utrum præſcriptis verbis, an de dolo 31. a 1742.

Actio ex Cambio quæ oriatur, Dd. diverſæ ſententiæ adducuntur 44. e 1759.

Actio ex contractu aſſecurationis veniens XXV 48. 1765. Quodnam genus actionis ex obligatione aſſecurationis oriatur, ſi pars altera contractui non ſteterit? 48. b ibid. Datur hæc actio adverſus aſſecuratorem ejuſque heredes ad id, ut totum præſtet; quod caſu contigerit II. Exactio quomodo fiat III. Cauſæ, ex quibus aſſecurator non tenetur notantur, 48 g 1776. Actio datur aſſecuranti ejuſque heredibus adverſus aſſecuratum ejuſque heredes (1. ad pretium periculi ſolvendum (2. ad naufragii tabulas, & quid commodi inde redundare poſſit 48. d 1766.

Actiones naturales, morales & civiles.

Nullius eſt actus moralis, qui non accipit aliquid bonitatis aut malitiæ â quibuſdam circumſtantiis l. 1. d 11. In moralibus circumſtantiæ etiam minimæ variant materiam 2. a 11. Ad actiones morales atque civiles juris applicatio, JCti munus proprium 38. 30. Hæ actiones, quæ ſunt de rebus divinis & humanis, ſunt objecrum, circa quod verſatur juriſprudentia & quatenus ad leges atque juſtitiam conformandæ, & ita ad beatitudinem civilem dirigendæ 41. 30. ſeq. Actiones iſtæ morales atque civiles vel concernunt publicum civitatis ſtatum, vel perſonas, res atque facta privatorum 43. 32. Actio naturalis eſt, quæ â voluntate, & â præcedente deſtituitur electione, licet cum ea magnam habeat cognationem 49. a 35. Actus brutis & hominibus ſunt communes, conſiderando naturaliter, ſi autem moraliter conſiderantur, actus ad ſolos homines pertinent 50. 35.

Actionum concurſus. *vid. Concurſus.*

Actio Hypothecaria, Serviana, Redhibitoria, Æſtimatoria &c. paulo infra & vid. ſub ſuis peculiaribus rubricis.

Actio in factum eſt perſonalis; ut ceteræ omnes in factum Actiones 11. b p. 79. Quando & quibus competat. ibid. Actioni ex emto quomodo redhibitio peti poſſit 12. p. 79. quid? 18. p. 88. Actio ex ſtipulatu ſemper perſequitur certam ac determinatam quantitatem 19. g. p. 90. Inter actionem ex ſtipulatu & ex emto differentia. ibid. th. p. 90. v. ex ſtipulatu Actio.

Source : BIU Cujas

Actio quarum rerum num detur XLVI 45.p. 460. vid. Exceptio. Vocabuli actionis homonymia, definitio, &c. 51. p. 469.sq. Quænam sint extraordinariæ g. quæ Prætoriæ ibid. d p. 471. Quid sit Civilis. a b g. quomodo differant actiones ab exceptionibus & à Bonorum possessionibus ibid. a p. 471. Actionis Divisio in rem, in personam, ac mixtas, & quomodo differant 60. p. 172. e Ex his aliæ Civiles aliæ Prætoriæ 61. p. 474. b g p. 475.

Speciatim Actionis in rem descriptio 62. p. 475. Actiones in rem simpliciter tales quomodo differant ab actionibus in rem scriptis ibid. g p. 476. g Abi late de posterioribus tradit usque ad 478. ubi quid ab aliis plerisque actionibus differant p. 277. eorumque species refert. Quænam Actiones ex speciebus Jutis in re oriantur earumque descriptiones v. XLVI. 68. p. 478. seqq.

Actio in Personam, v. Conditio; ejus species ibidem recensitas vid. sub peculiaribus rubricis 65 p. 408. De Actionibus mixtis vid. 66. p. 483. a d Actio ad exhibendum & personalis 67. p. 484. a actiones præjudiciales 68. p. a 484. Ratio nominis & earum species p. 486. utilis actio præjudicialis quando hodiè detur. æ p. 486. th. p. 487. i. k.

Actiones vel in simplum, duplum, quadruplum 70. p. 492. a b g d 493. Ubi quod hodie non amplius sint in usu, vel bonæ fidei, 71. p. 494. a b g ubi actiones arbitrariæ tertiam constituunt speciem, vel stricti juris 71. p. 495. a Arbitrariæ 73. p. 495. seq. a.

Actionum bonæ fidei, stricti Juris, & arbitrariæ differentiæ 74. a p. 497. Eorumque usus & æquitas 75. a b Divisio in directas utiles in factum 75. p. 498. sq. b aliæ perpetuæ, aliæ temporales 77. p. 500. aliæ ad hæredes in & hæredes transeunt, aliæ non 78. pag. 501. g e aliæ contra hæredes ut possessores. ibid. Actio in personam ex Contractu datur heredibus 79. p. 520. a b 503. & in heredes; etsi nihil ex contractu ad eos pervenerit. ibid. An & quando, etiamsi ex dolo defuncti agatur. ibid. i. k l p. 504.

Actiones ex delictis privatis heredibus competunt tum pœnales tum mixtæ 80. p. 504. Excipiuntur actiones pœnales, quibus injuria vindicatur personalis 81. p. 505. a b. Adversus heredes dantur ex delictis rei persecutoriæ, quatenus ad eos aliquid pervenit 82. p. 506. Non pœnales 83. p. 510 a b. Nec mixtæ, quatenus pœnales, sed quatenus rei persecutoriæ 84. p. 511. a b nec actiones populares 85. p. 512. Multo minus, si criminaliter agatur. ibid. 86. Quædam tamen crimina excipiuntur 87. p. 514.

Actionum Concursus & natura 88. p. 514. 515. & lit. a Ubi recensentur Auctores qui de hac materia ex professo scripserunt, b. ubi, quid sit concurrere, & cur illorum Concursus introductus 9. p. 518. Concurrant de eadem re 89. p. 515. Concursus tres species, Electivus, quid 90. p. 516. a b Successivus quid 91. p. 517. a Cumulativus quid? 92. p. 517. a Regula I. de concursu actionum persecutoriarum a b p. 52. Reg. II. p. 94. Regulæ de Actionibus mere pœnalibus tres 95. p. 522. a b pag. 523. g p. 524. Mixtæ an concurrant, 96. p. 524.

Regulæ de actionibus diversarum qualitatum v. g. pœnali & rei persecutoria 97. a p. 525. De mixta cum rei persecutoria 99. p. 525 sq. An in eodem libello plures actiones cumulari possint? De Jure Romano negatur ibid. & b Cur sublata, hodie tamen admittitur, salva distinctione inter cumulationem successivam vel simultaneam i p. 529. An actiones possessoriæ cum petitorio possit cumulari? k p. 530. Quid si falsa actione res petita fuerit? ibid. 101. p. 535.

Actio aquæ pluviæ arcendæ. Quid & qualis sit, quidve ea petatur XXIX 28. 26. e Ut hæc Actio detur, quænam requirantur 29. 27. Cui detur hæc actio 30. 27. a An etiam Usufructuario 28. th. contra quem detur p. 28. z æ & 32. a b 29. Quænam contra Colonum detur actio? 30. 27. Quid illa actione petatur. 31. Restitutio quando in hac actione facta videatur p. 28. & cujus sumptibus facienda 29. a an pro parte fieri possit vel non. p. 29. e

Casus, quibus cesset hæc actio 33. 29. th. Quænam aliæ actiones hac cessante competant, ubi vel damnum datum vel lucrum interceptum p. 30.

Actio Criminalis, vid. Crimen.

Actio ad palinodiam, v. Injuria.

Actio de tigno juncto, v. tignum.

Actio judicati. Cui & ad quid hæc Actio detur XLIV 13. 217. a Quatenus pinguior vel melior sit quam ceteræ Actiones. ibid. 218. Causa istius actionis 14. 218. Ejus usus hodiernus ibid. b Ibi, quibus & contra quos competat, an contra Procuratorem, Syndicum &c. & quomodo in pupillum. Venit in hanc Actionem id, in quod reus condemnatus est; an etiam fructus & usuræ? ib. 218. Quando in hanc actionem æstimatio rei quæ tempore judicati interiit, veniat, ibid. 219. d ubi, an plures condemnati in solidum obligati sint nec ne.

Actiones Mixtæ. Earum descriptionem & species vid. XLVI 66. 483 seq.

Actio Pauliana. Unde dicta, & quot sint XLIV 73. h 293. Quid sit, & cur introducta, ejus causa ac fundamentum 74. 295. ejus forma 9. quid differat ab actione feudali revocatoria. 2 cui & ad quid competat 75. 296. a b An etiam Creditori hypothecario d. Datur contra fraudis conscios possessores 76. 296. g Ut & contra alios (79. 298. Tendit ad rescissionem actus & restitutionem rei 77. 297. Intra quod tempus competat 78. b 298. An competat, si uni præ ceteris Creditoribus solutum? 80. a b g 81. g p. 299.

Actio rerum Amotarum.

Quando hæc Actio institui possit XXX 63. b 487. 65. quid? ibid. 64. a Ejus, ut competat, requisita b unde oriatur 65. a An detur utilis rerum amotarum actio ibid. Cui & adversus quem 66. 488. ad quid 67. quæ aliæ actiones, præter hanc, ad amotas res consequendas detur, & quando hæc cesset. 68. a Quid hodie juris 69. 489.

Actiones contrariæ quando, unde, & cur dentur XXXI 69. b 591. Actiones prætoriæ merè rei persecutoriæ sunt perpetuæ XXX 83. d 506.

Actio tutelæ directa quid ea petatur XXXI 64. (82. a

Source : BIU Cujas

600) quando detur. ibid. b pag. 587. Cur arbitraria dicatur 65. a quamdiu duret. ibid.

Actio Tutelæ utilis quando & ad quid competat. ib. 66. Quomodo ab actione negotiorum geſtorum differat. ibid. a e d 589. Cur utilis dicatur, vel quomodo â directa differat. ad utiles quænam dicantur 81. 598. a Contraria actio tutelæ cur, quo jure & ad quid data ibid. 69. b 591. & 71. Contra Magiſtratum actio qui tutorem vel ſine ſatisdatione vel inutilem dedit, quid XXXI 81. a Varia nomina ſortitur. ibid. 597. Quando locum habeat vel non 598. ſeq. Qui ea teneantur. ibid. g d e & 82. b 600. An etiam heredes ibid. g d Ad quid detur ibid. eſt rei perſecutoria perpetua privilegiata, de ejus uſu moderno ibid. th.

Actiones mere pœnales vel mixtæ vel rei perſecutoriæ an & quatenus contra heredes dentur XXXIII 57. 780. a & XXXIV 30. d 810. Actio legatorum utilis, qualis, ad quid competat, XXXIV 46. a 831. contra quem g 47. æ ibid.

Actiones in Perſonam vel rem quomodo differant XLV 20. & 9. 434. In ſpecie etiam ratione temporis præſcriptionis, tale agit ibid. 38. & 39. a p. 438-452.

Actionum venditio. Vendi poſſunt actiones ſeu jura perſequendi invito etiam debitore, tam in rem, quàm perſonam, ſive ex contractu, ſive ex delicto civili, ſive purè ſive conditionalis fuerit obligatio XXIII 77. 1597. & b z 1598. Hujus actionis deſcriptio 77. a 1596. Hæc venditio ut aliarum rerum eſt licita II. Et perficitur ſolo conſenſu, ut alia venditio III. Edi poteſt perſonis, quibus quid vendi & ſolvi poteſt IV. Perſonæ, quibus hæc emtio non eſt permiſſa, recenſentur VIII. Potens â paupere contra æquè potentem licitè redimit IX. In fiſcum autem transferre prohibitum XIV. Num â paupere lites redimere permiſſum 77. a ſeqq. Actiones, quæ vendi poſſunt 77. z 1. 11. IX. X 1598. ſeq. quæ vendi aut emi non poſſunt 77. z III. IV. V ſeq. 1598. ſeq. Quicquid non eſt tranſmiſſibile, illud non eſt cedibile, & quomodo hæc regula procedat 77. z XI 1599. Venditor actionis obligatus eſt cedere actiones 78. ibid. Sed ceſsâ actione non tenetur eventum & periculum litis præſtare, neque locupletem & idoneum debitorem 78. & g e 1599. ſeqq.

Requiſita ceſſionis, ut rectè fiat, notantur 78. b 11. 1601. Cautela eſt, quod in ſpecie bonitas præſtanda promittatur: tunc datur regreſſus ad cedentes, ſi debitor ob inopiam vel ſolvere nolit, vel non poſſit 78. z ibid. Venditor tamen manet creditor & directas actiones proprias retinet 79. pag. 1602. Poſt Anaſtaſium Imperatorem conſtituit Juſtinianus, quod is, cui vendita eſt actio, non plus poſſit exigere, quàm ipſe pretii nomine creditori exolvit 80. & d 1607. Unde id, quod reliquum, cedit debitoris lucro, quippè in ejus commodum lex iſta eſt lata 80. & th. i k ubi tres diverſæ opiniones, & eorum rationes adducuntur, & ad eas reſpondetur 1603. ſeq. Actionis venditæ juſtum & æquale pretium quomodo æſtimetur. *vid. Pretium.*

Actor, Agere.

Actor tenetur ſequi forum rei IV 56. b V 195. & IX 12. & g 534. Excipitur l. diffamari 12. d 535. Actore per contumaciam ante litem conteſtatam non comparente, reus prævia contumaciæ accuſatione abſolvitur V 14. b 238. Quomodo in Camera, & de jure Saxonico contra actorem contumacem procedatur 14. b 239. Remedia actori competentia contra contumacem reum. ibid. Actor ex accidenti ſcilicet culpa aut contumacia, cogitur cautionem de lite proſequendâ præſtare 25. d 248. Quæ cautio ab actore jure civili & Saxonico requiratur 32. 253. Quis ſpecialiter actor dicatur VII 40. 399. Quæ inſtrumenta actor reo teneatur edere 42. & a 269. ſeq.

Actori contra reſtituere juſſum tribus modis ſuccurritur: (1. manu militari (2. juramento in litem ad intereſſe (3. petitione veræ æſtimationis; ex quibus unum eligere poteſt IIX 20. th. 439. Quid ſi actor eligat executionem militari manu faciendam. ibid. Actoris vices in proceſſu inquiſitorio ſupplet fama & delictum commiſſum, reum quaſi accuſans IX 3. 518. Actoris deſcriptio 4. & b 518. ſeq. Actoris vocabulum ambiguum eſt, & variè ſumitur 4. a 518. Quis ſpecialiter actor dicendus? 4. g 520. Actor in criminalibus Accuſator, Ankläger/dicitur 4. & e 519. ſeq. ad agendum vel accuſandum nemo invitus cogitur, niſi per remedium (1. ex l. diffamari 5. (de ingen. & manum. (2. ex l. ſi contendat 28. ff. de fidejuſs: Quæ remedia, qualia ſint, vid. ibid. 4. & m 521. In actore quid requiratur 5. 521. Qui natura vel lege agere non poſſint? 5. a 521. Actor antequam agat, prius rerum amice admonere debet 7. a 524. Paratus veniat ad judicium. ibid. Pluribus actoribus concurrentibus idoneus præfertur. ibid.

Actori non licet, quod reo denegatur a IV. 514. Præfertur reo in ambiguæ intentionis interpretatione 7. a V ibid. Actoris forum Judæi ſequuntur 12. d 535. In arbitrio actoris eſt, ubi reum velit convenire, ſi reus in duobus locis habitet? 26. 546. Actori electio conceſſa eſt, ſi reus coram pluribus forum immediatè ſortitur, ubi tempore legitimo eum convenire velit 26. 546. In poteſtate actoris eſt, an generali foro, an verò ſpeciali reum convenire velit; exceptis duobus caſibus 35. & d 552. Actor reum vagabundum convenire poteſt ubicunque reperitur 37. 553. ſeq. Actor electionem habet, an reum in foro domicilii, an rei ſitæ convenire velit 2. a 556. Actor in judicio ſummario unum remedium executivum intendens, aliud, donec ſibi ſatisfiat, intentare non prohibetur; ſecus eſt, ſi judicium ordinarium prius inſtituerit 66. 585.

Actor conventus ſi pœnitere litiſque renunciare velit reconventionis judicium â reo inſtitutum evitare non poteſt 68. æ II. pag. 593. Actor ſi fuerit contumax, quid obtineat 69. 593. Actoris contumacia turpior eſt rei 69. b ibid. Actor jus agendi ex perſona ſua metiri debet, non ex jure rei X 51. b 646. Actor inſtituens hereditatis petitionem quid probare debeat 66. ſeq. 656. ſeqq. Et petere poteſt ut inventarium rerum hereditariam exhibeatur, vel ſignificet juramento præſtito 67. & g 660. Actoris partes obtinet poſſeſſor, ſi contra eum agitur actione negatoria XIII 49. b 838. Si actor in judicio familiæ herciſcundæ negetur heres, quid ſtatuendum XV 5. 904. Ut liqueat,

Source : BIU Cujas

quâ actione agendum sit, an familiæ erciscundæ, vel communi dividundo, vel negotiorum gestorum, quæ observanda 13. e 914. Agens & consentiens pari pœna puniuntur 49. z II 936. Actor probare debet (1. juramentum sibi âreo delatum (2. quod præstitit (3. quod in continenti ad delationem fuerit præstitum XVII 49. g VII 1106. Actor, qui pecunia corrumpit Judicem, vel Procuratorem rei, perdit actionem XIIX 23. d 1169.

Actuarius.

Actuariis & scribis, Amt-Schreibern/ in territorio Argentoratensi ex Decreto de Anno 1678. emtio rerum immobilium cum subditis ejusdem districtus est interdicta XXIII 3 g VII & XII 1493.

Unde dictus, ejusque Synonyma XXIIX 28. 215. 9. (6. publice & jurato constituendus ibid. 9. & p. 215. (15. ejus officium ibid. Propria non aliena manu Protocollum conscribat, si actuarius abest vel impeditur ipse Protocollo præesse, substitutus ejus locum suppleat. ibid. (13. 15. & 29. æ p. 223. Nihil Protocollo inscribat sine prævio jussu judicis. ibid. 216. Quæ in judicis acta fideliter ac ordine conscribat in Protocollum in specie in Criminalibus. ibid.

Actus.

Actûs sunt vel per se liciti, vel per se illiciti I. 23. 22. Actûs per se liciti sunt quævis negotia civilia, in quæ quamvis licitè fiant, aliqua potest incidere injusta inæqualitas 24. 22. Actus per se illiciti sunt delicta 29. 25. In his actionibus correctio per se & semper est necessaria, in illis non nisi per accidens, nimirum si adsit inæqualitas 29. ibid. Actûs vitiositas ex agentis animo, an dolo, an culpa agat, ponderanda venit 31. 26. Et quanta ex ea fuit percepta voluptas, tantus subsequatur pœnæ dolor 35. b 29. Actus jure naturæ vel gentium liciti jure civili corrigere & prohiberi possunt 58. 40. seqq.

Actus ad consuetudinem introducendam necessarii debent esse publici non clandestini, continui non interrupti, uniformes non dissimiles II 20. e 73. Quot actus ad introducendam consuetudinem requirantur? ibid. Actus in Ecclesia liciti, & non liciti qui sint? III. 70. d 134. Actus ratione personæ illiciti quomodo pro licitis habeantur IV 25. b 171. In actibus contentiosæ jurisdictionis Magistratus nimium sæpe amantes sui, non sunt judices idonei, secus in voluntariæ jurisdictionis IV 72. e 205. Actus unius allegatur ad probandam possessionem jurisdictionis in possessorio sufficit 82. a 215.

Actus judiciarius expeditus in feriis divinis, ordinariis & extraordinariis, ipso jure est nullus, adeò ut nec princeps dispensare possit V 35. & a 257. Actus quivis voluntariæ jurisdictionis feriis humanis rectè ineuntur 35. ibid. Omnes actus versantur circa singularia, & præcipuè ex circumstantiis æstimantur VIII 10. a 428.

Actus agentium ultra eorum intentionem nunquam operatur XXX. 36. b 461. Nec ultra personas agentes extendus est XLVI 22. p. 435.

Actus humani principia sunt Voluntas & Facultas, si alterutrum eorum deficit, actus ipso jure est nullus XXXI 6. p. 514. e & XXXIV 35. a p. 819.

Actus in favorem alicujus annullatus à lege subsistit, si acquiescit is, in cujus favorem est annullatus. ibid. XXXI 43. th. 3. p. 564. Actui non intervenire vel intervenientem inhabilem fuisse paria sunt XXXI 74. æ p. 594. Omnis actus ex causa qua quis ad agendum motus interpretationem recipit 94. l. 10. p. 619.

Actus semel perfectus non fit irritus, licet is casus inciderit, a quo incipere non posset XXXII 6. e. g. p. 633. Actus legitimi uno actu absolvendi. ibid. 10. i p. 649. Ubi actus agitur ejus jura loci circa illum recte agendum inspicienda ibid. 15. & e p. 663.

Actus qui non dependent à Jure naturæ, a Legislatoribus irriti reddi possunt. ibid. 16. p. 664. Adeo ut quia actum per se nullum non observavit, neque quoad Conscientiam addi obligatus videatur. ibid.

Quæ ad actum communiter, adhiberi consueverunt, etiam non addita pro additis habentur. ibid. 10. e 7. p. 680. actus quoties in eum statum pervenit, a quo incipere non potest, ubi procedat. ibid. 45. b p. 715. Nemo præsumitur actum suum nullum facere voluisse, indesemper pro validitate actus præsumitur XXXIII 13. d p. 743.

Actus, der Triebe.

Est servitus prædiorum rusticorum XIII 21. 809. Hujus descriptio. ibid. Actus distat â via 21. b d 809. Actus alius est plenus, alius minus plenus 21. g 809. Sub voce vehiculi juramentum non continetur II. Quid sit hastam rectam ferre. ibid. Actus continetur sub via 22. d 810. Constituto actu facile ex præsumta mente concedentis constituta quoque censetur servitus itineris 21. 809. Actus mutatur interdum natura hujus servitutis, quod fit vel conventione vel loci qualitate 21. e 809. seq.

Si actus per agrum alienum in genere alicui concedatur, antequam locus certus, per quem agere debeat, determinatus fuerit, totus fundus serviat II. Si per certum aliquem locum actus constituatur, pluribus nihilominus per eundem fundum iter vel actus cedi potest III. De latitudine actus cum nihil lege determinatum, inter partes de ea conveniri vel arbitrio decidi solet, & quæ esse possit? IV. Actus natura sua & in dubio ita constitutus intelligitur, ut is, qui cum habet utraque istô jure uti possit 21. e 810.

Adam, v. Protoplasti.

Addictio in diem.

Addictionis in diem descriptio XXIII 29. & b 1540. Addictio in diem alia est tacita alia expressa II. Cautus sit venditor, ut verbis directis hoc pactum concipiat, & non obliquis ibid. Addicitur res emtori vel purè vel conditionaliter 30. ibid. Circa hæc pacta probè respiciendum est ad verba contrahentium II. In dubio præsumitur emtio pura 30. a 1541.

Ad addictionem in diem requiritur, ut melior offeratur conditio venditori 31. & a 1541. Quænam hæc sit? & a ubi interfurii deductio Exemplo demonstratur

Source : BIU Cujas

1541. seq. Cui ista & â quo debeat offerri 32. 1542 Tum demum licet, meliori conditione allatâ, addicere posteriori emtori, si prior non paratus sit, quod alius adjicit, ipse quoque adjicere; unde venditor debet priori emtori meliorem istam conditionem significare 33. 1542. De jure Saxonico primus licitator prærogativam quandam præ cœteris habet, ut, si non superet, adæquet pecuniam ab alio oblatam 33. a ibid.

Si secundus licitator immodicum offerat pretium, scil. propter interesse affectionis, admittendus erit, nisi primus adjectione eum superet. ibid. Respuere potest venditor secundùm emtorem meliorem conditionem offerentem, nisi pactum sit in gratiam emtoris adjectum II. Dominus potest respuere, non creditor in pignore 33. b 1543. Si posteriori emtori res addicatur, ac prior resolvatur emtio, ipso jure dominium ad venditorem redit 35. & a 1543. Hinc non solum pignori res esse desinit, si emtor prior illam medio tempore oppignoraverit; sed & ipse etiam fructus perceptos, qua extantes, qua consumtos; quatenus ex iis locupletior est factus, venditori restituere tenetur 34 & b d 1543. Emtor tamen primus deducit expensas necessarias factas & pretium, quod solvit 34. d ibid. Quando res sub hasta vendita emtori addicatur, quidve circa illam addictionem in specie notandum sit XLIV 42. g p. 251.

Adjectus, Adjicere.

Adjectus undè dicatur XIIX 77. d 1218. Adjectus â Procuratore distinguitur. ibid. Adjecti persona in ipsa statim conventione est exprimenda 77. d II 1218. An ei recte solvi possit XLVII 72. p. 655. g e z.

Adjunctio.

Quid sit XLI 40. p. 114. Huc referunt aliqui ferruminationem, die Anschweissung/ ad plumbaturam, die Anlötung oder Verbleyung/ ibid. p. 115. 117. Quænam actiones priori Domino nomine ejus quod adjunctum contra adjungentem sive sit in bona sive in mala fide computant 41. 115. Differentia adjunctionis à confusione 42. 116. a â commixtione. 43. 116. a à ferruminatione & adplumbatura 44. 117.

Administrator.

Administratores civitatum, Xenodochiorum &c. possunt transigere, si bona fide agant sine speciali mandato VI 55. z 331. Administratores civitatum differunt â Syndico VII 40. b 399. Administratores civitatis ex dolo suo conveniuntur actione de dolo IIX 39. 451. Administrator bonorum absentis â judice datur X 66. & g ubi plura notantur 656. seqq.

Administratores Ecclesiarum & piarum domuum devincti sunt ad sumtus pietatis faciendos XV 90. b 983. Ex administratorum accepto mutuo civitas non aliter obligatur quàm si probetur pecuniam in ejus versam esse utilitatem XVI 19. pag. 1008. Administratori alleganti exceptionem nomine Universitatis se accepisse mutuum, incumbit illius exceptionis probatio, quæ per probabiles conjecturas hic admittitur 21. & b 1010. Pecunia si non fuerit versa in utilitatem civitatis, soli administratores eorumque heredes & quidem singuli in solidum tenentur ex mutuo, gaudent tamen beneficio divisionis 22. & a g 1012.

Quid si pecuniam mutuam civitatis nomine accipiens non fuerit verus administrator? 22. b II 1013. Si utilitas publica non apparet, præsumitur versam esse pecuniam in rem Administratoris 22. b V ibid. Administrator apocham dans subdito vel rustico super collatis vel contributionibus exceptionem non numeratæ pecuniæ non habet, sed sibi præjudicat XVI 52. d 1039. & 55 g VI 1044. Administratores & Curatores jurare possunt pro eo, cujus vices agunt XVII 73. æ 1136. Administratio Peculii. *vid. Peculium.*

Pro aliena obligatione pignus constituere potest XXVI 17. æ p. 30. Administrare etiam dicitur, qui administrationem mandavit XXXI 39. l. p. 559. a Perfidus furtum committit, si pecuniam suæ curæ commissam in proprios convertat usus XLVIII 25. p. 789. Neque pecuniam municipio legatam in alienos usus convertere poterit. l. 77. b 1249. Quomodo de pecunia subtracta teneatur. 28. qualem culpam ratione officii sui præster X. An & quomodo ejus successores teneantur, & an ipse ad usuras illarum pecuniarum teneatur. Si plures fuerint coadministratores quomodo conveniantur & teneantur alterutrius ex delicto b.

Adolescens.

Adolescens quis dicatur III 4. l. 120. Impetrandæ veniæ ætatis sunt capaces VIII 53. g 463. An sint capaces mutuam pecuniam accipere XVI 18. a 1006.

Adoptio.

Adoptare fœminis per privilegium personale ob causam concessum II 29. a 78. Adoptionis definitio III 57 124. Ejus Etymologia 57. a ibid. Adoptio non solum apud Romanos, sed etiam Israëlitas, Ægyptios, Græcos &c. in usu erat? ibid. Ejus utilitas quæ? ibid. Adoptionis divisio duplex? 58. 124. Vox adoptionis dupliciter sumitur, & quare? 58. a ibid. Adoptionis in specie dictæ descriptio 67. 126. Quid circa invitos ignorantes, & infantes notandum 61. a ibid. solennia juris circa adoptionem sunt tria 61. d ibid.

Differunt inter se arrogatio & adoptio in specie 61. e ibid. Adoptionis distinctio, quæ etiam duplex, & ejus effectus 62. 126. Filius famil. extraneæ personæ in adoptionem datus, manet in sui patris naturalis potestate 62. a ibid. Quænam in adoptione requirantur? 63. a 127. Qui natura vel lege prohibeantur. ibid. An avus sine filii consensu in locum nepotis tanquam ex filio nati neminem adoptare possit? 64. b 127. Quænam in adoptando requirantur? 64. a 127. Quænam jura adoptatio tribuat 65. 127. Per adoptionem olim dignitas quærebatur, sed nobilitas hodiè per eam non æquè 65. a 127. An adoptivi succedant in feudis ibid.

Adoptioni hodiè similis est unio prolium 66. 128. Adoptio fit imperio Magistratus, & non nisi inter volentes IV 71. d 204. Ad jurisdictionem contentiosam pertinet 72. g 205. Filius adoptivus duplex, respectu patris

Source : BIU Cujas

patriś naturalis & adoptivi jus originis habet IX 17. & g 538. & 540. Adoptivus an in Emphyteusi succedat? XI 65. k 717.

Impedit matrimonium inter correlata XXIX 31. 366. e An inter Fratres &c. adoptivos ibid. 32. d l. alias personas per adoptionem junctas ibid. 33. 368. z æ th. an bona conferre teneantur 37. 24. g 995.

Adoptivi quomodo succedant XXXIIX 21. a d 1057. Quomodo illis succedatur 31. a b g 1070. & 37. g d 1077.

Adscriptitius.

Quinam talis dicatur XL 71. 86. Adscriptitii seu glebæ addicti similes sunt servis propter sex rationes, attamen quoad statum sunt liberi III 22. 107. seq. Num distinguantur â servis 22. a 107. seq. Num leges ac constitutiones in jure civili de servis & operis libertorum vel de adscriptiis loquentes ad hodiernorum rusticorum operas applicari possint 108. b ibid. Hisce adscriptitiis hodiè ferè æquiparantur proprii homines, qui adhuc nonnullis locis habentur 23. 108.

Advena.

Advenæ statutis locorum non obligantur IX 44. a 561. Advena habeat pergulam, tabernam vel officinam, jus evocandi domum non habet 44. b 562. Quæ in advena notanda? 44. b I. II. IV 562. Advenæ & peregrini personarum miserabilium ordini adscribuntur 59. b (5. 576. Advenæ & extranei condictione ex statuto, vel moribus loci tenentur, nisi ibi contraxerunt? XIIX 58. b 1208. add. Hospes.

Adulterium, Adulter.

De jure civili non licet de adulteris transigere, secus tamen est de moribus hodiernis VI 61. & z 337. seq. De adulterio commisso gratuita remissio valet 61. 337. Adulterium quomodo fœminam vel marem infamet? VII 8. g 367. Adulterium dissolvit matrimonium VIII 57. b 469.

Adulterium an ex propria confessione satis probatum sit XXXIIX. 39. 262. X (3.

Adulteram suam vel alienam an quis ducere vel reducere possit XXIX 29. b g 363. Adulterium alterius partis si sit notorium nulla peccanti parti datur actio pro receptione 416. Adulterium an committi possit in matrimonio ex certis causis nullo v. g. putativo XXX 41. 468. 9. (3.

Propter adulterium dissolvitur matrimonium non tantum quoad thorum & mensam, sed & quoad matrimonii vinculum. ibid. 467. a An nunquam teneatur maritus in thorum recipere uxorem adulteram, etiamsi resipuerit. ibid. (2. Quid si lubens recipit. (3. Quid sit utraque pars adulterium commiserit. (4. Quid si vir cum ea Lenocinium exercuerit (alios effectus ratione dotis his casibus amittendæ, vel non, vid. XXX 49. 477. z) Quid si per errorem noctis inscia cum alio concubuerit? quid si absentem virum justo errore mortuum crediderit. ibid. 468. Si vi compressa vel tanquam vitiata à sciente ducta fuerit? his casibus eam retinere tenebitur ibid.

Quid de Molitoris putativi Adulteri exemplo dicendum XLVIII 4. p. 721. (XLIX 27. e 1007.) An adulterium vel ex intentione vel actu æstimandum. Intra quod tempus actioni ob Adulterium sive civili sive criminali præscribatur XLVI 28. X p. 448. quid sit XLIX 26. 27. b 1005. g d 1006. Adulterii tria genera. ibid. 27. 1006. An ex errore commissum veniam mereatur g d z 1007. An cum alterius uxore, quæ pudicitiam suam prostituit, committatur adulterium 27. d 1007. Si ab Adulterium civiliter agatur, dissolvitur matrimonium 29. b 1009. restituitur dos &c. g & pars nocens regulariter ab ulteriori conjugio arcetur d 1010. Si criminaliter agatur, quænam pœnæ olim vel nunc constitutæ sint. ibid. 30. a b g. Quam varient jura, in specie hodierna, vid. d p. 1011. seqq.

Quomodo vel vir vel mulier olim hac actione agere potuerint. 31. & a b 1012. Quid de jure Carol. hodie Juris g 1013. An hæc actio etiam extraneo detur d ubi quid generaliter circa hanc accusationem observandum.

An pœna adulterii etiam antiquo Jure Cæsareo fuerit vitæ amissio 32. 1013. seq. & a ubi, quid ratione Juris Civ. antiqui dicendum. Dantur septem Casus, quibus ordinaria Adulterii pœna mitigatur. ibid. 33. 1015 seq. e. g. Si remiserit culpam pars inuocens. a An, etiamsi sit adulterium duplicatum. vid. b 9. 1016. In specie e. g an dicta remissio etiam consocio criminis Adulterii proderit. ibid. An extrema necessitas, pubertas, vel alterutrius partis confessio adulterii altera absente mereatur mitigationem pœnæ. ibid. d 1018.

Advocatus.

Advocatorum est partium litigantium causas secundùm jura prudenter agere I. 32. 30. Advocatorum munus in specie consistit in eo, quod partium litigantium causas secundùm jura prudenter agant 38. 30. Advocatus in causa adversarii qui fuit, in eadem suspectus est judex IV 56. g 196. Advocati non incidunt in Edictum Prætoris impetrando novum jus 83. z 221.

Advocatus in causa materiali & genere actionis eligendo cautus esse debet V 39. b 265. Advocati indifferenter libelli defectus hâc unicâ clausulâ, scil. super quibus omnibus & singulis jus & justitiam sibi administrari &c. corrigere & supplere possunt 39. z 26. 8. Advocatus in criminali causa copiam Epistolæ, quâ acta ad Collegium JCtorum transmittuntur, petat, & curet in termino rotulationis sibi originale monstrari & cum actis consignari 43. z 272. & IX 71. æ XV 604.

Advocatus de quota litis pacisci prohibetur VI 44. 313. & XXIII 3. 1491. Advocati cur crudeles & deprædatores appellantur VI 44. e 314. Advocati antequam in camera recipiuntur, pactum de quota litis abjurare tenentur 44. e 315. Advocatus quis dicatur? VII 3. 346. Derivatio, appellatio varia & distinctio notatur 3. a 346. seq. Distinctio Advocati & Procuratoris quæ? 3. b 347.

Advo-

Source : BIU Cujas

Advocationis officium laudabile vitæque hominum necessarium, unde etiam principalibus privilegiis fruuntur 4. & a 347. Illustratur exemplis 4. b. ibid. Requisita Advocati (1. quod sit vir bonus (2. conscientiosus (3. juris sciens (4. facundus sive eloquens 4. g 348. Advocatus immunis esse debet ab excubiis 4. 347. Privilegia Advocatorum Romanorum personalia & realia recensentur 4. d 348. Advocati personale munus subire non coguntur. ibid. Quas causas Advocatus defendere debeat quos non? 5. & a 349. seq.

In injusta causa non potest transigere Advocatus, rectè tamen in causa dubia 5. 350. Si sciat in petitorio causam esse injustam, in possessorio verò Clientem habere aliquod jus, num bona conscientia eam defendere possit Advocatus 5. a ibid. Quid in causa dubia Advocato agendum 5. b g ibid. Caveat, ne clientem ad negandum vel mentiendum instruat 5. d ibid. Si altera pars litem injustam movet, non potest bona conscientia clientem ad componendum inducere 5. e ibid. Laudabiliter facit Advocatus, si à Magistratu Commissarios petit, qui inter partes concordiam tentare possunt 5. z ibid. Advocatus causam injustam ignorans, excusatur, modò non sit crassa ejus iguorantia 6. 251. Num Advocatus clienti suo injustè ad mortem condemnato fugam ex carcere consulere, & auxilium ad eam præbere possit 6. n 251. Num in concursu probabilioris causæ minus probabilem tueri ipsi licitum sit? 6. b ibid. In causis criminalibus capitalibus quomodo Advocationis munus peragendum 7. ibid. Si alii Advocati non adsint, & filius contra patrem, qui ad mortem usque accusatus est, à Principe jubeatur patrocinium suscipere, an patrocinari possit contra patrem? 7. a ibid.

An Advocatus salvâ conscientiâ latrones, fures &c. defendere queat? 7. & g 351. Advocatus non debet adhibere fallacias, fraudulentas cautelas, nec technis uti; bonô tamen dolo uti licet 8. & a g 352. Quid Advocato circa cautelas notandum? 8. g 353. Caveat, ne falsam legem pro vera alleget. ibid. Advocatus causam clientuli fideliter, prudenter & diligenter agere debet 9. & a 353. In Advocato juris scientia exigitur, ultra levem culpam non tenetur, ab omni injuria tamen debet abstinere 9. 353.

An Advocatus, qui sententiam informatoriam conscripsit, fingens eam Collegii juridici esse, cujus subscriptione etiam utitur, eamque Clienti suo mittit sub prætextu, quod ejus nomine petierit, ad hoc, ut inde veritatem suæ causæ cognoscere possit, falsum committat, & ideo puniendus sit? 9. a 359. Cautus sit in formando Processu, ne, dum posset summariter, ordinariam causam agat, vel agere patiatur 9. b ibid.

Advocatus fisci in causa criminali quomodo se gerere debeat 9. b 354. Advocatus in Camera Imperiali receptus postea socors, quovis tempore à Judice Camerâ & Assessoribus dimitti & alius recipi potest 9. g ibid.

Advocatus quomodo se erga Judicem & inscribendo observare & productis gerere debeat 9. e 354. Advocatus visis unius partis juribus, causamque ejus suscepit, postea diversæ parti patrocinatur, crimen prævaricationis incurrit, si verò causam non suscepit, & absit malitia, eam suscipere potest, tutius tamen præscitu Magistratus 10. 354. Advocatis justum solvendum salarium seu honorarium, pro quo etiam ipsis competit actio 11 & a 355. Si annuum stipendium constitutum Advocato, mortuo ipso, heredes totius anni stipendium petunt: & si integrum salarium viro ipsi datum, post repeti nequit II & d e 355. seq. XIIX 10. d 1156.

Ad vocatus in propria causa ab adversario condemnato in expensas, salarium exigere non potest VII 11. & æ th. 355. seqq. Estque certum vel incertum II b g ibid. Quæ circa pacta, promissiones vel salaria observanda? II g 356. Potest condictione ex lege agere pro salario XIIX 57. d XI. 1204. Juramentum Advocatorum de non advocando sine salario, non extenditur ad causas & personas pauperum? VII 11. g 357. An palmarii promissio Advocato à cliente facta jure sit licita & valida? II æ 358. seq. Quid Advocatis circa palmarii acceptionem notandum, ibid. pag. 359. Advocati pactum de salario invalidum est, si clienti victoriam promisit, ib.

Advocati error clientibus absentibus non nocet seu præjudicat, si præsentes intra triduum non contradicunt, nocet 12. & a g 359. seq. Requisita, ut error Advocati clienti noceat, quæ? 12. b 360. Advocati errorem in committendo perpetratum supplet Judex, non autem facti; Ubi quatuor casus excipiuntur 12. g 360. Advocati munus obire prohibentur quidam Edicto Prætoris, vel jure Civili, vei sententia Judicis 13. a 361. An prohibitus advocare domini scriptis litigantibus consulere possit? 14. b 362. Num Advocatus contra Principem suum causam defendendam suscipere possint? ib. Donatarius contra donatorem an Advocatus esse possit? ib.

Advocati desinunt esse, (1. quando clientes litem componunt, vel opera Advocati amplius uti nolunt, (2. si per longum tempus absint, (3. si voluntate deponant officium, (4. si moriantur 14. b 362. Advocarus privilegiis se indignum facit, (1. si prævaricatur, (2. si de quota litis paciscitur, (3. qui munus per subreptionem arripit, (4. patrocinium jussu judicis denegans. (5. Factus hæreticus. ibid. 363. Advocati caveant in processu summario à reo exigant litis contestationem, loco recognitionis IX 66. k 1. 587. Advocatus si nocet, quomodo fructus sint petendi XI 25. a 692. Advocato quæ in probatione juris patronatus sint observanda? XIII 43. e 842. Advocatus patrocinium injustæ causæ præstare non tenetur, licet ante injustitiæ deprehensionem jurato promiserit XVII 25. a (7. 1077.

Advocatus ordinarius juramentum de calumnia non præstat, secus de extraordinariis XVII 73. i 11137. Advocato non competit actio, si mandato Adversarium injuriis affecerit II Advocatus non potest actionem injuriarum effugere, quod clientis jussu injurias protulerit III Advocato à cliente facta indemnitas propter convitia, non obligat clientem ad mulctæ solutionem XXII 5. g 1430. Advocatus actiones emere non est permissum XXIII 77. a IV 1596.

An ad

Source : BIU Cujas

An ad testimonium cogi possit XXIIX 40. g 265. an in ea causa in qua patrocinium præstiturus est, testis esse possit 39. 259. k An secreta Clientis referare possit. ibid. 265. g Sunt immunes à vectigalibus XXXIX 48. m. 42. An committant Crimen prævaricationis XLVIII 100. 916. Quid si cum clientem suscepisset cognitis instrumentis ejus, atque ita perspectis causis secretis, isti patrocinio renuntiat, & adversarii causam defendendam suscipit? ibid. 917.

Ædificium, ædificare, ædificatio.

Ædificationis laborem Architectus ad normam dirigit, & rectum à non recto discernit I. 4. a p. 12. Ædificatio domûs major est quàm fabricatio cultelli 26. pag. 23. Quid in ædificatione Ecclesiæ observandum? III 70. g 133. Quomodo ratione aëris vel aquæ ædificandum, ne alteri noceatur 75. g d 140. Quomodo ratione luminum 70. e 141. Ædificia opera & industria hominum immobilia sunt effecta 83. a p. 149. Qui ad ædificandum severè nimis cogitur, ultioni aut indignationi indulgens, opus ruinosum conficit VI 46. b 318. Ædificia in Emphytensin data fuerunt XI 52. pag. 708. Ædificia vectigalia XI 60. b 713.

Ædes vicinæ, si ruinam minantur vel periculum, & vicinus cavere nolit, potest petere, ut immittatur in ædes vicinas, ex causa damni infecti XII 17. z 753. Demolitis ædibus amittitur ususfructus, nec manet, si quis novas exstruxerit 35. a 768. Vix receptum est, ut hospitem ei, qui ædium usum habet, recipere liceat & inquilinum, qui cum eo habitat 58. & a 781. Reparatio ædium cui incumbat, proprietario, an usufructuario? 59. & b 782. Jure libertatis naturalis cuivis ædes suas altius tollere licet, quæ postea per statuta, consuetudines, legata, pacta immutata XIII 11. a 801.

Unusquisque in solo suo pro lubitu ædificare potest in infinitum II Etiamsi longissimo tempore in suo non ædificasset III Etiamsi ædificando in nostro noceamus alteri IV. Prædicto modo non licet si servitus fuit constituta V. Non licet, si lege aut Statuto certus ædificiorum modus sit præscriptus VI. Publicis locis ædificando in nostro aliquod incommodum inferre non licet VII. Non licet ad æmulationem & injuriam alterius animo nocendi ædificare 12. b pag. 801. seq. Restituto ædificio restituitur servitus XIII 46. g 837.

Ædificium serviens si pereat & aliud extruatur, æquitate exigente servitus prædialis restituitur, licet secus sit in usufructu 55. & g 846. & 60. g III 850. Ædes Aquilianæ 2000000. circiter ducatis Venetis æstimabantur XIV 18, g 865. Princeps poscente reipublicæ utilitate ædificia perapetasia diruere potest XIV 21. z III 871. Ædificium sepulchri ante illationem semel cœptum, licitè perfici potest XV 99. b 11. 986. Si destructione vicinarum ædium reliquarum salus quæsita sit, damnum communi collatione sarciendum est XX 27. g 1307.

Ædes in vicinia ne coëmant malleatores vel strepitu artem exercentes jure præventionis prohibere possunt Doctores, Professores, Advocati XXIII 3. l. VI 1494. Ædium ea esse dicimus, quæ iis adfixa, licet in instrumento emtionis venditionis non sit expressum 14. & d 1508. seq. Ædibus sub conditione venditis & pendente conditione exustis, periculum propter aream superstitem ad emtorem, non verò ad venditorem pertinet 99. g I 1635. Æde conductâ ante tempus conventum conductorem invitum expellere non oportet; Regula cum quinque exceptionibus refertur XXIV 12. a 1685.

Eorum in jure Romano favor, & an ei, qui in eorum refectionem pecuniam mutuavit, competat tacita hypotheca XXVI. 14. n. 20. & X 21. & XLIV 49. aa ee 268. seq. Ædificantem vel in suo contra jura mea, vel in meo quibus remediis impedire vel expellere queam XXXIX 3. & d z k p. 3. & 4. Ædificia tam publica quam privata quot pedibus ab invicem distent. ibid. 7. p. 8. In dubio ædificare præstat permittere quam prohibere. Ædificiorum causa est summa via ex fundamento dignoscitur longitudo & latitudo exstruendi ædificii. ibid. Quemvis in suo pro lubitu ædificare posse verum est. ibid. 8. p. 10. Fallit tamen septem casibus. ibid. adductis.

Ædiles.

Ædiles curules sancti habentur III 73. g 139. Mancinum Ædilem Curulem lapide impunè ictum fuisse XIV 29. d 879.

Eorum originem, Historiam, officia & jurisdictionem vid. XXVII 1. in not. 67. seq.

Ædilitium Edictum.

Actio ædilitia de damno non est confundenda cum actione de pauperie XIV 5. g 857. Interdum actio ædilitia cum actione de pauperie concurrit 15. 863. Sanctio Carolina Art. 136. potius cum capite tertio Edicti ædilitii, quàm cum actione de pauperie cognationem habet 16. d III 864.

Unde nomen habeat XXVII 1. 67. a Cur introductum. ibid. & 2. 68. a Ejus prima pars agit de damnis in specie Emtionum avertendis vel resarciendis. ibid. 2. 68. & 4. 70. Altera hujus Edicti pars agit de Mancipiis & jumentis 3. 69. Productum est hoc Edictum etiam ad cæteras res omnes mobiles & immobiles 69. b Ad quas res porro utiliter extensum, v. gr. Gewürtz und Victuali en v. 9. g. Cessat hoc Edictum quoad redhibitionem in rebus vilioribus vel minimis. ibid. 70. l Non habet locum in venditionibus à fisco factis 70. 4. Bene tamen in Contractibus emtionis instar se habentibus 70. b g d Cessat in donatione e Et locatione z Quotuplices sint hujus Edicti causæ 5. 6. 7. p. 71. & 74. Consequens Ediliti Edicti est vel actio redhibitoria. 8. 75. Vel æstimatoria 9. 77. Hæ concurrunt elective 10. 78. Quamdiu duret actio redhibitoria 11. 78. a Quid sit actio exempto 12. 49. Hæc Edicta oriuntur quidem ex Jure Prætorio, habent tamen cum Actionibus civilibus affinitatem 76. a De quibus animalibus hoc Edictum loquatur 13. g 80. & d ubi extenditur ad bestias mansuefactas, an pœna hujus Edicti, locis, per quæ vulgo iter fuit, prospiciens, ad loca secreta possit extendi.

Source : BIU Cujas

Æger & ejus cura.

Ægri non possunt privilegiis suis totaliter renuntiare, maximè si concernat eorum salutem XV 89. 983. Appellatione impensarum veniunt omnes in curationem ægroti facti II. Alimenta tempore morbi, quô ægrotus decessit III. Repeti possunt invito ægroto IV. Licet erogatio nihil profuerit ægroto V. Impensæ anterioris morbi, ex quo sanitatem recepit ægrotus, non sunt privilegiatæ, sed illæ tantum illius morbi, ex quo ægrotus decessit VI. Nec hoc privilegio gaudent pharmaca, quæ non ad curationem, sed ad cibos in culinâ, impensa VII. Si sint superfluæ nec bona fide insumtæ VIII. Verbo creditoris simplici, se sumtus in curatione ægroti fecisse, non habetur fides, & si non aliter, juramento probari debet 89. b 983.

Mutuum ac impensæ in ægrotantis filii curam subministratæ, cessare faciunt SCtum Macedonianum XX 57 p. I 1340. Famulis & ancillis ægrotantibus dominus ad sumtus curationis non obligatus est XXIV 22. b pag. 1708. Factum, quod ab ægroto expediri debet, pro impleto quandoque habetur. ibid.

Ægyptus. Ægyptii.

In Ægypti provincia Romana Præfectus Augustalis erat IV. 32. a 175. Curam Ægypti Alexander Magnus exercuit, qui miratus naturam & monimenta Regionis 32. b ibid. Ex Ægypto comparabatur Romanis Copia frumenti. ibid. Apud Ægyptios cadavera debitorum creditorum in pignora dare & detinere, donec æs solvissent, moris erat XV. 83. b 970. Ægyptô occupatâ sub Augusto Imperium fuit florentissimum XXIII 19. d XII 1516.

Aehnlich sehen/ *v. Similitudo.*

Æqualitas & Inæqualitas.

Æqualitas postquam exuta, varia inrer homines exorta sunt flagitia I. 3. a 12. Æqualia æqualibus, inæqualibus inæqualia justitia distributiva ex communi distribuit 20. b 21. Æqualitas inter lucrum & damnum in commerciis observanda 24. a 22. Æqualitas in plerisque negotiis civilibus simplex attenditur 25. 23. Æqualitas in quantitate & qualitate juxta identitatem æstimationis observat proportionem Arithmeticam. *vid. Arithmetica proportio.* Illustratur exemplo l. 2. C. de rescind. vend. 25. b 23. Inæqualitas ad idem medium seu æqualitatem redigitur detractione & additione 28. 25.

Æqualitas est compensatio in contractibus spontaneis & invitis 29. a 25. Æqualitas quomodo in furto, homicidio puniendo observetur 29. a 16. Quâ judex puniens demetiatur æqualitate seu proportione, geometricane an arithmetica? 36. a 29. Æquales naturâ omnes homines sunt III 16. 105. In rebus hereditariis dividendis æqualitas servanda, nec personæ nec rerum differentia attendenda XV 10. b 909. Æqualitas in societate æstimatur secundùm res & operas in societatem collatas XXII 30. & b 1464. seq.

Æquipollentia.

Quoties duo æquipollent, non referre, quid ex illis debetur XVI 26. d 1015.

Æquum. Æquitas.

Quid æquum vel iniquum sit secundum rectam rationem non cuivis obvium I. 2. II. Æquitas sumitur vel absolutè vel relatè II. 44. 90. Ejus descriptio. ibid. Datur æquitas scripta ibid. Æquitas in omni jure locum sibi quærit 44. a 90. Ubi jure deficimus, æquitas, sæpè aliquid suggerit. ibid. S. Sulpitii admirabilis in Legibus interpretandis & æquitate explicanda scientia à Cicerone laudatur 44. a 90. Æquitas juris rigori in judicando anteponenda ibid. (lim. XL 58. a 81.) Non omnia æqua, quæ æquitatis habent imaginem 44. b ibid.

Æquitas non adjuta legibus curanda non est, sed secundùm leges judicandum 44. b 90. Nulla certior via cognoscendi, utrum æquum an iniquum sit, quàm si ex persona tua metiaris, num velles in te hoc jus exerceri, quod in alium decernis IV 83. a 220. Æquitas & ratio est causa movens restitutionis in integrum VIII a th. 420. Æquitati contrarium est pro alienis debitis alios molestari IX 8. a 524. Si ordinaria remedia deficiunt, ex æquitate subvenitur XI. 53. 678. Æquitas interdum efficit licitum monopolium XXIII 67. th. II 1587.

Aër.

Refertur inter res communes III 75. (i&g 139. sq. *vid. Ventus*?

Ærarium.

Ærarium ad res sanctas incorporales refertur III. 73. g p. 139. Ærarium & res fisci olim differebant 78. a 144. Ad Ærarium spectant emolumenta fluminum, ut sunt vectigalia, piscationes, jus stapulæ, jus grutiæ &c. 79. a 145. Ærarium initio mutatæ Reipublicæ populo est relictum III 75. (1. 178. Procurator fisci, qui præest causis fiscalibus in urbe, suô nomine audit Præfectus Ærarii VII 24. a 377.

Æs.

Æs alienum ante computationem legitimæ detrahitur X 33. 633. In ære alieno computantur bona, quæ pater ex fidei commisso alicui restituere gravatus est 33. a I 633. Æs alienum intelligitur & id, quod heredi debetur 33. a II ibid. Quomodo dicatur debitor æs alienum contrahere XVI 15. b (4. 1002.

Æstima.

Steuer Erb- Geschoß-Register v. XXVIII 28. e passim. p. 217. sq. v. Catastrum.

Æstimatio.

Æstimatio seu valor ab usu, indigentia aliisquè circumstantiis dependet I 26. 23. Æstimationis descriptio 26. a 24. Est causa institutionis nummi ibid. Ad mensuram & circumstantiarum classes reducitur 24. b ibid. & 28. a 25. & 34. a 28. Oleum continuis sterilitatibus tantidem non æstimari, quanti secundis fructibus 26. b 24. In æstimando delicto, læsio seu damnum ac injuria personis ac rebus illata, tum vitiositas actûs atque

Source : BIU Cujas

ἀν μία consideratur 31. 26. Æstimatur delictum ex objecto, ut inde pœna augeatur vel minuatur 31. b 27. Æstimatis delictis & pœnis sequitur applicatio ad hoc delictum seu qualitatem æstimationis 35. 29. Leves & falsas criminationes vir bonus non aliter æstimare debet quàm Euri flatus IIX 12. l 433.

Æstimanda est legitima secundum successionem ab intestato X 32. 630. Æstimatio seu taxatio fructuum, juxta fructuum perceptorum quantitatem quomodo facienda XI 25. d 693. Æstimatio litis cur duplum excedere possit? 27. d 694. Monendus est fructuarius, qui res per modum quasi ususfructus æstimatas recipit, ut non aliter, quàm multo intra verum pretium æstimationem admittat XII 39. d 773. Æstimatio servitutis non ex opinione vel animo constituentium, sed ex rei utilitate facienda est XIII 34. b II 825. Si seges depasta sit, æstimatur tum in actione de pastu, tum lege Aquilia quanti tempore damni dati fuit, habita ratione & periculi speratæ messis XIV 3. & th. 853. & 855.

Æstimatio damni secundùm L. Aquiliam, quæ olim fuit & quæ hodie 25. 874. Liberum corpus in se non recipit æstimationem, attamen ex accidenti unum membrum pluris alterô æstimatur 26. g 877. & XX 18. & e 1494. seq. De æstimatione effossi oculi, abscissione pollicis, digiti auricularis XIV 26. g 877. Quomodo æstimatio facienda, si duobus creditoribus una res in communi oppignorata? XV 21. i 922. Æstimatio seu valor imposititius nummorum dicitur nummi bonitas XVI 29. b 1018. Æstimatio seu pretia rerum mutuo datarum non consideratur, tempore contractus 36. 1022.

Æstimatio invito creditori, pro re credita obtrudi non potest, licet aliquando debitor teneatur rei petitæ æstimationem præstare 37. b 1022. seq. Hujus loci & temporis æstimatio fieri debet â Judice? 37. & d 1023. seq. Ejus quod interest in rebus certam quantitatem habentibus æstimatio duplum excedere non debet: Et si simpliciter facienda, fieri debet pro eo pretio, quô res in foro venduntur 37. z l II 1024. Litis æstimatio per juramentum affectionis in litem quomodo fiat? XVII 66. & 67. 1122. Hæc æstimatio potest excedere duplum rei petitæ 67. ibid. Lis seu res in judicium deducta æstimatur quanti verè interest 68. 1124. Quodnam tempus in re æstimanda inspiciendum sit 69. ibid. & b 1125. Si res ob turpem causam dara perierit, æstimatio deletur 27. & g 1170. Condictione furtiva, si res facto ablata perierit, æstimatio petitur, cujus æstimationis id tempus spectatur, quô tes unquam à tempore moræ seu furti commissi plurimi fuit XIIX 56. 1200.

Utilius est actori æstimationem in actionem non deducere, sed rem petere, quam postea æstimatio vicem rei in solutione subeat II. Æstimatio fieri potest per juramentum in litem III. Magistratus ob expensas ex officio factas rem furtivam retinere non potest IV. Limitatur V. Furtum passo in bonis furis an competat hypotheca? 56. e 1200. seq. Æstimatio petitur condictione triticiaria 63. 1207. Sola pecunia numerata æstimatione opus non habet, quia per eam aliæ res æstimantur 63. & b 1207. Cujus temporis æstimationem res recipiat in condictione triticiaria XXII 64. & g d 1207. seq. Dominus re furto ablatâ æstimationem accipiens tenetur cavere, quod si res in ejus potestatem veniat, velit acceptam æstimationem restituere II. Æstimationem tenetur heres præstare, qui inscius rem commodatam distraxit XIX 8. d 1231. Æstimatio rerum amissarum & servatarum secundum L. Rhodiam & hodiernam consuetudinem, quæ? XX 19. b 1269. Æstimatio prædiorum pacis tempore crescit, quæ belli tempore quasi pro derelicto habetur XXIII 19. d XII 1516. Æstimatorius contractus. *vid. Contractus æstimatorius.*

Æstimatio quando Venditionis vel laxationis gratia adjecta videatur XXX 10. z & th. 435. & 14. a 438. Quidve in specie in dote differat eam æstimato datam esse vel non. ib. 52. 53. p. 488. seq.

Æstimator.

Æstimatores â judice ad res dividendas adhibentur XV 10. 909. Iis non habetur fides, nisi juraverint XVII 18. æ XXIII 1070. Æstimatio fit vel libera litigantium electione, vel â judice II. Rei mobilis æstimatio facilè probatur III. In rebus immobilibus eadem fermè ratio est IV. In rebus incorporalibus ferè similiter XXIII 68. e 1616.

Æstimatoria Actio.

Dicitur etiam actio quanti minoris, & quid in ea petat Emtor XXVII g 77. Unde dicatur. ibid. a. quomodo differat ab ea, quæ ex contractu innominato æstimatorio oritur. ibid. An recte distinguatur in civilem, perpetuam & prærioriam temporalem. ibid. 78. Quomodo à redhibitoria actione differat 10. b 78. Electivè concurrunt. ibid. & 11. a Quo tempore duæ hæ actiones terminentur. ibid.

Ætas.

Ætas interdum causatur privilegia II 28. a 77. De ætate hominis, ut infantia, adolescentia, majorennitate & senectute III 4. l 102. Pupillaris ætatis tres numerantur gradûs. ibid. Ætas perfecta pro statu hominis accipitur 6. a 103. Ætas impuberum est infantia, infantiæ proxima, & quæ proxime pubertati accedit VI 39. & a 309. seq. Ætas minorennis est tertia causa restitutionis in integrum IIX 42. 453. Ætas minorennitatis est ab allegante probanda 43. 454. Ad hanc probandam testimonium parentum & cognatorum semiplenam facit probationem. ibid.

Probatur (1. Per aspectum corporis (2. Per testes (3. Ex scriptis parentum (conf. XXVIII 18. 219. kl) (4. Ex scripturis publicis & Instrumentis (5. Per librum publicum seu annotationem officialis seu Magistratus (6. Per librum Parochialem (7. Per confessionem partis (8. Per Instrumentum tutelæ vel curæ. (9. Ex indiciis & conjecturis (10. Per acta publica 43. a 454. seq. Ætatis veniam impetrare possunt masculi viginti, fœminæ octodecim annis majores 53. 463. Quæ ætatis veniam impetrarunt, omnia administrare, sed non alienare bona immobilia possunt 53. ibid. Qui ætatis veniam impetravit, postea observans, se ad res suas admini-

Source : BIU Cujas

ministrandas non satis esse aptum, adversus veniæ impetrationem restitui potest 53. 463. Adversus contractus tamen medio tempore, quo veniam ætatis habuit, gestos, non restituitur 53. & æ 463. seq. Plura *vid. in voc. Venia Ætatis.*

Ætatis potior quàm SCti in restitutionibus ratio est habenda 56. 467. Ætatis miseratio in quibusdam delictis jure Divino non capitalibus Judicem ad mitiorem pœnam perducere potest 57. e 569. Relinquendum est Judicis arbitrio habere rationem ætatis pro varietate circumstantiarum, & pœnam infligere ordinariam vel extraordinariam. ibid. Ex tempore quadriennium petendæ & finiendæ restitutionis incurrat, qui veniam ætatis impetravit 64. & a 474. seq. Quænam genuina ad ineundum Matrimonium, quænam reprobanda XXIX 27. b g d 359. Quænam a tutela vel aliis oneribus excuset? XXXI. 56. i 578.

Affinis. Affinitas.

Affines an veniant etiam appellatione **der nähesten Freund**? III 66. d 129. Affinitas per mortem dissolvitur VII 28. k 386. Jus Civile pro affinibus quos agnoscat, quos non? ibid. 387. Per sponsalia non contrahitur affinitas. Affinis an possit esse Testis XXVIII. 39. 257.

Affinitas proprie ita dicta quid XXIX 34. 368. Nomen affinis unde. ibid. Sumitur vel latè vel strictè. ibid. Germanis dicuntur **Schwägere**/& Affinitas **Schwägerschafft**/quæ vocabula non raro abusive usurpantur 369. (6. Quid ad perfectam affinitatem requiratur ibid. (6-11. Inter quas Personas proprie contrahatur (11. Quem habeat effectum in matrimonialibus ibid.

Tria genera affinitatis recensentur, & per casus latè explicantur 42. 373. b g d De secundo & tertio genere nota illa nec juri civili cognita, nec ullo statuto comprehensa, sed plane impropria, hinc nec nuptiis impedimento esse. ibid. 42. 375. sq. d e

Affinitatis Regulam generalem probe notandam. vid. 44. a 377. (& XXXVII. 79. g p. 1038.) de gradibus affinitatis plura. vid. XXXIX 44. p. 376-381.

An etiam per Concubinatum contrahatur affinitas? XXX 87. 508. b An succedant Agnati XXXVII 79. p. 1037. An sponsalibus contrahatur affinitas. ibid. b 1038. An gradus habeat ibid. g.

Afflictus.

Afflicti qui dicantur? XLIV 35. b 111. 1718. Italis coloni passim audiuntur afflictuarii; & afflictum pro pensione accipitur. ibid.

Affrancamentio, *vid. Manumissum.*

Ager.

Agros captos aut desertos aliis pro certo vectigali seu canone excolendos dare solebant Romani XI. 52. & b 708. Si dominus usumfructum agri concesserit, etiam metalla ad hunc pertinent, licet postea inventa sint XII 8. a 742. Usufructuarius, qui agrum non proscindit, eo nomine tenetur 22 a 757. Restituitur agri ususfructus, si aqua, quæ agrum inundaverat, recesserit 35. g 11. 769. Agri limitati circumscripti & in centurias divisi, iter præbebant populo XIV 49. a IV 889.

In agris æstimandis non solùm quantitatis, sed etiam bonitatis ratio habenda est XV 10. g 909. Actio communi dividundo in agro vectigali locum habet, si regionibus dividi potest XV 21. 920. Si minor agri modus invenitur, an venditor ex emto obligetur XXIII 13. b 1508.

Ruid homani circa agros ab hostibus captos militibus vel aliis concedendo statuebant. Quidve sit ager arcificinius, vid. cate XXXXI 19. 102. 103. Ager limitatus in specie apud Rom. quis dicebatur 25. 106. In iis Jus alluvionis locum non habebat. ibid. A Romanorum agris limitatis nostri differunt tam quoad limites quàm jus alluvionis, quod in his locum habet 26. 107. Insula tamen prope illos enata non ad agrorum dominos, sed quosvis occupantes pertinet 29. 109.

Aggeres.

Fluminum rumpentes qua pœna afficiantur XLVIII 86. 896. a

Aggratiandi jus, *vid. jus aggratiandi.*

Agnatio.

Agnationis definitio III 27. 111. Dividitur in suitatem, consanguinitatem & agnationem specialissimè 27. a ib. Quibus modis agnatio & cognatio differat. ibid. Jura agnationis â lege requisita non competunt naturalibus, spuriis & ex damnato coitu natis X 11. k 614. & XXIII 56. b IV VI 1566.

Agnatus.

Agnati quinam sint? III 27. 111. (XXXVI 18. a 949.) Communibus juribus fruuntur. ibid. An de jure agnationis vel filiationis liceat pacisci? v. gr. ut non verè sit agnatus vel filius VI 44. th. 316.

Agonizans, *vid. Mortis articulus.*

Agrimensor.

Agrimensores de jure civili qui dicti? XIV 55. e 892. Officium eorum quod? 55. & e 892. seq. Consuetudo Germaniæ & practica in finium sive limitum inspectione quatuor numeris notatur 55. z. 894. Hodiè certi constitui solent agrimensores **Untergänger**/ **Steinsetzer**/ ceu arbitri ad quæstionem finium dirimendam 59. 900. Agrimensorum antiquitus magna fuit potestas, quæ hodiè restricta 59. b 1. ibid. & XV 61. b 950. Ex facto unius vel alterius in arte parum versati oritur præjudicium XIV 59. b 11. 901. Juramentum ab agrimensore præstandum, videtur credulitatis, non veritatis esse 59. b 111. ibid.

In nonnullis statutis cavetur, (1. ut si lapis limitaneus habeat pallulos, nullo alio quam jurato, agrimensoribus præsentibus, fodere & lapillos addere licear, remotis omnibus aliis (2. ut occulto de testibus inter se conveniant (3. si inter duos vicos ab utriusque agrimensore lapidem poni contingat, silentium de testibus promittatur 59. b IV ibid. Per agrimensorum determinationes & judicis sententia inseq.uta cuique suum & adhærens, restituitur 59. b V ibid.

Source : BIU Cujas

Cur mensores sint constituendi, qui â loco controverso non nimis absunt XV 59. b 950. Agrimensor qualis esse & in officio qualem se gerere debeat 60. 950. Gratuito intelligitur præstare officium, licet postea honor interveniat 61. b 950. Cur imperitia ei olim non nocebat? 61. g 951. Agrimensor ex dolo tantum tenetur 62. 951. Hodiè tenetur etiam de levi culpa 62. g ibid. Exemplis illustratur 62. g d ibid. Agrimensor tenetur actione directa. *vid. Actio.* De agrimensorum dolo aut lata culpa officium judicis denunciato crimine implorare licet, ut damnum resarciant, & arbitrariè puniantur 66. 952.

Albinagii Jus.

Jure Gallico quid? unde, & quomodo retorquendum XXXII 7. 1636. L. 33. b 1281.

Album.

De albo Prætoris corrupto competit actio popularis ad pœnam 500. Aureorum actori applicandam IV 82. 214. Album generaliter sumitur pro Matricula quadam; specialiter pro albo Prætoris 82. b 216. An tabula an paries de albata fuerit? ibid. Album pro diversitate Edictorum duplex. ibid. 217. Corruptio albi quibus modis fiat? 82. g 217. Requisita actionis de albo corrupto, ut locum habeat, quæ? 82. e ibid. Pœna unius, si plures sunt participes, cæteros non liberat. ibid. 218. Si servus album Prætoris corruperit, num in Dominum detur actio noxalis? ibid. Quando ad hæredes transeat? ibid. An inter actorem & Fiscum dividenda? ibid.

Num actio de albo corrupto hodiè ad constitutionum, legum & statutorum promulgatorum tutelam locum habeat? ibid. In quibus casibus hæc remedia de albo corrupto hodie locum habeant. ibid. Hodie pro ratione circumstantiarum in corruptores animadvertitur. ibid. Nostris temporibus album in Ecclesiasticum & seculare, in perpetuum & temporale, instar Prætorium ex analogia juris distinguitur, & ad utrumque prædicta remedia pœnalia exercentur 82. c 218. Decurionum v. Decuriones.

Aleator, Alea.

Quinam aleatorum nomine veniant? XV 53. & a 940. Aleæ inventor dicitur Diabolus 96. 941. Est nomen infame 53. a 1. 941. Differunt â tesseratiis. ibid. Alea dicitur **aller Laster ein Anfang.** ibid. (vid. XLVI 47. a 461. Vocis aleæ communiter & latior acceptatio 53. b g ibid. Vocis origo & extensio 53. g 1. 11. ibid. Quomodo aleatores suscipiens puniatur 53. & d 940. seq. Qui necessaria ad ludendum præbent, publici hostes appellantur 11. Lusi susceptoris nomen sortitur, qui ludum domi retinet, 53. d pag. 941. Quomodo compellentes ad ludendum puniantur 54. 942.

Olim erat quadruplum pœna, quæ L. Roscia in exilium mutata 54. b ibid. Hodiè arbitraria & extraordinaria ibid. Non potest victus aleæ lusu conveniri, &, si solverit, habet repetitionem 55. 942. Cur tam graviter aleatores eorumque susceptores coërceantur, ratio 56. 943. Aleator contra omnia Decalog præcepta graviter peccat 56. 943. seq. Aleator quanto in arte melior, tanto nequitior, ibid. Hodiernus usus quid obtineat? 57. 945. Emtio aleæ 58. th. 111. 549.

Aliena res, *vid. res aliena.*

Alienare, Alienatio.

Alienatio rerum pupillarium vel minorum opus habet decreto Magistratus I. 85. e pag. 41. & VI 55. æ 332. Alienatio rerum sacrarum quomodo licita, vel non, III 70. d V 133. In alienantes & recipientes bona Ecclesiastica pœnæ utroquè jure sunt constitutæ, & quæ? 71. d 135. Rerum Ecclesiasticarum mobilium & immobilium alienatio quomodo interdicta 81. a VI pag. 147. Alienatio rerum mobilium & immobilium minorum licita & illicita 81. a VII ibid. Alienationis judicii mutandi causa factæ descriptio VIII 87. 490. Est sexta causa restitutionis in integrum. ibid. Hæc alienatio non pertinet ad cessionem actionis ab actore factam 87. a 940. Rei litigiosæ alienatio est nulla 90. g 491. Limitatur XV 21. i 922.

Requisita, ut constitutioni alienationis judicii mutandi causa factæ locus sit, recensentur 93. 2492. Alienatio â possessore rei hereditariæ facta, qua locupletior factus, adhuc rem hereditariam possidere censetur X 47. b 643. Ad alienationem bonorum Emphyteuticorum requiritur consensus domini vel Emphyteusis. *vid. Emphyteusis.* Quando prædium dominans vel serviens alienatur, non extinguitur servitus XIII 64. b 851. Alienatio ante litem motam heredi est licita, non verò post judicium acceptum XV 9. b 909. In prohibitione alienationis intelligitur voluntaria, non necessaria alienatio 21. b 921.

Divisio est alienatio necessaria. ibid. In alienatione vera, an semper transferetur dominium irrevocabile XVI 15. b (9. 1003. An una res uni personæ diversimodè alienari possit? 15. b (11. ibid. Præceptum de non alienando peti ac decerni potest, ubi sequestrationis remedium cessat X 150. & x 1419. seq. Lege privata seu pacto prohibetur alienatio: Per cujusmodi tamen conventionem sive de re aliena fiat, sive de re, quam alteri trado, haut impeditur, si sortè contra stipulationem aut pactum alienatur dominii translatio XXIII 28. & a 1539. Etiam ultima voluntate aliquando alienatio prohibetur aut restringitur 29. & g 1539. A prohibitione alienandarum rerum excipitur causa necessitatis, 29. g 111. ibid. Qui contra pacta legitima rem alienaverit actione conveniri potest. 29. b ibid.

Cur uxoribus perhibitum sit consentire alienationi rerum immobilium à marito faciendæ. vid. XXX 20. 444. e z æ Exceptiones. ibid. 21. Et usum modernum Saxoniæ. ibid. 22. conf. 462. e z

Jus alienandi quid XXXI 63. 601. a Quotuplex & quale tutoribus in rebus Pupilli conveniat. ibid. An tutores donare possint. ibid. & 86. p. 606. d Qui alienat propter præcedentem obligationem non videtur alienare. ibid. 87. g 607. Alienatio & divisio quo-

Source : BIU Cujas

quomodo differant. ibid. d Potestas alienandi res pupillorum ac minorum spectat ad administrationem tutorum 83. 601. Quid in alienatione immobilium & mobilium quæ servando servari non possunt (quænam res tales dicantur. vid. ibid. 87. 606.) pro forma requiratur 84. & d z e p. 602. & 85. a 604. & æ & 87. 607. d Formalibus his omissis alienatio est nulla. ibid. 85. & a b 605. An, si læsio probari possit, pupillus restitui queat. ibid. 88. & a Quid si major factus alienationem minus solenniter factam rati habuerit. ibid. 86.

Quid circa alienationes à testatore prohibitas notandum v. XXXVI 17. 948. z it. An & quando fidei commissum alienari possit vel non. ibid. 41. & 42. 970. sq.

Alimentum.

Alimenta infantis expositi cui incumbant? V 82. 215. Quatenus de alimentis in testamento relictis possit transigi vel non? VI 58. 335. An alimentario pro lubitu de alimentis liceat transigere 58. a ibid. Distinctio, an alimenta ex contractu, an ex testamento debeantur, notatur. ibid. An de futuris vel præteritis transigere liceat 58. & d 335. Alimenta â vitrico vel avunculo subministrata non præsumuntur donandi animo facta VIII 54. 412. Matera limenta filio præstita, an possit repetere? 54. d ibid. Recensentur quindecim præsumtiones scil. expensas ex pietate & affectione domestica factas 45. z 413. Quod repetendi animo quis aluerit, quinque conjecturæ notantur 54. æ ibid. Quæ in repetitione alimentorum observanda? 45. æ ibid.

Alimentorum causæ summario processu expediuntur IX 66. 1 (2. 590 Parentes non alere nefarium est X 8. 608. Si pecus furto sit ablata, & quis eam bona fide emerit, dominus tenetur de restituendis alimentorum expensis XI 37. e 111. 700. Alimenta ex Emphyteusi sputiis porrigenda esse, licet ad successionem non admittantur XI 65. k 1717. Iis in casibus, quibus pater usufructu privatur, alimenta ipsi ex bonis liberis debentur, quando eget aut inops est XII 5. l. VI. 740. Si testator uxori & liberis habitationem reliquerit, præter habitationem quâ fruitur mater, â liberis quoque alenda est 62. XXIV 785. Qui alimenta & habitationem in domo ex voluntate testatoris habet, ille servitia ad commodum heredum juxta qualitatem personæ suæ obstrictus est præstare 61. e XXV. 785.

Qui obstricti sunt vivis ad alimenta, etiam ad funerationem tenentur XV 87. g 977. Liberi â parentibus (2. parentes â liberis. (3. fratres â fratribus alendi, ultra hos consanguinei cœteri non tenentur 87. g 977. Socer nurui (2. Libertus Patrono. (3. Donanti egeno à donatario. (4. Domino Feudi â Vasallis. (5. Domino à Subditis debentur alimenta. (6. Patrono ab Ecclesia (7. & 8. Infantes expositi & pauperes à Magistratu 87. d p. 977. Uxor pro pecunia in causam alimentorum familiæ conversa se obligans, ex obligatione tenetur XXI 12. g 11. pag. 1374. Quid sit debitorem esse alimentorum civitatis? 23. & m p. 1388. seqq. Si quis prædium viliori precio vendat, ut emtor venditorem per dies vitæ alat, & emtor postea hoc non præstet, an ad rescindendum contractum liceat agere? XXIII 24. g 1526.

An mulieri ratione alimentorum tacita hypotheca in bonis mariti competat XVI 14. n 20. & XLIV. 56. 276. g An argumentum ab alimentis ad dotem procedat XXX 3. 421. æ sq. Ubi, an filia post nubilem ætatem alenda. it. Alimenta spuriis, incestuosis &c. denegata esse, quomodo intelligendum. ibid. Et qualia illis relinqui possint XXXV 68. 903. d (2. 3.

Quænam alimentorum nomine contineantur XXX 77. 495. & 1. 497. (ut & XXX 62. a & g (3) unde dicta, eorum synonyma, quod in lata significatione cibaria, vestimenta, habitatio &c. comprehendantur 4. 96. d e z Liberi à Parentibus alendi. vid. liberi Liberi Parentibus, si egeant, alimenta exhibeant 78. 497. sq. ibi. Quando fratres, ex Baptismo suscepti, Patroni, Domini Feudi, Præceptores &c. alendi p. 499. z c sq. Tenetur etiam maritus uxorem alere p. 500. Alimentorum (e. g. legatorum) causa admodum favorabilis, ita ut circa ea præstanda tam ratione temporis quàm Personæ quo & cui præstanda, multa singularia sint introducta. vid. XXXV 66. & a b g 901. 67. g 902. sq. (ut & ibid. 80. 911.) expressa in legatis quomodo præstanda. ibid. 68. a b Et in dubio quomodo ex circumstantiis Personarum computanda 903. g d Quando finiantur 69. & a b Ubi quædam circa eorum Processum notabilia (4.

Allodium.

An in allodialibus immobilibus solutô pretiô per traditionem transferatur dominium sine judiciali resignatione? XXIII 108. d 1655.

Alluvio.

Per alluvionem quod fundo accedit usufructuarii lucro cedit XII 15. 749. (a XXVII 64. b 156. Distinctio inter incrementa latentia, quæ ei cedunt, & patentia, quæ non item, notatur 15. d 750. Alluvio adjicit rem rei, portionem portioni, ita etiam jus accrescendi in usufructu personæ adjicit 29. b 763. Quod per alluvionem fundo accrescit, augmentum naturale est, & in commodum rei venditæ XXIII 102. & b 1639. (v. XXVII 19. g 91.)

Quid sit, & ex quibus rationibus illud incrementum ei, cui alluvione accessit, adjudicandum XXXXI 24. 105. & b d e & 31. 109. An etiam in iis rebus, quæ per vim ablatæ, alluvionis jus locum habeat. ibid. 24. & 105. & 27. 107. a b An hoc jus tantum in fluminibus publicis an non etiam in stagnis vel lacubus obtineat 25. 105. (& 34. 111.) cur non in mari. ibid. Quid apud Romanos ratione agrorum suorum in specie limitatorum circa hoc jus observatum. ibid. 106. An alluvio augeat tributum. ibid. An censeatur tanquam accessorium agri, & quatenus, quod allutum, vel ad dominum vel ad usufructuarium pertineat. ibid. & b g

Hoc jus etiam hodie in Germ. in usu est, cessat tamen in agris qui non ad flumen pertingunt, sed interjecta

Source : BIU Cujas

terra publica ab eo distant 26. 107. In quibusdam locis quod flumen alluit ad fiscum refertur 26. 107. a Ab alluvione differt avulsio, potest tamen & avulsum æque ac allutum acquiri si coaluerit. 27. á b in lacubus & stagnis alluvionis jus non agnoscitur. 33. 110. seq. An augeat alluvio territorium. 34. g 111

Alternare, Alternatio.

Alternatio unde dicatur? XV 8. e 907. Remedio alternationis succurritur rebus hereditariis, quæ commodè dividi non possunt 8. i II pag. 907. Quod etiam in Principes adhiberi solet, si Principatus commodam divisionem non recipiat. ibid. In Rectoratu Academiæ Helmstadiensis Duces Brunsuicenses, & Lunæb. alternant XV 8. z 908.

Alterum tantum.

Ecclesiæ, Scholæ, Hospitalia ultra alterum tantum usuras accipere possunt VI 19. g 322.

Quid proprie XXVII 52. a p. 129. Appellatur etiam duplum. ibid. Ultra alterum tantum nullo Jure licet usuras petere ibid. Neque solvere, ibid. si vel Ecclesiis p. 129. sq. b vel particulariter solutæ ibid. Quando constat, quod in hac vel illa Provincia sit de altero tanto observantia quædam localis, est vel Juris consuetudinarii vel Juris scripti. ibid. g p. 132. Tres DD. opiniones de altero tanto recensentur, de quibus late pro & contra. a 129-132. not. a d 52. ibid. Exceptiones 53. p. 132. seq.

Alveus.

An alvei apum referantur inter res mobiles? III 82. in f. 148.

Vetus naturalis in universum derelictus eorum est, qui prope ripam ejus prædia possident. XLI. 31. 109. a Alveus æquè ac ipsum flumen est juris publici. ibid. 110. g An alveus à flumine iterum derelictus ad priorem dominum, an ad eos, qui viciniora alveo prædia habent, pertineat. ibid. 32. a Quid in hac materia hodie Juris. vid. 34. & a g 111.

Ambiguus, Ambiguitas, *vid. Dubius, Dubium.*

Ambtsassius.

Ambtsassius unâ actione ex cohærentia causæ in curia Provinciali immediatè rectè convenitur IX 56. b 569.

Ambt-Schreiber *vid. Actuarius.*

Ambitus.

Crimen, quid XLIX 81. 1118. a Unde dictum, & quid apud Romanos circa illud Juris fuerit. ibid. Ejus abusus hodiernus & divisio. v. b Quinam hodie illud committant, & quando cesset hoc Crimen ejusque Pœna. ibid. 1119. b

Amicus, Amicitia.

Casus pro amico. *vid. Casus.* Amicabilis compositio dolo extorta rescinditur, si deceptus id voluerit, non verò si deceptor VI 67. z 345. Num amicus pro amico præstita cautione de rato, sine mandato vero agere possit? VII 28. m 387. Amicus inimici me & mihi male velle maximè præsumitur IX. II g 531. Amicitia judicem suspectum facit II 1. 531.

An & quomodo in causa amici testis esse possit? XXVI. 39. a f. g pag. 257. Amicus non levis amicitiæ æqui paratur Consanguineo. ibid.

Amissio.

Amissio privilegii fit octo modis. *vid. Privilegium.* Amittitur ususfructus vel secundum ejus naturam, vel ex accidenti XII 33. 765. Res amissæ actionibus & interdictis recuperari possunt, vita autem semel amissa non potest XIV 21. e 870. Res amissæ aliarum conservandarum causa, quomodo æstimentur XX 19. & a 1296.

Res casu amissæ v. gr. quæ de rheda currente decidunt, non ad inventorem, sed dominum ejus pertinent. XLI. 60. 232.

Amor.

Amor venereus inter furoris species recensetur IV 37. æ 397. Amor irrationabilis est duplex, & uterque ad furorem proxime accedit ibid. Omnia jura in iis, quæ in furiosos sancita sunt, secundùm graduum diversitatem observanda esse. ibid. Incantamentis & philtris amoris conciliationes utriusque sexus animi corrumpuntur XV 49. z IV 936. An his Casibus Matrimonium iniri possit? XXIX 25. d 342.

Anatocismus.

Quid XXVII 50. b p. 125. Prohibitus usurarum ex usuris fere omnibus Juribus contrariatur. 50. p. 124. Constituitur, dupliciter. ibid. Usque adeo anatocismum exosum habuerunt Legislatores, ut etiam usuras legales rei judicatæ dupliciter moderati sint. p. 126. z (7. Neque contractibus tanquam pœna conventionalis licitè adjici potest, licet usuræ usurarum non excedant legitimam usurarum. ibid. Intelligenda vero est illa anatocismi prohibitio de eodem debitore vel eum repræsentante. 51. 127. a quod ibi per varios casus tractat.

Ancilla.

Ab ancillis matribus, servi nascuntur III 18. 106. Ob ancillas ex levissimis causis atrocissimè tractatas Umbriciam dominam Adrianus Imp. relegavit. 20. a 107. Ancilla mercede conducta habet retentionem in ædibus domini, donec ei satis-fiat 32. a ubi plura privilegia recensentur 113. Ancillæ possunt coram Præfecto Urbi dominos de obscenitate convenire XV 50. z 938. Domini ancillas sine justa causa aufugientes in carceres publicos conjici curare debent 52. a VIII 490. Ancillæ servorum appellatione comprehenduntur XIX 32. m 1254.

Androgyni, *vid. Hermaphroditi.*

Animadversio.

Animadversionis verbum quid significet? IV 73. d 207. Animadversio in corpus mortuum hominis 73. z 207.

Et

Et in bruta; ubi exemplum porci suspensi allegatur. ibid. Animadversio & vindicatio includit vel præsupponit cognitionem, & sententiæ pronunciationem super crimine 74.208. Quibus competat animadversio? 75.208. Modi animadvertendi seu vindicandi sunt tres 76.b ibid. Alii quatuor faciunt gradus secundùm elementa, alii sex 76.a 208.

Animal.

Nullum animal homine ferocius aut indomitum magis & in plura vitia proclive I.1.g 13. Animalibus jus analogicè applicetur I 49.a 34. Ex animalibus nostro dominio subjectis quicquid nascitur nostrum est III 18. d 106. Animalibus damna diversimodè dantur, inde diversæ actiones propter ista competunt? XIV 2.852. Animalia aut secundùm aut contra naturam nocent 2. ibid. Per animalia quæ intelligantur? 2. a 853. Omne animal agriculturæ destinatum quod damnum dedit, capi & pignorari potest 4. b 1.856. Mansueta animalia quot modis feritatem assumant? 6. 858. & 13.862. Animalia sunt alia, quæ gregatim pascuntur, alia, quæ non: Illa pecudum nomine veniunt, hæc non 9.b 861. Distinguuntur in majora & minora, quæ hac appellatione veniant. ibid. Si animal meum â tuo provocatum occiderit tuum, nulla competit actio, sed si meum periit 13.a 862. Si animal per morbum nocuerit, intet casus fortuitos referendum 17. b 864. Animalium casus mortesque quæ sine culpa accidunt 32.&i 1250. Animal deponi potest XXI. 35.e n. 1403. Venditor animalis multos per jocos morbos & inter eos vitium, quod animali adest, recensens, de dolo tenetur XXIII. III.a V 1660.

Emptum statim post emptionem periens, cujus periculo mortuum censendum. XXVII. 5. p. 74.p. & r Animalia fera, quæ nocent, qui habet, tenetur ex ultimo capite Ædilitii Edicti. vid. late ibid. 13.not. a th. Animalium sunt tria genera prorsus fera, vel mansuefacta, naturaliter fera vel quidve circa illa Juris; vid. XLI. 8.94.a & tit. particularibus e.gr. Apes &c.

Anima.

Anima duas habet facultates, intellectum & voluntatem, ita intellectus corrumpitur vel voluntas XV. 47. b 935. Animarum cura quid, quidve circa eam notandum XXXI. 5. a 513.

Animus.

Animi mortalium perversi ad turpia atque injusta magis inclinant & rectæ rationis dictamen haut sequuntur I. 1.11. Animus humanus non tantum habet naturalem potentiam consilium mutandi, sed etiam jus, ut rectè id facere possit, ubi nulla obligatio necessitatem adfert in sententia semel declarata persistendi VI 17. d. 283. animi possessionem ac motum planè non prodit nutus 34. g 299. Animus cum actuali habitatione ad constituendum domicilium requiritur IX 20. & b 542. Animus constat vel ex declaratione expressa vel facto 12. b g. 542. seq. Animus perpetuo habitare in civitate apparet vel (1. ex habitantis expressa declaratione 22. & b 542. vel (2. ex ordine & conditione personæ 23. 543. vel (3. exurgentibus conjecturis 24. 5-4. Animus quatenus requiratur ad occupationem domicilii 32. 54. sq.

Animum & mutatam habitationem probare tenetur is, qui translationem domicilii asserit 32. 550. Quomodo probatio ista fiat? ibid. Quid obtineat, si de animo domicilium mutandi constet, sed habitatio nondum alibi sit instituta, & contra 33. & b 550. 34. & a 551. Animus litem contestandi declaratus vel explicitè formula consulta, vel verbis formulæ æquipollentibus IX 70.h 595. Quantò nobilior est animæ status corpore, tantò gtavius flagitium committitur, qui eundem corrumpit XV 47.b 935. Ad animorum corruptionem plurimum facit scandalum 49.z III 936. Animi perturbatio, quæ omne rationis judicium non tollit, vota ex illa perturbatione facta valent XVII 16.e 1063. Quæ in animo consistunt juramento explorari debent XXI 10.b VII 1366.

Annona.

Annona in latiori sensu denotat quosvis fructus ad victum pertinentes: in strictiori frumentum seu annuos terræ proventus: strictissimè verò sumitur pro panibus vel certa definitaque cibariorum ratione XXI 23.th. 1389. Debitor ex causa annonaria, vel etiam mala administratione compensare non potest 23. & e i. pag. 1388. Annona militaris jure civili vendi prohibetur XXIII 27. (5. 1533. Annonæ civilis & militaris in jure fit mentio, ut & Circa vel popularis 27.i 1536.

Quid XLVIII 88. p. 893. Qui eam vexare dicantur & refertur Crimen flagellatæ annonæ inter extraordinaria & ordinaria publica. e Est quasi annuus proventus, fumenti potissimum. XLIX 75. significat omne, quod ad victum humanum pertinet. ibid. a Crimen fraudatæ annonæ punitur. vid. Crimen fraudatæ Annonæ.

Annuere, *vid. Nutus.*

Annui Reditus, *vid. Reditus annui.*

Annulus.

Annulus pronubus quem effectum habeat in sponsalibus XXIX 4.e 306. An ex dato annulo vel similibus matrimonium præsumatur 22. 334. b (4. hodie sub ipsa benedictione sacerdotali commutari solent inter sponsum & sponsam. ibid. 355. (18. conf. XL. 59. 81.

An præcise annulo vel alio signo, & an plures uno uti debeant testes intestamento XXXII 10. 646. X 650. Annulo tradito olim quis hæres institui poterat, exemplo Alexandri M. ibid. 14. a (6. p. 661.

Annulis legatis quinam, & quid legatum esse videatur? XXXV 70. 905. g (5. annulorum varia apud Romanos genera, ibid. 72. g 906. Annulas aureus fuit olim equestris dignitatis ornamentum. XL 59.81.b ibi nota tres annulorum modii inventi in clade Cannensi, inde computata Clades Equestrium.

Jus aureorum annulorum, quid, & in quo consistebat. ibid. Ejus synonyma. ibid. 81. Quid circa illud hodie Juris. ibid. g Illo jure primo libertinus ab Augusto Imperatore, donatus, propter proditam Pomponii Classem. ibid. b.

Annu-

Source : BIU Cujas

Annuli aurei usus est hodie in contrahendis Sponsalibus ib. ubi explicatur, cur *aureus*, & cur *annulus*. ibid. ib. In conferendis honoribus doctoralibus adhibetur etiam Annulus aureus pag. 81. ubi & hic ritus explicatur.

Annus.

Annus diversimodè currit VII 59. b 416. Annus utilis descriptio IIX 6. g 424. Est quadriennium? 22. & g 441. seq. Annis triginta præscribitur actio perpetua; ut & personalis 41. d 452. & XXIII 42. g 1548. Annus intercalaris sive quartus, cur diem adjiciat? IIX 42. 453. Quorum annorum lapsus aliquem mortuum esse probet? X 66. & a (7. (8. (11. 656. seq. Quod mille annis semel fit, ad casum insolitum refertur XIX 44. d & e II 1261. seq. Anni unius ubertas compensari debet cum alterius sterilitate 52. i 1274. Omnibus penè annis precia rerum mutantur XXIII 19. d XIII 1516. Quadriennium est tempus continuum petendæ restitutionis 64. d 1580.

Intra quot annos ab unico ad centum quælibet res, jura, vel actiones, præscribantur? v. XLVI 28. pag. 445-451.

Annus Jubilæus.

Celebratio anni jubilei inter ferias extraordinaria refertis V 34. in f. 256.

Annui Reditus vid. Reditus annui.

Anseres.

Sunt animalia mansueta nec sine furti vitio invadi queunt. XLI 8. 104. d.

Antichreticum pactum.

Vid. Pactum Antichreticum lit. P. j XXVI 75.

Antinomia.

Antinomia quid I 69. a 60. Num dentur in jure nostro, scil. Institutis, Digestis & Codice? ibid. Autores, qui pro & contra scripserunt, adducuntur. ibid. Antinomia inter textus intercedere alii non admittunt 19. b 688. Antinomia videtur inter l. 27. & 34. ff. de S. P. R. quædam esse XIII 54. e 844. Et in l. 15. ff. de reb. credit. & l. 34. mandati XVI. II. d 997. An inter l. 14. ff. reb. credit. & l. 9. §. 1. ad SC. Macedon. notetur antinomia? XIIX 34. b 1176. An inter l. 9. §. ut. ad SC. Macedon. & l. 47. cod. 34. b 1178.

Antiqua.

In antiquis potissimum famam probare. vid. XI 114. z pag. 683. (1. & XXVIII 11. pag. 177. g Etiam Exempla, & generaliter in iis etiam leviores sufficere probationes, v. gr. testis de auditu alieno. ibid. pag. 281. æ (10. Antiquitas auget, non minuit fidem. ibid. pag. 231. e

Anwald.

Anwald / item Affter- oder nachgesetzter Anwald quis dicatur? VII 26. z 380. Gevollmächtiger Anwald quis? 27. 380.

Aper.

Est prorsus & omnino animal ferum, quando redeat in libertatem naturalem? XLI 8. 94. & a

Apertura Testamentorum, *vid. Testamentum.*

Apes.

Apium favi, fructibus naturalibus an numerantur XII 15. e 705. Apium usumfructum, si quæ in fundo sunt, acquirit fructuarius 16. a 11. 752. Apibus casus morteſque sine culpa accidunt XIX 32. i 1252.

An recte inter fera animalia referantur? XLI 15. a pag. 99. An occupanti in alieno cedant, eorumque favos eximere liceat? ibid. b Quando se in naturalem libertatem recepisse videantur, quidve juris circa eos eorumque ex anima, ut vel prioti Domino maneant, vel posteriori occupanti cedant. ibid. d e p. 99. quid hodie juris in Sax. 16. p. 100. Eorum etiam sit furtum 17. ibid. & a XLIIX. 25. 798.

Apocha & Antapocha.

Pro exigenda annua pensione, & recipiendis publicarum functionum apochis datur actio in personam ex contractu adversus emphyteutam XI. 67. d 720. Varia Appellatio? 67. æ 721. Emphyteuta si sibi cautum velit, necesse est duas apochas à Quæstore accipere? ibid. Apochæ usus. ibid. Si apochas emphyteuta domino non exhibuerit, emphyteusin amittit 73. k (5. 733. Contra apocham excipere creditor potest de non-numerata pecunia, sed intra triginta dies; post effluxum enim horum exceptio hæc locum non habet XVI 55. & g 1048. Unde dicatur, & quid sit? 55. a ibid. Non est necesse, ut apocha manu creditoris sit scripta, sed sufficit subscriptio. II. Debet causam, ob quam quid solutum sit, continere III. Quandoque datur à debitore creditori antapocha 55. a 1043. Contra pupillum atque minorem hæc præscriptio triginta dierum non currere incipit II. Nec creditori silentium debitoris noceat, potest coram Notario de non-soluta pecunia protestari III. Creditori potest à debitore deferri juramentum præmisso deferentis juramento calumniæ IV. Numeratione sufficienter probata creditor ad pœnam inficiationis in duplum debitori condemnatur V. Mulier Saxonica creditori super debito soluto apocham dare potest VI. Subditi apocham habentes contra administratorem vel collectorem contributionum sunt securi VII. Si exarator apochæ dolo est inductus, subvenitur ei actione de dolo subsidiaria VIII. Si pecunia dolose in reproba moneta fuerit soluta, contra apocham datur restitutio in integrum IX 55. g 1043. seq. In Apocha, quæ instar permutationis est, locum habet l. 2. C. de rescind. vendit. XIII 92. g II 1626.

Quid? XXVIII 23. pag. 200. Antapocha à debitore Creditori datur & fit dupliciter. ibid. 13. æ pag. 200. Apocha quomodo differat ab acceptilatione & ab Antapocha XLVII. 94. 693. a b Quomodo per apocham solutio probetur, ibid. 76. 666. g

Source : BIU Cujas

Apostasia.

Quid XXXII. 8. 638. z & XLIX. 22. 923.

Apostatæ.

Nec testamentum facere possunt XXXII. 8. 637. e Nec donare XL. 7. 52.

Apostoli.

Necessario in omni appellatione petendi sunt L. 12. 1383. Eorum definitio & divisiones. ibid. a Intra quod nam tempus petendi. ibid. b g 1184. sq.

Appellare, Appellatio.

Appellare licuit à Prætore ad Præfectum IV. 24. 170. Appellatione devolvitur jurisdictio ad superiorem judicem & inferioris suspenditur 82. a 216. An frivolè appellans fiat infamis VII. 58. & a 469. Ab arbitrorum sententia non datur appellatio VIII. 104. & a 501. seq. Per appellationem sententia suspenditur & omnibus, quibus gravamen est illatum, ad agendum via aperitur IX. 71. d & 72. (4. 604. Quatenus appellatio non admittatur in causis sepulturam concernentibus XV. 100. & a 986. seq. A sententia juramentum judiciale secuta non admittitur appellatio XVII. 53. 1108.

Quod quibusdam in locis ad alium, qui non superior, nec competens alias est judex, possit appellari, fluit ex prorogata initio jurisdictione, non contradicente, vel etiam consentiente Superiore IV. 59. 197. Appellari ab Imperatore ad Papam non potest 79. b 211. Potest à sententia judicis juramentum necessarium secuta appellari XVII. 46. d 1. 1103. & 53. & g 1108.

Judex appellationis super eodem cognoscit, de quo prior XXVIII. 46. 282. g Quando tamen differant causæ primæ vel secundæ instantiæ. ibid. æ (2. Appellationis judex major & diligentior priore esse præsumitur. Quid sit L. 2. 1163. & g d Varia denotat a Variæ ejus divisiones & quotuplici modo appellari possit d p. 1164.

In quibus causis valeat 3. & a 1164. seq. An etiam in Criminalibus, à quibus actibus. An & quando etiam à sententia interlocutoria 3. & d e g 1166. An & quando vel ob quodvis gravamen. ibid. e Vel etiam ab actibus extrajudicialibus. ibid. z 1167.

Ibi quatuor Exceptiones, quibus casibus appellatio in totum cesset 1.) sc. In possessorio momentaneo 1168. sq. & a b 2.) in causis moram non ferentibus g 3.) ab executione d 1169. Nisi in ea modus excedatur e 4.) post tres conformes sententias. ibid. z 1197. XXXIIX. 14. d (12. 183.)

An à sententia ad Rescriptum Principis lata appellare liceat 5. a Quando causa inappellabilis possit appellabilis fieri. Quibus appellare liceat b 1171. & a b g æ Quibus verò non. ibid. & d e a Quibus hodierno Jure in Imperio nostro appellare prohibitum sit 7. a b g 1172. 1175.

A quo ad quem & quo ordine appellare liceat 18. 1175. Et quando per saltum vel non a 1175. sq. Intra quod tempus appellatio instituenda a 1177. b Quotuplicia sint fatalia. ibid. a & a Quo tempore currant g sq. Quibus casibus etiam post elapsum fatale decendii appellatio concedatur. Quinam appellare possint 10 1179. An etiam alius, cujus tantum interest pro alio a An correorum appellatio reliquis prosit ibid. g

Quinam alii pro aliis, & in specie, an & quando Procurator pro alio appellare possit, & an teneatur appellare 11. 1180. & 9. Appellare prohibetur contumax & d 1181. Confessus. ibid. e Qui appellationi renunciavit z 1182.

Intra quod tempus ab interposita appellatione, illa introducenda sit 13. & a 1184. sq. Effectus neglecti istius temporis 1185. b Rite introducta appellatio, intra quod tempus prosequenda, & quomodo 14. & a b 1186. An & quænam nova in appellatione admittantur vel non d 1187. In specie quænam Exceptiones z Vel probationes, æ

An sententia secundum jura, quæ tempore primæ instantiæ vigebant, an quæ tempore appellationis vigent, ferendæ. ibid. th. Et an à priore vel posteriore Judice exequenda 14. k 1187.

Effectus appellationis, quod executio prioris Sententiæ retardetur 15. 1188. & a Nihilque innovetur, vel attendatur 1167. Et super attentatis judicem superiorem implorare potest Appellans, ut eum in pristinum statum restituat 15. & g d 1188. sq.

Quando appellatio tantum habeat effectum devolutivum, non suspensivum e 1189. Ubi quando attentatorum revocatio cesset 1190.

In quibus causis per alium suscipi possit appellatio 21. a 1197. Quid, si quis à munere appellaverit, nec justas excusandi causas probaverit 22. & b 1197.

Qui appellationis introducendæ vel prosequendæ causa abest, si interim ab alio in Provincia conveniatur, defendere se tenetur v. 23. a ibid.

An appellans judicem priorem, à quo appellavit, tanquam suspectum rejicere possit? 24. 1198. a Quando appellatoris morte appellatio finiatur vel non 25. 1199. & b g An rei, super qua appellatum interim. ibid. Ubi quædam de reassumenda lite 1200. Appellatio & Leuteratio quomodo inter se conveniant vel differant. L. 29. a 1207.

Applicare, Applicatio.

Prudentia applicandi leges ad facta singularia peculiari titulo in corpore juris civilis non exponitur, sparsim tamen in pluribus locis modi illi continentur l. 44. 33. Modi applicandi jus (qui in æquitate fundantur) consistunt (1. in diligenti facti & juris scrutatione (2. in ipsa applicandi ratione ll. 44. 45. & 46. 90. seq.

Apprehendere, Apprehensio.

Apprehensio personæ in criminalibus tantum obtinet; irregulariter in civilibus IV. 12. g 235. Pro consequenda rerum possessione quid 42. 17. 151. a

Source : BIU Cujas

Appulsus pecoris ad aquam.

Appulsus pecoris ad aquam Vieh-Tränckе/ qui servitus prædiorum rusticorum, quid sit; XIII. 25. & a 811. seq. Hunc appulsum habens, nec sues. si eq orum & bonum tantum adaquatio concessa, nec majorum numerum, quam conventum est, pecorum appellere potest 25. & g 812. seq.

Aqua.

Quatenus aqua inter res communes referatur III. 75. (3. 139. Aqua profluens quomodo communis? 75. h 141. Profluens dicitur ad differentiam stagni & fluviæ ex privato fonte. ibid. Aqua profluens in flumine dupliciter spectatur 76. b 142. Aquam venalem esse in urbe execrabile est. ibid. Ubi sub emtionis & venditionis contractu? ibid. Si aqua recesserit, quæ agrum inundaverat, restituitur agri ususfructus XII. 35. g II. 769. Qui in parte superiore aquam per solarium superius projicit, quæ ad inferiora descendit, habitator loci inferioris prohiberi potest, si extra solidum modum effuderit XXI. 785.

Aquæ ductus.

Aquæ ductus, Wasserleitung/ qui est servitus prædiorum rusticorum, quid sit? XIII. 23. 810. Cui concessus est ductus suæ aquæ, in suum prædium nequit recipere alienam aquam exonerandam; & cui aliena concessa est ad utilitatem sui prædii nequit alteri aquam concedere 23. & z 810. seq. Vocabulum aquæ ductus JCtis proprium 23. a ibid. Aquæ ductus in genere quid, quid latius sumtus? quis privatus, quis publicus, & quomodo privati fiant 23. a ibid. Privati descriptio 23. g 811. Varia hujus utilitas 23. d ibid. Qui jus aquæ ductus habet omnia potest, quæ sunt ad usum ejus servitutis necessaria. II. Qui hanc servitutem habet, rivos purgare septa & aggeres reficere tenetur. III. Dominus fundi servientis spacium habet reficiendi causâ cum operariis suis. IV. Commoditas inest fundo quantitativè, non verò qualitativè. V. Aquæ ducendæ terminum servitus constituit. VI. Concedens servitutem non potest supra rivum locum religiosum facere. VII. Si aqua adest sufficiens pluribus per eundem locum, constitui potest hæc servitus. VIII. Non rectè potest constitui per illum locum, per quem jam alii servitus debetur, neque in loco publico vel via interveniente. IX. Ducenti aquam observandum est, ut secundùm pactum & contractus servitute utatur 23. e 811. Si aqua semel ingressa est fundum dominantem, tunc hujus propria effecta est. II. Ad hanc servitutem non semper requiritur, ut ducatur aqua per fundum alienum. III. Olim non aliundè nisi â capite aqua duci poterat; hodiè verò etiam aliunde & ex quocunque loco. IV. Per lapidem stratum aqua duci non potest, nisi expressè hoc ab initio fuerit constitutum. V. Servitus imposita, ut ducam rivum apertum per fundum, tunc non possum claudere: si verò de rivo clauso conventum, non possum aperire. Si nihil conventum, semper observandum, ne fiat deterior conditio prædii servientis. VI. Habens servitutem hanc, ducensque per rivum, si velit novum insuper canalem vel fistulas in rivo collocare potest 23. z 812. Jus aquæ ducendæ retinetur, si aqua per rivum sua sponte fluxit, etiamsi quis aquâ usus non fuerit 58. d e 849. Hæc servitus licet realis, constituitur interdum personæ XII. 71. d IV. 794. seq. Aquæ ductum quomodo arbiter dividat XV. 21. æ 922. Aquarum magnitudine sive inundationes ad casum referuntur XIX. 32. e 2151.

Aquæ haustus.

Jus aquam hauriendi est servitus realis, uti pecoris ad aquam appulsus, possunt verò personales fieri XII. 71. d III. p. 794. Aquæ haustus, Wasserschöpffens Gerechtigkeit/ qui est servitutis rusticorum prædiorum descriptio XIII. 24. p. 812. Hoc jure concesso, iter quoque ad puteum vel fontem intelligitur concessum. ibid. Differt hæc servitus ab aquæ ductu. II. Aqua debet hauriri situlis, urnis, non machinis. III. Ut hæc servitus subsistat, puteum vel locum viam & perennem aquam habere requiritur 24. a p. 812. Juri hauriendi aditus inest 24. b ibid.

Aqua pluvia.

Vel pluviatilis quænam dicitur XXXIX. 29. a pag. 27. Quando damnum facere dicatur ibid. g Eam colligere cuilibet licet, modo non sit fœtida. ibid. plura vid, sub tit. Actio aquæ pluviæ arcendæ. Aqua nec per viam publicam, nec ex flumine, nec super iter alienum deducenda est 34. p. 31.

Aqua quotidiana.

Quid XLV. 135. interrivalis est duplex 136. a b Aqua æstiva quid 137. p. 375.

Aquiliana.

Stipulatio, de ea potissimum tria notanda sunt: Autor ejus usus seu finis & forma XLVII. 89. pag. 680. Hæc stipulatio proprie non est species acceptilationis, sed ejus causa præparatoria 2

Aquilius Gallus Aquilius.

Quis fuerit XXXII 28. b pag. 692. Quomodo ejus constitutio de liberis & Posthumis instituendis intelligenda. ibid. 28. & e & 29. 30.

Arbiter, Arbitrium.

Romæ olim Regum arbitrio lites dirimebantur IV. 50. a p. 192. Num arbitri seu compromissarii judices restituendi potestatem habeant? VIII. 4. g p. 422. An res minima committenda sit judicis arbitrio 5. æ pag. 423. Arbitrium ex æquitate venit, prout judex viderit expedire ex natura negotii IIX. 20. d pag. 438. Arbitrariæ actiones describuntur 20. e ibid. Arbitrio judicis committitur miseratio ætatis pro varietate circumstantiarum pœnam infligere 57. e p. 469. Vocabuli arbitri derivatio VIII. 95. a p. 493. Arbiter quis dicatur? 95. b ib. Constituitur vel â Magistratu, & vel ad totam causam vel ad singularem quendam actum; vel eligitur â partibus duplici ratione: (1. jure ita disponente, & (2. libera voluntate; Et quidem eligitur aut ut instar judicis litem arbitrio seu laudo suo decidat,

Source : BIU Cujas

& dicitur arbiter in specie, item arbiter compromissarius : aut ad conventiones determinandas, & vocatur in specie arbiter 96. p. 494. Quis vocabuli latitudine Arbiter nuncupetur? 96. a p. 494. Arbitrium ex sola partium voluntate descendit 96. g p. 494. Arbiter non est judex 96. d ib. Arbitri contractuum qui? 96. z p. 494. Quaudo â causa publica arbitrium confertur in certam personam, illud munus ex necessitate suscipitur, secus â privatis. ll. Plures ad arbitrium assumere licitum & utile est. lll. Tacitè assumitur non rogati arbitrium. ib. Arbitri & Arbitratoris distinctio, an subsistat? 96. æ pag. 494. Arbiter compromissarius differt ab arbitratore 96. th. 495. Et laudum arbitri ab arbitratoris; & quæ amplius notanda 96. l. 495. Arbitri compromissarii definitio 97. ib. Ejus officium describitur 97. ib. Impropriè habet jurisdictionem conventionalem. ibid. Qui arbitri compromissarii non sint. ibid. Arbiter constituitur ab iis, inter quos lis intercedit 98. 498. Quæ persona sit habilis, ut constituatur arbiter 99. 496. Quibus in causa & quomodo constituatur 100. seq. 496. seq. Officium arbitri in quo consistat 102. 498. Receptio & excusatio arbitri notatur 1012. g 499. Ab arbitrio tria communia, judicii sunt expediendas, & quæ illi præterea observanda 1012. z ibid. Sententia quæ ab arbitris est lata, vocatur arbitrium; item laudum 102. 489. Sententia ista ut subsistat, quæ requirantur 102. æ 500. Sententia quibus verbis fiat, parum refert. 102. th. 500. Si plures sint arbitri & dissentiant, majoris partis sententia prævalet, si verò vota sint paria, neutra valebit sententia 1012. 498. Observantia de jure civili in foro Imperii & Jure Canonico in terris Ecclesiæ 1102. 1499. Pluribus si non copulativè sed alternativè electis unius inhabilitate vel absentia nec compromissum nec sententia vitiatur 102. m ibid. Effectus arbitrii quis sit? 103. & th. ibid. Ab arbitrorum sententia non datur appellatio, sed alia remedia 104. & d 501. Coram arbitris reconventio non habet locum IX. 68. e XII. 592. Si arbitri inter se de probanda quantitate fructuum discordes apparent, media via erit eligenda XI. 25. d IV. 693. Ad quæstionem finium dirimendam dati sunt Leg. XII. Tabularum tres arbitri, quem numerum L. Munila ad unitatem contraxit XIV. 59. & a 900. & 15. 893. seq. Judicis arbitrio committitur pœna criminalis consilii dolosi ad delinquendum dati, & quæ illi observanda? XXII. 8. m VIII. 1436. Arbitrio tertii in specie expressi committi potest definitio precii in emtione venditione, sicut & in arbitrium vendentis & ementis XXIII. 18. 1512. Arbitrium tertii triplicis conditionis, 18. e 1513. In modica læsione arbitramentum non est tanquam injustum corrigendum ll. Licet æstimatores multo minoris aut pluris æstiment, quàm valent, nihilominus emtio venditio valet, & precium secundùm æstimationem est solvendum 18. z ibid. De eo, quod coram arbitro actum, etiam unicus rectè probare potest XXVIII. 36. æ 14. 248.

Arbitraria.

Ut arbitrii libertate, ita & intellectu inter omnia animalia solus homo utraque facultate est præditus l. 50. b 35. Jus arbitrarium merè tale â libera voluntate & non ex sui objecti qualitate proficiscitur 51. d 36. Arbitraria duplici ratione determinantur, & prior determinatio jus gentium, posterior jus civile appellatur 54. 38. Jura arbitraria utilitate & usu communi civium ponderantur & constituuntur 54. a ibid. 58. a 41. & VI. 7. 276. Arbitrarium est tempus, quo consuetudo juris affectum accipit ll. 20. z 73. Ne prætoribus juris dicundi esset arbitraria potestas. & ita contorta justitiæ facies, Lex â Cornelio Tribuno plebis rogata, ut inposterum Prætores ex Edictis jus dicerent IV. 15. g 160. Arbitrium dominandi rei suæ veleſt liberum vel restrictum XI. 55. 709.

Actio tutelæ cur & quomodo arbitraria dicatur, quisve propriè arbiter dicatur XXXI. 65. & a pag. 588. Arbitrarium quotupliciter in Jure sumatur XLVI. 73. a pag. 497.

Arbor.

Arbores vi ventorum dejectæ ad proprietarium pertinent XII. 16. a VI. 752. Vidua in dotalitio tanti lignandi copiam ad necessitatem non habens, arbores evulsas & vi dejectas ad usum potest auferre. Et si proprietarius evulsas aut ejectas arbores non vult removere auferens usufructuarius suos facit 16. VII. VIII. ibid. Arbores terminales XIV. 49. a 886. Finales in sylvis solent signari per magnam crucem, vel aliô signô, quô probantur fines 55. b 893. Arbores fundo vendito veniunt XXIII. 14. b 1508. Si propter inimicitias vicinus arbores exciderit, culpæ annumeratur XXIV. 14. & d 1693. seq.

Quid juris circa Arborem ejusve fructus vel radices, si in convivio duorum posita XII. 48. & d e p. 120. Quid si nocuus sit, & ab alterutro tollendus, quid juris vero interdicti competat XLV. 161. g 393. & 162. b conf. Ratioue Fructuum XLV. 163. g n p. 394.

Archivum.

Quid sit? XXVIII. 28. 216. An etiam privata scriptura in illud relatum publicæ formam accipiat. Exempla Instrumentorum quoties ex Archivo petere liceat 31. e 231. Exempla ex Archivis producta tanquam originalia probant. ibid. 31. p. 231. e i conf. ibid. (5.

Arenæ fodiendi jus.

Hoc jus quatenus ad prædii rustici commodum spectat, refertur ad servitutes illius, quatenus verò ad utilitatem ædium urbanarum competit, urbana est servitus XIII. 29. & b 818.

Argentarius.

Argentarii seu argentariæ mensæ exercitores, vulgò Wechsler/rationes iis, quorum interest, edere debent V. 44. 272. & XXV. 41. b (4. 1750. In argentarios, qui edere rationes recusant datur actio in factum ad id, quod interest agentis 44. 273. Officium argentariorum desiit, & hodie extenditur ad eos, qui publica fide & autoritate aliis rationes conficiunt 42. a 273. Argentario institoria danda est adversus præponentem, qui usuras pecuniæ

cuniæ mutuo acceptæ non nisi nudo pacto promissas persolvere detrectat XX. 32. b II. 1315. Argentarii seu negotiatore majores non tantum permutando tabernam exercent, sed etiam nummos tam suos quàm alienos fœnori collocant XXII. 21. k 1455. Argentarii & nummularii, colybistæ dicti. *vid. Colybus.* Argentariorum descriptio XXV. 41. b 1. 1750. Argentarii coactores, ut & distractores venditores.

Argentum vel Aurum, *vid. Aurum.*

Argumentum, Argumentatio.

Argumentum â contractibus ad delicta valet II. 12. z 68. Argumentum â Contrario sensu in jure est firmissimum 51. 94. & XXIII. 82. a 1607. (XXX. 3. 423. m.) Quid circa hanc regulam observandum II. 51. g pag. 95. & XV. 11. b 1. 921. Argumenta dialectica ubi adhibeantur? II. 51. 94. Solvuntur tribus modis, vel per fallaciam æquivocationis, accidentis, vel â dicto secundùm quid, ad dictum simpliciter 51. a 94. Argumentum â communi opinione ductum in jure magnam inducit probabilitatem 51. 94. Ab uno actu ad similes species argumentatur IV. 82. a 215. Ab alimentis, ad legitimam argumentatio procedit X. 10. â 611. A denegatione & exclusione successionis ab intestato ad exclusionem legitimæ valida est illatio 10. th. 611. Argumentum â successione ad legitimam negativè valet non affirmativè, ibid. & 16. b 618. A legitima descendentium ad legitimam ascendentium valet 11. a 613. (conf. XXX. 78. 498. e. Argumentum â pacto ad statum affirmativè in jure valet. 33. a VII. 634. A collatione ad legitimam argumentum deduci solet 35. z 637. Argumentum â contrario desumtum non procedit textibus aliis in contrarium militantibus XI. 18. æ 687. Argumentum â Feudo ad Emphyteusin an procedat? 66. b 718. A Republica ad Collegia licita valet XVI. 20. b 1010. Argumentum â juramento ad probationes non valet 50. g 1037. Argumentum â contrario sensu legis valet XIX. 32. i 1252. A sequestratione ad arrestum valet XXI. 46. a IV. 1417. A depósito ad societatem infirmum ducitur argumentum XXII. 24. d 1460. Argumentum â transmissione ad venditionem & actionum cessionem affirmativè non procedit XXIII. 77. z XI. 1599. Argumentum â rubro ad nigrum in jure sæpissimè procedit XXIV. 5. g. 1671.

Ab alimentis ad dotem an valeat, v. alimenta. æ XXVI. 14. lit. L p. 20. ibid. p. 421. æ 422. conf. XXX. 78. p. 498.

A liberto ad Vasallum procedit. XXXI. 25. a p. 528.

Ab Ecclesia ad Pupillos. ibid. 35. z 1. p. 547.

Pro Pupillis ab Ecclesia, Fisco &c. ibid. 37. th. 4. 5. pag. 556.

A judice ad Testatorem procedit. XXXII. 4. æ 2. p. 629.

De Contractibus ad ultimas voluntates. ibid. 15. e p. 663.

Ἀργυρονώμοι.

Qui dicti? XXV. 41. (6. 1750.

Arithmetica.

Arithmetica proportio ad justitiam commutativam pertinet I. 19. a 20. 28. a 25. Arithmetica proportio suos numeros disponit, ut æqualitas sit inter omnes 21. b 21. Arithmetica proportio ad contractus corrigendos accommodatur, sive sint dipleuri sive monupleuri 25. 23. Quod exemplo l. 2. C. de rescind. vendit. demonstratur 25. b ibid. Non tamen ad ipsam æstimationem rerum vel factorum, sed ad jam æstimatorum collationem & æqualem permutationem pertinet 26. ibid. Et consistit tantum in æqualitate quantitatis ibid. Divisio lucri & damni inter socios videtur geometrica quæ tamen Arithmetica est 27. a & 28. a 24. seq. Æquale secundùm proportionem Arithmeticam vocatur numero æquale, vel secundum qualitatem 28. 25. Retributio in rebus permutandis æquatis, fit proportione arithmetica 28. a ibid. Reparatio damni ob delictum & pœnæ afflictio fit proportione arithmetica 30. 26. & 36. 29.

Arma.

Armorum gestio regulariter omnibus interdicta, Advocatis concessa. VII. 4. d 349. Arma inter illicitas merces referuntur, si ad hostes exportentur. XX. 25. g k 1304. Metus armorum est causa justa sequestrationis XXI. 50. 11. & e 1418. seq. Arma vendere barbaris sive exteris, item privatis prohibitum est 23. 27. cit. f. 1533. Arborum prohibitio ad Majestatem spectat 27. o & r 1538. Quæ nomine armorum veniant & tanquam contrabanda prohibeantur distrahi. 29. o & s ibid.

Quotupliciter dicantur, quibus ea portare liceat? XLIX. 45. b 1. 1041. seq. Non possunt oppignorari. XXVI. 1882. a 33.

Armentum.

Ab arando dictum XXVII. 7. b 75. Quid propriè denotet quidve eo nomine contineatur? ibid. conf. etiam XLIIX. 95. z 912.

Arrenda.

Qui in Gallia, Belgio & Borussia ita dicantur. IV. 35. b III. 1718.

Arrestum.

Personæ vel res arresto privato detinere permissum. IV. 56. 11. pag. 195. Indebitè arrestatus potest impunè aufugere. ibid. Creditor qui fidejussorem idoneum arrestarifacit, injuriarum tenetur & debitori & fidejussori. V. 23. b pag. 244. Hospes activus viatorem absque injuria pro consumtis & precio arrestari potest. VIII iii k 11. 512. Qui arrestari quoad personam & bona non possint? IX. 15. d 537. Arrestari possunt mercatores non solventes in nundinis Lipsiæ ex Edicto Electorali IX. 40. d 558. Arresto uti licet, si in loco contractus bona rei licet absentis reperiantur, ut is scil. aut respondeat, aut ob contumaciam missionem in possessionem bonorum patiatur. 42. & a g 559. seq. Reus arrestatus foro fit subjectus, & si violato arresto abierit, justa est contra eum prosecutio donec se sistat. 42. g 560. Arrestum moribus hodiernis receptum tribuit jus pignoris, & sic isto impetrato, instar actionis in rem in loco, quo res arrestata est, tanquam in foro rei sitæ lis peragitur. 54. a 567. Arresti derivatio 45. 567. Est remedium juris civilis incognitum, moribus Saxonicis introductum. ib. 568. Ejus descriptio. ib. Differt â sequestratione, tum â præcepto de non alienando. ib.

Ar-

Source : BIU Cujas

Arresti vis & effectus valde novus. 54.b 568. Quæ circa indictionem & res arrestatas notanda ib. Causa arresti ad parvi judicii causas pertinet, quæ summarie tractanda. 66.1.589. Arrestari corpora mortuorum ob debitum non licet, & in contravenientes statuta pœna. XV 82. a 86.697. & 83. & b 969. seq. Index Ecclesiasticus usurarii corpus arrestare licet, donec heres de usuris restituendis caveat? 83.b 970. Si creditor debitoris sui debitorem arrestat, mediante juramento manifestare tenetur debitor, quid & quantum debeat, ut constet, pro qua quantitate arrestum imponendum. XVII. 84. ii. VIII. 1149. In quibus arrestum â sequestratione differat. *vid. Sequestratio.* Jus arrestandi vendi non potest. XXIII. 77. z. 11. 1598.

Quid sit & quomodo caute in illo procedatur & quando concedatur? XXVI. 12. & g p. 13. Jure Saxonico arrestum operatur hypothecam in bonis arrestatis, (quod secus de Jure Civili de quibus vide XLIV. 54. 274. & e z. Quisnam Judex in arresto concedendo sit competens. ibid. d An judex proprio motu arrestum concedere possit, & quæ sint ejus officia, ut in illo Processu caute procedat. ibid. d & e p. 15.

Quænam personæ arrestum petere possint per varia exempla latè tractat lit. e. quænam res arrestari possint, an etiam futuræ vel nominativa ibidem 15. Arrestum quomodo & per quos temporis gradus petatur. z p. 16.

Arrha.

Arrha sponsalitia, nisi sit parvi valoris in computationem legitimæ veniunt. X. 35. b 11. p. 636. Quid circa eam Juris, si alterutra pars â Sponsalibus recedat. vid. XXIX. 11. p. 315. sq. z XXX. 47. p. 475. a Arrha data si contractus resolvitur, â venditore condictione sine causa condici potest. XIIX. 47. e 1192. Arrhæ non sunt de substantia contractus, sed argumentum sive probatio contractus celebrati & perfecti. XXIII. 20. b 1517. & 22. g 1. 1521. & 83. g 1611. Inter adjuncta contractus quæ adesse & abesse possunt, numerantur. ibid. Arrhæ vocabuli etymologia & descriptio. 22. b 1521. Nunquam datione arrharum id agitur, ut liceat pœnitere. 22. 1520. Datur arrha aut super facienda emptione, aut in argumentum emtionis venditionis contractæ seu perfectè initæ; priori casu is, qui vendere pollicitus est, & in argumentum certò secuturæ venditionis arrhas accepit, venditionem adimplere recusans, duplicatas reddere compellitur: is verò, qui emere pactus est, ab emtione futura, super qua facienda arrhas dedit, recedens, eas amittit. 22. 1520. Posteriori casu datur arrha vel simpliciter in symbolum tantùm perfectæ emptionis venditionis, & impleto contractu restituenda est: vel arrhæ nomine pecunia certa ita data est, ut simul postea cedas in partem pretii 22. & g 1521. Sicuti arrha accepta est nota voluntatis & consensus, ita arrha recusata dissensus est argumentum. 22. e 1522. Res, quæ arrhæ nomine datur, debet esse (1. in commercio, (2. dantis propria. (3. corporalis. (4. in quantitate, corpore vel specie consistens. (5. mobilis vel immobilis. II. Quantitatis, quæ arrhæ dari solent, nulla in jure reperitur definitio III. Et pro arbitrio contrahentium constitui potest. 22. th. 1522. Ad arrham repetendam datur quoque actio ex emto vendito, si veniat & mutuo consensu dissolvi emtionem venditionem partibus placuerit 22. 1521. Si institor arrham accepisset contra dominum sive præponentem datur actio institoria. II. Moribus nonnullis introductum est, ut arrha lucro cedat accipientis, uxoris aut liberorum. 22. I. 1523. Arrha in emtione differt ab ipso pretio. II. Solet quandoque dari pretii additamentum uxori, liberis &c. III. Olim non minus ac hodiè ex pietate à contrahentibus solet sancti donarii erogatio fieri IV. Contrahentes aut ipsi aut alii eorum nomine nonnunquam bibere & comedere solent, **Weinkauff d arüber trincken** 22. I. 1523.

Arrogatio.

Arrogationis descriptio III. 58. p. 124. Arrogatio unde dicatur? 58. b ibid. Quis arrogetur, & qui arrogare possint? 59. 124. Ad arrogationem quatuor necessariò concurrere debent, alias non valet. 59. a 125. Arrogationis effectus. 60. 125. Et est vel communis, vel primus, & est privativus vel positivus, vel primum consequens 60. a ibid. Arrogatio hodiè creditori inanes non reddit IIX. 66. 478.

Est negotium magni momenti, hinc sine omnium Tutorum autoritate fieri nequit. XXXI. 44. g p. 566. Quis filio arrogato succedat XXXIIX. 31. & d e p. 1071.

Ars.

Nulla ars cum sola natura potest esse contenta, sed opus habet aliquo tyrocinio: licet originem trahat â ratione humana. I. 6. 13. Ars & disciplina vult id implere, quod naturæ deest. 8. 34. Artium omnium Regina atque Princeps Jurisprudentia. 9. a 15. Ars acquirendi pecuniam ad prudentiam privatam spectat. 10. b 16. Artes bonas nutriri specimen esse florentis Reipublicæ. 21. b 21. Artium atque scientiarum principia ab experientia & singularium inductione proveniunt. II. 36. 82. In casibus, ubi ingenium & ars vertitur, promissor alium substituere non potest. VI. 46. g 318. Ludicræ vitæ genus & artificium Græcis & Romanis pro turpi est habitum. VII. 18. g 367. Artes quædam in ejusmodi regulis subsistunt, quorum principia incerta sunt, quædam verò certis fundamentis inhærent, ut ex eorum notitia veritas indubitata percipi possit XIV. b III. 901. Artificium & opificium quæstuariam mercaturam esse negatur. XX. 31. e 1314. Artificium & simile ministerium exercentes in jure institorum nomine veniunt. ibid.

Artis peritus.

Sententia ex Artis peritorum judicio lata non transit in judicatam, sed retractari potest. XXX. 82. a 2. p. 505.

Artifex.

Artifex, Agricola vel miles, quis semel esse potest. I. 12. 16. Artificis unius actio major est quàm alterius. 26. 24. Inter artifices longa est differentia & ingenii, & naturæ,

turæ & institutionis 68. d 56. & XXI. 22. g. 1 1387. & VI. 46. g 318. Causæ artificum si ad artem pertineant coram operum eorum professoribus & possessionum primatibus sunt ventilandæ. IX. 58. g 573. Artifici in sua arte credendum, simpliciter asserere non licet XIV. 59. b 11. 901. Qui se artificem mentitus operas suas locavit, damnum casu datum præstabit XV. 42. d IX. 953. XIX. 20. a 1241. XXIV. 20. g 1705. Artificium, qui ad certum tempus operas suas locarunt, an heredes totius temporis salarium exigere possint? XIIX. 10. d 1156. & XXIV. 22. & d 1708. Quid, si mercedem pro opera nondum præstita acceperunt, an heredes restituere teneantur? ibid. Artifex artificis stipulantis factum supplere vix potest. XXI. 22. g 1. 1387. Artifex tenetur ex consilio, si malè consulat XXII. 8. x 1437. Artifici seu inventori in novæ alicujus rei ex æquitate competit privilegium & exercitium cum venditione ejus inventi XXIII. 67. th. 11. 1587. Si duo vel tres artifices sufficiunt toti civitati, plures vero damno sibi ipsi sint, potest illis totum commercium committi. 67. 1. 1587. Contra utilitatem publicam est pactum artificum, quo statuitur, ne quisquam eorum instruat in ea arte alios quâm filios vel nepotes suos. 67. m 1588. *add. tit. Opifex.* Artifex â Magistratu cogi potest, ut in sua arte alios instruat? XXIV. 4. g V. 1667. Si inter dominum & artificem, in locatione operis faciendi lis oriatur, uter ex locato, uter ex conducto agere possit. d e 1680. Artifex in locatione operæ exactissimam diligentiam adhibere debet. XXIV. & b 1705. Ad quid teneatur artifex, si operi casus acciderit? 24. 1708.

Articuli probatorii.

Quid XXVIII. 44. b p. 275. Eorum origo. ibid. 12. p. 178. Quomodo concipiendi, quidve circa eos notandum, ut debito gaudeant effectu, ibid. a b g d e num differant à positionibus. In quem finem sint introducti (1. eorum requisita (2. substantialia. (3-8. in specie ut sint pertinentes, nec impertinentes adjuvantur Clausula salvo Jure impertinentium. pag. 276. 13-14. Ad accidentalia eorum pertinet ut, sint breves, perspicui, apti, affirmativè formati. Absit varietas alternatio generalitas & fallacia. ibid. 12. 276.

Assassinium.

Quid XLIX. 57. 1077. Vox Barbara à Barbaris orta. a. fieri solet ad mandatum alterius b 1078. Quænam ejus requisita. b & g e. quomodo hodie puniatur. z 1079. Secundum varia etiam statutaria Jura, ubi etiam quinam eo puniantur. b 1011-1081. vel non.

Assecuratio.

Assecurationis, quæ inter contractus innominatos refertur, descriptio? XXV. 46. & g 1762. seq. Dubium & rationes Dd. notantur. 46. a ib. Vocabulum assecurationis undè dicatur 46. g 1763. Sumitur in jure variis modis, ubi quinque notantur. ib. An contractus assecurationis de jure probari possint? 46. g ibid. Hic contractus in locis maritimis est frequentissimus, sed multas & intricatas parit controversias ib. Constitutio Philippi II. Regis Hispaniarum, quâ fraudibus negotiantium prospicitur laudatur. 46. g 1763. Forma hujus contractus 47. & a ubi ad longum describitur. 1764. Si alter contrahentium rem, de qua agitur ad salvam, quo destinabatur, perveniisse aut periisse sciverit, nullus erit hic contractus, 47. & b 1764. Quod loco suscepti periculi â domino mercium aliarumvè rerum datur, præmium dicitur, illoque æstimari periculum. 47. ib. Pretium securitatis â lege taxatum iniquam conditionem inferre potest, contrahentibus excedi licet. 11. Constitutio præmii ad æstimationem mercium respectum habere debet. III. Quoniam periculum non semper idem, ideò constitutio præmii libera contrahentium voluntate relinquendum. 47. g 1764. Obligatio & actio ex hoc contractu veniens. 48. 1769. Quousque assecuratio tendat. II. Effectus singularis notatur. 48. a ib. Si in contractu assecurationis præmium initio non sit datum, casus verò adversus contigerit quô res interierint, is qui periculum suscepit, eò quod nihil ipsi sit datum, pœnitere non potest. 48. & e 1765. seq.

Assessores.

Assessores Cameræ Imperialis aliter non admittuntur, quàm si eos leges & canones in aliqua Academia didicisse & docuisse constet. I. 60. g 43. Assessoris officio in Camera Imperiali fungi non posse legitimatum. III. 51. a 1. 121. Assessores Cameræ Imperialis partes in Camera litigantes domum invè familiam non admittere, ac nimiam Procuratorum familiaritatem domesticamque consuetudinem vitare jubentur. IV. 34. e 177. Assessor peccat in judicio, qui suffragium non fert liberè. 34. e 178. Assessores & Consiliarii adjungebantur Magistratibus, qui jus ipsis suggererent. 46. 184. Ob Assessoris imprudentiam non Magistratus, sed Assessor, punitur. ibid. Assessor unde dictus 46. a ibid. In quibusdam provinciis Germaniæ vocantur Scabini, Schöpffen. ibid. Quid sint de Jure Justinianeo, & quid hodierni ibid. De electione Assessorum 46. b 187. seq. Officium constitutorum Assessorum consistit (1. in cognitionibus (2. in postulationibus (3. in libellis (4. in Edictis (5. in Decretis. (6. in Epistolis 46. b 188. Quoad negotia & causas de jure Romano & hodierno, quæ ad eorum officium pertinere dictum, eadem fermè est ratio, & saltem quædam deprehenditur mutatio. ibid. An Assessores præcisè omnes ad actus judiciales voluntariæ jurisdictionis in judicio requirantur? ibid. Officium nostrorum Assessorum in actibus jurisdictionis contentiosæ (1. ut judicium statis temporibus diligenter frequentent (2. ut suadeant amicabilem compositionem (3. ut ad exactæ causæ cognitionem se conferant, (4. ut in decisionibus ad statuta & jura loci, vel quod moribus & consuetudine inductum, vel quod jure communi obtinet, observent. (5. ob oculos habeant decisa antecessorum. ibid. 189. Eorum præmia (1. Salarium definitum. (2. immunes ab oneribus personalibus (3. Comitantes Magistratum & damno affecti in integrum restituuntur. (4. Quicquid ex officio vel salario lucrantur, sibi acquirunt. (5. Ex Assessoribus plerumquè novi eliguntur Magistratus. ibid. Punitur Assessor (1. si iniquum & novum jus dolo suggerit. (2. Si absente Magistratu, apud se litis contestationem

Source : BIU Cujas

& ultimam cognitionem fieri passus fuerit. (3. Si judex Assessoris consilio appellationem recipere recusaverit (4. si libellis subscripserit, cum id judici competebat 46. g 189. seq. Si Assessoris imprudentia jus aliter dictum sit, quàm oportuit, non debet Magistratui officere, sed Assessori 83. z 221. Hi quamvis domicilium Spiræ habeant, tamen illius Urbis jurisdictioni non sunt subjecti IX. 31. (3. 554. Assessorum Cameræ Protocolla quid contineant. XXIIX. 28. g p. 218.

Asis.

Antiquitus in XII. partes, in hæreditatum & usurarum materia dividi solitæ partes omnes explicat in materia Usurarum. XXVII. 49. tot. & not. p. 142. seq. & quomodo Testamento relicta secundum assem, eaque superata, computari debeant? vid. XXXIII. 7. p. 728.

Asylum.

Asyla inter res sanctas referuntur III. 73. g 138. Asylorum descriptio ibid. Aliæ sunt locorum sacrorum aliæ locorum profanorum. ibid. Num è re sit Reipublicæ ejusmodi asyla habere. ibid. Ubi Bannitis tutis esse liceat? ibid. Quibus olim patebant. ibid. An Principes & Status Imperii in suo territorio Asylum constituere, & locum quendam tali privilegio munire possint, ut homicidæ illuc fugientes â pœna liberentur? ibid. Si delinquens ad Ecclesiam vel Asyla confugit, interrumpit judicis potentiam, & impedit eum contra eum procedere IX. 564.

Athletæ.

Athletæ duplicis generis, vel virtutis gratia, vel omni posthabita virtute propter solum lucrum, quos vulgò Holtz- und Klopff-Fechter vocamus, & hi notantur infamia, non priores VII. 18. g 367.

Atramenti.

Diversitas in instrumento, an & quando ejus falsitatem arguat, & per eam illud rejici possit. vid. lat. XXVIII. 33. th. p. 240. sq.

Attestatum.

Eorum publicatio, à nemine quam ipsa parte peti potest. XXVIII. 46. a p. 282. Ut contra Attestata testium (de quorum synonymis p. 206. a) quis valide quid opponere possit, ad quænam potissimum attendendum. ibid. 47. tot. p. 285. seq. b g

Avaria.

Avaria nihil aliud est, quàm contributio propter merces tempestate urgente in mare jactas XX. 16. in fin. 1289. De hujus vocis origine 16. d 1292. Avaria alia dici solet communis, & est triplex: alia grossa sive grandis. Diversitas utriusque avariæ in quo consistat? 16. d 1292.

Auctio.

In auctionibus qui in licitatione vicerit, melioremque conditionem attulerit, res addicatur XXVI. 44. 60.

Auctor.

Auctoris Vocabulo quid comprehenditur p. 100. b In specie in materia Evictionis XXVII. 26. 97. a & 99. a & 28. p. 100. b g Quomodo eidem rectè denunciandum sit. vid. Denunciatio. & 28. in not. passim. Quidve ejus officia denuntiationem consecutiva. 29. p. 103-105. Quando etiam non prævia vel omissa denuntiatione emtor nihilominus contra autorem agere possit. 33. b g 108. *vid. Author.*

Aucupium.

Reditus aucupii quatenus de jure civili sunt in fructu? XII. 19. 751.

Quid XLI. 11. p. 97. An etiam Jure Gentium exercere in alieno permissum. Quibus hodie Jus aucupandi concessum. 12. p. 97.

Auditus.

Testes de auditu alieno quando præbent vel non. vid. XXIIX. 45. æ (9-5 g 281.

Aversatio.

Emtio venditio per aversionem (über Haubt / durch den Bogen oder im Pausch) quid sit XXIII. ii (3. & e 1504. & 100. 1635. conductor navis per aversionem quis? XX. 9. & b 1284. seq. Aversatio unde dicta? XXIII. 100. e 1636. Dupliciter contrahitur emtio venditio per aversionem, vel purè & perfectè, vel conditionaliter & imperfectè. ibid. Si quis per aversionem opus faciendum conduxerit, conductoris est periculum quamdiu opus non fuerit approbatum. XXIV. 25. a 1709.

Augenschein. *v. Inspectio.*

Augusta.

Augusta propria autoritate legibus soluta non est. II. 11. a 67. Qualia eidem Jura competant, & an in eam committatur Crimen læsæ Majestatis. v. XLIX. 18. a p. 974.

Augustalis.

Augustalem non esse de numero Præfectorum Prætorio IV. b 175. Ab Augustali differre augustales. ib. qui fuerint? 32. b b 175.

Avia.

An & quando, quove Jure Tutrix liberorum suorum esse possit. XXXI. 26. & e p. 531. 10. Quando Tutores petere seneatur. ibid. 22. æ. (3-5. p. 455. Quit, si tam materna quàm paterna concurrant. ibid. 1. p. 532. Cur Avus paternus matri in Tutela præferatur. ibid. æ th.

Avis.

Source : BIU Cujas

Avis.

Aves inter res communes referuntur III. 75. in fin. 1309. Majores aves (Feden Wildbrett) perinde ut bestias feras non cuivis capere licet XLI 12. p. 97. Quod etiam ad ipsa avium ova extenditur. ibid. p. 98. Quænam inter aves majores referendæ sint, quove tempore eos aucupari liceat vel non. vid. ibid. & g

Avita bona, Stamm-Güter.

Avita bona obnoxia sunt retractui gentilitio XXIII. 60. & g 1571. In Thuringia in iis obtinet jus protimiseos 60. & d ibid.

Aulicus.

Aulici, Hof-Officier / & in genere omnes, qui in comitatu Principis sunt per viginti & plures annos in ædibus conductis vel emptis commorentur, domicilium non sortiuntur IX. 25. g 545. Aulicus ubi conveniendus? 38. (3. 554. Aulici & Consiliarii Principum clarissimi vocantur 50. k 580. Aulici commendatio vel intercessio suffragium dicitur XXV. 35. b 1745. Remissio delictorum præprimis atrociorum Aulico non commendanda. Neque lites rescripto Principis decisæ 37. a 11. III. 1746.

Aureus.

Quænam sit æstimatio & pondus aurei? remissivè IV. 82. 214. Aureus pro mille sestertiis intelligitur 82. g 217. Aureus omni tempore suam certam materiam, pondus & formam habuit 82. z 219. Aurei & solidi in jure promiscuè sumuntur, licet non semper ejusdem bonitatis fuerint. ibid. Aureus Hungaricus. ibid. Hodie quando fit mentio in Diplomatibus veteribus aureorum seu solidorum, Rhenani intelliguntur. ibid. Differentia Rhenanorum & Hungaricorum florenorum. ibid.

Auriga.

An actio de recepto adversus Aurigas competat? IIX. 110. d 509. Comparatio aurigæ cum nauta. ibid. Rationes negativè adducuntur, quod actio de recepto contra aurigas non competat. ibid. Aurigæ moribus hodiernis jus retentionis habent pro mercede rerum approtatarum XX. 24. g 1. 1301. XXVI. 14. p. 21. sq.

Aurum, Argentum.

Quænam res his verbis significentur XXXI 84. g 602. Quænam si Legata XXXV 70. & not. in specie g pag. 905. & 71. g d p. 906. An pro auro argentum solvi possit XLVII 79. l 673.

Austregæ.

Austregæ, Austräge / quid sint, & quibus competunt? IX. 59. & m 574. & 581. Personæ, quæ jure austregarum gaudeant, notantur 59. m 1. II. 581. Civitates Imperiales non gaudent jure austregarum 59. m III. & IV. ibid. Quædam civitates Imperiales ex singulari privilegio jus astregarum habent 59. m V. ibid. Austregæ, quæ ex singulari privilegio aut præscriptione longissimi temporis competunt, non sunt confundendæ cum austregis primi generis 59. m VI. ibid. De causis criminalibus austregæ cognoscere non possunt 59. m VII. ibid. Feudales causæ judicio austregarum exemtæ sunt 59. m VIII. Ut & matrimoniales 59. m IX. ibid. Austregarum judicibus an executio sententiæ competat? 59. m X. ibid. Judicibus austregariis competit ordinaria jurisdictio 59. m XI. 528. Causæ judicio austregarum in prima instantia discussæ, in secunda ad Cameram vel ad Aulicum judicium pertinent 59. m XII. ibid. Processus austregarum in prima instantia adeò privilegiatus est. ut Imperatori non liceat causas ad se trahere & in judicio suo Aulico ventilare 59. m XIII. 582.

Authentica.

Authenticæ unde dictæ & ortæ I. 68. & t 55. seq. Quotiescunque discrepat Authentica aliqua in Codice è Novella desumta, toties magis standum est Novellæ quàm Authenticæ 86. 5. 58. & XII. 5. 1739. Authentica perfectam orationem continens instar textus allegare potest IV. in pr. Not. 220. Authentica, Sacramenta, puberum, in multis locis non observatur VIII. 54. & i 467. An contractibus ipso jure invalidis applicanda, 54. ibid. In quibusdam authenticis juris Canonici sanctia observare licet 54. 465. Authentica, Habita, C. ne fil. pro patre, cedro digna, & quibus competat personis, notatur 59. z 578. seqq.

Authenticum.

Quid? v. XXVIII 31. a p. 228.

Authores.

Authores qui de una vel altera materia scripserunt, reperiuntur in principio cujusque Tituli. Authorum numerus, diversæ sententiæ, si æqualis, cui parti accedendum? II. 5. e pag. 95. Authores qui in Europæ Regnis jus Justinianeum receptum tradunt I. 60. a d æ z p. 43. seq. Scriprores ad Leges XII, Tabb. 63. m pag. 47. De libris juris 65. a pag 52. Decisionum scriptores 78. i pag. 57. Qui in genere de Magistratibus Romanis? 66. a pag. 53. Glossatores Novellarum 68. t pag. 59. Authores affirmantes & negantes Antinomias in jure 69. a pag. 60. Couciliatores legum ibid. Qui de SCtis? 63. bb pag. 50. De materia interpretationis legis restrictiva II. 50. a p. 94. Authores, qui communes opiniones congesserunt 52. d p. 35. Authores de Officialibus Romanis IV. 47. b p. 190. De interrogationibus XV 44. a pag. 934. De modo mensurandi. XV. 61. d 951.

Autocheiria.

Autochiri, qui ex malitia, aut ob crimen commissum semet ipsos interficiunt, non digni habentur sepultura honesta XV. 82. & m pag. 966. seq. Si ex alia causa famosa vel melancholica aut furore fiat 82. n 969. Quid de ea sentiendum XLIX. 52. p. 1053. An ob conservandam pudicitiam virgo I. Mulier semet ipsam interficere possit. ibid. An ob fidem Christianam ad Martyrium evitandum. ibid. 1054. ibi plura. Qui de ea ex instituto scripserint? ex quibus causis homines in exm prolabi soleant? quive puniendi. ib. An autochiri bona recte Fisco applicantur. ib. 107. p. 1106. Quid si autochiria non fuerit consummata? 108. 1157.

Auto-

Source : BIU Cujas

Autodikia.

Autodice seu Autodikia quid sit? IX. 74. a 604. Ejus etymologia. ibid.

Autoritas.

Autoritas Papiniani eminet in diversis sententiis Dd. I. 51. e pag. 95. Autoritate propriâ procedere licet, ubi necessitas urget, & copia judicis haberi non potest IV. 56. b IV. 196. Autoritas judicis quibus & quomodo defendatur 82. d 215. seq. & 85. z 223. seq.

Quotupliciter sumatur XXXI. 40. ap. 561. Autoritatis præstatio quid. ibid. An actui sub Conditione interponi possit auctoritas. ibid. b (2. quando tutor vel præsens vel absens eam interponere possit. ibid. 42. a g

Autoritas privata.

Licet privata autoritate atque vi non liceat aliis etiam res nostras eripere, vel injuriam nobis illatam ulcisci: sunt tamen nonnulli casus, quibus justas ob causas potestas propria autoritate rem capiendi aut vindictam exercendi de jure concessa est IX. 74. 604. XLIV. 17. b 220.

Avunculus.

Avunculus præstans alimenta non præsumitur donasse. VII. 54. 412.

Avus.

Nec avus nec proavus, nec majores patris nomine excluduntur III. 35. d 114. Utrum nepotes per avi matrimonium post mortem filii naturalis subsecutum legitimentur, ita scilicet, ut in avi familiam & potestatem veniant? 50. 120. Avus sine filii consensu in locum nepotis tanquam ex filio nati neminem adoptare possit? 63. b 127.

B.

Baar-Recht / *vid. Probatio.*

AN sit sufficiens probatio homicidii XLIX. 99. 1148. i

Baldus.

Baldus Perusinus jus civile per 56. annos professus est, II. 34. a 81. Ejus laus. ibid. Desideratur, ut feliciore ætate vixisset. ibid.

Balneum, Balneator.

Balneatorum liberi inter infames, aut levi maculâ notatos non sunt recensendi VII. 21. & a 37. a. Balneatores non possunt statuere, ne quis lavet, nisi dato certo & constituto precio XXIII. 67. l VIII. 1588. Validè tamen inter se statuunt, ut lavetur certo die ante vel post prandium. ibid. 1589. Balnea sunt meritoria, & qui ea conducunt, exercitores balnei dicuntur. XXIV. 4. a 1665.

Balnearius Fur.

Quis XLIIX. 106. p. 923. Hodie in illos eadem pœna obtinet, quæ in furibus 106. p. 923. g

Banca, Bancarii, Banquefalliti.

Banca hodie dicitur, quod olim mensa publica XXV. 40. a IV. (1. 1749. Bancarii qui dicantur? 41. g (8. 1715. Banquefalliti sive argentariæ mensæ versores. ib. Differentia magna inter Banco, Wechsel-Geld / & Corrent-Geld / notatur 42. a 1752. Banco in specie significat Banco Reichs-Thaler. Stück vor Stück. 43. d IV. 1754. Noriberga observat 15. dies usus secundum Banco-Ordnung. An. 1621. & his annumerantur dies dominici 44. d 11. 1756.

Est laudabile institutum, quod in multis Emporiis viget XXVII. 57. p. 242. Bancæruptores v. Falliti.

Bannum, Bannitus.

Bannum Imperii, Reichs-Acht / hodiè æquiparatur deportationi III. X. 68. 479. Bannitorum hospitatio caupo nibus interdictum 106. 506. Bannitus agere non potest IX. 5. a 521. An banniti ab aliis in jus vocati tanquam tei comparere & defendere se possint ib. Banniti pro mortuis reputantur, non possunt esse judices 10. k (7. 530. Usufructus ad dies vitæ usufructuarii Banniti fisco acquiritur, secus in usu XII. 34. a 111. 766. & 56. b 779. Bannitus naturali æquitate omnibus exceptionibus gaudet XXI. 14. & g 1378. Cum bannito prohibitum est societatem inire XXII. 20. b (2. 1454.

Bannitum occidens quo jure remunerari soleat? XXXIII. 469. p. 769. Bannitum recipere prohibitum, uxor tamen recipere potest XLIIX. 104. g 919.

Quid sit? XLIX. 96. 1138. & d 1139. Quando locum habeat Processus bannitarius, & quomodo in eo procedatur ibid. Bannum vel superius vel inferius qualem habeat effectum e 1140. vid. Deportatio. Bannus vox barbara quid? ejus synonyma. vid. XXIX. 26. g p. 347.

Baptismus, Baptizare.

Baptismus janua est sacramentorum IX. 39. b 556. Cujusque Parochiæ Parocho incumbit Baptizatorem Patrem & matrem (si illegitimus matrem solam) & Patrinos addito anno, mense & die nativitatis peculiari matriculæ inscribere 39. b p. 556. Filius familias invitatus ad actum lustricum, num possit sine consensu patris ex peculio profectitio munus Baptismi dare? XX. 64. d 1346. Quorsum referendus sit nummus lustricus, ad castrense an ad quasi-castrense peculium 66. b II. 1347. An quis susceptum egentem alere teneatur XXX. 78. z æ p. 499.

Barattaria, *vid. Crimen repetundarum.*

Barbarus, Barbaricum.

Barbari Romanis & Græcis intelliguntur omnes Imperio Romano non subjecti XXIII. 27. n 1537. Justiniani tempore Barbati non sicut ante contumelia, sed honoris causa Barbari appellari cœperunt. ibid. Barbaricum autem dicitur ut hosticum 27. V. 1537. Barbari alienigenæ, sunt hostes populi Romani 27. x ibid. Quos per Barbaros Cujacius in legibus nostris intelligat? ibid.

Basilica.

Per Basilicorum libros sex libri Justiniani omnes commixti & in unam consonantiam redacti fuere, quod opus à

Source : BIU Cujas

Basilio Macedone cœptum I. 70. d 61. seq. Et quando perfectum 70. z æ ibid. De eorum editione. ibid. æ 62. Post tempora Basilii & hodiè nullius autoritatis 70. d æ 62. & II. 37. 84. Eorum allegatio ad illustrandum VII. 50. 408. seq. Illustratur l. 15. §. 1. junct. §. 2. ff. de dolo malo VIII. 49. 451. l. ult. ff. de in integr. rest. 47. 457. Et l. fin. pr. Naut. cap. stab. 110. 509. Interpretatio l. 2. C. de petit. hered. X. 50. 645. Rei vindicatio 64. 655. Explicatur l. 15. §. ult. de usufr. quemadmodum quis utatu fruatu XII. 21. 756. l. 40. ff. d. S. V. P. XIII. 13. b 803. Corrigitur l. 12. ad exhib. XV. 31. 927. Libram septuaginta solidos habere XVI. 29. a VIII. 1018. Qui juramentum calumniæ præstare non teneantur XVII. 73. 1134. Solutio ob turpem causam facta an condictione careat XIIX. 24. p. 1169. Quod condictio furtiva contra furem ejusve heredem detur 54. 1198. Quod commodatum compensationem non admittat XIX. 12. 1235. Lectio l. 57. ff. mandati corrigitur XXII 15. 1448. Explicatur l. 6. §. 2. C. de postulat. XXIII. 3. 1491.

Bauren-Schied.

Bauren-Schied vocatur, ubi quæstio dividitur per medium II. 53. g 97. Ejus origo. ibid.

Bellica Occupatio, *vid. Captivitas.*

Bellum.

Belli justitia duplex constituitur, interna & externa III. 17. 106. Quatuor rerum momentis bellum absolvitur 17. a ibid. Jure belli an & quatenus liceat hostem occidere, & an hoc internæ conveniat justitiæ 18. b 106. Bellum à Principibus imperii suspectum, absque ordinum consensu incipere debet. ibid. In bello varii generis stratagemata adhiberi licitè possunt VII. 8. a 352. Conventiones & pactiones, quæ vi metuve in bello publicè ineuntur jure gentium sunt licitæ & firmæ II. 13. d 434. Bellum à natura non est introductum, juri naturæ tamen non repugnat I. 8. g 526.

Quod nam bellum dicatur justum XLI. 20. 103. a b In bello injusto occupatio etiam erit injusta. ibid. b. Quotuplex bellum, & quis effectus genuini belli. ibid. Quomodo in eo occupatæ res vel personæ ab hostibus liberari queant? L. 38. 1214. sq. a d

Benedictio Sacerdotalis.

Impedit, quò minus Matrimonium Parentum dissensu dissolvi possit XXIX. 23. k. 338. à Deo initium sumsit 26. e 353. Non solum in Ecclesia Israelitarum, sed & tempore Apostolorum, hodieque inter gentes fere omnes Christianos & Judæos tanquam solennitas in usu est. Benedictionem istam non esse essentiale, sed accidentale s. solenne quid Matrimonii, late ex Jure Div. Naturæ, Gent. Civ. Theol. & JCtis probatur p. 353. sq. An partus ex sponso & sponsa sponsalibus de præsenti publicis celebratis proveniens, non obstante benedictionem Sacerdotalem non insecutam esse, nec ab alterutrius mortem insequi potuisse, sit legitimus? ibid. 26. 355. & æ 355.

Benedictio Sacerd. regulariter in Templo coram facie Ecclesiæ fiat. ibid. 355. Except. vid. in sq.

Benedictionis S. formulæ? **Seyd fruchtbar und mehret euch ꝛc. mit Schmertzen solt du Kinder gebähren**/ quandoque incongruæ visæ, defenduntur. ibid. (19. 20. 357. Quid de Liberis ex Concubina, cum qua supervenit, Benedictio Sacerdotalis, statuendum. ibid. 21. Benedictionis Sacerd. effectus notabiliores sunt: Quod ea omissa matrimonium non reddatur nullum, sed dicatur tantum non solenne. ibid. 26. pag. 345. & ibid. æ (12. 355. Quod matrimonium cum infideli sub Benedictione Sacerd. contractum, non sit dissolvendum 26. p. 385. æ (31. Liberi ante sponsalia geniti fiunt legitimi. Ante Benedictionem Sacerd. non gaudet sponsa privilegiis uxoribus competentibus, e. gr. bonorum communionis, hypothecæ &c. ibid.

Beneficium.

Ex beneficio nascitur obligatio, quæ beneficii pensationem exigit, & naturaliter ad antidora obligat VI. 11. g. pag. 278. (v. XXX. 78. a 497. & th. 497. (4.) Quando concurrunt duo beneficia diversi generis, infirmius cedit fortiori VIII. 56. z pag. 468. Diversa sunt, beneficii omissio & legis. quæ beneficium concedit, abrogatio XV. 11. æ VIII. pag. 912. Quomodo beneficium beneficio adæquetur? XXI. 13. b pag. 1377. Nemo beneficia in Calendarium scribit XXI. 23. e 1389. In permutatione beneficiorum, & conferatur ei, cui ex pacto cessum est, non locum habet l. 2. C. de resc. vendit. XXIII. 92. g i 1626. Qui propria autoritate inter se commutarint beneficia, uterque suum amittit XXV. 19. z 1. 1743. *add. Præbenda.* Minor læsus in resignatione beneficii restituitur in integrum 19. z V 1735.

Beneficium Ecclesiasticum, an sine Crimene Simoniæ vendi possit XXXVII. 31. & g p. 1006. Reg. Invito non dari Beneficium, quando fallit XLVII. 70. d 650.

Beneficium cedendarum Actionum, *vid. Cessio Actionum.*

Beneficium Competentiæ.

In quo consistat hoc beneficium XLIV. 20. 224. Qui eo gaudeant vel non, ibid. d An Socii? & quando inter illos cesset, ibid. k p. 224. an miles l p. 224. An Personæ honestiores, conf. m n 228. An Cautio, & quænam præstanda 21. a b Cessat Beneficium hoc generaliter in delictis. ibid. d l. Ubi fraus, dolus, par inopia, alia causa vel renunciatio obstet? per 12. Casus.

Beneficium Divisionis.

Beneficio hoc quando gaudeant plures Tutores. vid. XXXII. 39. & th. 1. p. 559. Cur eo non gaudeant eorum Fidejussores. ibid. 79. a p. 596. Cur & à quo illud introductum XLVII. 44. b 606. Quibus contra quos competat vel non g 607. d in fine. Quis ejus effectus 44. Quando illa Exceptio opponi possit d 607. Si quis tempore, quo ante divisionem conveniuntur alteruter non est solvendo, portio illius, ceteris accrescit ibid. a 608. th. 1. Cessat, si quis fidejussionem inficiatus sit 44. l Vel si eidem valide renunciatum ibid. m n Plures Casus vid. p. 609. o It. in Fidejussoribus tutoris. ibid. 104. d

Source : BIU Cujas

Beneficium Excussionis, *vid. Excussio.*
Beneficium Separationis, *vid. Separatio.*
Bestia, *vid. Brutum. Fera.*

Beutelschneider.

Quinam tales, & qua pœna afficiendi sint XLVIII. 25. pag. 802. ibid. 81. a 894.

Bibliotheca.

Bibliotheca omnium Philosophorum superare Leges XII. Tabularum à Cicerone dicuntur l. 9. 15. Ob Bibliothecam preciosam juris quidam Doctor â satisdatione fuit sublevatus V. 25. g 248.

Bigamus, Bigamia.

Euripidis Bigami contra Bigamiam carmen. vid. XXIX. 52. 390. æ An Valentinianus fuerit Bigamus 391. Dolose Bigami quomodo puniantur. ibid. 26. 358. æ Quid, si insimul sint malitiosi desertores XXX. 44. 472. b (3-9.

Bigamia quid XLIX. 34. a 1019. 1020. Quænam ut hoc commissum videatur, requirantur g Quænam sit pœna hujus delicti salva distinctione inter Personas jam conjugatas. ibid. 35. 1020. a b Virum bigamum g l fœminam bigamam d Nisi ignorantes alteram Personam conjugatam esse dixerint e 1021. Quibus casibus ordinaria hæc pœna mitigetur 36. 1021. b z Egregium exemplum Bigamiæ licitæ. vid. ibid. 1022. Quid, si inter separatos quoad thorum & mensam alterutra pars bigamiam ineat 36. 1021.

Blasphemia.

Horribilissimum Crimen XLIX. 22. a 993. Quot modis committatur. ibid. Ejus Etymologia, homonymia Synonymia, Definitio, Divisiones Theolog. & Jurid. late b p 993-996. ubi: an in B. Virginem aliosque sanctos Blasphemia committatur. ibid. 994. Exemplum Blasphemi de Christo, mirabiliter puniti k. ibid. 994. Regulæ, quomodo hoc delictum puniatur. An circa dictas pœnas irrogandas non excuset ebrietas vel ira summa. ibid. 996.

Bona.

Bona furto vel vi ablata, apud furem deprehensa irrationabili consuetudine Magistratus sibi retinet ll. 20. (1. 72. Ut & bona naufragio amissa 20. (2. ibid. Bona secularia amortizare dicuntur, hoc est, in manum mortuam transire, quando â superioritate Principis in jurisdictionem Ecclesiasticam perveniunt III. 70. g 113. Bona Ecclesiastica quomodo sacra vocantur? 71. a 134. Jure Canonico appellantur patrimonium Christi. ibid. Cura & dispensatio bonorum Ecclesiasticorum ad Magistratûs politicos spectat 71. d 134. & XV. 90. b 982. Cujus sit bonorum Ecclesiasticorum dominium 71. b 134. Pœnæ in alienantes & accipientes bona Ecclesiastica in utroque jure sunt constitutæ, & quæ? 71. d 1345. Bona in diversis territoriis sita pro diversis patrimoniis habentur, & juribus locorum subjacent 81. a l. IV. 147. In bonis res esse dicuntur, non solum quæ dominii nostri sunt, sed & bona fide vel quasi dominii â nobis possidentur, vel superficiaria sunt, quorum dominium utile habemus X. 53. b 647. Omnium bonorum quomodo constitui possit ususfructus? XII. g 8. 743. Bonorum cura absentis de quibus vita vel morte parum constat. *vid. Cura.* Bonorum appellatione veniunt, quæ deducto ære alieno supersunt 8. g ll 743. Bonæ inæqualiter æstimata in contributionibus bellicis casui fortuito annumerandum, ubi læsis nullum competit remedium XX. 27. e XIV. 1389. Bonorum dilapidatio est justa causa sequestrationis XXI. 50. & a 1418. In nonnullis locis statuto cautum est, ne cives ultra certam quantitatem bona possideant XXIII. 6. l. III. 1501. Idem circa Collegia Ecclesiastica in nonnullis locis. ibid. Bonis sive prædiis sub qualitate Ecclesiastica venditis, an emtor respectu illorum â collectis & tributis sit immunis? XXIII. 26. f. V. 1553. De bonis avitis, Stamm-Gütern: *vid. Avita bona.* Bona hereditaria res soli vocantur, & quæ illa sint? 60. a 1571. In Thuringia in paternis obtinet jus protimiseos 60. & d ibid.

Ratione bonorum adventitiorum an liberis competat tacita hypotheca in bonis patris, qui administraverat. v. XXVI. 15. l 24.

Bona inter Conjuges an Romano, Canonico vel hodierno jure sint communia 56. d 404.

Bona constante Matrimonio à Marito, vel etiam marito per mulierem quæsita, eidem acquisita regulariter præsumuntur. vid. k 406. limit. per IX. casus. ibid. 407.

An si mulier maritum omnibus bonis suis frui patiatur, bona omnia dotalia vel qualia esse præsumantur XXX. 6. 427.

Jus Bonorum Possessionis à quo & cur introductum XXXVII. 2. 978. quid sit 3. 979. Quomodo deferatur Bonorum Possessio, vel quomodo repudietur 5. 988. a

An agnoscere possit Bonorum Possessionem alius loco nostrum, quove cum effectu agnoscatur 6. 980. Ubi Exemplum inter Patrem & Filium. ibid. b (14. 15. 986.) An qui eam non agnovit, transmittat petitionem suam in hæredes. ibid. 7. Quomodo agnitio Bonorum Possess. fiat 8. a 982. Coram quo, intra quod tempus d

Dividitur in Edictalem & Decretalem 9. 982. seq. An hæc divisio toleranda a b Utriusque definitio d Et quomodo inter se differant. ibid. e z 984.

Edictalis iterum vel est ordinaria vel extraordinaria 10. 984. a b Alia cum re. alia sine re 11. 985. In Bonorum Possessione constare debet, an Tabulæ Testamentariæ extent 12. 985. g Quid, si nullæ, vel in quibus nomen hæredis deletum, extent 13. a 986. Quomodo furiosus vel Curator agnoscere possit B. P. 14. 986. a æ z Quando nudus, surdus, cæcus ad Bonorum Possessionem admittantur 15. 987.

Bonorum Possessio contra Tabb. datur liberis præteritis. ibid. 988. b g d (an etiam nepotibus. ibid. 44. 1016.) Quibusnam competat liberis, vel non 16. & 17. 989. æ Datur Patrono ejusve liberis contra Tabb. liberti & Parenti præterito ab emancipato filio 18. 991. a b Bonorum Possess. effectum, usum, modum, & quid differat à querela inofficiosi Testamenti. ibid. b Quænam Legata petita & obtenta Bonorum Possessione remaneant, licet Testamentum rescindatur? 9. 991. a 20.

Bonorum collatio cur introducta. ibid. 21. a Et à quo b 992. quid sit 22. 393. a. Inter quos locum habeat vel non

Source : BIU Cujas

ibid. d e. Conferebant Jure veteri bona soli descendentes hæredes emancipati inter se. ibid. b An adoptivi. g 995. An & quatenus nepotes. 25. a g Quinam non teneantur conferre. 26. 995. a b Quid si extraneus institutus. ibid. d Si quis non tanquam hæres, sed singulari titulo quid capiat, an conferre teneatur. ibid. 34. a 1008. Quænam bona conferantur. 27. 997. Excipe simpliciter vel ob bene meritum donata, lytrum. 28. 998. a b g e bona castrensia. 29. g 99. a 15. Castrensia ut sumptus studiorum. 3. e 1000. & debita & libri eo pertinentia. ibid. i k 1002. Exceptiones v. 1004. seq. Dignitatum sumptus 1001. e. l. 1003. An præbenda & beneficia Ecclesiastica in terris Protestantium ad eundem effectum bonis Castrensibus sint annumeranda. 31. 1005. An conferantur bona adventitia vel profectitia eorumque fructus. 32. 1006. a g Quid, si ex re adscendentis vel opificio suo sibi filius quid acquirat. 33. 1007. a b An etiam conferenda sint, quæ post mortem ejus de cujus successione agitur, acquiruntur. 34. 1008. An conferenda, quæ casu interiere. ibid. 35. a 1009. An & quando fructus vel usuræ. ibid. An actiones ibid. b Collatio quando instituenda 36. a b Inter quas & quales successores. ibid. i & g d e z 1010 quomodo 37. b 9. Quibus remediis, qui conferre non vult, ad Collationem adigi possit. 38. 1012. a d Quid, si de facto non conferens ad hæreditatem admissus. ibid. d vel cautioni interpositæ quis non stetit. ibid. z 1013. De ventre in Bonorum Possessionem mittendo vid. Venter.

Bonorum *Possessio ex Carboniano* interdicto decernitur liberis impuberibus, quibus de statu & hereditate quæstio movetur. 48. 1019. b g d. Effectus hujus Possessionis. 49. b 1020. Quid si nulla cautio ab impubere præstita. ibid. 50. Quid si matri ejus quæstio mota. ibid. 51. b 1020. vid. Bonorum possessio.

Quibusnam *Bonorum Possessio secundum Tabulas* detur 52. 1021. k sq. Quid ad eam, ut competat, requiratur. ib. 53. a. Quid si duæ Tabulæ contrariæ adsint. 9. Quando Patri præterito contra Filii emancipati Tabulas Bonorum Possessio detur, vel non. 54. g 1023. Quæ Actiones cum hac B. P. concurrant. 55. 1024. De usu moderno circa hanc materiam b.

Ex testamento militis licet non solenni B. P. datur. 56. 1024. g An Patronis detur. 57. 1225. vid. Patronus si Tabulæ Testamenti nullæ vel invalidæ extent, quinam admittantur. ibid. 70. 1033. sc. Liberi & cur 71. g d 1034. Emancipati 72. ibid. & quidem pro proximitate graduum. ibid. 73. de usu moderno. a

Defertur legitimis seu agnatis pro proximitate graduum 74. 75. 1034. sq. Legitimis deficientibus competit cognatis. 76. 1035. Si priores gradu non petant, quomodo gradu sequentes vocentur per successorium Edictum. 77. Ejus finis a ubi & an in successione ab intestato locum habeat. ibid. b g

Quando quarta P. B. ante fiscum viro vel uxori in bonis defuncti alterutrius Conjugis competat 80. 1088. Indignis non competit B. P. 82. 1039. Ex Legibus Senatus Consulto B. P. datur Collegiis hæreditas Collegæ, vel Ecclesiis, si alii successores deficiant. 83. 1039. a b Quis ordo in B. P. observetur 84. Quid ille titulus differat à successorio Edicto. ibid. a Intra quod tempus B. P. petenda. ibid. b An etiam hodie & quibus casibus B. P. adhuc locum habeat XXXVIII 43. a b 1090.

Bona vacantia quænam dicantur, & quid Juris circa illa Fisco competat. L. 33. b 1211.

Bona paraphernalia & receptitia vid. Paraphernalia & Receptitia.

Bona damnatorum.

Bona damnatorum sectores emebant aversione, & vendebant sectione XXIII. 11. e 1504.

Bonitas.

Bonitas nummorum alia est intrinseca 29. & a 1017. Bonitas quid sit? XXI. 28. 1016. Non semper æstimanda est ex qualitate materiæ aut pondere 29. a IX. 1018. Correctio in bonitate intrinseca 30. 1018. In extrinseca 31. & b pag. 1019. Intrinsecæ semper habenda est ratio, numquam extrinsecæ, nisi ubi extrinseca est in obligatione 31. g 1020.

Bonorum cessio.

Qui bonis cesserunt, si per adversitatem fortunæ in necessitatem cedendi inciderint, an infamiam aliquam incurrant? VII. 19. & a 368. Cedens bona sua jurato debet manifestare XVII. 83. æ V. 1149. Cessione bonorum unius socii solvitur societas XXII. 40. 1478. Ut cessione societas dissolvatur venire bona oportet, quibus venditis per continuationem nova incipere videtur II. Ut locum habeat hic dissolvendæ societatis modus, ipsa bonorum cessio interveniré debet, nec sufficit decoctio 40. d 1478. Vocatur flebile auxilium XXIII. 78. b 1600.

Bonorum confiscatio. *vid. Confiscatio bonorum.*

Bonorum oppignoratio.

Bonorum oppignoratio quomodo exigatur V. 24. 245. Quando non requiratur 25. & a 247.

Bonorum possessio.

Bonorum possessio decretalis ad jurisdictionem contentiosum spectat IV. 70. 203. vid. Bona.

Bonorum publicatio.

Si patris bona publicentur, & publicationem maxima vel media capitis diminutio non comitetur, exercitium ususfructus cum aliis bonis ad dies vitæ patris transfertur VII. 34. a VI. 767.

Bonus.

Bonus esse quis in statu Civili præsumatur. XXXVIII. 18. th. p. 191.

Bos.

An Jumentorum nomine veniat. XXVII. 7. b 75.

Brieff.

Vocabulum unde ortum videatur. XXVIII. 21. p. 198. a (4. ibid. 23. k (3. 4. p. 202. Ubi, quid proprie denotet, quotuplices sint, & quomodo distinguantur Germanicè.

Bruta.

Jus propriè in bruta non cadit I. 50. 35. Quia tantum utile ac jucundum naturali sua inclinatione per sensus cogno-

Source : BIU Cujas

cognoscunt & appetunt. ibid. Actus brutis & hominibus tantum sunt communes considerando eos tantum Physicè, non verò moraliter, quia ad solos homines pertinent 50. & b ibid. Quomodo §. 2. Instit. & l. 1. §. 1. ff. si quadr. pauper. fec. dic. bestias sensu carere sumendum? 50. a ibid. Quomodo in Bruta exerceatur merum Imperium? IV. 73. z 207. Distinctio Dd. inter Bestias, quæ facile mansuescunt, & quæ difficulter XIV. 9. d 861. Hinc mansuefactæ dicuntur mixti generis. ibid. Bruta funerant, ut apes, formicæ XV. 68. a 11. 953.

Bücher.

Von Gerichts-Steuer-Saal-Zunfft/Lehn-Kauff und und Kirchen Büchern. vid. XXVIII. 28. a p. 213-220.

Buchhalter.

Der Kauffleute Buchhalter annumerantur Institoribus XXI. 31. 1313.

Bulla Aurea.

Bulla Caroli IV. ex quo ævo in vulgari codice Recessuum & Constitutionum Imperii, quo hodiè utimur, habeatur II. 33. 80. Cur inter Imperii Recessus referatur. ibid. z 81. Aurea Bulla cap. 16. jus civile, quod quis in duobus locis non possit esse civis, non correxit IX. 26. a V. 546. Aurea Bulla Electoratuum divisionem prohibet. XV. 21. b V. 921.

C

Cadavera.

MOrtuorum vel punitorum spoliantes qua pœna afficiendi. XLVIII. 25. o p. 800. An & quænam rectè Medicis secandæ dentur. ibid. 45. p. 801. (XLIX. 111. 1161.) an ea propter debita retinere justum sit, quidve in hac materia Ægyptii aliique statuerint. ibid. 88. æ 899. An ea sine permissu Superioris per vias l. oppida transvehere liceat. 1. 901. Quotuplici modo cadaveri injuria fiat. ibid. 89. Quomodo stupratores Cadaverum fœmininorum puniendi. ibid. a 901. XLIX. 42. a 1037. b 1038. Quomodo Cadavera mutilantes. b 902. Sepelienda vestibus &c. ornare, quibus gentibus moris fuerit, & in quantum licuerit, ibid. g 902. Sepultus, an & quando erui possit vel non ibid. d 903.

An & quando Cadavera punitorum rogatis vel petentibus sint restituenda vel non XLIX. 111. a 1161.

An consuetudo, qua damnatorum corpora in patibulis, &c. insepulta relinquuntur, probanda vel non ibid. b.

Caducitas.

Causa propria, ob quam Emphyteuta specialiter suo jure cadat, quæ? XI. 73. d a 729. In arbitrio Domini est, an velit canonem exigere, an ad privationem agere, scil. in judicio 73. ibid. Emphyteuta, qui agente contra eum domino ad caducitatem, lite pendente non solvit canonem, non cadit jure suo II. Si contentio inter plures sit de dominio directo, excusatur non solvens canonem III. Committitur vel amittitur saltem ea res, ex qua canon solutus non est. IV. Quod si res alicui concessa sit sub conditione canonis annui, cessando solvere canonem, tota res amittitur V. Notus emphyteuta ad canonem â priori non solutum non est obligatus VI. Si unus ex pluribus heredibus non solvat pensionem, stricto jure tota emphyteusis amittitur; benignior autem est sententia non amitti VII. Emphyteuta, si dominus ei quid debeat, privationem evitare compensatione non potest 73. a 730. Emphyteuta si solvit intra legitimum tempus canonem, sed non totum, an jure cadat? 73. æ 731. Ob canonem domino non solutum heres emphyteutam expellere non potest 73. th. 731. Dominus caducitatem ignorans canonem, recipiendo actione caducitatis non præjudicat II. Si sciat caducitatem & recipiat canonem temporis præteriti cum protestatione & reservatione caducitatis, receptionem actioni caducitatis haudquaquam nocere III. Si sine protestatione scienter recepisset canonem sibi præjudicat IV. Si dominus proprio motu prius ad canonem egisset, caducitatis actioni non præjudicat V. Post tempus post caducitatem canonem præteritum recipiens scienter, dominus indistinctè caducitatis actioni nocet VI. Ob canonem non solutum si emphyteuta sit Princeps vel Fiscus, cessat commissum VII. Si quis justo impedimento impediatur, cessat commissum. VIII. Ut &, si quis â judice solvere prohibitus fuerit IX. Si dominus canonem realiter, tempore congruo, oblatum recipere nollet, caducitas cessat 73. i 731. seq.

Cæcus.

Cæci rectè paciscuntur VI. 36. 305. Cæcos posse inter vivos contrahere vendendo, donando; ut & pro aliis contrahentibus intercedere fidejubendo 36. b ibid. Cæcus an postulare possit? Ubi exemplum D. Joh. Baptistæ Pelingotti adducitur VII. 14. b 362. Cæcus potest judex dari in causis, quæ non requirunt ocularem inspectionem, licet Magistratus constitui nequeat IX. 10. & z æ pag. 528. seq. Cæcus potest instructus esse jurisperitia 10. e 529.

An & quibus in Causis cæci testimonio fides habenda, vel non. XXVIII. 38. g p. 254. Cæcus an Tutor esse possit. XXXI. 31. b p. 539. An & quomodo Testamentum condere possit XXXII. b z p. 633. In specie de publico Principi oblato. vid. ibid. g d 6. 7. p. 642. An Testis in Testamento esse possit. ibid. 12. a p. 652. an fidejubere XLVII. 37. z 586. Quid, si cæcus sit rusticus, quot testibus, indigeat XXXII. 17. m (3. p. 669. Quid, si cæcus sit Pater, quot testibus indigeat inter liberos Testamentum faciens. ibid. 18. o (2. p. 673. Quid si cæcus Codicillos faciat, quot testibus indigeat. XXXIV. 52. e z p. 840.

Calculus.

Calculi error â Pomponio in l. 2. §. 2. ff. de O. J. commissus, notatur l. 63. d 45. Clausula supervacua, Salvo jure calculi, vel plus vel minus prout probabitur: vel Salvo jure superflui V. 39. e ll. 266. Ob errorem calculi

Source : BIU Cujas

retractatur transactio VI. 67. &g 344. Ubi de calculo & indemnitate agitur, non juratur in litem XVII. 45. b 1119.

Calendæ, Calendarium.

Gregorius Pontifex per calendarii novi obtrusionem potestatem ferias mutandi sibi sumere voluit, quæ ipsi à Protestantibus meritò denegata V. 36. 258. Causæ, cur Protestantes status recusarunt Calendarium Gregorianum recensentur 36. g 259. Cum Imperatore multi Imperii cives postmodum ipsum receperunt, non ut Pontificis jugum postea agnoscere vellent, sed ut Magistratui morem gererent. ibid. Novo Calendario utuntur Catholici & nonnulla Evangelicæ Religionis membra, Veteri verò plerique Augustanæ Confessionis status ibid. In Camera Imperiali ex inveterata consuetudine Calendarium vetus observatur. ibid. In terminis præfigendis si diversitas calendarii vel Religionum supponatur, utriusque Religionis ratio habenda est. Quid sit, debitorem esse ex Calendario, XXI 23. &d pag. 1388. Quid calendarium in jure civili denotet? 23. e 1389. Veteribus moris fuit Calendis usuras exigere. ibid. Calendarium exercere quid? 23. e 1389.

Calendarium Ecclesiasticum.

Per calendarium Ecclesiasticum, in quo inscripta sunt nomina mortuorum, probatur mors alicujus X. 66. a (6. 657. Per calendarium Ecclesiasticum, das Namen- oder Tauff-Buch / cui plena fides habetur, probatur cognatio 66. d 659. adde Baptismus.

Calliditas.

Continet dolum in dicendo, verba facto subsecuto IIX. 24. b 443.

Calumniari, Calumniator.

Calumniatores quinam sint, & quibus opponantur VII. 55. &a 414. Calumniari quid dicatur 55. b ibid. Coercetur calumnia variis remediis tam in civilibus quàm criminalibus 56. 485. Hinc prodita est actio calumniæ seu de calumniatoribus, ejusque descriptio. ibid. Calumniæ derivatio & acceptio varia 56. a 415. & XVII. 71. a 1131. Calumnia dividitur (1. in evidentem & præsumtam (2. in publicam & privatam seu clandestinam (3. quæ extra & in judicio committitur. (4. Quæ in publicis & quæ in privatis judiciis admittitur 56. a 451. Remedia contra calumniatorem sunt: (1. ut possit criminaliter L. Julia repetundarum accusari. (2. tenetur crimine falsi. (3. crimine concussionis. (4. tenetur L. Remnia pœna talionis (5. actione in factum 56. b 416. Olim calumniatoribus litera K. in fronte inurebatur. ibid. Cui & contra quem competat hæc actio 57. 58. 415. seq. Et ad quid 59. 416. Ut lis dicatur per calumniam illata, (1. requiritur dolus. (2. Juris vel facti depravatio & immutatio (3. ut in damnum & injuriam fiat 57. a ibid. Qui super causa dubia transigit ut à lite desisteret, calumniari non dicitur. ibid. Punitur quoque hic effectus, licet non secutus sit effectus 58, b ibid. Hæc actio in quadruplum accensetur mixtis 60. 416. Quæ tamen actio hodie non est in usu, sed si quæ talis calumnia occurrit, interesse peti & pœna arbitraria infligi potest 60. 417. An hujus actionis in nostro foro quis adhuc sit usus 60. b 417. Hodie imploratur officium judicis, ut calumnia puniatur 60. b I. ibid. Num verò imploratio hæc fieri possit etiam post sententiam definitam aut rem judicatam. ibid. Intentans tenetur probare calumniam factam fuisse. 60. b II. ibid. Renuncians liti aut eam desereus, si id calumniandi causa facit, accusari potest, aliàs non, 60. b III. ibid. Qui in criminalibus causam non probavit, calumniator est 60. b IV. 418. Calumnia deprehensa sive in agendo sive in accipiendo, punitur 60. b V. ibid. Calumniari dicuntur, qui conjuncta malitiosè separant 60. VI. ibid. Qui judicem corrumpit vel adversarium, litem debet perdere. 60. b VI. pag. 418. Quænam olim & quænam hodie pœna calumniantium & quando periculum & pœna cesset. XLIX. 85. b g 1122.

Calx.

Calcis coquendæ jus quatenus referatur ad prædia urbana & rustica. XIII. 29. &a 818.

Cambium.

Circa cambii literas, earumque solutiones vel protestationes mercatores generali & unanimi consensu tacitè multa introduxerunt, quibus lites & controversiæ eorum deciduntur. II. 40. a 87. Cambiales literas acceptans sub illa partita lineam ducit. VI. 33. e 298. Si fit tacitè, non contradicendo destinato tempore summam exolvere tenetur. ibid. Si verò cambium cum protestatione acceperit & nihilominus summam solverit, idem est, ac si juxta formulam & sine Protestu solvisset. ibid. Accidit, ut acceptans, non purè, sed sub conditione acceptet, & tunc tamdiu, donec provisio facta sit, expectabit, aut liberum ipsi erit protestari, ibid. Si literas acceptans non solverit, factâ protestatione licitum est præsentatori literarum adversus scriptorem regredi. 33. e 298. Locus contractus in cambio dicitur, quo literæ campsoriæ, Wechsel-Brieff recipiuntur, non ubi sunt scriptæ. IX. 40. z 558. Contra literas cambii exceptionem non numeratæ pecuniæ more recepto mercatorum non licet opponere, & cur XVI. 52. & z 1039. seq. Si in literis cambii nulla contineatur accepti confessio, sed simpliciter, ut cambium præsenti certa summa solvatur, tunc neque à cambio dante vel accipiente exceptio non numeratæ pecuniæ opponi potest 53. æ 11. 1042. Licet ex literis cambii inter mercatores contractum fuerit debitum, tamen ex compensatione solvitur. XXI. 15. &g 1379. Cambium contractibus innumeratis hodiè annumerari solet, cujus descriptio in genere. 39. &b 1747. Dividitur in manuale & literarium, vel cambium in specie sic dictum. 39. ib. Cambium undè dicatur, & an sit verbum Latinum. 39. a ibid. Cambium speciale est vel minutum, seu manuale & locale, trajectitium, translativum seu literarium. 39. g ibid. Cambii in specie ita dicti descriptio. 40. 1747. Cambium qualis contractus sit? Interpretum contentio varia notatur. 40. a 1748. Cambii contractum non uno semper & eodem modò celebrari, & propterea ad unam perpetuo speciem referri. II. Quando cambium cœperit,

Source : BIU Cujas

rit, latet. III. Ejus summa est utilitas, & ab omnibus verè gentibus receptum. IV. Cambii varia divisio. V. In dubio cambium præsumitur reale, non siccum: & cur? VI. Scriptura non est de essentia cambii. 40. a 1748. seq. Differentia feriarum cambii & platearum. 40. a 1749. Personæ contrahentes. 41. 1750. Non rarò evenit, ut quod unus idemque duorum diverso respectu vice fungatur. 41. æ 1751. Personæ, quæ cambium exercere queunt vel non. II. Fœmina cambium exercere non vetatur. III. An Institor negotiis mercantibus generaliter & indefinitè præpositus absque mandato speciali literas cambii acceptare, easque expedire queat? 41. æ 1751. Cambium œconomicum vel politicum exercere omnibus promissum. 41. æ 1. ibid. Objectum cambii pecunia est. 42. & a ubi etiam differentia inter Banco, Wechsel/& contant-Geld notatur. 1752. Forma cambii in quo subsistat. 43. & a pag. 1752. Num cambium (ratione lucri, non quoad ipsam cambii artem) sit licitum. 43. d 1754. Sub specie & tegumento cambiorum frequentissimè occultatur fœnus. ibid. 1755. Obligatio ex cambio fluens & actio est præscriptis verbis. 44. & a e 1756. seq. 11. Usus cambii in plateis & extra ferias pro locorum varietate varius est. III. In cambiis regularibus ad fixas nundinas directis dies discretionis non admittuntur. IV. Acceptationes in feriis quomodo fiant? ubi totus actus describitur. V. Literæ acceptantur vel purè & simpliciter, vel cum modo secundùm consuetudinem omnium mercatorum VI. & VII. Protestatio quomodo fieri debeat. VIII. Acceptans cautus sit, ut protestationem in facienda solutione iteret, nec eâ omissâ à priori videatur esse recessum. IX. Literas cambii cum proteſto remittere potest. X. Si præsentator definito tempore protestum non elevet, propter negligentiam admittit jus suum à tractante repetendi XI. Campsor literas ab eo acceptatas revocare nequit, si contextus est conceptis verbis dispositivis. XII. Si depositum Lipsiæ, Hamburgi reddendum, ante solutionem verò Lipsiæ negotiatio nummularia rumperetur, quô scitô & antea facta acceptione solutio non potest recusari. XIII. Dans pecuniam non habet regressum ad campsorem, qui scilicet acceptantis, sed ante solutionem bancam rumpentis fidem secutus est, & debitorem delegatum admisit XIV. Si in literis cambii major summa falsò exprimitur ab eo, qui eas repræsentavit, in quem hoc damnum redundet? XVI. Cambii literis in itinere casu amissis, pecuniam in illis contentam ab argentario amittens repetere potest. 44. d 1756. Literis cambii, in quibus continetur, pecuniam ab altera parte, cui restituenda, esse solutam, non potest opponi exceptio non-numeratæ pecuniæ, neque exceptio ordinis. 45. 1760. In pecuniæ cambialis concursu creditorum jus prælationis tribuitur. 45. & g 1761. Cambia quandoque geminantur. 45. g VI. 1762.

Camera ejusque Assessores.

Cameræ Imperialis Judicium, *vid. Judicium Cameræ Imperialis.*

Campsor.

Vocabulum campsoris, an sit purioris Latii. XXV. 339. a 1747. Quis dicatur? 41. 1750. Campsores multis variisque, cum grano salis, accipiuntur in jure nostro significationibus, ubi 17. notantur. 41. g 1750. Campsor an literas ab eo acceptatas, cui directæ fuerunt revocare possit? 44. d XI. 1758.

Cancellare.

De cancellato chirographo remissivè. VI. 34. 1. 298. Cancellatio chirographi parit præsumtionem solutionis, rejecto in creditore onere probandi. 34. th. 303. Debitor chirographum possidens, nil interest, an sit cancellatum nec ne. 34. e 303.

Quod sit signum mutatæ voluntatis. XXXII. 49. e p. 721. Ejusque effectum liberatorium per varia exempla late tradit. XXVIII. 33. lit. z p. 237-239. Quid propriè dicatur, quosve modos tollendi scripturam sub se comprehendat. XXVII. 48. b p. 719. Quæ circa cancellata Testamenta in specie observanda ibid. 49. & tit. g d p. 720. ibid. 50. a Quid ratione Cancellationis in dubio præsumatur. ibid. b 96. p. 722. sq.

De cancellato Chirographo per varios casus, varioſque effectus latè agit. XXVIII. 33. lit. z. p. 237-239. Ubi etiam in genere de Cancellationum effectu liberatorio per varia Exempla.

Cancellarius.

Quinam & unde sic appellati, eorumque officium. IV. 20. 167. & 47. & b 190. Olim cancellarii nomen parum illustre erat, hodiè Canzelliſten dicti 20. d 167. Cancellarius idem qui Actuarius. 47. b 190. Non potuit eligi Assessor. ibid. Ejus in Digestis non fuit mentio, inde colligitur tum temporis nullum fuisse. ibid. Nunc honoris officium significat, ut vocatur etiam Syndicus. VII. 40. b 399. Cancellariis Principum lites alienas minoris redimere non est permissum. XXIII. 77. a VII. pag. 1596.

Candidatus.

Canditatorum officium atque authoritas exponitur. IV. 20. 166. Dicebantur etiam Quæstores Sacri Palatii, novissimè audiebant Cancellarii ibid. Candidati Principis cum Quæstore candidato non confundendi. 20. a ibid. Cur veste candidâ usi? 20. b 167. Officium erat sine jure Imperii. 20. g ibid. Eorumve dignitas major sub Impp. Constantinopolitanis fuit, quàm antea eorum, qui dicebantur Sacri Palatii 20. d ibid.

Canis.

Canes dum ruri feris sæpè insidiantur, ideò collo eorum baculos suspendere debent eorum domini. XIV. 9. g 861. Si canis juxta viam, quâ vulgo iter fit, habetur, damnum infert, adversus dominum actio de pauperie & ædilitia pœnalis institui potest. 15. 863. Qui canem irritavit, ut aliquem morderet, legis Aquiliæ delictum commisit. 20. e 868.

Ca-

Source : BIU Cujas

Canon.

Canon differt â censu? XL. 51. g 707. Ad differentiam specificam seu ad essentiam juris Emphyteutici spectat, ut in recognitionem dominii canon seu annua pensio solvatur 53. 708. & 56. a 711. Emphyteuta canonem intra triennium non solvens jure suo cadit 63. a 11. 715. Municipes seu civitates solvunt vectigal, privati canonem 67. g 720. Pro exigenda annua pensione, & recipiendis publicarum functionum apochis datur actio in personam, sed quænam sit, controvertitur 67. d 720. Si pension fructibus respondet, reputatur locatio, si verò sit modica, est emphyteusis. 67. e ibid. Ob sterilitatem vel incursionem hostium non remittitur canon 67. z 721. & XXIV. 34. 1716. Ob quas causas cesset solutio canonis 76. æ ibid. Denegatione canonis per tempus legibus determinatum, contra acquiescentem, præscribitur emphyteusis 72. 728. Canon in emphyteusi Ecclesiastica intra biennium, in seculari intra triennium solvi debet: si non emphyteuta jure suo cadit 73. 729. add. Caducitas. Commissum. An pensio ob immodicam ubertatem augeatur? XXIII. 86. æ pag. 1617. In Emphyteusi pensio seu canon certus & modicus, sive in pecunia, sive in alia re consistens, esse debet XXIV. 31. (3. p. 1714. Si ea non, seu pensio emphyteutæ imposita sit tanta, ut proportione fructibus respondeat, quatenus pensio sit minuenda? 34. (2. & b 1716.

An propter Canonem Emphyteuticum petendum quis in Concursu Creditorum in gaudeant Jure Prælationis XLIV. 47. tp. 260.

Canones.

De canonum Sanctorum Apostolorum (qui corpori juris civilis & canonici sunt annexi) authoritate, remissivè II. 38. pag. 84. Canones quo tempore creverint, & quo tempore Gratianus eos congesserit 38. ib. Fuerunt etiam alii compilatores 38. d 85.

Canonicus.

Canonicus, regularis non potest esse testis, sine ejus, cui subest licentia XXVIII. 58. p. 252.

Capitale.

Hoc Vocabulum unde dictum & quod apud DD. rarius inveniatur. v. XXVII. 43. g 115.

Capitis diminutio.

Capitis diminutio & quidem minima, erat causa restitutionis in integrum, hodie non idem II X. 66. pag. 478. Ejus definitio 67. ibid. Dividitur in maximam, mediam & minimam 68. pag. 479. Notabilem earum differentiam ratione testamenti per earum alterutram irriti & reviviscentis observa XXXII. 45. g 715. Ubi etiam quid circa hanc materiam hodie obtineat. Sub magna capitis diminutione continetur maxima & media 68. d 479. Propter capitis diminutionem maximam & mediam amittitur quoque ususfructus 34. pag. 766. Minimam Justinianus sustulit II. Tum demum usumfructum perimit, si jam tunc est constitutus, non autem, si est constituendus 54. a ibid. Quando ususfructus repetitus est hoc modo: Quoties capite minutus erat, quamdiu vivet, ei relego, repetitus intelligitur 34. a g pag. 767. Si patris bona publicantur, & maxima aut media capitis diminutio non comitetur exercitium ususfructus cum aliis bonis ad dies vitæ patris manet 34. a VI. pag. 767. & 41. pag. 774. & 56. b pag. 779.

Capitulatio Cæsarea.

Capitulatione Cæsarea Imperator Romanus adstrictus, promissis obligatur II. 10. 66. An capitulationi Cæsareæ subsit conventio? 10. b ibid. An vi istius conventionis Imperatori, contra capitulationem Cæsaream agenti resisti possit. ibid. An capitulatio Cæsareæ Majestatis seu absolutæ potestati Imperatoris detrahat? 10. b 66.

Captatoria.

Voluntas vel dispositio de alterius hæreditate captanda quænam dicatur & an valeat. vid. XXXIII. 8. z pag. 734.

Captivitas, Captivus.

Hodie inter Christianos capti vendi & donari non possunt III. 21. pag. 107. Limitatur in Turcis Tartaris 21. b ibid. & XII. 34. a g pag. 766. & XIX. 46. d pag. 1266. Detinere tamen licet, usque pretium redemtionis, vulgò Ranzion ab iis fuerit solutum III. 21. a pag. 107. Interdum fit liberatio sub cautione juratoria de reditu. ibid. Precium tamen debet esse moderatum, ut solvi possit â capto. ibid. Captus in bello licito si relaxetur sub juramento de revertendo, tenetur reverti VI. 45. z pag. 316. In quovis libero homine ab hostibus redemto, pignus tacitum redemtori constituitur XIX. 46. d (2. pag. 1266.

An Captivos per alienum territorium ducere liceat XLV. 546. pag. 326. quid sit XLI. 18. pag. 100. a 101. sq. An detur Captivitas rerum. ibid. Quæ res capi possunt 18. b g. Captos in bello agros Romani aut locandos retinebant, aut militibus assignabant XLI. 19. pag. 102. a pag. 103. sq. Captivitas seu occupatio bellica est vel Personarum vel rerum L. 38. pag. 1214. Utraque liberantur ab hostibus IV. modis 38. 12. 14. & d 1215.

Caput.

Hujus voc. varia est in jure acceptio XXXI. 3. e (1. p. 512. Caput Princeps, populus corpus repræsentat I. 3. b pag. 12. Caput & finis familiæ fœmina dicitur III. 25. a pag. 111. Homo sine capite idem ac civitas sine Magistratu vel Senatu IV. 2. b pag. 154. Caput Imperii quod? IV. 79. b pag. 210. Qui capite annuit, tacitè, sed verè consentire censetur VI. 36. g pag. 298. Areopagitæ graviter tulêre, si quis alteri vulnus in caput, faciem &c. impegisset, ut confestim illum damnaverint abesse totum annum eâ urbe, ubi vulneratus degeret XIV. 14. a pag. 862. Noxa caput servi sequitur 43. pag. 884. Et dominus caput servi reputatur 46. b pag. 885. Manumissus est caput civile 46. ibid.

Caput

Source : BIU Cujas

Caput alicujus rei principium denotat 49. a x pag. 888. Caput ubi conditur, locum Religiosum facit XV. 70. & a pag. 956. Inter Philosophos & Medicos de principatu capitis & cordis acris controversia est II. Si caput in duas partes dissectum, illæque in diversis locis sepultæ sint, neuter locus Religiosus erit 70. a 957. Juramentum per caput suum, idem est ac per salutem suam, & nihil impietatis involvit XVII. 8. a 1054. Cur Scythis perjurii pœna capitis amputatio constituta? 54. d 1109.

Carbonianum Edictum, *vid. Bonorum Possessio.*

Carcer, *adde Incarceratio.*

Carcer non infamat VII. 21. d 373. Carceris & vinculorum metus justus est VIII. 12. th. 432. Quicquid carcere illicito extortum est, nullius est momenti. ibid. Mortuus in carcere, quomodo sepeliendus? XV. 82. V. 111. 969. Jurata promissio de revertendo ad carcerem licet injustum in conscientia obligat, & opus habet relaxatione: secus si indignè conjectus in carcerem sine juramento quid promisit XVII. 77. g 1. 11. 1142.

Quomodo describatur XLIV. æ p. 239. Quænam personæ incarcerari nequeant. ibid. Carcer perpetuus an jure Civili & Canonico vel moderno cognitus. v. XXX. 33. b 3. 698. XLIX. 10. 961. Qui de carceribus scripserint XLIX. 10. a 960. Unde dicatur, ejus Synonyma definitio. Quid circa qualitatem ejus requiratur b. Quotuplex sit. ibid. b 961. Custodia quid differat ab incarceratione g.

Quid si reus in carcere detentus ex eo aufugerit an & quomodo teneantur custodes 14. a g d e 969. Carcerem habere privati nequeunt 15. a 970. Exceptis VIII. Casibus. ibid. a b g th. 971.

Carina.

Carina navis, quid, & unde dicatur. vid. XLI. pag. 114. e p. 115.

Carnalis Copula.

In sponsalibus superveniendis notabilis effectus, est in unicis sponsalibus de futuro, ut ea reddat quasi de præsenti contractas XXIX. 5. k sq. p. 309. & 10. th. p. 314. 11. b p. 315. Si autem quis bina sponsalia ejusdem generis contaxerit, & posterioribus supervenerit Copula carnalis, posteriora non ideo sunt majoris firmitatis quam priora. conf. p. 358. (28. ib. d p. 323. z p. 324. æ Quid si binæ sponsæ sint defloratæ idem dicitur licet posteriora sint publica p. 326. o (1. vel contra copulam cum priore protestatus sit se nolle per Copulam in Matrimonium consentire idem tamen dicitur. ibid. (2. XXIX. 17. tot. p. 325. sq. Ubi de variis Carnalis Copulæ effectus per varios casus.

Copula Carnalis non est substantiale requisitum Matrimonii. ibid. 19. e p. 330. sq. Quis ejus effectus in sponsalibus. vid. pr. hujus not. XXIX. 5. sq. Quis circa Protoplastos super puncto Copulæ Carnalis statuit Helmont ibid. p. 331. 20. g

Conditio de evitanda carnali copula refertur inter turpes & Matrimonium annullanter XXIX. 7. b d (2. 310. sq. An si tantum in sponsalibus addita copula carnalis ea, dissensu parentum dissolvi possint p. 338. k Promissionem de ducendo in uxorem facta prope copula car. non inducere sponsalia, præjudicio firmatur 25. p. 342. d Copula Car. sponsi & sponsæ ante Benedictionem Sacerd. quam pœnam mereatur. ib. p. 355. (2.

Carnifex.

Si nullus adsit, quænam Persona ejus munere fungi debeat, an inter plures delinquentes alteruter contra ceteros eo fungi queat XLIX. 104. 1154. g Ubi Exemplum filii qui Patris fuit Carnifex.

Caseus.

Caseorum fumigatio quid sit XIII. 18. 807. Hujus jus pertinet ad servitutes urbanas 107. ib. Si absque constitutâ servitute quis in solito fumo faciendo molestus fuerit, injuriarum actione tenetur 18. a & b ibid. Fumi & aquæ immissio servitus inter se æquiparantur.

Castratus.

Unde & quid circa illos eorumque species in Matrimonialibus notandum XXIX. 27. æ p. 359. sq. Exemplum ejus, qui se ipsum castravit XXXVII. 52. e pag. 1021.

Castrum.

Castrum unde dicatur, & quomodo differat à Provincia, Civitate, Pago? III. 77. a 143. Castro in feudum dato simul jurisdictio concessa intelligitur 86. b 152. Castra restitui possunt VIII. 61. 473. Castra quoque restitui possunt VIII. 61. 573. Census probant castrum esse de territorio. cui exhibentur XI. 14. z IV. (4. 685. Cum castrum cum suis pertinentiis fuerit alicui relictum, ad eum pertinent fructus jurisdictionis XII. 17. g III. 753. Qui castrum vel arcem ab hostibus tuendam suscepit, si ejus magna negligentia hostes eam occupaverint reus mortis est XIX. 22. b 1243. Castro vendito venit & jurisdictio, si jus reale esse cœpit XXIII. 14. e VII. 1510. Quæ observanda in constituendo castri precio? remissive 19. d X. 1519.

Casus, *adde Periculum.*

Casus pro amico in jure sunt nulli II. 53. & 2 96. Judex peccat, qui sibi casum pro amico fingit IV. 34. e 177. Casus, quibus justas ob causas potestas propriâ autoritate rem capiendi aut vindictam exercendi de jure concessa est IX. 74. 604. Casus contra Grammaticam sæpe alius pro alio in LL. ponitur. Exempl. vid. XXXI. 3. c (4. p. 512.

Casus fortuitus.

Inter casus fortuitos numerantur litis exitus VI. 54. b 329. Nautæ, caupones, stabularii casum fortuitum non præstant VIII. 112. th. 512. Furtum casus fatalis non est, qu exercitoribus excusationem non præbet. ibid. d. 5101 Hunc quatenus bonæ fidei & malæ possessor præstet X. 60. & a 652. Bonæ fidei possessorem excusat, nisi mora ejus interceserit XI. 27. & æ 694. Casus fortuitus à L. Aquilia immunis XIV. 21. b 869. Si casum præstat mutuarius multo magis dolum latam levem & levissimam

culpam XVI. 24. a 1014. Casus fortuitus non præstatur in commodato XIX. 7. & k 1228. seq. Hujus descriptio 30. & g 1248. Vocabulum est homonymon & variè â JCtis accipitur 30. a 1248. Casus fortuitus sumitur dupliciter, latè & strictè, isque effectus est proficuus & favorabilis, vel nocivus & onerosus. II. Est vel improvisus vel fortuitus, & vel solitus vel insolitus 30. b ibid. & 44. d 1261. Ejus variæ in legibus appellationes 31. & a b 1248. Dividitur in majorem & minorem 31. g 1249. Damnum ex hoc proveniens præcaveri non potest, vel propter extrinsecam nobis circa res cognitionem; vel propter ignorantiam invincibilem seu injustam, & horum generum casus qui sint? 32. 1250. seqq. Hæres quibus ex causis casum fortuitum præstet? 35. a 1256. Regula de casu fortuito est, quod in nullo contractu præstetur 43. & a 1260. Casus fortuitus regulariter spectat ad dominium. II. Casus fortuiti â mora excusant 43. a ibid. Prædicta Regula patitur quatuor exceptiones 44. & b z æ k 1260. seqq. Num conductor, qui omnes casus recepit, teneatur etiam de casibus insolitis 44. e 1261. Quid si contrahens casus cogitatos in se susceperit? 44. e III. 1262. Ut quis de casu teneatur, requiritur, ut culpa, quæ præcessit ad casum subsecutum, sit ordinata 44. z III. 1262. Imprudentia & iniquitas judicis annumeratur futuris casibus XXII. 12. d 1444. Casum fortuitorum periculum suscipiens, de insolidis quoque sensisse præsumitur XXIV. 14. æ 1695. Si conductor casum fortuitum specialiter in se suscepit, non est necesse, ut exprimantur in illo pacto nominatim singuli casus? 17. (1. & i 1700. seqq. Comprehenduntur in illo pacto etiam casus fortuiti 17. (11. & l. 1700. seqq. In receptione casuum fortuitorum alii casus non intelliguntur, quàm de quibus verisimiliter cogitaverit conductor. II. Si quis unum casum fortuitum in specie suscepit & postea clausulam generalem adjecit, conductor tantum ad similes aut minores tenetur, non verò ad majores. III. Quis dicatur casus similis expresso vel major? IV. Num susceptione periculi etiam casus contineatur? ita ut suscipiens periculum in genere, etiam casum fortuitum recepisse videatur. V. Prædicta de periculo vera sunt, nisi subjecta materia aliter suadeat 17. k 1702. Quid si circa opus casus contigerit? 23. 1708. Vel operi casus acciderit? 24. 1709. In contractu æstimatorio ad quem periculum sive Casus pertineat XXV. 7. & a 1722.

His æquiparantur facta Principum, quidve circa illos Juris in materia evectionis XXVII. 30. 106. z tot. An & quando in stipulationibus præstandus XLVIII. 24. p. 860. in Venditione? ibid. o p. 596. In opere conducto p. (3. 570. Ubi etiam quomodo Casus fortuitus probetur. Synonyma. An delicta iis commissa puniantur XLVIII. 7 a 726. Evitari casus fortuitus non potest, à quo præstandus sit, vel non XXX. 53. d. pag. 481.

Catastrum.

Conficere quis possit XXVIII. 28. e pag. 216. An & quando probet 217. (10. 218. z Ut Catastrum rectè fiat, quænam requirantur; eorum Synonyma quomodo & quando probet L. 89. z 1265.

Catoniana regula.

A. M. P. Catone nomen habet XXXV. 9. o pag. 918. Quid sit? ibid. b g Pertinet ad ipsam institutionem hæreditatis sed non ad Conditionalia. Nec ad hæreditatem nec ad eam, quæ tacitam habent conditionem, nec ad successionem legitimam p. 919. sq.

Cavere, Cautio.

Cautionis generaliter acceptæ descriptio V. 20. & g 242. seq. Cautionis varia acceptio 20. a 243. Ratione formæ alia judicialis, alia extrajudicialis: ratione objecti alia criminalis, alia civilis 20. b ibid. Dividitur in satisdationem in specie sic dictam, & eam, quæ fit per promissionem 20. 242. Cautio pignoratitia est, quæ fit per constitutionem pignoris 21. 243. Cautio est vel juratoria, quæ fit per juramentum, vel nuda, quæ fit per simplicem seu nudam stipulationem 21. & b 243. Ad cautionem judicio sisti regulariter satisdatio seu cautio per fidejussores requiritur 22. 244. Quid circa promissionem fidejussoris de reo sistendo observandum 22. a ibid. An plures dandi sint, an unus sufficiat? 22. b ibid. Cautione juratoria quomodo sit opus 24. 244. & XII. 65. 789. Generalia in omnibus personis ad hanc cautionem præstandam admittendis, observanda. (1. Persona, ut sit honesta. (2. Valida ad aliud juramentum præstandum. (3. Non suspecta de perjurio neque suspecta dilapidationis vel decoctionis. (5. Ob levitatem non suspecta. (6. Non prius ad idoneam cautionem speciali promissione obligata. (7. Neque specialiter à legibus adjuratoriam cautionem admitti prohibita V. 24. z 246. & XII. 65. d 789. Num Procuratores & defensores ad juratoriam cautionem admittendi sint? V. 24. th. 247. Num tutores pupilli nomine in judicio litigantes, si nec fidejussores nec pignora illis suppetant, ad hanc cautionem juratoriam admitti debeant. ibid. Si semel est imposita cautio juratoria, ab illa deinde recedendum est. ibid. Et qui præstitam â se juratoriam cautionem negligunt pro qualitate personæ plectuntur, & jus suum admittunt 24. th. 247. Hodiernis moribus, præsertim in foro Saxonico nulla regulariter â reo in civilibus exigitur cautio 32. & a pag. 253. Jure Saxonico exigitur ab actore cautio pro reconventione & expensis 32. 253. Quam etiam Princeps præstare tenetur 32. b ibid. Et favorabilior est quàm Guaranda. ibid. Quando cautioni de rato sit locus? VII. 28. 384. Cautio rati jure Romano, est introducta, canonico assumta & Provincialibus approbata 28. g 585. Quomodo præstanda? ibid. Num pater ac avus naturalis ad cautionem rati admittantur? 28. æ 386. An parentes adoptivi admittantur? ibid. An spirituales? ibid. Si plures diversi gradus ex ascendentibus, v. gr. pater cum avo, concurrunt, uter præferendus? ibid. Quid si in eôdem gradu existentes? ibid. An filius naturalis pro matre

fine

Source : BIU Cujas

sine vero mandato cum hac cautione sit admittendus 28. th. ibid. Si germani vel consanguinei vel uterini concurrunt, quinam sint præferendi 28. i ibid. Ob metum minarum verbalium ad cautionem de non offendendo quis tenetur VIII. 13. b 434. Cautionis remedio introducto cœpit quasi ususfructus haberi XII. 36. 770. A parte acquirentis quasi usumfructum, requiritur cautio de re restituenda 38. 770. Cautio hæc duas habet partes, quarum una est de restitutione, altera de restitutionis modo 38. g 771. Num cautio, quæ præstanda est in quasi-usufructu, sit de substantia quasi ususfructus? 38. c 771. & 69. a 793. Cautionem hanc potest remittere heres, quia in ejus favorem introducta 38. z 772. Cautio sive satisdatio vel stipulatio in quasi usufructu potest præstari ante solutionem pecuniæ, vel post eam 41. b 774. Cautio usufructuaria quæ & quotuplex 63. g 787. Quid promittere & cavere usufructuarius debeat 64. 787. Hæc cautio pertinet ad omnem usumfructum. II. Præstanda est etiamsi debitori ususfructus nominis vel debiti sui sit relictus. III. Requiritur, si etiam fructus sine usu relictus. IV. Et â persona dilectissima. V. Tenetur eam præstare Uxor usufructuaria. VI. Et si ad tempus incertum relictus. VII. Et ne heres molestet usufructuarium. VIII. Etiam ab idoneo & divite. IX. A vidua nobili. X. A Fisco. XI. Heredes jussi pro legatario satisdare in favorem coheredis. XII. Non liberatur is, cui ususfructus purè, & proprietas sub conditione legatus. XIII. Cavetur domino proprietatis. XIV. Si alteri proprietas sit legata, alteri ususfructus, tam legatario quàm heredi cavetur. XV. Etiam usufructuario, si ususfructus duobus conjunctim legatus fuerit XVI. Si ei legetur, qui rogatus sit alteri restituere 64. a 787. seq. Cautio usufructuarii quomodo præstetur 65. & a 789. Si usufructuarius nec fidejussoribus nec pignoribus cavere possit, quid agendum? 65. & g d 789. In casu deficientis idoneæ cautionis, proprietarius legatæ rei retinendi facultatem habet, si usufructuario de annua solutione fructuum vel pecuniæ legitimè caveat 65. z 790. An usufructuarius in casu idoneæ cautionis deficientis usufructu privandus. ibid. Cautio hæc licet necessaria sit præstanda, si exigatur, non tamen est de essentia ususfructus, qui remitti potest 68. seq. pag. 793. seq. An usufructuarius amittat fructus post exactionem cautionis perceptos, an verò etiam ante cautionem petitam 68. e 793. Cur heres hanc cautionem remittere possit? 69. b 793. Testator usumfructum legans an possit remittere fructuario cautionem? 70. & a 793. seq. Hæc cautio usufructuario lege potest quibusdam remitti 71. 794. In servitute oneris ferendi hoc plus additur, quod debeat cavere reus de pariete reficiendo. II. In vendicatione rerum corporalium cautio non adhibetur. XIII. 47. g 837 Cautio num fidejussoria an pignoratitia, num promissio simplex in actione confessoria & negatoria super cautione de non amplius turbando, etiamsi in libello expressè non fuerit petita, pronunciatur. II. Si adversarius cavere nolit, juramentum in litem locum habet 52. d 84. i Cautio vel fit indiscretè, id est, nulla causa addita prior reus, posterior actor probare tenetur. II Nec inter mercatores cautio sine causa valet XIIX. 42. æ 1186. Debitor cautè agit, si cautionem exigit, quando creditori aliquid in solutum dat XX. 45. e 1. 1323. Aliquando cautione opus est in societate ratione damni & lucri XXII. 36. & a 1474. Si cautionem de solvendis impensis â conductore factis locator præstiterit, conductor finita locatione quatenus cedere cogatur XXIV. 11. 1682.

Cur hodie plus cautionis sit in re quàm in persona XLVII. 99. g (5. 7. 696. Ubi varia notatu digna de Cautionibus. Defensores alienæ litis quas Cautiones præstent. ibid. 106. g 703. & 109. z (1. 706. An & quando reus cavere teneatur. ibid. æ 706. Debitoribus est præstanda de integra solutione facienda XLIV. 21. pag. 225. Per fidejussores. ibid. a Per pignora. ibid.

Caupo.

Caupo ex receptionis facto rem cujusque salvam forem, obigatur. VI. 34. z 301. Caupones publico quodam ministerii genere fungentes, rem cujusque salvam fore, quatenus recipiant? IIX. 106. 503. Caupones unde & qui dicantur? 106. g 504. Caupo & tabernarius an sint diversa vocabula? 106. d 504. Naturæ, caupones, stabularii apud Scriptores Græcos & Romanos malè audiunt. 106. z 506. Si plures sint, qui cauponam exerceant, an singuli teneantur? 110. z 509. seq. Quæ circa cauponem & rebus receptis furto sublatis notanda sint? 111. z 511. Si res receptæ in caupona incendio perierint, an caupo â viatoribus actione de recepto conveniri possit. ibid. k 512. Datur actio negatoria utilis contra dominum, subditos suos cogentem & cerevisiam tantum in sua caupona emant. XIII. 53. th. (3. 843. & XXIII. 6. k 1500. Ex consuetudine pro precio hospitationis jus retentionis habent caupones in bonis hospitum. XX. 24. g 1. 1301.

Causæ Cognitio.

In iis quæ causæ cognitionem requirunt, omnes citandi quorum interest XXXI. 90. g (4. p. 609. seq.

Causa.

Causam justam litigandi habere creditur, qui pro se communem opinionem, vel duorum probatorum Doctorum Responsum habet II. 17. 70. Vel quando variæ sunt Doctorum opiniones, nec reperitur, quænam sit communis;

Source : BIU Cujas

nis: Aut si victus celebri Doctoris authoritate nitatur 27. e 71. Causa in realibus vel personalibus actionibus duplex est, remota & proxima. V. 39. b 264. In realibus actionibus sufficit, si causa proxima exprimatur. ibid. In causa materiali & genere actionis eligendo Advocatus cautus esse debet. ibid. Causa in materia conventionis vel denotat (1. causam impellentem, vel (2. dationem vel factum. VI. 6. b 275. & 9. g 277. & XXV. æ a 1725. Quid Doctores per varias causarum figuras intelligant. V. 31. d 294. Ex eadem causa proveniens abnutivum comprehendit etiam negativum 26. d 218. Causa nova quæ sit, ut concedatur restitutio in integrum. VIII. 7. d 426. Causa, quæ in judicium deducitur, vel est Ecclesiastica vel secularis, hæc vel est civilis vel criminalis. IX. 61. pag. 583. Causæ Matrimoniales vid. Matrimonium. Causæ spirituales vel Ecclesiasticæ certa regula non possunt definiri 57. e II. 572. Causæ in Consistorio tractandæ magnam partem mixtæ sunt 57. e III. ibid. Causa, quæ in judicium deducitur, est vel Ecclesiastica vel secularis, hæc vel civilis vel criminalis 61. & a b 583. Inter causas in judicium deductas quænam ordo servetur 65. & a 584. Si causa criminalis cum civili concurrit, prius de illa cognoscendum 65. & b 584. seq. Quomodo in causis executivis procedatur? 66. 585. Causæ & actiones summariæ tractandæ ex ordinatione judiciorum sunt discendæ 66. &c. 587. Quæ in Camera pro talibus sint habendæ? ibid. Finita & discussa dicitur causa, quando sententia mandata est executioni 68. æ 1593. De justa litigandi causa post litis contestationem, constare incipit 70. th. 598. In propria causa quatenus quis judicare possit vel non. 74. a 604. Causa justa quæ dicatur XI. 41. b 701. Causa vel est communis vel propria, ob quam emphyteusis finiatur 72. & 73. 728. seqq. Unius rei plures possunt esse causæ XII. 5. V. 740. Causa in constituenda servitute semper est exprimenda; aliàs enim non servitus realis, sed personalis quædam obligatio concessa videbitur XIII. 34. d 825. Fallit in nonnullis casibus ibid. 826. Causæ magnæ & arduæ, quæ? XVII. 34. æ III. 1098. Causa jure jurando judiciali decisa, ob perjurium revocari nequit. *vid. Perjurium.* Vocabulum causæ accipitur (1. pro titulo (2. pro lite (3. pro jure & conditione rei (4. pro commodo & emolumento, quod ex re provenit. (5. dicitur quæ id efficit, cujus est causa (6. pro contractu & obligatione XIIX. 3. a 1151. Causa alia est licita & honesta, alia illicita, turpis & inhonesta 3. d 1152. Causa turpis vel est naturaliter vel civiliter talis 21. a 1163. Causa nulla dicitur (1. quæ ab initio nulla est (2. si causa non sit secuta (3. si causa sit finita 47. g 1191. Causæ quæ producit civiliter obligationem quænam dicatur in contractibus innominatis? XXV. 11. & b 1725.

Cessante causa cessat effectus. XXXI. 92. 613. e. Omnis actus ex causa agendi interpretationem vel recipit. ibid. 94. l. (10. p. 619. Causæ quid. XXVII. 63. p. 155. & valde æquivocum ibid. a ejus significatus in materia usurarum vel fructuum proprius. ibid.

Causæ privilegiatæ.

Quænam sint? IX. 57. & 58. 571. seqq.

Causæ status, *vid. status.*

Causæ Vernicæ, *vid. Vernicæ causæ.*

Cautio Mutiana, *vid. Mutiana Cautio.*

Cedere, Cessio, Cessionarius.

Cessionarius vocatur Procurator in rem suam VII. 26. g 379. Cessionis actionum descriptio 26. d ibid. Cessionario suo nomine non competit rei vindicatio 26. e 379. Cessionarius in rei vindicatione nomine cedentis dominii rectè directâ actione agit, utili verò ex persona propria dominum quasi repræsentante XI. 6. & 1. 670. seqq. Cessione seu renunciatione Emphyteusis finitur 72. (3. & æ 728. seq. Cedere generaliter loquendo in rebus incorporalibus idem est ac traditio in corporalibus XII. 35. e 769. & XXIII. 78. 1599. Cessione domino facta amittitur usus fructus, cedente verò extraneo, i. e ei, qui proprietatem non habet, nihil agitur h. e cessio est nulla XII. 35. (3. 768. Quando nomen seu actio cessa est, cessionarius juramento manifestare debet, quantum re ipsa persolverit XVII. 83. æ 1149. Cessionarius, qui vice mutua convenitur, opponere potest compensationem ejus debiti, quod in ipsum per cessionem translatum est, modo lis contestata fuerit, vel saltem denunciaverit debitori cessionem sibi factam XXI. 15. (6. & m pag. 1392. seq. Compensatio, quæ cedenti objici potest, rectè quoque cessionario â debitore objicitur 25. 1392. Non potest plus juris transferri in cessionarium cedens quàm ipse habet 25. & v. x. 1392. seqq. Etiam ejus debiti, quod post cessionem â cedente contractum, compensatio cessionario rectè opponitur 25. & o 1393. seq. Debitori non obest præsentia & promissio se soluturum cessionario, cum debitum cederetur, quô minus uti possit exceptione. II. Cessionario potest â Creditore opponi exceptio SCti Macedoniani & Vellejani III. Ut & exceptio indulti moratorii IV. Exceptio juris jurandi, quæ cedenti obstat, etiam cessionario opponi potest 25. o 1394. Quod contra regulas & jus commune alicui competit, illud cedibile non est XXII. 4. d 1429. Cessæ per donationem aut emtionem actiones, non solvuntur morte cedentis, sed datur cessionario mortuo licet cedente actio XXII. 14. & th. 1447. Jus venditori ejusque heredi ex pacto de retrovendendo competens cedi quoque potest extraneo XXIII. 44. & a 1551. Jus retractus gentilitii extraneo cedi non potest 58. & a 1569. & 77. z IX 1599. Jus verò retractus conventionalis cedi potest extraneo 77. ib. Cessio nominum & actionum sine debitoris consensu valet, quod ad nomina & Instrumenta quoque extenditur 77. æ th. 1599. Cessio in rebus corporalibus idem est, quod traditio rerum corporalium 78. ibid. Obligatus est venditor actionis cedere actionem 78. 1599. Si nomen sit distractum, debitorem esse præstare quidem debet, non verò locupletem & idoneum, licet ignorans emtor minus idoneum debitorem receperit 78. & c. 1599. seq. Vocabuli cessionis varias in jure significationes notantur 78. b 1600. Cessio alia est voluntaria, alia necessaria, ubi personæ ad cessionem

coactæ

coactæ venientes recensentur. ib. Ut rectè fiat cessio, quæ requirantur? 78. b II. 1601. Cessit actionibus venditis, mandatam actionem directam consequitur emtor 79. 1602. Venditio actionis semel contracta & ejus cessio facta revocari nequit II. Si venditor eandem actionem alteri quoque venderet & cederet, in concursu primus præfertur 79, a 1602. In cessione actionis probare debet cessionarius, vel aliquando juramento confirmare, quantum re ipsa præsciverit 80. & z æ 1604. Num solo cessionis Instrumento sufficienter contra debitorem probari possit pretium? 80. z 1604. In quibus casibus Constitutiones de cessionibus actionum in l. penult. & ult. C. mand. locum habeant, & in quibus non 82. & b g d 1607. seqq.

Quænam Jura cedi possint. XXXVI. p. 428. z cedens omne Jus cedentis consequitur, eumque repræsentat. ibid. 11. p. 436. d Quid circa cessionem nominum, in specie ratione evictionis propter actiones cessas notandum, vid. XXVII. 23. in not. p. 94. sq. Quid circa Cessionem nominum in delegatione facta, ratione repetendarum usurarum cessarum, earumque novarum a delegato debitore petendarum vel non. v. Casum ib. 51. æ p. 128. Qui de hac materia ex professo scripsere, v. z p. 643. Cessio Nominum seu actionum quomodo differat à delegatione XLVII. 65. a 636. Invito debitore an fieri possit. b Ubi latè, quænam actiones cedi queant, vel non. 637. Effectus notabilis, quod Exceptiones, quæ obstetissent cedenti, obstent etiam Cessionario. g. plura circa hanc cessionem notatu digna vid. e p. 638. Prohibentur Cessiones malitiosæ in potentiores 66. 639. a b ejus effectus tam pœnales quàm cessionis cassatorii sunt. g 639. Quid sit actionis Cessio, quidve à litium redemtione differat ibid. d 640.

Cedere Bona. Cessio Bonorum.

Quid sit XLIV. 27. b Ejus synonyma. ibid. An cedant bonis omnes debitores obærati, & qui non habent, quo ære alieno se liberent. 28. p. 230. An obstet facta renunciatio hujus Beneficii. ibid. 9. p. 231. Quibusnam denegetur Beneficium hoc. ibid. e th. p. 231. sq. Cessio hæc non admittitur in causa criminali. 29. p. 233. Sed in debitis civilibus, salvis quatuor Circumstantiis, 1) ratione debiti liquidandi. b g 2) debitoris. 3) Creditorum, bonorum debitoris cofitendorum. 233. b

Bonorum Cessio coram quo Judice vel Debitoribus, quibus solennitatibus fiat quidve hodie juris, an in vel extra judicium fieri debeat. ib. æ p. 234. An debitor Creditoribus bona cedere teneatur, quidve ex iis sibi retineat. 30. p. 234. Non creduntur res ipsæ feudales, emphyteuticæ & similes. b g Sed tantum commoditas illis fruendi, idque quamdiu Debitor vivit, ibid.

vid. Bonorum Cessio.

Cenotaphium.

Quid sit? XV. 69. 954. An habendum pro loco religioso? 69. i 956. Differt à sepulchro 69. i III. ibid.

Censores.

Seu Æquatores debent esse intemeratæ vitæ & conscientiæ. XXVIII. 28. e p. 217. Debent conscribere æstimum coram defensoribus Civitatum. ibid. Unde sic dicti, eorumque officium. XXX. 45. a p. 473. quando creati.

Censuales Libri.

Regulariter Censuales Libri Nobilium & Dominorum ad instar privatæ alicujus scripturæ sunt. XXVIII. a p. 23. pag. 205.

Censuales Tabulæ.

Quid XXVIII. 28. e p. 216. Quidve circa illas conficiendas observetur ibid. & quomodo Census secundum æquitatem & proportionem bonorum indicendus vel æstimandus. ibid. Dicuntur etiam Æstima. it. Catastra, Descriptiones, Registra, Anlags-Steuer oder Einlags-Register. item Saal-Buch er.

Census.

Census qui regulariter perpetuus est, in re immobili constituitur III. 81. a XVIII. 148. Per census solutionem probatur dominium & subjectio XI. z IV (4. 685. Jus censiticum quid? 51. g 707. Cum Emphyteusi non confundendum, & quomodo differant. ibid. In dubio bona potius censitica quàm Emphyteutica præsumuntur ib. Census solutione probantur fines XIV. 55. m IX. 895. Census suppositius pro tributo & pensitatione præstandus est XXIII. 26. s pag. 1532. Census alius reservatus, alius constitutus, ubi illorum communia notantur 26. s ibid. Venditor prædii, qui in instrumento dicit uni tantum civitati deberi censum, cum tamen debeat plurib, de dolo emtori tenetur 111. a 1660. Contractus censualis descriptio XXIV. 35. b in f. 1718.

Censum emptor non imponere potest, nisi integro soluto pretio XVII. 58. æ p. 147. Nemo privatus alium pactis vel alio modo à Censu eximere potest. ibid. 24. 96. g (4. Qui non in solidum est Dominus, Censum constituit non ulterius, quam pro portione Dominii competentis. ibid. Census privatus quid. ibid. th. g 147. Dividitur ut sit Reservativus, Constitutivus, ibid. vel personalis vel realis. 58. p. 150. a Rebus mobilibus vel se moventibus tanquam facilè intereuntibus haud rectè imponitur Census. ibid. n. 2-9. De Consuetudine aut locorum statutis introducitur, ut Census seu reditus inter mobilia computentur. ibid. redempturus censum debet integrum redimere. 61. a p. 153. (5. quid, si quod in Censum datum, deterius factum, vel casu periit an nihilominus Census præstandus. ibid. 60. p. 152. a n. 4. 5. b An & quando Census annuus & totum Jus Censiticum præscribatur. ibid. lit. b.

Census projusta & genuina proportione imponendi sunt. L. 89. a 1263. quid ad Censum rectè ineundum requiratur. ibid. 89. g Quænam res sint objectum Census 90-1266. g d th. ubi, an forenses Censum præstare teneantur. 1267. Si quis rei suæ sit verus, alter vero quasi-Dominus, uter de illa re Censum solvere teneatur. 101. 1267. & a g d 1269. Ubi in specie de Emphyteuta.

Source : BIU Cujas

Centena. vid. Zent Gericht. *Adde Jus Praxandi.*

Centesimæ.

Usuræ à Justiniano introductæ. XXVII. 49. p. 122. Exempl. vid. p. 123. c

Cerevisia.

Contra dominum cogentem subditos suos, ut cerevisiam tantum in sua caupona emant, datur actio negatoria XIII. 53. th. (3. 843. & XXIII. 6. k II. 1500. Nobilibus cerevisiam conficere & vendere regulariter non licet, cum civium hæc potissimum sint commercia II. Si verò Nobiles Investitura vel Privilegio acquisierint, licebit illis intra districtum hoc jus exercere XXIII. 4. z 1497. Cerevisia vini appellatione non venit, eam tamen ad hostes exportare non licet 27. p. 1538.

Certum.

Vel incertum quotupliciter quid dicatur XLII. 11. a p. 143.

Cervi.

Sunt prorsus & omnino animalia fera, quæ libere vagantur, & ejus sunt naturæ, ut non nisi vi occupentur, & retineantur in custodia, adeo si custodiam illam evadant, redeunt in naturalem libertatem. XLI. 8. p. 94. a ibid.

Charta signata.

Stempel Papier / est de Regalibus. XXVIII. 31. p. 233. (2. est de solennibus Contractibus, quandoque etiam Testamenti, sub eodem effectu. XXXII. 10. e (7. 648. Quibus omissis actus ipso jure est nullus XXVIII. (3. p. 234. Quæ non sunt chartæ signatæ inscripta, sed tantum involuta, sunt rejicienda. ibid. (8.

χειρέμβολον.

Quid sit χειρέμβολον facere in l. 1, §. 3. circa fin. ff. naut. caupon. stabul. VIII. 111. 510.

Chirographarius, Chirographum.

Si creditor debitori suo reddiderit chirographum, an inter eos pactum tacitum de non petendo intercesserit: VI. 34. 298. XVI. 52. æ V. 1042. Redditio uni tantum chirographo, ex quo plures sunt obligati, unus iste tantum habet exceptionem pacti taciti VI. 34. & l 298. & 303. & 50. d 323. In chirographo obligationis jus consistit. 34. th. 303. Si apud debitorem reperiatur, præsumitur solutio, apud tertium custodiæ ergo depositum 34. i ib. Si plura sint Exemplaria penes creditorem, uno cancellato, non potest præsumi solutio. 34. k 303. XVII. 43. b 11. 1096. Constituere potest non solum in pecunia numerata, verum in alia re, & nihil interest, an in magna vel modica pensione consistat 56. a 711. Chirographum variis in jure gaudet appellationibus XVI. 42. b 1030. Chirographa causam continentia sunt utilia quidem, sed non una omnium est vis & effectus 47. a 1. 1033. Quæ debendi causam non continent, indiscreta & inutilia vocantur 47. a IV. ibid. XIIX. 43. æ 11. 1186. Chirographa, Brieff und Siegel / operantur executionem, nec istis aliæ quàm solutionis vel compensationis, vel quæ in convenienti probare queant, opponi possunt exceptiones 54. 1042. Chirographum quod nec recognitum vel justificatum est nullam facit probationem II. A debitore verbis expressis recognitum plenam fidem facit III. Pro cautela ad necessitatem recognitionis evitandam est, si ei debitor in Instrumento expressè renuntiet. IV. statutum valet, vel consuetudo, ut privato Instrumento planè credatur sine recognitione V. Curatori bonorum petenti recognitionem abjici potest probatio curatelæ prius facienda 54. a 1042. Chirographum sive cautio indebita condici potest. XIIX. 44. &). 1187. seqq. Chirographum sine causa scil. soluta pecunia, penes creditorem potest condictione sine causa peti 47. d & z 1191. seq. Sola chirographi redditio non liberat Debitorem 48. b 1192. Creditor tenetur chirographum edere, ut appareat esse cancellatum ib. per chirographum certa nomina intelliguntur, quibus pecunia mutuo data vel credita est XX 50. æ 1328. Chirographum vel instrumentum debitoris sine ejus consensu cedere licet XXIII. 77. th. 1599.

Chirographum in genere quid? XXVIII. 23. d p. 200. Quotuplex ibid. e th. Cheirographarius Creditor pecuniam alteri Creditori offerendo liberat quidem debitorem, sed non acquirit sibi hypothecam. XXVI. 34. 49. g d e Cheirographum cancellatum præsumtionem facit debitorem esse liberatum XXVIII. 17. a p. 187. 18. a p. 188. ibid. 33. z p. 237-239. passim. Cheirographi crediti & debiti substantialia & accidentalia, ut pro vero & probante habeatur. vid. ib. 27. in not. p. 211. ad §. 28.

Chirographarius contractus *vid. contractus chirographarius.*

Agenti ex chirographo non solùm opponitur exceptio non numeratæ pecuniæ, sed etiam per modum actionis de pecunia non numerata quæri potest, qui chirographum spe futuræ numerationis dedit XVI. 47. 1033. & XIIX. 38. 1180. Quid usu fori receptum in Gallia & Belgio? 49. a VI. 1034.

Chirurgia, Chirurgus.

Chirurgorum liberi inter infames aut levi macula notatos non sunt recensendi VII. 21. & a 372. Chirurgi alicujus atrocitas IIX. 12. i 433. Chirurgus ob imperitiam tenetur ex L. Aquilia XIV. 20. g V 867. Chirurgus qui benè quidem secuerit, sed curationem dereliquerit, omittendo in legem Aquiliam impingit 20. z 868. Dolores ab imperito Chirurgo vel Barbitonsore aucti non æstimantur ex L. Aquilia 26. g VI. 877. In opere chirurgico olim potissimum & mercenarium erat officium Medicorum XXIII. 3. 1491. Sub medicorum nomine quandoque etiam Chirurgi comprehenduntur XXVIII. 14. p. 185. (26.

Christianus.

An infideli & quali nubere possit, necne? XXIX. 28. c. p. 361.

Cicatrix.

Cicatricum aut deformitatis in libero homine vulnerato nulla fit æstimatio XIV. 14. 862. & 31. 879. An in fœmina nondum nupta, propter cicatricem non nisi cum majori dote inventura maritum, compensanda sit deformitas? 14. b 862. & 31. æ 880.

Cir-

Source : BIU Cujas

Circuitor.

Circuitores, Trödler / Umträger in re civili dicebantur; in re verò militari qui vigilias circumibant, & si qua emersisset culpa, renunciabant XX. 31. & b 1313. Hodie militiæ factus est gradus ibid.

Circulatores.

Qui dicantur, & si nocuerint, quomodo puniantur XLIIX. 87. a b 897. d

Circumforaneus.

Circumforanei maculatæ conditioni hominibus accenseri possunt VII. 20. z 371. Circumforanei feras secum ducentes, si illæ nocuerunt, datur contra hos actio extraordinaria, cum qua concurrit actio civilis ad damni æstimationem, nec non aliquando, si liber homo perierit, actio ædilitia in ducentos aureos XIV. 5. e z 857. seq. Unde dicti 5. d 858.

Circumstantia.

A circumstantiis actus morales accipiunt aliquid bonitatis aut malitiæ I. 1. d 11. Circumstantiæ minimæ in moralibus variant 2. a 11. Prout circumstantia facti, ita & juris decisio variat IX. 1. g 518.

Circumvenire.

Naturaliter contrahentibus circumvenire licet i. e. rerum hominumque natura & conditione non aliter ferente, XXIII. 19. & g. 1513. seq.

Citatio; adde In jus vocatio.

Semper peremtorie fieri debet. XXVIII. 44. p. 277. Olim una citatione emissa per intervallum decem dierum ad alteram deveniebatur, hodiè verò intra singulos terminos triginta dierum intervallum intercedere debet V. 4. a 225. seq. conf. XLV. 5. t. p. 420. Citatio & in jus vocatio confusim usurpantur 7. 227. Discrimen inter in jus vocationem & citationem notatur 7. a ib. Citatio secundùm jus novum quid sit 8. 228. & IX. 68. a 591. Si de partis petitione verè non appareat, num quid ad ipsius requisitionem facta præsumatur V. 8. d ibid. XXI. 51. e I pag. 1421. Citatio eorum, quibus singularis debetur reverentia, hodiè modicè & reverenter debet fieri, licet veniæ impetratio ab usu recesserit V 9. 228. Incarceratus cum Procuratorem mittere possit, hodiè citari potest 9. & d 228. seq. Citatio cum sit omnium actionum instituendarum, judiciique suscipiendi principium, & ad essentiam Processus pertineat, nec in notoriis omitti neque regulariter Princeps de plenitudine potestatis eam præterire potest 10. & a b 229. Quod exemplis declaratur 10. g 230. Sunt tamen casus jure excepti, ubi citatione non opus 10. d 230. An præsens sit citandus? ibid. XXVIII. 44. p. 277. (e. Non præcessa citatione reus ad respondendum, nisi in leviusculis, non cogitur, quod secus, si nuda præsentia & nulla responsio requiratur 10. 229. Judicis tamen in præsentia facta denunciatio pro citatione habetur 10. 229. Citatio hodie constat duabus partibus (1. conceptione, in qua requiritur, ut exprimatur nomen tum judicis tum partium, item causa, locus & dies (2 Executione, quæ expeditur commissione judicis, insinuatione citationis & relatione nuncii de insinuata citatione II. b g d z. æ. 228. seq. Quomodo communitas citetur? II. g 231. 1. Copia libelli secundùm stylum Cameræ, an sit inferenda nec ne? II. d ibid. Citatus ad certam causam, ad aliam respondere non tenetur II. & e 230. seq. Citationem illegitimam per comparitionem convalidari: Limitatur ibid. Utrum justus sive commissio illa â judice facta præsumatur, an Nuncio dicenti se ex mandato judicis citare, credendum sit? II. th. 232. Citatio quomodo expediatur in Camera & in foro Saxonico, ut effectum habeat II. th. k 232. v. XXVIII. 29. p. 222. (3. Citatio distinguitur in verbalem, quæ viva voce fit, aut literis, & realem, quâ ipsa persona apprehenditur 12. a b 234. Personæ, quæ apprehendi non possunt? 12. g 235. Verbalis iterum subdistinguitur in ordinariam & extraordinariam, seu edictalem, hæc tamen non nisi deficiente & verbali & reali locum habet 12. 234. seq. Quid circa edictalem citationem observandum, & qui eâ citari possunt 12. g 236. præcipuè in desertione malitiosa. vid. XXIX 54. a (6. 7. p. 401. Citatio per Campanam, vel verbi divini ministrum, vel vexilli erectione, in quibus casibus fiat 12. z 236. Citatio alia fit initio judicii suscipiendi causa, alia ad alios actus in judicio expediendos 12. 234. Citatio ad testes deponere & jurare audiendos necessaria, & quomodo rectè instituenda XXVIII. 44. p. 277. z & æ Citatio dilatoria & monitoria quæ? 12. th 237. Præterea citatio distinguitur in simplicem & peremtoriam, hæcque fit tripliciter 12. 234. & i k l. ubi aliæ divisiones notantur 237. Quomodo Princeps vel Commissarius ejus testes citare possit? 12. l. 237. Consistoria Elect. Sax. subditos Landsassiorum mediatè citare tenentur ibid. Num citatio extra territorium seu subsidialis verbis, an verò literis fieri debeat? ibid. Num judex, sub quo reus citandus degit, citantem judicem superiorem agnoscat: ita ut ad hunc appellari possit? ibid. An judices ambo citans & sub quo citandus commoratur, jurisdictionem propriam habeant, nec unus ab alio dependeat ibid. Citatio per comparitionem robur accipit 12. l 238. Effectus citationis duplex: (1. inducit præventionem (2. interrumpit præscriptionem 13. b 238. Adde (3. quod actus sine citatione gestus sit nullus; (4. quod perpetuet jurisdictionem judicis delegati; (5. facit in actione reali rem litigiosam 13. g 237. Citatio operatur in comparentes mulctam 14. & b 238. Citatus â judice incompetente si incompetentia fuerit notoria, comparere non tenetur, secus est, si adhuc dubitetur de incompetentia ibid. De praxi hodierna, nemo sine venia regulariter citatur 15. b 240. Citatis ad judicem liberum est in causis pecuniariis, an ipsimet, an per Procuratores comparere & litigare velint VII. 24. z 347. Citatio ubi insinuanda si citandus plura domicilia habeat IX. 26. a VII. 546. Citationes edictales quando locum habeant? 37. d 553. Citatio non minus in summariis quàm ordinariis Processibus observanda 66. i 586. In matrimonialibus & aliis summariis nunquam negligen-

Source : BIU Cujas

gligenda citatio II. In ſummariis, ubi in mora periculum, adverſus non citatos procedi poſſe III. Idem in ſummariſſimo IV. Et ubi notoriè conſtat 66. i 586.

Quod ſi redierit reus, ſed antequam ſe purgaverit, intra annum ſit mortuus, tollitur cauſa criminis, & bona hæredibus reſtituuntur. 94. a b g p. 1137.

Citra.

Vocabulum citra dupliciter accipitur (1. pro fine (2. pro præter VI. 68. e 339.

Civis.

Civis boni numerum explere paucis datum I. 1. g 11. Civis præclari virtus eſt poſſe præeſſe & ſubeſſe laudabiliter 16. a 18. Cives tam operâ quàm bonis ſuis tenetur adjuvare rem publicam 21. 21. Civibus onera & munera Reipublicæ ex æquo ferenda 21. g 21. Cives juſtos & bonos efficere leges intendunt, licet hunc finem non in quovis aſſequantur? 42. 31. Cives ejuſdem Reipublicæ quaſi ſocietate conjuncti ſunt 52. a 37. Civi opponitur extraneus II. 12. z 68. Civis ad Civitatis officium publicum electus tenetur illud recipere, ſecus in extraneo 42. e 403. Actio de recepto non datur adverſus cives qui cauponam exercent, ſed aliquos ex comitatu Principis in ædes ſuas recipiunt IIX. 110. d 509. Civis quis in pluribus locis eſſe poteſt IX. 26. a IV. 546. Civis Imperii ſi contraxerit alibi, non obſtante Privilegio de non evocando, ad forum contractus trahi poteſt 42. d 560. De civium juramento XVII. 20. a 1078. adde Juramentum. Civibus Hallenſibus Salinæ partim in Feudum ſunt conceſſæ XXV. 49. & a pag. 1766. ſeq.

Quis? quomodo conſequatur Jus Civitatis L. 49. p. 1226. Quænam in aſſumptione civis requirantur, ratione Perſonarum, ne ſint inhabiles 50. 1226. vel receptionis ipſius 51. 1227. a b g Quomodo apud Romanos Cives originarii incolæ & coloni differebant 52. 1227.

Civis Romanus.

In civis Romani caput injuſſu populi Conſules non potuerunt animadvertere IV. 10. g 160. Neque virgis cedere neque judicare 10. d ibid. Origo hujus juris 51. a 193. Noluerunt leges in civis Romani corpus per tormenta & ſupplicia confeſſionem extorqueri VI. 46. b 318. Dignitas civis Romani hodiè verè evanuit, reperiuntur quidem ab Imperatore & Pontifice hoc privilegio gaudentes, commoda autem eorum expiſcari non licuit IX. 15. a 536. Quibus juribus præ aliis gaudebant. v. XL. 36. 97.

Civitas, Civitatis Jus.

Civitatis & hominis idem bonum I. 10. b 16. Civitatis beatitudo ne infeſtetur, oportet Magiſtratum uti ſuppliciis & pœnis in facinoroſos 33. b 28. Civitates variæ ſunt in Imperio, aliæ Imperiales & immediatæ, aliæ Provinciales ſeu municipales & mediatæ II. 42. b 89. Civitates municipales ſeu Provinciales licet non gaudeant ſuperioritate tetritoriali, conceditur tamen ipſis aliquando à ſuperioribus ſtatuta condendi licentia 42. & b g 88. ſeq. add. Statura. Civitas ſine Magiſtratu idem ac homo ſine capite IV. 2. b 154. Cuilibet civitati partes tres ſunt neceſſariæ, Senatus, Magiſtratus & judicium 8. a 159. Civitas quomodo dicatur mori? VII. 44. d 405. Civitates gaudent beneficio reſtitutionis VIII 61. b 473. Quælibet civitas in Imperio Romano Germanico pro ratione juriſdictionis ſuæ determinata fora ſive judicia habet IX. 13. a 535. Jus civitatis Romæ fuit duplicis gradus, vel in ſupremo, vel remiſſiori; quibus in ſupremo jus civitatis competebat, habebant jus ſuffragii; quibus verò in remiſſiori, ſine jure ſuffragii erant 14. 536. Jus civitatis conſtitutione Antonini omnibus Imperii ſubditis datum. ib. Quod poſtea Juſtinianus ad liberos extendit 14. b 536. Jus civitatis, ubi pater civis eſt nanciſcitoris, qui in tranſitu vel alibi commorando natus 17. d 539. Jus civitatis, das Burger-Recht/ ac habitatio conjunctim certiſſimam probationem domicilii inferunt 22. 542. Civitatibus Imperialibus jus Auſtregarum non competit 59. m 581. Civitates ſibi vindicant incolas XI. 3. 666. Civitati pro re à Syndico ejus pecuniâ comparatâ conceditur rei vindicatio 6. & e 670. ſeq. Uſusfructus civitati relictus centum annis finitur, vel ſi hoſtile aratrum inducatur, pro mortua habetur XII. 33. & b 765. ſeq. Civitates quatenus ex mutuo obligentur? XVI. 18. & g e d & 19. 1006. ſeqq. Civitas accipitur (1. pro urbe. (2. pro certo perſonarum ſtatu vel conditione. (3. pro multitudine ſocietatis hominum 18. b 1006. Civitatum appellatione etiam pagi continentur. ibid. Civitas perpetuo exceptionem non-numeratæ pecuniæ opponere poteſt 51. a 1037. Sumtus, qui in civitatis commodum facti, per contributionem ad ſimilitudinem legis Rhodiæ præſtandi ſunt XX. 27. e 1308. ſeq. Filio familias ſi datum ſit mutuum à civitate, vel civitati à filio familias, in quo caſu ceſſet SCtum Macedonianum 57. s 1341. Civitas in quibuſdam caſibus reſpuit compenſationem XXI. 23. & a 1388.

An Civitates municipales gaudeant regalibus vel Jure Fiſci XXXVIII. 42. b 1086.

Civitates ſunt immunes à vectigalibus XXXIX. 48. p. 40. g ſq. Res Civitatum exemptæ ſunt uſucapioni à LIII. p. 176. Præſidis vel Magiſtratus officio incumbit proſpicere, ne ruinis civitas deformetur XLVIII. 31. p. 809. Civitatis homonymia; quid de Jure Civ. erant Civitates municipales L. 45. a 1224. An & quando Civibus liceat Civitatis Juribus reſignare 45. 1229. Niſi fiat malitioſè g Et ſub diſtractione certæ Portionis Patrimonii d ubi autores, qui de hac materia ex profeſſo ſcripſere An Civis invitus à Jure Civitatis expelli poſſit.

Clandeſtina.

Clandeſtinitas vel clam facti in Jure adeo odioſa ſunt, ut contra taliter inita militet præſumptio fraudis tam in Contractibus quam Matrimonialibus. conf. XXIX. lib. a p. 322. not. ib. Propter clandeſtinitatem nec ſpolium reddi &c. 26. æ p. 355. (3.

Clariſſimus, Clariſſimatus.

Clariſſimatus eſt tertius gradus dignitatum, qui gradus ſive ordines non jure veteri, ſed extractu temporis ſunt recepti IV. 4. a 156. Et clariſſimi ſunt omnes, qui honore Senatorio decorati ſunt, ubi etiam recenſentur, ibid. Clariſſimi & Senatores quale habeant forum? IX. 59. 574. Anaſtaſius Imperator vetuit ſuffragium exigi,

Source : BIU Cujas

cum patronorum filii in Clatissimorum Notariorum vel Advocatorum numerum recipiuntur XXV. 37. a n pag. 1746.

Clavium Traditio.

Jus clavium ad regalia pertinet III. 73. g 138. Licet viatori claves scrinii seu cubiculi, in quo res suas is recondit, tradiderit, caupo tamen liber non est ab actione de recepto vel ex quasi maleficio VIII. 117. & a 516. & iii z VII. seq. 511.

Clausula.

Clausulæ libellis adjici solent adjuvandi, supplendi, limitandi & declarandi gratia V. 39. b 264. In exordio litis adjiciuntur clausulæ (1. quod libellus afferatur non in forma libelli solennis, sed qualiscunque narrationis & petitionis (2. sibi intacta servat jura omnia & privilegia inprimis de se non adstringeudo ad probationem superfluam. (3. se nihil convitii vel injuriæ causa dicturum, sed secundùm jus & rei gestæ veritatem jurisque sui obtinendi gratia. (4. quod jura sua allegans, eo ipso se in petitorium intromittere nolit 39. b 264. seq. Clausulæ in facti narratione, qua actor conqueritur, (1. Si quidem reum amicè sæpius de solutione vel de restitutione compellasse, & præter spem nihil obtinuisse 39. e 265 Hujus clausulæ effectus & abundantia 39. e 266. (2. Salvo jure calculi, vel plus vel minus, prout probabitur: vel salvo jure superflui. ibid. Clausulæ, quæ conclusioni adjiciuntur, sunt (1. de reo legitimis remediis ad satisfactionem compellendo (2. cum pertinentiis, accessoriis, instrumentis, fructibus perceptis & percipiendis. (3. de damno & interesse refundendo. (4. de expensis litis refundendis. (5. omni meliori modo, via ac forma juris & statutorum, quâ fieri potest. (6. qua nobile officium judicis imploratur. (7. super quibus omnibus & singulis jus & justitiam sibi administrari 39. d 267. seq. Clausula, sine fuco, sine fallaciis, more majorum &c. quid significet? VI. 31. th. 295. Clausula, **allen getreuen Brieffes-Einhabern** cuilibet instrumenti possessori actionem acquirit 50. a 322. Clausula transactionis instrumento apponi solet: quod partes devenerint ad infra scriptam transactionem, conventionem, compositionem & pactum 56. g 333. Clausula satisdationis omnibus mandatis Procuratoris inseri solet. II. Clausula generalis quomodo mandato speciali inseratur? VII. 27. e 381. Clausula codicillaris testamento adjecta, testamentum pro inofficioso non habetur X. 36. 637. Clausula generalis idem operatur in testamento circa institutionem, quod clausula codicillaris 36. a ibid. Causula, pro se & suis heredibus XVI. 22. a IV. 1013. Clausæ, quod solutio quoque in similibus nummis fiat, qui illic locorum expendi possint, effectus 28. b 1017. Clausulæ in moneta usuali, & de moneta usuali quomodo differant 32. g 1021. Clausula generalis adhibita speciebus expressis, debet intelligi de aliis partibus scilicet minoribus, non majoribus XIX. 44. g ii 1261, Vim clausularum Notarii ut plurimum ignorant XXI. 10. e 1369. Clausula **bey Fürstl. oder Gräflichen Ehren/ Trauen und Glauben** non æquipollet interceßioni juratæ. XVII. 11. a 1056. seq. & XXI. 10. m 1369. Clausula **treulich und ohne Gefehrde** in contractu emtionis instrumento inserta, si de dolo appareat, potest contra venditorem institui actio ex stipulatu XXIII. 107. th. 1650. Clausula, Ego vendo tibi fundum ab omnibus oneribus liberum, quomodocunq; nominentur, non comprehendit onera usitata 109. th. IV. 1658. Clausulæ renunciatoriæ â Notario contractui ex consuetudine & stylo potius quàm expressa contrahentium voluntate adjectæ censentur XXIV. 17. th. 1702. Notariorum non raro nullius sunt usus XXVI. 20. æ p. 37.

Clericus, Clericatus.

Clerici Regulares unde dicti? II. 38. b 84. & IX. 58. g 577. Clericalis dignitas hodiè non est numeranda inter eas, quæ solvunt â patria potestate. III. 67. & d 130. Quomodo Clerici in privata Ecclesia ex priorum voluntariis oblationibus vixerint 71. g 135. Num Clericus jurisdictionem secularis judicis possit prorogare? IV. 59. e 197. & IX. 59. e 11. 578. Limitatur. ib. Clericorum exemtio neque jure Divino nec humano demonstrari potest IV. 59. e 198. Clericus de fuga suspectus etiam die feriato capi 12. d p. 235. Clericus Advocatus esse non potest VII. 14. b 362. An Procurator? 30. e 389. Clericus in loco beneficii, quod residentiam requirit, domicilium habet, alias secus IX. 23. & d 533. Clericus pluribus in locis domicilium sortiri potest 26. a 1. 546. Clericorum familia ob domini personam eodem privilegio fori gaudent 30. d 549. Clerici â foro domicilii sunt exemti & coram Ecclesiastico Magistratu conveniuntur IX, 38. 554. & 59. & d 574. seq. Clerici in loco contractus coram judice Ecclesiastico forum sortiuntur 42. a 560. Clericus ratione suorum bonorum judicem secularem habet 49. & d 565. Jure canonico specialiter cautum, quod dominus feudi cognoscat in causa Vasalli Clerici 49. d 566. & 59. e 578. Clericus venditor emtoris necessarius defensor, tenetur emtorem in foro seculari, ubi is convenitur, defendere 49. d 566. Si alter reorum sit Clericus, alter Laicus, an causa dividenda, & quilibet coram suo Magistratu conveniendus 56. b 569. Si quis lite pendente Clericus fiat, & ita privilegium exemtionis superveniat, in cœpto semel litigio permanendum est 56. z 211. 571. Clericus coram judice seculari reconveniri potest privilegio fori non obstante 59. e 1, 578. & 68. e VII. 592. Clericorum testamenta an immunia sint â querela inofficiosi X. 39. & g 638. Communiter quæstiones de sepulchris Clericis lac ac lanam adferunt XV. 81. b 966. Clerici â juramenti præstatione non excusantur XVII. 11. d 1057. & 17. & b 1065. Sed non properandum, nec rigorosè nimis exigendum, sed ratione personarum & circumstantiarum temperandum vel remittendum 17. g ibid. Clericorum cum filiis familias comparatio XX. 60. a 1. 1542. Clericorum salaria in peculium quasi castre referunrur, & quicquid intuitu ratione Clericatus consecuti sunt, non autem extra illud 67. a VII. & VIII. 1348. Clericis, an negotia exercere sit interdictum XXII. 20. a (4. 1454. An vicariam operam tabernariam exercere liceat? XXIII. 4. z 1497. Clerici ab actionum emtione & venditione jure civili non repelluntur, secus jure canonico 77. a XIII. 1597. Clericis artem campsoriam exercere est prohibitum XXV. 41. æ 1. 1731.

Source : BIU Cujas

Clericus atque ac Laicus in Testamentum ferendum productus debet testificari, non tamen cogi. ibid. (2. & quidem jurato XXVIII. 43. th. p. 270. Ita ut non sufficiat, si sub ea fide quam semel præstitit, alteri seu Ecclesiæ attestari vellet sed juramentum testis formaliter præstare debet; Clerici, ut testes coram quo judici sint examinandi. Ipsis conjugium omni jure permissum est XXIX. 30. a 365.

Cloaca.

Cloacæ immittendæ servitus quænam? XIII. 17. 807. In publico cloacam de novo extructurus, ab eis, quibus viarum publicarum cura est impetrare debet 17. g 807. Clocam, Latrinam aut Sterquilinium, sine vicini damno, in suo facere licet; ubi etiam de distantia loci. ibid.

Unde dictæ, quid, cur inventæ XIII. 17. a 807. XLV. 147. p. 380. a Quando interdictum circa illos locum habeat, quidve circa privatarum refectionem & purgationem notandum. ibid. e d Quid de Cloacis publicis Romanorum antiquis & nostris notandum. ibid. g

Coalitio.

Coalitione an & quando v. g. pars fundi avulsa ei, cui coalita acquiratur XLI. 27. a b p. 170. & 48. a b g p. 120. & quomodo coalitio probetur b

Codex.

Codex juris civilis Romani in linguam Gallicam est translatus I. 60. d 41. Codex Gregorianus, Hermogenianus & Theodosianus quando collecti, & à quo? 65. 52. Scriptores librorum juris 65. a, bid. Codex à Theodosio juniore editus 65. b g d 53. Codex Justinianus ex quibus confectus, & quando editus? 68. 55. Hic Codex dicitut novus ad differentiam veterum trium, & primus ratione & respectu secundi 68. z 56. Codex, repetitæ prælectionis quô hodie utimur, quando editus 68. 55. Habet XII. libros, & tituli novem librorum usque ad decimum solent allegari sine libris, reliquis adjici solet liber, 68. r 58. In hunc codicem Justinianus retulit etiam Quinquaginta Decisiones & alias post primum codicem, nec non Digesta latas Constitutiones 68. i & 6. 55. seqq. Codex propriè loquendo non derogat Pandectis, neque etiam leges Codicis aliis legibus Codicis derogant 69. & b 59. seq.

Codicillus.

Cui testamento clausula Codicillaris adjicitur, non habetur pro inofficioso X. 36. & a 637.

Codicilli quid sint XXXIV. 55. p. 837. a p. 838. Ejus variæ significationes & Synonyma, a Codicilli non minus ac testamentum ultima voluntas dicuntur 56. d 839. quot requirantur testes in codicillis g ib. 57. z p. 840. Ubi Privilegiati Codicilli z Codicillis alteri hæredi cohæres constitui potest e p. 838. Et legata relinqui. ib. Diminui & aufferri. ib. Codicilli sunt vel scripti, vel non scripti 56. p. 839. æ An omnes dicantur testamentarii, sive ante testamentum sive post sint facti? sunt vel veri vel subsidiarii. ib. Quinam ex illis aliquid capere possint b 839. Codicillos facere potest. qui jure Testamenti factionem activam habet tam ratione Personæ quam temporis, quo Testamentum facit. ib. d e u z. Quænam sint de forma Codicillorum. An etiam dentur Codicilli privilegiati, & quot in iis testes requirantur. ib. 57. z p. 840. Nullam solennitatem requirunt. ib. 58. p. 841. a (1. nec que ratione scripturæ vel subscriptionis p. 843. z (2. nec rogationis testium, e (3. nec habilitatis, sic mulier testis esse poreſt. ib. æ (1. an legatarius? æ (2. p. 842. An Pater? (4. an maritus? 5. p. 843. Ratione subsignationis testium & quomodo ea facienda. ib. 1. k 71. a p. 853. Codicillis hæreditas directo dari nequit, ut neque in privilegiatis causis locum habeant 59. a p. 844. Referunt se Codicilli ad hæredem directum, ante vel post illorum refectionem nominatum g Quid, si testamentum non valeat vel succedat hæres ab intestato g f 20. p. 852. ib. Clausula, si illud Testamentum non valeat ut Testamentum, valeat tamen ut Codicilli, quam variis sub formulis in jure effertur. ib. th. 844. Quis hodie hujus Clausulæ usus. An approbandus. ib. 1. An hæc Clausula omnibus Testamentis tacitè insit. ib. 51. b 52. à 2. p. 845. Quid sit Clausula Codicillaris 61. p. 845. a Dividitur in expressam. ib. vel tacitam ib. b Quemnam habeat effectum. ib. b d e Adjecta Clausula, ex voluntate Testatoris adjecta esse censetur 62. Notarius eam verbotenus exprimat 62. p. 846. Adjicitur vel imperfecto vel perfecto Testamento, & sub quo effectu. Quid si posteriori minus solenni adjecta, an prævaleat anteriori solenni testamento b p. 847. Cuinam Testamento valide & cum effectu adjici possit. ib. 65. p. 847. Quisve ejus effectus ib. b p. 848. & z & seqq.

Inter Affinia Codicillorum refertur Epistola Fideicommissoria de qua quid sit, it. quomodo à Codicillis differat. vid. 68. p. 850. Codicilli infirmantur vel per se, si testamentum fuerit infirmatum. ib. a Vel per consequentiam 70. p. 852. Codicilli sine Testamento sc. ab intestato ordinati, non vitiantur liberorum præteritione 71. p. 853. a. An æque ut Testamenta aperiendi. ibid. a (1. quæve remedia competant Codicillis relicta, ut consequamur. ibid. (3. p. 854.

Cœlibatus.

Num Matrimonio sit præferendus XXIX. 20. b 331. ubi pro & contra.

Cœmiterium.

Ad cœmiteriorum constitutionem requiritur juris canonici autoritas & consecratio Episcopi & contigua Ecclesiæ simul cum Ecclesia consecrata censetur III. 72. & b 136. Variæ appellationes & eorum origo 72. a ibid. Hinc apud Pontificios non tantùm religiosa, sed & sacra habentur 72. ibid. Hodiè apud Protestantes cœmiteria non confecrantur, autoritate tamen superioris hujus Magistratus Ecclesiastici cœmiteria constituuntur & de iis disponuntur 72. & d 136. In alterius Parochiæ cœmiterio sepulchrum eligere licitum 72. d 137. Si cœmiteria sunt contigua Ecclesiæ regulariter quilibet parochianus in sua parochia sepeliri debet 72. d 1. 137. Si quis ruri interitu moriatur, & absque periculo inde valeat exportari, in sua Ecclesia sepeliendus & 72. d 11. ibid. Cœmiteria publica ad Consistoria non ad oppidanum Magistratum pertinent 72. d 111. ibid. Locus religiosus fit illatione cadaveris, ita definit talis esse, si occupatur ab hostibus 72. d 11. p. 137. Jus sepeliendi quod in cœmeteriis

Source : BIU Cujas

riis exercetur ſimpliciter ad Eccleſiam ſpectat, & ab ea impetrandum lX. 57. g p. 572.

Coercitio.

Coercitiones ſunt mero & mixto imperio communes lV. 77. & a p. 209.

Cognatio.

Cognatio quid ſit? III. 26. & a p. 111. Cognatio accipitur latiſſimè, latè generaliter & ſpecialiter 26. b pag. 111. XXXVll. 26. a p. 1035. Ad quotum gradum uſque numeretur. ibid. d Et quomodo numeretur. ibid. 78. æ z p. 1037. Diſtinguitur in legitimam & illegitimam 27. a ibid. Quomodo Cognatio & Agnatio differant? 27. a ibid. Cognatis bona ſua relinquere nemo tenetur X. 9. p. 509. Cognatio quomodo probetur? 66. d p. 659.

Cognoſcere, Cognitio Cauſæ.

Delegata cognitio cauſæ, an etiam executio delegata ſit lV. 45. p. 185. Cauſæ cognitio ad integram reſtitutionem neceſſaria Vlll. 5. & a p. 423. An Dominus territorii poſſit ex officio cognoſcere de delicto ſubditi extra territorium commiſſo, eumque punire? lX. 47. a p. 564. Cognitio de ſpiritualibus cauſis de jure Canonico judiciis ſecularibus interdicta 57. b p. 572. Cognitio Secularibus ſuper cauſis Eccleſiaſticis de quæſtione facti non denegatur 57. z p. 572. Cognitio cauſæ in ordinariis & ſummariis Proceſſibus eſt neceſſaria, ut ſine ea ſententia lata ſit nulla lX. 66. l p. 587. Si judex in cauſæ cognitione nimium feſtinet, & ſententiam præcipitanter ptonunciet, ſententia planè nulla eſt XV. 16. b pag. 916.

Cognitiones extraordinariæ quænam dicebantur & quibus Magiſtratibus competebant. L. 85. a 1761. ſuper quibus rebus? 86. b

Coheres.

Inter coheredes datur actio familiæ erciſcundæ XV. 4. 904. & 6. pag. 905. Datur coheredis coheredibus 4. g V. 903. Pro abſente coherede peti poteſt curator 4. lll. ibid. Si quis pro coherede ab adverſario ſemel admittatur, licet poſtea heres non fuiſſe deprehendatur, facta ſemel diviſione propter authoritatem rei judicatæ non poteſt hæreditas ab illo, quem pro herede ipſe agnovit, repeti 5. 905. Limitatur s e 6. 905. ibid. Quando coheres rem communem ſuo & coheredum nomine vendit. & quidem mandato eorum, datur adverſus eum actio mandati; ſi ſine mandato, actio negotiorum geſtorum 9. g 909. Conventione privata coheredum, rectè fit diviſio, vel ſors adhiberi ſolet, vel ſecundum modum juris Saxonici major dividit, & minor eligit II. & a b g d e pag. 910. Ratione eorum, quæ uni vel alteri coheredum ex inſtituta diviſione obveniunt, alteri alter evictionem præſtare tenetur. 12. & a 913.

Coitus.

Omnis extra matrimonium eſt ipſo jure naturæ illicitus, ſive ſobolis procreationem reſpiciat ſive libidinis cauſa fiat XLIX. 24. p. 1000. Commniter coitus illicitus pro fine habet luxuriam a p. 1000. Quænam ex illicito coitu oriantur peccata. ibid.

Collaterales.

Eorum ſucceſſio inclinationi naturali maximè convenit, & quid ſecundum varia jura ſtatutaria ratione ſucceſſionis eorum juris. v. XXXII. 3. th. p. 627. Unde dicantur, & quomodo ſuccedant XXXVIII. 37. ſq. p. 1072. Et ad quem gradum uſque 36. g 1076.

Collatio bonorum.

Quid? XXXVll. g 933. Collationi bonorum non ſubjacet, quod datum eſt â parte per præceptionem X. 35. z 637. Quæ in collationem non veniant? XV. 8. p. 908. Ante hæreditatis diviſionem caute inquirendum, quis ad collationem obligatus. ll. Cum ſæpius non conſtet, quantum quiſque acceperit, juramentum deferendum eſt. lll. Si plures ſint heredes qui ad collationem tenentur, poteſt Inſtrumento diviſionis clauſula ſubjungi juratoria 8. p. pag. 908. Collationi obnoxius juramento, quantitatem revelare tenetur XVll. 83. æ lV. pag. 1149.

Collecta.

Quid? L. 66. b 1235. A collectis perſonalibus & realibus immunes ſunt Advocati Vll. 4. d pag. 349. Cauſæ collectarum ſummariè ſunt tractandæ lX. 66. r (1. 590. Collectæ præteritæ in controverſiam vocatæ non pertinet ad ſummarium proceſſum. ll. Neque præſentes, ſi non eminet damnum. lll. Neque ſi lis eſt inter contribuentes de debitis tanquam ſuis invicem oneribus 66. r 590. Collectas ordinarias & extraordinarias ſolvere tenetur uſufructuarius Xll. 24. pag. 579. Pro exactione collectarum & tributorum quæ actiones competant Xlll. 53. z pag. 842. Modus ille collectandi qui acciſiatum nomine venit, eſt onus conſecutivum contractus emti venditi XXlll. 26. s 11. pag. 1532. Onus collectæ impoſitæ tempore quo durat redimenti facultas, ſecuta revenditione ſpectat ad emtorem 45. k pag. 1555. Ob novas collectas & onera rei venditæ poſt venditionem impoſita, venditor conveniri nequit 109. th. 1. pag. 1651. Collectas rebus & perſonæ coloni impoſitas conductor præſtet XXlV. 19. a 11. p. 1704.

Quinam Collectas in ſpecie Provinciales imponere poſſint vel non L. 67. b g 12. 36. Collectarum cauſa eſt ſummaria, & quænam remedia contra moroſos Collectores competant. ibid. 91. d 1269.

Collegium, *vid. Univerſitas.*

Collegium unde dictum? lll. 77. a 143. Ejus deſcriptio. Differt ab univerſitate ut pars â toto. ibid. Collegia alia ſunt digniora, ut Eccleſiaſtica, Scholaſtica, alia in minori dignitatis gradu conſtituta, ut mercatorum opificium 77. a inf. pag. 143. ſeq. Jus concedendi collegia, corpora & ſocietas, Zünfften/ pertinet ad eum, qui ſummam in Republica habet poteſtatem Vll. 41. & e pag. 399. ſeq. Collegiorum tam Eccleſiaſticorum quam ſecularium ſpecies & enumerationes, ut & ſubdiviſiones 41. g pag. 400. Univerſitas & Collegium in jure promiſcuè uſurpantur. ibid. Collegium accuratè loquendo de conſociatione intelligitur unius artis, profeſſionis vel negotiationis. ibid. Collegia ut pro licitis habeantur, requiruntur. (2. quod ſit au-

Source : BIU Cujas

toritate Magistratus institutum & confirmatum (3. quod sint ad minimum tres personæ in uno collegio. 41. e pag. 400. Collegium semel constitutum licet ad unum decreverit, subsistit. ibid. Collegia per collegas ipsos, sive sint seniores sive juniores, de negotio in litem deducto non per syndicum vel Procuratorem jurare tenentur. XVII. 36. æ pag. 1089. Collegia etiam societatis nomine veniunt, & in quibus collegium â societate differat. XXII. 19. a 11. III. pag. 1452. Improba conventio est, ne quis in Collegium recipiatur, aut ex discipulo Magister declaretur, nisi promittat, post aliquot annos se non monstraturum tyronibus artem. III. Vel nisi det aliquod præmium immensum. IV. Idem, ne extraneus, qui jus civitatis sibi comparavit, in Collegium artificii, quod benè didicit, recipiatur. V. Non potest pactum, quod coctores, pictores, caupones & similes clam inter se statuunt, quoad proprium commodum in detrimentum Reipublicæ. VI. Idem, si opifices conveniant, ut extranei opifices, qui in sodalitate sua non sunt inscripti, in nundinis merces suas venum exponere non debeant. 67. m 1588. *add. tit. Opifex.*

Collegiis quando & quibus Legatum relinqui possit. XXXIV. 4. k l. p. 857. ibid. 88. b g 887. Quando Collegium collegiato succedat. XXXVIII. 42. e p. 1088. Ubi varia Collegia recensentur, an Collegium fisco, an hic illi, in successione præferatur. ibid. th. p. 1089. An & quatenus talia Collegia pro publicis habenda. Inter Collegas est juris communicatio. XXXVIII 28. 1. p. 218. Eorum Jura rediguntur ut plurimum in certas tabulas sive libros, quos vocant Zunfft-Bücher/ Innungs Articul. ibid. Huc pertinent literæ seu Testimonia Opificum. Germ. die Lehr-Brieff. It. Literæ, quibus opifices se cursum peregrinationis ritè absolvisse edocent &c. ibid. 219. Collegium absque superioris permissu initum est illicitum. XLVIII. 111. p. 937. Dividuntur in licita vel illicita. 938. Unde cognoscantur. ibid. Collegii semel extincti restauratio sine venia Superiorum fieri non potest. ibid. seq.

Collegium JCtorum.

Ad Collegium JCtorum expulsis Decem viris negotium interpretandi Leges XII. Tabularum pervenit. I. 63. o pag. 47. Quod etiam Collegium Pontificum dictum. ibid. In Germania hodiè sunt Scabinatus & Facultates juridicæ. ibid. & 11. 17. b pag. 70. In ambiguis acta ad Collegium juridicum decidenda remittuntur. 53. g pag. 67. An exemplo Assessoris, cujus imprudentia jus aliter dictum quàm oportuit, incidit in Edictum Prætoris Scabinatus, vel Facultas aliqua juridica de jure respondens, si iniquum jus dicat? IV. 83. z pag. 121.

Collusio.

Quid sit? vid. XL. 69. a p. 85.

Collybus.

Seu collybistica Symbola, das Wechsel-Geld / quatenus & quando soleat dari in contractibus cambiis. XXV. 43. pag. 1752. Hinc argentarii, nummularii Collybistæ dicti. 39. g pag. 1747. & 41. g 12. pag. 1751. Collybus alio nomine cambium vocatur. 39. g pag. 1747. Est etiam species numismatis. ibid. Collybum cambialem mercedem pretii dicunt. 40. a pag. 1746. Collybi descriptio & approbatio. 43. d pag. 1754.

Collyrium.

Unde dicatur? XLI. 38. g p. 113.

Colonus.

Colono uti usufructuario reservatur (1. actio furti (2. damni infecti. (3. finium regundorum. (4. unde vi XII. 19. z 755. Colonus si intra tempus locationis decedit jure contractus fructus ad heredes transmittit. 18. & k pag. 754. seq. Colonus si utatur opera malorum servorum, quorum negligentia villa exacta, L. Aquilia tenetur. XIV. 20. Colonus partiarius qui tertiam vel dimidiam partem fructuum, qui nascuntur in fundo, præstat juxta conventionis modum domino, der den Acker umb die Helffte bestellet / recedit quodammodo â natura locationis conductionis. XXIV. 5. & e pag. 1669. seqq. Coloni partiarii descriptio. 5. d 1672. Differentia inter contractum nominatum, do, ut facias, & nominatum locationis conductionis, quæ? II. Coloni veri & partiarii differentia, quæ? III. Differt â societate coloni & domini contractus IV. quomodo cum locatione & societate conveniat V. Qui agrum in commune quærendis fructibus accepit, societatis contrahendæ animo socius est, sed non colonus partiarius VI. Hic est pro sua parte fructuum instar domini, & casum fortuitum sustinet VII. Propterea hoc negotium est ambilaterale VIII. Propter obligationem l. 2. C. de rescind. vendit. utriusque remedium est IX. Judici facultas ex æquo & bono judicandi in hoc judicio competit X. Ex hoc contractu oritur actio P. V. XI. Dominus tradendo prædium nullam detentionem in Colonum transfert XII. Potest speciali conventione effici, ut Colonus possessor efficiatur XIII. Colonus partiarius colere debet suis instrumentis & sumtibus fundum XIV. Idem dicendum de semine XV. ut & fossas ad utilitatem necessarias purgare XVI. Expensas in rem perpetuæ utilitatis gratia bona fide factas â Domino repetit XVII. Idem dicendum de tributis & collectis, quas pro fundo partiario sibi concesso solvit XVIII. Decimæ de utrâque coloni & domini portione sunt præstandæ XIX. Colonus in fructibus adhuc pendentibus jus aliquod non habet, sed percipiendo suos facit XX. Adversus surripientes furti agere potest. XXI. Fructus immaturos colligere & vendere prohibetur XII. Fructus perceptos tempore collectionis partiri, & domino partem promissam præstare & domum deferre tenetur XXIII. Domino competit actio præscriptis verbis adversus colonum XXIV. Colono partiario de jure non competit beneficium competentiæ XXV. Jus Coloni partiarii non est personale, sed ad heredes transit 5. e 1672. seq. Ob propriam indigentiam locator colonum partiarium aut ejus heredem ante tempus expellere non potest 5. e XXVI. 1674. & 12. e 1686. Si mendaciis expulsus sit colonus, domusque alteri locata, ad interesse primo conductori tenetur locator & crimine stellionatus etiam conveniri potest, & conductor ita deceptus potest petere, ut immittatur in rem condnctam

Source : BIU Cujas

12. e IV 1687. Per colonum præjudicium possessioni insscio domino imponi non potest 18. a i 1703. Quando quis per Colonum possessionem amittat. XLII, 35. a 165. An Colonus possessione ejectus gaudeat Interdict. de vi & vi armata XLV. 103. m 349. Non potest novum opus nunciare. XXXIX. 5. p. 7. naturaliter non possidet, sed alieno nomine solum & in possessione, & nudam tantum detentionem absque jure vel dominii vel sibi possidenti habet. XLII. 7. p. 104.

Columba.

Columbarum victus innocens XIV. 3. k II. 855. Earum natura vera & victus naturalis. ibid. Num eorum damnum cum commodo pensandum? ibid. Quando jure datum est, ut columbas possit habere, quas mittat in agros, tunc nullo jure occidi aut capi queunt 3. k 855. Si in granario absumserit frumentum, utilis actio de pastu tribuitur. ibid. In judicium familiæ erciscundæ columbæ veniunt XV. 9. a 908. Nobilis qui bombardam in columbam emisit, unde tuguria rusticorum conflagrata, ex L. Aquilia condemnatus fuit XIX. 44. z II. 1262. Columbariorum locatio conductio est XXIV. 4. a 1665.

Quid? XLI. nostra animalia esse dicuntur, donec animum revertendi habent. De Columbis literarum portatoribus, & de Columba Noachi vid. XLI. 8. g p. 94.

Comes Palatinus.

Comes Palatinus mediatè ex concessione ab Imperatore facta legitimare potest III. 53. a 122 Si de Comitum Palatinorum potestate, quousque illa se extendat, certi esse volumus, inspicienda sunt illorum Privivilegia 53. g ibid. Ultra Nobilium spurios legitimandi potestatem se non extendere communior est Dd. opinio. ibid. Quibusdam Comitibus Palatinis concessa est potestas restituendæ famæ VII. 23. b pag. 375. Quandoque Comitibus Palatinis jus veniæ ætatis concedendæ speciatim indulgetur VIII. 53. b 463.

Commentatio.

Ejus descriptio XXII. 8. x. II. 1437. Alia est nuda, non obligatoria, alia non nuda & obligatoria ibid. III. Differt commendatio â consilio IV. differt â nuda assertione V. A laudatione VI. ut & â mandato VII. Locatio â commendatione incipiens & desinens cum mandato conditionali VIII. commendatio in se & absolutè considerata non includit obligationem IX. Neque literæ credentiales commendationem continentes X. Si is, cui commendatio facta, non intra terminos maneat, sed cum commendato contractum ineat, commendans non obligatur XI. Non tenetur commendator, si commendatum facultatibus laudaverit, qui in lapsu fuit XII. Etiam si sciens laudaverit non tenetur XIII. neque tenetur, si non in genere, sed in specie ad contractum commendaverit XIV. neque commendans tenetur, si filium, servum operarium &c. XV. neque si personam sibi ignotam commendaverit XVI. Commendator non tenetur, si commendatus deliquerit in eum, cui fuerat commendatus 8. x 1437. seq.

Commercium. *Adde Mercatura.*

In commerciis justitia correctiva observatur I. 19. 20. a Pro commerciorum differentia alia commercia sunt voluntaria alia involuntaria, & hæc sunt vel clandestina, vel violenta 23. a 22. In commerciis inter lucrum & damnum æqualitas observanda 24. a 22. Adversus turbantem in libero commercio vel negotiatione exercenda utilis actio negatoria datur XIII. 53. th. (4. 843. Commerciorum usus extra loca statuta cum hoste interdictus est & prohibitus XXIII. 4. & a 1495. Commercia cum chartis, scil. cessione nominum chirographorum Instrumentorum hodiè ampliora sunt quàm cum nummis 82. g 1608.

Comminationes.

In Jure quid, earum affinia, & an sortiantur eundem effectum. vid. XLIV. 12. a b p. 217.

Commiss.

Commiss quis dicatur? XXV. 43. d VII 1754. Si vocabulum hoc in cambialibus non legitur, ille, ad quem inductio â tergo vel in fine cambialium directa, solutionem exigere potest 43. d VIII. 1754.

Commissaria Lex, *vid. Lex commissaria.*

Commissio, Commissarius.

Qui commissarii hodie dicuntur, olim dicebantur judices â Principe dati VI. 45. 185. Sub commissione causæ cognitionis non continetur executio. ibid. An datus ad exequendum idem habeat jus cognoscendi 45. 185. A Commissario ad delegatum Principis validum ducitur argumentum 45. d 186. Commissionum natura est stricti juris 45. e 187. Utrum lite sive processu coram judice ordinario jam pendente commissio ad tentandam inter partes litigantes concordiam â superiore impetrata, processum suspendat? VI. 54. b 329. Commissarii possunt â judice deputari ad inspiciendos fines & terminos XIV. 55. z 893. seq. Principis Commissarius de connexis judicare potest absque secunda Principis jussione XXII. 9. g III. 1440. XXIIX. 43. g p. 268. (14. 15. Officii commissariorum finis. XXVIII. 43. b 1.) p. 267. Ordinarii qui? ibid. 2) eorum officium 3) & Jurisdictio. ibid. e z in vitus non cogitur sed excusare se potest. ibid. (7. 8. super quibus rebus in Camera Commissio fieri possit. (10. 11. 12. An officium suum subdelegare possint. p. 269. 18. sq. Quales sumptus ei pendente Commissione præstandi. ib. 271. 9. 12. 13. De Commissione ad perpetuam rei memoriam. vid. XXVIII. 43. p. 274. (18. 23.

Commissum.

Commissi pœna cessat in omni Emphyteuta moram celeriter purgante aut in futurum canonem anticipatò solvente XI. 73. i XI. pag. 732. Excusatur â commisso, qui canonem retinuit consentiente Domini Procuratore. 73. i X. ibid. Ex persona tertii cessat commissum, si extraneus nomine emphyteutæ domino solverit 73. i XII. ibid. Emphyteuta canonem offerens de Emphyteusi Ecclesiastica moram purgare potest, licet de jure civili secus sit; 73. i XIII. ibid. Jus jurandum de solvendo Canone præstitum, non facit, ut quis aliter excidat,

Source : BIU Cujas

excidat, quam juxta naturam contractus 73. i XIV. 732. Commissum in materia Vectigalium quid, quando res in commissum cadant. XXIX. 49. b p. 43. Quid si res bonæ malis mixtæ vel alterutrius mala fide deprehendatur, an omnes vel quænam in Commissum cadant. ibid. 50. & nott. p. 43. sq. Quisnam bona in Commissum cadentia consequatur. 51. a 44. Quid, si quis vivens juraverit de bonis censum debitum solvisse, post mortem tamen ejus contrarium arguatur, an ejus hæredibus bona tanquam in commissum venientia auferri possint. ibid. 51. & quænam Jura agendi & contra quem. ibid. b g d p. 45. Quænam bona in Commissum non cadant. v. 52. &c.

Commixtio.

Quid sit XLI. 43. p. 116. quomodo differat à Confusione ibid. a p. 117. & quænam pars rerum commixtarum cuique adjudicanda. ibid.

Commodare, Commodatum, Commodans, Commodatarius.

Verbi commodare duplex est significatio, generalis & specialis. & accipitur vel materialiter & objectivè pro re occupata, vel formaliter & operativè pro occupante XIX. 1. a 1222. Commodati descriptio 2. & a ibid. Commodatum & precarium conveniunt & differunt. 2. b ibid. Commodatum & mutuum pariter conveninnt & differunt 2. b II. 1223. Ut & cum locato 2. b III. ibid. cum deposito 2. b IV. ibid. cum mandato convenit & differt 2. b V. 1223. Personæ contrahentes sunt commodans & commodatarius 3. 1224. Quid commodato detur 4. 1224. Olim commodari proprie dicebatur pecunia, reliquæ verò res utendæ 4. b ibid. Res quæ consumitur, non rectè commodata datur, secus quæ non consumitur 4. b II. ibid. Jura aliena quid obtineat? 5. & a 1225. Qui rem sibi commodatam alteri sciens commodaverit, intuitu lucri, furti tenetur 5. e ibid. Forma commodati in quo consistat 6. & a 1226. Consultum est, ut commodans exprimat ad hunc usum, & ulterius non, rem commodato dedisse II. Finitô usu & tempore ut restituatur III. Qui usum destinatum & tempus transgreditur, furtum committit IV. Ut mora admissa dici possit, interpellatio non est necessaria 6. b 1227. In hoc contractu principaliter obligatur commodatarius, ex accidenti autem commodator, hinc oritur actio directa & contraria 6. æ 1227. seq. Obligatio ex contractu fluens principali in quo consistat? 7. & a 1228. Jure commodata præstanda sunt dolus & omnis culpa, non tamen semper, & excipitur casus fortuitus 7. & e z æ 1228. seq. Si conventum est inter partes, præstatur casus fortuitus II. Si commodatarii culpa præcessit casum fortuitum III. Si commodatarius interpellatus non restituat rem IV. Ut & ad ædes commodatas post lapsum temporis culpa incendio consumtas V. Si res æstimata datur, tenetur commodatarius de omni casu fortuito VI. si remisit rem commodatam per minus idoneam personam 7. l. 1229. Commodatarius rem commodatam, etiam nondum finito usu ejus restituere tenetur, quando dominus commodans inopinatum aliquod & ante non prævisum damnum incurreret, re sibi non statim restituta 8. 1229. Quid si uterque commodans & commodatarius simul re opus habeat, cujusnam conditio erit melior? 8. a 1230. Commodans tenetur recipere rem deterioratam cum pretio deteriorationis 8. b 1230. Limitatur 8. g ibid. Si res commodato datur, potest ab initio certa adjici æstimatio cum protestatione, & commodatarius cum protestatione se nolle retineri de periculo, sibi consulere potest II. Si quis rem commodatam deteriorem redditam sciens & videns absque protestatione recipit, damnum remisisse videtur III. Re deteriori reddita quomodo æstimatio fieri debeat IV. Si vera æstimatio haberi nequeat, licitum est actori jurare in litem 8. g 1230. seq. Commodatarius in casu ruinæ, incendii vel naufragii res commodatas suis tenetur præferre 8. & e z. ibid. An commodatarius culpam commissam â nuncio debeat præstare? 8. & æ th. ibid. Commodanti contra commodatarium datur actio directa commodati: quasi res pluribus in diviso sit commodata singuli in solidum conveniunt, sed unius solutione reliqui liberantur 9. & a 1232. Datur hæc actio obvarias causas 9 b 1232. Datur hæc actio directa etiam in heredem 9. 1232. Commodanti præter commodati actionem aliæ quoque competunt, quibus omnibus uti potest una eligendo II. Quomodo actio L. Aquiliæ cum actione commodati directa concurrat vel eam tollat III. Et quomodo actio furti? IV. Dominus in electione cessans, eam amittit V. Num commodans habeat rei vindicationem? VI. Res commodata commodatario vendita, donata, oppignorata &c. vindicari non potest secundum jus Lubecense & foro mercatorum 9. z 1233. secundario commodans commodatario quomodo obligetur 10. & a 1233. seq. Quibus casibus commodatarius damnum incurrat 10. & b 1234. Commodans quasnam nonnumquam expensas commodatario restituere teneatur 10. & d 1234. Commodatario ejusque heredi contra commodantem, heredemve ejus datur actio commodati contraria II. 1234. Concurrit cum hac actione contraria (1. rei vindicatio (2. actio ex stipulatu (3. actio furti II. a ibid. An jus retentionis & compensationis in commodato locum habeat? 12. & b g d 1235.

Commodatarius naturaliter non possidet. XLII. 7. p. 140. e. an eam rem, quam utendam accepit, alteri commodans, furti obligetur. XLIIX. 14. p. 758. d Commodatarius committit furtum usus, re commodata diutius utens, quam conventum ib. e furtum usus rei sibi commodatæ facit, licet gratis alteri usum rei concedat. ibid. p. 759.

Commodum.

Commoda jurisdictionis quæ? IV. 82. a 215. & XII. 17. g III, 753. & XIX. 52. g XI. 1272. Si commodum vel incommodum ex causa ad judicem pertineat, eum suspectum facit IX. 11, & b 530 Qui commodum sentit etiam incommodum sentiat XII. 23. a 758. & 20. 5. b 1283. Commodum & onus emtorem sequitur XXIII. 14. b & e 1508. seq. Commodum rei venditæ, ut & periculum statim, si perfecta est emtio, etiam si res nondum tradita, ad emtorem regulariter pertinet 94. b 1629. Quodnam datur commodum rei venditæ? 102. 103. & 104. 1639. seqq. Commoda alia intrinseca alia extrinseca 102. a 1639.

Com-

Source : BIU Cujas

Commodum compendium, *v. Lucrativa Causa.*

Commorari, Commoratio.

Quæ conjecturæ indicent animum perpetuo commorandi? IX. 24. & a 544. *adde Animus.*

Communi dividundo actio.

Hujus actionis definitio XV. 17. 917. Etymologia 17. a ibid. communio sumitur causaliter, formaliter, materialiter & effectivè. ibid. Et contrahitur vel cum societate vel sine ea incidenter. ibid. Ob incommoda, recipit divisionem II. Si de eâ conveniri non potest, constitutæ sunt actiones ad res dividendas, etiam invitis & absentibus III. Est remedium favorabile ad sedandas discordias 17. b 917. seq. Discordia communionis filia, ideo invitus in ea nemo manere cogitur 18. pag. 918. Fundamentum & causa hujus actionis est dominium & simul rei communio 18. 918. Ipsum negotium dicunt alii esse speciem transactionis vel contractum mixtum, alii innominatum, alii permutationis speciem 18. a 918. Ob hanc duplicem causam mixtis accensetur actionibus 19. 919. Et quia mixta est, in loco rei sitæ institui potest. 19. b ibid. Hæc eis actio, quibus res particularis, est communis 20. 919. Quomodo communio hæc intercedat, exemplis declaratur 20. a ibid. Si rem communem unus consortium totam vendiderit, altero insciо, integrum ei est, aut dimidium pretium exigere, vel evincere II. Si autem solam portionem ad se pertinentem distraxit, venditio revocari non potest III. Néque alteri competit jus protimiseos IV. Si duo divisionem desiderant, reliqui in communione persistere possunt 20. b 920. Non solum dominis, sed etiam aliis jus in communi re habentibus hæc actio datur 21. 920. Non licet provocare ad divisionem rei communis, si per eam res fiat ad usum inhabilis 21. z 922. Datur duplex judicium 22. 922. Inter condominos majores & minores, vel alii, qui animi vel corporis vitio laborant, ut cœci, surdi, muti, tutorum & curatorum autoritate divisio fieri potest 22. a I. IV. VII. & VIII. 923. Major factus ratihabitionem expressam vel tacitam ultra quinquennium non potest impugnare 22. a III. ibid. Adolescentes & minores sine Decreto prohibentur, ut & is, qui veniam ætatis impetravit 22. a V. VI. 923. Quid hac actione petatur? 23. 923. Modus dividendi 24. 924. In re communi præstationes personales petuntur, ratione ejus, quod aliquis propter communionem gessit 25. ibid. In re communi nemo Dominorum jure facere quicquam invito altero potest; in re enim pari, potiorem esse causam prohibentis constat 26. 924. Ampliatur hoc dupliciter & limitatur quadrupliciter 26. a 925. Remedium Prætoris de damno infecto cavendo condomino adversus condominum non competit II. Si unus ex sociis prohibet quod interest fieri, prohibentis non est melior conditio ibid. Quæ huic actioni non obstent? 27. 925. seq.

Communio rei.

Nec pactum jure jurando confirmatum de manendo in communione obstat divisioni ejus XV. 11. æ III. 911 & 27. 925. Pater licet communionem liberis ad tempus injungere possit, non tamen locum habet quoad legitimam 11. æ IV. ibid. Communio rei quid sit? 18. & a 918.

Compascui jus, die Koppelweide.

In jure compascui præfertur ille cœteris, ad quem fines & proprietas spectat XIII. 26. æ 11. 815. Hoc jus à jure pascendi quomodo discernatur & describatur 27. & g 816. Quale jus compascuis fundis acquiratur, & quatenus ab una parte volente revocari possit II. In compascuis nulla procedit præscriptio 27. g 816. Etiam si inter socios per recessum aliquem termini certi ita sint constituti 27. g 817. Habet tamen præscriptio locum, quando nova supervenit causa, quæ servitutem inducere possit 27. e ibid.

Compassus Literæ.

Unde nomen habeant. XXVIII. 43. d p. 269. Illorum synonyma. ibid. sunt speciales vel generales. ibid. p. 270.

Compensatio.

Compensatio doli & culpæ non est, sed doli cum dolo V. 27. a pag. 249. In negotiorum gestione damnum cum lucro compensatur VII. 50. b 409. Compensatio ut obtineat effectum suum, oportet debitum, quod compensatur, simile esse, ejusdemque privilegii & rationis XI. 12. d 1235. Compensatio propriè dicta quomodo in commutato admittatur XIX. 12. 1234. seq. Commodatario non datur beneficium compensationis 12. d 1235. Utile est in actione commodati renunciasse compensationi, ut æstimationem rei integram actor consequatur II. Quando compensatio sumitur pro retentione perpetua locum non habet compensatio: si autem pro retentione corporali, locum habet 12. e ibid. Compensatio subditis non debetur, si desit, unde damnum resarciant XX. 27. a 1. 1307. Neque si quid est quod privatim illis imputetur ibid. Compensationis definitio XXI. 13. g æ th. 1376. seq. Vocabuli etymologia 13. b 1377. In significatione vulgari sumitur pro æquatione rerum diversarum vel earundem, in juridica vel latè vel strictè. ibid. Hæres compensationem objicere potest 13. z 1376. Compensatio fundata est in justitia universali & particulari II. Dispescitur in necessariam & voluntariam III. Res quæ in compensationem necessariam & voluntariam veniant? IV. Compensatio differt à confusione 13. th. 1378. Inter quas personas procedat 14. & a 1378. Excommunicatus etiam potest objicere compensationem 14. & g ib. Compensare possunt ex persona alterius, qui ipsi non contraxerunt, neque invicem sibi obligati sunt 14. o 1379. Regulariter omnia debita inter se compensantur 15. & a 1379. Locum habet compensatio in dote 15. & d ibid. Non verò in criminalibus sive judicio criminali, nisi forte pœna sit pecuniaria & Fiscus vicissim condemnato debeat 15. & z 1379. seq. Per quælibet debita tum ex obligationibus, tum ex jure in re seu actionibus realibus provenientibus fit compensatio, licet naturaliter tantum debeatur, etiam ex una tantum parte, & ex altera civiliter 16. & a 1382. Sicut illud debitum civile, quod per exceptionem perpetuam

Source : BIU Cujas

petuam vel temporalem perimi potest, in compensationem non venit; ita etiam illud debitum naturale, quod per exceptionem eliditur, vel cujus civile planè non assistat, nec effectum habet compensationis 16. & de 1382. sq. Ut compensatio debitorum locum habeat, requiritur. (1. ut res ejusdem generis debeatur, non certa species 17. & b 1382. & 18. de 1384. Ex identitate & paritate rationis admittitur compensatio II. ut & si ex una parte est quantitas simpliciter, ex altera, quæ instar speciei debetur III. Si ex uno latere debetur quantitas simpliciter, ex altero quantitas vel species alternativa, non procedit compensatio 17. d 1383. specie diversa proprie non compensantur 18. & g 1384. *add. species.* Quomodo in actionibus in rem compensationi sit locus 19. 1385. Requiritur, (2. ut debitum, cujus compensatio objicitur, sit certum ac liquidum 20. & a 1385. Exceptio compensationis de jure Saxonico tantum confessione aut Instrumentis, non per testes probanda, nisi in processu ordinario forte exceptione compensationis utamur 20. 1385. In processu executivo reus non potest debitum compensandum conscientiæ actoris committere 20. æ 1386. Requiritur (3. Ut debitum compensandum sit purum & statim exigibile unde in diem aut conditionem delatum compensari nequit 21. 1386. Quod purum est, id ob præjudicium tertii compensari nequit 21. b III. 1386. Nec fors in annuis reditibus. ibid. *adde fors.* Requiritur (4. ut is, qui convenitur illi ipsi, qui ipsum convenit, vicissim debeat ex eadem vel dispari causa 22. & a 1387. Nuda facta non recipiunt compensationem. II. Uti compensatio factorum cum factis non admittitur, ita nec facta pro factis solvi possunt 22. g ibid. Compensatio adversus fiscum & Rempublicam certis casibus non datur, extra istos casus autem locum habet 23. & a 1388. Neque datur compensatio adversus depositum 23. & r 1388. seqq. Nec procedit compensatio inter creditum debitumvè pupilli, & id, quod tutor proprio nomine vel credidit vel debet? licet tutor qui nomine pupilli convenitur, simul sit creditor ejus, qui agit, & debitor pupilli 24. & d 1391. Neque reus compensationem marito objicere potest, quod ipsi debet uxor. II. Neque valet inter cives creditores & illorum debitores, qui civitatem quidem, sed non ipsos cives sibi habent obligatos 24. d 1391. Fidejussor ob debitum principalis debitoris compensare potest etiam hoc tacente & invito 25. & a 1391. seqq. *adde Fidejussor.* Si debitorem suum pater familias conveniat, cui filius ejus, qui in potestate est, vicissim debet, admittere debet pater peculiotenus compensationem, scilicet cum agit pater ex persona propria, vel ab alio conveniatur 25. & æ 1392. seq. Certis in casibus etiam pater totius debiti compensationem admittere cogitur. ibid. Similiter filius familias quando adversus eum agit, quæ patri ipsius debeatur, compensat, modo caveat, patrem suum ratum habiturum. ibid. Aliter se res habet, si filius fuerit emancipatus 25. 1392. Objicitur etiam compensatio heredi debitum hereditarium exigenti, ejus quod ipse ex proprio contractu debet: & vice versa compensatio est inter debitum, quod defunctus contraxit, & quod heredi proprio nomine debetur, confecto licet Inventario 25. (4. 1392. De compensatione inter correos, *vid. Correus.* Inter Tutores. *vid. Tutor.* Compensatio non personæ, sed rei seu debito cohæret 25. (6. 1392. Modus, quô fit compensatio 26. 1395. Opponens compensationem debitum fatetur. II. Qui adversarii debitum non fatetur, simpliciter compensationem non opponat 28. g 1397. Quodnam sit officium judicis in compensatione? 29. 1397. A compensatione differt retentio 30. & a 1497. & 19. 1385. Retentioni magis favetur quàm compensationi 31. a 1398. A compensatione differt reconventio 32. 1398. Exemplum compensationis damni & lucri XXII. 29. 1465.

Competentia.

Competentia Judicis. *vide Judicis competentia.* Competentiæ beneficium competit filio familias, si non est patris heres in solidum, in certis tamen casibus illô non fruitur XX. 48. seq. 1325. Competentiæ beneficium est personale, adeoquè non transit ad heredes filii 49. & g 1325. seq. Neque ad fidejussorem pertinet II. Si sententia lata est in defunctum, heres tenetur in solidum, si sententia in solidum est lata; si autem in id, quod facere possit heres, ultra non tenetur 49. g 1326. Competentiæ beneficium etiam competit socio ex actione pro socio condemnato sive societas sit universalis sive particularis XXII. 37. 1447.

Comprivigni.

Nuptiæ inter eos an licitæ. vid. Casum. XXIX. 33. a p. 367. & ex professo. ibid. 52. (2. p. 387. n k m

Compromittere, Compromissum.

Ex compromisso datur actio, ubi sententia circa stipulationem approbata est vel expressè per subscriptionem partium, vel tacitè per lapsum decem dierum VI. 20. z 2 85. Compromissi descriptio VIII. 95. b 493. Crbitratores differunt ab arbitris compromissariis 96. th. 495. Qui compromittere possint? 98. a 496. Compromittere qui prohibeantur? 99. a 496. Per compromissum quomodo constituatur arbiter, & super quibus causis possit compromitti, vel non 100. seq. 496. seq. Requisita formæ essentialis compromissi quæ? 101. a 497. Notatur de pœna adjecta compromisso, quod nihil intersit, an sit certa, an incerta. II. Quantitate, an major sit vel minor quàm res. III. An consistat in pecunia numerata, an alio vice pecuniæ 101. c 496. Forma accidentalis quæ 101. th. 498. Scriptura in constituendo compromisso, an commodum habeat, nec ne? ib. Plenum compromissum quotupliciter dicatur 102. a 498. Effectus compromissi quis sit 103. & th. 499. Compromissum quomodo solvatur 105. & a 502.

Computatio.

Graduum generaliter quid? earumque partes & modus computandi declaratur XXIX. 44. a p. 377. Vel Civilis cujus regulas. vid. ibid. Vel Canonica cujus regulas quoque. ibid. reperies. Ut à melior & in computatione gradum receptum. Regulas ultentres communes tradit. ibid. 46. in not. An & quatenus circa illam dispensare possit? ibid. 49. p. 383-385. vid. Dispensare si de facto contra illam initum Matrimonium an dissol-

Source : BIU Cujas

dissolventur & quomodo partes puniendæ, ibid. 50. pag. 385-387.

Conatus.

Quid sit XLIIX. p. 722. An in foro soli ordinaria vel quali pœna puniendus. ibid. An non in Criminibus publicis punietur. b 725.

Conclusio.

Ex conclusione totus æstimatur libellus 39. z 266. Inepta conclusioni narrationi aptæ adjecta viriat libellum. ibid. Conclusio vim totius libelli in se continere debet. ibid. Conclusio secundum diversam naturam actionum concipitur & in actione reali, personali, universali, generali &c. ibid. Conclusio non est necessaria (1. coram Principe (2. in Criminalibus (3. in causis Ecclesiasticis (4. in omnibus, in quibus judex defectum officio supplere potest. ib. Clausulæ, quæ conclusioni adjici solent. *vid. Clausula.* Conclusio causæ controversæ est submissio ad decisionem IX. 70. 594. Ejus descriptio 70. m 599. Verba conclusionis quæ? ibid. Conclusio vel est expressa vel tacita 70. m ib. Tacitè in causa censetur sex modis conclusum esse. ibid. Alia est conditionalis seu eventualis, alia generalis, alia specialis. ib. II. Parte altera concludere nolente Judex in contumaciam ex officio post dilationes daras pro concluſa acceptate & pronunciare potest III. Causæ octo, in quibus non concluditur IV. Conclusio facta in causa principali non impedit productionem Instrumentorum in causa appellationis V. Ubi animarum periculum vertitur, possunt post conclusionem accipi probationes VI. Conclusio non obstat productioni Instrumentorum ob evidentem rationem. VII. Post conclusionem potest fieri probatio per evidentiam rei & occultorum inspectionem VIII. De novo sine culpa & malitia reperta Instrumenta produci possunt post conclusionem. IX. Quando conclusio in causa fuit revocata expressè vel tacitè, productio fieri novorum Instrumentorum. X. Negligentia judicis omissa, tollit conclusionem. XI. Clausula salva reproductione scripturarum prodest aliquid post conclusionem fieri. XII. Instrumenta partibus præsentibus & non contradicentibus post concluſam causam producuntur. XIII. Testes sine juramento aut interrogatoriis examinati, post conclusionem possunt iterum examinari. XIV. Causa ardua, favorabilis vel nova emergentia rescindunt conclusionem XV. & XVI. Terminus præfixus & elapsus causam pro concluſa efficit. XVII. Clausula si quid novi &c. conclusioni adjecta rescissionem & ulteriorem probationem instrumentorum admittit. XVIII. Judex ex officio recusare potest conclusionem. XIX. Rescissio conclusionis petitur per restitutionem in integrum ex clausula generali. XX. De negata rescissione conclusionis, potest appellari, supplicari aut leuterari 70. m 599. seq.

Concubina, Concubinarius.

Concubinatum, digamiam & polygamiam Deus toleravit, I. 58. k 42. Concubinæ & concubinarii ab honestate recedentes macula levi famæ laborant VII. 20. z 371. Ex concubitu sponsi cum sponsa nato, non accedente ob mortem alterutrius, benedictione sacerdotali, legitima debetur ex patris & matris testamento, alias in officium dicere potest X. 16. 617. Concubinarii si uxorem habent, personis turpibus annumerantur 16. g 619.

Quid sit XXX. 85. p. 507. Quomodo differat ab uxore 87. Concubinam an & quis & sub quibus solennitatibus legitime in Matrimonium assumere, possit XXIX. 28. th. 326. An quid donare possit XXX. æ p. 448.

Concursus actionum.

Quamvis interdum actio depositi vel locati cum actione de recepto concurrat, attamen hæ ratione originis sunt civiles, illa ex Prætoris Edicto præfertur VIII. 108. a 1. 507. Actio de recepto est actio ex quasi-maleficio exercitoris, concurrunt cum actione furti ex L. Aquilia 118. 516. Sed una instituta altera uti non potest. ibid. Quomodo & quando actio de pauperie cum aliis actionibus concurrat XIV. 15. 863. Si actiones merè pœnales plures concurrant ex diversis factis & delictis, omnibus experiri licet; & quomodo hæc Regula intelligenda 15. b 863. Actio legis Aquiliæ concurrit cum actione commodati electivè & consumtivè 27. g 878. & XIX. 9. z 11. 1233. Quomodo cum actione pro socio electivè, ut & cumulativè & simultaneè XIV. 27. g 878. Actio L. Aquiliæ cum actione & L. Cornelia cumulari potest, ut & cum actione furti. ib. Et quomodo cum se ipsa cumulativè 27. g 878. Si præjudicialis quæstio dominii cum actione finium regundorum concurrit, possessionis controversia prius decidenda est 52. d IV. 891. Cum actione de constituta pecunia concurrit, electivè actio principalis cui accedit, & alter alteram non nisi solutione facta perimit XVIII. 80. 1219. Cum actione de peculio concurrit de in rem verso, quod jussu, institoria & alia XX. 72. g 11. 1351. Concurrit cum actione depositi directa actio (1. de recepto (2. furti (3. condictio furtiva (4. L. Aquilia actio (5. ad exhibendum (6. rei vindicatio (7. injuriarum, (8. mandati (9. præscriptis verbis (10. Locati XXI. 42. æ VI. 1413. Cum actione pro socio concurrit aliquando actio ex emto vendito, ita ut electio actori competat, & rem velit instituere XXII. 29. 1476. Concurrunt cum actione æstimatoria aliæ actionis, ut actio ad exhibendum, rei vindicatio, condictio furtiva, & L. Aquiliæ actio XXV. 8. a XI. 1724.

Concutere, Concussio.

Ad pœnam concussionis tenetur officialis, qui metu aliquid extorsit XIIX. 28. b 1. 1171. Propter metum concussionis de jure civili Magistratus in ea provincia, cui præest, quid emere nequit XXIII. 3. 1490. Jure divino & humano in personas, quæ politica potestate pollent, cadit concussionis præsumtio 3. g IX. 1491. seq. Pœna concussionis quæ? 3. & d 1490. seqq. Quid? XLIIX. 93. p. 910. Quomodo differat à corruptione. ibid. Hoc delictum quomodo coerceatur 94. 911. ab

Condemnare, Condemnatio.

Condemnatio absque Citatione non valet IX. 68. a 591. Pluralis locutio dividit condemnatio in partes viriles XIV. 25. z ii 876. Si una sententia plures ad pœnam sint condemnati, ad illam unusquisque in solidum tenetur. ibid. Quomodo intelligendum, reum condemnandum esse, quantum juratum in litem fnerit? XVII. 67. g pag. 1122.

Source : BIU Cujas

Condicere, Condictio.

Non datur condictio incerti seu possessionis, si quis rem non deductis expensis restituat XI. 36. 698. Condictio sumitur vel generaliter, & tunc denotat quasvis actiones in personam, vel specialiter, & sic dividitur in condictionem certi & incerti XVI. 38. 1024. XIV. 2. g 1151. Condicere undè dicatur, quid sit, & quomodo accipiatur XVI. 38. a 1024. Omnis condictio est actio in personam, sed non è contra 38. g ibid. Accipitur (1. pro actione personali, & (2. pro illa actionis specie, quæ res nominata est, nec in factum 38. g 1026 Ejus descriptio, 38. d ibid. Quid specialius significet. II. Ejus origo ex æquo & bono, vel etiam stipulatione. ib. Condictio alia est generalis, alia specialis. II. Hæc condictioni certi tantum potest applicari. III. Condictio generalis incerti in jure non datur 38. d 1026.

Condictio certi comprehendit tanquam genus omnes actiones, quibus certum petitur, ac proinde tot sunt condictiones certi, quot contractus, quibus certum debetur, 39. 1027. Ratione materiæ seu causæ quomodo dicatur generalis. II. Utilitas in quo consistat. III. Est triplex. IV. Quod deficientibus aliis sibi locum vindicet, 39. g 1027. Condictio certi ex scriptura describitur, 46. g 1. 1033. Condicere prisca lingua est denunciare, XVIII. 2. 1150. Condictiones largè acceptæ prædicantur de omnibus actionibus personalibus, strictè autem tantum de iis, quæ conductionis nomen quasi proprium sibi fecerunt. II. Differunt condictiones ab actionibus personalibus. III. Condictiones specialiter dictæ, quid? 2. b 1150. seq. Condictio oritur vel ex vero, vel quasi contractu, vel ex quasi vel proprio delicto 12. 1150.

Condictionis causa data causa non secuta descriptio & ejus fundamentum 3. & æ & 4. 1151. seq. Si causa absolutè habetur pro impossibili, cessat repetitio. II. Causa debet esse alteri cognita, & â dante expressa. III. Condictio civiliter in certo casu accipitur 3. d 1152. Condictio ob causam datam, causam non secutam, quandoque simpliciter condictio dicitur. II. Dividitur in condictionem certi & incerti, in directam & utilem 3 æ 1152. Verbo dationis etiam sub modo donatum comprehenditur. II. Ut locum habeat hæc condictio, requiritur, quod ignorans quis dederit, 4. a 1152. seq. Condictio causa data causa non secuta locum non habet in contractibus nominatis 4. b 1150. Hæc condictio ut competat, requiritur (1. datum esse aliquid ob causam futuram honestam, & quidem expressam non animo retentam, (2. Causam illam non esse secutam 5. & a ez 1153. Causa dicitur non sequi vel (1. quod non possit sequi vel ob impossibilitatem, quæ aut initio adest, tum ob juris prohibitionem, tum ob naturalem impossibilitatem 6. & seq. 1154. Cui contrahentium pœnitere liceat? 6. a ib. Postea accidit impedimentum, quod vel est culpa, vel casus fortuitus 8. seq. 1155. Vel (2. quod promissum accipiens vel planè non impleat, vel non debito modo 14. 1159. (3. quod eum, qui dedit ob causam pœniteat 15. 1159. seq. Secus jure canonico 15. b ibid. *vid. Pœnitere, Pœnitentia.* Condictio causa data causa non secuta cui & contra quem competat 16. & a 1160. & 17. 1161. Hac actione petitur res data tam corporalis quam incorporalis, ejusque fructus & accessiones 18 1162. Si species data sit, repetitur ipsum datum. II. Interdum cum hac actione concurrit utilis rei vindicatio. III. Hac actione plerumque certum petitur. IV. Ponderandum est, an ex capite causæ non secutæ vel pœnitentiæ instituatur hæc actio ob formandum libellum 18. th. 1161.

Condictionis ob turpem causam descriptio 19. 1162. Casus hujus actionis explicatur 19. a ibid. Fundamentum hujus condictionis 20. & a ibid. Hæc condictio competit, quando solius accipientis est turpitudo 21. Quod in Notis variis exemplis illustratur 1163. seq. *vid. Turpitudo.* Non verò competit hæc condictio, si dantis duntaxat turpitudo, nec si utriusque & dantis & accipientis 21. seq. 1164. seq. Cui, contra quem & ad quid competat hæc condictio 25. & a 26. 1170. In hanc actionem fructus & accessione naturales quoque veniunt, non verò usuræ 27. 1170. In hac actione probatio non est referenda ad negativam. II. Condictio est perpetua. III. Concurrit cum condictione furtiva. IV. Non autem cum actionibus contractuum stricti juris V. Non infamat 27. b 1170.

Condictio ob injustam causam quænam? 28. 1171. Ejus descriptio 28. a ibid. Datur, quando quis ex stipulatione nolens & coactus solverit 28. b ii ibid. Fructus quomodo in hanc condictionem veniant 28. g ibid. Condictionis indebiti descriptio 29. & a 1171. Est vel generalis vel specialissimè sic dicta 28. a 1172. Ejus fundamentum 30. & a 1172. Hæc condictio ut locum habeat, requiritur: (1. esse solutum id, quod non debetur (2. per errorem seu ignorantiam se non debere, aliquem solv. sse 31. 1173. Cujus per errorem dati repetitio, ejus consulto dati donatio est 31. z 1174. Condictio hæc non datur, si civiliter tantum sit in debitum 34. 1174. & 35. a 1178. *vid. Repetere, Repetitio.* Condictio indebiti conceditur aliquando etiam si videatur naturaliter debitum (1. ob singularem solventis conditionem, ut mulieri, pupillo, furioso, prodigo, non autem minori 36. seq. 1178. Huic tamen utilis condictio competit 36. & e 1178. seq. (2. ob peculiare negotium, ratione cujus solvitur, præscriptum â jure civile modum 37. 1179. Condictio indebiti regulariter tantum ob errorem facti competit, aliquando etiam ex singulari æquitate & justis ex causis propter juris errorem seu ignorantiam repetitio conceditur 40. 1183. Condictio furtiva locum habet si constat, quem dolosè & scienter indebitum accepisse 41. & b 1184. Condictio indebiti, competit, qui per errorem solvit; aut indebitam dedit cautionem 42. 1184. Hæc condictio quoque competit ei, qui special ter huic condictioni renunciavit 42. & th. 1185. seq. Si Tutor, Procurator vel F dejussor indebitum nomine principalis solverit, Pupillo, Domino, Promissori condictio datur. II. Si Pupillus nolit ratam habere solutionem Tutori datur utilis condictio indebiti. III. Delegatus indebiti solutionem condicit â delegante. IV. Mulier pro marito solvens, postea ad inopiam vergente, sibi imputare debet. V. In casu, quo Fidejussor principalis nomine solvit, & indebitum postea appareat contra accipientem fidejussori datur condictio, & si non potest solidum recipere, datur actio mandati adversus principalem VI.

Con-

Source : BIU Cujas

Condictio indebiti â solvente potest alteri cedi VII. Debitor cessus, qui cessionario solvit, quod cedenti non debebat, habet condictionem adversus ipsum cessionarium 42. z 1185. seq. Indebiti probatio cui incumbat. *vid. Probatio.* Hæc condictio contra quem & ad quid detur 43. & 44. 1187. Solutione facta & errore reperto contra accipientem mandatarium instituitur actio. II. Indebiti condictio non datur adversus successorem singularem 43. b & seq. ibid. Hæc actio 30. annis præscribitur, *vid. tit. Indebitum.*

Condictionis sine causa descriptio 45. & a 1190. Ejus fundamentum 46. & a 1191. Quibus casibus detur, cui, & contra quem? 47. 1191. Latissimè patet hæc actio, & magna æquitate nititur. II. Datur non solùm ob indebitum in debitum solutum & realiter, sed etiam indebitè promissum. III. Quibuscunque casibus reliquæ condictiones dantur, hæc etiam datur 47. a ibid. Ad quid detur? 48. 1192. Dividitur hæc in condictionem certi & incerti 48. a ibid. Hæc condictio datur post compensationem liberato debitori ad instrumentum debiti condicendum â creditore, vel contra tertium actio ad exhibendum. ibid.

Condictionis furtivæ descriptio 49. & a 1192. Condictio furtiva interdum dicitur actio furti. II. Est rei persecutoria. III. Non est famosa hæc condictio 49. a 1193. Ejus fundamentum & causa 50. & a 1193. Condictionem furtivam principaliter descendere ex maleficio, probatur 50. a & b 1193. seq. Videtur oriri ex lege 50. b 1196. Hujus condictionis utilitas duplex. (1. quod sufficiat se dicere dominum. (2. re etiam peremta competit 50. b 1195. seq. Hæc est certi vel incerti 52. 1196. Incertum, an in condictionem furtivam veniat 51. g 1196. Cui hæc condictio competat, cui non 52. & a b 53. a b g 1196. seq. Competit contra furem (nec non raptorem & prædonem) ejusque heredem & quidem non quantum ad eum pervenit, sed in solidum 54. & d 1198. Datur adversus inficiantem 54. b 1199. Datur ex furto servi contra dominum, non ex filii familias contra patrem XX. 70. pag. 1350. Fure licet supplicio punito, tamen ejus heredes in solidum conveniri possunt XVIII. 54. z 1199. Hæc condictio furtiva non datur contra eum, qui ipse furtum non fecit, quamvis ea teneatur, is qui ministerio absque adjutorio suo concurrit ad ipsam rei subtractionem 55. 1200. Utilem condictionem dari adversus eum, cujus ope vel consilio furtum factum. II. Facilior conceditur furti actio quàm condictio 55. a ibid. Hæc condictio ad quid detur 56. 1200. Si res furto ablata perierit hac condictione æstimatio ejus petitur, quæ æstimatio juxta id tempus spectatur, quo res unquam â tempore moræ seu furti commissi plurimum fuerit 56. & e ibid. Quomodo hæc condictio tollatur 56. & z 1200. Cessat, si dominus actiones alias scilicet persecutorias intentaverit. II. Quomodo concurrat cum rei vindicatione. III. Quomodo cum actione ad exhibendum. IV. Quomodo cum actione furti conveniat & differat. V. Quomodo cum actione rerum amotarum? cum actionibus bonæ fidei. VI. Concurrit condictio furtiva, cum extraordinaria criminali 56. æ pag. 1201.

Condictionis ex Lege descriptio 57. & a 1202. Requisita tria quæ? 57. a ibid. Lex quomodo hic accipiatur? 57. b 1202. Quænam lex sit nova, quæ vetus? 57. g III. 1203. Obligatio nova dicitur ratione effectus. II. Obligatio hanc producens actionem est vel immediatè ex lege, vel mediatè. III. Condictio ex Lege est vel dativa vel nativa. IV. Nova lex non præcisè jus ad rem, sed etiam jus in re dare potest. V. Datur hæc actio, etiamsi obligatio privilegio sit introducta. VI. Huc rectè referuntur obligationes, quæ constitutionibus & statutis sunt introductæ 57. g 1203. Si obligatio vetus per se efficax ad agendum est, non opus est hac conditione II. Exempla hujus condictionis numeris seqq. notantur 17. 57. d 1203. seq. Condictio ex lege generalis est 57. d ibid.

Condictioni ex moribus & ex canone descriptio 58. & a 1204. Hæc condictio ut præcedens generalis est, & eadem requisita habet 58. a 1205. Condictione ex statuto vel moribus non tenentur advenæ & extranei, nisi ibi contraxerunt 58. b 1205. Ad fundamentum condictionis tam ex lege, moribus & canone parum refert, an novo jure obligatio introducta sit II. Utile legis & consuetudinis potestate est obligationem & actionem novam inducere, ita & obligationum & actionum naturam inducere, ut irregularis fiat 58. g 1205.

Condictio triticaria unde appellata 59. & b 1205. seq. Nullus hodiè in praxi usus 59. a 1206. Condictionis triticariæ descriptio 60. & b 1206. Proponitur casus 60. a ibid. Ejus fundamentum & origo 61. & a 1206. seq. Cui detur, & contra quem 62. & b 1207. Ad quid detur? 63. & a ibid. In hac condictione quodnam tempus in æstimatione spectandum 64. g d 1207. seq. In quibus condictio triticaria differat â condictione certi 64. a 1208.

Conditio.

Si sub conditione fit emtio, in aliquem casum obligatio & actio differtur, ac vero existente, fit perfecta, & perinde habetur, ac si ab initio pure contractus fit initus XXIII. 23. 1524. Non tamen pendente conditione licet pœnitere, sed conditio sub qua consensus est expressus, est spectanda. ibid. Si fortè conditio potestativa vel mixta per emtorem stet, quo minus impleatur, vel actione præscriptis verbis agitur, ut conditionem impleat, vel quasi impleta ex vendito agi potest 23. & l m 1524. seq. Aliud est, sub modo contrahere, & aliud, sub conditione II. Modus post actum perfectum impleri potest; Conditio debet impleri, antequam actus perficiatur 23. V. 1525. Pacta â conditionibus distinguuntur 24. a 1526. Sæpè melior in speciem conditio adfertur, quæ tamen non est melior 31. a 1. 1541. Venditio sub conditione constitutiva contracta, & res pendente conditione pereat licet postea conditio eveniat, periculum ad venditorem pertinet 99, & b 1634. Conditionem suam quilibet deteriorem facere potest XXIV. g VI. pag. 1667. Conditio semper subest locationi initæ; si pensionibus paruerit 13. æ 1690.

Conditio in genere quid XXIX. s p. 309. e Est vel Potestativa, vel Causalis, vel mixta, Sponsalia sub iis contracta sunt in pendenti vel de futuro, eorumque eventus est expectandus. ibid. 5. & nott. p. 309. Impossibilis Conditio

Source : BIU Cujas

si iis adjecta vel turpis, Sponsalia vitiantur. ibid. 6. 7. nott. p. 310. 311. v. Sponsalia. Sub conditione instituti liberi cur non rectè & dispositivè instituti videantur. conf. XXXII. 31, a Ubi, quomodo differat Conditio à Dispositione. Conditionum requisita. XXXIII. 42. b 76. b 768. quotuplex. Possibilis & Impossibilis, quid prior. ibid. 43. Quotuplex. ibid. 44. Quænam hæredis institutioni rectè injiciantur. ibid. 45. p. p. 768. Sub qua conditione hæres, suus e g. filius filia nepos instituì possit? 46. nott. p. 769. tàm ex antiquo quam novo Jure. ibid. 46. An & quænam circa bona legitimam decernentia, locum habeat ibid. 47. Impossibiles Conditiones, an & quænam dicantur. ibid. 49. p. 771. Quotuplices sint. ibid. An huc referendæ decisoriæ. ibid. g. An & quænam horum institutionum adjectæ vitient eam salva distinctione, an sæcus an extraneus hæres sit. ibid. z Quid, si sit in Testamento militis. vid. ibid. æ p. 770. An Conditio institutioni adjecta, si mutaverit religionem, sit turpis. ibid. 50. a b 773. Quænam sint effectus horum Conditionum adjectarum. ibid. 51. g p. 775. Quid circa impletionem Conditionum notandum. ibid. g p. 774. (3. sq. Quænam Conditiones legatis validè adjici queant vel non. v. XXXV. 97. nott. 924-930.

Quid de Conditione, si non nupserit statuendum v. XIX. 54. p. 401. th. ratione Legator. v. XXXV. 97. n. (4-10. p. 928-930.

Conducere, Conductor, Conductio.

Conductor ob necessitatem dominii expelli potest XI. 72. I. 1729. Conducere unde dicatur XXIV. 2. 1663. Corporalium rerum conductarum in legibus & antiquis inscriptionibus, recensio 4. a 1665. Publicas res ad fiscum & rempublicam pertinentes, sive sint corporales sive incorporales conducere possunt 4. b 1666. Prohibentur conducere (1. Reliquatores (2. debitores fisci & Reipublicæ (3. Tutores & curatores (4. minores 25. annorum (5. Clerici (6. milites & Curiales II. Extra prædictos casus libera cuilibet est potestas III. Priores conductores non debent inviti retinere ejusmodi publicas res ibid. Toties conductio alicujus rei est, quoties materia, in qua aliquid fieri debet, proficiscitur ab eo, cui opus sit? 8. 1679. Quandoque excipitur in principio locationis per pactum, ne Conductor rem conductam sublocet II. Secundus conductor tantum locatori suo, non verò primo ad solvendam pensionem tenetur, res tamen illius pro parte ob pensionem locatori primo; hypothecæ obligatæ sunt 10. b 1680. In aliis casibus conductori datur actio, quando ob dolosam vel culposam locationis reticentiam damnum acceperit ex re conducta 10. i IV. 1681. Conductori competit jus retinendi rem locatam, si pensionem jam solvit, vel si nondum solvit, tantum quantum sibi debetur deducere potest 11. & d 1682. Conductori tria remedia competunt pro consequendis impensis *vid. tit. Impensæ.* Conductor percepto meliorationum precio sine mora ad migrandum obstrictus est 11. z 1684. longi temporis conductor ante tempus propter necessitatem locatoris expelli potest 12. e III. 1687. Conductor rei, ejusque heres obligatur, (1. ut mercedem solvat debito tempore in tantum ut juxta Dd. sententiam liceat expellere conductorem rei illatas concludere & retinere, si merces debito tempore haut fuerit soluta 13. 1688. seq. Si neque liberis neque heredibus justis conductor decedat, relinquens viduam prægnantem, illa ventris nomine permanere potest, donec partus nascatur 13. a 1689. Causæ, propter quas conductor ante tempus finitum non soluta mercede deserere recensentur septem II. Emigrans ob pestem. *vid. Pestis.* III. Conductor sua sponte à contractu in prædicto casu recedere potest, non autem locator IV Ut securior sit conductor, necesse est causam justam migrationis denunciet locatori, si ejus copia datur V. Si integram mercedem jamtum quis solvit, habet repetitionem pro rata temporis, quo uti frui non potuerit 13. d 1689. seq. (2. Ut re utatur tanquam bonum patrem familias decet rem finito usu restituat, & damnum quacunque culpa commissum, resarciat 14. & a b g 1693. seq. Durum est conductori de damno teneri, quod ab inimicis suis patitur 14. d 1694. Ad conductorem spectat periculum fructuum jam perceptorum 17. 1700. Quod jus competat conductori in re locata 18. 1703. Conductor non possidet, sed in possessione est 18. a III. 1703. Quæ onera debeat ferre 19. 1703. Conductoris operarum quænam obligatio 21. 1707. Ad quid teneatur conductor operarum, si casus operi acciderit? 23. 1708. & 24. & g 1709. Conductor quatenus non obligetur successori singulari? 27. & g 1710. seq. Cautus sit conductor, ne sine protestatione de consequendo interesse, cedat & emigret, quod si fecerit, sibi ipsi præjudicat 27. k pag. 1712. Semper migrare debet conductor etiamsi promiserit locator, quod eum non velit expellere 27. g 1. 1711. Conductor ad longum tempus eôdem, quô modici temporis conductor potest expelli 27. g 11. 1711. Conductor fisci, municipii vel Reipublicæ expelli nequit 27. e 1712.

Prædiorum Urbanorum vel Rusticorum, an & quatenus contra eum procedat tacita hypotheca. XXVI. 16. 101. & nott. p. 25-29. Sub-Conductor quatenus super hoc puncto teneatur. ibid. p. 28.

Conferre, Collatio.

De collatione propter merces è naviejectos vid. tit. Contributio. De collatione bonorum. vid. tit. specialem.

Confessio.

Confessione probatur dominium XI. 14. z III. (1. 682. Confessioni licet falsa sit, statur XV. 42. g 932. Nihil æquius quam confessum stare suæ confessioni XVI. 47. a & b 1033. Confessiones causam debendi non continentes sunt inutiles 47. a IV. ibid. Debitor ut maximè negaverit scripturam vel numerationem, si antequam convincitur, confiteatur se debere, pœnam evitat 49. a IV. 1035. Confessio delicti erronea, quamvis judicialiter & spontaneè facta, nulla est & revocari potest XVI. 16. a 1062. Confessio extra judicialis absente adversario facta & duobus testibus probata, semiplenam probationem facit, & juramento suppleri potest XVII. 43. a (4. 1096.

Pro judicatis habentur, qui quodammodo sua sententia condemnantur. XLIV. 23. lp. 227. Confessionis requisita.

Source : BIU Cujas

quisita. 5. ibid. sqq. in confessum non minus ac in judicatum parata datur Executio. 24. p. 229. In Criminalibus quos effectus sortiatur. Contra Confessos ante Litis Contestationem quænam actio detur. XLVI. 65. z p. 481. An sponte confitenti pœna sit remittenda. XLIX. 89. z 1128. Quid, si ejus remissio promissa, si confiteatur. ibid. æ ubi etiam, quod nemo ad confitendum quovis modo induci debeat. Confessus appellare nequit. L. 11. e 1181.

Confessio Partis de debito Protocollo inserta omnino fidem facit. XXVIII. 31. th. p. 232. An, si quis cum aliqua adulterium commisisse, fateatur, adulterium probatum sit? ibid. 39. p. 262. X. 3. An & quando secreta Confessionis Sacerdos revelare possit? ibid. 40. a. vel non. An Virgo confiteatur rem habuisse cum marito, idque contra veritatem, perdat decus Virginitatis. XXIX. 26. æ p. 356. (17.

Propria Confessio est firmissimus modus probandi. XLIV. 23. a p. 228.

Confinia.

Delictum commissum in confinibus, si conjecturæ adsunt, in alterutro territoriorum commissum esse utriusq; territorii dominos simul competentes esse judices statuitur: Si vero in via publica crimen perpetratum, tunc ad superiorem regalia habentem coercitio spectat IX. 46. & ab 564. Confinii appellatio unde? XIV. 48. a 886. A confinibus differunt fines 48. a I. 887. Ut actio finium regundorum detur, requitur, ut confines sint litigantes II. Datur inter plures litigantes 52. g 890. Contra confinem dolosè terminos moventem competit criminalis actio 53. & d e 891. sq. Uterque confinium, fines quos prætendit suos, probare tenetur 54. 1892.

Confirmatio.

Quid ejusque effectus. XXXI. 21. b p. 526.

Confiscatio bonorum.

Confiscatio bonorum generalis se non extendit ad bona immobilia alibi sita III. 81. a 11. 147. Circa merum & mixtum imperium in confiscatione bonorum quid notandum IV. 78. a 209. Confiscatis bonis paternis filiorum legitima non periclitatur, nisi in crimine læsæ majestatis X. II. i III. 614. & 34. a VIII. (2. 634. seq. Confiscatio bonorum ad usumfructum jurisdictionis pertinet XII. 17. g III. 774. In confiscatione fundus cum sua conditione scil. servitute ad fiscum transit XIII. 64. & b 851.

Confusio.

Confusio ususfuctus cum proprietate de facto interdum fit, quæ de jure non subsistit, nec usumfructum finit XII. 35. e 769. Confusione amittitur servitus XIII. 54. 843. Dominus prædii dominantis si fundum servientem in Emphyteusin accipit, servitus confusione non extiguitur 54. d II. pag. 844. Cur confusio servitutem in l. 27. ff. de S. R. P. extinguat, & l. 34. ff. eod. non extinguat? 54. e 844. seq. A confusione differt compensatio XXI. 13. th. IV. 1378. An si quis creditori suo heres extiterit, confusione creditor esse desinat XXIII. 67. & a 1595.

Quid sit. XLI. 42. p. 116. a Quomodo differat à specificatione, item a Commixtione. 43. a p. 117. Quando res confusæ vel ad utrosque Dominos, vel ad solum confundentem pertineant vel non. ibid. d Quibus casibus contingat Confusio obligationum, quidve circa illas Juris sit. XLVII. 85. a b e z æ. 686. sq.

Congrui jus, das Gespilde/ *vid. sub voce Retractus.*

Conjectura.

Conjecturæ ex justo matrimonio desumtæ, præsumtionem juris operantur III. 44. a 128. Quæ sint conjecturæ animum perpetuo commorandi inducentes IX. 24. 544. Ad conjecturas & præsumtiones recurritur, ubi expressa declaratio deest 24. a ibid. Quando locus sit conjecturis? 25. 545. Quænam conjecturæ animum mutati domicilii probent? 32. 550. Conjecturis non est locus in certis XXII. 20. b pag. 1453.

Conjuges. Conjugale.

Sibi invicem donare non possunt. XL. 7. g p. 52.

Conjugale debitum, in quem finem institutum, an dependeat à voluntate, præstare vel non, quibus Casibus locum habeant excusationes. Moderatè eo utatur propter damna eximio Veneris usu redundantia. XXIX. 56. g 403. *v. Maritus uxor.*

Conjugium.

Unde dicatur. XXIX. 19. p. 879. b (1. ibid. De fide Conjugali vid. ibid. p. 401. Amor Conjugalis fortior ceteris. ibid. 56. p. 402. a Conjugium est Principium omnium Societatum. XXXVII. 80. a p. 1038. sqq. *v. Matrimonium.*

Conjunctio, Conjunctus.

Cum aliquando ex quarundam personarum conjunctione mandatum præsumatur, vel domini saltim gesta ratificatur, ideo & istæ præstita de rato cautione admittuntur VII. 28. 384. In quibus casibus licitum sit 28. a 385. Conjunctio personarum quatuor modis subsistere dicitur: vel ex cognatione & affinitate, vel ex conjugio, vel ex accepto beneficio, vel ex causa seu lite communi 28. & d e z æ th. i p. l. m. 384. Conjuncta persona si est pupillus vel minor, & habet tutores constitutos, vel si major, & habet in illa causa constitutum Procuratorem, vel in causa speciale mandatum requiritur, tunc absque mandato admittitur 28. 384. Regula est, quicunque vel natura impeditur, vel jure prohibentur rerum Procuratorem ad litem constituere, illius nomine conjunctus ad cautionem rari non est admittendus 28. V. 387. Quando conjuncti conjunctos defendunt, non de rato, sed de judicatum solvendo cavent 29. b 388. Conjunctio in legatis fit tripliciter, re tantùm, verbis tantum, re & verbis simul, & quocunque modo conjunctio fuerit facta jus accrescendi obtinet 28. & g 762. Legatarii conjuncti dici non possunt, si uni fundus, alteri ususfructus legatus sit 30. b II. 764. Conjunctus vo-

Source : BIU Cujas

cantis portionem consequitur sine nova petitione 30. b III. 764. Eadem remedia pro conjuncto competunt, & jus, quod ejus antecessor habuit ibid. Ad conjunctionem quæ requirantur 31. ibid.

Connubium.

Unde dicatur, v. XXIX. 19. pag. 329. b

Consanguineus.

Consanguineorum nomine veniunt, qui sunt eodem patre progeniti XXIII. 55. a II. 1564. Item, qui ratione sanguinis paterni & materni sunt conjuncti ibid. Jus retractus datur etiam propter consanguinitatem 55 1564. An testes esse possint? XXVIII. 39. 257. b 1. Ultra fratrem remotior an alendus? XXX. 78. p. 498. c

Consanguinitas.

Quid XXIX. 39. a p. 872. illarum Regulæ, quatenus Matrimonia in iis prohibeantur. ibid. 31. sq. a p. 366-368. Constitutarum Regularum convincentes rationes. v. ibid. 47. 48. p. 348. 383. Quatenus cum illis consentiat Jus divinum. ibid. 37. p. 307. Quatenus Jus Can. ibid. 39. p. 372. sq.

Conscientia.

Conscientiis dominari Magistratus directè nequit, hypotheticè tamen & indirectè civium conscientias legibus obligare potest l. 42. b pag. 32. Conscientia quid? II. 13. 68. Obligare in Conscientia quid sit? ibid. An in conscientia obliget lex positiva? 13. & 14. 68. seq. Conscientiarum tranquillitas & peccati correctio ad judicem Ecclesiasticum pertinet IX. 56. z 570. Quomodo in foro Saxonico vocabulum conscientiæ in materia juramentorum accipiatur XVII. 18. æ 1067. Quid sit, cui & quando comperat, das Gewissen mit Beweiß vertretten 53. 1083.

Consecrare, Consecratio.

Ritus consecrationis apud Romanos olim quis & cujus jussu fuerit? III. 70. b 132. Apud Christianos quis observetur. ibid. Videtur origo consecrationis esse à consuetudine. ibid. 133. De jure Pontificio consecratio est res Ordinis. ibid. De ritibus Pontificiorum in dedicationibus templorum, ut & Augustanæ confessionis Ecclesiis 70. g 133.

Consensus.

Consensus gentium valdè probabile, unde cognoscatur, esse aliquid juris naturalis l. 54. b 38. Ubi consensus expressus vel tacitus est necessarius, scientia nec potest nec debet abesse II. 20. b 72. Infantis consensum in arrogatione supplet lex vel homo III. 61. a 126. Consensus excludit dissensum VI. 3. e 274. Consensus in omnibus contractibus substantiale, generale & universale requisitum est, sine quo contractus vel conventio nulla est 24. b & g 288. Consensus signo aliquo externo declaratur, interdum taciturnitate & patientia 31. e 295. Consensus mutuus est de forma omnis conventionis 33. 297. Consensus præsumitur interveniisse aut re ipsa, aut facto, aut lege 34. 298. Consensus mutuus autem est vel expressus vel tacitus sive præsumtus ibid. Consensus duo habet principia, intellectum & voluntatem 35. 304. Consensum non trahi ad ignorata & non cogitata II. Consensum verum & interpretativum temporis lapsum & negligentiam nunquam inducere III. Consensum frustra requiri ab eo, quo etiam invito actus perfici potest 35. a ibid. Consensui contrarius est error 35. pag. 304. & XXIII. 8. a 1501. In personis facultas consentiendi ab usu rationis seu intellectus ac voluntatis dependet VI. 36. 305. & 38. 308. Mutuo consensu transactio retrahitur 67. & a 344. Consensus mutuus solvit mandatum VII. 37. z 397. Consensus domini in alienatione Emphyteusis requiritur. *vid. Emphyteusis.* Consensus est quadruplex: (1. negligentiæ (2. consilii (3. corporationis & (4. authoritatis seu defensionis 49. z 11. 936. Consentientes & agentes pari pœna puniuntur ibid. Consensus tacitus præsumitur partis, si mutuum filii solvere consuevit XX. 57. x 1339. Consensus æque literis seu scriptura significatur II. Contractus consensuales per epistolam celebrari potest XXII. 2. d 1427. Committens mandatum exprimit consensum vel positivè, expressis scilicet verbis, vel negativè non dissentiendo 7. 1431. Consensus in contractu societatis exprimitur vel verbis expressis vel ipsa rerum collatione ex proposito ineundi societatem 22. & g 1456. Consensus iste interponitur vel purè & in perpetuum h. e. quoad vivunt, & adjecta conditione aut tempore sive ex quo, seu ad quod 22. 1456. Duorum consensus in emtione & venditione requiritur XXIII. 2. d 1490. Consensus in contractu emtionis venditionis debet esse (1. in rem eandem directus, (2. mutuus (3. perspicuus (4. non simulatus (5. liber II. Consensus alius est verus, alius præsumtus seu improprius. ibid. Consensus præsupponit voluntatem tanquam causam efficientem voluntas autem requirit (1. Intellectum (2. exactam scientiam negotii (3. ut consentiens habeat facultatem alienandi: qui prædictis planè sunt instructi, in iis consensus suum sortitur effectum 6. a 1498. seq. Deficiunt verò vel naturaliter, moraliter vel civiliter hæc requisita ibid. Consensum excludit dolus 108. b 1652. Quorum consensus in permutatione præbendarum requiratur? XXV. 19. z 1734.

Consensus superioris Judicis & Domini quid operetur, quandoque interponendus. XXVI. 22. 9. p. 40.

In Matrimonio qualis esse debeat. XXIX. 21. Quomodo declarari possit. 22. Præter Parentum etiam aliorum Consensus requiritur. 23. sq. quibus non consentire videantur. 25. Quænam de moribus Gentium ad Consensus consummationem requirantur. vid. 26. a p. 332-338.

Consiliarius.

Consiliarius Principis in urbe, licet per decem vel plures annos ibi degat, non videtur domicilium contraxisse, quia tantum officii causa ibi vivit IX. 25. & g 545. Consiliarii Principis coram Principe ejusque judicio sunt conveniendi 39. 544. His lites alias minoris redimere non est permissum XXIII. 77. a V. 1. 1596.

Sunt immunes à Vectigalibus. XXXIX. 7. 9. p. 92.

Consilium.

Consilium Ulpiani ironicum secundùm glossam XIII. 9. b IV. 799.

Source : BIU Cujas

lV. 799. Consilium & interesse intentato differt â mandato XXll. 8. i 1434. Consilii descriptio 8. l. ibid. Consilium non fraudulentum non est obligatorium II. Non obligatur consilium bonâ mente dans, etiam si qui consilium secutus alias illud ipsum non fecisset III. Nec obligatur, qui consilium in favorem tertii dedit. ibid. Consilium excitat ad deliberandum, non obligat ad sequendum 8. l. II. 1435. Consilium fraudulentum est obligatorium 8. m ibid. Consilium fraudulentum non ex eventu, sed ex proposito & voluntate dantis æstimatur ibid. Non absolutè dicendum, ac si fraudulentum consilium animo lædendi datum, non sit obligatorium, nisi eventus & damnum in rei veritate sequatur lV. Si consilium fraudulentum ad contractum vel simile negotium tendit, accipienti læso ad interesse tenetur V. Si dolosum consilium ad delictum dirigatur, & accipiens doli & fraudi particeps non sit, consultor ad interesse pro gravitate delicti obligatur VI. Si accipiens fraudis ac doli particeps, consultor non obligatur VII. Non solum in privatis delictis, sed etiam publicis quis reus fieri potest Vlll. Pœna criminalis consilii dolosi arbitrio judicis relinquitur IX. In negotio per se licito dolus probandus est X. Probata, ex consilio dato, locupletatione dantis, dolus ipse est probandus XI. Non probata locupletatione, probatio in contrarium admittitur, si dolus præsumitur 8. m 1435. seqq. Consilium differt â commendatione 8. x II. 1438.

Consobrini.

Eorum nuptiæ inter se an licitæ vid. XXIX. p. 387. sq.

Consolidare, Consolidatio.

Consolidatione finitur Emphyteusis Xl. 72. 728. Quid consolidare propriè sit? 72. g 728. Varia appellatio notatur. ibid. Consolidationis descriptio 72. g 729. & Xll. 35. d 769. Jure consolidationis fortius est jus accrescendi, ubi tamen hoc cessat, consolidationi locus est 30. a pag. 764. Consolidatione amittitur ususfructus 35. 768.

Consortium.

Matrimonium quale & unde dicatur. XXIX. 330. æ

Constantinopolis.

Constantinopolis propter translationem omnium jurium veteris Romæ, nova Roma dici meruit lX. 14. e 536. In urbe Constantinopolitana sepulturæ per Theodosium prohibitæ fuerunt XV. 69. ad ll. 954.

Constituere, Constitutum.

Constituti descriptio Vl. 20. a 284. In constituto, si locus solutionis adjectus, hôc conveniri debet reus lX. 41. 558. quæ de constitutione loci notanda 41. a In constituto, non inducit forum locus, ubi quis constituit, sed locus principalis contractus respiciendus 44. & d 561. seq. Si donans Instrumentum venditionis, illud quidem non tradat, constituat tamen se hoc Instrumentum donatarii nomine velle possidere, num videatur ita per constitutum possessio acquisita? Xl. 8. g 673. Constituti definitio XllX. 74. 1214. Constituti Etymologia & varia acceptio 74. a ibid. Ejus fundamentum, 75. 1215. Constitutum indebiti nec jure donationis consistit II. Quod jure acceptionis elicitur in constitutum non venit III. Constitutum solo consensu constat & nihil interest, quomodo declaretur consensus lV. Constituens ad nullam verborum angustiam obligatus est V. Impersonaliter constituens ab omni exactione liber est Vl. Constitutum duplex, aliud pro se, aliud pro alio Vll. Aliud purum, aliud modificatum Vlll. Constitutum & stipulatio differunt lX. Ut & receptum & constitutum X. Similiter Constitutum & fidejussio Xl. Differt constituens à mandatore Xll. Ut & ab expromissore? 75. th. 1215. seqq. Quis constituat? 76. 1217. Qui non possint constituere 75. a ib. Cur constituatur 77. ibid. Quid obtineat, si vel in constituto adjectus sit aliquis, cui solvi possit, vel cum in antecedente obligatione erat adjectus, jam mihi soli soluturum quis constituerit 77. 1217. Pro quo constituatur 78. 1218. Actio inde dependens dicitur de constituta Pecunia 79. & 80. 1219. Cui, contra quem, ad quid, & quando detur? 79. 1219. Si constituens per rerum naturam satisfacere constituto non potest, ab omni mora & exceptione liberatur, secus si morbo aut tempestate impediretur 79. g ibid. Duo in solidum obligati proprium debitum constituerunt, ab uno solidum exigi potest. II. Ex constituto pernuncium inito obligatur Dominus 79. æ ibid. Olim tantùm eæ res constitui potuerunt, quæ numero, pondere & mensura constabant, an introductione Justiniani res omnes fungibiles rectè constituantur. ll. Etiam factum, modo debeatur, constitui potest 80. b 1220. Respectu debitoris constitutum operatur prolongationem solutionis 80. d 1220. Ex parte constituti obligatio est accessoria, ideo ille, qui pro alio constituit, habet beneficium excussionis seu ordinis 81. & a 1220. Obligatio accessoria ex constituto convenit cum principali (1. ratione quantitatis (2. ratione qualitatis, unde mutatâ bonitate monetæ, tempus primæ obligationis inspiciendum est 81. & g 1220. Quæ in fidejussoribus locum habent, etiam in constituto, præsertim quoad exceptiones 81. g 1220. seq. Obligatio conditionis locum hodie in constituto non habet, 81. d 1221. Constituens pro se potest aliter quàm in prima obligatione, aliter tempus anticipando definire, non autem pro alio. ibid. Quo loco actio hæc instituenda 81. e pag. 1221.

Constitutiones Principum.

Constitutiones Principum quando sint latæ I. 64. b 50. seq. & ll. 5. 64. sunt juris scripti species 24. 75. Divisio harum in generales & singulares 25. ibid. Ratione modi autem dicuntur alia Decreta, alia rescripta, alia Edicta ibid. Singularium descriptio & divisio 26. & 27. 76. seq. Constitutiones Principis singulares vel ex favore vel ex odio fiunt 26. a 76. Differunt jus singulare & Privilegium 26. b ibid. Constitutio generalis posterior non derogat constitutioni speciali anteriori lX. 59. b 575.

Consuetudo.

Juris non scripti seu consuetudinis descriptio ll. 18. 71. Jus civile dupliciter non-scriptum dicitur, vel oppositivè ad jus, quod ita ferri & constitui solebat, vel oppositivè

Source : BIU Cujas

sitivè ad omnes juris scripti species, sive scriptura constent sive non 18. a ibid. Vox consuetudo usurpatur pro vitæ consortio, pro assuefactione, & hic qua partem juris constituit, & dicitur juris aut facti 18. b ib. Consuetudo est vel generalis, vel specialis seu localis, judicialis, extrajudicialis, rationabilis, irrationabilis, affirmativa, negativa. ibid. Ejus differentia â jure scripto 19. ibid. Non tantum in statu populari, sed etiam Monarchico constituitur. ibid. Quomodo differat ab aliis juris non scripti speciebus, scilicet jure gentium, æquitate &c 19. a 71. seq. Ad consuetudinem introducendam requiritur rationabilitas actorum notoriorum, frequentia & diuturnitas temporis 20. 72. Num connivente Magistratu, qui expressam juris potestatem non habet, consuetudo fiat? 20. b ibid. Irrationabilis consuetudo ipsô jure nulla est 20. d ibid. Irrationabiles consuetudines quæ? ibid. Quot actus ad consuetudinem introducendam requirantur 20. e 73. In praxi sufficit, si duo probentur actus, & contrarium longissimo tempore non fuerit observatum. ibid. Quot anni requirantur, legibus non est definitum 20. z ibid. Jure Saxonico est terminus tricennalis præscriptio. ibid. Consuetudinis probatio 21. 73. sufficiunt ad hanc probationem testes duo maximè. ibid. In Gallia requiruntur decem 21. b ibid. Quando unus testis & juramentum partis admittatur. ibid. Enunciata testium ut in tempore & actuum identitate conveniant, necesse est 21. g ibid. Non autem nuda cujuslibet judicis assertio, neque Doctoris testimonium 21. e 73. seq. Consuetudo quamvis memoriæ causa in scripturam redigatur, tamen jus non scriptum manet. ibid. Et sic probatur Instrumentis publicis, attestationibus sive scripturis Magistratuum, rebus judicatis &c. 2. e 74. Utrum duo vel pluras Instrumenta â notariis confecta ad sufficientem consuetudinis probationem requirantur? ib. Jura singularia antiqua, de quibus Schottelius scripsit ad jus non-scriptum referuntur 72. e 74. Ejus vis & effectus 22. 74. Consuetudo facit legem 22. a ibid. Quomodo lex consuetudinem, & consuetudo legem tollat 22. b ibid. Judex contra consuetudinem judicans, litem suam facit 22. b ibid. Hujus abrogatio 23. a 74. seq. Desuetudo quid 23. b pag. 74. Consuetudo non usu, ut lex, expirat. ibid. Consuetudines seu mores Imperii universales sunt pars juris communis Cæsarei 40. 86. seq. Ad hos mores pertinet etiam Jus Feudale Longobardicum 40. 87. Item jus Canonicum 40. b ib. Ex nundinis usu venit, quod mercatores unanimi consensu tacitè multa contra jus commune introduxerit ex quibus lites & controversiæ deciduntur 40. a 87. Consuetudo est facti, ideoque probanda VI. 17. 283. Consuetudo quæ facti est, ab affirmante probari debet, eâque non probatâ secundùm jus commune judicans, â recta via non aberrat XII. 5. r 740. Consuetudo de bonis naufragorum confiscendis est irrationabilis XX 26. d (4. 1305. seq. Qui intentionem suam super consuetudine fundat, is eam debet probare XXIII. 60. d 1573.

Consul.

Ejus officium, origo, potestas apud Romanos V. 10. 160. Cur Consules dicti 10. a ibid. Potestas erat annua 10. b ibid. Qualis in cives Romanos? 10. g d ibid. In quibus eorum dignitas consisteba t 10. e ibid. Jurisdictionem quam & in quibus habueruut 11. 160. Tribuni Plebis eorum potestatem imminuerunt 11. a 161. Postea verò Imperatores omne jus ac imperium ad se traxerunt 11. b ibid. Jura & insignia Regum primi Consules Romæ tenuêre IV. 50. a 192. Juris quoque reddendi munus ad eos devenit ibid. Consulis creati investiri Imperium revocare, nisi causa culpavè allegetur, non concedirur 82. a 216. In Consules & senatores hodiè omne jus civitatis generali consuetudine translatum VII. 42. a 401. In Urbe coram Consule causæ status movebatur IX. 58. b 573.

Contemtor.

Contemtoribus verbi divini & sacramentorum denegatur honesta sepultura XV. 82. (4. & 1966. seqq.

Continentia causæ.

Ratione continentiæ causæ quomodo procedatur? IX. 55. 568. Hæc conjunctio causarum connexarum olim erat necessitatis, hodie verò est in arbitrio actoris, utrum eas conjungere an distinguere velit? 55. ibid. Rebus ante litis contestationem exceptionem continentiæ opponere potest. ibid. Ejus descriptio 55. a 568. Connexitas causæ non patitur actionum divisionem, sed idem est connexorum judicium 55. a ib. & XV. 46. 934. Connexa sunt & dicuntur quorum unum sine altero vix stare potest, quod exemplis illustratur IX. 55. a 568. Hæc continentia causæ unde veniat 56. 568. seq. Dicitur quadruplici respectu, in effectu verò triplex est, personarum, rerum vel actionis 56. a 569. Procedendi modus in realibus & personalibus, exemplis exponitur 56. b ibid. & XV. 46. b 934. Ut & idem jus quid in Camera Imperiali observatur. ibid. Continentia causæ in quibus easibus dividenda? IX. 56. b 569. Continentia causæ contingit ob aliquod præjudicium, interveniens, sine cujus cognitione causa principalis cognosci nequit 56. z 570. Causæ connexitatis sunt (1. Res diversis jurisdictionibus subjectæ, quæ ex uno principio petuntur (2. Personæ diversi fori simul obligatæ (3. Præventio. (4. Reconventio. (5. Interventio. (6. Cumulatio actionum. (7. Rei vel actionis indivisibilitas (8. Societas. (9. Principalis & accessorii concursus. (10. Petitorium & possessorium XV. 46. b 934. Qui causas connexas malitiosè dividit, arbitrariè punitut, causam verò non amittit 46. d 934.

in Continenti.

Facta uno contextu fieri intelliguntur XXXI. 42. a (2. p. 562. Quomodo voces in continenti vel continuò sumantur XLVII. 3. pag. 541.)

Contrabande Waaren.

Unde dicantur, & quæ pro iis reputandæ XXXIX. 49. e pag. 43.

Contractus.

Contractus cum volentibus aut nolentibus ineuntur I. 23. 22. Contractus inviti dicuntur non ratione agentis, sed patientis, quo invito flagitium committitur, quod correctionem mereatur 23. b ibid. Contractus nomine sæpissime

Source : BIU Cujas

pissimè delicta indigitantur, licet JCti iis delicta contradistinguant ibid. & VI. 29. g 292. In contractibus corrigendis sive sint dipleuri sive monopleuri plerumquè proportio Arithmetica attenditur I. 25. 13. In contractibus invitis & spontaneis æqualis est compensatio 29. a 25. Contractus irritus & nullus per legem ex defectu formæ, in foro conscientiæ obligat 58. z 42. In contractibus Principem uti jure privatorum, & contrahenti censeri æqualem II. 9. b 66. & VI. 45. æ 317. Contractum vel quasi contractum si forensis seu extraneus ineat, subjectus est jurisdictioni seu statutis loci II 12. z 68. Contractus libellarius non nisi in rebus immobilibus consistit III. 81. a XV. 147. Origo contractuum partim juri gentium, partim juri civili adscribitur VI. 10 a 278. Contractus differt â tractatu 17. g 283. An contractus juris civilis sint pacta legitima 19 b 284. Contractuum alia sunt substantialia, quæ vel constituentia vel consequentia, alia naturalia, alia accidentalia vel conventionalia 23. 286. seq. Omnes & singuli contractus suam certam substantiam & naturam habent, â qua cognoscuntur & distinguuntur 24. a 288. Consensus in omnibus contractibus substantiale generale & universale est, sine quo contractu, vel conventio nulla perfici potest 24. b ibid. Contractus vox sumitur tripliciter, vel generaliter, ex quo civilis obligatio oritur, sub quo etiam comprehenduntur delicta, vel specialiter, vel specialissimè 29. 292. Unde dicatur contractus 29. a ibid. Quid in latissima significatione denotet? 29. b ibid. Quomodo propriè vel latè accipiatur 29. c 293. opponitur actis & gestis 29. z ibid. Contractus in media seu speciali significatione variè ab interpretibus definitur 30. & a 293. Fundamentum divisionis contractuum in nominatos & innominatos 31. 293. Nominatorum descriptio 31. a 294. Secunda divisio quod sint vel stricti juris vel bonæ fidei 21. th. 295. Non omnes contractus cum Principe initi, quibus clausula adjecta, **alles treulich und ohne Gefährde**, bonæ fidei sunt ibid. Tertia divisio, quod sint unilateres & bilateres, μονοπλεύροι & δύπλευροι. ibid. & XIX. 6 & d. c. 122. seq. I. 25. 23. Quarta quod sint principales & accessorii VI. 31. th. 295. Quinta, quod sint alii dominii translativi, alii ad transferendum inhabiles, ibid. Sexta divisio quod sint alii veri, vel non fraudulenti, alii simulati vel fraudulenti 31. th. 206. Contractus alius proprius, alius quasi contractus 31. 293. & XVI. 3. 992. Quasi seu improprius contractus descriptio? 31. z 295. & VII. 45. b 406. Propriorum in nominatos & innominatos: Nominatorum in reales, consensuales, verbales & literales divisio VI. 34. 298 Contractus æstimatur ex formula & conceptione verborum. 51. g pag. 327. & in dubio interpretatur pro eo, qui minus oneros us est debitori 51. d ibid. In statutis sub generali nomine contractuum, comprehenduntur etiam quasi contractus 45. b 406. Contractus metu initus, & bonæ fidei, & stricti juris, ipso jure non est nullus, sed mediante restitutione rescindendus. VIII. 11. & a b 429. In contractibus quivocari non viri bonæ, sed scelesti hominis est. 24. æ 443. In contractibus bonæ fidei ob dolum, causam contractui dantem, nulli dominium transfertur. 30. 447. Contractus stricti juris subsistunt, licet dolus dederit causam contractui, quia strictam habent interpretationem. 32. & b 448. Dolus verò vel re integra exceptio doli, vel impleto contractu, si alia desunt remedia, actio de dolo, ibid. Contractus cum Principe celebratus, cui dolus causam dedit, qualitatem stricti juris haud de ponit. 32. d ibid. An contractibus ipso jure invalidis applicanda sit Authentica Sacramenta puberum &c. 54. 465. Contractus invalidi triplici sunt in differentia 54. d 466. Eorum contractus duplex statuitur. 40. 556. Loci contractus consuetudinem contrahentes attendere debent, judicioque subjacent. 40. b 11. 557. Si per literas contrahitur inter absentes, forum contractus intelligitur, ubi literæ acceptatæ 40. 556. Num, si non ad implendum contractum, sed ad ejus rescissionem agatur, contrahens quoque in loco contractus forum sortiatur. 40. g 557. Contractus non â nomine, sed ex ipsa re sortitur naturam. XI. 67. c 720. Contractus reales qui sint? XVI. 4. 992. Contractus usurarius juramento firmatus licet turpis & illicitus, absolutione opus habet XVII. 77. (4. & z 1140. seq. Res aliena quatenus in contractum venire possit. XIX. 5. & a 1225. In contractibus damna proveniunt vel ex dolo, vel culpa, vel casu. 13. & a 1236. Contractus consensualium descriptio & species XXII. 1 & b 1425. & XXIV. 35. b in f. 1718. Causa & fundamentum hujusmodi contractus. 2. 1426. Differentia inter contractus consensuales & reliquos. 2. a 1426. Contractus impletio. *vid. Implere, Impletio.* Contractus conventionis non uno modo accipitur. XXIII. 40. b 1547. Contractus ejusdem naturæ & qualitatis est. qualis distractus 65. a III. 1581. Quinta contractuum consensualium species & contractus Emphyteuticus. *vid. Emphyteusis.* Contractus ex re ipsa potius judicatur, quàm ex verbis XXV. 9. b 1725.

Contractus à Testamentis ratione renunciationum ut differant. XXX. 19. pag. 442. 9. In Testamentis an & quænam celebrari possint vel non? XXXII. 10. 4. pag 651.

Juris differentia propter materiam usurarū, diversimodè in illis præstandarum notanda. XXVII. 44. seq. p. 117-120.

Contractus æstimatorius.

Hujus descriptio. XXV. 4. & b 1720. Vocabuli deductio & varia acceptio 4. a ibid. Ejus forma 5. & a 1721. Obligatio ex hoc contractu veniens quænam sit? 6. 1721. Si pluris res fuerit vendita, quàm erat æstimata? distinguendum est quoad restitutionem 6. & b 1721. In hoc contractu æstimatorio, an periculum transferatur in accipientem. 7. 1722. Maximè hic considerandum, quid & de quo convenerint. II. In hoc contractu ejus est periculum, qui rogat sibi rem committi. 7 a 1723. Ex hoc contractu datur actio præscriptis verbis, quæ dicitur æstimatoria 8. a pag. 1723. *vid. actio.*

Contractus chirographarius.

Contractus chirographarius, ex quo literarum obligatio venit, est peculiaris contractus. XVI. 40. & a pag. 1028. Ejus origo. 41. pag. 1029. Definitio 32. & b pag. 1030. Unde dicatur. 42. a ibid. Quid in latissima, strictiori & strictissima significatione comprehendat. 42. a II. III. & IV. pag. 1029. Personæ ineun-

Source : BIU Cujas

tes hunc contractum 43. pag. 1031. Hujus objectum, sunt tantum res fungibiles, perinde ut in mutuo. 44 pag. 1031. Ad formam & essentiam ejus pertinet, ut quis præcisè in literis exprimat se rem recepisse, ejusque restitutionem in eôdem genere & bonitate promittat. 45. seq. pag. 1031. Scriptura qualificata esse debet, & continere confessionem. II. Promissionem. III. Causam debendi IV. Contractum specificè expressum V. Consuetudine vel statuto introduci potest, ut sine expressa debendi causa valeat obligatio. 45. a pag. 1031. Ex hoc contractu competit condictio certi. 46. pag. 1032. Obligatio â tempore traditi chirographi vim suam capit. II. Quoad actum primum statim oritur obligatio cum effectu post biennium III. In foro conscientiæ non tenetur, qui nihil accepit secus de jure civili. IV. Monitum pium notatur. 46. a ibid. Huic contractui subesse causa, numeratio scilicet pecuniæ. 47. & a pag. 1033. Si Spe futuræ numerationis chirographum dederit, neque acceperit mutuum, quibus sibi prospicere debeat? 47. d pag. 1033. seq. Cretoribus pro cautela sit, ne chirographo confidant, sed testes adhibeant, qui numerationem videant. 49. b pag. 1036.

Contractus claudicans.

Quis dicatur. XXXI. 43. th. pag. 564. Bilaterales tantum tales esse possunt. ibid. (1. differt ab unilaterali. (2. ex causa permittatur claudicatio. (3. qui tales Contractus celebrare possint. ibid. (4-1. Claudicatio contractus frequens in jure. ibid. 86. a. 606.

Contractus Colonarius.

Hujus descriptio. XXIV. 35. b 11. pag. 1717. quod etiam ad firmam concedere dicitur. ibid.

Contractus innominatus.

Qui sint? VI. 31. b pag. 294. In contractibus innominatis promissio fit dupliciter & absolutè vel relatè: illo modo si fit, tunc hodiè oritur inde obligatio & actio efficax; hoc modo si fit, tunc hodiè actio non datur, priusquam alter paciscentium illam adimpleat, sed est locus pœnitentiæ 32. & c pag. 296. Contractus innominatos non nulli contra Bachovium incertos appellant. XXV. 1. pag. 1718. In Institutionum libris de contractibus innominatis altum est silentium: & cur? 1. b pag. 1718. Distinctio contractuum innominatorum. 2. & 3. pag. 1719. seq. Errant, qui eundem ambitum contractuum innominatorum & præscriptis verbis arbitrantur. 2. a pag. 1720. Dispescitur contractus innominatus in regularem & irregularem 3. a ibid. Contractuum innominatorum in specie sic dictorum descriptio 9. pag. 1724. Contractus innominatus dicitut dupliciter. 9. a ibid. Contractus nominatus non statim dicendus & habendus est pro tali, licet contrahens vel Notarius in Instrumento ita exprimeret. 9. b 1725. Contractuum innominatorum natura & forma. 10. & a 1725. In hoc contractu quid dicatur causa? ii. & b pag. 1725. Horum contractuum differentia â contractibus nominatis & pactis? 12. & a ubi novem differentiæ notantur, 1726. sequ. In his contractibus pœnitentiæ locus est, etiam si de jure civili juramentum accesserit, quod secus de jure Canonico. 13. & 14. pag. 1728. seqq. Contractuum innominatorum species sunt quatuor: Do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias. 15. & a pag. 1731. Grotius tantum tria genera constituit. 3. a pag. 1720. & 15. pag. 1731. Hi simplices species seu modi comprehendunt & mixtos & negativos. 15. & b g. 1731. Prima species, do ut des, etiam permutatio appellatur. *vid. Permutatio.* Secunda species, do, ut facias. 24. pag. 1738. Hæc species affinis videtur locationi conductioni, sed ab ea multum differt. 25. & b g d. ibid. Obligatio & actio ex hoc contractu innominato est præcedenti similis. 26. p. 1739. Vel etiam actione causa data causa non secuta. 26. a ibid. Quid si ob causam non sequatur factum. 26 ibid. Præstationes damni in contractibus nominatis & innominatis eôdem modo judicantur. 26. b 1739. Res aliena non est danda, sed propria, & cur? 27. ibid. Tertia species, do, ut des. 28. 1740. Et hic locationi affinis est, sed item differt. 29. & a ubi convenientia, & b. ubi discrimen notatur. 1740. seq. Obligatio ex hoc contractu fluens. 30. 1741. Factum quid hic denotet. 30. a 1. ibid. Num facientem pœnitere possit? 30. a 11. & 31. ibid. Quarta species, facio ut facias. 32. 1743. A præcedente distinguitur. 32. a ibid. Affinis aliquando est mandato, aliquando commodato, vel locationi conductioni, â quibus differt, & quomodo? 33. 1743. Circa faciendi obligationes cessat condictio. 34. a ibid. Tenetur quoque alter alteri de culpa. 34. & b ubi gradus culpæ & remissivè de exceptionibus. 1744.

Contractus Libellarius.

Hujus descriptio. XXIV. 35. b. 1. 1716, Unde dicatur? 35. b. 1. ibid. Præter consensum ad sui naturam nihil requirit. 35. b 11. ib. Alius est expressus, alius tacitus. ib. Alius regularis, alius irregularis. 35. b IV. 1717. Forma contractus libellarii in quibus consistat? 35. b VII. ib. In hoc contractu tranfertur dominium utile. 35. b. IX. ibid. Ob non solutum libellum intra biennium amittitur res libellaria. 35. b. XII. ibid. Amissô libellô quomodo probetur hic contractus 35. XIII. 1717.

Contractus simulatus.

Simulationes in contractibus quæ sint licitæ? XXV. 49. a 1. 1767. Contractus simulatus est duplex; simulatus non fraudulentus, & simulatus fraudulentus. 49. a 11. ibid. Ad contractum simulatum rescriptum damnosum causam dare potest. IV. In fraudem tertii vel Fisci aut legis celebratus est nullus, quod incommodum & pœnam verò obligatorius & actionem producens. V. Rei evidentia simulatum contractum tollit. VI. Per simulatos contractus nec dominium nec possessio transfertur. *VII.* Simulatio renunciatione partium non tollitur, sed pro nulla reputatur. VIII. In dubio conttactus non præsumitur simulatus, sed verus. 49. a 1767.

Contribuere, Contributio.

Contribuere propter merces in mare jactas tempestate urgente navis levandæ causa, hodiè dicitur unô vocabulo Avaria. XX. 16. 1289. Contributionis vocabulum pro diversitate materiæ diversimodè in jure consideratur.

Source : BIU Cujas

16. g. 1292. Hæc contributio à quibus non fieri debeat. 18. 1294. Si naula in reditu navis solvere pacta est, de consuetudine expeditum est, pro deperditis nihil teneri. II. In æstimatione vecturæ quantum Magistro navis debeatur, attendendum, quid inter partes actum & permissum III. Si merces fortuito casu corruptæ, ex observantia vectori liberum relinquitur, an mercedem solvere, an merces cedere velit? IV. Jactarum tempestate, quomodo æstimatio facienda. V. Quæ res ex prædictis & similibus æstimari non possit. VI. Omnis æstimatio ita fieri debet, ut dolus, calliditas & machinatio excludatur. 18. g 1294. seq. Nummorum nomine an contribuendum sit? 18. d 1295. Ab onere contributionis excipiuntur (1. liber homo. (2. vestes exiguæ. (3. cibaria. (4. Locarium 18. e z 1295. Contributio quomodo fieri debeat. 19. & a 1296. Contribuere propter merces ejectas is debet, qui merces ejecit. 20. 1298. Limitatur, nisi projectæ fuerint dimidio itineris nondum confecto. 20. b 1299. Contribuere propter merces ejectas is debet, cui res in navi sunt deterioratæ. 21. 1299. Hæc contributio exoneratur, si res actæ apparuerint 22. & a 1299. Quomodo contributio jactu semel facto impediatur vel non? 23. & b 1300. Qua actione contributio hæc propter merces jactas exigatur? 24. & a 1300. seq. Licet actionis, locationis & conductionis in L. 2. ff. de L. Rhodia fiat mentio, tamen etiam aliæ pro varietate contractuum dari II. Si Magister merces in navem gratis suscepit, datur mandati vel depositi actio III. Si merces nesciente domino imposuit magister, ei negotiorum gestorum actio competit IV. Si de certa mercede convenit, ex locato agitur. V. Si loco mercedis aliud quippiam pactum, pro socio aut ex contractu innominato VI. In dubio an navis sit conducta vel locata datur actio in factum. 24. b 1301. Pro naulo, contributione, aliisquè expensis jus retentionis competit. 24. g ibid. Contributio non rectè societatis jure petitur. 24. z. 1302. Hæc contributio locum non habet, si vel culpa magistri navis in periculum detracta, vel si res non jacta 25. & g seq. 1303. seq. Contributionis ratio quomodo ad alios casus consimiles trahi possit. 27. 1307. Navis à piratis redemta communi contributione liberanda 27. b 1307. Contributio in quibus casibus ad similitudinem L. Rhodiæ locum habeat, ad longum recensetur. 27. e 1308. seq.

Controversia.

Controversiæ sunt vel publicæ vel privatæ, hæ tractantur vel in prima vel in secunda instantia VIII. 1. 418.

Contumacia, Contumax.

Adversus contumaces sive sint rei sive actores, sive Principales sive Procuratores, datur ex Edicto Prætoris vindicatio IV 85. d 224. Contumaciæ pœna est arbitraria & Fisco seu Magistratui applicanda 85. z ibid. In foro Saxonico tantum litis damno coërcetur contumacia 85. æ ibid. Contumacia utrum ante an post litem contestatam, fuerit commissa, non distinguitur V. 14. b 239. Quomodo in contumaciam actoris & rei in causis civilibus & criminalibus procedatur 14. b 239. seq. Non in omnibus contumaciæ modis pœna est æqualis, sed quo gravior contumacia eo gravior pœna est, ibid. 240. Quid de jure Saxonico observetur, ibid. Num citatum non comparentem hodiè à pœna liberet rusticitas? 15. a 240. Contumacia cum sit purgata per probationem impedimentorum, ipse effectus cesset necesse est, 30 a 252. Contumacia tollitur remedio ordinario vel extraordinario, ibid. Contumax propter contemptum legis & judicis pœnam præstare debet, & gravius coercenda est contumacia, quam simplex mora. VIII. 20. z 438. Minor contra veram contumaciam non restituitur, non autem contra quasi contumaciam. 57. æ 469. Contumacia est actus accidentalis processuum vel judiciorum, & est vel vera vel præsumta. IX. 96. 593. Contumaciæ accusatio quid? 69. a ibid. Contumacia conrumacium est pernicioſa, nisi debitè accusata & pœna infligi petita fuerit. ibid. Contumacia versatur circa omnes judicii partes, dum judicis jussui non obtemperatur, & quomodo. 69. a 11. 593. Contumacia actorinis turpior est rei contumacia. 69. b ibid. Propter contumaciam fit missio in bonorum possessionem. XXI. 50. æ 1420.

Conventio, Convenire.

Senatores conveniri in pecuniariis causis poterant Romæ & in loco originis. IV. 5. b 157. Quæ ratio ad consiliarios & officiales Principum hodiernos Præfectosque applicari potest. ibid. & IX. 38. (3. 554. Conventio generalis de non utenda exceptione non valet. V. 29. 250. nisi specialiter in quibusdam causis expressis. ib. Conventio de negotio civili vel est pactum inspecie sic dictum, vel contractus. VI. 5. 274. Jure civili illæ conventiones solum firmiter obligant, quæ nudi pacti terminos certâ ratione excedunt. 7. 276. Quæ actionem & exceptionem pariant, notantur. 7. d. ibid. Quomodo conventiones pacti nudi terminos excedant, & in aliud nomen transeant. 8. a 276. seq. Conventiones naturam internam accipiunt à jure gentium duplici ratione. 9. & a b g 227. Conventionis vel causam habentes dicuntur contractus. 9. 277. Conventionis effectus est obligatio, quæ dividitur in naturalem & civilem, & subdividitur in obligationem minus plenam & in plenam. 11. & a b g. 278. In genere omnis conventio ex negotio civili constat consensu inter duos. 33. & a. 297. In conventione non sufficit unius voluntas & obligatio, sed quod alterius acceptatio accedat necesse est. 33. & b 297. seq. In conventione si scribens ante acceptationem moriatur, nihil agitur. ibid. Conventiones turpes sunt (1. quibus quod per se turpe est, promittitur. (2. qui per accidens tantum & legis determinatione continent turpia. 44. g. 314. Conventio super facto turpi inita ipso jure nulla est. 44. d 314 An idem dicendum, quando ob causam turpem contrahitur, id verò, quod in stipulationem deducitur, turpe non est. ibid. Filiusfamilias conventione suâ prodest patri, non autem obligatur ex conventione filii pater, nisi ratione peculii 42. & a b 311. seq. Conventione inita de re danda vel facto præstando, ad quod quis obligatur. 46. 318. Conventiones recipiunt interpretationem ex tacita mente contrahentium. 51 b 327. Studiosus, qui studiorum causa in aliqua civitate moratur

Source : BIU Cujas

non potest de contractibus alibi initis, nec de delicto alibi commisso in loco studii conveniri, sed si conventatur, domum revocandi jus habet. IX. 25. 545. & 38. 554. Servus ob causam status ubi possit conveniri? 30. 548. Heres conveniendus est, ubi ad fidei commissum praestandum se per hereditatis additionem obligavit 43. & a 561. *vid. Forum.* Conventionis verbum generale est ad omnia pertinens, de quibus negotiis contrahendi causa agentes consentiunt. XXV. 9. b 1724. Propter objectorum disparitatem omnes conventiones determinari nequeunt, 10. a 1735. Conventiones obligationum quid. XXX. 36. 461. b.

Convivium. Nuptiale.

Das Hochzeit- oder Brautmahl / an tolerandum. XXIX. 26 357. æ (25.

Copia, vid. Exemplum.

Copula Carnalis, v. Carnalis Copula.

Corona.

Coronarum usus in sepulturis qualis? X. 88. a 979. accensentur in expensis funerum. ibid.

Corona virginalis, vid. *Virginalis* corona.

Corporales res, vid. Res corporales.

Corpus.

Corpus brachiis destitutum perfectum dici nequit. I. 3. b. 12. Corpus populum, caput Princeps repræsentat. ib. Corpora Stoicis sunt alia conjuncta, alia disjuncta, alia uno spiritu comprehensa III. 80. a 146 Universitas corporis pro uno corpore habetur, adeòque vindicari potest. XI. 15. & g 685. seq. Corpus corpori accrescit, ut proprietas proprietati. XII. 29. b 762. Vox corporis abusivè nonnunquam sumitur, & in genere pro rebus ipsis ponitur κατάχρησιν XIII. 3. in f. 796. Servitus dicitur corpus, propriè ratione fundi, impropriè ratione viæ. 3. z ib. Ad corpus venditio quomodo fiat? XXIII. 13. & a 1707.

Quotupliciter de Corpore delicti constare possit. XLIIX. 9. b 958. In omnibus delictis de Corpore delicti constare debet XLIX. 97. g e 1141. sq.

Corpora demortuorum non arrestentur XXVI. 17. aa. p 32. Propter ea non detur Vectigal. XXXIX. 47. b p 39.

Corpus juris civilis.

In hoc corpore non tantùm legum sancira proponuntur, sed ipsa quoque æquum ab iniquo rectè discernendi seu leges ad facta singularia applicandi prudentia inibi docetur. I. 46, 33.

Correi.

Pactum unius ex correis debendi qui & socius est, per consequen. iam prodest alteri. VI. 49. & e. 321. seq. Pactum unius ex correis debendi, qui non est socius, alteri non prodest. 50. (2. 322. Neque nocet 50. 3. ibid. Pactum unius ex correis credendi non nocet alteri. 50. & e z. 322 seq. Hodiè omnes correi indistinctè pro sociis habentur 50. e 323. Si duo correi promittendi fuerint, ac uno per intercessionem mulieris liberato, alter hoc ipso liberatur, adversus utrumque actio restituitur. XXI. 8. g 1362. Correus debendi compensat, quod correo debetur, si simul socii sunt, cum primis omnium bonorum, tunc enim pro una eâdemque persona reputantur. 25. (2. & e 1392. seq.

In quibus Contractibus Correi constitui possint, vel non XLVII. 26. a 573. qui propriè Correi dicantur. b Correi in dispari causa constitui non possunt d e z. Sed quid, si alter pure, alter in diem debeat æ p. 574. quatenus obligentur 17. a b g d p 576. & quomodo liberentur ratione tertii ibid. i z. quid de jure novo circa earum obligationem obtineat? æ 577. quid, si alteruter solvat totum, an regressum habeat contra Correos. 28. a 578. si virilem portionem solverit, an solvens liberetur à Correali obligatione 29. a b 578. sq. an alterutrius mora ceteris noceat 30. a an factum circa rem promissam b 578.

Correlata, Correspectiva.

Arg. à Correlatis quando fallat XXXII. 20. z p. 681.

Correspectivorum, unam eandemque esse naturam, uno sublato corruit alterum. Non recipiunt divisionem, unum est propter aliud. ibid. 43. d p. 7147.

Corrigere, Correctio.

Correctione opus est, ubi contrahentium alter plus, alter minus accipit. I. 24. a & b 22. Ad corrigendos contractus, sive sint dipleuri sive monopleuri Arithmetica proportio accommodatur. 25. & 27. p. 23. seq. & 30. p. 26. & 36. p. 29. Correctio in factis illicitis semper est necessaria, & quid in tali correctione attendendum. 29. seq. 25 seq. Solus Princeps duritiem legum manifestam potest corrigere sive emendare interpretatione vel potius mutatione. II. 47. 92. In correctoriis ratione peccati evitandi extensio legis fieri potest. 48. b 93. Correctio juris antiqui nisi expressè fiat, per conjecturas & productiones interpretum non inducitur. X. 13. b 616. Correctoriæ constitutiones ultra casus in iis expressos extendendi non sunt. 22 g 622. Correctio libelli, Klag verbessern / quatenus sit permissa. V. 41. 268. *vid Libellus.* Monetæ correctio in bonitate intrinseca vel extrinseca XVI. 30. & a 1018. seq. & 31. 1019. seq. Corrigere ædes, idem est ac reficere. XXIV. 12. æ 1687.

Corrumpere, Corruptio.

Corruptio Albi Prætoris pœna 500. aureorum coërcita IV. 82. pag. 214. Qui donatione, prece aut precio corruptus, idoneus Judex esse nequit IX. 11. & th. 531. Corruptio fit in corpore animato & inanimato XV. 47. a 935. Corruptio accipitur pro vitiare; alia quoque est famæ honestæ ibid. Corrumpere videtur judicem qui ut suis sit addictus partibus precio eum obstringit XIIX. 23. 1167. Nec tertius, qui Judici, ut pro altero judicet, aliquid dederit, condicere potest II. Judici ad se corrumpendum nihil licet accepêre, quamvis nihil sit dictum, quo animô accipiat III. Justam habens causam, & sibi & judici injuriam facit, si munus offerat IV. Turpiter accepisse dicitur Judex, licet justam ferat sententiam. V. Datum, ut acceleretur judicium, turpiter accipit judex. VI. Judex nihil ex donatione, contractu aut conventione accipere potest, quò minus effugiat crimen repetundarum VII. Ne quidem propter spem lucri futuri justè vel injustè judicare licet. VIII. Neque finito officio remunerationis gratia aliquid accipere licet à litigantibus, IX. Non debet permit-

Source : BIU Cujas

mittere Uxori & liberis vel domesticis data ac promissa accipere. 23. g 1168. Actor, qui corrumpit pecunia judicem Advocatum vel Procuratorem rei, perdit actionem & causam 23. d 1169. Quod etiam obtinet in Reo ibid. Licet contra Judicem vel Procuratorem conditio ob turpem causam locum non habeat, Fiscus tamen data auferre potest. ibid.

Creditorum concursus, Privilegium & Prælatio.

In concursu creditorum liberi ratione dotis maternæ æquè ac ipsa mater privilegiati sunt, & jure prælationis gaudent. X. 33. a VIII. 633. Debitor causæ agit, si à creditore cautionem ob insolutum datum exigat II. In concursu creditorum conditionalis debitor potest agere, ut sibi â cœteris creditoribus caveatur. III. Judex in concursu creditorum interdum solet debitorem condemnare, ita ut creditor præstet cautionem. XX. 45. e 1323. Venditor fide habita & dominio translato in concursu creditorum personalis duntaxat locum obtinet, & postponitur cœteris XXIII. o 8. b XXVII. 1654. An dans rem vendendam habeat in concursu creditorum recipientes prioritatem, in re vel precio ex hac re redacto? XXV. 8. a XII. 1724.

Creditum, Creditor.

Creditori conceditur privata arrestatio, quando debitor fugitivus est, ut quando metus est, ne dilabatur IV. 56. a XI. 195. Deficientibus aliis probationibus scilicet de debitore, statur juramento creditoris. V. 12 d 235. Creditor, qui fidejussorem idoneum arrestari facit, injuriarum tenetur & fidejussori & debitori. V. 23. b. 244. Pactio majoris partis creditorum non obest cæteris VI. 50. 322 Creditor residuum, quod per transactionem debitori remisit â fidejussore non petere potest, licet sibi actionem reservâsset. 55. k 332. Creditores qui actiones in potentiores cedunt adversarii terrendi causa jus crediti amittunt VIII. 93. 2 492. Creditores hereditarii, possessori lite motâ nihilominus agere possunt X. 63-2654. Creditores ab utroque tam petitore hereditatis, quàm possessore petere possunt absque cautione, 63- a. 655. Creditor non est dominus pignoris. XI. 3. (3. & th 667. seq. Creditori datur utilis actio confessoria XIII. 45. 836. Creditori competit actio L. Aquiliæ utilis, si in re pignori data damnum culpa datum est. XIV. 26. a 887. Si duobus creditoribus in communi una res oppignorata, quomodo æstimatio facienda? XV. 21. i 922. Omne creditum impensa funeris præcedit 89 & a 982. Crediti appellatio generalis omnes contractus, quos alienam fidem secuti instituimus, complectitur XVI. a & b 992. Crediti strictè accepti descriptio. 5. 993. Si tibi donassem pecuniam, ut mihi eandem cederes, an credita fieret? 10. æ 996. Creditor non manat dominus in re mutuo data. 15. b 1. 11 1002. Creditori civitati pecuniam mutuo danti quæ observanda? 18. e pag 1008. & 19. b ibid. seq. Quando de credito in genere constat de qualitate autem dubitetur, standum est jurijurando Creditoris. XVII. 83. æ VI. 1149. Creditoris actio realis hypothecaria competit contra debitorem, ut & tertium possessorem. II. Si creditor rem oppignoratam alteri oppignoraverit, nihilominus obligatio subsistit 5. æ 1226. Creditor nisi furti pœnam incurrere velit, re oppignorata uti non potest. 48. g 1267. Creditori qui fœminæ pro alio intercedenti credit, actio per SCrum Vellejanum quidem eliditur, alio tamen modo ei consulitur XXI. 8. & 9. 1361. seq. Pro cautela est creditori, ut petat ab uxore, quæ interceſſit, ut heredibus suis per testamentum vel codicillos injungat solutionem. 9. g 1364. Ex jure debiti competit creditoribus jus retractus in bonis debitoris XXIII. 52. & a 1560 Creditores hereditarii actionem non habent adversus emtorem hereditatis, sed adversus venditorem heredem 74. 1594. In nonnullis locis statutum est, ut in arbitrio sit creditorum hereditariorum, an cum herede vel hereditatis emtore agere velint. 74. b 11. ibid. Exceptio est, si à Fisco quis emerit hereditatem. 74. ibid. *vid. Tit. Hereditatis venditio.*

Creditor pignus traditum si abutatur, furti obligetur. XXVI. 3. p. 2. ex eo solo, quod pignus sibi, non soluto sua die debito, jure dominii acquiri voluit, usurarii manifesto numero non adscribendus, multo minus pœnis in usurarios constitutis, adficiendus est. 7. k p. 8. An omnes, qui ad rem reficiendam crediderunt hypothecam privilegiariam consequantur. 14. z p. 21.

Creditori in bonis debitoris, ob pecuniam in militiæ emptionem expressè concessam tacita hypotheca concessa est. 14. o p 21. secus si pecunia præstita ad redimendum ab hoste captum. ibid. Ob favorem Creditorum tribuitur hypotheca fisco in bonis debitorum ex contractu proprio, non ex delicto. 15. p. 22. Creditor rem oppignoratam rursus alteri dare pignori potest. 17. p. 29. 32. Si a Creditore inscio debitore, pignus tertio cuidam pignori datum, si Debitor Creditoris sciverit, non potest contra tertium possessorem pignoratitia actione jure civili experiri. o p. 32. nulla verò vel realis vel personalis contra tertium Creditori competere potest 18. p. 33. Jura, quæ competant in pignore vid. 24. 41. tot.

Ut Creditores qui ex causa legitima in possessionem mittuntur, jus hypothecæ consequantur, requiritur talis immissio. Creditor quando ficte tantum dicatur realiter immissus. ibid. Missio unius Creditoris proficit omnibus, qui æqualem titulum debiti habent. 29 b p. 47. prior Creditor generalis hypothecarius præfertur fisco posteriori. 30. p. 47. b ibid. quid, si Creditores hypothecarii sint σύγχρονοι 31. p 47. quid si concurrat, generalis cum speciali? 32. 48. a sq.

Creditori quilibet possessor jure possessionis potest offerre pecuniam. ibid. e p 49. sq. ipsi datur actio hypothecaria, & probare incumbit rem esse oppignoratam. 37. p 51. Si Creditor agat contra tertium, interesse volunt, utrum ille causam habebat à debitore, sive non. ibid. d p. 51. jure antiquo Creditor (fisco excepto) electionem habebat, an debitorem personali actione, an verò illo relicto, prius hypothecæ possessorem in rem actione convenire voluerit. 38. b 52. Hodie Creditor contra tertium rerum hypothecariarum possessorem agere non potest hypothecaria actione, priusquam omnis debitoris & fidejussorum facultates excussæ fuerint. ibid.

Source : BIU Cujas

Creditor hypothecam adjudicatam non rei vindicatione, ſed hypothecaria perſequitur. 39. a p. 54. Ipſe agit hypothecaria adverſus poſſeſſorem rei pignoratæ quemcunque, ut poſſeſſionem nanſciſcatur. ibid. d p. 54. Ei competit Jus retinendi pignus 42. p. 56. a b ſq. Debitor ex primo decreto miſſus in poſſeſſionem, quamvis in poſſeſſione eſſe dicatur, non tamen retentionem ob illud debitum habet 42. g. p. 57. Pignus conſecutum retentum diſtrahere poteſt, ſi diu ſolutionem fruſtra expectaverit. ibid. ſq. ſi pacto dies ſolutionis proferatur Creditori interea pignus diſtrahere nequaquam licebit. ibid. b (2. p. 60. parum intereſt, an à Creditore, an à Judice diſtrahatur pignus ibid. d ſi a Creditore priore diſtractum, nec a Concreditoribus, nec à Debitore nec venditore res evinci poteſt, niſi ſecundo Creditori vendita. Cur? Ibid e. Creditor ſub haſta emere. ibid. (4. & ſi bona emta reſtituere cogeretur, meliorationum refuſionem petere poteſt. ibid. (8. rationes autem reddere vel reſtituere non tenetur. ibid. (9 p. 62. Creditor poſt ritè factam diſtractionem emtori de evictione non tenetur. 45. z p. 62. quamvis Emtor tantum de ſolvendo caverit creditori, licet evictio facta, nihilominus Creditor pretium petere, nec ulla ab emtore exceptione ſubmoveri poteſt. ibid.

Si per ſemetipſum Creditor rem venditam evincere velit, audiendus non eſt. ibid. Plurimum refert, an rem tanquam ſuam Creditor vendiderit, an vero Jure Creditoris tanquam ſibi oppignoratam. ibid. æ p. 62. Creditor quid obſervet, ſi planè ab evictionis onere immunis eſſe velit. ibid. Creditori facta delegatione quid Juris, vid. Delegatio.

Creditor, qui pignus diſtraxit, haud rarò in reſiduum contra debitorem actionem ſalvam habet. Ibid. Si Creditor vendit ipſum Jus pignoris, tum præſtat illud, quale habet, & protinus liberatur. 16. b p. 83. Creditorum voluntate & Conſenſu quomodo pignus ſolvatur, vid. ibid. 49. p. 64. ſq. lit. a--æ.

Quomodo ſecundus Creditor jus primi in ſe poteſt transferre XXVI. 34. b 49. Si hic ſecundus creditor priori cum debito uſuras ſolvit, an illarum uſurarum uſuras petere poſſit à Debitore? XXVII. 51. p. 128. z. Quomodo tertius Creditor jus primi, excludendo ſecundum, in ſe transferre poſſit. XXVI. 34. b 49.

An & quando Creditores Debitorem in Carcerem protrudere poſſint? XLIV. 32. æ p. 240. qui nam dicantur Majores, & quando major Pars minori in indulgentia Debitori data cedere cogatur? ibid. 241. Quid Juris Creditor lucretur, ſi ei debitor ad manus addicatur, v. ibid. p. 242. quas operas ab eo exigere poſſit, & quomodo finiantur. ibid. Concurrentibus pluribus Creditoribus, unius debitoris, qui quibusanteferendi, vel in proceſſu Concurſus creditorum, vel ratione Privilegii Prioritatis quibusdam ſpeciali competentis XLIV. 45. p. 252. a b Jure ſeparationis repetunt res ſuas extantes Domini ante Creditores alios. ibid. 46. p. 252. e. g. omnes Dominium adhuc habentes. a--e p. 253. Deponens an etiamſi ſit? p. e. An ſi depoſitum ſit irrgulare? z Locatori, æ p. 254. An ſetiam animalium ferearum? ibid. an & quando Venditor in re vendita vel non? k p. 254. Heres rem venditam petens. ibid. b m. 225. Quam variæ Claſſes ab aliis recenſeantur, & quod cujusque loci ſtatuta inſpicienda. ibid. p. 256. In Concurſu: ad Claſſem I. ſingulariter privilegiatos ibid. 47. p. 255. ſq. Et ſunt 1.) & 3.) qui neceſſarias vel legitimas impenſas repetunt. 2.) mercedes Domeſticorum. ibid. e z p. 257. 4.) Quibus debeantur onera rebus hereditariis defuncti connexa. ibid. n x ſq. p. 260. 5.) Coheredes in pecunia hæreditaria pſ. p. 260. ſq. Hi concurrentes juxta præſcriptum ordinem ſuum in ſolidum conſequuntur. 48. a p. 261.

Ad Secundam, quo referunt hypothecarii, hique privilegiati, quorum Claſſes Sex præcipue recenſentur. ibid. m. ſq. 271. In Claſſe tertia ſequuntur Creditores tantum ſimplicem hypothecam habentes 52. p. 272. & a b g p. 273. In quarta Creditores, quibus poſt hypothecarios privilegium exigendi præ Chirographariis aliis competit (56. p. 275.) ex privilegio perſonali. Claſſis quinta continet Chirographarios nudos & ſimplices. 57. p. 278. ſq.

Crimen.

De criminibus ſanguinis pœnam non irrogantibus de jure civili tranſigere & paciſci non licet, ſecus hodiè. 62. & a 339. Ab hac regula non excipitur crimen falſi. 62. ibid. De his criminibus gratuita pactio eſt invalida. 62. ibid. De criminibus non capitalibus ante accuſationem licet tranſigere. 62. b ibid. Crimina, quæ infamiam per damnationem irrogant. VII. 18. æ 367. Si crimen in via publica perpetratum, ad ſuperiorem Regalia habentem coërcitio ſpectat. IX. 46. & b. 564. In criminibus reconventio locum habet. 68. e XIX. 592. Tot crimina naſcuntur ex ludo, quot ſunt in taxillis puncta. XV. 56. a 943. Crimen effracturæ ad caſum refertur. XIX. 32. l II. 1254.

An & quando Fidejuſſor in Criminalibus concedendus. XXVI. 4. 9. 3. quid Actuario, ut talia ritè in Protocollum inferat notandum XXVIII. 28. p. 216. g (19. an unicus teſtis ad torturam vel condemnationem ſufficiat. ibid. 36. 9. (1. 3. & 5. p. 245. an confeſſio Conſocii. ibid. p. 264. (6. 7. ubi de illa lit. dd. ejusque effectu in genere. In Criminalibus etiam poſt atteſtationes novas probationes admitti ibid. p. 283. k Crimina extraordinaria quænam dicantur? XLVIII. a 883. ſq. ubi recenſentur Crimina popularia; quænam proprie pro ordinariis habenda. 74. b g 884. Quinam in iis eſſe poſſint accuſatores. 75. 885. qualem pœnam Judex arbitrio ſuo dictare poſſit ibid b Sequuntur ſpecies extraordinariorum Criminum ibid. Criminum præſcriptio quid. XLIX. 91. a 1131. Cur introducta, & ad quem effectum, ibid. b g regulariter omnia Crimina intra Vicennium præſcribuntur. ibid. d e 1133. niſi quibus alius terminus expreſſè poſitus, vel quæ omnino præſcribi nequeunt. ibid. æ p. 1133--1136. ubi varia notabilia circa hac materiam. Crimina Capitalia, Vid. delicta Capitalia.

Crimen falſi.

Quando ſuper falſo civiliter agitur, tranſigere licitum eſt. V. 62. c 339. Falſitas ſine lucro & commodo non perficitur.

Source : BIU Cujas

ficitur. VII. 9. a 353. Advocatus ſi falſam legem vel canonem: vel abrogatam allegat, falſi crimen incurrit & Privilegia amittit. 14. b 363. Criminis falſi mulcta infamiam irrogat. 18. æ 367.

Quid ſit XLIX. 69. 1199. falſum ut commiſſum dicatur, quænam requiruntur. ibid. b g d 1002. circa quas res committi queat? ibid. æ p. 1101. ubi, quomodo circa Teſtamenta committatur; Poteſt de hoc Crimine tam Civiliter quam Criminaliter agi. th. quomodo puniatur. 1. k ibid. quomodo & quotuplici modo intervivos committatur, quæve talium pœna. 70. 1102. a b quomodo circa monetas, & quomodo tunc puniatur 110. 4. æ quomodo in Judicio vel à Portibus vel à Teſtibus 71. d 1005. quomodo in Perſona committi poſſit. 72. a b 1106. Conf. e 1107.

Crimen fractæ (publicæ) Pacis.

Poteſt ſuper crimine fractæ Pacis publicæ tranſigi. VI. 62. d 338. Et tutius cum ipſo Fiſco. ibid. Criminis hujus pœna eſt. 2000. marcarum auri. XXI. 15. z V. pag. 1380. ſeq.

Quando committatur? XLIX. 47. 1044. variæ ejus ſpecies. a. qui Autores PP. 1045. quibus Caſibus PP. violetur g an in hoc delicto conatus ſufficiat. 1046. quænam ſint pœnæ fractæ pacis publicæ e 1046–1048.

Crimen læſæ Majeſtatis.

In læſæ Majeſtatis reum majori pœna animadvertendum. quàm qui contra privatum hominem quid commiſit. I. 31. 27. De crimine læſæ Majeſtatis tranſigere licet. VI. 61. & e 337. ſeq. Criminis læſæ majeſtatis damnatus, poſt admiſſum facinus ante ſententiam in fraudem Fiſci nihil ex ſuis bonis alienare poteſt, alienata enim Fiſcus vindicat. XI. 5. d 670. Romani crimen læſæ Majeſtatis commiſſum credebant, quando per Principem conſulto fuerit pejeratum. XVII. 54. & e 1109. ſeq. In crimini læſæ Majeſtatis tam voluntas, quàm effectus punitur. XXII. 8. m. III. 1436.

Qui Crimen læſæ Majeſtatis committit, ſolvere non poteſt. XLVII. 69. 1. 647. nec ei ſolvi. 71. d 651. an nuda hujus Criminis cogitatio puniri poſſit. XLVIII. 4. g 740. Contra quem committatur. XLIX. 17. 972. quinam de hac materia ex profeſſo ſcripſerint? Quem habeat autorem. ibid. 17. a. Quod contra Imperatorem committitur, perſe conſtat; an etiam contra Auguſtam 18. a 974. an contra eorum Miniſtros b 975. an contra Principes Imperii g 976. ſq. A quibus perpetretur 19. 977. an a ſolis ſubditis a 978. an à Vaſſallis b an ab Univerſitate d 979. eſt vel Crimen Perduellionis vel læſæ Majeſtatis in ſpecie ita dictum g 979. ſq. Simplex læſæ Majeſtatis Crimen quando committatur. 41. a 988–990. Quomodo hoc puniatur. ibid. g. 990. an Imperatori maledicens illud committat. d ſq. p. 991.

Crimen fraudatæ annonæ.

Quando committatur XLIX. 75. p. 1112. qui eo teneantur d quomodo puniantur e ſq.

Crimen Repetundarum.

Dicitur etiam Barattaria; contra quos & a quo introductum Judicium repetundarum. XLIX. 73. a quando committatur? 73. 1108. quotupliciter g qui nam hujus Criminis rei fieri poſſint vel non z 1109. & quomodo puniantur, tam dans quam accipiens. ibid. d e 1111.

Crimen de Reſiduis.

Quidſit XLIX. 79. 1116. à quibus & quibus committatur. ibid. g d quomodo puniatur tam Jure Civili æ quam hodierno. g quibus caſibus ordinaria pœna ceſſet z 1117.

Crimen Stellionatus.

Crimine ſtellionatus damnatus, an fiat infamis? VII. 18. æ. 367.

Culpa.

Culpa opponitur dolo. VII. 15. d 364. Lata culpa non aliter comparatur dolo, quàm ubi lex ſpecialiter eam notat. ibid. Ob latam culpam damnati non notantur juris infamia. 18. 1368. Procurator tenetur de omni culpa? 36. b 395. Malæ fidei poſſeſſor culpam tenetur præſtare, itemque de culpa poſt litem conteſtatam admiſſa; bonæ fidei poſſeſſor tenetur, ſecus de culpa ante litem conteſtatam. X. 59. 651. Culpam imputatam elevat bona fides 59. b 652. Uſufructuarius præſtat ſaltem culpam levem. XII. a 3. & z 758. & 43. & th. 776. ſeqq. Ob culpam latam juratur in litem, non ob levem, & quare? XVII. 65. b 1. 1121. Extraordinaria & irregularis cauſa deferendi juris jurandi in litem & levis cauſa. 65. b 11. ibid. Quando ex levi culpa cum rei interitu conjuncta juramentum hoc defertur, eo ipſo deterioration is caſu non excluditur. 65. b 111. 1121. In commodato aliquando omnis præſtatur culpa, aliquando verò non XIX. 7. 1228.

Culpæ deſcriptio & ſynonymia 15. & 4. 1238. Culpæ diviſio in commiſſionis & omiſſionis. 16. 1239. In malitiæ & imprudentiæ 16. b ibid. Delictum commiſſionis gravius eſt, omiſſionis levius & dignius venia. 16. g d 1239. Utraque culpa tribus æſtimatur gradibus, & eſt vel culpa lata, vel levis, vel leviſſima. 17. & a 18. & 19. pag. 1240.

Culpæ latæ quæ ſunt notæ. 18. d ibid. Culpæ diviſio 19. & a ibid. Culpæ latæ deſcriptio. 20. 1241. Exempla. 20. a ibid. Hæc culpa quibus caſibus comparetur dolo, & in quibus non. 21. & a b & 22. & a 1241. ſeqq. In delatione juramenti in litem culpa lata nomine doli venit. 21. e 1242. Exceptiones norantur, quibus in delictis majoribus lata culpa habetur pro dolo. 22. b 1242.

Culpæ levis deſcriptio 23. & a 1243. Dicitur levis, non quod aliquando non grave damnum inferat, ſed quod nulla planè conjectura colligi poſſit animus mali conſcius 23. b 1243. ſeq. Culpa hæc conſideratur triplici-ter ex l. 32. ff. Depoſ. ibid. 25. & a 1244. ſeq. Quisnam in contractibus ab hac culpa ſit immunis? 24. 1244. Culpæ voce ſimpliciter poſita intelligitur levis, niſi ſubjecta mareria aliud ſuadeat 16. & a b 1246. I. Culpæ venit dolus & lata culpa. II. Culpæ levi annumeratur infirmitas ſive debilitas. III. Non omnis imperitia gravi culpæ adſcribitur. 26. b 1246. Aliquando culpa ſimpliciter poſita etiam leviſſimam includit 26. ibid. Levis culpa appoſitiva ad latam comprehendit utrumque

Source : BIU Cujas

que gradum culpæ, qua diligentia, ad quam humana natura assurgere potest, omittitur, 26. ibid.
Culpæ levissimæ descriptio 27. 1247. opponitur summæ diligentiæ 27. a ibid. Quisnam in contractibus ab hac culpa sit vacuus. 28. 1247. Culpa levissima plerumque sub nomine diligentiæ significatur. 28. a 1247. Apud JCtos in Pandectis vix semel reperitur in l. 44. ff. ad L. Aquil. frequentius sub nomine diligentiæ, custodiæ. 29. a 1248.
De præstatione culpæ in contractibus bonæ fidei tres Regulæ sunt ex æquitate ipsa naturali derivatæ 35. 1256. I. Regula, tum de obligatione principali, tum de obligatione secundaria de omni damno. 36. seq. 1257. II. Regula de obligatione principali & obligatione secundaria, 38. seq. 1257. seq. III. Regula quæ sit? 40. 1258. Rejiciuntur tres gradus culpæ & regulæ aliæ substituuntur 41. 1259. Culpa secundùm illas tres regulas non est præstanda, si quid aliud nominatim convenit, & quidem vel ut minus præstatur, quàm aliàs natura contractus exigit, vel plus præstatur 42. & g 1259. Dolus non præsumitur, sed probari debet. II In dubio semper sumenda interpretatio, per quam culpæ præsumtio excluditur. III. Probatio culpæ incumbit eam alleganti IV. Coram eodem judice est facienda probatio. V. Culpa clarè & specificè est probanda 42. z 1260. Nautæ imperitia culpæ annumeratur. XX. 25. g V. 1304. *vid. Nauta* Utrum mandatarius ad levissimam culpam sit adstrictus XXII. 10 z 1442. ad effugiendas disputationes de præstanda culpa levissima potest mandans pacto, de adhibenda exacta diligentia sibi prospicere ibid. 1443. In contractu locationis conductionis nulla est differentia inter præstationem levis & levissimæ culpæ XXIV. 14. & d e z æ. Ubi dubia quædam sunt soluta. 1693. seqq. Quædam ejus Species est ignorantia. XLIIX. 9. pag 729.

Cura, Curator.

Curatores quatenus de re dubia pupillorum transigere possunt? VI 55. & æ 332. seq. Curator differt à Syndico VII. 40. b 399. Cura bonorum absentis, de cujus vita & morte dubitatur, proximis heredibus ab intestato defertur. X 66. g 657. Observationes XIV. circa hanc curam notantur ibid. 658. seq. Commune est omnibus omnino curatoribus sive sint absentis cognati sive extranei, quod sub præstita cautione, tes absentis salvam fore admittantur. 66. d 659. Cautio curatoris in pignoribus vel fidejussoribus consistere debet II. Morte curatoris exspirat cura, si est extraneus III. Tollitur reditu absentium 66. d 659. Curatoribus & Tutoribus actiones contra pupillum cedi curare prohibitum est XXIII. 77. a X 1597.
Cura quid XXXI. 5. p. 513. unde dicta a. Accipitur vel latè vel strictè. ibid. a p. 513. Cura personarum est vel plena, vel minus plena. ibid. in quo differat à tutela ibid. p. 514. à quo defertur. 10. p. 518. quando finiatur Cura minorum 92. p. 612. prodigorum & furiosorum 92. p. 612. Curator quasdam res propria autoritate, quasdam vero non nisi decreto Judicis oppignorare valet. XXVI 17. e p. 30. quomodo datur bonis Personæ XXXI. 5. p. 514. Testamento non datur, datus autem confirmatur. ibid. d Curatores minoribus non nisi petentibus & volentibus dantur 7. p. 515. Curator ad litem æquiparatur Procuratori. In quo consistat officium Curatoris. 40. a p. 561. Consensus ejus quando requiratur, quandoque interponendus 46. p. 566. a ibid.
Maritus uxori furiosæ aut prodigæ Curator dari, nec constitui potest 91. p. 610. Officium Curatoris furiosi in quo consistat 91. p. 611. datur aliquando hæreditati, jacenti, ibid. Curator Jure Sax. datur etiam fœminis majoribus 94. z 614. a sq. Curatores alieno nomine nunciare possunt. XXXIX. 4. z p. 6. non possunt alia conducere 37. b p. 32. non possunt donare XL. 7. g p. 52. neque manumittere 58 p. 81. a. non in eos datur actio judicati, quia non suo nomine litigarunt XLIV. 15. p. 218.

Curator Bonorum.

Quis XLIV. 67. p. 289. Quodnam illorum officium sit in facta bonorum Cessione. XLIV. 31. a p. 235. Ob quas causas Curator bonorum constitui soleat, quidve ejus officium. ibid. 67. 789. a b Quomodo differat à Curatore minorum. ibid. g Bona fideliter administrare tenetur. ibid. 71. & desuper satisdare p. 291. b nec non Inventarium conficere b 72. p. 292. rationes reddere. g an donare possit? qualem culpam præster. d. Quænam contra illum dentur Actiones, 72. g quando finiatur. ibid. a p. 292. quæ Curatori vel ratione impensarum p. 292. d vel ratione salarii actiones competant e p. 293.

Curiæ Pares, *vid. Pares Curiæ.*

Cursus publicus, *vid. Posta.*

Curulis Sella?

Quid? XXXI. 19. e p. 525.

Custodia, Custos.

A Custodia publica Principis in urbem introitus primus liberat captivos VII. 23. b 375. Si quis extra vincula sub custode tamen contrahit, an & is metum prætendere possit? IIX 12. th. 432. Custos perinde capitaliter pro suo carcerato punitur, si ejus negligentia evasit, an si dolosè egisset. XIIX. 22. b (2. 1243. Custodia quid sit, & quid ejus nomine veniat 29. & a 1247. seq. Hujus tres sunt gradus: alia remissior, alia magis exacta, alia exactissima 29. & b ibid. Custodia de rebus immobilibus & mobilibus prædicatur XXI. 35. e 1402.

D.

Damnatus.

DAmnati ad pœnam capitalem an fiant adhuc servi? III. 18. g pag. 106. Injustè condemnatus naturâ non est debitor XIIX. 38. (2. 1180. potest matrimonium

Source : BIU Cujas

nium consummandum contrahere, nec opus ib. proclamatione. XXIX. 46. p. 349. (18.

Damnum.

Damnum est plus mali & minus boni I. 24. 22. Qui damnum consentienti infert, injustus est 24. a 22. Damni reparatio in delictis, si quæ fieri in potest, petitur actionibus rei persecutoriis 29. 25. Damnum & lucrum in contractibus spontaneis & invitis locum habet & æstimatur 30. a 26. Damnum fecisse videtur, qui occasionem damno præstat VII. 36. b 395. Ne quis ullo modo in re parvi momenti damnum patiatur, in promtu est actio subdiaria in factum IIX. 35. a 449. Damnum in quadruplici differentia datur, (1. sine injuria facientis XIV. 1. 852. (2. datur injuria à libero homine 18. & a 865. (3. Ex culpa præsumta seu imputativa in quasi delictis, & (4. Damnum injuria ab iis, qui in nostro dominio sunt 28. 878. Damni Etymologia 1. a 852. Damnum sine injuria quomodo dicatur 1. g ibid. Damnum. inferunt animalia aut secundùm aut contra naturam 2. 852. Ob damnum animal agriculturæ destinatum capi & pignorari potest. 4. b 1. 856. Damnum à feris quot modis detur? 5. & a 857. duo requiruntur, ut de damno ædilitia agere liceat 5. g ibid. In præstatione damni beneficio divisioni locus non est 11. d 862. Damnum injuria datum est causa actionis L. Aquiliæ 20. & a 866. seq. Et committendo & omittendo infertur 20. e z 867. seq. Damnum injuria seu contra jus non intelligitur, si nec dolus nec culpa intervenerit 21 869. Æstimatio damni secundùm L. Aquiliam quæ olim fuit & quænam hodiè 25. 874. Quæ in æstimationis computationem veniant 25. d 876. Qui dolo damnum negat, condemnatur in duplum 25. & e ibid. Quid? si negetur dolo non quidem ipsi damni datio sed qualitates facti. ibid. Damnum ex quasi-delicto ad quid detur? 31. 879. Damna & incommoda resarcire tenetur heres coheredi in administratione rei hereditariæ commissa XV. 13 d 914. Damna in contractibus proveniunt vel ex dolo, vel culpa, vel casu XIX. 13. 1236. Damnorum genera 13. ibid. Vocabuli damni derivatio 13. b 1236. & XXII. 29. g 1465. Sumitur latissimè (2. generaliter (3. specialiter 13. b 1236. & XXII. 29. g 1466. Dividitur (1. ratione subjecti in spontaneum & invitum (2 ratione formæ & modi, & aliud est justum, quod à Magistratu infertur, vel à privatis, ad privatam offensionem, ad injuriæ verbalis retorsionem, & ad rei nostræ nobisvè debitæ persecutionem: aliud injustum, quod vel est contra justitiam universalem vel particularem, distributivam vel commutativam, & vel ad delicta vel ad contractus pertinet, atque provenit vel ex dolo, culpa, vel casu fortuito XIX. 13. b 1236. De damno ex quibus causis mandans teneatur? XXII. 12. z æ 1444. seq. Utilis est cautela, si conveniatur inter contrahentes, ut quæ casu fortuito contingant, mandatario imputentur 12. æ III. 1445. Damnum non intelligitur, nisi deducto omni lucro 29. 1464. Damnum à periculo differt 29. g 1465. Damna fatalia cum sine culpa nostra in contractis negotiis emergant, à nullo præstantur XXIV. 14. z pag. 1694. Damna extrinsecus orta locator, ex ipsa re orta conductor præstat 17. a 1701.

Quænam Damna Victori in Sententia sint resarcienda XLIV. 2. p. 213. Damnum casu fortuito datum ab omni pœna immune est. XLVIII. 7 p. 726. a Damnum infectum quodnam dicatur XXXIX. 13. a p. 17. An huc referendum damnum casuale. ibid. 9. 14. d. 19. g p. 21. quæ quomodo & ad quid præstanda? Ibid. g alia remedia, v. 14. p. 17. Postulans cautionem, prius jurare debet de Calumnia 15. a p 18. Quando ratione Personæ vel auctionis petitio cesset. ib d. 6. Postulatur hæc Cautio tantum ab illo qui habet Jus in re illa, à qua damnum timetur. 16. p. 18. Sub qua forma cautio adjici soleat ratione heredum, 17. p. 19. 20. Effectus præstitæ Cautionis est ex stipulatu Actio. 18. p. 20. Damnum vitio rei vel operæ contractum resarciendum. 19. p. 20. qui cavere nolit, quomodo & à quo coerceatur p. 21. sq. De missione ex primo vel secundo decreto competiente 23. sq. vid. *Decretum*. Quando & contra quem hic Actio in factum, & ad quid detur, quæve alia remedia, v. 25. p. 25. Quando omnia hæc remedia cessent? 26. ex officio tamen ruinosas ædes qui tollere cogitur ibid. b 26. vel qui ex in curia damnum dedit, ex officio puniri poterit. ibid. 27. a.

Dardanarius.

A Dardanariis annona oneratur XXIII. 27. k (1. 1536. ne ullius mercis sint dardanarii, mandatum in l. 6. de extraord. cognit. extat 68. c 1586.

Quis sit. XLVIII. 80. p. 829. Unde dicti. b quæ ejus pœna. 30. d e p 839.

Datio in solutum.

Est vera & efficax venditio XXVII. 4. e p. 70. 16. z p. 83. quæ actio inde competat æ z.

Debitor, Debitum.

Conceditur quandoque rem debitoris propriâ autoritate detinere [1. pro impensis & meliorationibus in rem factis (2. quando tacitam habemus hypothecam (3. quando res sine vitio ad nos pervenit, & nobis actio competit IV. 56. X. 195. Debitor de fuga suspectus num capi possit? V. 12. d 235. Num gaudet Privilegio nundinarum. ibid. Debitum naturaliter si solvatur, non potest repeti 11. z 279. Debitum potest novari, facit locum compensationi, ei rectè pignus accedit vel fidejussor. ibid. In debitore morosо ac pervicaci obligatio nullum exitum sortitur VI. 46. b 318. Debitoris pactum per consequentiam prodest fidejussori VI. 49. 321. Si pactum de non petendo inter debitorem & creditorem sit initum, postea verò in contrarium paciscatur debitor de petendo, an hoc posterius pactum præjudicet fidejussori 49. d 322. Debitum ante præfinitum tempus exigi non potest 68. 591. Debitor injustè absolutus debitor manet XVIII. 38. & b 1180. seq. Debitoris culpâ interveniente perpetuatur obligatio XIX. 35. a 1256. Limitatur ibid. Debitoris interest nullum habere creditorem XXI. 8. b 1362. Quælibet debita per compensationem solvuntur 15. & a 1379. Quibuslibet debitis pensantur debita 16. 1382. Debitorum compensandorum requisita 17. & seqq. 1383. *vide Compensatio*. Debitum Liquidum, *vid. Liquidum*. Quid

Source : BIU Cujas

sit debitorem esse Reipublicæ ex Calendatio? 23. & d 1388.

Creditor quodnam Jus in debitoris pignore tribuere possit? XXVI. 7. p. 7. Debitor rem oppignoratam Creditori relinquere si malit, quam restituere, recte Juri pro se introducto renunciat. 8. g p. 9. Debitor debitoris mei, meus Debitor non est. 18. p. 33. Si Creditor sortem, das Capital, solverit, potest à Creditore omnes fructus actione pignoratitia repetere, 17. g p. 41. De Jure Sax. intra annum bona sub hasta vendita, reluere. o p. 61. Debitor reluens debet realiter reluere. ibid. p. 61. an Debitor reluens præstare debeat laud. ibid. p. 62.

Quid Juris consequantur per obtentas literas Moratorias, vid. XLIV. 32. e z p. 237-239. Quid circa illum Creditores statuere possint. P. 241. Quid velit proprie addictio debitoris ad manus Creditoris, quive potissimum ejus effectus? An & quas operas Creditor exigere possit, & quando eæ finiantur, vel talis debitor liberetus. ibid. th. p. 232. quomodo in Saxonia puniantur: Mit Tragung eines gelben Huts. 241. (10. acerba olim erat Debitorum Conditio, quomodo hodie sublevetur. conf. XLVII. 73. 658. d.

Decemviri.

Decem viri à Romanis missi sunt Athenas, ut jura discerent Græcorum I. 63. z 45. seq. Occasio creandorum Decemvirorum quæ? 63. æ 46. Officium eorum triplex. ibid. Causa Decemviros expellendi 63. o 47.

Deceptus.

Amicabilis compositio dolo extorta rescinditur, si deceptus id voluerit, non verò si deceptor VI. 67. z 345. In arbitrio est decepti dolo, qui causam dedit contractui bonæ fidei, utrum malit remedio nullitatis uti, an verò contractum servare, & ob illatum damnum interesse petere IIX. 28. & a 446. seq. Deceptus potest compelli ad declarationem faciendam, an firmum an nullum dicere 28. b 447. Deceptis non decipientibus succurritur XXI. 10. b 1566.

Decimatio.

Decimationis descriptio & utilitas XV. 58 th. 11. 949. & II. 53. b 97.

Decimæ.

Qui rusticis persuasit, ne solverent decimas, rectè actione doli convenitur, ad damnum illatum resarciendum IIX 39. b 451. De decimis judiciis secularibus cognoscere jus canonicum interdicit IX. 57. b d 572. De decimis cur rectè coram seculari judicio agatur? 57. e III. ibid. In foro Saxonico contrarium demonstratur. ibid. De quæstione facti, ut est possessio decimarum, in Camera actum 57. z ibid. In decimarum computatione non deducuntur Impensæ 31. 695. Hodie Nobiles Laici jus decimarum ut laici habent. ibid. Decimas præstat usufructuarius XII 24. b 766. Decimarius alterius fundum decimandi causa & asportandi decimam ingredi potest XIII. 20. VI. 809. Jus decimarum actione utili vel quasi confessoria & negatoria tuetur & vindicatur 53. & b 841. Præstatio decimarum prædialium onus reale est, ad quemcunque prædium devenerit, ita ut nec personæ Ecclesiasticæ his eximantur XXIII. 26. s IV. 1538. seq. Jura decimarum, vectigalium, pedagiorum, quatenus aliis immobilibus inhærent, juri retractus subjacent 61. g II. 1572. seq. Decimæ de fundo partiario domini & coloni portione sunt præstandæ XXIV. e XVIII. 1673.

Decipiens.

Decipienti non datur electio an stare velit contractui & ad æquitatem reducere, an vero recedere IIX. 33 a 449.

Decretum.

Decretum exequi è re est Reipublicæ I. II. a 16. Decretum quid sit? II. 25. 75. Caroli Magni tempore singulorum Regnorum Decreta denunciationes dictas esse II. 33 g 80. Decreta Comitialia in Imperio Romano-Germanico primò Latino sermone, Friderici II. tempore vernacula lingua scribi cœperunt 33. d ibid.

Decretum Ordinis.

L. 79. p. 1250. a sq.

Decretum primum.

Quid sit. XXVI. 11. b p. 10. contra quos interponitur d Si contra Pupillum petatur decretum debet constare, an aliquis sit nec ne, qui pupillum defendere velit. ibid. d Effectus primi decreti in actionibus Personalibus exiguus esse videtur. cur? ibid. k Missus ex primo decreto usucapere non potest ibid. Si Actor est in Possessione alicujus rei, & primum Decretum supervenit, possessionem amittit, & nudam habet detensionem; cur ibid. Quomodo tollatur Decretum primum in actione reali & personali. ibid. m.

Decretum secundum.

Decretum secundum quid sit. XXVI. 11. p. 12. in actionibus realibus non interponitur. Ibid. bene tamen in Personalibus. Quid de Judiciis duplicibus realibus, & Personalibus dicendum. ibid. n. 2.

Modus procedendi in secundo Decreto post annum in Personali actione elapsum ibid. p.

Effectus. ibid. Differentia Juris Civilis & Saxonici in materia. I. & II. Decreti. 11. p. f. ibid.

Decuriones.

Quibus officiis olim præerant. L. 56. a b 1230. Quibus hodie comparentur. ibid. 9. Quinam ad illud munus adspirabant. 57. a de eorum albo, & cur in illo scribebantur. 58. b 1231. An & quando eorum decreta valebant. L. 79. b d 1251.

Deditii.

Quinam erant XL. 36. p. 74.

Defendere, Defensor, Defensio.

Defendere nos possumus propria autoritate cum moderamine IV. 56. a XIII. 196. Num defensores & Procuratores ad juratoriam cautionem admittendi sint? V. 24. th. 247. Quis defensor dicatur? VII. 3. & g 346. & 38. 397. Minor defensor cur esse non possit? 30. th. 389. Defensor admittitur, ut ostendat innocentiam IV. 33. 390. Filius an pattis absentis rei defensionem suscipere possit: vel pater filii de crimine accusati? 33. a 391. An matri vel aliis cognatis defensio absentis rei

Source : BIU Cujas

rei de de capitali crimine conventi concedenda sit? ibid. Tenetur is non solùm satisdare judicatum solvi, sed etiam de rato cavere 38. & d 397. satisdatio quemlibet idoneum ad defendendam facit 38. g ibid. Fit sub obligatione omnium bonorum 38. d ibid. Defensor alius est voluntarius, alius necessarius, qui etiam denunciatus vocatur, ibid. Qui obligati sunt passivè præstando cautionem judicatum solvi, cujusquè conditionis, aut ætatis homines nolentes volentes habiles sunt ad defendendum. ibid. 398. Qui spontè se offert, plerumquè inhabilis est. ibid. Defensor differt à Syndico a o b 399. Ubi defensio illicita, ibi offensio licita XIX. 21. d 870. Ad vitam defendendam furem nocturnum licet occidere, ut & pudicitiæ causa raptorem, stupratorem 21. i 871.

Circa defensionem Pupillorum contra primum decretum, vid. XXVI. 11. th. p. 11. Defensio est Juris naturalis, & nemini deneganda, vid. XLIX. 101. p. 1150. a

Definitio.

Definitionum duo sunt genera prima, unum earum rerum quæ sunt, alterum earum, quæ intelliguntur XIII. 3. 796.

Defunctus.

Transportatio defuncti per alterius territorium exigit licentiam Magistratus illius loci XV. 95. a 985. Si non denuncietur, cædis aut improbæ machinationis se onerat transportans III. Ubi permissio impetratur, adjungitur apparitor, qui funus ab injuria tueatur IV. Quid parochis Pagorum, per quos ad locum sepulturæ defunctus ducitur, obveniat? IV. Contra transitum per viam sine justa causa denegantes interdicta dantur VI. Quando super transportationibus defunctorum controvertitur de ceremoniis aut jure parochiali, causæ cognitio ad judicem Ecclesiasticum pertinet 95 a 985. seq.

De statu defunctorum quærere non licet XL. 67. p. 85. a Quomodo ipsi inferatur Injuria. XLVIII. 75. p. 846. nonnunquam jure optimo injuria afficitur defunctus. 88. p. 900.

Delegare, Delegatio.

Delegatus Principis quomodo differat à Delegato inferioris Magistratus? IV. 45. a 185. An delegatus Principis differat à mandatario jurisdictionis 45. b 186. Quoad potestatem delegati Principis quid sciendum? 45. g ibid. A delegato ad Commissarium, validum ducitur argumentum 45. d 186. Coram delegato reconventio fieri potest IX. 68. æ X. XI. 592. An exceptio non-numeratæ pecuniæ opponi possit illi, qui delegavit alterum XVI 51. th. 1038. Si mulier delegatur à debitore creditori, hic diligens esse debet & curiosus XXI. 6. d 1360. Delegatio requirit (1. mandatum delegantis factum debitori delegato, & (2. stipulationem 25. 01. 1394.

Liberat cedentem XXVII. 23. g p. 94. Creditori facta, sit periculo Debitoris. ibid. 95. 1. (2. An si Creditori æqualis summa cum usuris, quam ille petere posset, cessa per delegationem in alium subdebitorem, ille à novo debitore usurarum priorum usuras petere possit. ibid. 51. 128. æ Delegatio, quomodo fiat. LXX. LVII. 61. p. 631. quid differat à Novatione. Ejus homonymia a quid 62. a. Quæ requirantur ad ritè constituendam delegationem 63. a d e 633. An etiam hic ut in novatione de animo novandi constare debeat. Effectus ejus, ut delegatur vetus obligatio, tam ea quæ inter delegantem & allegatum, quam & ea quæ inter delegantem & Creditorem erat. 64. 634. not. hujus subeffectus g. d. de i g de 2) d e z 635. æ Ratione Personarum & inter quæ delegare vel delegare queant, convenit cum novatione ibid th. 1. 636. Quomodo differat à Cessione nominum. 65. a p. 636.

Deliberandi Jus.

Cui concessum. XXXIII 52. p. 775. cur. ibid. 52. a b sub quo modo. ibid g quove effectu. ibid. an & quando secundus vel tertius hæres eo gaudeat vel non. ibid. d p. 776. 53. a. b

Delinquere, Delictum.

In delictis attendenda est tum reparatio damni (quæ fit per proportionem arithmeticam) si qua fieri potest, (quæ petitur actionibus rei persecutoriis) tum coërcitio delicti seu pœna I. 29. & 30. 25. seq. Hæc pœna spectat principaliter offensam ei illatam, in quem delictum commissum, vel potissimum læsionem Reipublicæ ibid. Adæquatio Furti, Homicidii &c. cum pœna ut per omnia delicto æqualis sit, demonstratur 29. a 26. In æstimando delicto considerandum tum materiale, scil. læsio, tum formale, vitiositas nimirum actus 31. 26. Hæc vitiositas ponderanda est ex agentis animo, læsio verò ex ipso objecto & aliis circumstantiis æstimatur 31. a 27. Frequentia delictorum aggravat pœnas 33. 28. Probè discernenda est æstimatio delicti & pœnæ ab ipsa applicatione 34. 28. Æstimatis delictis & pœnis sequitur applicatio hujus pœnæ ad delictum secundùm æqualitatem istius æstimationis 35. a 29. In correctione horum tanquam inæqualium attenditur proportio Arithmetica 30 & 36. p 26 & 29. Delinquens quomodo sortiatur forum ubi deliquit II. 12. 268. Delictorum per se & sua natura turpium & punibilium, & non turpium & punibilium distinctio notatur. ibid. Delinquens sæpe plus meretur, quàm ex forma jurisdictionis pati potest IV. 73. a 206. Omnia delictorum genera complectuntur vocabulo facinorosus 73. e 207. Delicti omissionis & commissionis differentia non habet locum in judice IV. 82. a 216. Delicta alia sunt publica, alia privata VI. 60. 337. De delictis futuris non licet transigere, bene tamen de admissis 60. ibid. De privato delicto si civiliter agatur, transactio est licita, ad hoc scilicet, ut reus actione liberetur 60. & b g ib. De delictis publicis & capitalibus & ante & post institutam accusationem transigere licet, excepto adulterio de jure Civili; hodiè enim etiam de eo licet transigere 61. & a 338. Per consequentiam de iis, quæ capitis pœnam non ingerunt, non licet transigere, & qualia illa sint, recensentur 61 g 338. In delictis vis & metus aliquo modo excusat & leviorem pœnam facit IIX. 11. 2 pag. 431. Forum delicti in confinibus commissi est apud utrumque dominum territorii IX. 46. & a 564. Coërcitio delicti in via publica commissi ad superiorem regalia habentem spectat, ibid. Judex domicilii contra delinquentem, licet extra locum

Source : BIU Cujas

domicilii deliquerit, procedere quoque potest 47. & a 564. Si delinquentes confugiant ad Ecclesiam vel Asyla, judex contra ipsos procedere impeditur 48. 564. Delicti privati species est damnum injuria datum XIV. 20. a 867. In delictis, ubi pœna est pecuniaria, Compensatio locum habet XXI. 15. 1379. Nota I. Debita ex quasi delictis compensationem admittunt II. propter exequationem juris inter debitores & Creditores naturali ratione admittitur. III. Voluntate partium compensatio contingit mutua remissione delictorum IV. In Fisco debitore cessat compensatio, licet pœna ei applicetur V. Actiones ex delicto, quæ rei persecutoriæ in solidum sunt, in heredes transeunt & compensationem admittunt VI. In actionibus ex delicto venientibus locum habet compensatio, si creditum â defuncto ad heredem pervenerit VII. Uxor ab heredibus mariti adulterio accusata compensationem mariti, licet monasterium ingressi opponere potest VIII. Locum habet in delictis seorsim spectatis IX. Utrumque compensatur vel Creditum ex delicto cum debito ex alia causa legitima descendente X. Admittitur compensatio in furtis, nisi agatur de specie surrepta restituenda XI. Ut Compensatio procedat in hujusmodi, requiritur, (1. ut debitum utriusq; sit liquidum (2. ut pecuniariè agatur XII. Ad compensationem delictorum non requiritur, ut paria sint delicta 15. z 1380. seq. Delictum quodnam leve vel grave, committitur judicis arbitrio XXII. 5. e 1430.

Delictum in dubio. quale, & quis non commisisse præsumatur, vid. XXVIII. 18. z. p. 188--191. Ex delictis innominatis quæ profluant actiones XLVI 65. l p. 482. quænam sint quasi-delicta. ibid. m. XLVIII 1. 714. unde dicatur, a. ejus homonymia b Quid sit 2. b 716. de essentia delicti est, ut transgressa sit lex 3. b 9. 717. quomodo ad synallagmata referantur, quidve de obligatione ad pœnam ex delicto sciendum. ibid. b d. 718. materiale, ut factum revera sit commissum. 4. 718. An legitimationes puniantur b g 719. An conatus puniendus, vid. Conatus.

Dividuntur, ut sint vel voluntaria vel involuntaria. 7. a. 726. quæ scilicet casu fortuito eveniunt, & an & quomodo ea puniantur. ibid. quid, si ex impetu perpetrata. b vel iracundia & ira g an delicta in illo commissa ordinaria puniantur. d 727. quid, si animus quidem delinquendi non, culpa tamen vel negligentia concurrens adsit. 8. a 728. quomodo puniantur. d. 729. Ex ignorantia commissum an & quatenus excuset 9. 730. z. Quinam planè non, vel mitius pœna ordinaria puniantur. 10. p. 731. quando furiosus a 731. sq. infans b 732. melancholicus g 734. sq. Senex c 736. Ebrii z 736. sq. æ dormientes th. 738. noctambulones th. 1. p. 738. prodigi. 11. a 739. surdi & muti b minores g. 740.

An & quando præter Personas principales delinquentes puniantur & alii. 12. p. 740. sq. e. g. qui Consilium dedere a b 741. vel alio modo coadjuvantes, conf. d 741. z sq. auxilium ferentes. ibid. æ p. 745--747. in specie k l m p. mandatarii r s t 747 sq. Permittentes qui & prohibere possent & deberent. φ. ψ. 751. sq. Quotuplicia sint delicta privata & ad quid competant. 13. p. 752. sq g. p. 753. quot sint delicta privata. ibid. e th. Sedes actionum contra delicta privata competentium, k p. 755.

Quomodo dividantur in delicta privata, ordinaria vel extraordinaria, popularia, vel publica XLIX. 3. an & quando plutibus delinquentibus Judicium super delicto rectè per sortem finiatur. XLIX. 89 1126. n. 1129. an transmissio delinquentium hodie adhuc in usu sit. ibid g 1136. quando delicta præscribantur vel non L. 36. b 1212.

Demonstrare, Demonstratio.

Demonstratæ rei frustra sit demonstratio XI. 14. z 11. (3. 682. Vice nominis fungitur demonstratio 15. b 685. & XXIII. 18. g 1512. Demonstratio in venditione opposita quid sit? II. k 1505.

Denunciatio, Denunciare, Denunciator.

Litis denunciatio quid sit? IX. 71. & b 600. Dicitur etiam nunciatio & laudatio, **die Ankündigung des Kriegs**; & quomodo inter se invicem differant 71. a 600. *vid. Nunciatio.* Quod est condicere prisca lingua est denunciare; olim enim sola, & quidem solenni denunciatione incipiebatur in actionibus in personam judicium XVIII. 2. 1150. & XVI. 38. a 1084. Dominus rem venditurus tenetur denunciare isti, cui jus retractus competit, an velit emere, omissa denunciatione contra venditorem ex vendito agere potest ad interesse 48. 1557. sufficit denunciatio fieri ab ipso venditore, modò ea probari possit II. sufficit, ut eo nomine semel prius venditor ab emtore legitimè interpelletur III. Cui jus est retrahendi, satis non est scire, cum alio initum fuisse contractum, sed denunciatio specifica esse debet, quod alter daturus est, aut quod venditor habere velit IV. Moram potest purgare venditor re adhuc integra, ut post statum diem admitti debeat 48. b 1557. In retractu conventionali denunciatione opus non esse III. In conditionali incipit currere â die eventus conditionis IV. Non tamen currit tempus retrahendi prædii simulato contractu venditi, nisi a die detectæ fraudis V. Dies apertæ fraudis & detectæ computantur solùm â tempore latæ sententiæ, ut præscriptio juris retractus inchoetur VI. Pretium, ubi suspicio est juramento confirmandum ab emtore VII. Denunciatione non legitimo modo facta competit retrahentibus tempus 30. annorum 65. b 1581. seq.

Denunciatio litis quid sit? XXVII. 28. Cautela, si pupillo denunciandum. ibid. d. sq. quid, si servo denunciandum. ibid. n. (1. Quid, si minori. ibid. (2. quid, si foro privilegio gaudendi (3. Si pluribus autoribus (5. Si Autoris fidejussori aut Procuratori (6. 7. 101. Quid, si ipsi Autori. ibid. z p. 101. præsenti z absenti vel latenti. ibid. qui pacto se ad defensionem obligavit. (1. instrumenta possidenti. ibid. (2. cum emtori in una causa convento (3. Denunciatio fiat, ut Autor hoc rescisat, seque defendat. ibid. & quidem coram Judice (1. p. 102. non coram arbitro (2. ad Autoris Domicilium. (3. An denunciatione transmittatur copia Actorum, nisi Autor possideat jamjam. (1. cujus sumtibus (2. in scriptis. b pro stilo Curiæ aliter (3. p. 102. i. Denunciatio fiat justo tempore si ante L. C. cum eventua-

Source : BIU Cujas

eventuali L. C p. 103. (1. quæ in Appellatione interposita valet. (2. (4. 5. conf. XLIII. 28. a & c p. 196. Quid si Autor neget se de evictione teneri. (3. 4. an autor cogi queat Judicium planè in se suscipere ibid g an possit, si velit. ibid. 29. d an possit appellare ibid. a.

De denunciationibus nuptialibus vel Promulgationibus ex professo agitur XXIX. 26. g. d. In primitiva Ecclesia non erant de necessitate. p. 348. (6. hodie etiam remitti possunt. (7. a quo 8. 13. p. 349. non tamen sine causa. (14. 15. Causæ istæ, vid. p. 350. (15. (19 (22. & p. 351 (30. Causæ, ubi Denunciatio non requiratur, vid. 349. (16. (17. (18. & pag. 350. (20.

De facto sine causa intermissæ operantur, ut Matrimonium videatur clandestinum p. 350. (23. sq.

Parochus intermittens quomodo puniatur. p. 350 (26. partes scientes. ibid. 27. sq. an & quomodo se excusare possit p. 351. (29.

Ubi fiant p. 351. (31--35. sub quo modo. p. 351. d. quo modo. p. 351 d. quot, ibid. 26. d p. 345. & 352 ad n. (3. quando? ratione sponsaliorum. ibid. (3. dierum (4. 5. Effectus interpositarum. ibid. 352. (8. 9. Interruptarum, vel non, ibid 10. 11. omissarum. Ibid. 12.

Cautelæ generales pro Parochiis in hac materia ratione personarum p. 531. (35. & 37. Parentum (37. formæ vel formularum. p. 352. (6. librorum Parochialium (7. ibid. 27. æ p. 360.

Depascere *vide Pascere.*

Deponere, Depositum.

In depositо non habet locum compensatio, quamvis jus retentionis XXI. 23. in f. 1388. & r. s 1390. seq. & b 1414. *vide Retentio.* Si res deposita dolo aut lata culpa â depositario sit amissa, rei æstimatio, quæ debetur, compensari non potest II. Compensatio in depositо confessa to locum non habet 23. r 1390. Depositi definitio 33 1400. Etymon vocis 33. a ibid. Deponere commendare est custodiendum dare â veteribus promiscuè usurpata sunt, accurate tamen loquendo inter se differunt 33. a ibid. Personæ deponentes quæ? 34. & a 1401. Depositario permittitur rem alteri tradere de deponere II. Tam unus quàm plures possunt deponere, ubi tenor depositi est inspiciendus III. Non solùm per nosmet ipsos, sed etiam per alios deponere licet 34. b. 1401. Num deportatus, *vide, Deportatus.* Ecclesia num capax depositi? *vide Ecclesia.* Apud plures æquè ac apud unum deponere licet II. Apud dominum res sua deponi non potest 34 g 1404. Objectum depositi propriè tantum sunt res mobiles 35. & g 1402. Res tam propriæ quàm alienæ deponi possunt II. Dominus patiens rem propriam apud se deponi, non transfert dominium in deponentem III. Depositum rei propriæ subsistit, licet is, qui custodiam suscepit, ignoraverit rem suam esse IV. Rei propriæ potest fieri depositum, si penes alium possessio est V. Res tam in specie consistentes, quàm functionem in genere recipientes deponi possunt 35. e 1402. Quæ rebus depositis accedunt, deposita non intelliguntur 35. e 1403. Forma depositi in quo consistat? 36. 1403. Vel est Essentialis vel Accidentalis 36. a ibid. Si solum convenerit de Custodia, obligatio nulla est II. Chirographum ex causa depositi penes se habere est insufficens ad constituendam depositi obligationem III. Ut depositum sit, id agi oportet, ut custodiæ committatur per verbum vel alio modo IV. Simplex rei traditio contractum non inducit, sed consensus utriusque contrahentium V. Si quis expressè dixerit alteri, se penes ipsum certas res deponere, & recipiens non contradicat, depositum non celebratum intelligitur; quod limitatur ibid. 36. b 1403. seq. Depositarius non habet usum rei depositæ, nisi custodiæ gratia res fungibilis sit tradita 36. 1403. In quo depositum â locato conducto differat 36. g 1404. In depositarium omnis custodia transferti & traditio fieri debet. ibid.

Si usus rei conceditur depositario, irregulare seu anomalum vel mixtum est 36. d ibid. Habet hoc irregulare cum regulari quædam communia, quædam propria 36. z. 1405. Si pecunia non obsignata numeretur, non statim est depositum irregulare II. Tacitè irregulare depositum contractum censetur, quando pactum de præstandis usuris adjectum est 36. th. 1405. Depositum propter pactum adjectum converti potest in mutuum 36. k ibid. Non solum est inspicienda conventio circa terminum â quo, sed etiam quoad terminum revocationis. ibid. Cautius agit deponens, si restitutionem depositi quocunque tempore faciendam sibi per expressum reservat. ibid. Depositum irregulare & mutuum multa communia habent, ibid. Ob solum usum usuræ non possunt exigi, sed ob moram vel conventionem 36. m. 1406. Differentia personarum depositum regulare & irregulare contrahentes notantur 36. m. 11. ibid. Differt regulare ab irregulari ratione objecti 36. m V. ibid. Finis depositi irregularis principalis primarius & secundarius VI. ibid. Usuræ in irregulari actione depositi peti possunt 36. n 1406. Eôdem modô usuræ ut sors peti debet II. Compensatio non rectè objicitur depositо irregulari III. Hoc irregulare non gaudet privilegiis, uti regulare. ibid. Licet depositum mercedem vel aliam pensationem pro custodia non admittat, admittit tamen honorarium 36. & o 1403. & 1407. Pactis informatur depositum! ubi plura de pactis licitis & illicitis 36. r 1307. Depositam suscipiens rem custodire eandemque in specie cum omni causa, & non redditam deteriorem restituere tenetur 37. & g. d. 1407. seq. Depositum ante tempus conventum effluxum repetere non licet, & obligatio ad restituendam rem depositam una solutione defungi incumbit 37. d 1408. Depositarius tantum dolum & latam culpam præstat, in quibusdam verò capitibus etiam de levi culpa & custodia tenetur 37. & æ 1407. seq. Cautela est, ne quis in recipienda custodia rerum alienarum nimis civilis sit, & se ad majorem diligentiam offerat 37. i 1409.

Ex contractu depositi fluit actio directa & contraria 38. 1410. Si res deposita sit dividua vel individua, an ei, qui idoneè cavet, tota vel pars ejus sit restituenda 39. & d e z 1410. Deponens cistam signatam, si dicat non

Source : BIU Cujas

omnes res inveniri in cista, nec tamen, quas species deposuerit, probare possit, admittitur nonnunquam ad juramentum, aliquando verò etiam depositarius juramento se purgare tenetur 41. & b 1411. seq. Deponens secundario ad quodnam teneatur depositario? 43. & g 1413. seq. Causa depositi summaria est, & paratissimam habet executionem VI. In causa depositi probatio ejus altiorem indaginem exigit VII. Exceptio adversus Instrumentum depositi locum non habet VIII. Exceptio dominii opponi non potest ad impediendam executionem, nisi actione furti IX. Si depositarius se dominum rei possessæ contendat; intra breve tempus probare tenetur X. Si tertius concurrat, qui se dominum dicat, restitutio impeditur XI. Rescriptum moratorium depositi actione opponi nequit XII. Depositum arrestari, vel per tertium detineri nequit XIII. Quadrimestre spacium miserationis gratia, quod indulgetur condemnatis, depositario non datur XIV. Res deposita extans omnibus creditoribus jure dominii præfertur, si verò consumta, deponenti privilegium personale tribuitur XV. Quibus modis depositum finiatur 44. b 1415. Deponitur res asservanda, vel non litigiosa, ac in specie depositum dicitur, vel litigiosa, & sequestrum seu sequestratio vocatur 45. pag. 1416. Depositum in specie dictum quomodo à sequestratione differat 46. a V. 1417. Depositio pecuniæ debet fieri (1. prævia numeratione totius pretii (2. congruo loco & tuto (3. tempore opportuno (4. coram competenti judice vel aliis honestis viris XXIII. 64. a 1579. Depositum differt à cambio 40. a 748.

Quomodo sumatur XLVII. 79. p 670. in depositione necessaria, solennia oblationis & obsignationis non sunt necessaria nec observanda: ibid. p. 677. cum depositum sit gratuitum, custodia in eo gratis præstari debet. ibid. 678.

Deportatio, Deportatus,

Deportatio est pœna morti naturali provima. IV 76. & a b 208. Deportationi hodiè æquiparatur bannum VIII. 68. 479. & XII. 34 a III. 766. Deportatus ob absentiam læsus interdum gaudet beneficio restitutionis VIII. 73 e 484. Deportati non possunt deponere, & si ante deportationem deposuerint, depositarius id Fisco restituere tenetur. XXI. 34. b V. 1401. seq. Deportatus an mandare possit? XXII. 4. & b 1428. Deportatus contractus juris gentium celebrare potest. 20. b (2. a 1454.

Deputare, deputatus.

Ad Deputatos Statuum Patriæ vel Civitatum applicatur hodiè à Doctoribus jus revocandi Romam, & sic nullatenus possunt arrestari pro debitis Civitatum ac Statuum IX. 15. & g. d. 537.

Derelictum.

Si rem pro derelicto habitam occupaverit, quis, statim is Dominus efficitur. XLI. 59. p. 132. quid pro derelicto habeatur. ibid. a.

Desertio.

Desertione conjugis sufficienter probata, contra desertorem Edictalis citatio decernitur. V. 12. e 236. Quomodo de suggestu per verbi divini Ministrum fiant in malitiosa desertione uxoris vel desponsatæ citationes. 12. z 236. Quid judici in tali casu observandum 12. æ ibid. Malitiosa desertio dissolvit matrimonium. VIII. 57. b pag. 469.

Quomodo in illo Processu caute procedendum, quid indagandum ut malitiosa dici queat, quomodo formandus quisve ejus effectus v. XXIX. 54 æ p 400. sq. conf. l. p. 468. g & omnino v. XXX. 44. b g p. 471-473. & 45. d ubi ex professo de hac materia.

Detinere, Detentio, Detentor.

Ob detentionem alterius rei actio ad exhibendum datur. XV. 28. 926. Detentio hæc exemplo illustratur. 28. a ibid.

Detentor nudus, Evictionis conventus, quomodo statim liberari possit. XXVII. 29. c p 104.

Deus.

Deus ter optimus maximus omnium hominum superior I. 51. 36. Deus in Republica Ebræorum Majestatem sibi singulariter servavit ibid. Deus ter optimus Maximus est causa causarum, & origo prima omnium 52. a 37. Deus naturæ autor voluit homines singulos infirmos esse, & multarum rerum ad vitam egentes, quo magis ad colendam societatem reparentur 54. a 38. Deus ex promissis suis obligatur. II. 9. b 66. Deus in Noachum jus in res universi hujus contulit. III 75. a 139. Deus optimus Maximus judicavit protoplastos in paradyso. IX. 1. a 518. & 9. a 528. Per solum & verum Deum jurandum XVII. 5. 6. 1050. seq. Ut & solus adorandus 8. a 1053. Deo præstatur juramentum 80. 1144. & 81. a 1145. Stoici Deum fato subjecerunt. XIX. 31. a 1249.

Dicis.

Dicis Etymologia XIX. 4. a 1224. Dicis gratia fit quod defunctoriè, non serio fit ibid.

Dies.

Dies termini, an & quatenus computentur in termino V. 31. a 252. seq. Feriæ Juridicæ opponuntur feriis humanis latè sumtis. 33. 255. Dies feriati, feriatici, festivi, festi & nefasti, fasti &c. 33. a ibid. Diem commissi criminis in libello apponi oportet. 39. e 265. Cur dies quarto anno semper adjiciatur. VIII. 42. 453. Dies intercalaris dicitur bis sextus calendas Martii, vel 24. Februarii, qui quovis anno non occurrit 42. e 454. Dies ceptus civiliter habetur pro completo, non autem naturaliter 42. d 454. Dies judicarios ordinarios peregrini attendere non debent, sed jus illis dicendum etiam in diebus extraordinariis. iii. k VI. 512. Dies usus-fructus legati quando cedat? XII. 32. 764. Quando in aliis legatis dies cedat 32. b 765. Idem in ædibus legatis? 32. d ibid. Dies incertus conditionem facit, an & quando sit futurus, & incertum an exiturus XVIII. 39. d. 1182. Dies nec venit pendente conditione, & nec obligatio nec actio nata est, sed tantum spes debitum iri 39. e ib. Emtio venditio etiam fit adjecto die, vel certo? modò ut termino ad quem, modò ut termino à quo: vel incerto, qui tamen est instar conditionis. XXIII. 23. 1523. seq. Dies, in quem pretii solutio vel rei traditio est dilata, non facit emtionem imperfectam

Source : BIU Cujas

ctam & ante ejus existentiam periculum pertinet ad emtorem. 99. g 11. 1635. Qui singulis diebus conducit operas, intelligitur de summo mane ad vesperam, non de die 24. horarum conduxisse XXIV. 20 d 1. 1706 Quot dies usus vel cambii extra ferias in plateis contineat? XXV. 44. d 1. 11. 1757. An in his numerentur dies dominici, 44. d 11. ibid. Dies honoris qui? ibid. An discretionis admittantur 44. d III. 1757.

Ejus appositio in Chirographo debiti necessaria. XXVIII. 27. b g p. 212. sq. interpellat pro homine. XXVII. 68. p. 161. g. c. Ad Proclamationes sacerdotales qui optimi XXIX. 26. d p. 325. (4. 5. Quibus diebus Nuptias celebrare prohibitum ibid. æ p. 356. (9-13. Jus quod ex promissione in diem debetur, ad hæredes si stipulator intra diem moriatur, transmittitur. XXX. 8. 9. p. 434. Dies certus vel non-certus quis dicatur, quidve ejus adjectio in Instit. operetur XXXIII. 41. b d e p. 767. XXXV. 100. p. 932.

Dies utiles qui. XLVI. 31 p. 452. Dies cœptus quando pro completo habeatur 32. p. 453. a Dies ab unico usque ad centum, quantum æstimetur in variis artibus, in specie ratione præscriptionis, vid. XLVI. 28. p. 441--443.

Dietarius.

Ejus officium VIII. 110. 508.

Diffidatio.

De diffidando minas verbales proferens, etiamsi fœmina sit, ad cautionem de non-offendendo tenetur. VIII. 13. b pag. 434.

Est affine Crimini fractæ P.P. XLIX. 47. e 1046. (5--18. quibus modis fieri soleat, & qualem diffidens pœnam incurrat. 1047.

Digesta.

In Digestorum libris compilandis Justinianus Edicti perpetui ordinem servavit I. 64. æ 52. Quando, â quibus, & unde composita 68. æ th. 55. seq. Cur Digesta vel Pandectæ appellantur, & per D. π. vel ff. allegantur? 56. th. 57. Loca nonnulla notantur, ubi compilatoribus digestorum infeliciter cessit versio 56. th. ibid. Stylus & artificiosissima brevitas laudatur 56. th. & l. 57. Distinxit ea Imperator in septem partes, Bulgarus verò in tres, scilicet Digestum vetus, inforciatum & Novum. 68. 55. & p. 58. Digestorum libri quot contineant Titulos, Leges, & Versus? ibid. In nonnullis exemplaribus plures esse titulos, quàm in aliis; legesque minusculis literis expressas non esse authenticas ibid. Digesta Institutionibus non derogant 69. 59. Quare compilatores Digestorum materiam servitutum personalium præposuerint, compilatores Institutionum prætulerint servitutes reales? XII 2. g 725. Tertia pars Digestorum libris octo comprehensa de rebus nominatur, videlicet creditis. XVI. 1. 991.

Digitus.

Adde Manus. Mutilatio vel effossio oculi pluris æstimanda est, quàm abscissio digiti? XIV. 24. g 877. Pro mutilato digito auriculari in manu dextra qualis æstimatio facta? ibid. Libripendentes duobus digitis summitatem lini in libra retinebant tribus relictis eminentibus, & quare? XVI. 29. a VIII. 1018. Mares erectis vel sublatis duobus prioribus digitis manus dextræ (qui verò eâ caret, sinistra uti potest) juramentum præstant, fœminæ verò duobus prioribus & pollice cœteris in volam depressis apposita ad pectus dextra: & quid per digitos significetur 29. a VIII. ib. Perjurii pœna digitorum abscissio est XVII. 54. d 1109. Apud Judæos manuum pedumque digiti extremi decurtabantur, ibid.

Dignitas.

In dignitatibus concedendis abusus nostri temporis notatur I. 21. b 21. Dignitatem patris legitimati per subsequens mætrimonium sequuntur, & plena domus & familiæ patris arma ferre possunt. III. 5. I. a VI. 121. Olim dignitas Patriciatus tantum liberabat filium â patria potestate; jure civili novissimo quævis dignitates, quæ ab oneribus Curiæ liberant, solvunt patriam potestatem. 67. 129. Inter istas dignitates Doctoralis vel Clericalis hodiè non est numeranda 67. d 130. Dignitatis descriptio. IV. 5. a 156. Si vir & fœmina concurrant, vir, qui habet dignitatem proximè inferiorem, præfertur fœminæ gaudenti dignitate proximè majori. ibid. Dignitas patris filios juvabit, sive ante, sive post ejus adeptam dignitatem fuerint nati 6. b 157. A dignitatibus excludit infamia facti. VII. 17. 365.

Dilatio.

Hæc excusat â sistendi in judicio necessitate V. 33. 255. Dilationis descriptio 37. 259. Solet secunda & tertia dilatio concedi cum diligentissima causæ cognitione 37. a 260. Hæc impetratio procedit currente termino. ib. in Camera quartam dilationem petens jurat, se non malitiosè, dolosè aut calumniandi animo petere ib. An ad hanc dilationem impetrandam, & juramentum desuper â Procuratore præstandum, requiratur speciale mandatum, an verè sufficiat mandatum generale? ib. quid, si mortuus sit quartam dilationem impetrans, illaque dilatio effluxerit, numne heredi alia ultra illam sit concedenda? ibid. Hodiè in Camera quarta dilatio sublata videtur. ibid. Dilatio est ex arbitrio Judicis pro locorum distantia, personarum & negotii qualitate moderanda ibid. Quid circa dilationes notandum ibid. Differt â jure revocandi domum IX. 538. Est actus accidentalis processuum vel judiciorum. IX. 69. 593.

Diligentia.

Diligentia unde dicatur. XIX. 16. a 1239. Diligentiæ humanæ tot sunt gradus, quot culpæ, 17. & a 1239. In hac dijudicanda quænam inspicienda est diligentia II. In Legibus diligentia terminis technicis non tractatur, sed plerumque promiscuis verbis ejus gradus indigitantur. 16. d 1240. Primi generis diligentia 18. pag. 240. Summæ diligentiæ opponitur culpa levissima 27. 1247. Secundi generis diligentia. 21. & a 1243. Tertii generis diligentia 27. 1247. Ultra supremum diligentiæ gradum natura humana haud procedit 20. ibid. Nonnunquam sub nomine diligentiæ intelligitur culpa levissima 28. a 1247. Et nonnunquam custodia. 29. a 1248.

Quando

Source : BIU Cujas

Quando res suâ naturâ exactissimam diligentiam desiderat, ea præstanda est XXIV. 14. k 1697.

Directarii.

Qui XLVIII. 81. p. 894. b.

Directorium

Testium quid. XXVIII. 44. p. 276. 9. subjiciatur articulis, & quomodo deformetur. ibid (1. potest vel patens vel clausum offerri (2. testi totum perlegendum tradit (4 in termino probatorio tradendum, eo elapso non amplius admittitur. ibid. (5. an Copia Directorii parti adversæ communicanda? p. 276. d (1. & 5.

Disciplina.

In disciplinis Mathematicis certitudinem inveniri, in Moralibus non æque I. 2. a 11. Disciplinarum omnium finis gloria Dei 14. a 17. In disciplinis proceditur juxta quinque principia rationis 36. a 33.

Dispensatio.

Quid? cui competat. XXIX. 49. a p. 384. In quibus causis penes Episcopum apud Catholicos, apud Protestantes penes Principes Jus dispensandi sit? v. XXIX. 26. g 9. p. 348 Quatenus Princeps dispensare possit circa gradus matrimoniales per totam illarum materiam ibid. 48. a b p 383--385. Quando & quomodo petendæ. ibid. p. 385. b 13. 15. nec facile concedendæ (14. nec partes, quibus datæ, in loco tolerandæ 17. per se ullum matrimonium ea convalidari nequit. (18. sq. Quinam Canonistæ dispensationem in matrimonialibus dicant. XXXVIII. 26. e (3. p. 1066.

Dissensus.

Ad dissensum vel consensum arguendum, mutuus sufficit. VI. 34. g 299. Num dissensus interdum pro consensu habeatur? 37. pag. 306. Dissensus impedit dominii translationem XVI. 10. b 996. In immutatione rerum nostrarum silentium habetur pro dissensu XLI. 10. b IV. 1366.

Distare, Distantia.

Distantia, quæ in ædificando â stillicidio cadente observanda XIII. 15. g IV. 806. Distantia mæniorum in loco publico est 10. pedum 18. d IV. 808. De latitudine actus 21. e III. 810. Distantia nimia servitutes impedit 23. a b 824.

Distrahere, Distractio.

Distrahere res hereditarias, lite mota quomodo possessori noceat X. 63. & g 654. & 87. e 660. Distractus ejusdem naturæ & qualitatis est, uti Contractus XXIII. 65. a III. 1581. Distractionis necessitas facit justam expulsionem conductoris XXIV. 12. z 1687.

Distractio pignorum ubi locum habeat XXVI. 43. sq. p. 59. 60. sq. Effectus distractionis ratione pignoris emtoris 45. p. 60. nihil interest, pignus distractum sit ab ipso Creditore, an ad hujus instantiam à Judice. d p. 61. Regula: quod si creditor priori seu antiquior pignus distraxerit, nec Creditor posterior, nec Debitor, nec ipse Venditor seu Creditor rem evincere potest. ibid. e p. 61. nisi vendatur secundo Creditori ibid.

Distribuere, Distributio.

Distributio pecuniæ aliarumque rerum, quæ dividi possunt, quomodo inter ejusdem civitatis participes facienda I. 19. a 20. Distributio præmiorum & onerum Magistratui incumbit 20. a 21. Distributio lucri in contractu societatis videtur esse proportionis Geometricæ, quæ re ipsa arithmeticæ est 28. a 25. Distribuuntur merces secundùm proportionem Arithmeticam XX. 46. 1323. Distributio rerum communium alia ratione fieri non potest quàm multiplicando & dividendo XXII. 30. e 1468.

Dividere, divisio.

Divisioni æqualis rei litigiosæ in jure quando detur locus? II. 53. 96. vocatur rusticana, ein Bauren-Schied 53. g 97 Noachus velut heres mundi â Deo constitutus tribus filiis suis universum mundum sub sortem missum distribuit III. 75. a 140. Divisio inter liberos, nullo eorum instituto herede, valet X. 30. c 628. Quænam res hereditariæ divisionem non recipiant XV. 8. 905. His rebus licitationis, alternationis vel sortis remedio succurritur. 8. i 907. Quæ in stipulatione viæ, quod debitum non potest dividi, observanda: ut & in pignore? 8. k & l 907 seq. Quæ divisionem recipiant 9. 908. Divisio alia est judicialis alia extrajudicialis 10. a 909. Modus dividendi â judice quomodo fiat 10. ibid. Extrajudicialis divisio vel est (1. legitima (2. domestica seu arbitraria (3. per ultimam voluntatem 11. & a b c 910. Ut divisio inter liberos veros valeat quatuor requisita notantur. II. Divisio inter liberos non requirit æqualitatem III. Et â filiis accuratè servari debet IV. In casu factæ divisionis succeditur ab intestato, & liberi consequuntur judicio familiæ erciscundæ id quod â patre ipsis assignatum V. In simplici divisione cessant solennitates testamentariæ 11. c 910. seq. Divisio in testamento paterno in perpetuum non potest prohiberi 11. æ 1. 911. Ampliatur in Feudis Regalibus ibid Nec pactum jure jurando confirmatum obstat divisioni ii. æ III. ibid. Quando testator bona divisit inter heredes, non habet alter contra alterum actionem de evictione, sed exceptionem 12. a VIII. 913. Facta divisione rerum hereditariarum non est locus actioni familiæ erciscundæ, nisi certis in casibus 15. 915. D visio judicialis retractari nequit, secus est in extrajudiciali 16. 915. *vid. tit. Rescindere.* Divisio hereditatis vicem emtionis obtinet 16. d 916. Divisio est alienatio necessaria 21. b 921. Divisio rerum in communione quomodo fiat 24. 924. Non datur divisio rei in genus & species, sed res in genere accepta dividitur in suas species XIIX. 51. g 1196. Qui in divisione rei communis circumscriptus est, contra socium potest experiri condictione ex lege 57. d VII. 1204. Divisio subjacet retractui XXIII. 62. th. 1575. In divisione bonorum communidm locum habet remedium *l.* 2. C. de rescind. vendit. 92. & d 1626. Cessat hoc beneficium, si dividentes exactè sciverint valorem rerum dividendarum: Ut & si in istam, licet inæqualem divisionem sorte dirimendam, consenserint 92. g II. & III. 1627.

Dividuum, Dividuitas.

Quid in jure dicatur dividuum XII. 14. 747. Ratione materiæ qnælibet res corporalis potest dici dividua, & quidem cum vel sine substantiæ corruptione 14. g 748. Ejus descriptio 14. g III. 748. Dividuitas ususfructus

non

Source : BIU Cujas

non est â subjecto, nec â dividuitate temporis, nec â dividuitate verbi, nec ab æstimationis dividuitate, sed potius ab effectu venienteque ex eo emolumento 14. d 749.

Unde dictum? XXX. 38. p. 463. sumitur vel vulgariter vel legaliter. ibid. legaliter sumtum quid. Ibid. 38. b p. 464. Omnibus gentibus divortia consueta fuere. (2. quomodo fiebat Jure Civili. 39 p. 464. quo liberius fuit repudiandi Conjugem, arbitrium 39. p. 464. ibid. quid sub Christianis Impp. restrictum, ibid. g p. 465. Jus Canonicum nullum, nisi quoad thorum & Mensam agnoscit 39. b p. 465. Separatio quoad thorum & mensam cur admittenda, ibid. a licet verum divortium non sit. 43. p. 469. a (2. hoc facto maritus uxorem alere tenetur 43. c p. 470. Separationis hujus effectus, v. *Separatio*. Divortii quinam effectus, vid. ibid 45. d p. 474. facto divortio, quid de agnoscendis & alendis liberis statuendum. 30. sq. p. 489. Divortium olim bona fide dissensu partium fieri solebat, postea tam per Dei præceptum quam Magistratus restricta XLVII. 680. g.

Doctor, Doctoralis dignitas.

Doctorum creandorum mos unde derivatus II. 17. 70. Doctores in jure creati primi 17. a ibid. In Germania seculo XIV. Doctoræ in omnibus facultatibus morem invaluisse probabile est. ibid. Doctores habent autoritatem saltem probabilem 17. 70. Duorum clarissimorum Consilia vel Responsa, aut unius celebris Authoritas justam causam litigandi faciunt 17. c ibid. Si Doctores consuetudinem attestantur, suisque Commentariis illustrent, probatur consuetudo 21 c 74. Doctoralis dignitas non solvit patriam potestatem III. 67. d 130. Doctor fugæ suspectus capi potest V. 12. d 235. Doctor juris circa ea, quæ sunt juris, non restituitur, VIII. 55. 467. Doctorem juris interficiens qua pœna heredibus teneatur XIV. 25. d II. 876. Doctores, jure præventionis prohibere possunt, ne ædes in ipsorum vicinia malleatores, vel cum strepitu artem exercentes coëmaat XXIII. 3. I. VI 1494 Doctoribus exercitium artis campsoriæ interdictum XXV. 41. æ 1751. Moribus verò permissum ibid.

Sunt immunes à Vectigalibus. XXXIX. 48. p. 40. l. p. 42. Quare in conferendis honoribus Doctoralibus, hodiè inter alias Ceremonias mysticas adhibeatur annulus anreus XL. 89 p. 81 g.

Documenta.

Vocantur etiam Instrumenta. **Briefliche Urkunden / Urbarien / Saal- oder Lager-Bücher.** XLIX. 70. p. 1102. a. falsum itaque refert, qui falsum Instrumentum componit falsum sigillum apponit &c. quo rei veritas non appareat. ibid. 1102. sq.

Dolor.

Quilibet de corpore suo doloribusque perpessis judicare, eosque æstimare potest XIV. 26. g IV. 877. Dolor non raro simulatur 26. g V. 877. In investigando dolore considerari solet (1. pars quæ dolet (2. doloris species (3. Causa (4. ipsius doloris duratio (5. signa ibid. Dolores â Medicis & chirurgis aucti non æstimantur in L. Aquilia 26. g VI. ibid.

Dolus.

Dolus est omnis calliditas, fallacia & machinatio ad alterum lædendum adhibita 31. a 27. Dolo malo corrumpitur album Prætoris IV. 82. 214. & g 217. Ne dolus futurus præstetur, nulla conventione fieri potest VI. 25. a 290. secus est de dolo præterito, super quo licet pacisci. ibid. Dolus futurus videtur remitti posse, cum multa principaliter fieri nequeant, quæ tamen per consequentiam fieri possunt ibid. Dolus in qualibet dispositione videtur excluſus 35. g 304. Dolus (ex proposito) nonnunquam præsumitur 35. g I. 304. & XIX. 14. b 1238 & 42. z 11. 1260. Dolus nemini debet patrocinari. III. dolus præponderat culpæ VI. 35. g 304. Dolus transactioni causam dans, eam invalidam facit 67. & z 344. seq. Amicabilis compositio dolo extorta rescinditur, si deceptus id voluerit, non verò, si deceptor. 67. ibid. Doli boni descriptio VII. 8. g 352. Dolo opponitur culpa. VII. 15. d 364. Dolo damnatus sit infamis 18. æ 367. Dolus alius est bonus, alius malus. VIII. 23. & b 441. seq. Doli etymologia 23. a 442. Acceptio varia 23. e ibid. 6. Accipitur latissimè, latè & strictè 23. z ibid. Definitio doli in specie dicti 24. & a 443. Distinguitur dolus in dolum ex proposito, ac dolum in vel ex re ipsa 25. pag. 443. Variè dividitur in verum & præsumtum, qui subdividitur in præsumtum præsumtionie juris & de jure, & in juris tantùm. (2. in velatum & apertum (3. in futurum & præteritum. (4. in eum, qui committendo & omittendo consistit (5. in eum, qui dicitur tertii & principalis, auctoris & successoris. 25. a pag. 414. Præsumtio doli ex lege varia notatur, & refertur ad octo casus 25. a ibid. Dolus ex proposito & in re ipsa æquiparatur secundùm quid, ex priori datur actio, ex posteriori exceptio doli II. Dolus re ipsa non est dolus. 25. g 444 Dolum ex proposito enormissima læsio arguit. 25. d 445. Gesta dolo & metu quomodo differant. 26 pag. 445. Quid sit dolus dans causam contractui? 27 & a pag 445. Hic dans causam contractui bonæ fidei, reddit eum ipso jure nullum. ibid. Quæ circa hæc notanda sint. 27. d. pag 446. Unde competit remedium nullitatis 28. & a pag. 446. Deceptus potest compelli, contractum dicere nullum vel firmum II. an quilibet dolus ad annullandum contractum sufficit, an tantum ille, quo prudens vir circumvenire possit? 28. b pag. 447 Si tertius per dolum det causam contractui, contractus subsistit 29. & g 4. 7. In hunc censum procuratores â contrahentibus constituti haut sunt referendi 29. a ibid. Dolus dans causam habendæ fidei, fides pro non habita & res fraude ablata habetur, 31. a pag. 448. & XXIII. 108. b XI. & XIX. p. 1652. Dolus in contractibus stricti juris non attenditur, nec purgatur actione ex contractu descendente 32 & b d pag. 448. Actio de dolo datur contractu impleto, exceptio verò doli re adhuc integra 32. & b ibid. Dolus incidens quid sit. 33. & a pag. 448. Ob hunc dolum nec bonæ fidei nec stricti juris contractus est nullus, sed datur actio ex contractu bonæ fidei, aut exceptio doli 33. pag. 449. Si dolus in contractum stricti juris inciderit, an detur inde exceptio vel actio doli? 34. & a 449. Doli individua comes est infamia, ubi

Source : BIU Cujas

scilicet ab initio, & non ex post-facto intervenit 36. b 450. Non præsumitur, sed probandus est; & quomodo probetur. 37. a 450. Actio doli. *vid. Actio.* Doli exceptio. *vide Exceptio.* Vocabulum doli quomodo accipiendum? XVII. 66. a 1121. Debet nocere autori, 75. d 1139. Præstatur in commodato XIX. 7. & z. æ. th. 1228. seq. Ejus descriptio. 14 & b 1237. Quomagis deliberato animo illatum est, eò gravior est dolor: quò verò minor intervenit proæresis, eo minor est dolus II. Omnes illi, qui non possunt agere ex proæresi, non possunt dolum committere. III. Rusticus doli capax est. V. In omnibus, quæ sunt de genere prohibitorum dolus præsumitur. VI Si quis non facit, quod facere est obligatus, dolùs præsumitur. VII. Dolus præsumitur, si quis ea, quæ non vera, asserit, & ita alium inducit. VIII Præsumitur ex sola variatione actuum, ad quos fuit inductus. 14. b 1238. Doli præstatio in omnibus contractibus est necessaria. 34. & b 1255. sq. Dolus semper puniri debet, etiam cum doloso nocuit. XXI. 10. b 1366. Quibus modis mulier dolum committat, ut indigna fiat beneficio SCti Vellejani ib. Dolus excludit consensum XXIII. 108. b XI. 1652 Dolus præstatur à venditore circa rem venditam. iii. 1659 Rescensetur, quibus modis à venditore committatur & præstetur iii. a 1660.

Quid dolo fiat. XLVI. 35. p. 454. a. d. e. datur & replicatio doli, sed non contra. 39. p. 457. a. b. p. 458.

Domestici.

Domestici olim qui IV. 47. 190. Eorum officium. 47. & a ibid. Etiam protectores dicti. ib. Non potuit domesticus eligi in Assessorem. ib. Domesticorum testimonium quando audiendum, IV. 82. a 215.

Domesticus quis dicatur. XXXII. 13 pag. 653. cur in Testamentis Testes esse prohibeantur. ibid. p 654. & quinam prohibeantur. ibid. a g z. Salva distinctione an domesticus sit ipse Testator, an heres constituendo in alieno testamento. Domestici quorum & quænam mercedes gaudeant privil. Prælat. in Concursu Creditorum. XLIV. 47. e z pag. 257. ubi multa notabilia huc facientia.

Domicilium.

Domicilium aliud est commune, aliud originis seu speciale IX. 14. pag. 537. & 17. & a 538. seq. Licet Roma Domicilium commune fuerit omnibus Imperii subditis, mansit tamen differentia inter privatum & commune domicilium, 14. d 536. An locus nativitatis definiat domicilium 17. g 539. Domicilii originis effectus. 17. & e 539. qui domicilium in aliquo loco constituit, subjicitur domino territoriali, vi domicilii constituti, 17. th. ibid. Si quis in pluribus locis domicilium habeat, in omnibus incola esse dicitur. ibid. 540. Duplex domicilium adoptivus habet. 17. & g 538. & 540. Domicilium seu jus originis de jure Romano est immutabile, exceptio est in domicilio originis per adoptionem constituto. 18. & a 540. quid hodiernis modis obtineat? 19. 541. Domicilium mariti fœmina adeo sequitur, ut jus originis amittat. 18. 540. Si de alio constituto domicilio non constet, quale quis intelligatur retinuisse 19. & d 541. In dubio non præsumitur desertio originis, atque animus alibi perpetuò commorandi, ideoque asserens domicilium esse mutatum, id probare tenetur. 19. & d e ibid. Domicilium accidentale est quidem potentius domicilium originis durat & manet firmius. II Privilegium originis immutabile est, nisi deserarur. 19. g ib. Domicilii habitationis descriptio. 20. & b pag. 541. seq. Domicilium habitationis & accidentale dicitur 20. a pag. 541. Dividitur in domicilium originis, Habitationis & Bonorum: vel in voluntarium & necessarium 20. b pag. 542. Domicilium quomodo constituatur. 21 pag. 542. Unde constitutio domicilii constet? 22. 23. & 24. pag. 542. seqq. Domicilium & Domus differunt, 22. g 543. Si quis à civitate aliqua impetraverit jus civitatis, ac ibidem habitaverit, adest probatio domicilii certissima 22. pag. 542. Si quis Magistratui juramentum subjectionis præsta, si in Album subjectorum inscribi patiatur, si cum incolis certam tribum eligat, & munera realia ac personalia subeat 22. g. pag. 543 Olim Senator Romanus in urbe Roma habebat domicilium, quod vocatur domicilium dignitatis 23. pag. 543. Clericus in loco beneficii domicilium habet, si tenetur ibi residere, aliàs non 23. & d pag. 543. Miles, ubi meret, domicilium habet 23 ibid. Conjecturis, quæ ostendunt animum perpetuò commorandi & domicilium constituendi, quando sit locus? 25. & a 544 Studiosus domicilium in loco, quo studiorum causâ degit, non habet 25. & b 545. Consiliarii Principis, Legati, Officiales Aulici, Hof-Officier, licet in urbe per decem & plures annos ibi degant, non videntur Domicilium contraxisse. 25. & g 545. Nec Mercator in loco, quo tabernam vel officinam conduxit, habet domicilium 25. ibid. Quatenus quis domicilium in duobus locis habeat 26. a 546. Nobiles sæpè quatuor pro diversis annorum temporibus domicilia habent 26. 546. qui pluribus in locis domicilia habere possunt, notantur 26. a ibid. Domicilium quis possit constituere? 27. & a 547. Et an impubes, furiosus & prodigus. 27. & b d 547. Uxor sequitur domicilium mariti 28 & a 547. quod verum est de legitimâ uxore, non de ea, cum qua quis illegitimè cohabitat, non de illa, quæ de sponsata tantum est 28. & b æ 547. seq. Uxor domicilium mariti retinet etiam post mortem mariti 28. & æ ibid. Domicilium filiifamilias quodnam 29. 548. An si consensu Patris, in cujus sacris existit ibi ipsi domicilium constituere possit? 29. a 548. Quare servi non possint constituere domicilium, & hodiernorum servorum seu famulorum domicilium quodnam, 30. ibid. Domicilium semel constitutum conservatur animo, licet quis aliquandiu in loco non habitet. 31. & a b 549. Domicilium quomodo & quando mutetur? 32. 550 mutatio ista non præsumitur. ibid. ideoque asserenti probatio incumbit 32. ibid. quomodo probetur mutatio domicilii. ibid. Si argumenta mutati & non mutati domicilii in utramque partem habentur, tunc quis secundum communem Doctorum sententiam domicilium ibi constituisse censetur, si in loco altero per decennium commoratus fuerit 32. 550. Num facultas domicilium mutandi & transferendi lege vel consuetudine tolli, & subditis, ne domicilium extra Provinciam transferant, prohiberi possit?

Source : BIU Cujas

possit? 32. a 550. Num sponsus vel maritus, sponsæ vel uxori suæ promittere possit, se domicilium in alium locum non translaturum: & an hæc conventio valeat. ibid. Vidua non præsumitur mutasse defuncti domicilium, si se aliò transtulerit. 32. b ibid. Quid obtineat, si desit habitatio, & quid, si desit animus? 33. & 34. pag. 550. seq. Hodiè quæ requirantur, ut domicilium videatur extinctum 34. a pag. 551. Soluto & finito domicilio statim is subditus esse definit, qui mutavit. ibid. Ob domicilii translationem lis in foro dotavit. ibid. Domicilii mutatione non perimitur. ibid. Domicilii forum est generale omnibus causis tractandum. 35 pag. 551. *vide Forum.* Uxor, quæ de facto à marito se separavit, nihilominus mariti domicilium sequitur, & eô citanda est. 37. d pag. 554 Domicilium in causis Ecclesiasticis quodnam & qui ejus sint effectus 39. pag. 555. Jus domicilii non tribuit simultanea Investitura. 54. & d pag. 567. seq. Quilibet intelligitur habere domicilium & forum eo in loco, in quo habet majorem fortunarum partem. XXIII. 65. pag. 1581.

Dominatus.

Dominatus quid? III. 80. pag. 146.

Dominica Potestas, *vide Potestas.*

Dominium.

Potest quis Dominio esse subjectus, & tamen liber esse. III. 15. pag. 105. Dominium bonorum Ecclesiasticorum cujus sit? 71. b pag. 134. Dominiorum origo ad mundi primordia est referenda. III. 75. a pag. 139. Et hæc dominatio uti Adamo ante diluvium concessa, ita post dilivium in Noacho revocata est. ibid. Dominium rerum traditione in terris Saxonicis non aliter acquiritur, quàm judiciali facta resignatione. 80. a pag. 147. Transfertur dominium per traditionem, modò adsit voluntas, id transferendi ex justa causa: secus est, si quis ab altero, qui solvendo non est, fraude inducatur, ut fidem habeat de pretio. IIX. 30. & seq. pag. 447. Dominium transfertur ex contracto bonæ fidei ob dolum causam contractui dantem nullo. 30. & a pag. 447. Dominium latè sumtum distinguitur in Dominium universale vel singulare. X. 1. pag. 605. Nomine dominii universalis competit hereditatis petitio. ibid. Dominium pro jure in rebus singularibus vel corporalibus competente sumtum distincta est species juris in re â jure hereditatio. 44. 640. Vox dominii accipitur tripliciter (1. latissimè (2. latè (3. strictè. 44. a & b 641. Dominium est vel de jure personarum, vel de jure rerum, & quæ sub utrisque comprehendantur dominio. XI. 3. p. 666. seq. Dominium de jure rerum accipitur (1. latissimè, ut de juribus in re & ad rem dicatur. (2. latè, & sic hereditas dicitur dominium, item ususfructus dominium, nec non dominium possessionis. (3. specialissimè, & sic dominium certa est juris in re, â reliquis distincta species 3. 666. seq. Definitio dominii in significatu specialiori sumti. 4. 668. Dominium rei duobus venditæ vel donatæ penes illum est, cui res priori loco tradita animo transferendi dominium 8. & a 672. In dominii probatione, etiam dominium autoris ostendi opus est 14 & e 680. Difficillima & periculosa probatio vocatur non tamen impossibilis. 14 z ibid. Dominium regulariter probatur (1. per titulum. (2. per traditionem. (3. per precii solutionem. (4. venditorem fuisse dominum. III. Irregulariter autem (1. per Indicia (2. per Testes (3. Diuturnitatem temporis (4. per recognitionem. III. per Præsumtivè probatur per confessionem (2 per signum. (3. per fructuum perceptionem. IV. Probatur præsumtio secundùm quid (1. per famam. (2. per possessionem. (3. per Instrumentum. (4. per census solutionem 14. 680. seqqqqq. Ad evitandam difficilem dominii probationem, verus Dominus sub qualitate bonæ fidei possessoris Publiciana experiri potest. 44. pag. 703. Distinctio dominii in directum & utile: plenum & minus plenum. 55. pag. 708. quibus competat? ibid. Dominium potest restringi ut Exercitium. Dominium utile quomodo possit esse Directum? 55 T. p. 711. Dominium usufructuario non potest concedi utile: neque dominium juris, 4. d pag. 737. Ad dominii probationem dominus, qui possidet, obstrictus non est, licet reus petat XIV. 52. d III. pag. 890. Inter ementes & vendentes semper id agitur, ut dominium transferatur. XXIII. 107. b pag. 1649. Licet ex causa venditionis res sit tradita; tamen dominium non transfertur, nisi pretium sit solutum, vel expressè fides de precio sit habita. 108. & a b. 1650. seq. De jure Saxon. dominium rei venditæ immobilis, licet traditæ, haud transferti statuunt nonnulli, nisi facta sit judicialis resignatio: verùm rectius dicendum, ne quidem Jure Saxon. istam resignationum esse necessariam 108. 1605.

Quodnam dominium tam maritus quàm uxor quoad bona dotalia habeant vel retineant, eorumque varios effectus, vid. XXX. 7. p. p. 430. (1. 4. ibid. 12. seq. pag. 436 seq. in specie maritus circa alienationem dotalium immobilium, vid. ibid. 20. Dominium quid strictè dictum. ibid. pag. 445. th. an nudo pacto? an si animo transferendi transferatur? quinam sint modi justum Dominium acquirendi. XXX 36. b. pag. 461. an duo unius rei in solidum Domini esse possint. XXXIV. 16. b pag. 799. seq. an quis dominium ex pluribus Titulis habere queat vel non, quid ve eo differat à Possessione. XLII. 14. a. b. pag. 148. Dominiorum distinctio non est a solo Jure Naturæ, sed etiam ex rationibus civilibus efformata. XLIII. 42. pag. 202. non debent esse incerta. ibid. XLIII. passim.

Dominus.

Ejus definitio III. 29. 112. Dominus territorii vel alius Magistratus merum & mixtum imperium habens, ea quæ voluntariæ sunt jurisdictionis propriâ autoritate expedire potest. IV. 56. a 1. 195. Dominus & Vasallus rem Feudalem ita inter se patiuntur, ut uterque dominus sit 80. g 214. Quomodo dominus incidat in Edictum Prætoris, vel non incidat pet Procuratoris impetrationem iniqui juris 83. th. 221. Domini, sicuti rerum suarum dominium in alium transferre, ita & actiones cedere possunt VII. 26. d 379. Dominus vindicat subditos.

Source : BIU Cujas

XI. 3. 666. Dominus Emphiteuseos quomodo differat â domino Feudi? 67. th. 721. Pro domino habetur is, qui in possessione est, usque dum res fuerit evicta XIII. 44. 834. Quomodo intelligendum, res perit suo domino? XXIII. 97. & th. Contrarium sentientes. æ 1630. seq. Si inter dominum & artificem in locatione operis faciendi, lis oriatur, uter ex locato, uter ex conducto agere possit XXIV. 8. e 1680.

An Dominum egenum alere teneatur. XXX. 78. th. p. 500. (5. an & quando æs alienum solvere teneatur vel non. XL. 9. 53 th seq. 45. Si non aluerit an donatum revocare queat XL. 15. e pag. 62. Quibus actionibus. ibid. 18. g pag 66. An gaudeat Privilegii Competentiæ. vide XLIV. 20. I. pag. 274.

Domus.

Domus â Cicerone vocatur sancta, & quare? III. 73. g 138 Domus opera & industria hominum immobilia sunt facta 83. b 149. Nullus de domo sua etiam conducta extrahendus & in jus vocandus IV. 5. a 226. Domus & domicilium differunt. IX. 22. g III. 543. Domum, si filio Princeps sua munificentia largiatur, in legitimam non imputatur. X 35. l IV. 637. Domum locare potest usufructuarius ad eum usum, quô dominus uti solebat. XII. 37. g l. 753. Domô collapsâ ususfructus non remanet in area. 35. & b 768. seq. Improprietate ædium legata alia est ratio, ubi ædibus combustis area debetur. ibid. Domus non ex valore ædificii, sed ex reditu æstimatur 61. e XXVII. 786. Cum domus vendenda tractatur, æstimatio facienda est ibid. Domus aptanda, ad facultates, sanitatem & incolentium usum XIII. 3. d 796. Condominus domus refectionem vel immissionem prohibens conveniri potest judicio communi dividundo XV. 26. d 925. Domus in qua lusum, publicanda est 53. & æ 940. seq. Et quæ ad ludum in illa accommodata, reliquæ res non confiscantur 53. æ 941. seq. Domus per quatuor annos ex errore ad habitandum concessum, repeti potest, quanti pro personæ conditione conduxisset? non quanti locari potuisset XIIX. 44. e 1188. Domus si commodato detur, omnia illa observanda, quæ in locata usuveniunt, nisi quod mercedis mentio non fiat XIX. 4 b l. 1224. Si domus ob enormitatem delicti destructa est, id sine damno & injuria fit XX 27. e XVIII. 1310. Quæ cum domo vendita intelligantur? XXIII. 14. & d e pag. 1508.

Domo cum accessoriis legata, an quæ absunt. XXXV. 13. pag. 866. An etiam hortus videatur legatus. ibid 20. æ th (1. 2 pag 876. 13. 14. & 39. a 888. an res venales 36. b pag. 885. vid. 39. 888. seqq. a. quænam domus insula dicatur jure civili, ibid.

Donare, Donatio.

Donatio quomodo olim perficiebatur, quomodo hodiè fiat VI. 20. e 284. Non est deferenda inter contractus. ibid. Donatio facta filio in potestate simpliciter, & morte donatoris confirmata, an in legitimam imputanda? X. 35 d e 636. Donatio ob ingratitudinem revocatur. XI. 72. l. 729. Donator omnium bonorum sibi usumfructum retinens â cautione usufructuaria est immunis XII. 71. & d 794. In re donata nulla præstatur evictio XV. 12. a VII. 913. Donatio excedens 500. solidos sine insinuatione licet juramentum super ea præstitum, non valet; & ultra dictam summam donatarius non acquirit, sed manet in communione dividenda 20. a 919. & XVII. 23. 1075. & IV. 72. a 205. Si quis amici sui de se optimè meriti filio rem magni pretii donasset, bonis profectitiis annumerandum XX. 64. d 1346. An hodiè filiisfamilias parentes possint donare quicquid velint? 65. g l. 1371. Donata a Principe vel Augusta filio vel filiæfamilias ad peculium quasi castrense referuntur. 67 a XII. 1349. Mulier quando donat contra suam naturam facere dicitur XXI. 9. b 1364. Jus retractus gentilium in donatione non obtinet. 62. & a 1574.

Donatarius an contra donatorem Advocatus esse prohibeatur? VII. 14. b 362. An donatarius si donator rem locasset, possit expellere conductorem? XXIV. 27. i 1712.

Donationis insinuatio coram quocunque Magistratu fieri potest IV. 72. a 205. tutius tamen coram ordinario. ib.

Uxori pro re quam emit maritus pecunia ab uxore sibi competit utilis rei vindicatio. XI. 6 & z 670. seq. Donatio inter conjuges prohibita, juramento accedente consistit. XVII. 24. & b 1076 Ut & re tradita & donantis morte confirmata effectum habet. XXI. 11. l pag. 1372.

Donatio mortis causa imputatur in legitimam X. 35. d 636. Hæc extrajudicialiter non adhibitis quinque testibus facta non valet, etiamsi juramento confirmata. XVII. 25. b l. 1077.

Mulier pro donatione propter nuptias fidejubens auxilio SCti. Vellejani tuta est. XXI. 12. a III. 1374. Causæ donationis propter nuptias & dotis sunt diversæ. ibid.

Quænam Privilegia mulieri res propter nuptias donatas repetenti competant. XXVI 14. I. pag. 19. an, quatenus, & in qua specie donationis peti possit vel non. 17. b g d e pag. 15. 86. p. 87. th. in fine vid. p. XXX. æ p. 451. Quoties alia conjectura capi potest præsumtio Donationis excluditur. XXX. 32. d. (5. p 457. ibid. (7. XL. 5. d p. 49. Donare est perdere, & est tantum Titulus ad transferendum. An & quatenus Pupillus minor, ejusve Tutor valide donare possit vel non. XXXI. 83. e p. 602. Cur donationes inter virum & uxorem regulariter sint prohibitæ. XXX. 23. p. 447. a ibid. Etiam inter generum, socerum, vid. b ac nurum. 24 p 447. seq. Si maritus ignobilis aut senectute confectus ducat uxorem puellam vel nobilem, & in compensationem ignobilitatis vel senectutis aliquid donet. ibid. p. 448. An sponsus sponsæ donare prohibearur. ibid. p. 448. d. Miles Concubinæ seu Focariæ donare non potuit. ibid. æ. Sola donatio inter conjuges est prohibita, non alii Contractus, nisi sub iis lateat revera donatio, & Contractus sint simulati ibid. b. 26.

Donator retinet dominium, & vel vindicat vel condicit donatum. ibid. g. An Donatarius recuperet sumtus in rem sibi à Conjuge donatam factos 27. pag. 449.

Source : BIU Cujas

b Dominium rei donatæ non transferatur, possessio tamen transit. 28. pag. 450. Quotiescunque neque donans pauperior neque accipiens fit locupletior, toties Jure Civ. inter conjuges omnino valet donatio. ibid. e p. 450. Donatio mutua, reciproca s. remuneratoria, quatenus est æqualis 29. p. 451. a. An bona remuneratoria vera donatio dici possint 29. p. 451. donatio ad dignitatem adipiscendam non est prohibita. ibid. e it quod Auditorum & Pietatis Causa donatur, vel qui ad ædes incendio consumptas resarciendas pecuniam donat. it. Sepulturæ causa. ibid. Donationes die natali Conjugis valent, modò sint modicæ. ibid. Confirmantur donationes inter virum & Uxorem, si ante Mortem donantis non fuerit revocata donatio. 30. p. 452. a. Insinuare donationem quid sit ibid. d quibus causis fieri soleat, quandoque necessaria ibid. 35. e z. p 461. Si donatarius ante moriatur, quam donans, nulla est donatio. ibid. An moribus Sax. donatio judicialiter facta, accedente mulieris, si ea donet, curatoris autoritate, valeat? 31. p. 453. a ibid. Quid si Princeps donat conjugi ibid. a. Gerada marito ab uxore donare nequit, vid. Gerada.

Donatio propter nuptias est licita, 32. p. 456. b sit ob dotis securitatem. ibid. Donatio hæc debet doti pactis, & quantitate esse æqualis. 35. p. 460. a b Sicuti Dos, ita etiam Donatio propter nuptias sine matrimonio esse non potest. ibid. i. quomodo voluntas dandi propter Nuptias declarari potest d p. 461. An res propter Nuptias donatæ præcisè tradendæ. 36. a p. 461.

Donatio unde dicta XL. 1. a p. 47. quatenus sit Juris Gentium, & quatenus Juris Civ. ibid. b non per omnem donationem ipso Jure transfertur dominium. ibid. g p. 47. Donare in genere quid 2. p. 47. b 48. Distinguitur à munere. Donatio est vel Mortis Causa vel inter vivos, & hæc iterum est vel absoluta, l. certa ratione limitata? Absoluta quid? 4. p. 48. Absoluta inter vivos quid? 4 p. 48. mens dantis & accipientis libera facit donationem. ibid. g d p. 49. In donatione requiritur voluntas. 5. p. 49. donatio inter vivos quotuplici modo perficiatur 5. p 49. g quomodo filius familias donare possit, ac fœmina, vid Filius familias & Gerada. Pater cur filio donare nequeat. ibid. 7. a p. 51. quando facta eidem donatio valeat. ibid. b g p. 52. (1—4. An nec mater ib ff. ubi XV. Classes Personarum donare prohibitarum recensentur, qui omnes liberam suarum rerum administrationem non habent. g. p. 52. An & qualem effectum sortiatur donatio ab alterutra parte tantum impleta, non ab utraque parte si consummata. ibid. 8. in not. p. 52. sq. Objectum donationis sunt res habiles 9. p. 53. An & quatenus donatio subsistat? quid si simpliciter omnia bona donata, an etiam futura, vel etiam Jura comprehendantur. ibid. æ z p. 84 quid si mobilia & immobilia donaverit. d æ. Donatio excedens 500. Solidos est insinuanda 10. p. 54. sq. a tam circa modum insinuandi, quam etiam circa quantitatem insinuandam, diversa jura moderna, vid. p. 56. z Quædam donationum genera citra insinuationem valent. 11. p. 56. sq. An donatio ad pias causas. ibid. z p. 57. Quatenus Donator ex promissione donandi Donatorio teneatur, quæve eidem & quatenus remedia pro consequendo promisso competant. ibid. 12. a g z d p. 58. sq. Revocantur donationes ob superventum liberorum. 16. p. 62. An unius agnatio sufficiat. p. 63. revocatio donationis ex hac causa detur hæredi donatoris. ibid. Quotuplex donatio relata. 17. p. 64 Remuneratoria quid? 17. p. 64. sq. a. Donatio sub modo quid? 18. p. 66. a. Donatio sub Conditione quid, quando effectum habeat 19. 66. a Quid si donationi tempus adjiciatur. 20. p. 67. a ibid.

Donatio mortis causa quid. XL. 21. p. 67. a. est conditionalis. ibid. non est donatio proprie sic dicta. ibid. Dividitur in tres species. ibid. p. 67. Comparatæ sunt mortis causa donationes Legatis. 22. p. 68. æ d cui legari & donari potest. Donatio Mortis causa differt à legato. 23. p. 68 a b An falcidiæ in donationibus locus sit. ibid. e. v. Falcidia. Ratione formæ videndum de hac donatione an valeat nec ne, ante mortem secutam judicari nequit. 26. p. 70. a quibus actionibus revocetur res donata. 29. p. 72. quid mortis causa capio conveniat vel differat a m D. 31. p. 73. a ubi quid sit m. c. C. quotuplici modo m c capi possit? & quibus remediis capienda consequamur. ibid.

Dos.

Dote modica hodie virgines illustres contentæ esse coguntur I. 28. k 42. Dos quando peti nequeat? II. 50. a 94. Dos promissa olim non nisi verbis solennibus aut stipulatione interposita peti potuit. VI. 20. d 284. Hodiè ex nudo pacto exigi potest, & quare? ibid. Dotis promissio metu facta nulla est. VIII. 11. & d 429. Uxor dotem repetit in foro domicilii mariti, non in loco promissionis IX. 28. & e 547. seq. 44. & g 561. seq. Quia dos est sequela matrimonii, quod consumatur in loco domicilii mariti 28. 547. Dotis repetitio ex matrimonio divortio soluto fit in loco domicili 44. g 562. Dos profectitia in l. g timæ imputationem venit X. 35. b 636. Dotem maritus constante matrimonio vindicare potest, quia dominus XI. 5. 670. Dos cum pacto constitui potest, ut quovis tempore & modo uxori vel totum vel partem alienare vel oppignorare liceat. XII. 9. b 743. Uxor repetens dotem, eam illatam probare debet, contra maritus ejusve heres exceptione non solutæ dotis se defendere possunt 52. æ 1014. Exceptio non numeratæ dotis competit etiam creditoribus ipsius mariti, si bona ejus subhastantur. 52. æ ibid. Si confessio dotis numeratæ in pactis dotalibus comprehendatur, & in Apocha uxori data, contra talem geminatam confessionem exceptionem opponere non licet 52. b ib. Res in dotem data matrimonio non secuto, condictione causa data causa

Source : BIU Cujas

non secuta repeti potest. XVIII. 5. e 1153. XX 4. e 1251. XXIII. 61. d 1573. Filiusfamilias patre absente aut insaniente, si dotem sorori vel filiæ dederit, vel promiserit, cessat exceptio SCti Macedoniani XX. 57. o III. 1339. Non verò hoc procedit in filia naturali 57. o IV. ib. Distinctio dotis in provectitiam & adventitiam ad similitudinem peculii notatur 61. e 1344. Dos â patre profecta sine contemplatione paternæ pietatis pro adventitia habetur 65. g 1. 1346. Quomodo pater usumfructum tanquam peculii adventitii in dote filio ab uxore allata, habeat? 65. g 11. 1347. Mater regulariter filiam dotare non tenetur, ex speciali favore autem omnes mulieres promittendo dotem obligantur XXI. 12. a 1373. Dotis promissio fieri non debet contracto jam matrimonio II. Ob dotem promissam & non præstitam uxor è domo ejici non potest III. Dotis & donationis propter nuptias causæ in multis sunt diversæ 12. a 1374. Dotis repetitio admittit compensationem 15. & d. 1379. Quæ filiæ in dotem durante societate sunt erogatæ societati imputantur, nec eâ finitâ illi, qui filiæ suppeditavit, detrahuntur XXII. 27. & b 1462. Dos sanctimoniali monasterium ingredienti retrahi non potest XXIII. 61. d 1573. In dotis constitutione ejusque æstimatione locus est beneficio I. 2. C. de rescind. vendit. 92. & z 1626. seq.

An sine dote possit esse matrimonium XXX. p. 419. z (2. non dos sine Matrimonio b p. 418. unde Nomen habeat. 2. a ibid. Dos in genere quid? ibid. quid in specie 2. 418. an dos sit universale quippiam d Ejus finis. ibid. z p. 419. An marito propter dotem competat tacita hypotheca, vid. Maritus. Quænam Privilegia Uxori propter bona dotalia in bonis mariti competant, vid. XXVI. 14. (3 p. 17. vid. Uxor. fundus dotalis an oppignorari possit. ibid. 17. p. 29. φ. p. 32. An & quatenus etiam in materia dotis Evictio locum habeat, v. XXVII. 16. p. 85. d.

In dote non promissa præstita, an quo tempore mora computanda ibid. 68. 163. (3. an usuræ præstandæ præstandæ sint. XXX. 7. p. 433. l. o an vir dote promissa, non soluta, cohabitationem cum uxore fugere possit. XXIX. 25. p. 344. an hoc casu domo expellere possit uxorem XXX. 7. p. 433.

Qui ad secunda vota transit, amittit proprietatem dotis prioris XXIX. 53. 1. p. 396. plus de facto marito relinqui non potest mulier ad secunda vota transiens, quam eidem ex statutis &c. competit. ibid. 397. licet per fraudem in intermissam personam constituatur. p. 398.

Quid variæ Gentes circa dotem probaverint, vid. XXX. 1. p. 417. a p. 419. z (1.

An argumentatio ab alimentis ad Dotem procedat, ibid. æ p. 421. sq. Dotis constitutio est Titulus ad transferendum dominium habilis. ibid. 11. z p. 436.

Dotis causa favorabilis, adeo ut summariè tractetur, & mulier pro conservanda ea Creditores executionem urgentes interveniendo repellere possit? XXX. 46. p. 475. a ejusque paribus præferatur. ibid. p. 483. c. g. z XLIV. 49. g y p. 267.

Dos quibusnam feminis constituatur vel non, & à quo constitui soleat, ibid. 3. p. 419. sq. quando tutor vel Curator? ibid. p. 420. b Patres omnino dotare tenentur, ita ut etiam ad id cogi possint. ibid. b. 9. quid si ab hostibus capti. ibid. d. (1. quid, si materna bona in dotem dederit p. 424. an stuprator honestæ fœminæ eam dotare teneatur. ibid. d (2. Quænam dotandæ? an emancipata. ibid. e an arrogata vel adoptata. ibid. p. 421. (1. 2. an Judæa conversa à Patre Judæo. (3. ibid. XX. excipe Casus p. 421. z sqq. An Dos & Donatio propter nuptias sint necessaria correlata. ibid. 34. e p. 460. an pro dote restituenda maritus uxori Fidejussorem dare teneatur & an possit (XLVII 39. e p. 590.) Uxor dotis manet domina, ita ut etiam viro res dotales vindicanti præferatur. ibid. (1. 4. ubi causa dotis favorabilis esse videtur. p. 430--407. 13. b. Dos non promissa, quando peti possit? XXX. 7. o p. 433. vel non ibid. 8. 434. Si dos ad diem promissa, & alterutrum interim moriatur, an pars superstes eam lucretur. ibid. 8. p. 434. g. an & quando dans rem alienam, evictionem præstare teneatur, ibid. 10. p. 435.

Mulier dicitur quoque domina naturalis dotis 13. p. 437. Notatu digna est differentia Domini Mariti & uxoris in re dotali, ejusque diversi effectus solis conspicui in Collatione. ibid. 12. 13. Pacta dotalia quæ non valent. 15. p. 439. quæ contra bonos mores &c. g. l. in destructionem dotis vergunt. d Pacta dotalia fiunt plerumque restitutione dotis 17. p. 440. a Inter quos talia pacta fieri possint ibid. Quid, si talia pacta se referant ad inventarium, quod tamen non requiritur. ibid. a. p. 441.

Dos uxori prælegari potest. XXXIV. 43. p 889. neque hæc prælegatio est de nihilo, habet enim quædam singularia, mulieri ad modum proximia. e. g. quod ea præsenti die sit solvenda. ibid. 1.) & g 2.) excludat pacta mulieri odiosa. ibid. d. p. 890. 3.) quod in hoc legato non detrahatur Falcidia. v. p. 890. e 44. a g 45. g d e De dotis collatione qui scripserint. XXXVII. 39. a p. 1013. an dos etiam conferenda. ibid. b p. 1014. salva distinctione an de hæreditate, qui dedit, quæratur, an de alio, ibid. 40. a b an etiam tantum promissa. 41. an quæ apud maritum extat. ibid. & quomodo illa conferatur b quid si maritus non amplius sit solvendo ibid. g quando dos non conferatur 42. p. 1015. a an etiam dotis argumenta vel affinia, e. g. ornamenta, arrha sponsalitia. ibid. 43. a--d an sumtus nuptiales. ibid. d 1016. Quæ circa pacta dotalia potissimum notanda, vid. ibid. 48. b 1095.

Dotalis.

Rei dotalis alienatio jure civili non subsistit, licet facta cum consensu mulieris, nisi â muliere jure jurando confirmata sit XVII. 25. & d 1076. Uxor in rebus dotalibus furtum committere potest XII. 5. g 670.

Dotalitium.

Jus dotalitii â solis Nobilibus primitus inductum & longævo usu confirmatum XII. 5. T. 741. Si maritus vivus ejus constitutionem non providerit, adhuc in esse producere devinciuntur successores. ib. Et ipse dominus Feudi, cui apertum est, obligatur. 5. ib. Mulier ut possessionem dotalitii consequatur, quæ observanda?

Source : BIU Cujas

vanda? 9. c 744. Vidua, quæ in dotalitio tantam lignandi ad comburendum copiam non habet, ad sufficientiam arbores evulsas, & dejectas auferre potest. 16. a. VII. 752. Si uxor dotalitium post obitum mariti intra tempus præscriptum non exegerit exceptione præscriptionis postmodum repellitur 34. d 767. Vidua scortans vel luxuriosè vivens jure civili amittit dotalitium 34. i 768. Vidua ad secundas nuptias veniens, & in secundo matrimonio vel viduitate adulterium committens, dotalitium non amittit. III. Si viri vitæ insidiata fuerit, effectu licet non secuto, amittit dotalitium 34. i 768. Mulier de Jure Saxonico dotalitium extraneo cedens, jure suo privatur, jus autem retentionis, quod in bonis mariti habet, cedere alii potest 35. z 769. In dotalitio constituendo locum habet l. 2. C. de rescind. vendit. XXIII. 92. & z æ ubi idem de dotalitio constituto asseritur, 1626. seq.

Dotalitium quid XXX. 36. th. p. 462. uti à donatione propter nuptias differat. ibid. p. 462. dicitur ex dotali, & hoc ex dote. 463. Pro varietate linguarum variis nominibus insignitur. ibid. (2. quam proportionem respectu dotis habeat, quidve Juris ex Jure Sax. uxori in illo competat. XXXVIII. 41. p. 1048.

Dubitare.

Dubitans se esse in mala fide, quos teneatur restituere fructus? XI. 19. & g 687. seq. Qui dubitante animo solvit, ei competit condictio indebiti XVIII. 42. 1184. Dubitatio est medium inter scientiam & ignorantiam 42. d pag. 1185. dubitans an usu capere possit. XLII. 7. p. 138. sq. d.

Dubius, Dubium.

In dubiis Princeps errare potest, *vid. In dubio in lit. I.* Res dubia vocatur, de qua lis movetur. VI. 56. a 333.

Ducatus, vid. Ungaricus.

Duellum.

Duellantes occisi num sepultura digni? XV. 82. æ 968.

E.

Ebrius, Ebrietas.

EBrius iste, qui usu rationis privatus furioso comparatur, ac perindè non potest paciscI. VI. 37. 306. & XVII. 16. th. 1064. Ebrietas dicitur furor sive insania voluntaria, & solo tempore ab insania distat. VI. 37. th. 307. Ebrius nec jure civili consentire videtur. ib. 308. Distinctio inter ebrietatem levem & enormem notatur. ib. Ebrii levis notæ macula ex morbus laborant VII. 20. z 371. Ebrius si in rem consensit, in quam sobrius non consensisset, gaudet beneficio restitutionis VIII. 76. g. 485. Ebrius pro persona turpi habendus. X. 18. g 619. Enormissimè ebrius an â L. Aquilia immunis, XIV. 21. b 869. Ebrietas & lætitia ut sint in luctu contra sanam rationem currit XV. 88. a V. 981. Juramentum in summa ebrietate præstitum esse nullum XVII. 16. (5. 1062. Huc non pertinet ebrietas modica, quæ usu rationis non privat penitus 16. th. i 1064. Neque ebrietas jam decocta: neque affectata, quæ vulgò ebriositas audit, & ex habitu vitioso descendit 16. th. II. III. ibid. Juramenti præstatio stringit ebrium & temulentum, si cessante ebrietate ratihabitio ejus sequatur. 16. th. IV. 1064. Immodicè ebrius ignorantiam prætendens pro veritatis ignorantia juramentum præstare tenetur, 18. æ XVII. 1070.

Extrema ebrietate obruti non ordinaria pœna affici possunt. XLVIII. 10. p. 736. z tenentur tamen de ebrietatis. ibid. p. 736. Blasphemia ab ebrio commissa mitius puniuntur. p. 737. uti & homicidium ab ebrio commissum. ibid. si quis præter intentionem inebriatus fuerit, ita ut nec manus suum faciat officium, ob injurias illatas, à pœna & palinodia absolvendus est. ibid. ebrietatem alleganti non illic fides habenda est, sed eam, ut manifesto de ea constet, probare debet. ibid. Non omnis ebrietatem allegans, illamque etiam probans, à ordinaria pœna exemptus est. ibid. etiam summa atque modica ebrietas, quamvis probata ea fuerit, à pœna extraordinaria non est immunis. ibid. an & quatenus in delictis, ebrietas excuset à pœna ordinaria. ibid. e p. 378. an sit Crimen XLVIII. 144. p. 914. Ebriosis in vitio morientibus honesta denegatur sepultura 114. 912.

Ecclesia.

In ædificatione Ecclesiæ, quæ principaliter observanda III. 70. g 133. Num liceat Ecclesiis bona temporalia possidere præter primitias & decimas? 71. b 135. Ecclesiæ jure Asylorum gaudent 72. g 138. Ecclesiis bona an alienare liceat. *vid. Alienatio.* Ecclesiis ultra alterum tantum usuras accipere licet VI. 49. g 322. An saltem Ecclesiæ transactio cum Ecclesia valeat, si requisitis canonum destituta fuerit 55. z 332. Ecclesia adversus contractus juratos Episcopi vel Prælati restituitur. VII. 54. th. 467. & XVII. 25. g. 1078. Huic competit quoque beneficium restitutionis in integrum VIII. 61. & g 473. Tempus restitutionis durat quadriennium, & quidem â tempore læsionis 64. & e 474. seq. & 85. a 489. Ad Ecclesiam confugientes delinquentes tuti sunt â jurisdictione judicis IX. 49. 564. Ecclesiæ si sint pauperes, pauperum jure fruuntur 59. b (11. 567. Ecclesiæ ratione rei ab administratore pecunia ipsius emtæ conceditur rei vindicatio 6. & d e 670. seq. Ecclesia per suos rectores rem in emphyteusin concedere potest XI. 58. & a 712. Ususfructus Ecclesiæ relictus centum annis finitur XII. 43. b 766. Aurum & argentum Ecclesiæ ad quos usus converti queat XV. 90. b pag. 983. Ecclesiæ an possint mutuum sub usuris dare? XVI. 15. b (2. 1002. & 16. d 1005. Ecclesia quatenus obligetur ex mutuo 20. & d 1010. Ecclesia perpetuè exceptionem non-numeratæ pecuniæ opponere potest 52 a 1037. Ecclesia passivè capax est depositi, & potest ad restitutionem conveniri, licèt depositum in utilitatem depositi sit versum 34. g 1402. Ecclesiæ etiam ferrea pecora evocare possunt. *vid. Socida.* Ec-

clesiæ

Source : BIU Cujas

cleſiæ bona immobilia cum Principis immobilibus permutare quomodo liceat XXV. 9. c 1734. Commutationes rerum Eccleſiaſticarum quæ ab anteceſſore inconſultæ factæ ſunt, à ſucceſſore Prælato emendandæ ſeu revocandæ ſunt. ibid Eccleſiæ duæ poſſunt ob majorem commoditatem bona alteri Eccleſiæ fortè propria inter ſe permutare, ac ſi proventus alterius ſint uberiores, pecuniæ certa quantitate ſoluta ad æqualitatem res redigere 19. z III. 1735.

Egentium portus & refugium dicitur XXX. 73. æ p. 499. ejus proviſiones ratione juramenti præſtandi, Inventariique conficiendi Tutoribus æquiparatur. XXXI. 35. p. 547. z (1. earum alienationes ementibus periculoſæ, vid. ibid. 43. th. p. 565. iisdem in Teſtamento relicta, in dubio cui præcipue adjudicanda XXXIII 8. m. p. 736. idem dic de legatis XXXV. 4. m n p. 857. Eccleſiaſticæ præbendæ l. beneficia an vendi poſſint vel non ibid. g p 1006. Eccleſiæ miniſtris quomodo ſuccedatur. XXXVIII. 45. p. 1092. Eccleſiæ bona intra quod tempus præſcribantur. XLIII. 10. æ p. 178. & 19 l k l m p. 169.

Eccleſiæ Matricula.

Das Kirchen-Tauff- oder Verkünd-Buch oder Kirchen-Matricul habet tanquam Inſtrumentum publicum plenam fidem in probando. XXVIII. 28. k 219 aliud eſt **von Kirchen-Rechnungs-Büchern.** ibid (1. iis probatur ætas hominum, juſtæ Nuptiæ. &c.

Edictum.

Per Edicta Prætorum, quæ ab initio annua, poſtea perpetuo facta, incrementum juri accreſcit I. 63. 19 IV. 23. g 169. ſub appellatione Edictorum continentur etiam Interdicta I. 63. g g 50. Accurate loquendo quomodo differant ib. Edicta Prætorum quare à populo ſint recepta & ab Imperatoribus approbata. à quibus etiam in ordinem ſunt redacta 64. & d e z æ 51. ſeq. II. 4. 64. Edictum perpetuum quod Julianus 190. libris, quos Digeſtorum nomine appellavit, eſt interpretatus I. 64 æ 52. Edicta Juſtiniani non ad certum aliquem hominem aut populum ſunt ſcripta, ſed in genere promulgata 63. 55. Hæ XIII. Edicta nullam autoritatem in foro habent 68. h 59. Edictum Principis quid? II. 25. 75. Edicta perpetuæ jurisdictionis cauſa quæ? 25. g ibid. Sæpe SCtis firmari ſolebant. ibid. Edicta olim per annuum tantum ſpacium vim atque poteſtatem retinebant, & tam mutabilia erant, ut & ejusdem Prætoris vel ſucceſſoris contrario imperio tolli & repeti poſſent IV. 23 g 169. Erant autem Edicta literæ à Prætoribus emiſſæ, quibus non fieri, aut ex Edicto aliquid fieri jubeant. ibid. Edictum de albo corrupto. *vid. Album.* Edictum quod quisque juris in alterum ſtatuerit, eo ipſo utatur 80. 220. Edictum ſumitur pro ſcriptura in loco aliquo publico affixa, quò cuivis prætereunti patere, ſcienti amque ejus aſſequi vocatus poſſit V. 4. a 225. Edictum quod juſſu ad contractum pertinet, non ad liberationem XX. 67. th. 1. 1155.

Editio tituli, *vide Titulus.*

Effractores.

Effringunt parietem vel furandi animo, quomodo puniantur. XLVIII. 107. a quid differant ab expilatoribus. ibid. 975. vel effringunt carceris effugiendi gratia, 924. quam pœnam mereant. 9. 925. e 926.

Ehehafften.

Vocabuli **Ehehafft** varia appellatio V. 29. b Jure Saxonico ſunt legitima impedimenta, ibid. Per juſtas non factas probationes probantur **die Ehehafften** 30. a 251.

Eiſerne Schafe *vid. Ovis.*

Electio ſive Optio.

Electio competit decepti dolo, qui cauſam dedit contractui bonæ fidei, an ſervare, an nullam dicere velit IIX. 28. & b 446. ſeq. Decipienti non datur electio 33. a 449. Domino prædii ſervientis datur electio loci, per quem dirigenda eſt ſervitus XIII. 32. & d 823. Quando ſervitus conceditur in contractibus, electio datur ei, cui ceſſa eſt ſervitus 32. z 824. In hereditatis diviſione, major dividit, minor eligit X. 11. & d pag. 919. Qui jus optionis allegat, probare tenetur II. Jure Lubecenſi provocans ad diviſionem rem æſtimat & alteri optionem relinquit. 11. d ibid. In alternativis electio eſt debitoris XIIX. 44. r 1190. & XIX. 10. & g 1234. Si duo loca ſolutioni alternativè adjecta, debitor ante conventionem electionem habet, creditor verò ubi directa actione petit 70. & b 1211. Si duæ res alternativè ſint venditæ, ſive venditor jure ordinario, ſive emtor ex conventione habeat electionem, id juris eſt, ut una ex iſtis peremta ſuperſtes ſit præſtanda: ſi verò uterque ante electionem perierint, precium venditoti debetur? XXIII. 98. g 1633. Poſt electionem ſi ſine mora & culpa venditoris perierit, damnum ad emtorem pertinet. ibid.

Electio.

Electione fit in Eccleſiaſticis, quod ſucceſſione à ſecularibus IV. 80. z 213. Prælatus ſe morte vicinum animadvertens, cum Capitulo de electione ſucceſſoris tractare non prohibetur: at ne aliquid determinet aut promittat, aut certam perſonam præficiat VI. 44. th 316. Si duobus vel pluribus electio mandata ſit, an proprio voto quis ſibi prodeſſe & majora facere poſſit? VII. 42. e 403. Quid circa electionem obſervandum ibid. Jus eligendi vendi non poteſt XXIII. 77. z VI 1599.

Electores Imperii, Electoratus.

Electores Imperii Feuda ut plurimum ab Imperatore habent: & hi itidem aliis ea concedunt X. 55. T 711. Electoratuum diviſio in Aurea Bulla eſt prohibita XV. 21. b V. 911 Electores indiſtinctè vigore Aureæ Bullæ jurantes tangere Evangelia ſolent XVII. 10. g II. 1056. Electoribus fodinæ ſalis ex ſpeciali gratia per Aueam Bullam conferuntur XXIII. 67. k 1587.

Eleemoſyna.

Eccleſia tenetur indigentibus eleemoſynam elargiri XVI. 16. d 1005.

Emancipatio.

Emancipatione patria poteſtas ſolvitur III. 67. 129. Ejus deſcriptio 67. a 130. Perplexam & duram ex Legibus XII. Tabularum emancipandi rationem correxit Anaſtaſius

Source : BIU Cujas

ſtaſius & Juſtinianus ibid. De conſuetudine Germaniæ libri ipſo facto emancipantur, quando ſegregantur â paterna domo cum inſtitutione propriæ rei familiaris, fori & fumi 68. a 131. Hodie rariſſimus judicialis emancipationis eſt uſus IV. 71. e. 204. Hodie non amplius eſt capitis deminutio IIX. 66. 478. Emancipati amittunt ea, quæ ſunt juris civilis, non autem ea, quæ ſunt juris naturalis 68. c 479. Emancipati præteriti teſtamentum rumpunt X. 2. b. 606. Differentia emancipationis & patriæ poteſtatis, per Nov. 118, ſublata eſt 11. g 613. Emancipatione amittitur paternus uſusfructus, in cujus præmium dimidia pars uſusfructus retinetur, ſecus jure Saxonico XII. 34. VIII. 767. Emancipati jus ſepulturæ retinent XV. 69. æ 11. 955.

An & quando Emancipatoris Teſtamento vel ubi ille hæres ſcriptus eſt, teſtis eſſe poſſit vel non XXII. 13. in not. g z p 654. ſq. an inter ſuos & emancipatos hodienum ſit differantia. XXXIV. 23. a p 803. & 38. b (4. p 821. XXXVII. 73. a p. 1034. XXXVIII. 15. g d p. 1052. de emancipatorum ſucceſſionibus. v. *XXXVII.* ib. d p. 988. 17. æ p. 990. 21. a b p. 992. de eorum collationibus ibid. 23. p. 993. 24. a b p. 994. & 28. 9. p. 999. & 32. p. 1006 d ſq.

Emanſor.

Quis dicatur? 37. a 554.

Emphyteuſis, Emphyteuta,

Jus Emphyteuticum non niſi in re immobili conſtitui poteſt 81. III. a *XIV.* 147. Dominus emphyteuſeos habens jurisdictionem, Emphyteutam ob non ſolutum canonem expellere poteſt? IV. 56. a VII. 195. Vocabuli etymologia XI. 50. b 707. Sumitur (1. efficaciter & formaliter (2. materialiter (3. conſecutivè. ibid. Emphyteuta cum cenſito non confundendus 51. g 707. Emphyteuſis quomodo â jure cenſitico differat. ibid. Rem ſuam alteri in Emphyteuſin conceſſurus, neceſſe habet, ut dominum directum expreſſè ſibi reſervet 51. g 11. pag. 707. Emphyteuſis definitio 53. & a 708. Ejus generis ampliatio & differentia 54. & 56. 708. ſeqq Penſionibus longiſſimi temporis præſcribere poteſt emphyteuta II. Canon emphyteuticus ob melioramenta augeri non debet 56. g. 712. Ejus ſubſtantialia naturalia & accidentalia 57. 712.

Quomodo & â quibus conſtituatur 58. ibid. *XXIV.* 30. 1714. Quinam acquirant? *XI* 59. 713. Qui non acquirant 59. a 713. Quæ res in emphyteuſin dantur 60. 713. *XXIV.* 30. 1714 Jura & actiones in emphyteuſin non poſſunt concedi II. Neque conſtitui in annuis penſionibus, vectigalibus, teloniis, gabellis *XI.* 60. b 713. ſeq. Emphyteuſis in rebus Academicæ conſtituta Eccleſiaſticæ qualitatem habet 60. g 714. Modus conſtituendi & acquirendi ſit duplici ratione, vel iſta primum alicui conſtituitur, vel per ſucceſſionem defertur: priori modo vel promittitur emphyteuſis (1. & actu inter vivos 2. ultima voluntate 61. & 62 714. Legatum non eſt putum, ſed conditionatum 62. b 714. Vel conſtituitur traditione interveniente contractu emphyteutico 63. 714. Num ad contractum emphyteuticum ſingulariter requiratur ſcriptura 63. a 716. & *XXIV* 31. & d 1714. Domino emphyteuſin concedenti cavendum, ne ſimpliciter rem ſub canone alteri concedat I. Emphyteuta canonem intra triennium non ſolvens jure ſuo cadit III. Poteſt emphyteuta ab initio pactum adjicere, quo dominus renunciet caducitati in caſum non ſoluti canonis 63. a 715. Aliquando etiam præſcriptione longi valet iam longiſſimi temporis 64. & a 715. An & quomodo ex jure locationis temporali & revocabili jus perpetuarium & emphyteuticum poſſit conſtitui 64. a ibid. In ſeculari 30. & 40. Annos in Eccleſiaſtica requirunt communiter Dd. 64. a 716. Per ſucceſſionem emphyteuſis quomodo deferatur 65. 716. Emphyteuſis in genere & ex natura ſua quoad ſucceſſionem ſecundum jus commune æſtimatur 65. b ib. Si in literis Inveſtituræ per pacta contrahentium aliquid circa jus commune introductum eſt, id ſervandum II. Quando emphyteuſis eſt pactionata Monaſterium emphyteutæ religionem ingreſſo non ſuccedit 65. d 717. Conceſſio ſit vel formiter vel informiter 65. z 717. Si emphyteuta pro ſe & filiis emphyteuſin accepit, filiæ quoque ſuccedunt II. Filii, repudiata patris hereditate, emphyteuſin jure hereditario recipere & retinere nequeunt III. Si in literis Inveſtituræ mentio heredum facta non ſit nihilominus in Inveſtitura continentur IV. Si in Inveſtitura mentio liberorum fiat, debet contentus eſſe, ex primi acquirentis ſanguine legitimè natus 65. k 1717. In caſu dubio emphyteuſis cenſetur hereditaria II. Verba contrahentium temerè non ſunt captanda, ex uno vel altero vocabulo res allodialis in feudalem vel etiam qualitatem mutanda 65. I 717. Quando data eſt diſinitè præſumitur ad decennium facta 65 m ibid. Quid in renovatione emphyteuſeos ſolvere tenetur ſucceſſores? 66 pag. 718. Emphyteuta habet annum & diem ad petendam Inveſtituram ſub pœna privationis, mulctæ vel carceris 66. b ibid.

Quale jus habeat dominus emphyteuſeos? 67. 721. Competit ei rei vindicatio adverſus tertium poſſeſſorem 67. i 721. Dominus poteſt agere adverſus emphyteutam actione hypothecaria II. Ad probationem emphyteuſeos Inſtrumenta, non teſtes requiruntur, ſive dominus agat contra emphyteutam vel hic contra Dominum III. Si Inſtrumentum eſt deperditum, teſtes admittuntur IV. Teſtes de tenore Inſtrumenti & amiſſione ad minimum debent eſſe duo. V. Emphyteuta cautè agit, ſi ſtatim poſt amiſſionem Inſtrumenti renovationem petat VI. Emphyteuta cautè adit, ſi teſtes in numero vel quantitate deficiant, ſi juramentum probationis deferri curat VII. Emphyteuta tenetur titulum ſuæ poſſeſſionis Inſtrumenti additione probare, ſi dominus contra eum agat & emphyteuſin negat VIII. In productione Inſtrumentorum ſi concurrunt antiquiores domini & Emphyteutæ literæ ſunt obſervandæ, licet recentiores colonorum inter ſe & ſibi invicem contradicant 67. k 721 Interitus emphyteuſeos ad dominum ſpectat 67. & I 720. & 722. 68. c 723 Ut & jus protimiſeos 67 & m ibid. Ejus obligatio *XXIV.* 32. 1715.

Jus emphyteuticæ in quibus conſiſtat XI. 68 69. & 70. 722. ſeqq. Ejus obligatio *XXIV.* 33. 1715. Theſaurus â Domino Emphyteuſeos in loco invento, ubi alter dominũ utile habeat, cui ceda? *XI.* 68. a 1. 722. Plus juris emphyteuticario quam uſufructuario competit. ib. Regula

Source : BIU Cujas

estOmnia onera realia, quæ præstantur â re vel occasione rei, solvere tenetur emphyteuta possessor, non verò directus dominus. *vid. Onus.* Particularis interitus ad Emphyteutam spectat 68. c 723. Fructum periculum ad emphyteutam spectat II. Circa casus fortuitos & damna Emphyteuta sibi consulere potest pacto III. Ut & de disputationibus quoad melioraciones 68. c 723. In alienanda emphyteusi requiritur consensus Domini 69. b 724. Omnis actus dominii translativus fieri debet conscio Domino II. Si emphyteuta inscio domino emphyteusin donat, jure suô cadit III. Si requisivit quidem dominum, sed in personas prohibitas ipso ignorante rem transtulit 69. g 725. Emphyteuta potest citra consensum domini super emphyteusi testari, si heres instituatur isque in Investitura jam continetur; secus de herede extraneo, si emphyteusis sit ex pacto & providentia 69. d 725. Emphyteuta potest Emphyteusin legare alii, modò requisita adhibuerit testamento. ib. Dominus non facilè consensum in alienatione denegare potest II. Obtento consensu, traditio eô modo fieri debet, quo fuit apud emphyteutam III. Nec meliorationes, nec jus emphyteuticum vendere vel tradere potest sine consensu domini; sed sub pœna caducitatis requiri consensus debet IV. Exceptione â domino opposita Emphyteutæ ante judicis sententiam facultas vendendi non competit V. Dominus jus prælationis aliis cedere non valet VI. Post lapsum duorum mensium Dominus non præfertur alii emtori 69. e. 725 An illa oblatio tantum necessaria in causa venditionis, an verò etiam in aliis alienationibus 69 z ibid. An dominus declarans se nolle emere, celeriter pœnitentiâ ductus, audiri debeat? 69. æ pag. 726. In caducitatem incidit emphyteuta: (1. Si domino contractum venditionis & precium non denunciat (2. si majus precium, quàm alius obtulisset, ad absterrendum dominum indicat (3. si ad defraudandum laudemium minus precium, quàm alius obtulit, denunciat. (4. Si existentibus pluribus dominus singulis pro parte non denunciat. (5. Non recte denunciat Domino, qui ejusdem Procuratori aut Mandatorio mandatum non habenti denunciat (6. Qui parti denunciat in bonis emphyteuticis filii castrensibus vel quasi (7. In adventitiis sufficit patri denunciasse. (8. Non sufficit pupillis & minoribus. (9. Nec furioso & prodigo. (10. sufficit marito, si est dotalis. (11. si uxor & maritus non cohabitaverint, marito facta denunciatione non valet. (12. In Ecclesiasticis sufficit Ecclesiæ Rectori denunciasse. (13. tunc committitur emphyteusis, si venditio traditione fuerit confirmata. (14. Si tradita fuerit, licet in continenti recuperet eam emphyteuta (15. sub clausulâ: salvo consensu Domini, nec aliter, nec alio modo tradens in commissum non incidit 69. th pag. 726. Nonnunquam verò eô non est opus, sicut nec in constituenda subemphyteusi 76. & a 726. seq. Neque in oppignoratione 70. h 727. Tutiùs emphyteuta & creditor consultiùs consensum proprietarii requirit II. Uti in veris alienationibus consensum non denegat, ita & hoc casu IV. Dominus si consenserit in juris emphyteutici oppignorationem, consensus cum jure emphyteurico expirat; si autem consenserit in oppignorationem rei emphyteuticæ, etiam ad debita solvenda obstrictus est. IV. Si Dominus ex alio quàm caducitatis titulo acquisivisset, consensu non interposito, ad debita solvenda obligatur V. Si debita in utilitatem rei emphyteuticæ versa esse probatur, dominus ad solvenda ea obstringitur VI. Si res consensu domini oppignerata postea decrescat, dominus ultra vires rei conveniri non potest VII. Si Creditor emphyteusin sibi addici velit, novo consensu domini opus est VIII. Dominus in oppignorationem consentiens renunciasse Juri prælationis non præsumitur IX. Quando dominus directus rem oppignoravit, emphyteuta actioni respondere non tenetur 70. b 727.

Qualis emphyteutæ competat actio, & contra quem? 70 707. & 71. 728. & XIV. 26. a 877. & XXIV. 35. 1716. Quibus causis Emphyteusis tam Ecclesiastica quàm secularis amittatur XI. 72. & 73. 728. Ut emphyteuta ob deteriorationem, expelli possit, requiritur, (1. ut sit notabilis deterioratio, (2. ut vergat in perpetuam fundi deteriorationem, (3. ut fiat dolo & culpa lævi (4. si fidem conventionis fregerit II. Emphyteuta ex agro faciens vineam vel hortum, & fundus non redditur deterior, non incidit in pœnam commissi 72. k 729. Conductor ob necessitatem domini expelli potest, secus emphyteuta II. Ob ingratitudinem emphyteuta non privatur jure, neque committendo feloniam 72. l. 729. Num dominus directus propriâ autoritate emphyteutam expellere seu possessione dejicere possit 73. & d 730. Emphyteuta si fuerit propria authoritate â domino spoliatus, ante omnia restituendus II. Si negat dominus solutionem, emphyteuta affirmet, probatio incumbit affirmanti 73. d 731. Si inter dominum & emphyteutam convenerit, ut ex causis adductis illi liceret hunc expellere 73 d pag. 731. Si emphyteuta intra legitimum tempus solvit quidem canonem, at non totum, an jure cadat, *vid. Canon.* Parte alienata sola in commissum cadit non tota II. Si venditio emphyteusis facta est sub conditione, conditio cessat, secus si purè III. In commissum non cadit emphyteuta, qui dominium usque ad solutionem precii sibi conservavit IV. Emphyteuta tradens rem sub conditione suspensiva, non committit V. Vel sub conditione: si dominus consenserit VI. Emphyteusis committitur, si tradita licet sub conditione vendita potentiori VII. Quod de conditionibus suspensivis dictum etiam de resolutivis sentiendum VIII. Ecclesia bona emphyteutica vendens sine consensu proprietarii & solennitatibus juris, in commissum non incidit IX. Venditio facta in utilitatem domini incidit in commissum X. Quicquid de venditione dictum, locum etiam habet in permutatione XI. Si emphyteusis fuerit donata & tradita, committitur XII. Per dationem in solidum an committatur? 73. p. 732. seq. Emphyteusis amittitur: (1. Si constituens ad tempus tantum sit dominus (2. temporis existentia (3. Patientia alterius Investituræ, (4. Instrumenti recusatione ad exhibendum facta. (5. Apocharum neglecta exhibitione 73. k 733. Emphyteuta amissa emphyteusi impensas repetere nequit: verum tamen fructus ante privationem ad eum pertinent 74. 733. competit quoque emphyteutæ utilis actio confessoria XIII. 45. 836. Emphyteutica prædia per regiones dividi prohibentur, nisi aliter fieri non

possi

Source : BIU Cujas

possit XV. 21. g 921. Cur in hac divisione habenda si ratio æstimationis ? 21. g 1. ibid. Æstimationi, qua pater disponit filio uni & soli pro certo precio, ut sibi talem Emphyteusin habeat, standum est 21. g 11. 921. seq. Erroris specie quod prætenditur scelus est XX. 26. d (6. 1307. Cessat jus retractus in simplici concessione in emphyteusin XXIII. 62. th 11. 1576. In hac locum habet remedium l. 2. C. de rescind. vendit. 92. b 11. 1626.

Emphyteutici contractus origo XXIV. 28. & b 1713. Ejus descriptio 29, & a 1713. seq. Forma emphyteuseos 31. 1714. Rei totius interitus ad Dominum emphyteuseos spectat, damnum verò parriculare vel sterilitas aliusvè fortuitus casus in fructibus eveniens pertinet ad solum Emphyteutam, exceptis quibusdam casibus 34. 1715.

An Pater filiæ suæ Emphyteusin in dotem dare posset, & quando eo casu laudemium præstandum. XXX. 6. p. 428. æ (5. 6. quomodo rem Emphyteuticè possidere dicatur. XLII. 7. d p. 139' an censum solvere teneatur Empyhteuta L. 91. 1269. z naturaliter rem possidet XL. 7. p. 138. sq. d.

Emplastrum.

Quid ? unde dicatur XLI. 38. b p. 113.

Emtio, Venditio.

Emtio & venditio ex uno frumenti acervo in æquali precio & in æquales portiones â nonnullis facta perficitur proportione Arithmetica, licet ex accidenti geometricæ proportionis speciem præ se ferat 28. a 25. Emtionis & Venditionis substantialia in quibus subsistant VI. 24. d 288. In re vendita ei, qui dolosè est inductus ad fidem alteri habendam competunt omnia jura, quæ aliàs vero domino IIX. 31. a 448. Res duobus vendita, is in dominio & rei vindicatione prior est, cui res est priori loco tradita animo transferendi dominii XI. 7. 672. & 14. z 680. Si non dominus rem videndit ac tradidit, prior emtor in dominio est potior 7. b 672. Si res una diversis vendita & tradita fuerit â duobus, uno domino, altero non domino, ille, qui rem à domino vero accepit, licet posteriori tempore potior est. 7. b 673. Res duobus vendita, quorum prior est Ecclesia, ea præfertur ex privilegio alreri absquè traditione, cui res vendita & tradita sit 14. z 682. Emtio ex pecunia aliena facta, rem facit actoris. XI. 6. & b 670. seq. & XX. 45. th (4. 1324. Qui â fisco emit rem fiscalem precium debitum cum sibi debito nequit compensare. XXI. 23. & k pag. 1388. seq.

Scribitur rectè conjunctim emtio venditio, & divisim emtio vel venditio, est enim contractus unus XXIII. 1. a 1489. Emtionis & venditiouis definitio. 2. 1489. Ejus Etymologia 2. a & b ibid. Differt â permutatione II. Est contractus nominatus III. juris gentium IV. bonæ fidei 2. g 1490. Consensus qualis in hoc contractu debeat esse? *vid. Consensus.* Dividitur emtio venditio in scriptam & non scriptam II. Natura contractus emtionis venditionis est, ut per se spectata perficiatur consensu, formam verò ex voluntate & pactis accipiat. 2. e 1490. Personæ contrahentes ? 3. pag. 1490. Propter metum concussionis Magistratus in Provincia, cui præest, de jure civili quid emere nequit, quod moribus nostris secus obtinet 3. & g z 1490. seq. Sunt tamen adhuc loca in Imperio, ubi dictæ prohibitioni non est derogatum. 3. z 1494. Personæ ad contrahandum inhabiles 4. 1495. bstantiale emtionis & venditionis est (1. consensus, ita Personæ ad contrahendum inhabiles 4. 1495.

Suut non requiratur ad ipsum traditio. 5. 1498. Consensus iste si vi metuvé extorqueatur, contractus ab initio valens à Prætore rescinditur. 6 & b 1498. seq. Regula est : nemo ad emendum & vendendum invitus compelli potest. 6. g 1499. Excipiuntur tamen speciales casus, quibus publicâ quis autoritate cogitur. ut pro justo precio vendat 6. 1498. Nota: I. Cura annonæ olim ad Episcopos pertinuit, qui per censuram Ecclesiasticam ad id tenebantur adigere mercatores. II Nobilis copiosiorem annonam possidens â superiore jussus vendere, si non obtemperavir, puniri potest. III. Mercatores præter frumentum etiam alia edulia justo precio vendere coguntur. IV. In penuria annonaria ruriculæ cogi possunt ad hanc vel illam civitatem venire, & egenis alimenta vendere. V. Tempore publicæ necessitatis, quis cogi potest vendere precio statuto â Magistratu, 6. æ 1500. Similirer ob publicam utilitatem emere quis jubetur, ut scilicet caritas annonæ evitetur, 6. & k 1698 seqq. Emere vel vendere etiam quis cogitur ob testatoris dispositionem 7. & a s 501. Error in qualitate materiæ non vitiat contractum, modò non planè sit diversa materia II. Cautela pro emtore est, ut pacto sibi consulat, se aliter nolle emere, quàm si materia hujus fuerit qualitatis 9. g. pag. 1503. His casibus quibus vel in materia vel in qualitatibus rei erratum est, emtor ad interesse agere potest contra venditorem, vel etiam ad rescissionem contractus 10. ib secus si venditor sit in justa ignorantia. 9. ibid. Si venditor ex errore rem non esse vitiosam putet, illamque talem asseveraverit, error venditorem non excusat. 9. a pag. 1503.

Substantiale emtionis venditionis est (II. res seu merx tradenda, certa & determinata. 11. 1504. Venditio â JCtis dupliciter consideratur? 11. g. ibid. Venditio rerum, quæ mensurari, numerari, aut ponderari queunt, vel fit ad corpus, item per aversionem vel ad mensuram & quantitatem 11. & d e 1504. seq. Aliud est corpus vendere, aliud est numerum ponere demonstrativè: ubi formulæ vendendi notantur. 11. m I. II. III. 1505. Ut venditio dicatur ad mensuram, non præcisè opus est, ut pretium distributivè in singula ponatur. II. Ratio distinctionis ad corpus & ad mensuram vendere, quæ? III. Ad pondus quæ vendantur? IV. Quæ ad numerum V. Quæ ad mensuram VI. In minoribus contractibus mercatores quoque minorem mensuram, numerum & pondera adhibere, solent. VII. In prædictum usum mercatores tria genera ponderum habent VIII. In rebus ad numerum numerus collectivus in contractum venit. 11. r. 1506. Si quid deficiat in mensura seu quantitate â venditore expressa, id supplendum est, vel tantum de pretio detrahendum, quantum respondet ei quod deficit. 12. & a 1506. seq. Et quamvis expressè actum fuerit, quod res in contractum deducta mensurari debeat, tamen mensurario ista non intra 60. dies tantùm, sed per-

Source : BIU Cujas

petuò rectè petitur 13. 1507. Venditione ad corpus unita, si quidem res vendita excedat quantitatem demonstrationis causa tantum adjectam, commodo emtoris id cedit 13. & b 1507. Si verò minor quantitas postea nec defectus supplendus, nec ratione ejus pretium minuendum est ibid. Quicquid tempore contractus cohæret rei venditæ venditum quoquè censetur. 14. pag. 1508. Ejusmodi autem sunt vel (1. commoda vel (2. onera. 14. b. & e 1508. seq.

Substantiale emtionis venditionis est (III. precium pro merce solvendum, consistens in pecunia numerata 15 1510. Si pro mercede pecunia & alia res detur, contractus pro emtione habendus, non quidem quando pecunia prævalet rei, sed ubi certum pretium rei venditæ statutum in pecunia, & alia res tantùm, ut additamentum venditori promissum est. 16. & a 1511. De precio emtionis vendit onis. *vid Precium.* Non est emtio, quæ fit uno nummo, nisi res sit minima unô tantùm nummô constans 17. & b. 1512. In emtione venditione licet contrahentibus naturaliter, (i.e. rerum hominumq; natura & conditione non aliter ferente) se circumvenire, adeò ut subsistat emtio usque ad læsionem ultra dimidium 19. & g. 1513. seq. Simuli atque de pretio rei tradendæ convenerit, emtio venditio licet pretium nonnumeratũ, ac ne arrha quidem data, aut res tradita non fuerit, est perfecta ita ut pars altera contrahentium resilire neque at 20. 1517. Aliud est perfectio emptionis venditionis, aliud ejus adimpletio 20. a ib. Si placuerit contrahentibus, ut emtio venditio scriptura perficiatur, non aliter erit perfecta, quàm si instrumentum emtionis debito modo fuerit absolutum. 21. & d. 1518. Emtione & venditione nondum perfecta pœnitentiæ locus est, & potest emtor vel venditor sine pœna recedere. 21. d VII. & 22. i 1510. Si alter contrahentium nolit subscribere, non potest cogi, & cur? II. Contrahentes non possunt appellari creditor & debitor. III. Periculum rei non est ejus, in quem res transferenda IV. Conventio sine scriptis celebrata est causa dominii translativa, talis tamen quamdiu saltem in primæ perfectionis terminis stat, nondum est. V. Ex hoc titulo possessio possessorem in conditione usucapiendi constituere non potest VI. Emphyteutico prædio sine consensu domini per contractum in scriptis vendito, ante completionem privationem non incurrit Emphyteutat, si desista â contractu. 21. pag. 1519. seq.

De datione Arrharum. *vid. Arrha.*

Emtio venditio vel fit purè & statim obligatio & actio competit, vel adjecto die vel conditione 23. 1523. Si dies certus adjicitur, ut terminus, ad quem res vendatur, est pura emtio: si verò ut terminus â quo, tunc antequam dies venerit, actio institui nequit 23. & æ 1523 seq. emtioni venditioni nonnunquam pacta adjiciuntur vel circa essentialia, 24 1525. vel circa naturalia 26. 1527. *vid. Pactum.* Quæ res possunt vendi, quæ non? 26. & 27. i 28. seqq. Etiam spei emtio est 26. & g. d. e. z. æ. 1528. seqq. Futurarum rerum venditio intelligitur facta sub conditione, si nascatur, adeoque si non nascatur emtio, est nulla 26. & th. 1530. Valet autem partis pro indiviso venditio invito socio 26. 1528. Nemo prohibetur partem suam in recommuni alteri vendere, prohibetur verò servitutem imponere. 26. k. 1530. Nihil interest quoad ipsum contractum emtionis venditionis, an quis rem propriam vendat, an alienam, sed tamen domino rei non præjudicat. 26. & x. 1528. seqq. Regulariter immunitas â tributis & collectis in vendendis prædiis Ecclesiasticis ad emtorem non transit: hinc cautus sit successor, ut sibi per expressum qualitatem istam Ecclesiasticam in se transferendam stipuletur. 26. 6. n. 1533. Naturâ eximitur emtione venditione liber homo. 27. & a 1533. Permissum tamen parentibus partum sanguinolentum, quem ipsi alere non possunt propter nimiam pauperatem, victûs causâ vendere, quæ tamen venditio hodiernis moribus locum non habet; ubi tali in casu Magistratus subveniet. 27. & b. 1533. seq. Quæ res jure gentium, & quæ jure civili vendi non possunt. 27. & g. d. cum seqq. 1533. seq. Nec rem meam emere possum, nisi sub conditione, 28. & e d. 1539. seqq.

De emtione venditione cum pacto commissorio. *vid. Pactum commissorium.*

De emtione & venditione cum pacto de retrovendendo. *vid Retractus.*

Emtione venditioni adhuc alia adjici solent pacta, quæ tamen legibus prohibita 67. 1583.

De hereditate vendita, *vid. sub voc. Hereditatis venditio.*

De venditione actionis, *vid. Actionis venditio,*

De emtionis venditionis rescissione. *vid. Rescisio.* Quæ sit perfecta, quæ imperfecta emtio venditio. XXIII. 96. 1630. Ad quem periculum pertineat in emtione imperfecta (1. ob scripturam nondum perfectam. (2. ob expresse adjectam conditionem. (3. Si ad quantitatem res vendita (4. si res gustu probanda venierit. 99. 100. & 101. 1634. seqq.

Emtioni venditioni mancipiorum singularia pacta fuerunt adjecta, ex quibus *vide vox mancipium.*

Si cum aurifice convenerim, ut ex auro suo certi ponderis certæque personæ annulos mihi faceret, & acciperet decem aureos, emtio venditio contrahi videtur. XXIV. 8. & g 1679. seq. Quoties enim non solum res immutatur, per operam forma inducitur, sed etiam totum corpus alienatur, & nihil aliud, quàm pecunia datur, emtio est, 8 1679. Si rem reddendam suscipiens, eam nec vendere, nec restituere, sed sibi recipere velit, an in ipsius arbitrio sit? XXV. 6. g. 1672. An dans rem vendendam habeat in concursu creditorum recipientis prioritatem in re vel pretio ex hac re redacto 8. a 1724. Emtio venditio differt â Cambio 40. a 1748.

Emtor.

Emtor si periculo rem emerit, re evicta adversus venditorem agere non potest. X. 64. 655. Emtor cessionibus venditis mandatam actionem directam consequitur, quam instituit tanquam Procurator in rem suam XXIII. 79. 1602. Sine cessione verò seu mandato singulari utilibus actionibus emti proprio nomine experiri potest. 79. 1602. Estquè in arbitrio ejus, utram istarum velit instituere. 79. ibid. Utiles illæ actiones ex persona & proprio nomine cessionarii exercentur. II. Etiam ille, cui actio justo præcedente, titulo mandata sive cessa est, habet utilem. III. Præstat interdum utilibus experiri, quàm

Source : BIU Cujas

quâm directis actionibus. IV. Præstat utiles exercere, si cedens exceptionibus quibusdam repelli potest. V. Venditio & cessio non extinguitur morte emtoris, sed actiones transmittuntur ad heredes. VI. Neque venditoris morte extinguuntur. 79. b. 1602. Emtori quoque competit remedium. l. 2. C. de rescind. vendit. 85. & c 1611. seq. beneficium hujus legis tam emtori, quàm ejus heredibus competit 85. c 1. 1615. Emtor læsus ultra dimidium quid petere atque restituere debeat? *vide Læsio.* Ad Emtorem pertinet periculum & commodum rei venditæ statim ac perfecta est emtio, licet res ipsi nondum tradita 94. & a ubi rationes redduntur. 1629. Hinc si ante traditionem res (absque dolo culpavé venditoris) interierit, aut amissa fuerit pretium solvere debet emtor 97. & a 1630. seq. Regula: Quomodo emtori res vendita nondum tradita pereat; locum habet etiamsi conditio resolutiva venditor sit adjecta. II. Regula procedit, si venditor rem venditam iterum alteri vendiderit & precium acciperit. III. Ut &, si res fungibiles ad corpus & per aversionem uno precio in universum constituto, venditæ fuerint. IV. Similiter, si alius rem venditam jure protimiseos retrahere desideret. V. Res immobilis absque curatore vendita emtori perit. VI. in rebus mobilibus emtio ratione periculi habetur pro perfecta, quod ad emtorem pertinet. VII. quandoquè statutis cautum est, ut in rebus immobilibus emtio, & quoad periculum non prius habeatur pro perfecta, quàm actis fuerit insinuata. 97. i. 1632. In quibus casibus, in emtione imperfecta quoque periculum ad emtorem spectet? 96. 1634. & 100. 1635. & 101. 1637. Commoda ad emtorem pertinentia quænam dicantur? 102. 1639. An semper omnia ad ipsum spectent. 103. 1640. Emtoris obligatio consistit in eo, ut pretium solvat nummosque venditoris faciat? 105. 1643. Si partem solvat, & pro residuo rem venditam restituere velit, non est audiendus. 105. 1644. Licet nummi alterius soluti emtor rei traditæ consequitur dominium. 105. pag. 643. Sed hac solutione non liberatur, sed venditor actionem ad precium habet salvam 105. b. pag. 1644. nec nummorum dominus rem vendicare potest, nisi sit miles vel pupillus 105. g. ibid. Emtor quoque ad usuras precii, non ratione fructuum, sed ob moram in solvendo commissam tenetur. 105. ag. 1643. Duplici ex causa usuræ ob pretium tarde usu solutum, solvuntur, & mora dupliciter intervenit. 105. d. pag. 1644. Aliquando certa pœna determinatur, quam debet emtor, si id, quod promissum, non fecerit, aut certo die non solverit pretium. 105. pag. 1643. Si hæc pœna conventionalis sit major usuris legitimis, censetur in fraudem addita, & propterea debet reduci. 105. d. pag. 1646. Si non in casum retardatæ solutionis, sed pœnitentiæ promissa fuerit pœna, illa usurarum modo non subjacet, ibid. Tenetur quoque sumtus necessarios & utiles, quos & ipse impendisset, restituere venditori. 105. pag. 1643. Cur fructus mercis cedant lucro emtoris ante moram venditoris statim ex tempore perfecti contractus, è contra autem usuras precii post moram demum emtoris consequatur venditor? 105. d. III. pag. 1645. Emtor ad interesse agere potest, si venditor cum sciret, prædio deberi servitutem, illam qualitatem celaverit, vel perfuriè dixerit 107. c. pag 1650. In mora emtoris æstimatur res, quo minoris fuit. 110. a I. p. 1659. Venditor, qui eandem rem diversis contractibus in solidum vendit, priori venditione callidè celata falsi tenetur, vel crimine stellionatus. III. a VI. pag. 1660. ex mutua hac cum venditore obligatione datur quoque actio scilicet empt. vend. vid. actio. Emtor totum precium offerre debet, cum ex emto agit, ut res tradatur. 114. & d. pag. 1661.

Pro eo usucapit, qui revera à non-domino purè emit, XLIII. 31. p. 198. b. g. quive vel ex causa transactionis vel ex causa permutationis possidet, & quænam requirantur, ut quis pro emtori usucapi possit. ibid. c.

Encaustum.

Encaustum dicitur sacrum. III. 73. g. p. 139. An Encautum vel Encaustum scribendum. ib.

Ens rationis.

Quid sit? III. 80. & d. c. p. 146. Omnia, quæ in jure consistere dicuntur, esse tantum entia rationis, veritati non consentaneum. ibid. Quæ entia rationis sunt, quæ non 80. c ibid.

Episcopus.

Episcopus in suos parochiales jura exercet, uti Magistratus in cives. IX. 39. a 555. Apud Pontificios ad Episcopum pertineat sacramenti exercitium confirmationis & ordinis 39. b. 556. Episcopi jurisdictio in tota Diœcesi & qualibet ejus parte est fundata. 75. g. 572. Episcopo injurato num credendum? XVII. 9. a 1056. & 17. g. p. 1065.

Epistola.

Epistolam quâ acta judex ad Collegium JCtorum transmissurus, sententiam requirit, præsertim in causa criminali reo edi debet. V. 43 z. 272. IX. 71 & XV. 604. Epistolæ descriptio, VI. 34. d. 99. Res omnes per epistolam possunt nunciari, & expediri, etiamsi ille absit per mille milliaria. ibid. Injuriam literis fieri posse ibid. Per epistolam fieri nequeunt, quæ præsentiam personæ requirunt, & quæ sint? ibid. 299. seq. Negotia, quæ per epistolam fieri nequeunt, notantur. ibid. De defectu epistolæ remissivè ibid. Epistola nomine chirographi venit. XVI. 42. b. 1030. Epistola mihi missa non est mea, antequam mihi reddita fuerit XXV. 44. d. XVI. 1759.

Equites.

Aureati, à Regibus vel Principibus creati; Hierosolimiani, Rhodii vel Melitenses an gaudeant privilegio testandi tanquam milites. XXXIV. 4. 1. (4-7. p. 795.

Equus.

Equus malè pastus malè ambulat. VII. 11. g. 357. Equus Mevii à militibus emtus ante restitutionem mortuus Mevius precium refundere tenetur. 49. a 408. Si quis cum equo tuo per aliquem locum, ubi forum alias non sortiretur transierit, potes cum rei vindicatione convenire. IX. 49. g. pag. 563. Si quis equum furto sibi ablatum vindicat in foro rei sitæ, etiamsi reus equum in aliam jurisdictionem ducat, pendente lite stare tenebitur, & respondere coram priori judice 56. z. II. p.

Source : BIU Cujas

571. Equus signatus præsumitur ejus, cujus est signum XII. 15. 750. Si quadrigæ ususfructus fuerit legatus atque unus ex equis decesserit ususfructus extinguitur. 35. a pag. 769. Si duobus equi usus sit legatus vel concessus, duobus commoditas una non debetur, si fortè eôdem die equô uti velint, sed necesse erit, ut uni solus usus, alteri partis æstimationis præstatio adjudicetur. 57. d 780. Iter facientibus licet propè viam in pratis & sylvis equum vel jumentū pabulare, ex constitutione Friderici. XIII. 30. a. 819. Equus impatiens qui retinere non potuit, quo minùs frugibus propè viam satis noceret, vel per medias segetes transiret, includi & abduci potest. XIV. 4. b. V. pag. 856. Idem juris in studioso per imperitiam equum regere nescienti. ibid. Limitatur. ibid. Casus notatur eum, qui equum, restitutorem calcaribus foderat ut calce vulneraret mulierem prætereuntem, in 20. aureos condemnatum fuisse. 6. a. pag. 858. Equus per furorem, scilicet morbum, si nocuerit, ad casum fortuitum referendum. 16. b. 864. Equus conductus si per angustum & arduum tramitem ducitur, & inde lapsus crus frangit, ducens tenetur L. Aquilia 20. d. 867. Equa prægnans, si ictuâ te percussa, ut ejecerit, teneris L. Aquilia 20. e 868. Num equus, qui ob luctum vel gaudium adducitur (uti Nobiles & Magnates ad dignitatem defuncti sæpissimè facere, & eum equitanti postea donare solent,) ad expensas funebres referri possit? XV. 88. a 980. Equus cur non veniat in mutuum? XVI. 14. & e 1000. seq Equum vendicari, ac possessor dolo fecit, ut possessionem ejus amiserit, jurare mihi licet in litem, quanti æstimaverim. XVII. 63. g pag 1117. Equus senio confectus commodatus ad certum locum, equus autem in itinere factus deterior vel periit, non obligatur commodatarius XIX. 7. d. pag. 1228. Quid, si commodator adjecerit pactum, de non deteriorando, & in itinere deterior factus, tenetur commodatarius ibid. 1229. Si commodans & commodatarius simul equô opus habeant cujusnam conditio erit melior? 8. a. pag. 1230. Commodatarius pabulum equo suppeditare tenetur. 10. d. pag. 1234. Equus deponi potest, & si cum capistro deponatur, capistrum deposito non accedit. XXI. 35. c V. pag. 1403. Deponens equum, tenetur depositarium indemnem præstare, si quid in equum expendit 43. g 1414. In equorum sequestratione creditor indemnitatis cautionem de alimentis præstare tenetur, & si recuset Judex tuto sequestrum relaxare potest, quod in praxi observatur 52. c 1422. Si equum gradarium, einen Zelter/ vel veredum, einen Klopffer/ vendendo dixerit, qui tamen non sit talis, vel succursor sit, ein unsanfft gehender oder harttrabender/ vim promissionis obtinet XXII. 8. xV. 1438. Si mandatarius ad mandatum exequendum equô uratur mandatoris de casu fortuito non tenetur 12. d & æ 11. 1444. seq. An socius in societate vendendæ quadrigæ socio teneatur ad damnum? 24. 1. 1461. Equo vendito fœtus in utero videtur venditus, secus si pullus editus adhuc lactetur II. Equo vendito omnia veniunt ornamenta, quibus ornatus erat, cum vendebatur XXIII. 14. b. 1509. Equi plus valeant imminente bello, quàm rempore Pacis 19. d. XIV. 1516. Si equi usus ex pluribus conduceretur & locator locaret vitiosum â quo acceperit damnum, ea culpa locatori imputatur, adversus quem datur actio XXIV. 10. i IV. 1682. Conductor equi de jure ex natura contractus expensas pro soleis ferreis, vel in ejus curationem factas repetere potest II. a V. 1683. Qui equum conductum ad vecturam & plus justo onerat, ut aliquod membrum rumpi aut deteriorem fieri contingat L. Aquila vel ex locato tenetur. Item si ultra conventum pondus oneratus fuerit equus 14. g. 1. 1694 Qui equum flagris & fustibus cedit, aut insolita agitatione debilitat, tenetur ad solutionem equi & damni æstimationem. ibid. Qui equos venales experiendos dat, ut si in triduo displicuissent, reddantur, actione præscriptis verbis experitur XXV. 2. a 1719.

Jure Sax. tantum de tribus Equi vitiis venditor tenetur. XXVII. 5. p. 71. Ex Reformatione Francofurtensi Venditor de quatuor vitiis tenetur. ibid. 12. p. 73. Quid, si equus in publico mercatu venditus, traditus etiamsi vitiosus aut promissis dispar fuisse, aut esse inventus sit, an reddi, ejusve nomine Venditor conveniri possit, vel immunis sit, ibid. si quis venderet equum morbo laborantem ignoto emtori, ad pretium restituere tenetur. ibid. p. 73. Species vitiorum equorum recensentur p. 75. 9. p. 78. (3.

Erb-Verbrüderung.

Quid, quotuplex. sit XXXXVIII. 48. d. quæ personæ interse eam inire queant. ibid. eorum requisita & effectus. ibid.

Erb-Zinß.

Si ex bonis matris vel aliunde filio familias obvenerit directum alicujus fundi dominium, cujus utile tertius habet, ille patri annuam pensionem, Erb-Zinß/ præstare tenetur XII. 17. b. 753.

Eremodicium.

Eremodicium vocatur vadimonium V. 30. b. 252. Ejus derivatio & descriptio. ibid. Eremodicium contrahere dicitur, qui litem inchoatam deserit, quæ desertio damno litis coërcetur. ibid. Differunt desertio vadimonii & eremodicium. ibid. Pœnæ eremodicii non eædem sunt, sed ob personarum respectum variant. ibid. & V. 2. a 238. seqq. In eremodicis subvenitur minori VIII. 47. 458.

Ergasteria.

Quid, quotuplicia, quis ea erigere possit, pro quibus, in quem finem, vid. XXXVII. 51. d (3. p. 1027. sq.

Erro.

Ejus descriptio IX. 37. a. 554.

Errare, Error.

Error in conclusionibus ex primis principiis formandis facilè committi potest I. 2. 11. Error calculi. *vide Calculus.* In dubiis Princeps errare potest II. 21. d. 74. Communis error non facit jus IV. 25. 170. Limitatur 25. g 171. Error in ipsa re, de quo pactio initur, commissus, consensum reddit nullum VI. 35. 304. Error excludit consensum 35. b ibid. & XXIII. 8. & a 1501

Qui.

Source : BIU Cujas

Qui errat, non dicitur fateri IV. 35, b. ibid. Habetur pro contradicente. ibid. Aliud est transigere & judicate per errorem, & aliud, de sive super errore 67. d. 344. Error distinguitur (in errorem facti & juris (2. in commissionis & omissionis (3. inter errorem ab Advocato commissum quoad clientem, & quoad se ipsum VII. 12. a 360. Error ad Advocato commissus intra triduum corrigi debet 12. & g 359. seq. Error Advocati ut noceat clienti, quæ requirantur. ibid. Errorem ab Advocato in omittendo perpetratum judex supplendo corrigit, non autem errorem facti, exceptis quatuor causis 12. g. 360. Error est impedimentum justum læsi dependens ab animo VIII. 76. 484. Est duplex, juris & facti 76. ibid. & XIIX. 40. 1182. Errantes non opus habent restitutione, cum iis certa atque ordinaria sint remedia: aliquando tamen justus error, facti scilicet causam, restitutioni præbet 76. pag. 485. Qui in facto errat & vires testamenti ignorat, etiam si legatum in eo relictum accepit, propterea non videtur approbare testamentum, sed potest legitimam hereditatem petere X. 46. b. 642. Error juris non præsumitur, sed juramento allegantis committitur 55. a 1. 649. Error bonæ fidei possessionis non aliter exaudiendus est, nisi adhibuerit peritiores vel adhibere non potuit 55. a 11. ibid. Ex errore damni dati negatio condemnatur in simplum XIV. 25. e 1. 876. Error probabdis vitiat confessionem XV. 42. g 932. Juramentum ex etrore præstitũ juranti haud nocebit XVII. 16. & a 1062. Errans in re non amittit dominium, sed errans in causa traditionis 31. e 1173. Errans in facto solutum repetere potest, non verò si in jure erraverit XIIX. 37. a & g. 1180. & 40. 1183. Aliquando verò ex singulari æquitate & justis ex causis etiam propter juris errorem conceditur repetitio 40. & e 2. 1183. seq. Error in emptione venditione committitur, vel (1. circa personam, & emtio nulla est; vel (2. circa pretium, & emtio imperfecta est vel (3. circa rem, & distinctione opus est 8. & 9. 1501. seq. Error circa rem vel est (1. in nomine, (2. vel in corpore (3 in materia (4. aut res pro integra venditur, quæ non est integra (5. aut est in qualitate rei erratum, vel (6. circa accessiones 9. 1502. Error in qualitate materiæ non vitiat contractum, modò non planè diversa materia 9. g. 1. 1503. Error in nomine contractus, vel falsa denominatio, non mutat genus contractus XXV. 9. b. 1725.

Error in matrimonialibus XXIX. 25. c. p. 342. circa Personam ibid. z. æ. vitiat semper matrimonium, it. circa qualitates matrimoniales essentiales, m. th. i. k. l. 342. circa qualitates LL. præscriptas ibid. m. n. & denique circa qualitates accidentales. ibid. X. o.

Error quid? XXVIII. 51. p. 294. quomodo differat ab ignorantia. ibid. d. p. 295. b. 294.

Errorem allegans debet eum probare. XLVI. 44. p. 460. a. Erroris calculi exceptio admitttitur contra paratam executionem. 44. p. 460. a. Exceptio erroris vid. Exceptio.

Evictio.

Evictionis præstatio ratione pretii est de natura emtionis interna VI. 24. th. 289. Precium re evicta reus repetere nequit, nisi certis in casibus XI. 37. 699. Evictio fundi usufructuarii cum proprietate de facto confundi, usumfructum jure consolidationis evincere nequit, sed nuda proprietas ad evincentem redit XII. 35. e 769. Alter alteri coheredum evictionem præstare tenetur XV. 12. & a 913. Quando & in quibus sit præstanda vel non? 12. a 913. In donatione cessat evictionis præstatio 12. a VII. 913. Ob utilitatem commerciorum jure introductum est, ut hodie venditor, si dominus non fuerit, evictionem præstet XXIII. 107. e 1650. Licet in contractu de ea non fuerit actum 107. z. ibid. Quando res evincitur, emtori datur actio ad id, quod ejus interest rem alienam venditam non fuisse II. Emtor caut9 si simplum vel duplum sibi in casum evictionis fuerit stipulatus, actio quoq; ex stipulatu ei competit. ibid. Venditor de evictione ad interesse tenetur, si res vendita servitutem prædialem debet, quam liberam dixit 109. d. 1657.

Cautio ob evictionem ad Ædilium, curam spectavit. XXVII. 14. a. p. 81. Quando & a quo Evictio præstanda in dote rei alienæ promissa vel præstita, vel præstita & evicta, vid. XXX, 20. p. 435. sq. 22. p. 446. b. (8 Evictio quid. 15. p. 81. a. Ejus significatus vulgaris juridicus. b. p. 82. Evictio vel refertur ad ipsum Dominum vel ad personam venditoris, quid & quomodo utroque hoc respectu germanice efferatur. b. ibid. objectum Evictionis sunt res per evictionem vel ei similem Contractum quæsitæ. ib. p. 82. a 83. Licet de præstanda Evictione in Contractu nil dictum sit, attamen præstanda est, imo venditor de ea re promittere & tavere tenetur quocunque tempore, ibid. a. (1. 2. p. 83. Quando cesset præstatio Evictionis. 16. th. p. 84. Evictio an in lucrativis Contractibus locum habeat. vid. 17. & nott. De Evictione Feudorum v. Feudum. & Legatorum, v. Legatum.

Quid? quando testator rem alienam ignoranter legaverit? ibid. z p. 86. sq. Si res aliena, & quidem prorsus talis legata sit, & legatarius & simul hæres, soli autem legatario legata res evicta sit, evictio non est præstanda. ibid. Evictionis præstatio in causa legatorum saltem procedit, quando re aliena in hæreditate reperta, & legatario tradita, postea illi evicta est. ibid. Tenetur quis ad præstandam evictionem vel ex Contractu & negotii natura, indeque competente actione convenitur. 18. p. 87. Emtori quilibet venditor ad evictionem est obligatus. ibid. a. evictio præstanda quarumlibet rerum corporalium & incorporalium 20. p. 90. non solum ob totam rem, sed etiam ob partem evictam agitur. 21. p. 92. hæreditate vendita, ob res aliquas particulares evictas particulares evictas agi nequit. 22. p. 93. a. Antequam res evincatur, requiritur, ut quis auctori suo denunciet, sibi dicatum esse judicium. 28. p. 100. vid. Denunciatio.

Ut actioni pto Evictione locus detur, requiritur etiam, ut res judicio cujuscunque tandem generis evicta sit. 30. a p. 105. Casus quando non possit regulariter agi de evictione. c. z. 31. Culpa vel facto emtoris variis modis evincitur. 31. b. p. 107. Si res in denunciationis foro finita, quodnam forum pro causa evictionis sequendum. ibid. 32. p. 108. & nott.

Acti-

Source : BIU Cujas

Actiones pro evictione quamdiu non præscriptæ sint? 34. 109. g quando cesset evictionis præstatio 34. p. 108. sq. a si quis rem alienam aut obligatam sciens emerit ibid. p. 109. Venditor quocunque tempore adigi potest actione ex emto, ut de evictione caveat 35. a p. 109. Fideijussores pro evictione dati, tantum ad præsentem litem dati censentur. ibid. a (2. donec res evincatur etiamsi post longum intervallum accidat evictio ibid. d 110. Regula: quem de evictione tenet actio, eundem agentem magis repellit exceptio. XXVII. 40. & not. in specie e p. 112.

Eunuchus.

Eunuchi an matrimonium contrahere possint? III. 8. d pag. 100. de hac re varia scripta collegit Delphinus ibid. Eunuchus Romanæ gentis jure civili prohibetur vendi XXIII. 27. (4. 1533. Sive in Romano sive in Barbarice solo Romani servi Eunuchi facti sint 27. th 1536.

Ex.

Ex est particula non tantùm privantis, sed etiam augentis IV. 21. a 167.

Exceptio.

Exceptio est perpetua VI. 15. a 282. Exceptione petitur restitutio in integrum VIII. 83. d 488. Ei competit exceptio adversus agentem, in cujus fraudem actio cessa est 83. z 492. Si heres conveniatur in loco, ubi major pars hereditatis sita est, quamvis res in specie legata in alio sit loco, exceptio fori non opponitur petitioni, sed solutioni, in eo loco legatum præstandum, in quo fuit tempore mortis XI. 43. a 561. Exceptio litis pendentiæ ante litis contestationem opponi debet 56. z VI. 571. Exceptio est actus accidentalis judiciorum vel Processuum IX. 69. 593. Exceptione dilatoria opposita non inducitur litis contestatio 70. th VII. 596. Omnes exceptiones dilatoriæ ante litis contestationem sunt proponendæ, ubi exceptio notatur 70. th XXXVII. 598. Exceptionem vitii opponere non potest, qui eôdem ipsimet laborat X. 18. z 620. Exceptio non præstitæ cautionis usufructuario potest opponi â proprietario per modum replicationis XII. 68. d 793 Exceptio adversus dominum, competit recipienti servum noxæ datum â bonæ fidei possessore, ut prius solvat æstimationem damni XIV. 46. d 11. 885. Quænam exceptio in Legibus præscriptio Græcæ παραγραφὴ dicatur 57. 898. Exceptio non factæ ex mutuo versionis in utilitatem civitatis rectè opponitur Instrumento guarantigiato XVI. 19. & d 1008. seq. Hæc exceptio locum habet, licet in contractu cum Administratoribus ei renunciatum 19. & e ib. per exceptionem non numeratæ pecuniæ eliditur obligatio & actio ex chirographo 47. & b 1033. Exceptionis descriptio 47. g 1033. Hæc exceptio etiam per modum actionis proponi potest ab eo, qui chirographum spe futuræ numerationis dedit 47. 1033. Huic adjuncta est exceptio doli mali, vel in factum 47. g l. 11. ibid. Hæc exceptio an locum habeat inter mercatores ad impediendam paratam executionem 47. e 1034. Hæc exceptio proponenda & intra biennium continuum intra diem dati chirograph: computandum 48. & a 1034. Tempus biennii â die incipit, quo chirographum scriptum est 48. b 1034. seq. Petitor tamen pecuniam numeratam esse probare debet 48. 1034. Demonstrare jussus ob defectum probationis illicò condemnatur, ut cautiones, apochas & pignora & antea recepta confestim restituat 48. d 1034. 1035. Quomodo creditor debitori, & contra juramentum deferre possit 49. & b 1035. Hæc exceptio etiam post biennium, sed sine jure singulari instar alicujus exceptionis opponi potest 50. & b 1036. Quomodo & quibus hæc probatio fiat? 50. b I. II. III. 1037. Cui & contra quos competat? 51. & a b g d e 1037. An Exceptio nonnumeratæ pecuniæ opponi possit illi, qui delegavit alterum 51. th 1038. Opponi potest hæc exceptio in omni contractu, ubi spe futuræ numerationis quis datam rem fungibilem confitetur, & ad restitutionem se obligat, ita opponi etiam potest instrumentis guarantigiatis 52. pag. 1038. Valet in foro Saxonico II. Etiamsi confessio facta sit coram testibus III. Opponitur etiam actioni hypothecariæ IV. Et obligationi & pignori datæ 52. a 1039. Contra Instrumentum autem depositi & rationes, & transactionem allegari nequit 52. 1039. Limitatur 52. b ibid. Exceptio dotis non numeratæ, *vid. Dos.* Hæc exceptio quibus in casibus cesset 53. 1040. Exceptio contra Apocham. *vid. Apocha.* Cum querela & exceptione nonnumeratæ pecuniæ magnam cognationem habet exceptio implementi non secuti, seu rei nondum traditæ 55. g IX. 1044. Quomodo differant exceptio non numeratæ pecuniæ exceptio implementi non secuti 55. g ibid. Non habet locum juramentum suppletorium ad exceptionem banni vel excommunicationis probandam XVII. 34. I III. 1099. Qui hâc exceptione tutus solvit, solutum tanquam indebitum condicit II. Qui revera debet, & ei sententiam judicis, præstito juramento absolutus fuerit, & post absolutionem solverit, solutum repetere nequit III. Exceptio juris jurandi voluntarii, prodest ipsi juranti, & qui ipsius personâ repræsentant IV. Prodest ob identitatem debiti, ab uno correorum debendi præstiti alteri V. Hæc exceptio potest opponi non tantum, si deferens de eadem re contra jurantem actionem instituat, sed etiam si aliam moveat, quæ ad idem tendat & quæstionem involvat 49. a 1105. Exceptione doli limitatur Regula. Ex pacto alterius alteri non quæritur jus XX. 4. æ 1281. Ut denegetur exceptio SCti Vellejani, requiritur, ut principalis debitor solvendo non sit aliàs non secus est XXI. 12. e 1376. Non est novum exceptionem ex æquitate concedi, actionem verò denegari 16. 1382. Cessionario æquè ut cedenti obstant exceptiones reales 25. V. 1394. Exceptio, quæ sententiam non impugnat, opponi potest in executione 29 b 1396. Exceptio non adimpleti contractus emptori opponi potest à venditore, si ipsi promissum precium antea non fuit solutum XXIII. 20. g 1517.

Ejus descriptio. XLVI. 2. p. 409. b. unde dicatur. ibid. a. ejus homonyma, ibid. a. Cur & an recte exceptio per Conditionem definiri queat. ibid. g. p. 410. Dicitur etiam præscriptio, & quænam Exceptiones propriè præscriptiones dicantur, vel non 3. 410. dividitur in dilatoriam & peremptoriam, unde utraque dicatur & ad quem effectum, quando competat. ibid. a.

De

Source : BIU Cujas

De Exceptione fori incompetentis, vid. multa notatu digna. ibid. 5. b 413. Exceptio ineptæ cumulationis cum exceptione inepti libelli coincidit. 5. p. 412. z Exceptio plus petitionis quando detur. 6. p. 420. a Exceptio pacti de non petendo intra certum tempus est exceptio solutionis evitandæ & differendæ. ibid. b p. 421. Exceptio moratoria quid sit 6. 420. sq. g ejusve notabiliores effectus, quibus casibus cessset. Exceptio spolii quid sit 6. p. 420. g d Dilat. Exceptiones quænam possint opponi ante Litis Contestationem. 7. p. 422. a. vel post L. C. ibid. æ p. 424. An plures successivè opponi possint. ibid. th. k. Exceptio metus quando locum habeat. ibid. e. Exceptio erroris cui competat vel non. z 426. Exceptio non numeratæ pecuniæ, quæ datur tam Creditori quam debitori 5. p. 425. æ p. 426. Exceptio SCti Maced. 8. p. 425. d Vellejani. Minorennitatis. Exceptio Excussionis, vid. Excussio: Exceptio divisionis. 8. Exceptio rei venditæ, pretii non soluti, pacti de non petendo in perpetuum, Juris jurandi, rei judicatæ, transactionis, præscriptionis & rei litigiosæ. 8. p. 425. sq. plures vid. e p. 429. Dividuntur in Civiles & Prætorias 10. p. 430. in reales & personales. 11. p. 430. a non solum opponi debent exceptiones notoriæ, sed & probari. 12. p. 430. a b possunt exceptiones regulariter perpetuo opponi 13. p. 431. a & 38. a. non confitetur quis exceptionem excipiendo. 14. a b Exceptioni Actor opponit replicationem 15. 431. a.

Exceptio Doli.

Exceptio doli datur re integra VIII. 32. 448. In stricti juris contractibus datur exceptio vel actio doli 34. & a 449. Exceptio doli perpetuò durat 41. z 452. Exceptio doli concurrens cum alia, qua brevior temporis spacio includitur, ejus naturam sortitur II. Exceptioni doli non licet renunciare, ne jurato quidem. ibid. Exceptio doli competit bonæ fidei possessori, malæ fidei non X. 62. æ 654. Exceptione doli mali repellitur verus dominus, qui rem tanquam suam vendentis heres est XI. 5. & d 669. seq.

Cui & contra quem competat XLVI. 33. quid sit? a quænam ut competat, requirantur. b cur hæc Exceptio detur. 34. b p. 454. sq. an & quando sit perpetua vel non 38. p. 458. quis nam ejus effectus 40. a ibi etiam quando omnino cesset.

Exceptio Metus cui & contra quem detur 41. a b quid differat ab exceptione doli 52. b p. 459. quænam requirantur ut detur, & qui Casus excipiantur. 43. a b An contra Parentes detur b.

Exceptiones peremptoriæ.

Exceptiones peremptorias, si quas reus habet, in judicio proponit IX. 70. II. 594.

Exceptio rei judicatæ.

Quid? 17. p. 432. a. Ejus requisita. 1.) ut idem sit corpus jus 18. p. 433. a d 19. p. 433. 2.) ut sit eadem causa petendi. 20. p. 434 a Cessat si diversa fuerit causa. 21. 434. a b g unde nec reconvenienti obstat. ibid. d 3.) ut sint eædem personæ litigantes 22. p. 435. a b g res inter alios judicatæ; nil præjudicant. 23. p. 436. a b g hujus exceptionis usus in Civilibus. 24. p. 436. sq.

Excommunicatus, Excommunicatio.

Excommunicatio modò ad merum, modò ad mixtum imperium refertur IV. 77. a 209. Excommunicatus bannito comparatur, qui se in judicio defendere potest 77. a ibid. IX. 5. a pag. 522. Non potest esse judex IX. 10. k (6. 530. Excommunicatus honesta, sepultura privandus XV. 82. & th. 95. seq. An licitum sit locustas excommunicationis fulmine fugare XIX. 32. k. IV. 1253. Excommunicatus potest objicere compensationem XXI. 14. & g 1378.

Testis esse non potest, neque Testamentum facere XXXII. 8. o (3. p. 638.

Excoriator, vid. Wasenmeister.

Excubiæ.

Ab excubiarum munere immunes sunt Advocati juxta sententiam Baldi & Morancii VII. 4. in f. & d (4. 347. seqq.

Excusare.

Excusari videtur de periculo & damno, qui eam diligentiam rebus alienis quam suis adhibet XXIV. 15. I. 1697.

Excutere, Excussio.

Beneficium excussionis sive ordinis inter mercatores cessat & quare? XXV. 45. b 1761.

Excussio Bonorum an, quando & quatenus Tutores plures eo gaudeant Beneficio vel non XXXI. 39. k--r p. 559. sq. quando cesset exceptio excussionis XI. VI. b z p. 422. quid tanquam peremptoria opponi possit. ibid. 8 p. 425. 8. ubi loçorum hoc B. cesset XLVII. 602. g a quo hodie fideijussoribus concessum d. ejus Synonyma, homonymia & Definitio. g p. 603 excutere quid d. quando hoc beneficium cesset. ibid. 43. e z An si eidem renunciatum æ th. an si se tanquam principalem debitorem constituerit. 1. 604. vel eidem renunciaverit. m p. 604. plures casus ubi hoc beneficium cesset n. p. 605. sq. ubi plura. 12. notabilia huc facientia.

Executio, Executor.

Executores Testamentorum, quid XXXIV. 31. a p. 813. cur inventi. ibid. quo Jure introducti. (2. quinam de iis scripserint. ibid. pertinent ad accidentalia Testamenti. ibid. an in eodem Testamento testes esse possint, vel non (XXXII. 13. n. (1213. p. 659.) moribus nostris nullum fere testamentum sit, ubi illi non constituantur. p. 659 sq. Dominus territorialis in suo territorio executorem in ultimis suorum subditorum voluntatibus ordinare potest. ibid. 814. an etiam Municipiis hoc Jus competat (7. cujus Jurisdictionis hodiè sit. (8. an executores alium substituere possint. ibid. 11--15. quidve eorum officium. 11--40.

In ordine executionis primo bona mobilia, deinde immobilia capiuntur III. 81. a x 147. Executioni absisten-

Source : BIU Cujas

tes pœnam pati coguntur, qui infligitur secundùm æstimationem rei, in quâ executionem fieri non sunt passi IV. 85. 223. Executio vocatur etiam extremum sententiæ 85. e 224. Executio quid sit IX. 73. 604. Ubi executio silet, ibi juris præcepta generalia silent 73. a ibid. Executio justitiæ & æquitatis pedisse qua & inseparabilis ministra ibid. Sententia Instrumentorum quomodo paratam habeat executionem XVI. 54. a a 1041. Ab executione non est initium faciendum XXI. 49. & b 1418. Jus paratæ executionis vendi non potest XXIII. 77. z 1. 1598. Cambii negotium celerem expeditionem habet XXV. 45. g V. 1762.

Exemplum.

Exempla majorum quos à malis non revocant, pœna castiget I. 33. d 28. Exempla trahunt, verba movent II. 8. a 65. Propter exemplum pœnas non exacerbari II. 27. a 77. Exempla publicæ vindictæ eo loco potissimum edi expedit, ubi crimen admissum IX. 45. a 563. Exempla ex errore profecta judicantibus normam non constituunt XX 26. d 5. 1306. seq.

Exemplarium quid XXVIII. 73. b p. 228. dicitur in nudum & vidimatum. ibid. it. in Exemplum primum & secundum. ibid. Exemplificatio à quo fieri possit. 3. 5. 6 seq. an possit fieri coram judice Ecclesiastico, & super quibus causis. ibid. 4. Exemplificatio alia est solennis, alia nuda ibid Ut exemplificatio sit solennis, quæ requirantur. ibid. à quo hodie fiat exemplificatio Exemplum nudum & sim. lex non probat. ibid g p. 230. præcipue in Camera, licet vidimata. ibid. 2 231. quomodo probet in antiquis ibid (1 si consensu partium probatum, si inter partes probat. ibid. (2 Si à superiore à judice Notario publico legitime & secundum omnes solennitates propositas, conficiatur ibid d p. 230. quin si vel illæ amissæ fuerint, nec contraria pars quid opponat, vale, nec ex officio a Judice rejici potest. ibid. 231. (3. An exempla in Archivo reperta eandem habeant fidem cum scripturis authenticis. ibid. e p. 231. Exemplum exempli regulariter non probat. ibid. 31 æ.

Exemtus.

A foro domicilii qui sint exemti IV. 38. 554.

Exercitium.

Exercitium dominii pleni certis limitibus potest circumscribi XI. 55. & g d 709. seq. Exercitium pleni dominii lege restringitur (1. pupillo (2. minori (3. furioso (4. Mulieri (5. Legatario (6. fidei commissario (7. sociis (8. debitori (9. substituenti per dolum molestum adversarium 55 æ 70. Restringitur exercitium dominii, ut quis in suo facere non possit, quod libeat 55. k ibid. Exercitium servitutis unde æstimandum XIII. 35. & b 826.

Exercitor.

Exercitores mensæ argentariæ qui dicantur V. 44. & a 272. Exercitor navis, canponæ vel stabuli censetur tacitè promittere salvas fore res receptas VIII. 198. & b 507. Licet illis res speciatim non designentur. ibid. Si modo scientibus exercitoribus vel Magistris inferatur, aliàs ignorantia eos excusat 108. g 507. seq. Exercitor ex nautarum & mesonautarum receptione haud tenetur 110. 508. Tenetur verò ex eorum delictis ibid. Exercitor omne damnum sive à se ipso, sive ab alio, etiam levissima culpa datum præstare debet III. 510. Ob casum autem & vim majorem non tenetur III. & æ th. i pag. 510. Si vector viatorvè dicat, illum casum culpa nautæ evenisse, ipse hoc, qui asserit, probare debet III & d ibid. Exercitor non tenetur, quando nautæ inter se damna dant 114. b 515. Si plures fuerint exercitores, datur contra unumquemque pro parte quâ navem exercet, actio ex maleficio 115. 515. C rea exercitores & eorum obligationem quæ notanda 115. ibid. Exercitor navis quis dicatur? XX. 9. & a 1284. Si plures sunt exercitores navis, singuli ex contractu magistri in solidum tenentur, secus est, si plures navem per se, non per magistrum exerceant 12. & a g 1286. Exercitori navis contra contrahentes cum magistro actio non competit 15. 1288. Limitatur 15. a b ibid. Excercitori opponitur conductor ratione periculi & custodiæ XX V 14. pag. 1694.

Exheredatio, Exheredatus.

Filius à patre ut hereticus exheredatus, an interim causa suspendenda donec ab Ecclesiastico judicio filius hæreseos reus vel innocens declaretur? IX. 56. z 570. Exheredatio legitima potest esse iniqua, & justa illegitima? X. 2. a 606 Exheredatis sine causa adjectione competebat olim querela, & incumbebat iis probatio se in Parentes nihil commisisse X. 14. 616. Hodie verò de jure novo exheredatio, quæ sine causæ adjectione facta est ipso jure nulla 15. 617. An justè exheredatus partem faciat, seu sit liberis anumerandus? 32. 630. Quæ dicuntur de exheredatis quod ad minuendam vel augendam legitimam non connumerentur, locum quoque habet in filiis bannitis hereticis 32. g 632. Si exheredatio facta est bona mente, non potest dici testamentum inofficiosum 37. 638. Exheredatus jura sepulchrorum nihilominus retinet XV. 69. th. 955. Limitatur ibid. 956.

Exhæredatio non solvit Jus Patriæ Potestatis. XXXI. 14. e p. 521. XXXIV. 20. a p. 801. an exhæredato substitui XXXIII. 11. b p. 741. ibid. 36. th. p 764. an Tutor dari possit XXXIV. 20. a. p. 801. Exhæredatio juste & rite facta quid olim differebant. XXXVII. 17. e 990. ubi an exhæredato B. P. contra Tabulas competat? Exhæredatio unde dicta Germ. **Enterbung oder Außschliessung der Erbschafft** XXXII. 32. a p. 695. Originem traxisse videtur à Græcorum abdicatione, qua postmodum etiam Romani utebantur. Exhæredatio alia est, quæ fit bona mente, de qua latè per varios casus agit. ibid. 35. b p. 706. seq. & mala mente. Alia expressa, alia tacita. ibid. 4. quomodo olim exhæredatio fieri solebat ibid. 32. quid Justinianus immutaverit. ibid. 32. & cur? d p. 696. sc. exprimenda est exhæredationis causa. ibid. 695. Exhæredatio non minus quam hæredis institutio est caput & fundamentum Testamenti. ibid. z p. 696. quæ requirantur, ut exhæredatio sit rite & legitime facta ibid. z.

Exhæ-

Source : BIU Cujas

Exhæredationis causam à Testatore Testamento omissam, an hæres institutus probaturus, audiendus sit? 33. a p. 698. Cur juste Parentes exhæredare Liberos possunt, causas latè explicat not. b p. 698--702. Exhæredatio cessat, licet Liberi sine parentum consensu nupserint. ibid. 34. sc. cum honestis & familiæ dignis Personis. ibid. a b & g p. 704. d p. 705. Posthumi hodie non possunt exhæredari. 35. p. 705 b Exhæredatio b m facta impropriè & abusivè exhæredatio vocatur p. 706. omnibus Parentibus competit Exhæredatio. ibid. sqq.

Exhibere, Exhibitio.

Ad exhibendum agens debet tantum interesse suum summariè & minus plenè vel per juramentum probare XV. 31. d 928. Contra municipium aut collegium agi potest ad exhibendum 33. g 1. 929. Licet qui non possidet, absolutus sit, si verò post sententiam acquirat, ad exhibendum conveniri potest 33. g 11. ibid. Exhibere est rem ostendere 37. b 930. Actio ad exhibendum in mutuo à non domino quid intendat XVI. 15. & k 1001. seq. Acta tam civilia quàm criminalia integra sunt exhibenda V. 43. & e i 270. seq.

Exigere, Exactio.

Exigi debita absentis sine speciali mandato non possunt VII. 49. d 410. Item lis exigi non debet X. 32. æ 633. Remedia & beneficia juris non aliter competunt, nisi exigantur; XII. 68. b 792. Illicitæ exactiones prohibentur XVI. 50. 1036. Exactiones injustæ exceptione submoventur, nisi ad commune periculum avertendum fuerint factæ, ubi compensatio locum habet XX. 27. e XII. 1309.

Expellere, Expulsio.

Expulsio animalis quod damnum dedit vel nocuit, & similis noxæ deditioni modo ista fiat, statim postquam dominus damnum rescivit, & sic expulsum animal pernet ad eum, cui damnum illatum XIV. 14. pag. 862. Expulsio hæc differt à noxæ deditione 14. e 863.

Expellere quibus casibus locator conductorem possit? XXIV. 12. 1685. Regula: æde conducta ante tempus conventum conductorem invitum expellere non oportet, quinque modis limitatur 12. a ibid. Quod de ædis expulsione dictum, de omnibus aliis rebus locari solitis dici potest II. Vasallus accepta mercede pro re feudali locata, ante tempus præfinitum conductorem excludere non potest 12. g. 1685. Nec ob suos modo usus locator potest expellere conductorem, sed etiam si probaverit liberis suis illas ædes esse necessarias V. Domo aliqua à pluribus locata unus ex illis propter usum proprium conductorem ante tempus expellere nequit VI. Pactum de non expellendo contractui locationis conductionis adjectum effectum habet, ut locator non possit expellere conductorem VII. Conductori expedit locatori renunciare beneficio I. 3. C. de locat. VIII. Si post supervenientem necessitatem locator pensionem receperit renunciasse censetur. *vid. Necessitas.* IX. Si ædes amplæ sint, ut utramque familiam locatoris & conductoris capere possit, cessat expulsio 12. d 1686. Personæ, quæ expelli non possint, licet propriis usibus locator rem exposcat 12. e 1686. seq. Non quævis deterioratio expulsionem meretur, sed requiritur, (1. evidens (2. in re ipsa, non verò in fructibus facta (3. per dolum, latam & levem culpam conductoris II. Si moraliter conductor abusus sit domô locatâ III. Si prostitutione Uxoris lenocinium exerceat IV. Item de ea dicendum, quæ amore capta alicui copiam sui facit V. Non peccare tamen, qui locat domum meretrici ad usum habitationis tantum, VI. Si quis domum & hortum simul conduxisset, inquilinus delinquens circa unam rem expellendus est ex omnibus 12. th. 1687. seq. Jus expellendi est odiosum, & veluti pœna ob mercedem suô tempore non solutam 13. æ XII. 1691. Personæ privilegiatæ ob pensionem non solutam expelli possunt II. III. & IV. Etiamsi inter contrahentes sit de non expellendo conventum, vel pœnalis stipulatio adjecta, vel pactum juramento firmatum, tamen ob pensionem non solutam expelli possunt V. Ob paululum & leve residuum conductor non expellendus VI. Præceptum de non solvendo, excusationem præstat à mora VII. Non sufficit à conductore allegare impedimentum, sed etiam probare VIII. Si locator animadvertat ex mera malitia in solvendo cessare conductorem, expulsio valet IX. Si plures existant heredes conductoris, quilibet pro sua parte obligatur adeoquè ob reliquorum frustrationem hi, qui suam partem solverunt, expelli fundo possunt X. Locator paciscens cautè agit, ut pensio simul à conductoris heredibus in totum, & non pro parte solvi debeat XI. Oblatione, consignatione & depositione liberationem consequitur creditor ab expulsione XII. Post elapsum biennium & pensione non soluta expelli potest conductor: locator verò absque protestatione pensionem accipiens juri suo renunciasse censetur XIII. Expulsioni locus non est, si locator in solutionem particularem consentiat XIV. Si initio contractus, in casum, si pensionibus non paruerit, pœna sit adjecta: locatori electio expulsionis vel pœnæ competit XV. Fidejussor locatori datus non impedit expulsionem XVI. Ex pluribus locatoribus majora vota in expulsione valent XVII. Expulsio conductoris si pensioni non paruerit, procedit æquè in locatione prædii rustici quàm Urbani 13. æ pag. 1690. seqq. Ejectio sive expulsio non propria autoritate, sed officio judicis fieri debet 13. i 1693. Regula: emtorem posse expellere conductorem, procedit tantum in successore voluntario, non necessario 27. z 1712. An donatarius, si donator rem locasset, possit expellere conductorem 27. i ibid. Emtor, usufructuarius, legatarius vigore l. 9. C. de locat, possunt conductorem expellere, ubi notatur, quomodo conductor sibi possit prospicere 27. k 1712. Expelli non potest successor, cujus negotia per locatorem sunt administrata 27. l ibid.

Expensæ.

In expensas nequit condemnari, qui pro se communem

Source : BIU Cujas

opinionem aut Responsum duorum probatorum Doctorum habet II. 17. 70. Vel quando de causa controversa variæ sunt Dd. opiniones, nec reperitur, quisnam verè sit peritus, aut si victus, celebris Doctoris autoritate nitatur. ibid. e 71. Reus ad expensas termini exsolvendas condemnari nequit, impedimentô probatô V. 30. a 252. Expensæ in personam filii factæ, & in ejus res, differunt VII. 54. th. 414. Expensæ Doctoratus, Magisterii, Notariatus &c. non veniunt in imputationem legitimæ X. 35. II. II. 637. In expensas condemnatur reus, si titulum possessionis in petitione hereditatis dicere noluerit licet in fine illum sufficienter ad absolvendum probaverit 51. b 646. Expensæ restitutioni obnoxiæ debent in societatem seu communionem conversæ esse, nec voluptuariæ magis quam proficuæ rei communi XV. 25. & g 924. Reus licet juramento se purgaverit, aliquando verò in expensas condemnatur XVII. 46. & z 1103. Expensæ non tantùm propter calumniam, sed etiam ob temeritatem debentur 75. d VII. 1139.

Eorum nomine quænam veniant. XLIV. 3. pag. 213 Cui adjudicandæ. ibid. 6. an eas præstet, qui supervenientem malam causam habet, an Personæ privilegiatæ. v. g. Clericus Fiscus &c. an si victa Persona sit honesta, fide ligna. ibid. g p. 213.

Expliatores.

Quinam dicantur? XLVIII. 107. pag. 925. a quomodo differant ab effractoribus. ibid. pag. 925. Eorum pœna. ibid. Crimen expilatæ hereditatis. 108. p. 926. a

Explicatio Legum, *vid. LL. explicatio.*

Exploratores.

Belli, non tantum permissi, sed etiam necessarii, & possunt instar militium testari, conf. XXXIV. 4. k (3. pag. 791.

Expositio infantis.

Infantes expositi, quorum parentes ignorantur, utrum legitimi an spurii esse præsumantur III. 4. æ 101. & X. 18. g 619. Alimenta infantis expositi sunt onera jurisdictionis IV. 82. a 215. Expositi infantes personis miserabilibus accensentur IX. 59. b (14. 576.

Annumerantur Criminibus extraordinariis, & pœna est arbitraria. XLVII. 113. pag. 940. a b vid. Infans.

Expromissio.

Expromissionis descriptio XXI. 3. z 1358. Plus est in expromissione quàm fidejussione. ibid. Ab expromissore quid differat Fidejussor. XLVII. 35. d 583. 61. b. 632.

Extraneus.

Extranei qui dicuntur II. 22. z 68. Opponuntur urbium incolis veris ac peregrinis. ibid. Statutis regulariter non obligantur. ibid. & XIIX. 58. b 1205. Casus, quibus subjiciuntur, sunt (1. si in loco statutis subjecto contractum vel quasi ineant, (2. si forensis litem cuipiam moveat (3. Si forenses aliquo in loco testamentum faciant, ibid. Extraneus ante aditam hereditatem jus sepulturæ non habet XV. 69. æ III. 955.

Exul.

Exul quis dicatur IX. 33. b 551. Exuli in civitate refugium quærenti, onera imponere ab hospitalitate & humanitate alienum est 38. d pag. 555. Exules misericordia digni, qui falso prætextu adversariorum suorum potentia patria expulsi 59. b (6. 576.

F.

Facultas.

Meræ facultatis res quæ sint? *vit. tit. Res meræ facultatis.*

Factor.

In latioris vocis usu dicitur Institor XX. 31. & i 1313. seq. Ejus descriptio 31. i 1314. Ex delicto factoris in præponentem actio non competit. 32. a i 1314. Factor generi mandato de gerendis omnibus negotii murui acceptione obligat Dominum 33. g 1316. Plures domini unô factore utentes, more Hollandorum aliarumque gentium, non in solidum conveniuntur, sed singuli pro ratis suis portionibus. 36. b. 1318. Factor seu Institor pro debitis domini sui arresto detineri non potest. II. Non fruuntur ratione salarii prælationis jure, quod ob mercedem famulis conceditur. 38. d I. II. 1319. An Institor negotiis mercantilibus generaliter & indefinitè propositus absque mandato speciali literas cambii acceptare, easque expedire queat XXV. 41. æ III. 1751.

Facti species.

Facti species, ad quam jus est applicandum, diligenter secundùm omnes circumstantias consideranda II. 45. 91. Et nisi adsit fundamentum facti, nullum potest bonæ allegationis artificium supponi 45. b 91. Scævolam in enarranda facti specie valdè diffusum esse, in Responsis autem brevem 45. a ibid. Facti species, quæ etiam assumtio seu narratio dicitur, qualis esse, & quæ continere debeat. V 39. g 265. Quæ in facti narratione occurrunt notanda. 39. e 265. seq. Factum licet ineptè, sit expositum propter conclusionem sustinetur 39. e 226.

Factum.

Facti æstimationem valdè auget vel minuit ipsa facti conditio, ubi occurrunt (1. deliberatio (2. conatus seu studium (3. Dolus (4. Culpa) 5. Habitus. I. 31. a 27. Factum quod quis alii fecit, id ipsum vicissim fiat, non semper satis est. 34. b 28. Factum Principis reputatur factum Dei. II. 9. b 66. Ea, quæ in facto consistunt, etiam prudentissimum fallere possunt. 21. d 74. & IV. 25. g 171. & XIX. 33. a 1255. Facti circumstantias jCtum considerare oportet, non quæstiones? II. 45 a 91. In facto jus est positum. ibid. Facta latè atquè perspicuè ex om-

Source : BIU Cujas

ex omni parte explanari debent : Responsa autem sint de jure concisa atqnè brevia. ibid. Levissima facti mutatio sæpè totum jus mutat. 45. b 91. In variando facto committitur mendacium 52. a 96. Exemtio est facti, quæ probanda. IV. 55. b 149. Factum quod causatur dominium vel quasi, seu jus agendi, est causa remota in actionibus realibus V. 39. b 265. Factum civile aliud est absolutum, aliud obligatorium; hoc est triplex (1. conventio (2. delictum (3. pollicitatio. VI. 4. 274. An acceptilatio hisce tribus conventionis speciebus fit addenda. 5. 275. Ex facto quasi contractibus præsumitur tacita obligandi voluntas. 34. e 301. Factum in jure accipitur variè, (1. pro causa seu specie facti. (2. pro mora (3. quod relinquitur in suis terminis. (4. quod opponitur juri (5. pro facto nostro in proprium commodum. (6. generaliter, ut dationem involvat 43. a 312. Facta quæ sunt objectum contractuum, debent esse (1. possibilia naturâ (2 non prohibita jure, sive honesta & licita 44. 313. In strictiore acceptione itidem facta non unô modô sumuntur: vel enim (1. sunt facta nuda & simplicia (2. vel non nuda in præstatione alicujus rei occupata (3. Liberale (4. Iterabile (5. momentaneum (6. simplex & nudum, quod dividitur in affirmativum & negativum, & comprehendit vocabulum facere & abstinere (7. ut personæ cohæreant (8. operis faciendi obligatio, alia operarum & inter hæc multum interest. 44. a 313. seq. Doctoribus dicitur factum prægnans, ubi subest res: nudum & simplex, ubi nulla subest res. II. Obligatio faciendi nuda & simplex venit vel ex lege, vel ex jurisdictione territoriali fluit. 44. a 313. Factum, quod impleri nequit, si id stipulationi inserunt contrahentes, videntur nugari velle 44. b 3 4. Facta sunt illicita vel jure naturæ vel civili. 44. 313. possibilia & licita, alia publicum, alia privatum respiciunt statum. 45. 316. His in alicujus favorem introductis, quilibet renuncia e, vel de illis aliter pacisci potest. 45. ibid. Facta, quæ in conventionem deducuntur, debent esse propria & certa. 45. a 317. Factum proprium impugnare an liceat? 46. b 318. Regula ad factum præcisè adimplendum nemo cogi potest. 46. b 318. Facta sunt individua 46. g 319. Factum & facere dupliciter accipiuntur XVI. 38. g 1025. Nuda facta non veniunt in compensationem XXI. 22. g 1387. Uti compensatio factorum cum factis non admittitur, ita nec facta pro factis solvi possunt. ibid. Non licet per interpositam personam facere, quod ipse ex se facere prohibetur, XXIII. 4. z 1497. Factum, quod ab ægroto expediri debet, quandoque pro impleto habetur. 22. b 1708. Facta quæ locantur, vel sunt simplicia, vel singulari operâ expediuntur; eaque aut in mercenaria, aut non mercenaria opera, sive vulgari sive digniori consistunt. XXIV. 4. (2. & d z th. 1664. seq.

Facta humana amplissimæ considerationis sunt, & in omnibus ignorantiæ circumstantia considerari potest. XXVIII. 50. g 294. Facta Principum &c. æquiparari casibus fortuitis, quidve circa ea Juris in Evictionibus XXVII. 30. 106. z tot.

Falcidia.

Falcidia lex unde nomen habet. XXXVI. 1. pag. 936. Quænam ejus sint capita. ibid. b. quid cavatur? ibid. in quibus obtineat? 2. pag. 937. Ejus Synonyma, ibid. a Competit quartæ hujus deductio soli hæredi, ejusve successori, non legatario aut fideicommissario. 3. pag. 937. a b. quibus casibus falcidia non possit detrahi? 6. pag. 941. Cessat in rebus uxoris. 6. pag. 942. k in rebus indivisibilibus ibid. mutuis legatis. z. in Legatis ad pias causas. ibid. Si dubitetur, utrum falcidiæ locum habitura sit nec ne, quando subveniatur hæredibus legatariorum Cautione? 7. pag. 943. b.

In donationibus mortis causa J. C. locum habet. XL. 24. pag. 69. Secus de jure Saxon. ibid. Potest Testator vel Donatarius detractionem Fallidiæ prohibere & quidem expressè ibid. e.

Fallere, Fallacia.

Non rectè infertur, fallere alterum licere de jure civili, quod pacta nuda non pariant obligationem civilem. VI. 14. 281. Fallacia, calliditas & machinatio non sunt synonyma VIII. 24. b 443. Fallacia in dicendo falsum, & verum in tacendo, dolum continet. 24. g ibid.

Falliti.

Ad virum depinguntur, additis rationibus, cur & quinam non gaudeant Beneficio Cessionis, sed potius aliis remediis graventur. XLIV. 28. z. pag. 232.

Falsi crimen, *vide Crimen falsi.*

Fama.

Famæ integræ, **unbescholten**/ VII. 17. g 366. Crudelis dicitur, qui famam suam negligit. 19 b 1. 368. Per famam, quæ ab hominibus gravibus & causis rationabilibus originem sumsit, probatur mors. X 66. a (5 65 7. Per famam probatur dominium XI. 14. z IV. (1. 683. Fama publica & antiqua probat fines. XIV. 55. m XIII. pag. 896.

Familia.

Familia & personas & res complectitur insignificatu proprio, impropriè verò sæpiùs de alterutro prædicatur. III. 25. a 110. Quomodo generaliter vel specialiter distributivè, complexivè, latè & strictè. ibid. Propriam familiam constituentes personæ quæ? 28. a p. 112. Jus familiæ præessendi quibus competat? 35. 113. Familiæ Rex pater est. ibid. Familiæ jura inter quos obtineantur 42. 116. Familia domini privilegiis & foro fruitur IX. 30. d 549. Jus familiæ præessendi quibus competat? XI. 3. & b 1666. seq. Rustica & urbana familia non loco, sed genere distinguuntur XIII. 5. a 797. Instrumenta ad familiæ dignitatem & honorem pertinentia apud filium ætate majorem, & ipso mortuo, apud ejus filium custodienda consuetudine receptum XV. 28. o 908.

Source : BIU Cujas

Familiarum dignitas apud Romanos adeo ſpectata, ut dignior indigniori nubere non poſſint, quidve id obſervare Reip. interſit XXIX 28. z p. 362. qui ſub una eademque familia ſint vel fuerunt, an & quando Teſtes in Correlatorum Teſtamentis, vel ubi alteruter hæres ſcriptus, eſſe poſſint nec ne XXXII. 13. g z p. 654. ſq.

Familia indefinitè heres ſcripta, quis potiſſimum ex ea admittendus XXXIII. 8. n. p. 737. (3.

Familiæ nomine in Fideicommiſſis quinam veniant. XXXVI. 18. a p. 949.

Vocabulum familiæ variis ſubjacet ambiguitatibus, v. XLIIX. 38. p. 819. a b.

Familiæ erciſcundæ actio.

Hujus actionis definitio XV. 2. 903. Vox familiæ hic accipitur metonymicè 2. a 903. Hæc actio eſt (1. civilis (2. mixta (3. bonæ fidei (4. duplex (5. univerſalis 2. g ibid. Ut actio hæc locum habeat, requiritur (1. actorem & reum eſſe coheredes, (2. quod hereditas ſit communis (3. diviſio detrectetur (4. diſcedere ab hereditatis communione velint heredes 2. g 1. 903. Hanc diviſionem jus divinum approbat 2. g 11. ibid. Ejus fundamentum eſt jus hereditatis & hereditatis communio 3. 903. Refertur inter actiones mixtas 3. g 903. ſeq. Datur inter heredes, quibus directa competit actio, utilis verò fidei commiſſariis & bonorum poſſeſſoribus 4. 904. & 6. 905. Hac actione arrogatis quota debetur II. Ex quocunque jure, Provinciali & municipali III. Nihi intereſt ſive diverſa ſivè æqualis ratio ſit IV. An unus ex multis V. Datur coheredis coheredibus 4. g 904. Rectè ſuſcipitur inter pauciores ex pluribus 4. ibid. Hereditatem præſentes dividere poſſunt, jure abſentium minimè læſo II. Abſens ad diviſionem citari poteſt III. Pro abſente coheredi peti poteſt curator IV. Minores non poſſunt provocare majores ad diviſionem 4. d 904. Si actor negetnr, heres, quid ſtatuendum 5. & g 904. ſeq. Si judex videt reum protelandi cauſa negare ad diviſionem progredi debet II. Poteſt petitio hereditatis cum judicio familiæ erciſcundæ conjungi g 905. Non datur contra rem poſſidentes titulo ſingulari 6. & a 905. Vindicatur hâc actione pars ex communi hereditate ad nos pertinentes: Item præſtationes perſonales 7. ibid. Quæ res hereditariæ ad hanc actionem non pertineant? 8. 905. Et quæ pertineant? 9. 908. Modus dividendi â judice inſtitutus quisnam? 10. 909. Sine judice privatâ coheredum conventione quinam? 11. 910. Mos communis, etiam jure Saxonico Seniorem fratrem dividere, juniorem eligere 11. & d ibid. Quotnam annis præſcribatur actioni familiæ erciſcundæ? 14. 915. Rebus hereditatis diviſis huic actioni non eſt locus, niſi in certis caſibus XV. 15. & 16. 915.

Famoſus libellus.

Quid XLIIX. 68. 874. d quo ſenſu famoſus dicatur. a. unde & cur Paſquilli g quomodo differat ab injuria 67. 878. quomodo ab injuria ſcripta. b an ut libellus ſit famoſus, nomen infamati ſit omiſſum, requiratur. ibid. g ſq. quid ſi Crimen verum objiciatur? d. 876. e an præter ſcripturam alio modo fieri queat, vid. ſupra 66. 9. p. 874. 68. a g p. 877. Qui nam hujus delicti pœnam incurrat a b c 69. 878. Quænam ſit pœna hujus libelli, quive effectus 70. a quænam requirantur, ut inteſtabilis fiat g an Jure Civ. ſit capitalis e 879. quænam hodie obtineat. f Contra quas Perſonas hodie mitior pœna 71. a e g contra Divulgatorem b 680. quid, ſi quis nomen ſuum vel alienum adjecerit g vel verum Crimen objecerit d plura. vid. c 680. ſeq. z 881. Infamati opinionem bonam non lædit 72. a præmium autorem indicanti datur b. 885. 16. d 883.

Famulus.

Famuli noſtri tanquam liberi homines per conventionem mercedis tenentur dominis perfectum obſequium III. 31. a 113. Famulus ſeu ancilla habet retentionem in ædibus domini, donec ei de mercede ſatisfiat, ibid. Habent privilegium prælationis ratione mercedis. ibid. Damnum, quod ratione negotii per heredes exequendi famulus ſentit, Dominus de jure Saxonico præſtare tenetur, ibid Ægrotanti aut mortuo integra merces debetur ibid. Famuli hodierni licet operas nobis præſtent, proprium tamen retinent domicilium IX. 30. 548. Famuli privilegiatis perſonis inſervientes eorum Privilegiis fruuntur 30. d ib. Famuli noſtri temporis â dominis aufugientes, conduci prohibentur XV. 52. a IV. 936. Perdunt ſalarium & mercedem 52. a VI. ibid. Ad intereſſe & damnum tenentur 52. a VII. 940. Poſſunt conjici in carceres publicos 52. a VIII. ibid. Veſtibus privantur quas ipſis dominus ad uſum comparavit 52. a IX. ibid. Famulus ex domo, in quo furtum commiſſum, inſalutato domino diſcedens, an furtum feciſſe præſumatur 52. a XI. 940. Æquitatis & commiſerationis ratio exigit, ne famuli morbo aliavè juſta cauſa impediti officium ſuum præſtare, in continenti ab iis, quibus inſerviunt, domo expellantur: ſi verò diutius ſuas non exhibeant operas, integram mercedem petere nequeunt XXIV. 22. 1708.

Eorum Teſtimonia regulariter ſuſpecta ſunt. XXVIII. 39. 5. p. 261.

Fatalia.

Fatalia dicuntur tempora in materia appellationum, dies fatales V. 37. g 261. Lapſis fatalibus & neglecta prorogationis petitione ex juſto impedimento reſtitutio in integrum datur 27. a 260.

Favor.

Favor duplex: merus ſeu ſimplex, & relativus cum cauſa publica II. 27. b 77. Favorabilem judicem habere in jure ambiguo bonum 53. a 96. Ob favorem nimium, quô adverſarium perſequitur Judex, recuſari poteſt IX. 11. d 531. Ob favorem cauſæ ſummarium obtinuerunt proceſſum 66. r IV. 590. Quilibet favori pro ſe introducto renunciare poteſt XXI. 10. æ 1368. & VI. 45. & i 316. ſeqq. Leges ex favore manantes tantam recipiunt conditionem, ſcilicet ſi is uti velit. ib. Favor dotis, quæ non dedit cauſam matrimonio contrahendo non eſt omni exceptione major 11. a 1. 1374. Favore liber-

Source : BIU Cujas

libertatis multa contra juris rigorem sunt constituta 12. b. 1374. Consilium ad furtum faciendum datum, licet contrectatio facta non sit, coercere vel extraordinaria pœna puniendum est. XXII. 8. m III 1436.

Fenestra.

Hanc quilibet invito vicino in suo pariete facere potest, quod secus in pariete communi XIII. 13. 803. Fenestras in aliena loca immittere, nec luminibus alterius officere conceditur 13. g III. 803. Nec aliter fenestras quis facere potest, quàm lege vel statuto præscripto modo 13. g IV. ibid.

Fera, Feritas.

Feræ bestiæ inter res communes referuntur III. 75. in f. 139. Ex æquitate benigniores erga subditos, quorum segetes à feris depastæ superiores esse debent XIV. 2. 852. An feras majores prata & agros depopulantes interficere liceat? 2. g. 853 An prohibentes venationem teneantur ad emendationem damni per multitudinem ferarum dati, ibid. Circa damna à feris data distinguendum est 5. 857. Feræ bestiæ quæ? 5. a ibid. Ferarum bestiarum duæ sunt species, legibus nostris singulariter invisæ 5. d & z 858. Mansueta animalia quot modis feritatem assumant? 6. 858. Præjudicium ubi animal culpa simul tertii & vitio proprio nocuerit, notatur 6. a ibid. Quid jure civili & Saxonico hoc casu cautum? 6. b 1. ibid. Si animal noceat culpa domini & vitio proprio concurrit actio L. Aquil. & quadrupodaria. 6. b II pag. 859. Si culpa quis sibi ipsi damnum conciliat. 6. 7. ibid. Dominus feræ bestiæ à judice vel Magistratu admonitus ut à se dimittat, puniendus est, si damnum fecerit. 16. & d 1. 864.

Fera animalia sunt triplicia, inde distinguuntur in Venationem, Piscationem & Aucupationem XLI. 7. b p. 94. sunt animalia prorsus fera, mansuefieri tamen possunt. XLI. 8. p. 94. in certis locis inclusæ habentur pro occupatis 9. p. 95. 2 imo pro immobilibus, qui talem furatur, suspendi potest. ibid. an fera bestia, quæ ita vulnerata sit, ut capi possit, statim nostra esse intelligatur? 9. p. 94. sq. Ferarum furtum quid sit XLIIX 25. p. 96. circa quas res committatur, vid. late p. 796--800.

Feriæ.

Hæ excusant à sistendi necessitate. V. 33. 255. Sumuntur vel strictè pro diebus festis ad cultum divinum destinatis, vel latè, ut etiam comprehendant humanas, harum descriptio. ibid. Feriæ, unde dictæ? 33. a 255. Distinctio feriarum in divinas & humanas, & subdistinctio divinarum in ordinarias & extraordinarias, quo spectant & repentinæ 34. & a b 256. Messium & vindemiarum ad humanas referuntur. 34. b pag. 256. Messium feriæ juxta ordinationem Cameralem à die 10. Julii ad diem 14. Augusti inclusivè durant. ibid. In Provinciis, ubi nullæ colliguntur uvæ observatur, quid consuetudine sit receptum 34. g pag. 256. Causæ, quæ hisce messium & vindemiarum diebus, ob illarum favorem & necessitatem licitè & validè fiant, recensentur. ibid. pag. 257. Ad festa tam mobilia quàm immobilia referuntur dies solis seu Dominicus, septem dies dominicæ passionis, resurrectionis & ascensionis Christi, omniaque in honorem & cultum institura. 34. g pag. 257. In divinis ordinariis & extraordinariis actus judiciarius expeditus est ipso jure nullus. 35. pag. 237. Transactiones in ordinariis non simpliciter possunt fieri. ibid. Qui actus judici die festo liciti sunt. 35. a pag. 257. Num præceptum de sabbato sanctificando sit morale, an ceremoniale? 4. d pag. 227. Num die dominico aliisque feriatis diebus possit quis literis operam navare, & in jure studere ibid. In feriis, messium & vindemiarum quomodo procedere liceat? 35. g pag. 258. Feriæ dividuntur in ordinarios seu solennes, & extraordinarias, in integras & semiferias sive intercisas: in simpliciter tales & secundùm quid, in generales, qui etiam Imperiales dicuntur, & locales seu Provinciales. 35. d pag. 258. Feriarum institutio est Majestatis. 36. & a pag. 257. Imperator & Status Imperii condunt in Imperio ferias. 36. a pag. 258. An judex ferias eò modo, quo ipse servat, attendere debeat? 36. & d pag. 258. Feriæ cambiorum nundinæ dicuntur, seu mercatus majores, ubi cambia notabilibus summis contrahuntur XXV. 40. a IV. pag. 1749. Differunt feriæ cambiorum à platearis, multis modis. ibid. In hisce feriis tempus semper est certum, vocaturque septimana solutionis, die Zahl-Woche/ In plateis verò ad placidum contrahentium mutatur, vel est definita consuetudine vel statuto, & vocatur Uso seu Usus 44. d. pag. 1756.

Termino ad probandum dato sub Clausula: exclusis Feriis &c. quænam feriæ intelligendæ XXVIII. 12. p. 179. l. (3.

Ferrum.

Ferrum prohibetur vendi barbaris sive exteris. XXIII 27. circ. fin. pag. 1532.

Ferruminatio.

Quid? XLI. 40. a 115. sqq.

Feudum.

An in Feudo succedat adoptivus? Quæ res in feudum dari possunt. 81. a XIII 147. In feudum dari possunt servitutes, tam rusticæ quàm urbanæ. 86. g. 151. In causa feudi dominus feudi judex esse potest. IV. 56. a 195. Feudo obligari & alienari possunt, ut Advocatus salarium consequatur. VII. 11. g 357. Feuda singulari foro tractantur IX. 58. 572. Privilegium contra curiam Feudalem nihil valet. 58. a 573. Dominus feudi, adhibitis nonnunquam paribus curiæ, regulariter judex est. ibid. In causis feudalibus si Vasallus sit persona miserabilis, an locum habeat privilegium l. un. C. Quando Imp. inter pup. & vid. 59. b III. 577. In causis feudalibus reconventio non habet locum. 68. c XXVII. 593. Feudum hereditarium à patre, si nulla

alia

Source : BIU Cujas

alia bona habeat, in præjudicium liberorum, alii donare, vel alio modo concedere non potest, quo minus hi legitimam repetere queant X. 34. a IX. 635. Feuda in Germania ut plurimum veniunt ab Imperatore & derivantur in Electores, Principes, &c. hi itidem concedunt Comitibus; Nobilibus. X. 55. T. 711. In Feudis Regalibus & Ducatibus in perpetuo divisio testamento non potest prohiberi. XV. 11. æ 911. Feuda dividi possunt sine consensu Domini 21. b 520. Non solum consensu omnium, sed etiam unius provocatione I^i. ut & Feudum pacto & pecunia patris quæsitum, quod ad omnes heredes transmitti non possit III. An si domini ob divisionem mutantur renovatione Investituræ opus sit: Idem in fratribus IV. Feuda Regalia consensu Domini dividi possunt: ut & dignitates quoad fructus & usum. V. Electoratus divisioni non subjacent. VI. Licet cætera feuda Regalia in Germania & Italia ex consuetudine, licet non universali dividantur. 21. b 921. Ex moribus & consuetudinibus feudalibus proximus agnatus feudum alienatum revocare potest, quod etiam moribus Saxonicis simultaneo investitu facere licet. XVIII. 58. b 1205. Feudi revocatoria actio ex moribus est. 58. g ibid. Feudalia bona filio familias obvenientia loco castrensium vel quasi castrensium habenda XX. 61. g 1344. Feudum quoad substantiam non venit in societatem, sed ejus fructus & commoditates communicantur. XXII. 26 & b 146 .2. Dominus feudi juri feudali uti domino emphyteuseos jus retractus competit. XXIII. 51. a i 1558. Cessat retractus, quando res immobilis datur in feudum 612. th III. 1576 Feudum locari potest, si locatio non sit fraudulenta XXIV. 4. VI. 1666. Feudum an ad contractum nominatum vel innominatum sit deferendum? XXV. 49. a pag. 1767.

Oppignorari an possit à Vasallo. XXVI. 5. 6. p. 4. an fructus & commoditates feudi 17 ℔. p. 32. Si obligatio feudi consensu Domini facta est Creditoribus, & feudum recidat ad Dominum, an sine consensu Domini cedi queat. XLVII. 365. (7. 638. an in feudis tacitæ hypothecæ locus sit? XXVI. 15. ℔. p. 24. Feudum an sponsa marito in dotem dare possit? & an Pater filiæ? XXX. 6. p. 428. æ (3. 4. Quid in feudalibus ratione Tutorum dandorum Juris XXXI. 25. b p. 1528. Quid de feudalibus cessione bonorum facta Creditoribus cedi queat. XLIV. 30. a g d p. 234. Feudi revocatoria actio quid differat ab actione Pauliana, ibid. 174. z. p. 295.

Fictio.

Fictiones duæ simul concurrentes de jure regulariter non admittuntur. XI. 8. g 673. Pater ab hostibus captus & reversus actione juris semper in civitate fuisse, liberos in potestate. & usum fructum tempore captivitatis retinuisse censetur. XII. 32. a VI. 767. Per fictionem juris in compensatione tollitur obligatio XXI. 13. æ pag. 1377.

Fictio Juris.

Quid XXVIII. 20. p. 192. Fictio unde dicatur, ibid. a p. 193. ejus vocis varia significatio & synonyma, unde dicatur. a p. 193. Causa efficiens. b ibid. Quomodo differat à præsumptione. ibid. 4. p. 194. a fictione politica (5 ibid. a repræsentatione (6. ibid. a mendacio & falsitate (7. 8. homo non potest inducere fictionem, sed lex. ibid. d p. 159. Fictionis Divisiones 20. p. 192. 195. sq. th. non locum habet, ubi veritas opem ferre potest. ibid. Fictio non parit aliam fictionem, hinc fictio fictionis non datur ibid. in materia odiosa & stricta non admittitur. ibid.

Fidei commissaria Epistola.

Quid XXXIV. 68. p. 850. Ejus sedes. ibid. a affinis quidem Codicillis, variis autem modis differt ab iisdem ibid. a.

Fidei committere, Fidei commissum.

Utrum fidei commissarii de fidei commisso (dubio) inter se validè transigere possint VI. 57. g 334. Super fidei commisso familiæ quando testator simpliciter bona in familia remanere voluit, nec de ordine succedendi quicquam expressit, inter agnatos celebrata transactio subsistit. ibid. 335. Fidei commisso reciproca legitima non garvari potest. X. 30. æ VII. 629. Fidei commissum civitati relictum non admittit compensationem. XXI. 13. 1388.

Fideicommissoria res an in dotem dari possit. XXX. 3. p. 423. m (7. 8 6. d p. 427. Fideicommissarii universales an in Testamento fidei commissorio testes esse possint. XXXII. 13. θ. p. 658. 10. 11. An particulares. ibid. i. An in testamento nuncupativo. ibid. k m. n. p. 658. sq. An Fideicommissum universale in Testamento imperfecto Patris inter Liberos relinqui possit. XXXII 19. b (3. p. 764. an particulare. ibid. d e p. 675, quare ratione scripturæ vel Testium notanda, ut valeant. ibid. th. i k p. 676. Fideicommissum universale pure relictum, etiam non agnitum transmittitur ad hæredes. XXXIV. 21. a. p. 802.

An tacita hypotheca fideicommissariis particularibus competat pro consequendis fideicommissis. XXVI. 16. a p. 25. an ratione ejus præferatur reliquis Creditoribus. p. 26. (5. Eorum origo & progressus. XXXVI. 12. p. 945. Cur inventa sint b p. 945. Quinam Fideicommissum relinquere possint. 14. p. 946. Cuinam committatur. 15. p. 946. a. 21. b 953. cui non 16. p. 947. Quid si relinquitur certis personis cognatis proximioribus, vel in genere familiæ 17. ibid. admittantur ad fideicommissa familiæ quos Testator primum nominavit. 19. p. 949. An repræsentatione locus sit in fideicommisso familiæ 951. an in fideicommisso familiæ præferatur germanus Consanguineo? ibid. An hoc fideicommissum in infinitum extendatur. quænam res relinqui fideicommisso universali possint vel non 1. p. 935. a sq. quibus modis deferatur d. 21. 954.

quando

Source : BIU Cujas

quanno si nec V. Vel plane nemo testis intervenerit, fideicommissum subsistat 23. p. 954. d p. 956. Restitutio quotuplici modo fiat 27. 959. Quid si Fiduciarius ante restitutionem moriatur. ibid. 26. g An & quando in Fideicommisso universali quarta Trebell. deduci possit. ibid. 29. b pag. 960. Quænam in computationem quartæ Trebell. veniant. ibid. 31. p. 963. a Quæ non. ibid. b pag. 964. Quomodo eam retinere, vel datam recuperare queat 32. 965. Quibus casibus cessat Trebell. deductio 35. æ An & quando etiam fructus &c. hæreditatis restituendi. ibid. 34. d 967. An etiam pretia ex rebus reducta. ibid. e Quænam præstet restituere rogatus 35. b g 968. An hæc restitutio Testamento imperfecto debeatur 36. a Quis & cui caveat. ibid. 5. 1. a pag. 976. An una sufficiat, quando plures cautiones requirantur 52. Quibus casibus cesset cautio 53. Si non caverit Fiduciarius, Fijussor in possessionem mittitur 54. pag. 977. Quid si plures legatarii missionem petant 56. Quænam jura talis immissus consequatur 57. l p. 978.

Fideicommissa universalia & Legata partis hereditatis quomodo differant XXXV. 13. g pag. 866. Fideicommissum particulare quid. ibid. 5. a pag. 880. An & quatenus Legatis sint exæquata. ibid. 26. a Quibus modis relinqui soleant 27. b In dubio pro Fideicommisso pronunciandum est. ibid. 88. æ p. 917

Fideicommissi vocabulum varie sumitur XXXVI. 11. b pag. 944.

Verbis præcariis relinquitur libertas fideicommissa s. fideicommissaria XL. 45. pag. 77. a An servo per F. C. libertas dari possit 46. p. 77. a

Fidejussor.

Fidejussores idoneos si Magistratus non dederit, excussis eorum facultatibus in subsidium agi potest IV. 82. a 215. Contra fidejussorem datur receptio juris novi impetrandi â reo principali, non vero ipse incidit in Edictum Prætoris 83. l 221. Pro necessariis personis qualiscunque fidejussor est accipiendus, & in recusationem datur pœna 50. aureorum V. 16. 241. Fidejussorum distinctio ratione personarum, cum quibus agitur, quæ vel sunt necessariæ, & tunc sufficit fidejussor etiam non locuples, vel extraneæ, & dandi sunt idonei, qui æstimantur vel facultatibus, vel facilitate conveniendi 23. & b pag. 244. Fidejussor datus si postea facultatibus labatur, pro inidoneo habetur, & alius dandus est 23. b ibid. Fidejussor de jure novo ob beneficium excussionis secundario etiam personale rei principalis pactum prodest VI. 48. 321. Fidejussori per consequentiam prodest pactum debitoris 49. 321. Num fidejussores & pignora guarantæ accedere debeant 32. g 254. Si pactum de non petendo inter debitorem & creditorem sit initum, postea verò in contrarium paciscatur debitor, de petendo, an hoc posterius pactum Præjudicet fidejussori 49. d 322. Pactum fidejussoris non prodest reo, nisi expressè aliud convenerit 50. & b 322. seq. Si quis in rem suam fidejussit, pactum prodest reo principali 50. b 323. Residuum quod creditor debitori per transactionem remisit, â fide jussore non potest creditor petere, licet expresse sibi reservasset 55. k pag. 332. Exceptio quod metus causa etiam fidejussori prodest. VIII. 15. & a pag. 435. Magna difficultas inveniendi fidejussores relevatâ cautione fidejussoria XII. 65. d 11. 790. Fidejussor confidejussores habens gaudet beneficio divisionis XIIX. 39. d 1182. Fidejussor perinde ut principalis tenetur actione de eo, quod certo loco; sed propter debitoris principalis moram non oportet obligationem fidejussoris angeri, scilicet ratione interesse 73. & g 1212. Ita nec interesse est in obligatione licet, fidejussor post moram â debitore factam, cum creditor arbitraria vellet agere, acceptus sit nomine istius actionis, ut scilicet agere desistat 75. 1213. Fidejussio & constitutum conveniunt & differunt 75. IX. 1216. Fidejussor intercedens pro muliere gaudet beneficio SCti Vellejani XXI. 4. & e 1. 1358. seq. Et si insciâ muliere solverit conductione indebiti solutum repetere potest. ibid. Differentia inter SCtum Vellejanum & Macedonianum notatur in fidejussore 4. e 111. 1359. Fidejussor debitum principalis in compensationem deducere potest etiam hac tacente & invito. At si creditor fidejussori vicissim aliquid debeat, reus principalis compensatione uti nequit XXI. 25. 1391. seq. Fidejussor ab eo, pro quo fidejussit, ob aliquod debitum conventus, compensationem ei objicere non potest, antequam ex causa fidejussionis pro eo solverit 25. & g d 1392. seq. Si fide jubens rogatus pro alio interveniat, ejusque negotium gerat, datur etiam fidejussori actio contraria mandati contra principalem debitorem, ad repetendum id, quod solvit, ut & propter damna & interesse, vel etiam aliquando ut liberetur ab interesse 13. pag. 1444. Regulæ antequam creditori satisfecerit fidejussor adversus debitorem principalem non habet actionem mandati, vel negotiorum, limitationes notantur 13. g ibid. Quando fidejussor legitimam causam agendi habet, & si multa rei principalis fuerit culpa. II. Non dantur prædictæ actiones mandati vel negotiorum gestorum, quantumvis solutione perfecta. 13. g 1446. Fidejussor etiam præstat usuras precii tardius soluti, XXIII. 105. d VII. 1646. Post conventionem de fide habenda intra terminum datum non peti possunt fidejussores 108. b XXI. p. 1653.

Fidejussionis onus in jure non grave tantum, sed & contumelioſum habetur XXX. 7. p. 433. e

Fidejussores in quem finem dati XXVII. 27. pag. 99. a Quatenus evictio contra eos locum habeat vel non. ibid. 27. Iis omni jure regressum contra principales debitores concessum esse. ibid. 100. d

An & quatenus evictione teneantur XXVII. 27. g 98. Et an dato casu ipsi evincere rem, pro qua fidejussere, possint. ibid. 99. g An non ejus hæredes. ibid. sq.

Fidejussor extraneus in evictione non admittitur. ibid. 35. d 12. p. 110.

Fidejussor an & quatenus ex principalis mora teneatur. ib. 70. p. 164. a

Fidejussores tutoris an & quatenus teneantur XXXI. 78. a pag. 595. An gaudeant beneficio divisionis. ibid. 79. a An beneficio ordinis ibid. b g p. 596.

Source : BIU Cujas

Fidejussores quando admittantur vel rejiciantur XXVII. 49. pag. 3. Dandi sunt ob præsentem litem, non ad omnes casus futuros. ibid. 35. d pag. 110. Obligati manent, donec res evincatur, etiam si post longum intervallum, accidat evictio. ibid. d Extraneus fidejussor non admittitur ad satisdationem, etiam si exceptioni fori declinatoriæ renunciet. ibid. Satisdatione præstita emtor pretium solvere tenetur, nisi certum, evidens & notorium sit jus evincentis. ibid. Fidejussor à debitore potest repetere actione mandati usurarum cum sorte exolutarum usuras 51. e pag. 128. Ita ut eas una cum sorte principali in Concursu Creditorum, etiamsi illis de sorte nondum satisfactum sit, repetere possit. Alia est ratio, si fidejussor contra confidejussorem agat, ubi solam sortem cum usuris solutis, detracta Confidejussori sua quota, consequitur. ibid. 2. 51.

Fidejussio præsupponit præexistentem obligationem principalem XLVII. 35. 38. a 588. a 582. Cur introducta 36. b pag. 545. Si literis cognitæ, unde orta nomina hæc g Quid differat ab expromissore d 583. Quid à mandatore, e

Fidejussio quid 136. pag. 584. a Per stipulationem apponi solet. Ex nudo pacto adjecta nihil operatur, quid, si dubitatur, an stipulatio intervenerit g Est vel Civilis vel Criminalis d

Fidejussor quid? ibid. 36. Quid, si debitori succedat e.

Quænam Personæ fidejubere possint, vel non? 37. p. 585. sqq.

Fides interponitur pro quolibet debitore vel obligato 38. a 588. Etiam prodigo. ibid. Cui obligationi rectè accedat, vel non 39. Pro dote restituenda tutorem dare teneatur, & an possit. ibid. e 509. sq. An Fidejussor plus obligari possit quàm est in principali causa 40. pag. 595. An non plus promittens ad minimum in concurrentem obligetur summam g 596. sqq. De beneficio excussionis ei competente. *vid. Excussio.*

An & quatenus si plures sint, singuli in solidum teneantur? 44. 606. a *vid. Beneficium Divisionis.* Possunt Fidejussores solutionem denegare, nisi ut cessæ sint actiones debitorem principalem competentes, quod vocatur Beneficium cedend. act. 45. 609. Quid sit, a Ejus effectus g d 610. z æ 611. th. An Fidejussor qui actiones adversus debitorem vel confidejussores suo facto e. gr. acceptilatione perdidit, ab hoc Beneficio repelli possit 45. 1. 611. An si fidejussor, qui in solut one non caverit de actione cedendi post solutum factum hoc beneficium petere possit k 611. sq. Quid, si huic Beneficio renunciaverit n 613. ubi, quibus casibus cesset.

Licet actiones non sint cessæ, competit iis contra debitorem, pro quo præsente fidejussit actio mandati contraria 46. 613. An hæ actiones competant etiam ante solutionem g 614. Darur etiam ei remedium 28. pag. 614-616. e Quando Fidejussoris obligatio cessset 47. 616. An Fidejussor liberetur, si bona debitoris ad Fiscum devolventur XLVII. 85. e 687. An Fidejussor in stipul. judicatum solvi, liberatur appellatione interposita, ibid. 109. z pag. 705. sq. Ubi plura huc facientia.

Fides.

Fides si naturalis rationis esse dicitur, Magistratus ejus curam habet VI. 14. b pag. 282. Fides & simplicitas Romanorum in loquendo & omni officio passim laudatur 31. th. 295. Hæc hostibus, prædonibus ac pyratis. est servanda 45. & e 316. seq. & XVII. 77. b 1141. Est servanda jurium sicut juramentum, alias perjurium comm ttitur VI. 45. z 317. Fidem fallere grave est gravibus, gravissimis verò & exemplar bus viris est gravissimum. ibid. Fidem frangenti fides non est servanda 65. d 343. Gravius crimen fidem fallere ei, qui fidem amici in contrahendo secutus est, quam in simplici hærere dolo. VII. 8. æ 368. Fidem habere quomodo dicatur XXIII. 108. b XVII. 1651. Qui fide hab tâ vendere possunt, & fides facta operetur, vel non habita censeatur, notatur multis numeris. ibid. Etiamsi fides habita, non tamen transfertur dom nium rei venditæ, si expressè venditori fuerit reservatum, donec precium solveretur 108. b XVII. 1652. Fides habita probatur, si terminus solutionis fuerit præfixus 108. b XX. 1653. Effectus fidei habitæ, quis 108. b XXV. ibid.

Bona Fides, Mala Fides.

Bonæ fidei appellatio in jure frequenter contractibus accommodatur VI. 31. th. 295. Ejus descript o. ibid. Bonæ fidei possessor lite contestatâ incipit esse in mala fide IX. 70. th. XIV. 598. Mala fides quô tempore incipiat, non convenit inter JCtos XI. 19. b 688.

Fiducia.

Antiquo Jure Romano quid, quidve pignus fiduciam XXVI. 23. a pag. 41.

Fiduciaria possessio.

Quid XXVI. 11. b pag. 10. *vid. Dec. primum.*

Fiduciariæ Tutelæ.

Species vid. XXXI. 24. d. 527.

Figura.

Quid Doctores per varias causarum figuras intelligant? VII. 11. d 294. Diversa figura rei per dissolutionem facta tollit usum fructum XII. 35. a 768. An ex variis causarum figuris nascatur condictio furtiva? XIIX. 50. a 1193.

Filia.

Filiæ dominæ salutantur III. 29. a 112. Filiam in adulterio deprehensam quomodo patri impunè liceat occidere?

Source : BIU Cujas

39. g 115. Filia de jure Saxonico per nuptias liberatur â patria potestate, licet ea ædibus mensaque patris adhuc fruatur 68. & b 131. Filia clarissimo patre orta clarissima dicitur tam diu innupta IV. 6. d 157. Filia, quæ dote accepta hereditati paternæ renunciavit, propter enormem læsionem rescindere potest VIII. 54. e 166. Filiæ succedunt in emphyteusi, si pro se & filis pater acceperit XI. 65. X. 716. Pater filiæ, quæ in ejus domo operas præstat ancillares, in compensationem usumfructum rerum adventitiarum relinquere non tetur XII. 5. d IV. 718. Filia â patre prostituta coram Episcopo agere potest, ut â patria potestate liberetur XV. 50. z 938.

Filia & Filiusfamilias quomodo in Consensu matrimonialia dando, vel à Parentibus requirendo Jure Civ. notanter differant, vid. XXIX. 23. e pag. 337. sq. Item quando Pater eorum alterutrum ad Matrimonium cum certa persona cogit, an in eundem agere possit vel non. ibid. 24. pag. 340. Filia dotata an à Parentibus alenda XXX. 74. pag. 492.

Filiatio.

Pro ea probanda vel neganda quænam remedia competant XXX. 61. p pag. 490. Quomodo pater eam negare queat. ibid. (1. quidve interim de partu statuendum (4. 5. An similitudo patris eam probet. ibid. (2. quomodo testes occulati. (3. quomodo ritè probetur. ibid. 73. a p. 491. Quomodo affirmativè vel negativè probari possit. vid. XLVI. 68. 1. p. 487.

Filius.

Filius quis? III. 34. 113. Filius sine adjecta voce familias est nomen sanguinis & naturale 34. a ib. Filium & patrem concernentia jura 39. g 115. seq. & 41. a b 116. An quis verè probare possit, se esse filium suorum parentum 43. a 117. Filios patris dignitas juvabat, sive ante sive post ejus adeptam dignitatem fuerint nati III. 3. a 99. & IV. 6. & d 157. Exempla filiorum, qui patrem vi eximerunt V. 19. b 242. Filii suffragium patri prodest, & contra Vll. 43. & æ 403. seq. An filius habet repetitionem sumtuum in patrem factorum 54. d 413. Filius quatenus sequatur originem matris, & quæ in specie porrò de ipso notanda XI. 17. & 1. e k 358. seqq. Jura ratione originis seu patriæ specialis in filium seu libertum transeuntia, in quibus consistant? 17. 538. Filii non sequuntur domicilium patris, si alibi nati fuerint 17. inf. 539. Filius matrem portione jure naturæ debita privare non potest X. 8. 608. Appellatione filiorum continentur nepotes XI. 65. k 717. Filius societatem iniens cum capitali inimico patris, non incurrit legitimam exhereditationis causam XXII. 20. a VII. 1453.

An filius, qui bona sua luxu perdidit, à patre alendus sit XXX. 76. g pag. 495. An filius & quando patris curator esse possit? XXXI. 91. b p. 610. Filiorum nomine, quando Posthumi, filiæ comprehendantur XXXI. 14. p. 521. g z k Res â patre donatas naturaliter tantum tenet s. possidet XLII. 7. p. 140. c

Filius familias.

Filius senatoris gaudet patris dignitate, licet post patrem Senatu motum natus, modo ante conceptus III. 3. a 99. & IV. 6. d 157. Filii & filiæfamilias salutantur domini & dominæ III. 29. a 112. Quis dicatur? 34. 113. Vocis filii & filiifamilias consideratio? 34. a ibid. Distinctio. ib d. In quibus causis filiusfamilias loco patrisfamilias habeatur 38. b 114. Filiusfamilias castigationi paternæ non debet resistere 36. b 115. Quæ filiusfamilias contra vel sine consensu patris non potest suscipere 29. g 116. Filiusfamilias extraneæ personæ in adoptionem datus manet in potestate patris naturalis 62. a 126. Quasi senatoris filius quis intelligatur? IV. 7. & g 158. Filiusfamilias conventione suâ prodest patri Vl. 42. 311. Non potest iniri conventio civiliter efficax inter patremfamilias & filiumfamilias 42. ibid. Filiusfamilias ex omni casu obligatur 42. & a 311. seq. & XX. 47. g 1325. Filiusfamilias potest esse Advocatus Vll. 4. d 349. Filiusfamilias respectu bonorum castrensium vel quasi Procuratorem dare potest 27. d 381. Potest esse arbiter Vlll. 99. a 496. Filiusfamilias quatenus actionibus in personam conveniatur, & sententiam contra ipsum feratur IX. 6. 522. Et quatenus in rem. ibid. In iis rebus, in quibus pater nihil juris habet, filius solus agendi potestatem habet 6. m 523. Limitatur 6. v o ibid. Ille potest de peculio castrensi & quasi invito etiam patre, & contra ipsum patrem agere 6. & i 522. seq. Inter patrem & filiumfamilias lis nulla esse potest 6. & p pag. 521. seq. Quamdiu filiusfamilias apud patrem est, sortitur domicilium patris, & si fuerit pubes, ipse sibi domicilium constituere potest 29. & a 548. Fili familias certa ratione vindicari dicuntur XI. 3. 666. Filiusfamilias usumfructum sibi concessum acquirit patri Xll. 7. & g 742. Ejusque emancipatione morte naturali quàm civili in persona patris stabilis perdurat ususfructus, quod singulare est 33. & e 11. 765. seq. Filiusfamilias perinde ut libera persona convenitur actione exercitoria XXIII. & b 1287. Filiusfamilias, si non est in solidum heres patris, in id tantum, quod facere potest, convenitur 48. & b 1287. Licet in quibusdam casibus in solidum teneatur scil. (1. si cum contraheret, dixisset, se esse patremfamilias (2. in delictis 49. & a b 1325. Filiusfamilias, quando adversus eum agitur, quæ patri ipsius debentur, compensat, modò caveat patrem suum ratum habiturum XXI. 25. 1392. Filius emancipatus verò, qui pro patre solvere non tenetur, nec alterius debitum compensando opponi potest. ibid. *vide Compensatio.*

Si filiofamilias hereditas cum substitutione relicta, illeque non adeat, neque ejus Pater, an substitutus, an filii pater illam hereditatem consequatur? XXXIII. 14. pag. 744. b

Findel-Kinder.

An liberi expositi, die Findel-Kinder/ levis notæ macula laborent Vll. 20. z 370. An sint personæ turpes, & illegitimè nati? X. 18. g 619. Infantes

Source : BIU Cujas

exposititios funerare tenentur, qui alimenta præstant. XV. 87. d VII. pag. 977.

Fines.

Finium varia vocatio XIV. 49. a 886. Differunt â limitibus, confinibus & terminis. 49. a I. 887. Veteres fines determinarunt in Orientales, Occidentales, Meridionales & Septentrionales. 49. a II. ibid. Fines alii sunt naturales, ut mare, flumina, montes, valles: vel Industriales seu artificiales, ut lapides, columnæ, fossæ, aggeres. 49. a III. ib. Alii publici seu principales, alii privati, vel majores & minores, Land- und Marck-Gräntzen / 49. a IV. ib. Alii sunt Ecclesiastici, ut diœceses, villæ: alii seculares 49. a V. 888. Alii antiqui, alii novi 49. a VI. ib. Alii recti, alii transversi 49. a VII. ib. Alii maritimi, alii montani, fluviales, sylvatici, fossales 49. a VIII. & IX. 888. Fines duas partes seu extremitates constituunt, ut caput & pedem, intermedia latera vocantur. 49. a X. ib. Ab adjacentibus variè fines denominantur 49. a XI. ibid. Uterque confinium fines, quos prætendit, probare tenetur 54. 892. Probatio finium, quæ satis difficilis, quomodo fiat. 55. & a 892. seq. Inspectio finium ocularis vel fit â judice ipso, vel ejus nomine â Commissario vel arbitrio junctis agrimensoribus. 55. z 893. Practica Germaniæ in hoc casu quatuor numeris notatur. 55. z 894. Si fines ita confusi sint, ut judex eos ad pristinum statum redigere nequeat. 56. & e 897. Fines secundum Leges XII. Tabularum, quomodo distincti? 57. 897. Ad quæstionem finium dirimendam quotnam olim constituti fuerint arbitri, & quales hodiè? 59. & a 900. *vide Terminus.*

Finis.

Finis omnis in se rationem boni habet I. 33. b 28. Quando finis ita habet necessariam consequentiam ad principium, tunc posito principio consequens non potest non poni. VIII. 52. th. 463.

Fiscus.

Fisci patrimonium differt â rebus jure gentium publicis III. 78. 144. Differebat olim ab Ærario. 78. a 144. Fisci descriptio. 78. a ib. Jus fisci ad Regalia refertur. ib. Jure Romano soli Imperatori tribuitur. ib. In Imperio Romano-Germanico Principibus & Statibus, ut & Nobilibus immediatis jura fisci competunt. 78. a 144. & XXI. 23. b 1388. Fiscalibus causis in Provinciis præerat Procurator Cæsaris. IV. 35. 178. & IX. 58. g 573. In causis fiscalibus in Camera Imperiali sine præscitu Deputatorum non licet transigere. VI. 56. a 333. Fiscalis differt â Syndico VII. 40. b 399. Fiscus an solus pœnas pecuniarias & vindictam publicam in judicio criminali persequatur? IIX. 21. d 441. Fisco competit hypotheca in bonis Primipili. IX. 8. b 525. Causæ Fiscales tractantur singulari foro IX. 58. 572. Causæ Fiscales quæ? 58. g 573. Hodiè causæ fiscales ad Cameram per Procuratorem fisci consiliô & autoritate duorum Assessorum deferuntur & ventilantur. 58. g 573. Causæ fiscales summariè tractantur. 66. i V. 590. Servi fiscalis occultator quâ pœna teneatur XV. 49. æ VI. 937. Fiscus in certis casibus respuit compensationem XXI. 23. & a 1388. Quibus de Jure Saxonico jus fisci competebat? 23. b ib. Fiscus partis dominus rectè solidum vendit, & socius tenetur agere ad partem pretii. XXIII. 26. & V. 1528. seqq. Quod de venditione dictum, Dd. etiam ad oppignorationes extendunt. 26. V. 1531. An fiscus communem rem duorum privatorum, pro debito unius ex iisdem sui debitoris alienare possit? remissivè. ib. Fiscus in residuo ex metallis quod manet, reliquis emere volentibus, præfertur. 54. b (1. 1563. Fiscus vendens hæreditatem semper emtor privatus convenitur, aliud est in emtione rerum singularium, ubi fiscus respondere tenetur. 74. & g. 1594. In fiscum actiones litigiosas transferre prohibitum est. 77. a IX. 1597. Multa habet privilegia fiscus. ib. Num fiscus sponte oblatas actiones â creditore redimere atque suspicere possit? ib. An fiscus aliis deficientibus bonis debitoris sui actiones adversus eos, qui ipsi obligati sunt, in subsidium accipere possit 77. a IX. 1597. Fiscalia prædia seu res corporales & incorporales conducere possunt. XXIV. 4. b 1666. Et qui ejusmodi conducere prohibentur. ib. Fiscus in tributorum & collectarum exactione qualemcunque possessorem convenire potest 18. a III. pag. 1703.

Cur habeat Privilegium tacitæ hypothecæ XXVI. 14. a p. 17. Quando hoc privilegium cesset. ibid. b p. 22. Fiscus in jus privati succedens non potest in præjudicium Creditorum sibi autoris exercere proprium privilegium hypothecæ, sed utitur jure illius tantum, succedit. ibid. p. 29. Competit fisco jus tacitæ hypothecæ in bonis administratorum ratione gestæ administrationis. ibid. d p. 23. Aliis præfertur quoad tributa & collectas, ut & annonam publicam. 25. p. 41. a b 42. Quando fiscus vendit, non datur actio redhibitoria. XXVII. 4. a p. 70. Ejus vocabuli homonymia. L. 31. b 1209. Fiscus quomodo differat ab ærario, vel privato Principis Patrimonio. 32. b 1210. quando fisco acquiratur? 33. 1210. b 1211. Quinam hodie Jure Fiscali gaudeant, vel non. 33. g d 1211. Quatenus eorum Dominium Fisco acquiratur. 34. quid, si defunctus in diversis territoriis bona habeat, quænam & quales portiones Fisco comperant. 25. a notabiliora VI. Privilegia Fisco competentia recenset. 37. 1212. b Ubi Jus ejus prælationis tractat. 1213. g d Fisci jure quinam gaudeant. X. XVIII. 42. 1086. sqq.

Flumen.

Flumina perennia referuntur inter publicas res. III. 76. 141. Flumina quædam sunt publica, quædam non, ut torrentes. 76. b 142. Usus publici fluminis consistit in navigatione, piscatione, molendinorum vel aliorum ædificiorum exstructione 76. e 114. Fluminis usus etiam in appulsu pecoris & aquatione consistit 79. z ibid. Flumina hodie inter Regalia numerantur. 79. a 145. Emolumenta fluminum quæ? & ad quem spectent. ib. De servitute fluminis avertendi & non avertendi XIII. 16. 806. Servitus fluminis â jure stillicidii in duobus differt. 16. b 806. Et ab hac servitute

Source : BIU Cujas

tute toto genere differt servitus fluminis sive jus ligna vehendi in flumine. ibid. 807.
Flumina publica hodie inter regalia referuntur. XL. 31. p. 110. g Unde dicatur. XLV. 81. p. 338. Quomodo sumatur. 81. 338. Quædam perennia sunt, quædam privata. 83. p. 339. An sub ejus nomine comprehendatur omnis rivus, torrens. ibid. b Interdicta ad flumina pertinentia, quidve olim circa illos propterea cautum sit. v. ibid. 80-97. p. 337-345. Aggeres fluminum jungentes quomodo olim puniebantur XLIIX. 86. a b 396. Quomodo hodie puniantur. g 897. An in flumine publico navigare liceat vid. Interdictum.

Focaria.

Militum quid? & an iis donare possint. XXX. 24. p. 448. æ an tanquam milites testari possint. XXXIV. 4. k l. 9. p. 769. An quid ex militum Testamento capere possint. ibid. 8. b p. 795.

Fodinæ.

Fodinarum fructus quatenus ad usufructuarium spectent? XII. 15. 749. Hodiè Regularibus annumerantur. 15. æ 751. Principes speciatim subditis conferunt fodinas sub lege exolvendæ decimæ & prærogativæ in argenti emtione ib. & XXIII. 54. b (1. 1563. Proventus metallicos non renascentes in usufructu non sunt, sed ii, qui ex fœcunditate & duratione constant. XII. 15. i 751. Ususfructus partium metallicarum, quæ proventus edunt, consistit in ipsis proventibus metallicis secundum dispositionem juris communis. ib. In fundo pasturæ destinato non licet domino metallorum & mineralium venas inquirere XIII. 26. th. II. 815. Si quis à Principe emat sive conducat metalli fodinam, & emtor inditissimam venam incidat, videtur lucrum ad emtorem pertinere II. Quando in emtionem deducitur portio metallica fodinæ adhuc infœcundæ, valida est, licet nullus unquam fructus ex illa portione proveniat. XXIII. 26. z 1530. Metalli fodinarum felicitas non est perpetua, vel ubivis locorum æqualis: ubi de fœcunditate fodinæ Schneebergianæ. ib. Quando mineralia, salinæ, arenæ, metalla, auri & argenti &c. rebus cum pacto retrovenditionis emtis acquiruntur, regulariter proprietarium sequuntur. 45. k l 1555. Inter augmenta naturalia fodinæ numerantur. 102. g pag. 1839.

Fœdus.

De factis possibilibus & licitis publicum statum spectantibus, ab his hanc potestatem habentibus fiunt fœdera. VI. 45. 316. Fœderum genera, quibus usus est populus Romanus, recensentur in l. 7. pr. & §. 1. de capt. & postlim. 45. g 317. In fœderibus & pactis publicis æquivocari non viri boni, sed scelesti hominis est. IIX. 24. a 443. Fœderum formulæ cur cautè conscribendæ? XVII. 20. e pag. 1073.

Fœmina.

In quibus negotiis fœminæ sint deterioris conditionis præ masculis III. 2. b 97. seq. In quibus verò melioris conditionis 2. g ibid. Mulier est homo. 2. a 98. Fœmina familiæ suæ finis, alterius caput dicitur. 25. a 111. Pro aliis postulare prohibetur, non tamen in sua ipsius causa. VII. 14. 361. Prohibitionis ratio & origo 14. b ibid. Fœmina procuratrix esse nequit. 30. & b 388. Fœminæ, si cauponam exercent, tenentur jure communi actione de recepto. VIII. 110. g 509. Fœminæ absque curatore in quibus agere possint. IX. 7. a 504. Fœmina jus originis amittens domicilium meriti necessariò sequitur 18. 540. Fœmina an ad curam bonorum absentis, de cujus vita vel morte non constat, tanquam heres ab intestato, possit admitti? X. 66. g 657. Fœminæ qua ratione peculium quasi castrense habere possint? XX. 67. a XII. 1349. Ne fœminæ pro viris suis intercederent, D. Augusti, mox Claudii Edictis erat interdictum XXI. & b 1256. postea pleniſſimè omnibus fœminis subventum est per SCtum Vellejanum. 2. & d ibid. *vide Renunciatio & SCtum Vellejanum.* Fœminæ appellatione omnes fœminini sexus intelliguntur XXI. 4. b 1359. Fœmina mercatrix, eine Kram-Frau. *vid. tit. Mercaturæ.*
Quibus nam fœminis constituatur dos vel non, & à quo constitui debeat vel non. XXX. 3. p. 419. sq. Quænam fœminæ tutrices esse possint vel non. XXXII. 26. p. 529. Olim erant in perpetua tutela, quod hodie mutatum. ibid. 51. b 569. fere omnibus juribus sunt sub curatela. ibid. 94. a An etiam fœminæ illustres. ibid. 94. b p. 615. (3. Feminæ nomine etiam Virgines, mulieres & viduæ comprehenduntur. ibid. b Fœminæ nomine an sexus masculinus comprehendatur. XXXII. 33. b (14. p. 701. (1. Fœminæ jure an injuria à successionibus exclusæ. XXXVIII. 5. 9. p. 1044. 15. a p. 1048.

Fœnus, Fœnerator.

Fœnus illicitum non est interusurium justa mercede pariata, & deductis impensis in contractu antichretico. XIX. 52. i 1274. Fœneratorum Bononiensium nequitia notatur. 53. g iii 1278. Odium fœneratorum causa est SCti Macedoniani XX. 54. g 1333. Sub specie & tegmento cambiorum frequentissim. latet fœnus XXV. 43. d pag. 1755
Quid? unde dicatur XXVII. 42. b p. 115. Generaliter in fœneribus quæ usuræ præstandæ. ibid. 49. p. 123. (2. Qui immodicum fœnus exercere dicantur, & quomodo puniantur. ibid. 54. e z p. 134-137. Quomodo Contractum esse fœneralitium probetur, quando, & in quo talis præsumatur nec ne. ibid. 57. p. 139. a 1-14. Fœnus nauticum quid. 72. p. 166. g An Jure Can. reprobatum. 73. z p. 167. Fœnus nauticum aliud est verum, & aliud quasi nauticum. ibid. a p. 167. sc. terrestre; quid? 74. p. 167. de fœneratorum calliditate. XXVII. 50. 125. seqq.

Source : BIU Cujas

Fœtus.

An jus civile â jure divino secundum, quod fœtus in utero animatus homo est, abeat & sectetur Stoicos? III. 3. b 99. *vid. tit. Partus.*

Fons.

De Fonte, *vid. Interdictum.*

Foramen.

Juris foraminis descriptio. XIII. 18. g 807. Foramen licet non habeat perpetuam servitutis causam, habet tamen continuam possessionis. 35. e 826.

Forensis.

Forensis quis sit & dicatur? II. 12. z 68. & IX. 13. a 535. Quatuor modis forensis tacitè subjicitur jurisdictioni alterius (1. ex contractu vel quasi (2. si litem cuipiam moveat (3. si delinquat (4. si testamentum facit. ibid.

An ignorantiam statutorum aut vectigalium, & quo casu cum effectu pro excusatione sua obtendere possit. XXVIII. 57. a b p. 298. sq. An & quando censum præstare teneatur. L. 90. th. 1267.

Fornicatio.

Quid? XLIX. 25. p. 1000. quæve ejus pœna. Vocabuli Etymologia ejusve origo. De Jure Civ. non est prohibita nec punibilis, hodie tamen quomodo puniatur. g 1001. Ejus varii effectus. p. 1002.

Fortuitus Casus, *v. Casus.*

Forum.

Senatores conveniri poterant in pecuniariis causis Romæ, & in loco originis IV. 5. Quæ ratio ad Consiliarios & officiales Principum hodiernos, Præfectosque applicari potest ibid. & IX. 38. (3. pag. 554. Rei forum actor sequitur IX. 12. & g 534. Ex incompetentia fori nullitas provenit insanabile & irreparabile vitium 12. b ibid. Forum actoris Judæi rei sequuntur 12. d 535. Reus forum habet vel ex jure communi vel privilegio: ex illo quinque modis 13. 535. Forum & Forus legitur 13. a ibid. Forum sex modis intelligi adducitur ex Brissonio ibid. variæ denunciationes notantur ibid. Fori competentis descriptio ibid. Tria fuisse Romæ fora sive judicia ibid. Imperium Romano-Germanicum sua habet fora & quilibet Principatus fora provincialia. ibid. Imo quælibet Civitas pro ratione jurisdictionis suæ ibid. Forum aliud actionum, aliud passivum. Passivum dividitur in commune & singulare 13. b 535. Ex quibus rationibus quis foro utatur communi 13. g ibid. Forum commune omnibus Imperii subditis, quod olim & hodiè sit? 15. 536. seq. Quod in Ecclesiasticis obtinet 16. 538. Jus declinandi forum differt â jure revocandi domum 15. d 538. Studiosus qui studiorum causa in aliqua civitate moratur, non potest de contractibus alibi initis, nec de delicto alibi commisso in loco studii conveniri, sed si conveniatur domum revocandi jus habet 15. 545. & 38. 554. Servus ob causam status ubi possit conveniri? 30. 548. Ut & vagabundus? 37. & g d 553. seq. Clerici ibid. Assessores Cameræ Nobiles & inhabitantes ædes privilegiatas 38. 554. seq. Ut quis ubique locorum conveniri possit, ratione contractus, cautela in Instrumento est inserenda: Ubicunque locorum fuerit inventus 42. a 560. Quando in foro contractus convenire non liceat 44. 561. Omnes tutores heredesque eorum qui administrarunt tutelam, coram eodem judice omnium superiori, conveniuntur XV. 46. b 1. 934. Domini familia ejus foro & privilegio fruitur IX. 30. 549. Forum quomodo mutetur & probetur? 32. 550. Lite in foro domicilii cœpta ob securam translationem domicilii non perimitur 34. a III. 551. Forum domicilii est generale, ideo licet actori, an in hoc vel rei sitæ reum velit convenire; excipiuntur tamen casus 35. 551. & 52. 566. Uno electo foro, actori non licet variare, propter præventionem 35. & e ibid. Forum domicilii concurrit cum foro (1. loci initi contractus (2. rei sitæ (3. loco commissi delicti 35. a 551. In realibus locus rei sitæ principale forum est 35. b 551. Hoc forum generale non transit ad heredes 36. 553. Quandocunque de rei foro non constat, dicterium valet, ubi de invenio, ibi te judico 37. b 554. Forum contractus quotuplex 40. & b 556. Competentia fori ratione contractus descriptio, ut & distinctio à foro domicilii 40. a 556. Num si non ad implendum contractum sed ad ejus rescissionem agatur, an contrahens in loco quoquè contractus forum sortiatur 40. g 557. Si inter absentes per literas contrahatur, forum contractus intelligitur, ubi literæ acceptatæ 40. & a 556. seqq. Quid, si contractus uno in loco sit initus, & alibi confirmatus, quis dicatur locus contractus 40. z 558. Reus si alius, quàm ubi contractum est, locus implemento obligationis destinatus, in illo convenitur, quod etiam obtinet in constituto? 41. & a 558. Non refert de jure civili, an in isto loco contractus, reperiatur reus nec ne, quod tamen secus est de jure canonico & moribus hodiernis 42. & a pag. 559. In foro contractus si bona alicujus absentis sint, tunc arresto uti licet 42. & g 559. seq. Quod & procedit in Incolis privilegium de non evocando habentibus, ut scilicet in foro contractus conveniantur 42. & d 559. seq. Forum contractus in quibus amplius habeat locum, & quando non 43. 44. 561. Forum ratione delicti quale reus accipiat? 45. & a 563. Ob privata delicta reus in loco delicti, nisi ibi deprehendatur, non potest conveniri 45. & g 563. Forum delicti in confinibus commissi est utriusque Domini territorii, secus est, si in via publica delictum perpetratum; tunc enim coërcitio ad superiorem Regalia habentem spectat 46. & a 564. Fori ratione delicti concursus cum aliis 47. & a 564. Forum ratione rei sitæ quodnam? 49. 565. Hoc forum rei sitæ in omnibus interdictis obtinet 50. 566. Quid hodiè usu observetur in talibus 50. b ibid. Etiam in actionibus in rem, ut & mixtis, imo & in rem scriptis 51. ibid. Cum foro rei sitæ concurrit etiam forum domicilii 52. 566. Hoc forum tam ad mobilia quàm immobilia spectat; non attenta restitutione aliqua ad res mobiles eo loci permansuras 53. & a b e 567. Forum ratione continentiæ causarum

Source : BIU Cujas

sarum vel ratione conditionis personarum 57. seqq. 571. seqq. Fori privilegiati descriptio 57. 571. Privilegium miserabilibus personis â Constantino Imp. datum 59. 574. De foro Imperatoris, Regis Romanorum & Vicariorum imperii competentia 59. m in fin. 582. An privilegiatus contra æquè privilegiatum privilegio fori utatur? 60. & a 582. seq. Forum in quo actio ex contractu cambii descendens institui potest, est vel domicilium debitoris vel contractus celebrati XXV. 45. g III. 1762.

Denunciatione facta, quodnam forum sit liti competens. XXVII. 29. a p. 104. Sed finita in denunciatione re, qualenam forum pro Evictionis causa sequendum erit? ibid. 32. p. 108.

Fossa.

Quid? XLV. 96. p. 345. a

Frater.

Fratres, qui ejusdem potestati subjecti, quatenus sibi invicem obligentur? VI. 42. 311. seq. Duorum fratrum vel sororii filii vocantur fratres cum additamento illi patrueles, fratres consobrini VII. 28. i 386. Fratres extra cognitionem, sunt fratres gente, religione, conventione, Dutzbrüder/geschwohrne Brüder ꝛc. ibid. Fratris votum fratri prodest VII. 43. æ 404. Fratribus bona sua relinquere jure naturæ nemo tenetur, licet jure civili ipsis necessario aliquid sit relinquendum turpibus personis in testamento institutis X. 9. & a 609. Fratrum quoque gratia rara 9. a ibid. Frater contra claritatem fraternam peccat, si frater pauper est, & hæres extraneus in re lauta sit constitutus 9. b ibid. Et notetur legitima 10. & seqq. 610. seqq. Fratrum legitima statuto deminui & in totum tolli potest 10. z 611. Fratres & sorores legitimi agnationis jure gaudent 11. X. 614. Fratribus & sororibus germanis & consanguineis de jure competit legitima 11. l. ibid. *vide Legitima.* An frater in testamento, quo turpis persona fuit instituta, præteritus etiam infamia vel levi macula laborans querelam instituere possit? 18. & z 618. & 620. Duo fratres habentes feudum commune, in quo extinctæ lineæ Ecclesia succedit: facta inter fratres divisione & renunciatione possidenti omni jure, quo alter habebat vel habiturus sit: si aperiatur, an Ecclesia, an vero renunciatus frater vel ejus liberi succedant XV. 21. b III. pag. 921.

An & quatenus testes inter se esse possint vel non. XXVIII. 39. p. 261. Inviti non coguntur, sponte sese offerentes suspecti redduntur ibid. 41. p. 866. d (2. 3. An & quibus casibus Fratres sorores dotare teneantur vel non. XXX. 3. l. m p. 423. ubi in specie de Fratre Clerico. ibid. 3. & primogenito. p. 424. 15. sq. An Frater fratrem vel sororem alere teneatur. XXX. 78. d 498. An hoc expendendum ad Fratrum filios. ibid. e an fratres pupilli fratris Creditores & Debitores, Tutores esse possint. XXXI. 31. z 541. (15. de Fratrum Tutela *vid. Fiduciaria tutela.*

Fratres exhæredari vel præteriri, neque nisi unico casu contra agere possunt. XXXII. 25. g p. 687. 26. g (3. p. 689. Si frater instituerit turpem personam sub clausula codicillari, an per eam excludatur confratrum querela inofficiosi. XXXIV. 55. th. p. 848. Quomodo fratres vel eorum liberi concurrentes cum ascendentibus succedant. vid. XXXVIII. 29. & not. p. 1069. 39. a b g 1070. *v.* Geschwistrigte.

Fraternitas.

Unde probetur? III. 27. b 112.

Fraus.

Fraus in torquendo jure committitur II. 52. a 96. Propter frequentes fraudes & cum furibus coitiones Lex suspectos habet caupones, nautas & stabularios VIII. 106. z 506. In fraudem alterius facit, quod in ejus utilitatem & commodum facere debet XV. 47. b 955. Fraudes insignes fiunt SCti Vellejani beneficio XXI. 10. b 1. 1366. Fraudis interpretatio in jure civili non ex eventu, sed ex consilio seu proposito mentis declaratur XXII. 8. m 1435. Fraus & simulatio cum clam fiat in dubio non præsumitur, sed probari debet XXIII. 62. c 1. 1574. Ex pluribus & insolitis cautelis ut plurimum suspicio fraudis oriri solet. ibid.

Quando committatur, quomodo probetur. LIV. 74. g p. 294. Quando in manumissionibus commissa dicatur. XL. 54. p. 79. a

Frey-Häuser.

Non Magistratui ejus loci, quô sitæ, sed Principi sunt subjecta IX. 38. (4. 554. Inhabitantes illas ædes exemti sunt â foro domicilii 38. & g 554. seq. & 53. b 567.

Frohn-Dienste / Operæ Rusticorum.

Varii sunt generis III. 24. pag. 109. Jus exigendarum operarum ex consuetudine singulorum locorum dependet 24. ab ibid. Vocis derivatio 24. b ibid. Eorum distinctio 24. g ibid. Distinctio in ordinarias & extraordinarias 24. d & e ibid. An operæ â domino alteri cedi & locari possint? ibid. Si dominus, cui operæ debentur, moriatur, relictis pluribus liberis vel heredibus, an tum singulis sint præstandæ? ibid. Num cogi possint subditi ad præstanda servitia ad novi ædificii, ubi hactenus nullum fuit, exstructionem? ibid. Num subditi vecturas & servitia ad ædificationem habitationum tantum, an etiam ad pertinentes villas aliaque ædificia præstare teneantur? ib. Quid in exigendis servitiis observandum 24. z 110. Quid quoad tempus observandum? 24. æ 110. In casu necessitatis diebus festis seu dominicis subditus tabellarii munus obire cogitur. ibid. Si subditus mandato domini operas in loco dissito, ad quem tum eundo, tum redeundo unus vel alter dies insumendus est, præstare jubeatur, utrum hi dies itineri insumti computari ac rusticis prodesse debeant? ibid. Custodia castrorum contra incendiarios vel hostes, ad alias custodias in agris non est extendendum 24. th. 120.

Neque

Neque ruſtici cogi poſſunt, ut gallinas, anſeres, ova, aliaque edulia Dominis offerant, priuſquam ad forum publicum attulerint? ibid. Plura *vid. in tit. 1. lib. 36. de operis libertorum.* Operæ Ruſticorum, Frohn und andere Dienſte/ ex jurisdictione territoriali vel conventione præſtantur dominis VI. 44. a 313.

Fructus.

Propter fructuum incertum proventum majus in uſurarum vicem in fructibus perceptum emolumentum admittitur I. 26. b 24. Fructus ex partibus metallicis vel montanis percepti rebus mobilibus accenſentur III. 82. g pag. 148. Sic fructus pendentes & nondum â ſolo ſeparati pars fundi cenſentur, & pro immobilibus habeutur; & in venditione fundi ad emtorem tranſeunt 82. a 149. & XI. 18. a 686. ſeq. & XXIII. 103. b 1640. Fructus, qui in prædio ruſtico locato naſcuntur, tacitè ſunt pignorati VI. 34. 299. Fructus quos reſtituere teneat tam bonæ quàm malæ fidei poſſeſſor? *vid. Poſſeſſor.* Fructuum conſumtorum aut venditorum uſuræ poſt hereditatem petitam non debentur X. 58. 650. Qui fructus colligit, etiam functionum gravamen ſubeat? XI. 68. d 723. Fructus finitâ Emphyteuſi ad emphyteutam pertinent 74. 733. Fructus pendentes, maturi, percepti & conſumti â tempore, quo in commiſſum incidit emphyteuſis, vel alienatio facta eſt, committuntur 74. b 734. Fructus quos uſufructuarius percipiat. *vid. Uſufructuarius.* Fructuum nomine & commodorum generaliſſimè indigitantur, qui ex re ejusdemvè occaſione obtingere poſſunt XII. 15. g 750. Fructus naturales & induſtriales, qui etiam artificiales vocantur, qui? 15. e z 750. & XXIII. 102. g 1639. Fructus naturales percepti dicuntur, qui â ſolo ſeparati, licet ſint jacentes & demeſſi tantum, nec in horreum reconditi XII. 18. b 754. An fructus extantes & pendentes poſt mortem uſufructuarii inter ejus heredes & proprietarium dividendæ? 18. 755. Fructus quinam peti poſſunt in ſervitute prædiali? XIII. 47. b 837. In judicio finium regundorum etiam fructus veniunt, circa quos tamen diſtinguendum XIV. 58. 900. Fructus extantes vindicat dominus, conſumtos verò condicit XIIX. 47. z 1192. Quamdiu fructus tenentur terra, condictio furtiva competit domino, non colono 51. d 1198. Frugum morbi ad caſum referuntur XIX. 32. & z æ 1192. Inter frugum calamitates mures recenſentur 32. l 1253. Fructus rei pignori datæ creditor non lucratur, ſed ſorti imputat 48. g 1267. & 52. æ 1274. Ex fructibus ſeu reditibus quantum viginti annis percipi poteſt ſecundum Dd. juſtum prædii pretium probatur XXIII. 19. d V. 1515. Si ſuper ſola ſpe de fructibus naſcituris contractum ſit, idem quod in venditione aleæ obtinet II. Si quis nudam fructuum perceptionem emerit & venditor læſionem ultra dimidium allegare vellet, non eſt audiendus. III. Si fructus nati fuerint, quamvis tenues, emtio ſub ſpe facta ſubſiſtit, & precium debetur 26. th. 1530. Fructus reſpiciunt collectarum onus 45. k 11. pag. 1555. Fructus pendentes tempore oblationis pretii inter retrahentem & emtorem pro rata anni poſtremi ſunt dividendi. II. Retrahens lucrum & damnum conſequitur 63. l 1578. Læſus emtor tenetur fructus reſtituere agenti venditori, niſi malit uſuras pretii exigere 87. & th. Ubi affirmativam ſtatuentes recenſentur 1618. ſeq. Fructus poſt litem conteſtatam percepti ſunt reſtituendi. II. In venditione ex dolo pro nulla declarata, reſtituendi ſunt fructus. III. Si agatur de plena in integrum reſtitutione minoris, reſtituendi ſunt. IV. Emtor non prius reſtituere tenetur, quàm ſi ſumtus neceſſarios & meliramenta refundantur. V. Lædens, ſi precii ſupplementum eligat, ſolvere illud tenetur venditori 87. i pag. 1619. ſeq. Fructus civiles ratione uſus rei obveniunt & in commodum rei venditæ cedunt 102. & d ez 1639. Tempus contractus quoad fructus conſiderandum eſt, non ſolutionis. II. Fructus pendentes tempore contractus ad emtorem pertinent. III. Neque aliud dicendum, etiamſi venditor ante rei traditionem fructus illos perciperet. IV. Fructus poſt contractum apud venditorem nati & ab ipſo percepti reſtituendi ſunt 103. b 1640. Periculum fructuum perceptorum ad conductorem pertinet 17. & V. 1701. ſeqq. Num idem dicendum de fructibus, qui in horreis reconditi, ſed frumento nondum ſpecies excuſſo & granariis illato 17. V. 1. 703.

Unde XXVII. 62. p. 154. a Quomodo ſumantur. ibid. b Differunt ab uſuris. ibid. 155. Quid ſint g 155. Eorum cauſa efficiens. ibid. Eorum diviſio. ibid.

Frühling/ Frühauff.

Liberi præcoces, Frühling/ Frühauff/ qui dicantur VII. 20. z 370. An iis lævis notæ macula adhæreat? ibid.

Frumentum.

Frumenta & ſata ad ſuſtentationem hominum parata â feris devaſtari nefas eſt XIV. 2. b 853. Frumentum depaſtum in herba, quodnam tempus dati damni in æſtimatione attendendum eſt? 3. th. 855. Frumenti, vini & aliarum rerum pretia per civitates regionesque varia ſunt? XXIII. 19. d VII. 1516. Si frumenta, quæ in herbis erant, die Saat/ vendita ſint, periculum ſpectat ad emtorem, niſi aliter conventum XXIII. 26. & th. 1528. ſeqq. Frumentum in herba vel ariſtis emi vendi prohibitum eſt; ubi rationes prohibitionis redduntur 27. k & l 1536.

Fugitivus.

Fuga ſuſpectus quis præſumatur V. 12. d 235. Fugæ ſuſpectum eximens tenetur, ac ſi pro eo fidejuſſiſſet 17. b 241. De fuga ſuſpectus ad juratoriam cautionem ſe offerens, non eſt admittendus, ſed arreſto vel carcere conſtringendus 24. V. 246. Quomodo puniantur, qui fugitivos ſervos celant? XV. 51. 939. Quomodo puniatur Magiſtratus, ſi literis acceptis inquirentes non adjuvent? 51. a ibid. Famulum vel hominem proprium filium vel ſubditum ob ſervitium fugientem recipiens non poteſt conveniri 51. b 939. Qualis hodiernus uſus 52. 939. Fugitivi prohibentur recipi. II. Nulla eorum eſt

Source : BIU Cujas

est usucapio. III. Pœna fugientium quæ. IV. Famuli nostri temporis fugientes conduci prohibentur. V. Si deprehenduntur, coguntur servire integrum tempus. VI. Si nullo modo reduci possunt, salarium & mercedem amittunt. VII. Dominis ad interesse & damna tenentur. VIII. Famuli ancillæ que aufugientes in carceres publicos conjici possunt. IX. Privari possunt vestibus, quas dominus servis comparavit eô anno utendas. X. Dimissionem petenti, & propter denegationem clam aufugienti, nihil objici potest. XI. An famulus clam aufugiens ex ædibus, ubi furtum commissum, se de furto suspectum reddat 53. a 939. Fugitivus primus in acie capite puniendus? XIX. 22. b 1243. Fuga casibus fortuitis annumeratur, si fugit servus, qui non solet custodiri. II. A contrario sensu, fugam non esse casum. III. Fuga & furtum sunt vitia servilia 32. & m 1250. seqq.

Quis dicendus XXVII. 5. pag. 72. e

Fundus.

Si ex fundo per inundationem fiat palus vel stagnum, tollitur ususfructus XII. 35. a 768. Fundus idem ac prædium significat, & alius servus, aliua liber XIII. 4. b 797. Quis optimus maximus dicatur? ibid. & XXIII. 24. th. 1526. Dominus fundi servientis, nihilominus & ipse in eo fundo sua potest una cum illo, cui concessit hanc servitutem, pascere pecora: modo sufficiens sit pastura: & aliter conventum haud fuerit XIII. 26. & æ pag. 813. Per fundum alterius ire non licet, nisi habeat servitutem itineris: Limitatur 30. g 820. Frustra servitutem petitis, ad quem fundus non pertinet 44. 834. Præsumtio est pro quolibet fundo, quod sit â servitute liber 44. b 835. Duo possidentes fundum, unus duas, alter tertiam partem, quomodo divisio vel venditio facienda? XXIII. 7. b 1501. Fundo vendito quæ veniant? 14. b 1509. Fundus in solutum datus subjacet retractui 49. z 1559. An fundum â patre venditum retrahere queat filius exheredatus? 56. & th. 1566. seq.

Funus.

Sumtuum in funus alicujus erogatorum repetitioni, ut locus sit, modus scilicet, defectus & excessus in illis observatur VII. 52. e 411. Funeris impensæ quando maritus repetere possit 54. g 412. Qui funus non duxit, & â testatore, ut ducat, pecuniam accepit, de dolo conveniri potest VIII. 39. b 452. & XV. 74. b 958. Obligatus ad factum liberat se præstando interesse, quod in funeris cura non procedit II. Cui cura funeris legatum relictum acceptare, nec impensis imputare, sed eas peculiariter repetere potest 74. b 958. seq. Funeris detentio & arrestatio 85. 969. *vid. Arrestum.* Quibus pœnis sistentes afficiendi 83. b 970. Judici Ecclesiastico quomodo permissum. ibid. Funeris cura ad aliquem pertinet, vel (1. propter jussum testatotis, vel (2. successionem in patrimonium defuncti, vel (3. sanguineis vicinitatem & aliam necessitudinem 87. a 976. De impensis funeris judex arbitratur 88. 977. seq. *vid. Impensa.* Et præcedunt impensæ omne creditum 89. & a 982. *vid. Æger.* Si nemo funerat Prætor sumtus ad funus decernat 90. 983. Ad sumtus pietatis faciendos Administratores Ecclesiarum & piarum domuum devincti sunt 90. b 983. De translatione funeris per alterius territorium, *vid. Defunctus.*

Furiosus.

Furiosus cur in jus vocari nequeat V. 5. æ 226. Furiosus ob defectum intellectus & voluntatis nullum negotium contrahere potest, dilucida verò habens intervalla, tempore intermissionis rectè paciscitur VI. 37. 306. Obligatur etiam, si obligatio ex ipsa re, ubi scil. consensu adeò opus non est, venit. ibid. Reversus ad sanam mentem non necesse habet facultatem contrahendi à Magisttatu impetrare, sed impetitam pro arbitrio exercere incipit 37. b 306. Ampliatur variè. ibid. Donatio â furioso facta an valeat vel non? Limitatur. ibid. An activam obligationem furiosus sibi per donationem ab alio factam acquirat? ibid. Furor ejus, qui negotium pro alio sanæ mentis adhuc gessit, ratihabitionem domini non impedit 37. d 307. Furiosus in quasi-contractibus, ubi ex re obligatio nascitur, obligatur 37. 306. Furioso ex negotiorum suorum gestione ab altero facta, activè & passivè obligatio nascitur. ibid. In quantum teneatur eidem, non ita liquet. ibid. Quid si ipse alterius negotia gesserit? ibid. Ex quasi contractibus furiosus non aliter obligatur, quàm quatenus ex rerum per traditionem acceptarum consummatione locupletior factus est. ibid. Furiosis melancholici comparantur. *vid. Melancholicus* Ut & amor venereus *vid. Amor.* Furiosus legitimus non est ad judicium suscipiendum, ne quidem tutore tutore IX. 7. 524. Non potest dari judex 10. 528. Si furor judicem, qui ab initio cum daretur, sanæ mentis esset; postmodum obruat, is per hoc infortunium defraudetur judicandi licentia X. g 529. Quale habeat domicilium, & quatenus novum constituat 27. & d 547. Furioso filio quomodo â patre ratione legitimæ prospiciendum X. 11. e II. 614. Furiosus an ex damno injuria dato obligetur XIV. 21. a 869. In dubio tempore intermissi furoris actus præsumitur gestus, ubi factum furiosi prudenter & more sapientis perfectum est XVII. 15. z I. 1061. Quæ de furioso dicuntur ad dementem seu mente captum extenduntur. ibid. Æquiparatur prodigo, 15. æ ibid. Furiosus an societatem inire possit? XXII. b 1453.

Furiosi actus judicialis nulli, nec obligatorii sunt, unne nec testis esse potest XXVIII. 38. k pag. 251. Nec ad conjugalem conjunctionem idoneus est XXIX. 14. d pag. 320. Donare non possunt XL. 5. p. 49. a Neque acquirere Dominium XLI. 3. pag. 91. g pag. 92. Nec cum curatore. Curator tamen solus ipsi ex æquitate acquirit. ibid. Quod ante furorem possidere cœperunt, usucapere possunt XLIII. 7. p. 171. Plane non committunt delictum XLIIX. 10. p. 731. a Non possunt puniri, quando ad sanam mentem redeunt. ibid. Punitur, si constet eum dilucita habere intervalla. ibid. p. 732. Furor probandus. ibid. A Magistratu vel proximis agnatis est alendus. ibid.

Source : BIU Cujas

Furtum, Fur.

Furti adæquatio cum delicto quomodo instituenda I. 29. a 26. Furtilæsio & correctio notatur 33. a 28. Bona furto aut vi ablata apud furem deprehensa Magistratus irrationabili consuetudine sibi retinet II. 20. d (1. 72. Furti vitio bona mobilia subjacent III. 81. a XI. 147. Furti damnatus sit infamis VII. 18. g 367. Committitur in re minima VIII. 5. æ 423. Qui furem metu mortis occidit, non tenetur L. Aquilia 12. e 431. Quæ circa furtum in caupona commissum observanda VIII. 111. d e z 510. seq. Fur semper & quovis tempore casu fortuito contingente ad æstimationem ac interesse solvendum est obstrictus, quia semper est in mora 60. & g 652. seq. Fur differt â malæ fidei possessore XI. 30. d 695. Cujus consilio furtum factum furti tenetur XV. 50. z II. 938. Num furti se suspectum faciat famulus discedens insalutato domino, in cujus æde furtum commissum est? 52. a XI. 942. Furem non indicare licitum quidem est, non tamen licitum est, furis celandi causa pecuniam accipere XIIX. 21. 1163. An is, qui novit furem, eumque non indicat, hoc impunè ferat, an potius furti teneatur 21. m 1164. Ex furto datur tum actio pœnalis, nimirum actio furti, tum rei persecutoriæ condictio scil. furtiva 50. & a b 1193. seq. Fure ultimô supplicio punitô tamen heredes in solidum conveniri possunt condictione furtiva, secus jure Saxonico 54. z II. 1199. Si plures fuerint fures contra singulos in solidum datur condictio 53. 1198. Beneficium divisionis inter eos non habet locum. II. Solutione unius cæteri liberantur. III. Si unus solidum solvit contra criminis socios non datur regressus 53. 1200. Furti actione tenetur, cujus ope & consilio factum 55. a II. 1200. Furtum & fuga servilia vitia XIX. 34. m III. 1254. Furtum marito ab uxore factum refertur ad casum fortuitum, ut & eorum, quorum servitio per tempus usi sumus 32. r 1255.

Quando Judex in furto inquisitionem instituere prohibeatur? XXX. 69. g pag. 489. Cur actio furti non detur contra Tutores XXXI. 62. g (2. d (2. pag. 590. Quibus casibus detur. ibid. 68. a g Quot actiones contra rem furtivam competant XLVI. 65. 1. pag. 482. Quid XLVIII. 14. th. pag. 759. Except. b g d e pag. 757. sq. Quomodo furtum committatur z Quodnam verum furtum dicendum vel non 15. g th. i An fur est, qui famis necessitate quid subripuit k pag. 761. Detractatio quando vere vel ficte facta censeatur. ibid. b d 762. Circa quas potissimum res furtum committi queat? 17. 763. An etiam hominis liberi b An etiam in re minima g An & quomodo rei propriæ. ibid. d pag. 765. Furtum aliud est manifestum aliud non manifestum 19. a pag. 766. Prius quid. ibid. g Et quis fur manifestus dicendus g th. p. 767.

Actio furti quid sit civiliter considerata a Cui detur b An etiam Conductori. ibid. p pag. 769. b f Emtori (3. Commodatario. (4. depositario. (5. ut & aliis. v. b Contra quem & quam diverso modo g pag. 771. Olim ad pœnam dupli, quadrupli, & quomodo hæ pœnæ computandæ. ibid. d 772. Exempla gentium, qui furtum pro artificio reputarunt & honosarunt, ab aliis tamen Gentibus variè punitum 21. a Quando hodie criminaliter laqueo puniatur b pag. 773. Et cui illa pœna infligenda vel non e pag. 774. Salvis distinctionibus an plura z An unicum o p Et an magnum vel modicum furtum commissum. ibid. th. p. 775. Non exclusa consideratione qualitatis Personæ u ibid. Quid in hac materia juris Juribus Sax. 22. a g d e pag. 778. sq. De furtiva Condictione v h z æ th. pag. 779. *vid. Condictio furtiva.* An pœna laquei furibus dictata jussa sit vel non. vid. pro & contra 23. a b pag. 780-783. Inter quas Personas omnino hæc actio cesset 24. 783 e 9. Inter Patrem & filium actiones. vid. o Maritum & uxorem g pag. 784. Classes 13. Personarum ab ordinaria furti pœna exceptarum 25. pag. 785. An etiam impuberes. ibid. 9. p. 786-788. An Administratores z p. 789. sq. An Tabellarii æ 7. An coadjurantes th. pag. 791. sq. Eorum receptatores k p. 793. An rem furtivam scienter ementes l p ibid. An pœnitentia, si scil. restituerit, excuset furem. ibid. m 794. Quomodo fures Piscium. ibid. n p. 794-796. Ferarum pag. 796-800. Spoliatores Cadaverum o p. 800. Cur corpora furum in patibulum suspensa relinquantur 800. sq. Quid si quantitas furti non sit liquida. ibid. p. 801. r Quid si fur laqueo rupto deciderit, an denuo suspendendus. ibid. f pag. 803.

Quatenus exercitores Navis, Caupones &c. teneantur ratione furti â famulis suis commissi. ibid. 34. Causa impulsiva hujus actionis a 811. Ejus definitio. ibid. Quid differat hæc ab actione de recepto. ibid. a Quando tenetur caupo 35. 812. Quid si servus furtum commiserit 36. a b 813-815. An ut olim etiam hodie ad duplum competat. ibid. e z

Si cujusdam Domini familia (sive servi) eo ignorante furtum penes alium fecerit, vel dedere saltem noxios vel præstando, quod in Condictione furtiva ab uno libero facta petitur, liberabitur 38. p. 816. Ubi causa impulsiva cur hoc ita institutum. An furto unius rei à pluribus facto pro uno vel pluribus furtis habendum æ 817. Sed quid, si sciverit furtum Dominus 39. 818. a b Ad quos alios casus hæc actio extendatur vel non. Quid sit, ut & alia notabilia de ea v. 40. a 819.

Furtum quotuplici modo periculosum dicatur XLIIX. 107. a 924.

Furtivus.

Si donationis titulo rem furtivam quis habuerit, eamque vendiderit precium domino reddere obstringitur XI. 13. 679. Pro re furtiva non est habendum, quod ab hostibus emitur vel acquiritur, neque restituendum 37. e I. 700. Si pecus furto ablatum sit, & quis id bona fide emerit, dominus tenetur de expensis alimentorum ibid. Res furtiva potest vendi, modò venditor sciverit XXIII. 26. 1528. & o 1531.

Fustigatio.

JCtus fustium non infamat sed causa VII. 21. d 372. Ejus pœna in aliam absque præscitu Principis mutari non potest XLIX. 90. p. 1130. g

Source : BIU Cujas

G.

Gabella.

UBi Gabella, ibi pro rebus transportandis aliquid solvitur II. 12. z 68. Forensis si juratò asserere queat, se ignorasse gabellam ibi constitutam, bona ipsius non cadunt in commissum. ibid. Exemtio à Gabellis solvendis fit per Privilegium personale alicui personæ singulariter concessum 29. a 78. Caupo gabellam, quæ potulentorum nomine exigitur omni fraude posthabita sponte offerat VIII. 106. e XVII. 506. Pro exactione Gabellarum in jure quales actiones competant XIII. 53. z 842. Gabellarum solutione probantur fines XIV. 55. m IX. 895.

Geburts-Brieff/ *vide Testimonium.*

Gedancken.

Gedancken sind Zoll frey/ quomodo sit accipiendum I. 42. g 32. XLVIII. 4. 96. 719. sq.

Gens, Gentilitius.

Gentes natura sua vivunt legibus; quæ singulis ratione suæ conditionis insunt I. 48. a 34. Gentium appellatione homines intelliguntur, qui in corpora civilia concesserunt 54. b 38. Possunt considerari (1. pro omnibus quotquot toto orbis ambitu, cognito & incognito, continentur (2. vel in quantum ex omnibus cognitio datur (3. quæ inter reliquos sunt moriatores. ib. Gentes moratiores quales? ib. Gentium consensus, unde cognoscitur esse aliquid juris naturalis. ib. Nulla gens tam barbara præsumitur, quæ liberis suis nolit acquiri, nisi omnino degeneret ab hominis natura X. 7. b p. 608. Gentes moratiores nunquam probarent consuetudinem spoliandi naufragos XX. 26. d (1. 1306.

Genus.

Genus per diversas species potest declarari II. 21. g 74. JCtis est genus quod Philosophis species, & species Philosophis individuum III. 69. a 132. & 87. a 151. & XVI. 26. a 1015. Genus quid? III. 87. a 151. In jure generi per speciem non derogatur IX. 59. b 575. Idem genus in mutuo reddi debet XVI. 24. 1014. Genus perire non potest 16. e 1015. & XXIII. 98. a 1632. Nomine generis appellatur res nomine proprio carens XVI. 38. b 1025. Res non potest dividi in genus & species, sed res in genere accepta dividitur in suas species XIIX. 51. g 1196. In genere rectè fit compensatio ejusdem qualitatis & bonitatis XXI. 17. & g 1383. Si rem certi generis quis vendiderit, & nullum ejusdem individuum determinaverit, periculum ad venditorem spectat XXIII. 98. b 1632. Si genus aut quantitas promissa vel legata sit, licet quædam de genere perierint, obligatio tamen durat ib. Falsa denominatio non mutat genus XXV. 9. b 1725.

Geometrica Proportio.

Geometricam proportionem justitia distributiva observat, I. 19. a & 20. p. 20. & 28. a 24. Ejus ex Aristotele duplex descriptio 21. p. 21. Proportio geometrica suos numeros disponit, ut quoties primus in secundo, toties etiam tertius in quarto; quod exemplo demonstratur 21. b 21. Proportio geometrica consistit in æqualitate quantitatis 26. 23. Juxta proportionem geometricam in societate lucrum aut damnum inter socios dividitur 27. 24. & XXII. 30. e 1466. & XXV. 43. d (7. 1755. Contrarium probatur exemplo a ibid. Proportio geometrica observatur in L. Rhodia de jactu in concursu creditorum, in hereditatis divisione, in detractione L. Falcidia 27. in f. 24. Qui proportionem geometricam solum ad dignitatem personarum respicere volunt, hoc negant 27. b g 25. In permutationibus rerum æquatio fit proportione geometrica retributio Arithmetica 28. a 25. Geometricæ proportionis regulæ observantur inspectione pascuorum quantitate & qualitate secundùm incolarum numerum & conditionem XIII. 26. z 814. Geometrica proportio in jactu mercium observatur quoad damnum resarciendum XX. 19. 1296. Distribuuntur in merces peculiares secundùm proportionem hanc 46. & g 823.

Gerada.

Ad geradam non pertinent Lecti in diversorio ad hospites receptandos, licet aliàs lecti ad geradam referri soleant VIII. iii k V. 512. Gerada, quam filia Nobilis seu plebeja, defuncta matre ab intestato ex bonis mobilibus à patre superstite, ex speciali Juris Saxonici dispositione accipit, imputatur in legitimam X. 35. e 11. 637. Ampliatur in matre. ibid. Donatio geradæ ne quidem jurato facta jure Saxonico valet 17. 25. b (2. 1077

Gerada quasi **Gerähte**/ alias Utensilium nomine exprimitur XXX. 31. b pag. 453. Quid sit. ibid. Quas res comprehendat. ibid. b. Gerada ab uxore donare nequit. ibid. XL. 6. c. Valet donatio ista Geradæ in alium facta, si legitimis constet solennitatibus. ibid. Nec hæredes uxoris tenentur donationem Geradæ juramento firmatam servare. ibid. d p. 454. Eorum requisita. vid. ibid.

Gerada quid XXXVIII. 25. æ pag. 1061. Cuinam relinquenda vel non. ibid. th. An etiam filiis si sint Clerici. ibid. i. An ad uxorem, si moriatur vir? ibid. k Ubi etiam aliis Gerada tribuitur pag. 1062. Quænam res ad Geradam spectet, ibid. m 1062-1064. An à Gerada æs alienum solvendum, vel aliud onus eidem imponi possit. ibid. n pag. 1064. Quando Gerada ad proximum Cognatum pertineat. ibid. 38. b g p. 1078.

Geradam, an fœmina eam donatione inter vivos in alium transferre possit XL. 6. p. 50. æ p. 51.

Geschwistrigt.

An matrimonium inter se inire possint XXIX. 32. p. 367. Quotuplices b 9. Quid de adoptivis vel de unione prolium junctis d ibid. 33. a Casus Privignorum 52. (2. 387. k m. De Consobrinorum nuptiis an licitæ. ib. passim. Quomodo sibi invicem succedant, & an jus repræsentationis inter illos locum habeat XXVIII. 33 sq. 1072. Quomodo eorum liberi succedant 34. b p. 1074.

Source : BIU Cujas

quid ſi unilaterales, eorumque Liberi concurrant. 35. b 1076.

Das Geſpilde. *vid. in voce Congrui Jus.*

Gladiatorii ludi.

A quo inſtituti? XV. 53. g III. 941. Per l. un. C. de gladiat. ſunt ſublati, ibid.

Gladius.

Gladius quid? IV. 73. g 207. latè ſumitur pro omni inſtrumento ad occidendum & lædendum apto. ibid. Gladii poteſtas. 73. g pag. 207. quomodo metonymicè & metaphoricè. ibid. Significatio civilis juridica duplex. ibid. Qui furioſo gladium porrexit, quô damnum dedit, tenetur L. Aquilia XIV. 20. e 868.

Glans.

Jus glandis legendæ, lignationi affine eſt. XIII. 29. e 818. Inter ſervitutes & commoda foreſtalia referri ſolet. ibid. Glandis nomine omnes fructus contineri. ibid. Paſtura in ſylvis tempore glandium legendarum ceſſat â Feſto St. Michaelis uſque ad diem St. Andreæ, 30. a III 3. 820. Glandes ex meo arbore in alterius fundum cadentes, cujus fiant? XIV. 3. z 854.

Glebæ addicti, *vide Homines proprii.*

Gloſſa.

Gloſſa Legis in omnibus pro Evangelico accipienda non eſt XIV. 57. V. IV. 899. Controverſiæ gloſſatorum notantur. XVII. 72. d 1134. Gloſſa contra clariſſimum juris textum nihil valet. 65. d 1347.

Glücks-Topff. *vide Olla fortunæ.*
Gottes Acker. *vide Cœmeteria.*

Gradus.

Graduum prohibitio in matrimonio contrahendo Nomotheſia divina publicavit. I 58. b 41. Magiſtratus prohibitionem iſtam ad remotiores gradus extenderunt. ib.

Qui de gradibus ſcripſerunt, & in quibus cauſis eorum doctrina occurrat. XXXVII. 78. a 1037.

Graduum Computatio *v. Computatio.*

Græcorum.

Et Romanorum ſolennitates ante-nuptiales. XXIX. 26. a p. 346. ſq.

Gratiæ Jus. *v. Jus Gratiæ.*

Gratificatio, *vid. Caſus.*

Gravamen.

Functionum gravamen ſubit, qui fructus colligit XI. 68. d 723.

Grex.

Grex tanquam univerſitas corporum vindicari poteſt XI. 15. 685. Gregis uſufructu legato, quæ emolumenta percipiat uſufructuarius? XII. 15. e 1. 751. Bipedes etiam gregatim paſcuntur. XIV. 3. b 11. 854. Animalia, quæ gregatim paſcuntur, pecudum nomine veniunt. 9. b 861. Non eſt objectum mutui XVI. 14. & æ 1000. ſeq. Totus grex pignorari poteſt, & quomodo traditio fiat. XIX. 45. e 1264. Gregis venditio per averſionem quæ? XXIII. 11. e 1504. Caprarum gregis conductio XXIV. a 1665.

Quid? quot capita faciant gregem? XXVII. 7. b 75. vel augeri vel minui poteſt. XXXV. 20. g p. 875.

Guaranda.

Jura Saxonico actor tenetur guarandam præſtare. V. 32. in f. 253. Cautionis præſtatio pro reconventione & expenſis favorabilior eſt guaranda 32. b ib. Guaranda, jure civili incognita, Saxonico introducta. 32. g ibid. Ejus deſcriptio. ib. Utrum Princeps, ſi agat, â guarandæ præſtatione ſit immunis. ibid. Non præſtatur ab actore, niſi reus petierit, qui eam remittere poteſt. ibid. 254. Præſtatur ante litem conteſtatam. ibid. Quomodo reus in ſecundo termino opponere omiſſam exceptionem guarandæ poſſit ibid. Petitam guarandam actor præcisè præſtare tenetur, aliàs incidit in pœnam, & reus non tenetur ad libellum reſpondere. ibid. Num judex præſtationem guarandæ actori ex officio poſſit imponere? ibid. Quomodo & in quibus cauſis civilibus præſtetur. ib. Quomodo in criminalibus ibid. In cauſis ſummariis non requiritur præſtanda. Num fidejuſſores vel pignora Guarandæ accedere debeant. ib. Effectus præſtitæ guarandæ ſunt varii. 32. g 254. ſeq. Guarandæ præſtatio non requirit mandatum ſpeciale. VII. 34. k 393.

Guarandigiatum.

Unde dicatur, quidve denotet. XXVIII. 22. b 7. p. 199.

H

Habitatio, Habitator.

HAbitatio ſola non conſtituit domicilium. IX. 21. & b 542. An ſola translata habitatio mutet domicilium? 32. 549. ſeq. Quid obtineat, ſi de animo mutandi domicilium quidem conſtet, ſed habitatio nondum ſit alibi inſtituta 33. 550. Sola habitatio parochianum non facit 39. 555. Habitationis, quæ eſt ſpecies ſervitutum perſonalium, deſcriptio XII. 69. & b 783. Conſtituitur vel â homine immediatè, aut judicis officio, vel à lege, & acquiritur longo tempore. 60. g 1. 783. Conſtituitur â Domino. III. Si uſus conſtitutus ſit ei, qui parvam habet familiam, aucta ea non extinguitur IV. Si certæ familiæ albergaria conſtituta, aucta familia, doti non debetur. V. Si habitatio ad tempus certum fuerit legata, mortuo ante diem adventus ad ſecundum poſſeſſorem, & non ad primi heredem devolvitur VI. Habitatio acquiri poteſt Reipublicæ VII. Utiquis ſine domicilio eſſe poteſt, ita quoque ſine habitatione. IIX. Quandoque domus integra habitationem, quandoque principales ædium partes, quandoque pluribus cœnaculum relinqui poſſunt. IX. Si cameræ habitatio alicui relinquatur, muſæi cameræ adhærentis habitatio non continetur 60. g 783. Jus conſtitutæ habitationis in quo conſiſtat: ejus differentia ab uſufructu & uſu. 61. 783. Ab uſurario ſecernitur habitator. 61. g 784. Locare & commodaer.

Source : BIU Cujas

dare, non autem donari aut vendi possunt ædes. 60. g I. II. III. ib. Inhabitator ostia & fenestras corruptas restituere tenetur, si integras receperit. VIII. Tueri debet. IX. Dominus invito inhabitatore altius tollere non potest. X. Habitator lumina immittere in ædes, item colores & picturas inferre potest, & si quid ultra quam debet, impenderit, repetere potest. XI. Si res facta sit deterior, sive inhabitantis vel suorum culpa reficere debet. XII. Ex facto tertii inhabitator non tenetur, nisi causam dederit. Ubi plura de habitatore notantur. 61. g 784. seq. Quomodo finiatur 62. & a 786. Heres habitatorem propria autoritate nunquam expellet. II. Heredibus ob expensas competit retentio III. Si habitator, cum alii habitationem locasset, medio tempore mortuus sit, pensio pro rata temporis ad heredes demortui pervenit. 62. b 786. Dignitatis amissio habitatori non officit II. finitur habitatio, quæ ad beneplacitum constituta, aut cum clausula, quoad voluero. III. Si mulieri relinquatur habitatio sub conditione viduitatis, vel alternativè, si nubat? cum viduitatem elegisset, & postmodum ad secunda vota transeat, habitatio desinit. IV. Si post electionem ingrediatur monasterium, habitatio an maneat? V. Quid, si sub conditione, si vidua mater cum liberis habitet. VI. ob deteriorationem notabilem amittit habitatio 62. d 786. ibid.

Habitus.

Habitus mentis sunt triplices, vel speculativi, vel practici, vel effectivi. I. 8 14. Quinario numero circumscribitur ab Aristotele, nempe Intelligentia, & Sapientia, Scientia, Prudentia & Arte. 8. a ib. Habitus practicus speciali nomine vocatur prudentia 10. 15. Habitus moralis quid sit? 18. 19. Non absolvitur uno actu. 18. e 19. Habitus per crebras actiones ex proæresi. susceptas inducitur. 42. 31.

Hæreticus, Hæresis.

Hæreticos â veris Christianis debet dignoscere JCtus. I. 42. a 31. Hæretici an juris civilis habeant communionem? ibid. An possint se defendere in judicio IX. 5. a 552. Hæretici eorumque receptatores non possunt esse judices. 10. k (8. 530. Cognitio de hæresi ad Theologicum forum remittendum 56. z 570. De jure canonico interdicta est secularibus judicibus cognitio de crimine hæreseos. 572. Contra hæreticos institui potest actio de servo corrupto. XV. 50. e 938. Hæretici, an sepultura privandi? XV. 82. g & z 968. Hæreticus contra hæreticum testis esse potest. XVII. 43. e 1098.

Hæreticus an Testamentum condere possit. XXXII. 8. æ p. 638. Hæretica Uxor non gaudet jure tacitæ hypothecæ. XXVI. 14. d p. 18. Quid, XLIX. 22. p. 993. a An hæresis Crimen sit XLIX. 22. p. 997. e Quid requiratur ut hæredicus quis sit. ibid. p. 997. pœnæ Can. quæ sint. Pœnæ quas Jus Civ. agnoscit. p. 999.

Hæretici convicti donare non possunt. XL. 7. g 52. unde XLIX. 22. p. 997. an hæresis sit crimen, quænam requirantur, ut quis pro hæretico habeatur. ibid. e an hæretici pœna capitali affici queant. p. 998. Distinctio inter hereticum Theologice & politice consideratum, improbanda non est. ibid.

Hasta.

Quid sit hastam rectam ferre? XIII. 21. g 809.

Hauß-Knechte.

Hi non annumerantur Institoribus XX. 31. & I. 1313. seq.

Hauß-Suchung.

Ad quid accommodetur. XV. 52. 939.

Heergewette.

Quid hoc vocabulo veniat, & filiis Jure Sax. præ ceteris liberis debeatur. v. XXXVIII. 25. a-æ. 1061. intra quod tempus peti debeat. XLVI. 18 (22. 446.

Heliocaminum.

Quid veteribus heliocaminum dictum? XIII. 13. z 804.

Heres, Hereditas.

In hereditatum partitionibus nuda attenditur voluntas testatoris. I. 27. g 24. seq. Hæredis succedentis in vitium defuncti, par est habenda persona. IV. 83. m 222. & X. 43. g 640. Heres quomodo ex testamento minus solenni & imperfecto defuncti voluntati obligetur VI. 11. g 279. Heres adeundo hereditatem lucrum & onus ei annexum amplectitur. 31. 295. Personâ lævis notæ maculâ notata institutâ, præteritis honestis scil. fratribus vel sororibus, testamentum querela inofficiosi impugnari solet. VII. 20. æ 371. Turpia lucra hæredi sunt extorquenda. 58. g 416. Heredes ejus, qui dolo decepit, tenentur actione de dolo, quatenus ad eos pervenit. VIII. 39. 451. Quoad domicilium in jus defuncti haud succedit heres. IX. 36. 553. Heres absens ibidem est defendendus, ubi defunctus. 36. a 553. Convenitur â creditore defuncti in foro domicilii defuncti. ib. Si lis cum defuncto sit contestata, finienda est ab herede, ubi cœpta. 36. b ibid. & XIII. 47. e 1. 838. Heres ibi conveniendus, ubi ad fideicommissum præstandum se per hereditatis aditionem obligavit 43. & a 561. Si heres convenitur in loco, ubi major pars hereditatis sita est, licet res in alio loco legata sit, exceptio fori non opponitur, sed locus solutionis 43. c ibid. Heres non tenetur legata omnia solvere in illo loco, in quo unum solvit. ibid. Heres solutionem integraliter facere debet in illo loco, in quo partem solvere cœpit. 43. a 560. Hereditas parentum liberis debetur ex multiplici jure. X. 7. a 608. Heres scriptus, si causam exheredationis aut præteritionis probare queat, querela inofficiosi non habet locum. 15. 617. Ingratitudinis probatio hæredi hodiè incumbit. 15. b ibid. Hereditatis divisio inter liberos absque titulo institutionis aliisque solennitatibus valet. 30. e 628. Hereditas in multis juris partibus pro domino habetur.

Source : BIU Cujas

42. b 640. Hereditatis definitio 43. & a 640. Hereditas in actu primo consideratata est successionis jus? spectata verò in actu secundo est ipsa successio. 43. & g 640. Hereditatis appellatio est nomen juris, & damnosam continet, tum augmentum & diminutionem recipit. 43. g 640. Hereditas qua universitas rerum constat diversis sive corporibus sive juribus: aliquando consistit in solo jure 44. g 641. Si quis putans ex asse se heredem, partem dimidiam hereditatis sine dolo malo consumserit, eum ex semisse solus sit heres, restituere debet coheredi dimidiam residui partem 57. & a 650. Hæreditas est individua quoad divisionem physicam in diversas partes, est verò dividua divisione intellectuali in partes pro indiviso. Heres ex asse persequitur jus suum contra partem possidentem, exheres ex parte contra totam hereditatem tenentem 71. 662. Hereditas dicitur dominium XI. 3. (2. 667. Distinguitur â domino 3. (3. ibid. Cavere sibi potest heres, antequam usufructuario bona hereditaria tradat, æs alienum prius deducat? XII. 8. g 11. 743. Hereditas jacens intra tricesimum repræsentat personam defuncti, ut ei cedat, quicquid hoc tempore exigibile 19. d 755. Heredis vox non semper heredes heredum complectitur 33. g 766. Si actor negetur heres, quid statuendum? XV. 5. 904. Heredes Uxoris petentes pecuniam marito mortuo datam, probare debent saltem conjecturis pecuniam fuisse uxoris propriam XVI. 17. & b 1005. Heredem juramentum vel perjurium â defuncto præstitum non obligat, nisi ad robur contractus XVII. 78. b 1143. Heredes bona defuncti in alienum territorium transferentes, nec gabellam solutione defraudent, juramento quantitatem patrimonii indicare tenentur 83. æ X. pag. 1149. Debitum ex toto universali hereditate compensatur cum parte debita ex eodem toto XXI. 17. & z ubi casus formatur 1383. seq. Heredi exigenti debitum hereditarium objicitur compensatio ejus, quod ipse ex proprio contractu debet 25. (4. 1392. *vid. Compensatio.*

An & quando vendita hereditate hæres, qui eam vendidit, ad evictionem præstandam obligatus sit, nec ne, XXVII. quid? XXXI. 43. v. p. 565. Quibus modis deferatur. XXXII. b p. 624. Hereditas quomodo individua dicatur. XXXIII. b d p. 728. Quo effectu adeatus XXXIV. 30. p. 810. sq. Quænam, qui eam adire vult, scire debeat. ibid. Quomodo voluntatem adeundi declarare. ibid. g d e Quando adita censeatur vel non. p. 808. a quo tempore mortis defuncti hereditas suscipiatur. 29. p. 808. & quidem Jure Civ. & cur. ibid. a b 4. 5. p. 809. Quid de Jure Sax. aliisque b ibid. Quo tempore Juri adeundi hæreditatem præscribatur. ibid. g p. 810. Effectus susceptæ hæreditatis quinam. p. 810-813. Tempus aditæ hæreditatis ad tempus mortis retrahitur. 31. p. 813. Ejus ratio. ibid. a Omissio vel repudatio hereditatis quid? 32. p. 814. & quotuplex sit. ibid. Qui semel suscepit hereditatem perpetuo hæres manet 33. 815. a 817. Semel repudiata hæreditas reacquiri nequit, 34. p. 818. a g æ qui possit valide repudiare hereditatem. 35. p. 818. æ 819. Simplex Procurator non potest repudiare. 1. p. 819. Aliud dicendum de Procuratore in rem suam, vel qui ad id speciale mandatum habet. ibid. Quid si quis ex diversis partibus scriptus sit, & alterutrum vel agnovit vel repudiavit. b d æ p. 820. An filius heres institutus possit repudiare hereditatem, retenta sola legitima. ibid. Transmittitur hereditas vel jure suitatis, vel hæreditatis delatæ, jus eam acquirendi vel repudiandi. 38. p. 821. a Jus accrescendi quatenus hic obtineat. 39. p. 823. v. Jus accrescendi. Hereditas vel verbis directis in Testamento deferatur, vel obliquis. XXXVI. 11. p. 994. Immediatè Jure s. lege defertur hereditas, quando defunctus decessit intestatus. XXXVIII. 2. p. 1041. sq. Successio hæreditatis ex pactis successoriis tractatur. 47. p. 1094-1104.

In jure hereditario quænam sint attendenda? XXXII. p. 624. Quænam in heredis institutione considerandæ. XXXIII. 1. p. 725. Heres unde dicatur. ibid. a Vobulum hæredis quandoque generaliter sumitur. (XXXV. 2. æ pag. 855. XXXVI. 15. a pag. 946, XXXVII. 2. a pag. 978.) Heredes Testamentorum quotuplices. ibid. a Heredis institutio quid. Quinam institui heredes possint. 2. p. 275. a An & sub quo effectu Servi a (1-6. nisi sint servi pœnæ. ibid. 3. p. 726. Objectum Institutionis. 5. p. 727. a Ipsa institutio ut sit legitima quænam requirantur? 8. p. 729.

Institutio est vel prima vel secunda s. substitutio. 9. p. 738. Quatuor casus, quibus heredibus substitui possint alii. p. 741 b Sub qua conditione institui possint. 46. p. 769. Cur concessum sit Jus deliberandi. 52. p. 775. a b v. Jus deliberandi.

Quicquid heres facit, quod testator vivus facturus erat, ex ejus jussu fecisse præsumitur. XXX. 5. p. 423. m (8.

Clausulæ de heredibus accessoriæ annexæ nihil valent, si contractus principalis non valet. ibid. 30. p. 453. z

Heres adeundo hereditatem, contrahere cum legatariis dicitur. XXXI. 43. x p. 565.

Heres quando ex dolo vel delicto defuncti teneatur vel non. ib. 80. b In specie quando, vel ex quo facto heres Tutoris teneatur vel non. ibid. p. 596.

Heredis absentia quando totum actum vitiet. XXXVI. 23. g p. 956. Quando absentes teneantur vel non. ibid. d p. 956 (7. sq. Quinam heredes rem hereditariam, & quomodo possideant. XLII. 17. b p. 151.

Heredes Creditorum, an & quando concreditores petere possint separationem. XLIV. 652. a b p. 286.

Heredibus vel contra heredes, quænam actiones competant vel non. XLVI. 78-88. p. 507-514. Ubi multa ad materiam de heredibus facientia.

Heredes quando per stipulationem acquirant vel obligentur. v. XLVII. 23. a sq. p. 567.

Hereditas de J. C. tribus temporibus jacere dicitur. XLI. 3. p. 92. An jacenti hæreditati dominium acquiri possit. ibid. Crimen expilatæ hereditatis. quando committatur. XLVIII. 108. a Quid sit 926. Cur hoc remedium extraordinarium detur. ibid. d 927. Quando competat. e ad quid. z æ An locum habeat contra uxorem th. 928. vel coheredem. 1. 928.

Pro

Source : BIU Cujas

Pro herede quando quis possidere dicatur, & quando vel ipse vel alius bona hereditatis aliena ab illo accipiens usucapere possit vel non. XLIII. 32. p. 198. a sq. Quæve requirantur, ut hæ usucapiones locum inveniant a ibid.

Pro Herede.

Pro herede possidere quis dicatur? X. 47. & seq. 642. seq. An detur actio Publiciana contra eum, qui pro herede possidet XI. 47. & a 705.

Heredis Institutio.

Heredis instituendi solenitas ratione descendentium adeò necessaria est, ut ea neglecta corruat testamenti substantia, nec querela inofficiosi opus X. 30. d 627. Ad conservanda adscendentium & descendentium testamenta plus valet institutio in uno floreno, facta quàm legata mille florenorum 30. d in f. 628. Satis est, si in aliquibus rebus institutionis titulo filius honoretur 31. & a 630.

Hereditarium jus.

Jus hereditarium est distincta quædam species juris in re III. 88. (4. 152. Hoc est fundamentum & causa querelæ inofficiosi X. 3. 606. Cui competat vel absolutè 7. & 8. 607. seq. Vel secundùm quid 9. 609. Jus hereditarium dicitur etiam jus successionis, item dominium hereditatis, Erb-Recht / Erb-Gerechtigkeit 42. 639. Jus hereditarium est causa & fundamentum in hereditatis petitione 42. 639. Juris hereditarii descriptio: 43. & a 640. Jus hereditarium probare tenetur actor in petitione hereditatis 66. 656.

Hereditariæ res.

Quænam sint & dicantur? X. 53. 647. & XX. 42. d 1322. Res hereditariæ dicuntur etiam bona hereditaria X. 53. a ibid. Res ex pecunia hereditaria comparata non semper est hereditaria? 53. th. 648. Bona alia dicuntur hereditaria alia acquisita 53. 1. ibid. Res hereditaria post litem motam, an possessori distrahere liceat? 63. & g 654. Vindicari possunt ab herede 64. & e 655. Quædam divisionem recipiunt, quædam non, & quædam etiam removendæ XV. 8. & 9. 905. seqq. Res sub conditione legata, & quæ malo titulo sunt acquisita, in judicium familiæ erciscundæ non veniunt 8. 906. Rebus hereditariis divisis non est locus familiæ erciscundæ nisi in certis casibus 15. & 16. 915. seq. Res hereditariæ quorum quantitas, non confecto Inventario ignoratur, mediante juramento sunt manifestandæ XVII. 83. æ i 1049. Res hereditariæ differunt ab hereditate XX. 42. d 1322.

Hereditatis aditio.

Hæc ubi fieri debeat? IX. 43. 561. Ante aditam hereditatem non nascitur querela X. 22. 621. Incertitudo nascituturum non impedit, quo minus coheres adeat hereditatem 74. g 663. Hereditas adita non potest propriè loquendo dici hereditas, sed heredis patrimonium XV. 1. d 902.

Hereditatis communio.

Ejus descriptio quæ? XV. 2. 903.

Hereditatis petitio.

Hereditatis petitio vel est specialis & qualificata vel generalis XI. 1. & a 605. Specialis petitio hereditatis, dicitur quærela inofficiosi testamenti 1. pag. 605. Vox inofficiosi, item qucrela notatur 1. b ibid. Generalis absolutè hereditatis petitio vocatur 40. 639. Ejus fundamentum est jus hereditarium 41. & a 639. Ejus definitio 42. 640, Est actio mixta & bonæ fidei judiciis annumeratur 45. & b g 641. seq. Cui & contra quem competat hæc actio? 61. seq. 642. Si post aditam hereditatem semel quis acquisierit possessionem, eam verò rursus amiserit, an illi quoque detur petitio hereditatis 46. 642. Error in facto ex ignorantia testamenti commissio, non obest legitimæ petitioni hereditatis ab intestato 46. b 462. Contra quem non competat? 49. 644. Contra emtorem hereditatis ea stricto jure non competit: ex æquitate tamen competit utilis petitio hereditatis 50. 644.

Utilis petitio hereditatis, quod fructuum restitutionem attinet, cum rei vindicatione convenit. ibid. Petitio hereditatis alternativè cumulari potest cum rei vindicatione 51. 645. Hæc actio etiam competit contra rem minimam possidentem 52. 647. Quomodo in hereditatis petitionem veniant res hereditatis causa comparatæ, distincti casus notantur 43. æ 648. Quænam post hereditatis petitionem notanda 63. 654. Si duo petant hereditatem ex diversis causis, & alter obtineat citius, eidem restituenda erit, modò caveat adversus alterum petitorem defensum iri 63. e III. 655. & 69. e 661. Quomodo hæc actio præponi debeat in libello 65. & a 656. Quid probare debeat de se in hereditatis petitione agens 66. seq. 656. seqq. Heres, qui petit se mitti in bonorum possessionem, mortem testatoris probare non est obstrictus, & cur? 66. a I. II. 657. Exceptiones contra petitionem hereditatis quænam possint opponi? 68. 660. Liberi â petitione hereditatis paternæ vel avitæ non nisi 90. vel 100. annorum lapsu excluduntur 68. & b g 660. seq. Hæc actio non tantum datur heredi ex asse, sed etiam qui est ex parte 70. & b 662. seq. Si coheredes petant hereditatem â diversis, quid obtineant? 72. & seq. 662. Pars hæreditatis quæ petitur, debet esse delata & acquisita, licet reliqui coheredes adhuc deliberent 74. 662.

Hæc actio est vel civilis vel Prætoria, hæc hereditatis petitio possessoria vocatur 77. 663. Hujus definitio 78. ibid. Fundamentum & causa 79. ibid. Hodiè ut plurimum utuntur remedio l. ult. C. de Edict. D. Andr. toll. 79. a 664. Fideicommissaria hereditatis petitio est vel ex hereditario jure directo; vel indirecto, quæ fidei commissaria hereditatis petitio dicitur 80. 664. Ejus definitio & causa 81. & seq. ibid. Cui, & contra quem detur 83. & seq. 664.

Here-

Source : BIU Cujas

Hereditatis restitutio.

In hanc servitutes tam reales quàm personales non veniunt X. 53. 647. Excipiuntur operæ servorum & usus-fructus ex speciali conventione 53. ibid.

Hereditatis venditio.

Hereditas vendenda subjacet juri retractus XXIII. 61. g III. 1573. Quid in hereditate vendita requiratur XXIII. 68. & b g 1589. Venditio hereditatis hominis incerti valet. II. Ut & hominis certi adhuc viventis & consentientis 68. d 1590. Quid venditum & non venditum censeatur 69. & 70. p. 1590. An portio hereditatis, quæ post venditam hereditatem jure accrescendi obvenit, in emtorem hereditatis transeat? 70. & b Ubi exemplo illustratur 1590. seq. Venditor hereditatis non tantum corpora rerum hereditariarum tradere, sed etiam earum rerum, quas non tenet persecutionem, omnesque tam in rem, quàm in personam actiones ad hereditatem pertinentes cedere tenetur 71. 1591. In exquirenda qualitate hereditatis non spectatur tempus contractus, sed omne id, quod ad heredem unquam pervenerit. II. Post interpositam stipulationem de omni eo, quod ex hereditate ad venditorem pervenerit præstando, heres rem dare aut precium solvere tenetur III. Si fructibus vel alio modo post aditionem est aucta, totum id in venditionem venit 71. a 1592. Præstare quoque debet venditor emtori, si quid dolo malo vel lata culpa ejus factum est, quo minus perveniat ad eum 71. 592. Quæ ante venditionem citra venditoris dolum aut latam culpam depertita & diminuta sunt, non veniunt præstanda. II. In exquirenda quantitate hereditatis venditæ tempus spectatur, ut accessiones augeant, & decessiones hereditatem non diminuant 71. b ibid. Non tamen potest heres, qui nondum certus de quantitate hereditatis persuadere emtorem, quasi exiguam quantitatem eam vendidit, compelli ad satisfaciendum contractui 71. ibid. Dolus incidens emtorem obligat ad supplementum pretii justi, vel contractus annullatur 71. g ibid. Non tamen obligat ad singularium rerum evictionem 72. ibid. Quid dicendum, si nulla hereditas ad venditorem pertinuit 72. 1592. Talis verò venditor manet heres, potestque uti directis actionibus: emtor autem est vice heredis, & potest suo nomine utiles actiones instituere 73. & b g 1593. Emtor hereditatis duplicem habet actionem, directam & utilem 73. d ibid. Parata est emtori ceu cessionario, quæ creditori seu venditori competit, executio. II. Re non amplius integra omnique jure sic translato, nec cedens eum in exigendo impedire, nec debitor solvendo veteri creditori se liberare potest ab utilibus cessionarii actionibus. III. Cessionarius actiones suo, non creditoris periculo instituit & debitum exigit 73. e 1593. seq. Emtorem hereditatis convenire non possunt creditores hereditarii, nec legatarii; secus est, si à fisco sit empta hereditas 74. & a g 1594. Emtor hereditatis debitores hereditarios licet invitos utilibus actionibus rectè convenit, contra ipsum verò invitum agere non possunt creditores. II. In nonnullis locis statutum est, ut in arbitrio sit creditorum hereditariorum, an cum herede vel emtore agere velint 74. b ibid. Aut si emtor actiones istas in se suscipiat 75. & a 1595. Vel si fortè venditor solvendo non sit, ex æquitate conveniri potest 75. & g ibid. Emtor à Creditoribus conveniri nequit nisi excusso prius venditore 75. g ibid. Tenetur quoque venditor hereditatis creditum solvere, si hic debitori suo heres extitit & confusione creditor esse desiit 76. & a 1595.

Hermaphroditus.

Seu Androginus istius sexus est æstimandus, qui eo prævalet III. 2. (2. 98. Feudi capax est, modo dominus sciverit z d 99. Quomodo ad matrimonium admittatur. ibid. Quid si tantæ perfectionis sit in utroque sexu successive agere aut pati possit? ibid. Non sunt apti ad matrimonium XXIX. 27. e p. 359.

Hirt/Hüter. *vid. Custos.*

Homagium.

Homagii præstatio & receptio actus correspectivus, qui mutuam reciprocam obligationem inter dominum & subditos producit II. 10. c 67. Promittitur fides jurata à subditis superiori, vel à superiori subditis XVII. 20. & b g 1072. Homaginm differt à juramento civium 20. b 1073. Homagium vocabulum novum & barbarum est. Unde derivetur. ibid. Homagium à patre præstitum non obstringit filium ad relaxationem ab eo petendam XVII. 78. b. IV. 1143.

Si duo contendant de Principatu aut Ducatu, cuinam Vasallus præstare teneatur homagium XLII. 26. 158. g

Homicidium.

Homicidii ratione delicti exæquatio quomodo instituenda I. 29. a 16. Homicidium dolosum & culposum ex agentis animo, non ex damni correctione inspiciendum 31. 26. Severius in parricidam quàm homicidam animadvertitur 31. b 27. Homicidium casuale ab omni pœna immune est XIV. 21. b 869. Ut homicidium dicatur casuale requiritur, (1. exercitium actus liciti (2. quod tractetur debito modo (3. adhibuerit omnem diligentiam 21. b 1. ibid. Si plures hominem occiderint, an omnes & singuli capitali pœna afficiendi sint? 24. g 874. Homicidium aut sacrilegium ut quis faciat jurato promissum non valet XVII. 25. a (4. 1077.

Puniebatur lege Cornelia XLIX. 50. a b 1049. An bruta ob homicidium rectè puniantur g An conatus vel homicidium attentatum ordinaria puniatur pœna. ibid. e 1050. seq. Ejus definitio 51. 1051. Etymologia & Synonyma a. Definitiones, earumque Explicationes & variæ homicidii divisiones. ibid. g 1052. Quando revera commissum dicatur homicidium 52. 1053. An sine dolo vel animo occidendi. ibid. g Quando vel ex instrumenti vel percussionis qualitate is animus præsumatur. ibid. z æ 1055-1059. Si quis in homicidio committendo circa personam erraverit, an pœna ordinaria puniendus. ibid. 52. 1. k 1059.

Homi-

Source : BIU Cujas

Homicidii dolosi pœna est ordinaria gladii. 53. 1059. a. quando hæc pœna exasperetur. ibid. 9. 1060. seq. an ordinaria pœna locum habeat, si plures deliquerint ibid. c 1062. quid de homicidio rixoso dicendum. z.
De Homicidio culposo. 454. 1063. seqq.
Homicidium necessarium quid. 55. 1069. an etiam bona quis ad internecionem alterius tueri possit. 1070. contra quas personas talis defensio licita. g. quales homines impune occidere liceat. ibid. i. 1074.
Reo homicidii quando, & quales exceptiones competant. ibid. 1075.

Homo.

Hominibus natura liciti & illiciti principia communia sunt indita. I. 1. 11. Homo ad imaginem Dei creatus, invidia diaboli deceptus veri domini imperium detrectans, è domino se servum fecit, & in se omnesque posteros id malum derivavit. I. 1. 11. & III. 8. a 104. Homine nullum animal ferocius aut indomitum magis, & quod in plura vitia sit proclive. I. 1. g 11. Homines præmiis & pœnis ad virtutem incitantur. 3. a b 12. Homo â subjecto inhæsionis denominatur, e g â jurisprudentia juris prudens, studiosus juris, Antecessor. 39. a 3 . In hominem quomodo cedat jus, & discernatur â brutis 50. 35. Actus brutis & hominibus tantum sunt communes, considerando istos naturaliter, moraliter autem ad solos homines pertinent. ibid. Homines considerantur dupliciter, ut universitas aliqua hominum, vel ut singuli homines. 52. a 37. Homo duplicem habet statum, vel â natura, vel à jure III. 2. 3. 97. seqq. Juxta naturalem statum distinguuntur homines vel ratione sexus, vel ratione nativitatis ibid. Ratione nativitatis alius nasciturus seu in utero est, alius natus, de quo quatuor sunt observanda 3. & 4. 99. seq. Homines ratione status seu conditionis absolutè distinguntur in liberos & servos; ratione conditionis relatæ ad familiam; sunt vel sui juris, vel alieno juri subjecti: Hi rursus sunt aut in potestate dominorum aut parentum, aut maritorum 7. 102. Ratione conditionis relatæ ad civitatem distinguuntur homines in peregrinos & cives. ibid. Homines omnes naturâ sunt æquales 16. 105. Homines relatâ consideratione ad familiam quomodo plenius distinguantur. 25. 110. Quis homo hodiè hominem non decipit? IIX. 24. z 433. Homo quanrum senior est, tanti est morti proximior. X. 8. a 908. Homines naturaliter ad dissentiendum sunt faciles XIV. 56. a pag. 897. Hominum affectus & appetitus ad res, auget rerum valorem XXIII. 19. d 1516.
Propter præstantiam ejus in venditione accessio esse nequit. XXVII. 3. æ pag. 70. quomodo tamen, si ei nocitum sit, æstimari soleat. ibid. 13. pag. 80. th. 1. Dignissima omnium Creaturarum, unde ejus probatio omnibus in artificialibus potior. XXVIII. 35. a pag. 244. Homo quis verè dicendus, & quomodo ut homo educandus. XXX. 77. pag. 496. in materia homicidii quàm latè vox hominis sumatur. XLIX. 52. a 1053.

Homo liber.

De libero homine exhibendo. vid. Interdictum XLV. 164. pag. 394. quid, si quis liberum hominem apud se retineat? 168. pag. 398. d. Restitutio & relaxatio liberi hominis una cum exhibitione jungi potest. ibid.

Homines proprii.

Ad homines nostros proprios, quorum status agricolatus dicitur, accommodatur, quicquid de servis dicitur III. 22. b 108. Homines proprii (**eigene Leute/Eigenbehörige/** Vasallen) hodiè ferè æquiparantur adscriptitiis seu glebæ addictis 23. 108. De eorum origine & varia appellatione 23. a ibid. In quibus Provinciis hodiè inveniantur? ibid. Hi homines nolentes volentes tenentur Dominis ad operas, nisi immunitas fuerit concessa 23. b ibid. Quomodo in petitorio judicio Dominus adversus tertium actione confessoria tum negatoria agere possit? 23. g 108. Si de possessione vel quasi operarum lis Domino est cum tertio, datur Interdictum, uti possidetis 23. d ibid. Si verò dominus de possessione ejectus, quæ remedia ei dentur. ibid. 109. Quæ actiones domino dentur adversus homines proprios? *vid. infr. de Operis Libertorum.* Quæ jure civili sancita ad homines proprios, ratione domicilii servorum applicentur IX. 30. & b 548.

Honestum.

Honesta & justa differentiam in se habent, ut lege, non natura esse videantur I. 1. d 11.

Honor.

Honor ubi merentibus tribuitur, specimen est florentis Reipublicæ 21. b 21. Honorum atque munerum civilium delatio effectus domicilii originis IX. 17. & e 538. seq. Honore, dignitate & officio privatur perjurus XVII. 54. d 1109.

Honorarium.

In renovatione emphyteuseos successores pro Instrumento honorarium solvere tenentur XI. 6 6. 7 8. Quod mensori datur ad remunerandum vocatur honorarium XV. 60. a 950. & 61. & b ibid. Honorarium in utilitatem Ecclesiæ vertendum ab Episcopo vel Patrono licitè exigitur pro sepultura in ædibus sacris aut porticibus templi vicinis concessa, vel etiam ratione sepulchrorum familiarium seu hereditariorum in cœmiteriis assignatorum 81. & g 964. seq. Honoraria usitata, quæ certis personis in funeribus præstari solent, ordine referuntur 88. a 980. Honorarium depositarius ratione officii præstiti accipere non prohibetur XXI. 36. th. 1407. Honorarium seu honos quamvis accedat mandato, nihilominus manet tale, & competit inde actio mandati XXII. 8. & b 1433. seq. Unde dicatur, & quæ ita vocentur XXIV. 4. p. 1668. Honorarium distinguitur â mercede III. Distinguitur etiam â donatione IV. Honoraria sunt, quæ Clericis pro administratione officii circa sacra exsolvuntur. ib. Si per contractum mandati Advocatus sit constitutus & honorarium pacto in continenti adjecto promissum, agitur actione contraria 4. V. 1669. Per suffragium in l. an. C. de suffrag. non intelligitur honorarium 35. b 1. 1745.

Source : BIU Cujas

Hora.

In quibus rebus etiam horæ ſpatium æſtimetur. XLVI. 28. b pag. 440-441.

Hortus.

Caſus venditi horti, ubi heredes partem areæ vindicare voluerunt, putantes uſumfructum conceſſum fuiſſe, notatur XII. 11. b 745. Si horti vel arborum uſus ſit relictus, num foliis quoque uti liceat? 57. b 780. Horti uſus in quo conſiſtat 57 z. ibid. Venditis ædibus etiam veniunt horti II. Pro accesſorio habentur, ſi ſunt contigui & ædium cauſa parati XXIII. 14. d 1509. Ejus, qui hortos publicos conduxerat, mentio fit in l. 30. §. 1. loc. conduct. XXIV. 4. a pag 1665. Si domum & hortum quis ſimul conduxiſſet, & delinqueret circa unam, re malè utendo, expellendus eſt ex omnibus 12. th. VI. 1688.

Hoſpes, Hoſpitium.

Hoſpes lege generali & communi obligatus ejus loci, in quo ad tempus commoratur II. 12. 67. Hoſpites recipere Advocati non tenentur VII. 4. d 349. Hoſpicii mercenarii deſcriptio VIII. 106. d 504. Latinis diverſorium, vocatur etiam taberna, ſtabulum, manſio. ibid. Quæ circa diverſoria notanda, & ſunt vel publica vel privata II. Publicum omnibus patet, privatum pro lubitu III. Hedera publica non eſt de eſſentia hoſpitiorum publicorum IV. Ex libertate naturali quilibet cauponari & hoſpites recipere poteſt V. Principi poteſtas circa jus hoſpitaturæ VI. De ptivilegiis & præſcriptione juris hoſpitandi VII. Libertas hoſpitandi limitari poteſt lege & conſuetudine IIX. Nobilibus hoſpitaruram exercere prohibitum IX. Clericis quomodo hoſpitium mercenarium ſit permiſſum X. Hoſpitis vocabulum & actionem & cognatam paſſionem habet XI. Hoſpes publicus omnes divertere apud ſe volentes recipere jubetur XII. Hoſpes activus hoſpitem paſſivum ab omni injuria datum defendat & operam det, ut tutus in hoſpitio ſit XIII. Hoſpes activus hoſpites ſuos comiter accipiat, commodo apparatu & tractatione utatur XIV. Jubetur conditionem hoſpitum paſſivorum inquirere & nomina Magiſtratui ſignificare XV. Hoſpiti paſſivo diſceſſuro pretii enumeratio ſponte exhibeat, ſtipemque pro pauperibus colligat XVI. Si rixa inter hoſpites oriatur, quæ cauponi incumbant XVII. Gabellam potulentorum nomine magiſtratui ſponte offerat XVIII. Hoſpes activus prohibetur injuſtam exigere mercedem, vel divertentes vexare XIX. Non licet hoſpites admiſſos ejicere XX. Niſi rixoſas & injurioſas. XXI. Prohibetur hoſpes activus lenocinium exercere XXII. Neque ganeam vel popinam ex hoſpitio neceſſitatis facere XXIII. Hoſpes luſores non recipiat XXIV. Indigni jure hoſpitali, etiam hoſpitii cenſentur 106. e 504. ſeqq. Nautæ, caupones ſtabularii apud Græcos & Romanos ſcriptores malè audiunt 106. z 506. Hoſpes activus pro hoſpitatione in diverſorio habet jus retentionis II. Absque injuria viatorem arreſtare poteſt pro conſumtis & precio III. Hoſpes activus, qui viatori ægroto ſuppeditavit ſumtus jure prælationis gaudet, cæterisvè creditoribus præfertur IV. Hoſpites activi uſuras petere non poſſunt à tempore moræ de debitis pro hoſpitatione aliisquè ſimilibus impenſis III X 512. Uſuarius mediocris conditionis, ſi non ſeparatim habitet, hoſpitem recipere poteſt XII. 38. d 782.

Hoſpitale.

Hoſpitalibus competunt privilegia Eccleſiarum III. 71. z 136. Jus aſyli 73. b 138. Hoſpitalibus quoque competit beneficium reſtitutionis in integrum VIII. 61. g 472. Hoſpitalia catalogo miſerabilium perſonarum, quibus privilegium l. un C. quando Imp. inter pup. & vid. competit, inſeruntur IX. 59. b (10. 576.

Sunt immunia à vectigalibus. XXXIX. 48. pag. 40. 1. ſeq. dicitur locus pius, Domus Dei. In quem finem exſtructi ſint. XXXII. 23. a (3. 684.

Hoſpitatio militis.

Ab hoſpitationibus, Einquartierungen/ Advocatorum ædes ſunt immunes VII. 4. d 349. Sumtus in milites inhoſpitatos impendendi ad uſufructuarium ſpectant XII. 24. 759.

Hoſtis.

Hoſtibus rerum vendendarum prohibitio jure civili licita l. 58. l. 12. An & quatenus liceat hoſtem jure belli occidere? III. 18. b pag. 106. Hoſtibus fides etiam eſt ſervanda VI. 45. & z 316. ſeq. Ab hoſtibus captus quæ amittat & reverſus recuperat XII. 34. a VI. 767. An & quatenus cum hoſtibus populi & imperii Romani negotiatoribus civibusque Romanis commercia eſſe poſſint? XXIII. 4. a 1495. Res, quæ ad hoſtes deferuntur, ſunt in triplici differentia ibid.

Hurmänner.

Hurmänner/ Hurlinge in Diethmarſia ſpecies Colonorum XXIV. 35. III. 1718.

Hybridi Liberi, v. Inceſtuoſi.

Hypotheca.

Inſinuatio hypothecæ pertinet ad voluntariam jurisdictionem IV. 72. g 205. Utrum Magiſtratus ſeu dominus jurisdictionalis in bonis ſui debitoris, ſuper quibus habet jurisdictionem, hypothecam ſibi conſtituere, & conſenſum deſuper ſibimet ipſi impertiri valeat? 72. c 206. Pacti hypothecæ deſcriptio VI. 20. b 284. Hypotheca in re Emphyteuticaria ab emphyteuta ſine domini conſenſu conſtituta de jure communi eſt valida XI. 70. b 727. Jure autem ſtatutario mutari poteſt ibid. Res hypothecata in judicio familiæ erciſcundæ quomodo tractanda XV. 8. l. 907. ſeq.

Hypotheca & Pignus generaliter ſumtum niſi ſono differunt. XXVI. 2, g. diſtinguitur à pignore in ſpecie. ib. unde dicatur, b. p. 2, quotupliciter accipiatur. g. ib. Quid. 2. p. 2. Statutum loquens de hypotheca, locum etiam habet in pignore. ib. niſi ſubſit diverſitatis ratio. ib. principali obligationi puræ, poteſt accedere hypotheca ſub conditione contracta. XXVI. 4. p. 3. Legis vel ſtatuti diſpoſitio eſt fundamentum tacitæ hypothecæ. vid. Pignus taci-

Source : BIU Cujas

tacitum. Privilegium tacitæ hypothecæ tribuitur, Fisco, *vid.* Fiscus. Marito, *vid.* Maritus. Uxori vel mulieri, *vid.* Uxor. in ædificii refectionem mutuanti. *vid* ædificium. An Creditori in bonis debitoris, ob pecuniam in militiæ emtionem expressè concessam, vel ab hoste redimenti concessa. ibid. o. (2. 3. subsequuntur alia exempla, ubi quæritur, an hypotheca hæc competat; & negatur. *vid.* late lit. p. pag. 21. sq.

Jus tacitæ hypothecæ competit fisco in bonis administratorum ratione gestæ administrationis. d. p. 23. Pupillo & minori 25. annis, quod quidam extendunt ad prodigos furiosos &c. minoribus sæpe æquiparatos. ibid. k (1. 2. non autem ad illorum successores pertinet. z p. 23. (Hypotheca incipit à die delatæ tutelæ. 15. p. 22. sq.) nec ad Tutoris vel Curatoris heredes, in rebus propriis. ibid. k p. 23. tacita hypotheca competit liberis in bonis patris & matris. ibid.

Tacita hypotheca legatariis & fideicommissariis particularibus competit pro consequendis legatis & Fideicommissis. ibid. non competit in bonis à testatore aliis personis legatis. ibid. tacita hypotheca in rebus hæreditariis inter heredes dividitur. ibid. p. 26. quando tacita hypotheca in bonis mortis causa donantis locum habeat. ibid. (6. Hypotheca generalis quid. XXVI. 20. p. 36. quæ non comprehendantur sub hypotheca generali? ibid. an publica hypotheca, licet posterior, præferenda est illi, quæ prior privatim constituta fuit. ibid. p. 44. Si Creditor habeat specialem, & simul generalem hypothecam constitutam, prius specialem excutere tenetur. 32. p. 48. si generalis hypotheca præcedenti speciali per conditionem futuram fuerit adjecta, secundus creditor in pignore non tam potior, quam solus est. ibid. Actio hypothecaria datur treditori, cui probare incumbit, rem esse rectè oppignoratam. 37. p. 51. requisita actionis. ibid. a 51. Competit adversus debitorem vel quemvis possessorem. 38. pag. 52. ibid. quibus modis hypotheca solvatur. 49. p. 64. a b g p. 64. 65. it. 80. 66. a sq.

Hypothecariorum specialiter privilegiatorum sex Classes. v. XXXXIV. 49. p. 261-271. Hypotheca publ. præfertur privatæ. 51. a b g 272. Hypotheca pari eodem tempore datæ quid quisque in pignore acquirat. 52. a Hypotheca diverso tempore data, potior est quæ prior. 53. a b p. 273.

Quid si priori Creditori duæ sint constitutæ hypothecæ, generalis & specialis, posteriori tantum specialis? ibid. sqq.

I.

Jacere, Jactus.

JActus mercium ex navi non nisi ex justo naufragii metu fieri debet XX. 17. 1292. Ut ritè fiat, requiritur (1. communis periculi removendi causa (2. ex justo naufragii metu (3. ut fiat communicatio & plurium consensu 17. b g d 1293. Hæc necessitas non ad ultimum gradum est restringenda II. Propter temerarium & lascivum jactum non fit contributio III. Neque ob meticulosum IV. Neque objectum propter culpam non purè necessarium 17. g ibid. Majoris partis sententia jactum fieri est consuetudinis nauticæ II. Majorem partem in prædicto casu non simpliciter sumi, sed secundùm magnitudinem portionum, quas in navi habet; & experientiæ nauticæ III. Idem observandum, si metu exarmari, malus vel anchora novi amputari, aut simile quid fieri debeat IV. Exploratis in his sociorum judiciis, earum jactura facienda, quæ majoris sunt ponderis & minoris ptetii V. Si periculum in mora sit, indistinctè rerum jactus fieri potest VI. Propriæ res potius quàm alienæ jaciendæ sunt 17. e 1293. Jacturæ summa pro pretio rerum distribui debet 19. a 1296. Res jactu amissæ & servatæ quomodo secundùm leges Rhodias & hodiernam consuetudinem æstimentur? 19. b 1296. Jactus mercium non resarcitur in solidum illi, cujus fuerunt merces, sed & hic partem conferre tenetur? 20. 1298.

Jactus ex navi earum rerum, quæ non possunt servari, navis levandæ causa, non præsupponit spontaneam derelictionem. XLI. 60. p. 132. a.

Jahr-Märckte. *vide* Nundinæ.

Jahr und Tag.

Denotat de jure Saxonico annum, sex septimanas & tres dies XIII. 40. e 833. Annus & dies ex jure communi tempus retractus intelligitur, ubi nihil determinatum est XXIII. 64. b 1579.

Ignorantia.

Ignorantia dependet ab animo IIX. 76. 484. Est duplex facti & juris ibid. & XIIX. 40. 1183. Probatur Instrumento vel per testes vel per juramentum IIX. 76. a pag. 485. Ex causa ignorantiæ quis contra præscriptionem completam restitui non potest 76. 485. Ignorantia est vel facti proprii vel alieni XVII. 40. a 1183. Quibus personis jus ignotare permissum 40. z 1184. Omnis error sive juris sive facti ex ignorantia oritur II. Non tamen omnis ignorantia statim producit errorem 42. d 1185. Ignorantiæ allegatio inutilis est in delegatione mulieris XXI. 6. d 1360. Ignorantia non præsumitur, sed probari debet XXIII. 64. & e 1579. seq. Ignorantia dolosa ut & crassa & supina cursui temporis haut impedimento est 64. e 1580.

Unde dicatur. XXVIII. 51. a p. 294. quid. ibid. ignorare proptie quid. 52. a p. 295. Ejus homonyma & synonyma p. 295. (e. est vel facti vel juris. 52. p. 295. Ignorantia semper præsumitur in dubio nisi scientia probetur ibid. 61. p. 302. Ignorantia grassa pro scientia habetur, & latam culpam involvit. XXXI. 31. z p. 542. (19. in rem, quam quis ignorat, consentire nemo videtur. ibid. 94. l 9. p. 618. Ignorantium universalium & particularium notanter quoad effectum differunt. a p. 295. Juris ignorantia non prodest, sed nocet 53. p. 295.

Source : BIU Cujas

ſtatuta an & qualia ignorari probabiliter poſſint. ibid. g p. 296. quibus permittatur res ignorare. 56. 297. a ignorantia facti quid. 58. p. 299. g quotuplex ibid. per vocabulum *factum* quid intelligatur. ibid. b Ignorantia verſatur vel circa factum vel facti circumſtantiam. ibid. d. e. Principium ignorantiæ duplex eſt, internum vel externum. quid internum. ibid. d quid externum. ibid. Ignorantia quotuplex, & quænam ab ordinaria pœna in delictis excuſet, vel non. XLIX. g e 2730. Ignorantia eſt quædam culpæ ſpecies. XLVIII. 9. p. 729.

Illatæ res, Illatio, Inferre.

Res illatæ & infectæ in prædium urbanum conductum tacitè pro mercede pignori ſunt obligatæ VI. 34. 298. Illata in prædium ruſticum tacito pignore haud obligantur 34. 299. Illatione mortui locus fit religioſus, ita deſinit talis eſſe, ſi occupatur ab hoſtibus III. 72. 137. Illegitima illatio mortui eſt delictum XV. 76. & a 962. Iſta illatione non fit juſtum ſepulchrum 78. 963. Si in locum publicis uſibus deſtinatum intulerit quis mortuum, videndum. an dolo fecerit, vel non: iſto modo extra ordinem modicè tamen punitur, hâc abſolvitur 79. in fin. & b g. 963. ſeq.

Illegitimus.

Illegitimi matris conditionem ſequuntur III. 45. 118. Partus illegitimi jura quæ? 45. b Illegitimo liberum eſt, an velit beneficium legitimationis conſequi, an repudiare 52. b 112. Injurii videntur, qui illegitimè natos facti infamiâ laborare contendunt VII. 20. e 370. *vide ſpurius.*

Illicitum.

Illiciti & liciti communia hominibus principia natura ſunt indita I. 1. 11. In id, quod per ſe licitum, poteſt incidere injuſta inæqualitas 24. 22. Liciti & illiciti actus qui? *vid. Actus.* Quæ naturaliter licita vetari poſſunt VI. 14. b 282.

Illuſtris.

Illuſtrium fuit Romæ primus gradus dignitatum IV. 4. a 156. Ab Illuſtribus perſonis ſordida munera & extraordinariæ neceſſitatis damna ſunt removenda 5. a 166. Illuſtres, licet præſentes, citari debent V. 11. e 231. Illuſtres & ſpectabiles perſonæ juratoriam promiſſionem præſtant 24. 244. Utrum perſonæ Illuſtres & ſpectabiles hoc privilegiô adhuc gaudeant? 24. d 245. Illuſtriorum, ut Ducum, Comitum, Baronum pacta viciſſitudinaria, ſucceſſione gentilitia, aut fraternitates, ut vocant, valent & ſuſtineri debent 44. th. 316. Illuſtribus injuriarũ crimen per Procuratorem perſequi conceſſum VII. 32. 390. Illuſtres perſonæ propter excellentiam in propria perſona litigare non debent IX. 5. a 522. Illuſtres viri ſingularia habent fora IX. 59. 574. Illuſtris familiæ ſtatutum, ut frater maximus uxorem ducat, reliqui cœlibes maneant, & in perpetua communione degant XV. 11. æ 11. 911. Mos, quod Illuſtres veſtiment. s precioſis ante ſepulturam exornentur & induantur XV. 88. a 979. Formula aſſeverandi, bey Fürſtl. Gräfl. Herrlichen oder Adelichen Ehren à perſonis Illuſtribus & Nobilibus factæ, ubi juramenta non præciſè exiguntur, quoad firmitatem promiſſionum æquipollent juramentis XVII. 11. & a p. 1056. & XXI. 10. m 1369. Illuſtres jure Saxonico in perſona jus jurandum præſtare debent XVII. 35. e i 1087. In Illuſtribus mulieribus, quæ ipſæ Regnis aut territoriis præſunt, & Majeſtatem vel Regalia habent, ceſſat SCtum Vellejanum XXI. 12. & z 1373. ſeqq. Illuſtres fœminæ filiorum ſuorum tutrices conſtitutæ renunciare debent beneficio SCti Vellejani, quod exemplis illuſtratur 12. z 1376.

Immobilia.

Immobilium rerum poſſeſſor an præter nudam promiſſionem bona etiam ſpecialiter vel generaliter oppignorare debeat V. 25. a 247.

Immunis, Immunitas.

Immunes ab hoſpitationibus ædes Advocatorum ſunt I. 58. l 42. Conductor à tributis & publicis functionibus eſt immunis XXIV. 19. a 1. 1704.

Quænam perſonæ à muneribus ſordidis immunes ſint. L. 73. 1240. quid ſit immunitas. a. an ea gaudeant Clerici ſ. milites. d. doctores &c. z 1241. quænam Perſonæ vel ſingulari indultu à patrimonialibus, vel aliis ex cauſis vel muneribus ſint immunes. 74. 1242. b 1. quando quis ratione ædificii immunis ſit 1244. quo tempore per præſcriptionem hoc jus acquiri poſſit. 75. b g 1245. quid Poteſtatis Imperatori competat circa collectas Imperiales, an in iis poteſtas ejus reſtricta ſit. L. 67. b 1236.

Impedimenta legitima.

Ob hæc vocatus in jus, ſi non obtemperat, excuſatur V. 29. 250. Ejus deſcriptio 29. a ibid. Jure Saxonico vocantur Ehehafften/ 29. b ibid. Impedimentorum legalium ſpecies recenſentur 29. g 250. & VII. 24. z 11. 378. Hujusmodi legitima impedimenta ſi quis allegare & probare nequeat, ad quid teneatur? V. 30. 251. Impedimenta, quæ quis ſua culpa procuravit, legitimorum nomine non veniunt, ſed affectata dicuntur 30. a 251. Nullus ſe excuſare poteſt propter impedimentum, niſi proteſtetur, & Proteſtationem intimat parti 30. a ibid. Impedimenta debent eſſe relevantia, ut reus Procuratorem mittere teneatur *VII.* 30. z 377. ſeq. Impedimenta, quæ ſunt cauſæ reſtitutionis majorum, procedunt aut ab ipſa, quæ læditur, & ſic dependent vel ab animo vel â defectu corporis *IIX.* 75. d 76. 484. ſeq. Aut â perſona adverſarii, vel â perſona alicujus tertii 77. & 78. 485. ſeq. Aut denique â caſu fortuito 79. 486. Impedimenta legitima facultatem retrahendi probanda veniunt, & probata non nocent. *XXIII.* 64. z 11. 1580.

Impenſæ.

Impenſæ in executiones delinquentium ſunt onera jurisdictionis *IV.* 82. a 215. Funeris impenſis & ære alieno deductis demum legitima debetur. *X.* 33. a 633. Quasnam impenſas poſſeſſor tam bonæ fidei quàm

Source : BIU Cujas

quàm malæ fidei conducat â rebus & fructibus restituendis? X. 62. & d e z æ 653. seq. & XI. 30. 694. Impensis annumeratur labor personæ & pretium operarum juxta qualitatem 30. g 695. Impensæ sunt necessariæ, 31. ib. Utiles. 32. 696. Voluptuariæ 34. 697. Differunt impensæ in ipsum corpus seu rem factæ, ab illis, quæ fructuum cogendorum & conservandorum causa fiunt. 31. a 695. Voluptuarias impensas uterquè possessor, si modò recipiunt separationem & detrimento rei auferri possunt, tollit, nisi probari possit ipsum dominum tales facturum, vel rem esse promercalem. 34. 697. Casus, quibus utilium jure expensæ voluptuariæ censentur, notantur. 34. g ibid. Impensæ in rem â bonæ fidei possessore factæ compensantur cum fructibus ab eodem consumtis 35. 697. Natura l. 48. de rei vindic. quoad expensas recuperandas notantur. 35. a pag. 698. Qui rem non deductis impensis restituit, ipsi denegatur remedium restitutionis, tamen ex æquitate ob eas possidendi retentio conceditur 36. 698. Amissa emphyteusi emphyteuta haud potest impensas seu meliorationes repetere XI. 74. 714. Quæ modicæ quæ magnæ dicantur impensæ diversæ sententiæ. XII. 23. th. 759. Modicæ impensæ ad fructuarium pertinent, immodicæ ad proprietarium. ibid. Impensas consequitur usufructuarius vel per modum exceptionis vel actionis. 23. i 759. Si impensæ usufructuario sint proficuæ, proprietarius autem eos pro voluptariis habeat, quid consequatur? 23. k IV. 759. Impensæ propter communionem factæ communioni imputantur XV. 13. e 914. Jure divino & humano sunt licitæ, utiles & voluptariæ 84. a 971. Impensæ in matrimonio dotato & indotato in funus uxoris factæ quis sustineat? 86. d I. II. 973. De quantitate impensarum in ducendis funeribus judex pro facultatibus vel dignitate defuncti arbitrabitur 88. 973. Impensarum funeris nomine quæ olim veniebant. 88. a 978. Num equus, qui ob luctum vel gaudium adducitur, ut nobiles & magnates ad dignitatem defuncti facere sæpissimè solent, ad expensas funebres referri possit. 88. a 980. seq. Ejusmodi sumtus sunt faciendi pro facultatibus & dignitate defuncti, & excessus & defectus vitandus 88. b g 981. Erogati quomodo probentur? & coram quo judice instituatur repetitio. 88. g 982. Impensæ funerum omne creditum anteceduut. 89. 982. Habent hypothecam anteriorem expressam jure civili & Saxonico. 89. a ibid. Adeò sunt privilegiatæ, ut non valeat exceptio non confecti inventarii. III. Præferuntur doti, Legatis, quartæ Falcidiæ, & fideicommisso familiæ 89. a 982. Erogantes, non impedit voluntas contraria, non legatum relictum, & beneficium habent retentionis. 89. a ibid. Præferuntur iis, qui dominium vel hypothecam in re vendita probare possunt, ut & mercedes famulorum. 89. a X. 983. Quæ impensis funerum annumerentur? 89. b ibid. Impensas necessarias & perpetuò utiles commodans commodatario restituit XIX. 10. & d 1234. Ob impensas in rem depositam factas tenetur depositarius XXI. 43. & g 1413. Impensæ ad litem & alimenta erogandæ sunt illi, quorum res sequestratæ sunt, si aliunde se sustinere non potest. 52. & e 1421. seq. Impensas ex pacto de retrovendendo reemens tenetur refundere. XIII. 45. & e ubi recensentur, 1552. seq. Quas repetere revendens possit, vel non 45. z 1554. Impensæ in rem conductam factæ sunt vel necessariæ, utiles vel voluptariæ XXIV. 11. a 1682. Ad refundendas impensas, quæ in contractu expressa sunt, conductor repetere nequit. II. Jurisdictio prædio cohærens tanquam pars ejus una cum prædio locari potest, ubi pacto solent adjici cujus sumtibus executiones criminales fieri debeant. III. Locatori consultum est paciscì, (1. ut conductor rem sartam tectamque conservet, (2. ut expensas faciat conscio locatore, (3. ut non computentur operæ rusticorum, (4. ut quædam meliorationes faciendæ conductori injungantur. IV. Si conventum, ut conductor necessarias impensas de suo faceret, teneatur ad reparationem, non refectionem. VI. Etiam si res, in quam impensæ factæ, tantùm duret consistente locatione. VII. Conductor prohibitis reficere, tamen erogatas impensas necessarias repetere potest. VIII. Metienda est necessitas, non ex voto conductoris, sed ex eo, quod locator præstare debuit. IX. Expensas perpetuam feudi utilitatem respicientes conductori refundendæ sunt; aliter si temporariam præstent. X. Locum habet prædictarum impensarum repetitio, etiamsi ob non solutam mercedem conductor expulsus sit. XI. Voluptuariæ non refunduntur. XII. Omnes impensæ, quæ conductoris respiciunt utilitatem, ad eundem spectant, neque refundendæ. II. a 1681. Pro consequendis impensis conductori competit, (1. facultas tollendi, (2. actio conducti, (3. rem locatam retinendi. II. g 1683. Si impensarum probatio altiorem requirat indaginem & circumstantiæ aliud suadeant, judex suo arbitrio rem temporare potest. II. z 1684. In repetitione impensarum necessariarum & utilium quomodo procedendum. II. Verificatur quantitas impensarum modo ordinario, ut & per syngrapha. III. Quantitas impensarum per juramentum erogantis probatur. IV. Sæpius æstimatores â partibus nominantur, qui visis meliorationibus veram æstimationem constituere debent. V. Num restituendum sit conductori, quantum impendit; num verò quantum melioratus fundus pro tempore reperitur? VI. Conductor percepto meliorationum pretio migrare, & fundum restituere obstrictus est. II. z 1684.

Imperans.

Imperans amari potius, quàm timeri desideret. I. 3. b 12. In imperante rem benè gesturò singularis prudentia juris exigitur, secundùm quam imperium & potestatem istam dextrè exerceat. 4. 12. Cur imperantes legibus se velle vivere profiteantur. II. 8. a 65.

Imperator.

Imperator licet legibus civilibus, quæ in Imperio sunt subditis latæ vel usu receptæ, sit solutus, tamen capitulatione scil. Cæsarea, similibusque, quibus se adstrinxit, promissis obligatur II. 10. 66. De Imperatore

Source : BIU Cujas

Germanico ex legibus Romanis non licet judicare. 10. a ibid. Imperator ipse sibi reservare solet Principum, Comitum, Baronum Filiorum legitimationem. III. 54. 122. Jurisdictio sumta pro ipsa Majestate sive summo imperio, respectu totius Imperii est in Imperatore & Statibus conjunctim sumtis. IV. 79. 210. Imperator dicitur Imperii caput, & vicarius Dei. 79. b 210. Nemo melius notas infamiæ abstergere potest, quàm Imperator. VII. 23. b 375. Concedit veniam ætatis. VIII. 53. 463. Imperator ad preces creditorum contra Debitores Vagabundos Diplomata vel literas Patentes decernere solet, ut in toto Imperio ubique prehendi & juri sisti possint. IX. 37. d 554. Imperator immediatum in proprio territorio delictum perpetratum, solus judicat. 59. m VII. 581. Imperatoris quisnam judex? 59. m 582. Imperator mundi Dominus synecdochicè potius, quàm propriè vocatur. XI. 3. d 667. & XX. 29. a 1312. De juramenti ritu post coronationem Imperatoris. XVII. 10. g 1056. Imperator quale juramentum Pontifici Romano præstare soleat. 20. z 1073. Imperatori jus relaxandi â juramento competit. 79. b 1143.

Imperfectum.

Quam variis modis in Jure quid imperfectum dicatur, XXXII. 18. a p. 670. (2.

Imperitia.

Imperitia culpæ comparatur. XIV. 20. g 867. Imperitia Medici, Chirurgi, Obstetricis vide sub tit. special. *Medicus, Chirurgus, Obstetrix.*

Imperium.

Ad rectè gubernandam rem publicam externo opus est imperio, tum ut spontè dictamen rectæ rationis sequi, renuentes pœnis â vitiis abducantur, tum ut præmiis ad virtutem sectandam incitentur homines. I. 3. 12. Imperium Romanæ civitatis sub Regibus non fuit absolutum, sed paternum & temperatum. 62. 45. Postea è re Romani status esse videbatur, uni non omnia committere tamen successu temporis visum fuit unius imperium cœteris præstare 64. a 51. & II. 24. 75. Quatenus Imperium nostrum consideratur, ut magna quædam civitas & una Respublica 32. 79. Ejus verò singulæ partes separatim spectatæ. peculiares & plures quodammodo sunt Reipublicæ ibid. Jura in Imperio quæ vigeant? *vide Leges Imperii.* Imperio nostro ejusque partibus jus uniforme, quod solum observetur, nunquam fuit præscriptum, sed propriis quoque vivere legibus cuique loco ab antiquis permissum temporibus ibid. Imperium Romano-Germanicum est universitas, singuliquè status in eodem immediati, propter distincta sua territoria & Provincias distinctam constituunt universitatem, dum summæ Reipublicæ æmulam habent in iis jurisdictionem III. 77. a 143. Par in parem non habet imperium, quomodo intelligendum IV. 55. b 194. Vocis imperii varia significatio 61. a 199. Imperium denotat majorem & augustiorem autoritatem & excellentiam jubendi potestatem, & hoc majores Magistratus tantummodò habeant. 57. 196. In Imperio Germanico tres sunt Ordines, (1. Electores, Principes & Principali dignitate fulgentes, (2. Prælati, Comites, Barones, Domini, Nobiles, Civitates. (3. Qui mediatè Imperio subjecti, vulgò **Land-Sassen**/ IX. 59. m 581.

Imperium merum.

Hoc non potest, nec de jure civili nec jure Canonico, nec hodiernis moribus mandari IV. 40. g 181. & 80. 212. Exceptio est in d. th. 40. ibid. Meri Imperii descriptio. 73. 206. Variæ appellationes. 73. a ibid. Hoc spectat ad causas criminales 73. & a ib. Differentia formalis meri Imperii & jurisdictionis criminalis. 73. a 206. seq. Alterum Imperium quomodo in mortuum exerceatur. 73. z 207. Imperii meri in bruta definitio 73. z 108. A quo hoc dependeat, & cui competat. 75. ibid. Distinctio meri Imperii in plenum & minus plenum. 78. 209. Quæ circa Imperii meri indefinitam concessionem sint notanda 78. a ibid. Hodiè merum imperium ipsis Magistratibus non competit jure Magistratus, sed ex speciali concessione 81. & b 214. Neque jure Canonico est delegabile 81. & d. ubi duo notanda 214. Merum imperium planè separatum & distinctum est à jurisdictione atque speciali lege defertur. 61. 199. Merum imperium hodiè ad jus superioritatis spectat 79. 210. Concessio veniæ ætatis non est meri imperii VIII. 53. b 463. Imperii meri jurisdictio, actione utili vel quasi negatoria & confessoria vindicatio competit. XIII. 53. d 841.

Imperium mixtum.

Hoc mandata jurisdictione transire videtur. IV. 42. 183. Mixtum Imperium est pars jurisdictionis 61. 199. Hujus definitio. 62. 199. Indissolubilis & hujus Imperii & jurisdictionis unio 62. & b 200. Hoc competit omni Magistratui, & majori & minori 63. 200. Inde vulgatum Theorema: Quæcunque sunt jurisdictionis, ea sunt mixti imperii, & contra. 63. a 200. Duo sunt mixti imperii gradus, quædam sunt magis imperii, quàm jurisdictionis, & â Magistratu municipali expediri non possunt, quædam magis jurisdictionis, quam imperii & expediri possunt. 64 a 200. Concessio veniæ ætatis est mixti imperii IIX. 53. 463. Imperii mixti jurisdictio utili actione confessoria & negatoria tuetur. XIII. 53. d 841.

Imperſonaliter.

Imperſonaliter constituens ab omni exactione liber est XIX. 75. th V. 1216.

Impertinentia.

In probationibus non admittenda, XXVIII. 10. p. 175. b articuli si sint impertinentes, eos non juvat Clausula; salvo Jure impertinentium. ibid. 44. p. 276. (13. 14. b.

Impetus.

Quid? XLIIX. 7. p. 726. b.

Im-

Source : BIU Cujas

Implere, Impletio.

Impletur contractus, quando is, qui obligatus est, suæ satisfacit obligationi, seu præstat, quod contractu promisit XXIII. 20. 1517. In contractibus, qui consensu perficiuntur, probè distinguenda est perfectio contractus à consummatione sive implemento 20. b 1517. Implementum à parte emtoris est pretii oblatio, à parte venditoris traditio rei 20. g 1517.

Impossibile.

Quotupliciter, quid in Jure dicatur impossibile XLVII. 10. b 554.

Impotentia.

Quid & quotuplex? XXIX. 14. g p. 320.

Impubes.

Impuberes distinguuntur in infantes, infantiæ proximos & pubertati proximos VI. 39. & a 309. seq. Hi an & quatenus vel naturaliter vel civiliter alios sibi obligent, aut ipsi obligentur 39. 309. Impuberes sunt legitimæ personæ ad judicium suscipiendum, tutoris tamen vel curatoris interveniente autoritate IX. 7. 527. Impubes non videtur novum constituere domicilium, sed censetur retinere domicilium patris 27. 547. Quatenus impubes aliud domicilium constituere videtur ibid. Obligationes, quæ re ipsa contrahuntur in impuberem cadunt 27. 547. Filius impubes adoptivus non habet querelam inofficiosi, cum hæc non detur, nisi adversus patrem naturalem X. 11. æ 613. Impuberi judex jusjurandum in litem in præjudicium partis adversæ deferre nequit XVII. 61. & æ 1114. seq. *vid. Pupillus.*

Testes esse nequeunt XXVIII. 38. p. 249. b ibid. Quid de iis in perpetratis delictis statuendum XLVIII. 10. p. 734. seq. Quid, si quis cum puella impubere delictum Carnis commiserit ibid. 736. Quid, si furtum committant 25. p. 786. In delictis quænam eorum sit pœna ibid.

Inædificatio, *vid.* Ædificare, Ædificatio.

Incarceratio, Incarcerare.

A Domino servus incarcerari potest III. 22. (2. 107. Privati carceris pœnam non incurrit pater, qui filium immorigerum domi includit 39. b 114. Incarceratio, quatenus mero & mixto imperio sit communis IV. 77. 209. Incarceratus hodiè citari potest, cum procuratorem mittere possit V. 9. 228. Incarceratorum causæ summario processu sunt expediendæ IX. 66. r. (2. 590. Filius incarceratur, ut inde se liberet, an legitimam à patre vivo petere possit X. 34. a XI. 634. Studiosi interdum propter culpam incarcerantur in Academiis, salva eorum fama & reputatione VII. 21. d 373. Uxor pro marito incarcerato ad illum liberandum intercedens efficaciter obligatur XXI. 12. g III. 1374. Contractibus tum incarceratis celebratis leges non assistunt XXIII. 3. I. 1494. *vid. Carcer.*

Quænam Personæ ab incarceratione immunes sint? XLIV. 32. æ p. 239. Quidnam circa incarcerationem debitorum obæratorum notandum ibid. æ a p. 239-242. De incarceratione vide late XLIX. 10. a b g 960. seq. 14. 16. th. 971.

Incendium, Incendiarius.

Cura incendiorum pertinuit ad Præfectum vigilum IV. 27. a 172. Cui nam probatio culpæ incumbat in causa exorti incendii, utrum actori restitutionem damni petenti, an reo, in cujus ædibus incendium ortum IV. 28. a 172. Si res receptæ incendio perierint, an caupo à viatoribus actione de recepto conveniri possit VIII. III. k 512. Si habitatorem convenire velit vel proprietarius vel illi, quorum ædes pariter incendio consumtæ sunt, certum hominis factum ut arguant, necesse est XII. 61. e XIII. 785. Si alius è domesticis, quàm cui ignem custodiendum habitator commisit, incendio causam præbuisset, habitator factum ejus non luet 61. e XIV. 785. Qui incenderit alterius villam L. Aquilia committendo tenetur XIV. 20. e 867. Incendium causale quid, & quibus modis fiat? 21. b 11. 870. Vicinus, in cujus ædibus incendium casuale subortum, à pœna L. Aquiliæ immunis est 21. b III. ibid. Ut ædes vicini tempore incendii dirui queant, requiritur justus metus. II. Quorum ædificia salva permanserunt, damnum ab illis ex æquitate restituendum 21. z 871. & XX. 27. & g 1307. Domus peste infecta cum omnibus rebus potest comburi, si purgari nequeat XIV. 21. z V. 871. Incendium causale XIX. 32. 1250. Estque purè, causale (1. præternaturali modo (2. ictu fulmineo (3. ex naturali vel intrinseca causa (4. si per hostium incursiones incendium fuerit subortum; vel mixtum, ubi exemplis illustratur 32. th. 1251. seq. Incendium fortuitum separandum est ab improviso 32. th. 1252. Quorsum sit referendum ejusmodi incendium, quod ex fœno madido in horreis recondito inopinato fuit subortum? 32. th. III. 1252. Incendium vicinas ædes consumens ratione vicinarum ædium fit causale 32. V. 1254. Non distinguendum, utrum ædes certò perituræ fuissent, an ad abundantem cautelam destructæ II. Debetur contributio in subsidium, si de incendiario constat III. Si ab adversario nihil repeti potest, contributio debetur IV. Qui propter glisscens incendium vicini ædibus jam verè combustis, pro conservatione suorum destruit, ob id ipsum nulla actione tenetur XX. 27. g 1307. seq. Num depositarius illas tempore exorti incendii res suas depositas postponere debeat XXI. 37. i 1409. Incendium non præsumitur culpa venditoris inhabitantis ortum; sed culpa alicujus incendium ortum esse asserens id probare debet XXIII. 95. & g 1629. Nec paterfamilias tenetur ob incendium culpa seu negligentia eorum, qui in ejus familia sunt, ortum, nisi de familiæ negligentia monitus fuerit, & monitum non observaverit 95. ibid. Si ex negligentia ministrorum aut operariorum, qui torrefactioni polentæ, aut coctione cerevisiæ adhibentur, quid damni oriatur, dominus

Source : BIU Cujas

dominus jure non tenetur 95. d 1630. Conductor de incendio ex leviſſima culpa ejus orto non tenetur XXIV. 14. e 1694.

Crimen incendii quando committatur XLIX. 67. 1091. Quotuplex a. Quomodo puniatur b. 1092. Quando ea pœna mitigetur c 1093. z 1094. ubi plura. Quis ex incendio rapere dicatur XLVIII. 52. p. 833.

Inceſtus, Inceſtuoſus.

Liberi ex complexu nefario aut inceſtuoſo vel damnato coitu procreati non poſſunt de jure civili legitimari III. 74. 119. Hodiè adulterini & inceſtuoſi per ſingularem diſpoſitionem absque præjudicio aliorum, quod ipſorum perſonas attinet, à Principe legitimari queunt 53. 122. Super crimine inceſtus, ſive cum ſtupro ſive cum adulterio junctus fuerit, non licèt tranſigere VI. 61. z pag. 338.

Quid? XLIX. 39. p. 1022. Ejus diviſio b g d p. 1024. Quomodo puniatur z.

An etiam inter affines Inceſtus committi poſſit, & quomodo puniatur ibid. l. p. 1026. ſeq. Quinam excuſentur ab his pœnis 39. a 1027.

Incidere, Incidens.

Incidens dicitur quod non per viam actionis ſed exceptionis vel replicationis intentarur IX. 56. z 570. Si in cognitione cauſæ coram judice ſeculari pendentis incidens oriatur ſpirituale, utrum cum principali coram eodem judice terminari debeat, an verò à principali cauſa ſit ſeparandum Eccleſiaſticoque remittendum 56. z 570. & 57. d 572. Si in cauſam ſpiritualem ſecularis aliqua incidat, an & illa judici ſeculari remittenda ſit? ibid. Judex qui de principali cauſa cognovit, ne continentia cauſæ dividatur, etiam de incidentibus, acceſſoriis, dependentibus & pertinentiis cognoſcere debet ibid. Cauſa quæ ſpiritualis, ſi in judicium civile incidat, tamen ad alium judicem pertineat, non eſt remittenda, ſed unà cum principali coram eodem judice examinanda & componenda 56. z IV. 572. Si ſuper cauſa principali juramentum calumniæ eſt præſtitum ſuper incidenti non amplius juratur XVII. 74. a 11. 1137.

Incluſio, Includere.

Incluſio **Pfändung** quid? XIV. 4. a 855. Num jure Romano animalium incluſio ſit vetita? 4. b 856. Omne animal agriculturæ deſtinatum, quod damnum dedit, capi & includi ſeu pignorari poteſt ibid. Clericorum Studioſorum, Magiſtratuum, Militum 4. b ibid. Idem juris in equo, qui impatiens retineri non potuit, quo minus noceret. Vel Studioſi imperitia ibid. Eorum qui numero ampliore quàm jure conceſſum pecudem in aliena paſcua agit, prædii dominus poteſt ſiſtere, includere, vel obligare, prout mos eſt regionis 4. a VIII. 856. Quorum equi non rectè includuntur ibid. Incluſio debet fieri in ipſo facto; ſecus, ſi è fundo depaſto eſt egreſſum: & poteſt fieri propria autoritate 4. a XIV. ſeqq. 856. Pignorans ſi retineat pignus, pignorato tenetur ad emendam & judici ad mulctam 4. a XVIII. 857. Includens exactiſſimam curam in animali includendo adhibere debet; & juſta paſſione incluſum interea refici 4. a XXI. ſeq. ibid. Satisdatione interpoſita pecus liberatur 4. a XXIII. ibid. Incluſas pecudes non poteſt dominus fundi jure vendere: Et ſi dominus ignoretur, & pecora ſint incluſa, id publicè libello propoſito debet ſignificari 4. b XXIV. ſeq. ibid.

Incola, Incolatus.

Incolæ cives non ſunt, nec de omnibus civitatum juribus ac privilegiis participant IX. 17. z 539. Muneribus tamen civilibus in loco domicilii fungi tenentur 17. æ ibid. Si quis in plurimis locis domicilium habeat, in omnibus illis incola eſſe dicitur 17. th. 540. Incola quis in pluribus locis eſſe poteſt 26. a IV. 546. Licèt incolæ alicujus civitatis privilegium habeant de non evocando, nihilominus illi in foro contractus rectè conveniuntur 42. & d 559. ſeq. Simultanea inveſtitura non tribuit jus domicilii & incolatus 54. 567. Incolæ dicuntur, qui domicilium ſuum habent in aliqua regione 54. d 568. Inquilinus, qui domum & hortum ſimul conduxit, delinquens circa unam rem, expellendus eſt ex omnibus XXIV. 12. th. VI. 1688.

Quinam dicantur L. 52. p. 1227. Quibus gaudeant Juribus c 1228.

Incompetentia judicis.

De incompetentia judicis cavendum non eſt reo ſimpliciter, ſed adhibitis Clauſulis IV. 59. e 197. Si hæc incompetentia judicis eſt notoria, tunc in jus vocatus impunè non paret: ſi verò dubitatur de illa, tunc ut judex cognoſcat, an ſua ſit jurisdictio, comparere citatus debet V. 14. 238. Ad judicem incompetentem citatus, indubio venire & exceptionem fori declinatoriam opponere debet 14. d 240. Judex an ſit competens vel non, ipſemet cognoſcere & judicare poteſt 14. e ibid.

In continenti, *vid. Continenti.*

Incrementum.

Si prædium ſerviens capit incrementum, ipſa quoque augetur ſervitus XIII. 32. & æ 823. ſeq.

Indebitum, Indebiti ſolutio.

Indebitum ſolutum æquum eſt reddi VI. 31. æ 295. Indebitum ſolvendo transfertur dominium, & tacitè id agitur; quod ſi poſtmodum indebitum appareat, id repetere velit XVIII. 30. 1172. Qui ſciens indebitum ſolvit, non repetit: quod in uſuris immodicis limitatur 31. z 1173. Indebitum eſt, (1. ſi omnino illi,

Source : BIU Cujas

illi, cui solvitur, non debeatur. (2. Quandoquidem debetur, neque etiam exceptione perpetua elidi potest, tamen alia quædam obstat exceptio 32. seqq. 1173. & 29. 1181. seq. ut debitum est triplex, (1. naturale (2. civile & (3. mixtum; ita quoque tria sunt genera indebiti 32. a 1174. Num interusurium unius anni (scil. qui per errorem 3000. Imperiales Anno 1692. solvit, quos Anno 1693. debet) usuras 150. Imperiales condicere possit? 39. b 1182. Si res indebita in specie soluta interierit, an accipiens indebiti condictione conventus teneatur 44. 1187. Si quis ex alternativa obligatione utrumque indebitum solverit, electio ejus est, qui solvit, quam repetere rem velit 44. pag. 1187. Ex obligatione disjunctiva utroque soluto, alterum ut indebitum recipi possit, quis in repetendo electionem habeat? ubi Proculejanorum & Sabinianorum controversia notatur 44. r pag. 1189. Si duo rei debendi alternatim promiserint, & pariter utrumque per errorem solverint, hoc casu creditoris est electio, cui velit solvere 11. Si pro re debita alia majoris pretii aut quantitatis sit soluta & commodè pars recipi potest, pars duntaxat est repetenda 111. Condictio indebiti jure civili & canonico spacio triginta annorum præscribitur IV. Contingere potest, ut res per errorem tradita hac actione repeti possit, licet rei vindicatio, quod res jam usucapta sit, locum non habeat 44. r 1190. Indebitum alterius nomine solutum, iste, cujus nomine solutum repetitionem sive condictionem habet XX. 4. i 1281.

Indicium.

Num transactio super crimine indicium ad torturam faciat? VI. 61. e 338. Indicia certa probant dominium duplici modo XI. 14. z 11. (1. 681.

Subsequentia an confirment Torturam XXVIII. 45. p. 278. 9. (3.

De indiciis ad Torturam qualia dentur, & quænam ad eam sufficiant vel non XLIX. 99. 1144. 1149. g. Eorum Etymologia & varii Significatus a. Variæque divisiones b. & species g. Variorum delictorum varia indicia v. ibid. 1. e 1148. seq.

Indignus.

(Sc. legati capiendi) quis dicatur XXXV. 94. a. Quomodo relicta iis auferantur, & fisco applicentur ibid. b g p. 921. Quibus modis quis se indignum reddere possit v. 95. p. 922. seq.

Individuum, Individuitas.

Usus est individuus sicut & servitutes prædiorum XII. 14. & e z æ 747. & 749. Individuæ rei descriptio 14. g 11. 748. In rebus individuis jus accrescendi non est 26. e 761. In individuis etiam major propter minorem juvatur XIII. 60. & b 849. Individuæ obligationes, aliæ sunt per naturam, aliæ per legem & conditionem obligationis: non veniunt in judicium familiæ erciscundæ, nisi secundum quid? XV. 8. (2. 905. seq. Jura incorporalia, ut jurisdictio, jus patronatus, dividi non possunt, sed alternis annis usurpanda aliquando adjudicantur 8. & x 906. seq. Item Instrumenta hereditati authentica, quia sunt individua uni ex heredibus custodienda committuntur 8. (3. 906. In re individua potest judex rem alteri heredi pecuniam adjudicare 10. e 909. Ei, qui majorem partem habet, res potissimum adjudicatur ibid.

Indossiren.

Quid ita dicatur? XXV. 43. d 1754.

In Dubio.

In dubio, uter prior vel posterior natus, quid obtinebit? III. 4. & k 100. seqq. In dubio, quænam species operarum sit usitata vel inconsueta, pacta & antiqua observantia loci attendenda 24. e 109. In dubio quamvis persona adjecta sit, pactum in rem esse præsumitur VI. 51. 326. In dubio contractus semper interpretatur de eo, qui minus oneratus est debitori 52. d 327. In dubio contra venditorem fit interpretatio? Limitatur 52. e ibid. In dubio judex pronuntiare debet contractum, de quo quæritur, revocari non debere 52. e 327. In dubio voluntas non censetur mutata VII. 27. e 383. Dolus in dubio intelligitur malus VIII. 23. e 442. In dubio pro judice præsumitur IX. 116. 534. In dubio quilibet præsumitur legitimè natus, & honestus potius quàm inhonestus X. 18. g 619. In dubio bona potius censitica quàm emphyteutica præsumuntur XI. 51. g 1. 707. In dubio casu emphyteusis censetur hereditaria 65. l 717. In dubio, quo tempore pascendi servitus competat? dicendum quo fruges sunt collectæ? XIII. 26. d & th. 813. seqq. In dubio quis præsumitur sumtus funebres fecisse animo repetendi XV. 86. z 975. In dubio pro juramenti observatione est pronunciandum 25. 1. VII. 1079. In dubio, quâ causâ res tradita? præsumitur custodiæ gratia XXI. 36. g 1404. In dubio, verba contrahentium debent intelligi secundùm naturam contractus & actus, quem ineunt XXIII. 21. b 1518. In dubio ex sola traditione fides de precio habita præsumitur 108. b 1652. In dubio actus, qui ad malum & bonum referri potest, refertur ad bonum XXV. 40. a V. 1750. In dubio contractus non præsumitur simulatus, sed verus 49. a VIII. 1767.

In esse.

In esse dupliciter dicitur, impropriè & proprie VI. 27. g pag. 291.

Infamis, Infamia.

Infamiæ pœna quatenus mero & mixto imperio sit communis IV. 77. & g 209. Qui super actione famosa transigit, non fit infamis VI. 60. g 337. De infamia seorsim transigi non potest ibid. In criminibus

Source : BIU Cujas

coërcendis vix unquam infamia ſolum pœnæ locum habet, ſed alias pœnas comitatur 77. b 209. Infames pro ſe & certis perſonis non pro aliis poſtulare poſſunt VII. 15. 363. Infamiæ definitio ibid. Ejus derivatio & varia appellatio 15. b ibid. differt ab ignominia, & diſtinguitur à nota ibid. Eſt nomen πολύσημον, eſt enim (1. infamia, quâ quis apud populum malè audit (2. quod ex facto vel vita probroſa contrahitur, (3. canonica, (4. civilis ibid. An ſi quis ſe ſervaturum promiſit ſub infamia, ea ſi non ſervet, infamis fiat 15. d 364. Ejus diviſio 16. 364. Utraque ſpecies ſuos habet gradus, graviorem & leviorem 16. b pag. 365.

Infamia facti quid, ejusque effectus? 17. 365. dicitur vel ob proprium vel ob alienum 17. a ibid. Cauſæ ſpeciales, ex quibus infamia facti reſultat, in jure non ſunt ſancitæ, & ſunt quædam judicia, quæ recenſentur ibid. Separandæ ſunt ab infamibus perſonæ humiles ac viles, non ex delicto, ſed ſordido vitæ genere & quæſtu illiberali, vel ob ſolam injuriam corporis, originis &c. ibid. Ob infamationem criminis ex notorietate orti ſuſpendi ab officio poſſunt 17. b 366. Nobilitas infamia perditur 17. b ibid. Infamis contra infamem teſtari poteſt 17. g pag. 366.

Infamia juris quid? 18. & a 366. Hæc irrogatur vel immediatè à jure, vel mediatè per ſententiam condemnatoriam in cauſis famoſis 18. & b ibid. Qui jure infamia notentur 18. g 367. Qui lege ſive ſententia ſint infames? 18. æ ibid. Quid circa actiones notandum 18. i & k 368. Ut quis infamis & infamia juris notatus dicatur, requiritur (1. quod aliquid turpe moraliter fecerit, & (2. illud lex infamia notaverit II. Mentio in dubio de infamia juris intelligendum III. Hodiernis moribus nullum judicium famoſum eſſe 18. l. 368. Qui bonis ſine culpa tamen ipſorum ceſſerunt, nec facti nec juris infamiam incurrunt 19. & a 368. An frivolè appellans fiat infamis? 19. b ibid. Infamiæ pœna eſt gravis, & comparatur periculo mortis II. Legè, non convitio alicujus infamia quis notatur III. Infamiæ nomen non retinet, ſi nunc eſt bonæ IV. Infamatus amplius infamari non poteſt V. Infamis in uno loco dicitur infamis ubique 19. b 368. ſeq.

Affinis eſt infamiæ levis notæ macula, quæ oritur vel ex ſordido vitæ genere, vel ex illegitima nativitate, haberque quatuor effectus 20. 369. Quinam inter infames aut levi maculâ notatos non ſint recenſendi 21. 372. An ſi quis ab alio vitiatam edito partu, vel ſciens duxit, vel errore ductum ſciens retinet, nec repudiat, hâc notâ aſpergatur? 21. g 372. Si qua ſciens nubit tali maculato, an inde commaculatur? 21. g 373. Infamatio quibus cauſis fiat, vel non 21. d 373. Quomodo evitetur infamia, quæ per ſententiam infligendam venit? 22. 373. Cautelæ ſex recenſentur, quibus infamia evitare poteſt 22. a & b 373. Aboletur infamia per reſtitutionem in integrum autoritate Principis 23. 374. Reſtitutio famæ alia eſt gratiæ, alia juſtitiæ 23. 374. An pœna, quæ infamiam operatur, temporalis fuerit, infamia etiam elapſo tempore ceſſet? 23. 374. Infamiæ notas ſolus Imperator abſtergere poteſt 23. b 375. In locum pœnæ infamiæ, judex graviorem pœnam dictare poteſt: & quæ hôc caſu obſervanda? 23. b 375. ſeq. Infamis ex conſtitutione Juſtiniani poteſt eſſe Procurator, quod moribus noſtris non obſervatur 30. & i 388. ſeq. Infamia à minante eam fruſtra metuitur VIII. 12. in f. 431. Privatus jus infligendi infamiæ non habet 12. l. 433. Infamiæ quando comes dolus 36. b 450. Infamis fit, qui ob dolum condemnatus eſt ex actione mandati directa XXII. 11. & b 1443. ſicut & is, qui ob dolum ex actione pro ſocio eſt condemnatus 37. 1474. An ſufficiat, ut hoc judicio condemnatus infamis fiat, ſola condemnatio, an verò requiratur, ut doli nomine diſſertè condemnetur? 37. i 1475. Infamis, quia ipſi non referri, deferri nequit juramentum XVII. 35. & æ 1087.

Infames an Teſtis eſſe poſſint XXVIII. 38. p p. 252. ſeq.

Infans.

Infanticidarum mulierum pœna jure Provinciali Dithmarſico quæ? I. 31. b 27. Infans non poteſt vocari in jus V. 5. & z 226. Infans ſeu ſeptennio minor per ſe naturaliter, nec alium ſibi civiliter obligat, ne quidem cum tutoris autoritate VI. 39. pag. 309. Infantiæ proximus alium ſibi quidem civiliter, ſed ſe ipſum ne naturaliter quidem obligat 19. ibid. De expoſitione infantis, *vid. ſpecial tit. Expoſitio infantis.* Infantes mortui tam expoſiti, quàm penes matrem reperti ante ſepulturam inſpiciendi ſunt XV. 81. a 966.

Infantem exponens quomodo puniendus XLVIII. 113. b 940. Salva diſtinctione; an animo necandi, an miſericordiæ conciliandæ gratia expoſitus.

Infideles.

Quive eo referantur vel non, & quorum Sponſalia vel matrimonium initum fugienda, & de facto inita valeant nec ne XXIX. 28. c p. 361. p. 358. (31.

Infinitum.

In omnibus negotiis vitandum XXXIX. 17. c p. 19.

Ingenuus.

Ingenui dicuntur, qui naſcuntur liberi III. 19. 106.

Intra quod tempus manumiſſus libertus ingenuitatem aſſerens, eam probare teneatur XL. 65. p. 84. a. Ratione probationis multum differt, an quis ſe abſolute Libertum eſſe neget, vel ſaltem neget hujus vel illius eſſe libertum ibid. 66.

Source : BIU Cujas

Ingratitudo.

Ingratitudinis cauſa hodiè heredi indiſtinctè incumbit probatio X. 15. b 617. Ingratus frater vel ſoror contra fratrem, non gaudet beneficio querelæ inofficioſi 18. e 620. Libertus domino ingratus pro perſona turpi habetur 18. g 619. Ad ingratitudinem probandam juramentum ſuppletorium non admittitur XVII. 43. l. 11. 1099.

Inhibitio.

Quid? XLV. 11. pag. 307. b. ibid.

Inimicus.

Inimici capitales quales & in quibus cauſis tanquam teſtes admittantur, vel non. XXVIII. 39. d. pag. 258. ſeq.

Injuria.

Injuria volenti non fit, quomodo intelligendum I. 24. 22. Injuriam lucri & damni judex æſtimat 30. a 26. Injuriarum tenetur creditor, qui fidejuſſorem evidentiſſimè idoneum recuſat, & debitorem arreſtari facit? V. 23. b 244. Injuriarum actione damnatus ſit infamis VII. 18. æ 367. Injuria quot modis accipiatur? XIV. 18. a 865. & 20. a 867.

Quid? XLVIII. 53. 835. b. quotuplex ſit ibid. g. quid requiratur 838. an qui verum Crimen objicit injuria re videatur? an detur Injuria ſub Conditione prælata. æ. 841.

Quid, ſi injurians probet ſe ita audiviſſe. 56. a vel mandatum eſſe. b. ſeq.

Afficitur injuria cujus injurians intendit Contumeliam. 57. 843. etiam per Conſequentiam aut mediate. ibid. quomodo defuncto injuria fieri poſſit. m. 648.

Quotuplici modo fiat Injuria. 58. 846. quomodo verbis b. 847 - 849. quomodo re. ibid. c. z. 849 851. quomodo extra Corpus th. 881 - 853.

Si civiliter inſtituta æſtimatur injuria pro certa pecuniæ ſumma. 60. 855. quandoque in pœnam Carceris mutanda. Infamatus injurians b. 60. d. pag. 857. Moribus noſtris aliud remedium actio ad palinodiam competit. 61. 858. quid. a. an ſit Civilibus annumeranda nec ne. b. 859. ſeq.

Secundum remedium eſt retorſio injuriarum. 62. 861. quando procedat, quid ſit. a. an Jure div. morali ſit contraria? quæ requirantur ut juſte procedat; quibus competat & contra quos. 861 - 863. Quatenus hæ tres pro injuria vindicanda competentes actiones concurrant. v. 63. pag. 864. a - 866. quando injuria videatur, remiſſa g. d. ſeq. Quid ſi decumbens veniam in templo precatus fuerit, an injuriam remiſiſſe videatur, ſi reconvaleſcat. e. 869. an transactione remitti queat. 1. 870. an & quando ſufficiat pœnitentia & revocatio injuriantis. ibid. k. h. 870.

Anno actioni injuriarum Prætoriæ præſcribitur 65. 871. b g. d. ſeq. quid, ſi inſcriptis comprehenſæ, & an etiam reales injuriæ. z. 873. Quatenus actio ex L. Corn. dicatur perpetua. 65. 874. æ.

Jus. In jus vocatio.

In jus vocatio quid ſit? V. 1. 224. In jus vocare quid ſit? 2. 224. Apud Romanos vocatio in jus non erat eadem cum ea, quæ ad judicium 2. a 225. In jus vocare erat principium juris agendi coram Magiſtratu. ibid. Modus in jus vocandi ſecundùm jus vetus quinam fuit? 4. & 3. 225. Olim in jus vocatio erat juris privati, & quomodo fiebat 3. a ibid. In jus vocans rationem habere debet (1. loci (2. temporis (3. Perſonæ 5. 226. & 9. 230. Olim ſine impetrata venia quasdam perſonas, quibus ſingularis debetur reverentia ob ſingulare beneficium, non in jus vocare licebat 5. & d e 226. Quod hodiè ſecus 9. 230. Qui eôdem tempore alii judicio ſe ſiſtere neceſſe habet, vocari nequit 5. b 226. Quid circa eum, qui ſequitur funus, obſervandum 5. g ibid. quid ſecundùm quid prohibentur in jus vocari 5. z e th. 227. Olim contra in jus vocantem ſine venæ impetratione dabatur â Prætore actio ex Edicto perſonalis 5. 226. An moribus noſtris adhuc locum inveniat Edictum de in jus vocando, & petitio veniæ circa perſonas certas, eâque neglectâ actio ex hoc Edicto ad pœnam quinquaginta aureorum competat? 6. a 227. Jure noviori autoritate Magiſtratus per Apparitores fit in jus vocatio 7. 227. In jus vocatio & citatio confuſim uſurpantur 7. ibid. Diſcrimen inter in jus vocationem & citationem notatur 7. a ib. Hodiè veniæ impetratio ab uſu receſſit, modeſtè tamen & reverenter in jus vocatio eſt impetranda 9. In jus vocatio in non comparentes operabatur mulctam 14. 238. A mulcta in non comparentes ſtatuta, liber erat (1. ille in jus vocatus, qui vocari non debuit, (2. qui idoneè ſatisdabat locupletibus fideiuſſoribus 16. & a 241. (3. ob legitima impedimenta 29. 250. (4. ob ferias, dilationes & diverſa tempora 33. pag. 55. In jus vocatus actionem edere debet 38. 262. Contra Edictum in jus vocatus vi eximi poteſt, & ita in juſta vocatio privata vi repellitur 19. 242. Exemplo filiorum, qui patrem â lictoribus deprehenſum vi exemerunt; illuſtratur 19. b 242. In jus cirati, per citationem actoris habiles ad agendum efficiuntur, ut contra perſonam nulla exceptio admittatur. X. 5. a 521.

Injuſtus; *vid. Juſtus.*

Inquilinus.

Quis dicatur. XL. 71. pag. 86. Inquilinus migrantibus datur Edictum de migrando, ne vis fiat iis adducentibus bona invecta libera. XLIIX. 169. pag. 399. ejus tenorem & V. M. ibid. a. c. g. d.

Source : BIU Cujas

Inquisitio.

In inquisitionis criminum graviorum causa sine longa mora jubentur judices summariter procedere IX. 66. 1. (5. 590.

De Processu inquisitorio qui scripserint XLIX. a. 958. differt ab accusatione antiqua ibid. quomodo definiatur, dividatur; à quo, in quem finem suscipiatur. Quidve in illo in specie ratione Corporis delicti notandum. b 958. seq. quæve requirantur, d. ut processus ritè formetur. ibid. cessat accusatore existente. § 959.

Inrotulatio, *vide Rotulus.*

Inscriptio, *vid. Accusatio.*

An ex inscriptionibus & communi appellatione videlicet domini dominium istius prædii verè probetur XI. 14. z IV. (1. 684.

Insignia.

Insignia Magistratuum Romanorum quæ? VII. 14. b. 362. Insignia nobilitatis amittuntur infamia 17. b 366. Ex insignibus probatur & præsumitur esse illius rei dominus, cui affixa, & propter quam rem ea habet XI. 14. z III. (4. 683.

Insinuare, Insinuatio.

Quid? XL. 10 - 19. pag. 55. Citationis insinuatio rectè fit per nuncium, Notarium 1. V. 11. l. 232. Quæ circa insinuationem observanda? ibid. Insinuatio citationis si non potest fieri, judex cogitur necessitate Edictalem citationem decernere V. 12. e 235. seq. Insinuatio citationis subsidiariæ debet fieri judici 12. l. 436.

Inspicere, Inspectio.

Inspectione testamenti opus est, si quis transigere velit de controversiis ex illo orientibus: nec huic inspectioni renunciare potest, nisi renunciatio fit jurata VI. 37. & a b 334. Inspectio hæc etiam requiritur in Codicillis & testamento nuncupativo in scripturam â Notario redacto 57. & g 334. sine prævia inspectione oculari judex de finibus & terminis tuto pronunciare nequit *XIV.* 55. z 93.

Inspectio ocularis certissimus modus probandi. *XXVIII.* 14. g pag. 184 (14. ejus Synonyma. (15. vel à Judice vel a partibus & ejus sumtibus instituitur? ibid. 16. seq. cui illa committenda. ibid. pag. 185. (23-27. & quot personæ requirantur? ibid. quid circa illam Judici notandum. pag. 186. (28. De Inspectione Viri propter impotentiam, fœminæ propter Virginitatem prætensam. *XXIX.* 21. æ pag. 333. vid Impotentia. De inspectione Ventris pro partu agnoscendo, vid. *XXX.* 80. seq. pag. 504. seq.

Instantia.

Quoad instantias limitatur jurisdictio Imperatoris IV. 79. b 211. Jus primarum instantiarum, quod hodiè obtinet, non admittit, ut statim quis in supremo conveniatur judicio IX. 15. 537. Etiamsi præsens ibi inveniatur 15. b 537. Lite contestata instantia currere inci, it judiciumque inchoatur IX. 70. th. *XXXII.* 598. Instantiæ certus terminus in criminalibus & civilibus, intra quem absolvi debet, est præfinitus 70. th. *XXXIX.* ibid.

Institor.

Quisnam institor dicatur, & qui sub Institoribus comprehendantur? XX. 31. & a 1313. Ex contractibus institorum præponentes obligantur 32. b (1. 1315. Institor an masculus an fœmina sit, parum refert, fit enim præpositione & præponendi receptione 33. & a 1315. Dominus dicitur præponens, Institor præpositus II. Constitutio interdum in nullum incidit contractum, interdum incidit in contractum mandati III. Præpositio ritè facta præponentis morte non finitur IV. Licet heres eam ratam non habuerit, nec ratificare vellet V. Institoris decoctio mandatum non extinguit VI. Cur morte non solvatur? VII. Institoria actione agens probare tenetur, reum præposuisse eum, cum quo contraxit. *VIII.* Institores alium substituere institorem possunt IX. Institor terrestri & maritimæ negotationi præponi potest 33. a 1315. seq. Num etiam Nobiles an ignobiles institores esse possunt? 33. e. 1316. Præponere possunt institores & factores omnes, qui negotia & contractus validè ineunt: Non solum unus, sed & plures, sive socii sint sive non 34. a l. II. 1317. Institor civili actione directa potest conveniri durante officio: Si verò non intuitu domini, sed proprio nomine contraxit, & fidem suam pro domino adstrinxit, finitô officiô obligatur, & quidem de propriis solvere tenetur 38. & g d 1318. seq. Institor de suo solvens, licet dominus postea non fiat solvendo, contra proprium factum venire & pecuniam solutam condicere nequit 38. 39. De institutoria actione, *vide Actio institutoria.* Institor pro debitis domini arresto detineri non potest II. Non fruitur jure prælationis, quod ob mercedem famulis conceditur 38. 1319. Institores seu factores fide habita contrahere possunt XXIII 108. b VII. 1652. Si fide habita contraxerit, ubi conveniendus? 108. b *XXXI.* 1654.

Institutio Heredis, *vide Heredis institutio.*

Institutiones Juris.

Hæ quando compositæ & promulgatæ I. 68. & V. 55. seq. Institutionem libri ordine secundùm personas, res & actiones digesti sunt 6. m 57. Quilibet paragraphus Institutionum eandem habet autoritatem in judiciis, quàm lex in ff. C. vel Novel. ibid.

Source : BIU Cujas

Hæ neque Digestis aut Codici derogent 69. 59. Contrarium statuente, ib e 61. Quare compilatores Institutionum prætulerint servitutes reales seu prædiales, Compilatores Digestorum præposuerint materiam servitutum personalium? XII. 2. g 735. In Institutionum libris de contractibus innominatis altum est silentium XXV. 1. b 1718.

Instrumentum.

Instrumenta à Notariis confecta utrum duo vel plura ad sufficientem consuetudinis probationem requirantur II. 21. e 74. Omne Instrumentum alterius gratia est III. 13. a 105. Instrumenta dotalia non sunt de essentia legitimationis per subsequens matrimonium 50. 120. Quare hæc conficiantur? ibid. Moribus nostris matrimonium etiam omissis instrumentis rectè & legitimè contractum ad legitimationem sufficit 50. d ibid. Instrumenta à Notario confecta, qui ab eo creatus erat, qui potestate creandi pollebat, non obstante vitio in persona, secus ab illo confecta, qui se propria autoritate gessit pro Notario IV. 25. b 171. Instrumentu tenetur actor edere reo de jure civili, & quidem ante litem contestatam, non solum illa, quibus contra reum est usus, sed etiam quæ reo ad excipiendum prosunt V. 42. & a 269. Intra terminum probatorium Instrumenta ut producantur saltem in copia si non in originali, jure Saxonico est constitutum 42. a 270. Quid circa editionem Instrumentorum est observandum ibid. Instrumenta reus in actionis commodum regulariter edere non cogitur 43. 270. Pro replica actoris fundanda edenda sunt actori à reo instrumenta ibid. Instrumenti possessori, si stipulatur, allen getreuen Brieffs-Einhabern / actio competit VI. 50. a 323. An super Instrumento guarentigiato transactio fieri possit 56. g pag. 333. Super Instrumento dubiæ fidei transigere licet 62. e 339. Instrumentis falsis inita transactio retractatur 67. & b 344. Quæ in legitima forma instrumenti Procuratorum observanda VII 27. e 381. Instrumentum Syndico datum, non minus ac Procuratorum in judiciis examinari & discuti solet 42. b 401. An subscriptio in syndicatus Instrumento sit necessaria, an verò absque ulla subscriptione sigillo civitatis tantum signatum subsistat 42. g 401. Quorum nomina instrumento sint subscribenda, & an singulorum de universitate exprimenda 42. z 403. Instrumenta status sunt, quibus personarum conditio probari potest VIII. 67. a 478. Quomodo res duobus vendita vel donata, is in dominio & rei vindicatione erit potior, cui instrumenta loco ipsius rei prius fuerint tradita XI. 8 672. Instrumento nunquam transfertur possessio, nisi de voluntate tradentis & acceptantis constet II. Ut possessio per instrumentum translata sit, quinque requiruntur & recensentur III. Res mobilis vel immobilis per instrumentum transferenda, nihil interest IV. Per traditionem instrumenti non acquiritur possessio prædi, si alius est in possessione 8. g 673. Si donans instrumentum venditionis habeat, illudque non tradat, constituat tamen, se hoc instrumentum donatarii nomine velle possidere, num videatur ita per constitutum translata possessio? 8. 673. Per instrumenta antiqua probatur dominium: alias miraculosum est credere testimonio pellis mortuæ 14. z IV. (3. 684. Pro instrumento, quod super contractu emphyteutico confici solet, successores honorarium solvere tenentur 66. 718. Si instrumento contrahentes emphyteusin appellaverint, reputatur locatio, si pensio fructibus respondet, & è converso reputatur emphyteusis, si pensio sit modica, licet contrahentes locationem nominaverint 67. & e 720. Per instrumenta probatur servitus acquisita XIII. 44. g 1. 835. Fines per instrumenta probantur 55. 892. Melior in antiquis probatio non est 55. k 1. ibid. Pars parti tenetur ad exhibendum instrumentum II. Præfertur testimonio testium. ibid. Instrumenta hereditatis authentica non veniunt in judicium familiæ erciscundæ XV. 8. 906. Instrumenta communia hereditaria, scil. Feudalia Privilegia, obligationes, testamenta, quomodo cautione interposita sint custodienda? 8. o 908. Instrumento guarentigiato opponitur exceptio non factæ versionis in utilitatem Civitatis ad impediendam paratam executionem XVI. 19. & e 1008. seq. Juramentum delatum super editione instrumenti referri nequit XVII. 37. b VII. 1090. Instrumentum solennitate aliqua destitutum, juramento suppletorio corroborandum est 43. a (3. 1096. Ob instrumenta noviter reperta non conceditur jure jurando voluntario aut judiciali transactum negotium retractare XVII. 55. & a 1110. Secus verò est in causâ jure jurando necessario decisa 56. ib. Ob instrumenta noviter reperta actori & reo causam ex integro agere permittitur 56. a II. 1110. Producens protestari debet, se solis illis novis usurum 56. a IV. 1111. Causa ob instrumenta noviter reperta citra restitutionem in integrum retractatur, cum ipso jure 56. a VI. ibid. Mundum instrumentum dici non potest, quod habet vitium vel diversitates manuum. XXIII. 21. e 11. 1520. Confectio instrumenti à Notario quæ requirat? 21. z 1520.

Instrumentum quid? XXVIII. 21. p. 197. unde dicatur. ibid. a ejus varia significatio. ibid. Ejus Synonyma. (2. 3. 4. Ejus Objectum. 9. p. 198. & Divisiones variæ 22. p. 198. b 199. sq. guarendigiatum unde dicatur. p. 199. In privato Instrumento regulariter non requiritur solennis forma. 27. p. 211. a sq. quando produci possint Instrumenta. 32. p. 224. a ibid. quando pro falso & suspecto habeantur. ibid. 239 243.

Instrumentum Pacis Osnabrug.

Quomodo §. Gaudeant, intelligendus, quo Imperii Ordines sibi solis interpretandi jus videntur asseruisse? II. 17. g 70. Instrumentum Cæsareo-Succicum ad Recessus Imperi spectat. 33. z 81.

Source : BIU Cujas

Instrumentum publicum.

Quid. XXVI. 26. a p. 44. quæ ad privatum requirantur. ibid. p. 44. sq.

Insula.

Insula non solum de terra aqua circumflua, sed etiam de domibus, accipitur. XX. 31 d 1313. Insula quale ædificium olim erat, & quale hodie illis simillima. 31. d l. ll. ibid. Insula in locationem venit. XXIV. 12. g 1. pag. 1685.

Nascitur tribus modis in flumine XLI. 28. p. 107. sq. quid sit. unde dicta. a. Ejus divisio. b. Insulæ in mari natæ, occupantis fiunt. 29. p. 108. quando talis Insula occupata dicatur. ibid. a p. 109. quidve ejus occupatio tribuat vel non. ibid. cur agros limitatos habentibus Insula non acquirat. ibid. b quinam hodie ejusmodi insulas vindicare possint. 30 p. 109.

Insularius.

Per insularium seu domus gubernatorem, dominus seu proprietarius invito habitatore ædes custodire potest. XII. 61. e XIX. 785. Inter institores refertur insularius, id est, domus custos undique viam habentis seu aliis ædibus non junctæ. XX. 31. (1. & d 1313.

Intellectus.

Intellectus & voluntas in quibus personis deficiat? VI. 37. 306. Intellectui atque judicio officiunt (1. error (2. dolus alterius (3. vis ac metus (4. aliæ perturbationes animi (5. ebrietas, quâ omnis intellectus quasi sepultus est XVII. 16. & a eth. 1062. seqq.

Intercedere, Interceſſio.

Primo D. Augusti, mox Claudis erat interdictum, ne fœminæ pro viris suis intercederent; postea omnibus fœminis subventum, & per Sctum Vellejanum quod M. Syllano & Vellejo Tutore factum, constitutum, ne fœminæ pro ullo intercederent. XXI. 2. & a b d e z 1356. Intercedere quid sit. 3. 357. Interceſſionis vocabuli significationes quæ? 3. a ibid. Quomodo pro alio dicatur intercedere fœmina 3. & g z 1357. seq. Si mas & fœmina pro alio intercedunt, dabitur in solidum adversus marem actio, subducta mulieris persona 5. 1360. Limitatur in minore 5. a ibid. In quibus interceſſionibus Sctum Vellejanum non habet locum 10. 1365. Circa interceſſionem uxoris pro marito quid speciale obtineat? 11. 1369. seq. Differentia interceſſionis pro marito & pro extraneo quæ? 11. g 1370. Fœmina, quæ pro dote, libertate vel causa pia pro alio apud alium etiam instrumento publico interceſſit, efficaciter inde obligatur. 12. b g 1374. Interceſſio pro altero vel commendatio negotii alterius apud Principem, & à Principe impetrandi suffragium dicitur. 35. 1744.

Interdicere, Interdictum.

Interdicta sub appellatione Edictorum continentur, quamvis accuratè loquendo differat, & quando I. 63. g 50. In omnibus interdictis, quibus agitur de possessione sive adipiscenda, sive retinenda, sive recuperanda obtinet forum rei sitæ. IX. 50. 566. In interdicto de recuperanda possessione etiam forum delicti locum habet. ibid. Hodie mandata decernuntur 50. a ibid. Interdictum uti possidetis quomodo cum actione negatoria conveniat? XIII. 49. g 839. Interdicta propriè non sunt actiones, licet verbo actionis largè sumto contineri dicantur. ibid. Interdicta quid sint? II. Licet non omnia interdicta sint ex jure possessionis, sunt tamen omnia de possessione objectivè. III. Sunt quædam, quæ proprietatis causam continere dicantur. IV. Sunt vel de causis privatis vel publicis. XV. 90. a 984.

Interdictum de mortuo inferendo. 91. & 92. 983. seq. Hoc interdictum simile est ei, ut funus ducere liceat. 92. a pag. 984. In quibus differat ab actione in factum ibid. Concurrit cum utroque actio in factum ibid. Ejus causa. 93. 984. Cui, contra quem & ad quid detur. 94. & 95. 984. seq. Hoc interdictum adhuc hodiè ob certas causas obtinet, & est utile. 96. pag. 985. Liberum est ei, qui mortuum inferre prohibetur, aut statim hoc interdicto uti, aut postea actione in factum instituere. 97. 986.

Interdicti de sepulchro ædificando descriptio. 98. & b 986. Cur hoc introductum, cui & contra quos detur? 90. pag. 986.

Unde dicatur XLV. 1. p. 300. a p. 301. Divisio interdictorum ab objecto 8. p. 304. a b à forma interdicendi. c p. 305. ratione finis & effectus ibid. d sq. ratione Personarum litigantium. ibid. denique ratione temporis. ibid. Quomodo fructuum in interdictis ratio habeatur. 10. p. 306. a sq. Hodie pro interdicendo modo mandata sine clausula decernuntur. 11. p. 307. a b

Interdictum quorum Bonorum.

Quid? unde ita dicatur, quisve ejus tenor. 13. p. 308. a hoc interdictum est restitutorium ad universitatem, non ad singulas res pertinet, & quidem ad adipiscendam possessionem 14. p. 308. a b g Contra quem competat. 310. 18. 19. & nott.

Interdictum quod Legatorum.

Quid? 24. p. 314. a Causa ejus duplex est. 25. p. 314. Contra quos competat. 27. p. 315. an etiam contra eum, qui mortis causa donationem possidet. ibid. ejus Objectum. 29. 30. p. 317. quando cessat. ibid. 9.

Interdictum, ne vis fiat.

Quid? 33. p. 318. a b g Causa hujus Edicti. 34. p. 318. cui detur. 320. 35. a b contra quem. 36. p. 319.

Inter-

Source : BIU Cujas

Interdictum de Tab. exhibendis.

Quid? 41. p. 321. a. Cui detur vel non 43. p. 322. sq. a. contra quos? 44. p. 323. a b sq.

Interdictum, ne quid in loco Sac. fiat.

Quid sit. 48. 325. a. Causa hujus Interdicti. 49. p. 325. g. d. Cui detur & contra quem. 50. sq. p. 325. a ad quid. 52. p. 326. Cui competat. 58. p. 329. a b. Contra quem 59. p. 330. g. ad quid detur 60. 330.

Interdictum, ne quid in via itinereve publico fiat vel immutur.

Ejus tenor 61. sq. a p. 331. cui & contra quem detur 63. p. 331. ad quid 64. sq. ibid. ejus causa 66. sq. ibid.

Interdictum de loco publico fruendo.

Ad quem pertineat. 70. p. 333. a b Cui detur 71. 333. contra quem & ad quid 72. sq. p. 334. a.

Interdictum de via & itinere pub. reficiendo.

76. p. 336. a ejus causa 77. p. 336. cui & contra quem detur 78. p. 337. a b sq.

Interdictum de Fluminibus.

Pro navigatione. 80. p 337. ejus causa 85. p. 339. Cui, contra quem & ad quid detur 86. p. 341. a.

Interdictum Restitutorium.

Restitutorium contra opus, quo deterior fiat navigatio. 88. 341. a.

Interdictum ne quid in flumine

Publico fiat, qualiter aqua fluat, atque uti priori æstate fluxit. 89. p. 343. a. Ejus causa 90. p. 343. sq. g d. a Contra fluxus prioris impedimenta 92. p. 344. est Interdictum restitutorium 93. ibid.

Interdictum ne quis

In flumine publico navigare, vel eo uti prohibeatur; cui, contra quem & ad quid detur. 94. p. 344. a 95. 345. b.

Interdictum de ripa munienda.

79. pag. 349. a quibus cautio præstanda. 98. pag. 349. a b.

Interdictum de vi & vi armata.

99. 100. p. 347. a b cui & ad quid detur. 101. 343. a Ejus causa 102. p. 347. sq. quis Interdicto hoc teneatur 107. p. 352. sq.

Interdictum retinendæ Possessionis.

Quotuplex sit. XLV. 115. p. 358. a. quid sit 116. p. 368. ejus Causa 117. p. 358. cui detur 118. p. 359. sq. contra quem 119. pag. 362. quid probandum, ut quis vincat hoc Interdictum 120. pag. 363. a sq. ad quid. 121. p. 364. b.

Interdictum de Superficiebus.

122. p. 365. a. ejus descriptio 123. p. 366. a b g. actio in rem superficiaria prætoria 124. p. 366. a b. dantur ei actiones personales 125. p. 367. a b g.

Interdictum de itinere actuque privato.

Quid sit? 129. sq p. 371. a sq. est prohibitorium ibid. cui detur 131. p. 372. ad quid 132. p. 372. quando XLI. 16. d p. 149. alterum Interdictum de refectione non impedienda 133. p. 373. d g.

Interdictum de aqua quotidiana & æstiva.

139. pag. 376.

Interdictum de aqua ex Castello.

140. p. 376. sq. a sq.

Interdictum de Rivis.

Quid? 142. 378. a b. quibus & contra quos detur 143. pag. 378.

Interdictum de fonte.

Duo Interdicta continet 145. sq. p. 379. sq.

Interdictum, quod vi aut clam est.

Quid? 149. sq. p. 381. sq. Cui detur 151. p. 382. d. contra quem 152. ad quid 153. p. 382. sq. b g.

Interdictum de remissione facta.

155. pag. 385.

Interdictum de precario, *vid. Precarium.*

Specialia sunt Interdicta, de arboribus cædendis 161. p. 392. g sq. de glande legenda 163. p. 397. b g.

Interdictum de libero homine exhibendo.

In quo consistat 164. pag. 349.

Interdictum Utrubi.

168. pag. 398. a g sq.

Interd. Salvianum, *vid. Salvianum Interd.*

Interesse.

Interesse deserentis vadimonium non probando legitima impedimenta secundùm quid æstimetur, & quando petatur. V. 30. 251. Ad id, quod interest, non statim oritur actio, sed elapso tempore, quo facere promissor potuit vel debuit VI. 46. c 320. Quod cum post moram admissam debeatur interesse, hac ipsa

Source : BIU Cujas

ipsa ratione faciendi stipulatio dicitur incerta. ibid. Interesse dicitur quasi in re esse. IX. 71. 68. In judicio finium regundorum petitur, ut ob fines latius habitos interesse præstetur. XIV. 56. & g 897. & 58. 900. Interesse actoris & rei quomodo judex in actione de eo, quod certo loco, observet? XVIII. 72. 1211. In actione de eo, quod certo loco propter debitoris principalis moram fidejussor non præstat interesse. 73. 1212. Actio ad interesse datur adversus eum, qui contra fidem pacto datam protimiseos rem vendidit & tradidit. XXIII. 48. & e 1557. seq. Et quoniam interesse valdè incertum est, ideo expedit stipulari pœnam, si non fiat, quo explicatur prior obligatio de faciendo. 48. g IV. ibid. Præstando interesse venditor non liberatur, sed rem venditam præcisè (cum possit & tamen nolit) tradere tenetur. 106. & a 1647. Argumenta in contrarium cum responsionibus. 106. b 1648. Ad interesse quoque tenetur venditor moram in re tradendam committens. 106. 1647. Ad interesse quoque est obligatus, quando rem tradere non potest. ibid. Interesse alicujus probare difficile est. 106. b (3. 1648. Æstimatio ejus, quod interest, hic comprehendit omnem utilitatem, quæ circa rem venditam consistit. 106 e 1649. Ad interesse tenetur venditor, si servitutem prædio deberi scienter celaverit, vel perfusoriè dixerit. 107. i 1650. & 109. & e 1656. seq. Ad interesse locator conductori tenetur, si dolo vel culpa locatoris conductori damnum illarum, aut re locata uti impeditus fuerit. XXIV. 16. & e 1699. seq.

In evictione quando computandum. XXVII. 18. p. 88. sq. d e z alter utra parte sine justa causa à Sponsalibus desiliente, quomodo computandum & exequendum. XXIX. 11. 316. æ.

Interire, Interitus.

Interitus rei totalis vel fit naturaliter vel civiliter. XI. 67. l 722. Interitu rei ususfructus amittitur. XII. 35. 768. Sine interitu sui à persona usufructuarii ususfructus discedere non potest. 35. in f. ibid. Num interitu unius equi ususfructus quadrigæ extinguatur? 35. a 769. Quantitas & genus in pecunia interire nequit. XVI. 24. 1014. Interitu rei promissæ debitor liberatur? XIX. 35. a 1256. Tria debitori obsunt, ut is interitu non liberetur ib. Rei totius interitus non ad emphyteutam, sed ad dominum spectat, quod scil. cum re jus quoquè exigendi canonem intercidat XXIV. 34. 1715.

Intermissio.

Promissa servitus in negativis intermissione ejus, quod alias facere possumus, & ita quasi tradita censetur servitus. XLII. 36. 828.

Interpellare, Interpellatio.

Non opus est, ut interpellet venditor emtorem, si hic ex pacto commissorio precium certo die adjecto solvere debet, si autem dies certus non additus, non incidit ante in pœnam commissi emtor, quàm venditor interpellaverit. XXIII. 38. & a 1646. An extrajudicialis interpellatio sufficiat ad efficiendum morosum debitorem, vel opus sit judiciali. 39. & g 1547.

Hujus vocabuli variæ significationes. XXVII. 67. e p. 159. quid h. l. denotet. ibid quid in materia moræ? quænam, quomodo & ad qualem effectum sit interponenda. 67. p. 159. Interpellatio jud. fit per litis contestationem. ibid. a p. 159. quando dies interpellat pro homine, aliud dicendum in Contractibus. vid. ibid. e p. 161.

Alia est judicialis, alia extra judicialis, XLIII. 28. p. 1966. *vid. Usucapio.*

Interpretatio.

Interpretari jura alicujus est jura præscribere. I. 39. 30. Differentia inter Magistratus & Majestatis interpretationem. 39. a ibid. Interpretatio est verborum & sententiæ sive rerum II. 45. b 91. Interpretatio est vel ad intelligendum vel supplendum. ibid. Regulæ circa interpretationem Legum observandæ, quæ? 45. b 92. & 47. a 92. seq. Interpretatio juris est quadruplex, (1. simplex, quando hæc adhibenda. 46. & 47. 92. Quæ interpretationem admittant? 46. a ibid. Ejus descriptio & divisio Authenticam usualem sive consuetudinariam & Doctrinalem. 46. b ibid. Ab Authentica & usuali, notatur differentia doctrinalis, quæ in simplicem, declarativam, extensivam & restrictivam dividitur. ibid. In rationem legis quomodo inquirendum, 47. b 93. (2. Extensiva, quæ debet fieri cautè cum judicio. 48. 93. (3. Restrictiva, quando locum habeat, & in quibus præ aliis adhibenda veniat? 49. & 50. 94. Interpretatio extensiva respicit favorem, restrictiva odium 49. a ibid. Et admittunt personarum respectum. ib. Ad hos modos interpretandi pertinent etiam argumenta Dialectica, & opiniones communes. 51. 94. (4. Usualis interpretatio. 52. 96. Interpretatio forensis quæ? 51. a ibid. Interpretatio diu servata non facilè est mutanda. ibid. Interpretatio obscurarum conventionum quomodo sit facienda? VI. 52. 326. Interpretatio conventionum debet esse (1. congrua, (2. plena, (3. benigna, (4. extranea, (5. nec dura, (6. nec absurda. II. Interpretatio contractuum fieri debet initio & causa eorum inspecta. III. Secundum eorum naturam. IV. Pro more & consuetudine regionis, V. intelliguntur cum clausula, rebus ita stantibus, VI. magis ut valeant, quàm pereant contractus 52. e 327. Interpretatio statutorum contra jus commune introductorum, ita ineunda, ut quàm minimè jus commune lædatur, nec extendenda XII. 5. g 11. 738. *vide Instrumentum Pacis Osnabrug.*

Interrogare, Interrogatio.

Interrogationes in jure faciendæ & interrogatoriæ actiones

Source : BIU Cujas

nes quodammodo sunt similes actioni ad exhibendum XV. 39. 931. Interrogationes cur in jure fiebant. 39. & a 931. Quis in jure interroget? 40. ib. Interrogatio datur ad petitionem, spacium ad respondendum. 40. b 931. Quare interrogationes in jure receptæ, & in quibus actionibus locum habeant? 41. 932. Num interrogationes etiam præparent actiones reales? 41. b 932. Interrogationum effectus. 42. & a 932. Ex data ad interrogationem in jure responsio nascebatur jure veteri actio intetrogatoria, quæ in desuetudinem abiit 43. 933. Nemo tenetur respondere super jure possessionis particularis. II. Nemo interrogandus est in præjudicium tertii ad futuram actionem formandam. III. Si quis interrogatur super crimine de lucro, non tenetur respondere. 43. a 933. Hodiè ejusmodi interrogationes non sunt in usu 44. 933.

Interrogatoria.

In probatione pro exoneranda conscientia interrogatoria quoad causam & probationem contrariam non admittuntur. XVII. 33. (3. & æ 1083. seq.

Interruptio.

Ejus effectus in usucapione. XLIII. 29. p. 197.

Interventio, Intervenire.

Interventio quid sit? 71. & g 600. seq. Dividitur in principalem & accessoriam. 71. g 601. Intervenire possunt omnes cujusque sint sexus, status & conditionis tam sui ipsius quàm alterius causa. ibid. Causæ sive civiles, feudales vel criminales civiliter intentatæ, publicæ matrimoniales. ib. Magistratus in foro alterius intervenire, & privilegium suum allegare potest, ne subditi & cives in alieno foro conveniri possint. 13. Interesse, ob quod interventiones sunt licitæ, non debet esse fictum, sed formatum, & in jure radicatum, nec distinctum â jure in judicium deducto. III. intervenientis interesse proprium & separatum ab utroque litigante esse debet, IV. judicium quale sit, in quod causa deducta, nil refert. 71. g 601. Interventio modo præcedit judicium, modo in ipso fit, & habet etiam locum post rem judicatam ad expediendam executionem. 71. & d 600. seqq. Post publicatas attestationes principaliter interveniens se liti immiscere potest 71. d ibid. Si post sententiam interventio instituitur, tertius appellare potest. III. tempore executionis quomodo intervenire & impedire eam possit tertius: Ubi distinctiones notantur 71. d ib. Interveniens sive interventor vocatur etiam tertius Adhærens, Adjunctus 71. g 601. Tertius interveniens non tantum appellationem interponere, sed etiam sententiam nullam esse, dicere potest. II. Licet non sit citatus. III. Tertius, quia propriam persequitur causam vel agentem vel defendentem, vel utrumque removet. IV. Ante sententiam intervenientum, lis inter principales cœpta interea suspenditur 71. e 602.

Interusurium. *vid. Usura, Usurarius.*

Intestatus.

Quatenus quis ex accidenti pro parte testatus & pro parte intestatus decedere possit? X. 23. 622.

Introitus.

Introitus Principis in urbes, reus compedibus solvit, aut relegatos cursus inducit. VII. 23. b 375.

Inventarium.

Inventarium â persona heredis originem sumit, & vires hereditatis â tempore mortis defuncti augeri vel minui possunt. 67. b 1. pag. 660. Si recusat heres inventarium edere, actor admittitur ad juramentum in litem 67. b 11. ibid. Inventarium â possessore hereditatis exigitur, aut jurata bonorum descriptio 67. g ibid. Usufructuarius inventarium conficiendo super qualitatem & quantitatem rei, quæ incipit frui, benè sibi consulitur; si verò nullum fecerit inventarium, restituet id, quod probari, etiam nonnunquam jurata specificatione potest, in usumfructum esse datum 67. 791. Inventatii confectio â testatore remitti non potest. 67. a ibid. Si bona tam certa & manifesta sunt, ut facile sciri possint, qui ad possessorem pervenerint, non tenetur possessor ad specificationem juratam. 67. b ibid. Mater usufructuaria in vita cogi potest ad inventarium faciendum. ibid. Num pater usumfructum habens in bonis liberorum, teneatur inventarium facere? 67. g ibid. Causæ sex pro Affirmativa adducuntur. ibid. Si pater bona liberorum designasset, an postmodum ea jure juramdo asseverare teneatur. ibid. Juramentum ob inventarium non confectum referri nequit. XVII. 37. b IV. 1090.

Unde dictum XXXIII. 54. a pag. 776. quid? ibid. a. Inventarium Tutorum quid? XXXI. 35. æ p. 547. cur & quando conficiendum. 36. b g & quomodo? ibid. d e z eorum objecta, quomodo legitimè consignanda. ibid. z p. 550. ejus effectus. ibid. 1. k l an etiam Pater inventarium conficere teneatur? vid. ibid. d. (6.-- 13. p. 552. an Mater vel Avia Tutrix. ibid. p. 553. quid si illa omiserit. ibid. p r p. 553. Inventarium est caput reddendarum rationum. ibid. a p. 553. & XXXIII. 54. a pag. 777. an & quomodo Inventarii convectio remitti queat. ibid. m -- p. pag. 525. sq.

Inventio, Inventor.

De inventione Thesauri. *vid. Thesaurus.* Diabolus inventor ludi & aleæ. XV. 53. a 1. 941. Inventori in novæ alicujus rei ex æquitate competit privilegium & exercitium cum venditione ejus inventi. XXII. 67. th. 11. pag. 1587.

Inventio quid sit. XLI. 21. p. 104. non videnti, sed apprehendenti res acquiratur.

Inventores rerum amissarum, scientes Dominum & tacentes, qua pœna afficiantur. XLVIII. 25. pag. 789. c. Inventor Dominum amissæ rei ignorans publice id proclamet. ibid.

Source : BIU Cujas

Investitura simultanea, Investire.

Investitura simultanea non liberat à satisdatione. V. 25. & d 247. seq. Simultanea investitura non tribuit jus domicilii & incolatus IX. 54. in f. 567. Ex usu nonnullorum judiciorum simultaneè investiti etiam alibi degentes subjecti jurisdictioni domini feudi, & quibuscunque actionibus, feudum licet non concurrentibus conveniuntur 54. g 567. Quid consuetudine curiarum Saxonicarum circa simultaneè investitos introductum. 54. g 568. A simultaneè investitis alibi degentibus tantum abest, ut conjuncta manus tribuat domicilium 54. d ibid. Emphyteusis acquisitio per investituram quæ? XI. 63 b 715. Si investituræ per pacta contrahentium aliquid circa successionem contra jus commune introductum est, id servandum 65. d 717. *vide Emphyteusis.* Tempus ad petendam investituram annum esse communiter receptum est. 66. a 718. Si domini ad divisionem mutantur, ita ut cuilibet certum territorium, & eo pertinentia feuda assignentur, renovatione investituræ opus sit? XV. 21. b III. 921. An filii in feudo paterno succedentes simul primò investiti postea feuda dividentes investituræ renovationem petere debeant. ib. Principes Imperii utplurimum per Legatos ab Imperatore accipiunt investituram, & cur? XVII. 17. æ 1065. Simultaneè investitus feudum alienatum moribus Saxonicis revocare potest. XIIX. 58. b 1205.

Invitus.

Per ignorantiam quid facere quis dicatur. XXVIII. 51. a p. 295. 59. p. 301. d (1.

Invocatio Nominis Divini, *vid. Divini nominis invocatio.*

Inundatio.

Inundatio à præstatione Canonis anni illius, quò duravit emphyteuta, liberat. XI. 67. æ 721.

Ira.

Ira & furor mentem præcipitant VI. 37. æ 307. Immodica ira insaniam gignit. ibid. Iratus, cujus ira rationem excluſit, si juravit, absolvitur à juramento. XVII 16. (4. 1 62. Si quis inconsulta levitate, temerè & inconsideratè juret, iræ motu, sciens & volens, de re licita, præstitum est servandum 16. z 1. 1064. Si verò calori jurantis iracundiæ esset tantus, ut mentis quasi alienationem induceret, & usum rationis impediret, juramentum est nullum. 16. z 11. 1064.

Describitur XLVIII. 7. p. 726. g ejus effectus. ibid. 272. est vel justa vel injusta. ibid. an ordinariam mereatur pœnam. ibid. a.

Irnerius.

Hic explicationi juris Justinianei in Italia maximè incubuit, & jussu Mathildis Comitissæ illud jus illustravit atque in Academia Bononiensi docuit II. 34. 81. Irnerium alii vocant Wernerum, Guernerum, qui natione Germanus fuit 3. . a ibid. Irnerius Codici Authenticas tanquam breviaria Novellarum inseruit 36. in fin. 83.

Iter.

Itineris servitus realis constitui potest, ut personalis sit, & personæ debeatur XII. 71. d 794. Est servitus prædiorum rusticorum. XII. 20. & a 808. Is, cui iter concessum, potest fodere, substruere & fabros mercenarios in fundum inducere, & quatenus alius cum hoc ire possit? 20. 808. Hujus servitutis descriptio. 20. ibid. Iter, quod fructuario conceditur, non est servitus II. nemini per fundum alienum permissum, nisi servitutem itineris habenti 20. a 808. Limitatur. 30. g 820. Intra triduum per fundum alienum ire mihi licet, si fructus mei ex arbore in fundum vicinum ceciderint, colligendi gratia, IV. Effodiendi ritè proprii thesauri gratia ire licet. V. ut &, si servum fugitivum quærendum. VI. Si emtam vindemiam volo tollere. VII. Sepulchrum habens itinere carens, oblato justo pretio vicino eo ire licet 20. a 808. seq. & 94. e 985. & XXII. 6. & e 1498. seq. Ire & ambulare dicitur ad differentiam vehiculorum XII. 20. b 809. De latitudine itineris cum in jure nihil cautum, arbitrio constituentium relinquitur 20. g 809. Iter continetur sub via, & ab ea discernitur 22. d 810. Loca, per quæ vulgò iter fit, securitatem habere debent. XIV. 20. d & 30. b 879. Iter sepulchro debitum non utendo non amittitur. XIII. 60. & a 850. de itinere actuque privato, *vid. Interdictum.*

Judæus, Judaismus.

Judæorum mos in morti adjudicatis IV. 34. d 177. Judæi non habent commercium mancipii Christiani VI. 33. e 313. Judæi jurant vel in persona, vel per alium Judæum, ad hoc speciale mandatum habentem VII. 34. d 392. Judæi sequuntur forum actoris IX. 12. d 535. Judæos noviter baptizatos, & omnes de novo ad fidem Christianam conversos in censum miserabilium personarum referuntur, quibus Privilegium l. un. C. Quando mp. int. pup. & vid. competit 59. b (13. 576. Quomodo Judæi in nostris jurent judiciis? remissivè. XVII. 5. 1050. Judæi in Austria infra Onasum, quomodo jurent: Item secundùm jus Saxonicum, ut & Reformationem Noricam. 5. d 1. 1051. Judæorum juramentis non est facilè credendum. 5. d 11. ibid. Apud Judæos tactus in juramentis observabatur. 10. g 1055. Num Judæus ad juramentum suppletorium sit admittendus 43. e V. 1098. Perjurii pœna apud Judæos quæ? 55. d 1109. Judæis facultas concessa est mutuandi sub usuris quintam partem sortis annuatim exæquantibus. 77. z 1142. Christianis cum Judæis inire licitum est, sed honestius ea abstinetur. XXII. 20. b (5. 1454. Judæi actiones contra Christianos competentes sub pœna actionum amittendarum vendere aliis Judæis vel Christianis prohibentur. XXII. 77. XI. 1597.

Judæi fures nonnullis locis à pedibus, regulariter verò à collo sunt suspendendi. XLVIII. 25. p. 840.

Uxor Judæa non gaudet jure tacitæ hypothecæ XXVI. 14. d p. 18. conf. XLIV. 49. p. 268.

Apud Judæos etiam Nuptiæ Sabbatho celebrare solent. XXIX. 26. p. 356. (13. de eorum Ritibus nupt. ibid. p. 346. (1.

Source : BIU Cujas

Judex.

In judice rem benè gesturo singularis prudentia juris exigitur, secundùm quam istam potestatem dextrè exerceat. I. 4. c 12. Judices periti & imperiti qui? 4. a ibid. Judex ad æqualitatem inæqualia redigit. 25. b 23. Injuriam damni & lucri æstimat judex. 30. a 26. Ei cavendum maximè, ne, dum severitatem usurpat, in sævitiam prolabatur. 31. d 28. Quanam judex puniens dimetiatur æqualitate seu proportione, Geometricane an Arithmetica. 36. a 20. Judex contra notoriam consuetudinem pronuncians litem suam fecit II. 22. b 74. An judex contra communem Doctorum opinionem judicans adhærendo opinioni singulari unius Doctoris litem ex quasi delicto faciat suam? 51. z 95. Judex in ambiguis quomodo se gerere debeat? 53. g 67. Judex de præteritis statuit IV. 8. a 159. Quæ judici cavenda, ut non peccet & autoritatem servare queat? 34. e. 177. Judex à Principe datus similis est ei, cui jurisdictio mandata, dicitur hodiè Commissarius. 45. 185. Quid commissum sit judici à Principe dato, causæ cognitione delegata. ibid. An datus ad exequendum habeat etiam jus cognoscendi 45. 185. Judex in propria causa nemo esse potest; variè ampliatur & limitatur. 56. a 194. seq. Num judicis, qui jurisdictionem ad certam quantitatem habet restrictam, si de majore inter invitos pronunciaverit, sententia valeat quoad summam, cujus habet cognitionem? 58. a 196. In judice non habet locum differentia inter delictum commissionis & omissionis. 82. a 216. Judicis in præsentia rei facta denunciatio pro citatione habetur. V. 10. 229. Judex domicilii præpollet in eo casu, ubi reus diversis in locis fora habet. 12. e 236. Judex an sit competens, an non? *vid. incompetentia judicis.* Judex graviter peccat contra observationem sententionandi, si ad legitima impedimenta addit condemnationem expensarum. 30. a 252. Num judex præstationem guarandæ actori ex officio possit imponere? 32. g 254. Judex ferias eô modô, quô ipse servat, an debeat attendere? 36. & d e 258. seq. An judex possit terminum à lege præscriptum pro arbitrio suo prolongare aut coarctare? 38. d 263. Quamvis judex de syndicatu conventus acta judicialia contra se edere teneatur: acta tamen publica tam civilia, quàm criminalia investiganda veritatis ergo exhiberi inspicienda debet jubere. 43. 27. Exceptiones notantur, 43. b 271. Judex supplendo corrigit errorem omissionis ab Advocato admissum, non verò facti. VII. 12. g 360. Judici quæ notanda in surrogatione majori pœna loco infamiæ. 23. d. 376. Judicis arbitrio relinquitur miseratio ætatis & inflictio pœnæ pro varietate circumstantiarum. VIII. 57. e 469. Judex dicitur vel ipse Magistratus, vel datus à Magistratu judex pedaneus. IX. 9. pag. 527. Vocabuli derivatio. 9. a 528. Summa judicis in Republica necessitas. 9. a 528. Ex omnibus rebus humanis quod Divinitatem repræsentat, nihil est quàm omen & nomen judicis. 9. a 528. In illo attendenda est (1. jurisdictio (2. competentia. 9. 257. Jure Romano differunt Magistratus & judex. 9. g 528. Judicis anthoritas excludit præsumtionem metus, fraudis & læsionis. 9. d ibid. In utroque judice observanda est habilitas, tum generalis tum specialis. 10. 528. Quis judex sit in genere inhabilis. 10. ibid. Tria genera notantur. 10. a seq. 529. Si furor judicem, qui ab initio cum daretur, sanæ mentis esset, postmodum obruat, is per hoc infortunium defraudetur judicandi licentia? 10. g 529. Judex ob quas suspicionum causas in specie fiat inhabilis? 11. pag. 530. Non obstat patria potestas, quo minus admittente adversario filius familias possit esse judex in causis patris, vel pater in causis filii. 11. & æ ubi limitationes. 530. seq. Si pater sit judex, filius Advocatus, num ab adversario judex recusari possit? 11. i. 531. Ob causas non solum judex delegatus, sed & Magistratus ordinarius recusari potest. 11. 53[illegible]. Causæ suspicionis sunt multæ ac variæ, nec jure definitæ, justitia & injustitia earum arbitrio judicis relinquitur. ibid. Quæ circa recusationem personarum notanda. 11. l. 532. Judex rei sitæ actionibus in rem scriptis adiri potest. 51. 566. Judex rei sitæ, actione licet in foro domicilii instituta, & sententia ibi lata, requiritur, ut hanc exequatur, si scilicet res, de qua agitur, alibi sit sita. 52. 566. Judicis secularis & Ecclesiastici differentia in causis investigandis & dijudicandis spiritualibus. 56. z 570. Judex, qui de principali causa cognovit, ne continentia causæ dividatur, etiam super assessoriis, dependentibus & pertinentiis cognoscere debet. 56. z ibid. Redditur aliquis judex competens ex causæ continentia ratione litis pendentiæ, quod accidit ratione primæ instantiæ. ibid. Judici seculari de jure canonico quæ cognitio interdicta 57. b 572. Immediatè imperio subjectorum si delictum in proprio territorio perpetrant, solus Imperator judex est. 59. m. *VII.* pag. 581. Quinam judex Imperatoris est, qua talis? in criminalibus, feudalibus, Ecclesiasticis? 59. m. pag. 582. Ubi Rex Romanorum conveniendus. ibid. Judex pro illius privilegio tuto pronunciabit, cujus partes privilegii favorabiliores pro discretione existimaverit. 60. à pag. 582. Judex neutri parte credat, utriusque partis merita causæ benè perpendat, & tunc sententiam dicat. 66. l. pag. 587. Judex in summariis cum adversario occultè loquens, an suspectum se reddat? ibid. Quando & de quibus rebus absque causis ad eundem judicem eatur. *XV.* 46. 943. Judicem corrumpere videtur, qui in re bona eum sibi pretio obstringit. XIIX. 23. & g 1167. *vide tit. special. Corrumpere.* Judicis imperitia & iniquitas casibus fortuitis annumeratur. XXII. 12. d 1444.

Judicis officia in arresto decernendo, ut cautè procedat, quænam sint. *XXVI.* 12. d. 13. e. pag. 15. Judicum si concurrat Jurisdictio vel Potestas, quid inter illos statuendum, si quæratur de consensu ad oppignorationem dando. XXVI. 22 b. 37. Per judicem sæpe fieri potest, ut Emtori non comperat

Source : BIU Cujas

evictionis actio. *XXVII.* 31. pag. 107. c. Jus Judici notum esse debet. XXVIII. 8. p. 175. an Judex ipse si sit Notarius acta scribere aut in Protocollum Actuarii quid inscribere possit. ibid. 28. g pag. 215. (8. 216. (16.

An Judex vel Assessores testes esse possint in causa coram se acta. *XXVIII.* 39. pag. 259. th. Judex quis dicatur incompetens. ibid. 43. pag. 267. a ejus officium in testibus examinandis. ibid. b seq. Quid si plures sint, qui de causa cognoscunt & judicant & illi inter se dissentiant? XLIV. 8. pag. 214. a. Sed si inter pares judices dissonæ sententiæ proferantur? g. d. pag. 215. quotuplici modo falsum committere possit. XLIX. 71. pag. 1105. a. quænam Exceptiones dilat. contra Personam Judicis opponi possint. vid. XLVI. 5. b. Contra quos nam Judices, qua de causa, & sub quo opponi possit, Exceptio suspecti Judicis. ibid. th. pag. 416. seq.

An judex, qui pecuniam acceperit, & verum dixerit, nihilominus puniatur. XLIX. 71. c. 1106. an quis Judicem à quo appellavit tanquam suspectum rejicere possit vel non. L. 24. 1198. a. Judex male judicans ad quid teneatur. L. 78. a. b. 1262.

Judex Ecclesiasticus.

Res spirituales & Ecclesiasticæ, quibus annumerantur causæ matrimoniales, coram judice Ecclesiastico sunt expediendæ. IX. 57. & b c 571. Ad has quoque referuntur causæ decimarum & Patronatus, quatenus non tam de ipso jure quàm de possessione controversia sit. ibid. Clerici seu personæ Ecclesiasticæ coram peculiari judice Ecclesiastico sunt conveniendæ. 38. & 554. seq. & 59. (1. 574. & d e 577. seq. 48.

Judex Pedaneus.

Hic datus & delegatus vocatur jure civili. *IV.* 44. 184. Qui nam erant, & eorum officium. 44. & a ibid. Ejus Formula. 44. a 185. Differt ab eo, cui mandata est jurisdictio, & non erat Magistratus, nec ullam prorsus jurisdictionem, nec exequendi potestatem habebat, sed nudam tantum notionem. 44. ibid. Judex pedaneus tantum vi notionis causam cognoscebat, illamque sententia sua definiebat. 70. b 203. Coram judicibus pedaneis postulabatur. VII. 13. 361. Unde dictus? IX. 9. g 528. Coram judice pedaneo causæ status moveri non poterant, licet hujus in formula à Prætore ipsi præscripta non facta fuerit mentio *XXI.* 26. 1395.

Judicatores, Judicata res, *vide res judicata.*

A re judicata de novo currunt usuræ. v. *XXVII.* 58. pag. 133. b.

Ejus definitio & Synonyma. XLIV. 2 10. p. 204. seq. Cui competat. 13. p. 217. vid. Actio Judicati. De Executione rei judicatæ, *vid.* Executio rei judicatæ. Pro judicatis etiam habentur confessi. vid. Confessi.

Judicatum solvi.

Cautio quando præstanda. XLVII. 106. 703. Cur ita dicta, cur inventa a b à quo præstanda. g. cui præstetur & quomodo. 107. g. b. 704. tres habet partes vel Clausulas & quas. 108. 9. 705. quando quod in hac stipulatione promissum committatur, h. e. debeatur vel peti possit? 109. a. g. 705. an hic interveniens fideijussor liberatur interposita appellatione. 109. 2. 705. de hujus Materiæ X. M. vid. æ. ibid. 706.

Judiciale juramentum, *vide Juramentum judiciale.*

Judicis competentia.

Judicis competentia inter litigantes æstimatur ex persona rei *IX.* 12. 534. Quis sit judex competens 12. b 534. Basis & fundamentum est judicis competentia ibid. Ex incompetentia fori provenit nullitas ibid. Judex domicilii contra delinquentem, licet extra locum domicilii deliquerit, & forum delicti sortitur tum ad accusationem partis, tum per viam inquisitionis procedere potest. 47. 564. Judici loci, ubi reus repertus, potissimum incumbit vindicatio delicti, præ judice loci domicilii, & eo, ubi delictum commissum. 47. 564.

Judicium.

In judicio pauperi cum adversarii injuria non est favendum. I. 18. 2. 20. Judicium quatuor rerum momentis absolvitur. *III.* 17. a 106. In judiciis & actionibus consideratur (1. Magistratus. *IV.* 1. & a 153. (11. in jus vocatio. V. 1. 224. Judicii latè accepti descriptio. IX. 1. 518. De judicii appellatione & origine. 1. a 518. Vox judicii multis modis in jure sumitur. 1. b. ibid. Judicium constat his quatuor. (1. Personis (2. causa (3. forma. & (4. fine. 2. 519. In judiciis materiale & formale rectè observandum. 2. a ibid. Instantia quomodo differat à judicio. ibid. Quomodo processus? ibid. Personæ judicium principaliter constituentes, sunt actor, reus & judex, minus principales personæ Advocati, Procuratores, Executores. 3. 519. Ratione causæ in judicium deductæ dividitur illud (1. in civile & criminale. 61. 583. Horum descriptio. 61. & a b ibid. Civilia judicia plerumquè sunt privata: criminalia sunt vel popularia vel extraordinaria, vel publica in specie sic dicta. 62. 58. Mixtum judicium de civili & criminali participat. 62. a ibid. (2. distinguitur in reale, personale & mixtum. 63. ibid. Reale judicium vel est (1. universale, vel (2. particulare. (3. singulare, idque generale vel speciale. 63. b ibid. Civile judicium est vel paganum, militare, allodiale vel feudale. 63. g. ibid. Reale judicium vel est petitorium, vel possessorium. 64 a 384. Petitorii descriptio & æstimatio ex objecto & ex causa petendi. 64. b ibid. Petitorium judicium accipitur generaliter pro quocunque remedio, quod possessorium non est II. Quod sub se comprehendat actiones præjudiciales. II. Petitoriæ actiones ordina-

Source : BIU Cujas

ordinariæ, pro causa efficiente vel statum agnoscunt, alii jura circa res. ib. Possessorium est vel de rebus vel personis, vel summarissimum vel ordinarium 64. g 584. Causæ in judicium deductæ, quo ordine tractentur 65. ibid. *vide Causa.* Possessorium judicium prius finiendum, antequam agatur de proprietate 65. & g 584. seq. Potest tamen Princeps rescribere, ut, licet possessorium tantum fuerit intentatum, utrumque discutiatur, & petitorium & possessorium, si id utrique litiganti minus onerosum judicet. ibid. Quando possessorium & petitorium in procedendi facultate concurrunt, utrumque in eodem libello intentari potest ibid. In modo terminandi possessorium, in modo exequendi petitorium præferri solet. ib. Judicium ratione formæ, quæ consistit in Processu distinguitur in ordinarium seu solenne & extraordinarium & minus solenne sive summarium. 66. 585. Judicium & Processus differunt 66. d. 585. De forma & modo ordinario procedendi in judicio. *vide Processus.* Finis & effectus judicii, et executio 73. & a 604. Judicii neglectus licitus. 74. 604. Per actionem finium regundorum duplex judicium, qua uterque confinium & actoris & rei partes sustinent. XIV. 54. & a 893.

Judicium & jus quomodo antiquo jure differebant. XLVI. 57. d p. 469.

Judicia duplici ratione privata vel publica dicuntur. XLVIII. 13. p. 754. th.

Judicia publica quæ sint XLIX. 1. p. 946. a sq. eorum origo. ibid.

Judicium Admiralitatis.

Ex quibus personis Hamburgi constet. XX. 24. z 11. 1302. Apud Hollandos est tribunal Admiralitatis ibid. Quæstiones ad hoc judicium pertinentes quæ? III. Talia judicia cumulativè non privativè concessa videntur. IV. Non diu detinendæ sunt partes. VI. Stylus & loci observantia spectari debet. 24. z 1302. seq.

Judicium Camerale & Aulicum.

In summis Imperii judiciis jus redditur secundùm Recessus Imperii II. 10. d. 67. Camerale judicium â Maximiliano I. Imperatore ac Statuum Imperii consensu est institutum 35. 82. Causa institutionis quæ? 35. g ibid. Locus assignatus fuit Francofurtum ad Mœnum, postea Spira Nemetum ibid. Constitutum, ut sententiæ secundùm leges Romanas pronunciarentur. ibid. Jurisdictio, quæ respectu totius Imperii est in Imperatore & Statibus conjunctim sumtis, & exercetur per judicium Aulicum & Camerale. IV. 79. 210. Num Cameræ Imperialis jurisdictio sit propria & ordinaria, num delegata? IV. 79. b 211. Num Camera Imperialis concurrentem jurisdictionem cum judicio Aulico habeat? ib. Quomodo de jure Camerali contra actorem in comparendo contumacem procedatur 14. b z 38. seq. Quomodo cum Reo in causa civili & criminali 14. b 239. seq. Feriæ Messium in Camera â die 3. Julii ad diem 14. Augusti inclusivè celebrantur V. 34. b 256. Camera Imperiali messium & similibus fetiis quæ licitè fiant? 34. g 25[illegible]. In Camera Imperiali transactiones Causarum concluſarum sub pœna sunt judici significandæ, neque planè in causis Fiscalibus sine præscitu Deputatorum ineundæ sunt VI. 56. a 333. In Camera transactiones, quæ publica autoritate super injuriis ineuntur, recipiuntur & corroborantur 60. g 337. Camera Imperialis veniam ætatis concedere non potest IIX. 53. 463. Judicium Aulicum & Camerale ut suspectum recusari non potest, neque Commissarius vel Delegatus â Camera: Item Visitatores Cameræ IX. 11. l 532. Si actor forum rei perhorresceret, & præterito judice immediato in Camera Citationem & Processus peteret, juramentumque perhorrescentiæ offerret, an admittatur? 11. 6. 533. An in judicio Aulico, vel Curia Imperiali vel etiam judicio Camerali omnes Imperio Romano subjecti si ibi reperiantur, tanquam in foro communi possint conveniri? quod propter jus primarum instantiarum negatur 15. 537. In Aula & Camera Imperatoris Imperii subditi non habent primam Instantiam 15. b. ib. Si unus reorum sub Electoratu Saxoniæ alter sub Ducatu Altenburgensi domicilium habeat, num possint conveniri coram Camera Imperiali, excluſa continentia? 56. b 569. Judicii Cameralis observantia in causis incidentibus Ecclesiasticum forum concernentibus, quæ? 56. z 570. De juramentis, quamvis ad judicem Ecclesiasticum referiantur, Camera cognoscit, & relaxat ad effectum agendi 57. z 572. In illis causis, quæ immediatè ad Cameram pertinent, etiam illi, qui beneficio Austregatum fruuntur in prima instantia coram Camera conveniri possunt 58. g 1. pag. 573. An privilegium l. un. C. quod Imp. int. pup. & vid. hodiè in Camera observetur? 5[illegible]. b 574. Licet in Camera Imperiali libellus articulatus non admittatur, attamen actor positiones ex libello summario ad eruendam veritatem desumtas offerre non prohibetur XV. 44. a 933. Cameræ seu judicio Imperiali competit potestas relaxandi à juramento XVII. 79. b 1. 1144.

Judicium hominis.

Judicii imperfecti & imperitiæ qui sint, difficulter discernitur VIII. 42. b 454. Judicium quod requiritur in persona jurante, & cui juratur, officiunt (1. error (2. Dolus alterius (3. vis ac metus (4. aliæ perturbationes animi (5. ebrietas, quâ omnis intellectus quasi sepultus XVII. 16. 1062.

Judicium Possessorium.

Distinguitur in ordinarium & summarium XLV. 172. p. 403. a. Quomodo differant 172. p. 404. possessorium præ petitorio judicio eligere consultius censetur. 173. p. 406. a b sq.

Source : BIU Cujas

Iumenta.

Quid. XXVII. 7. b p. 75. ſpecies vitiorum Iumentorum. ibid. ſq.

Iuramenti Delatio & Relatio.

Delatio, præſtatio & relatio juramenti debet ſpecialiter mandari VII. 34. d 391. Creditor ſuper facta numeratione juramentum deferre debitori neganti poteſt XVI. 49. 1035. Quo tempore & hoc debitori conceſſum 49. b ibid. Juramentum judiciale quatenus & quando deferri & referri poſſit tam ab actore quàm reo XVII. 32. & g d 1082. *vid. tit. Juramentum judiciale* Juramentum rectè relatum præcisè præſtandum 33. in f & g 1083. *vid. tit. Referre, Relatio.* Quinam juramentum judiciale & voluntarium deferre poſſint 35. & a b g d 1086. ſeq. in foro Saxonico Electorali Procuraror non admittitur, ſed principales etiam Illuſtres in propria perſona præſtant II. Perſonæ conjunctæ cum cautione de rato, pro conjunctis agentes, juramentum nec deferre nec referre delatum poſſunt 35. e 1087. Ad delationem opus eſt ſpeciali mandato, etiam curatori mulieris ad litem 35. & z ibid. Quomodo minorum tutores ſe gerere debeant ibid. Infamis deferre nequit juramentum 35. 1087. Quibus perſonis deferre poſſit juramentum 36. 1087. An heres juramento defuncto delatum præſtare teneatur, vel illud referre poſſit 36. d 1088. & 47. & a 1104. Quid circa hanc quæſtionem in foro Saxonico obſervetur? 36. z I. II. III. & IV. 1089. Juramentum tam voluntarium quàm judiciale delatum & ſuſceptum ab altera parte recuſari non poteſt 37. 1089. Juramentum relatum & non acceptatum deferens revocari poteſt 38. 1090. Juramenti delatio quamvis in cauſis famoſis de jure Saxonico non admittatur, nihilominus tamen locum habet in actione injuriarum civiliter intentata 39. & g 1091. Nil intereſt an deferatur in Proceſſu ordinario, an in ſummario II. Sive cauſa concernat ſtatum hominis III. Sive pecuniariam 39. a 1091. Non admittitur in accuſationibus criminalibus, licet reus accuſatori ſuper exceptione juramentum deferre poſſit 39. 1091. Limitatur 39. z 1. 1093. In cauſis matrimonialibus, juramentum, matrimonium eſſe contractum, neganti nequit deferri: admittitur tamen, ſi pars negans alterius affirmantis juramento hoc committat 39. & z æ th. 1091. ſeqq.

Juramenti Relaxatio & Abſolutio.

Abſolutio neceſſaria eſt à juramento vi metuve extorto VIII. 11. g 430. Denegatur abſolutio â juramento, quando petenti nulla competit actio ibid. Abſolutio conceſſa idem operatur, ac ſi juramentum præſtitum non fuiſſet 11. g pag. 436. Ejus deſcriptio XVII. 16. d. 1003. A juramento ratione conſenſus vel materiæ haud vitioſo ſalvâ conſcientiâ non peti poteſt abſolutio, licet â parte recipientis turpitudinem contineat 16. d 1. ibid. Juramentum de abſolutione non impetranda non impedit, quo minus peti ea poſſit 16. d II. ibid. Ex quovis juramento peti debet abſolutio 16. d III. 1063. Præſtita juramenta bonis moribus contraria adeò ſunt invalida, ut nec abſolutio ſit neceſſaria 19. i 107. & 77. z V. 2142. & 83. g 1148. An ob enormiſſimam læſionem relaxatio juramenti confirmatorii poſſit impetrari 26. 1079. Juramenti relaxatio ex quibus cauſis fiat? 77. 1140. Nominis etymologia 77. a ibid. An juri divino adverſari videatur relaxatio â juramento? ubi ad quatuor adjectiones reſpondetur 77. a 1140. ſeq. Relaxatio â juramento jus civile Juſtinianeum, Receſſus Imperii & Jus Electorale Saxonicum approbant 77. a II. III. IV. 1141. Relaxatione opus eſt, ubi merò jure juramentum valet, ex juſta tamen cauſa reſcindi poteſt 77. a V. ibid. Non quævis juramenta promiſcuè pro lubitu poſſunt diſſolvi, ſed duntaxat tales, quæ ob concurrentem neceſſitatis, utilitatis aut honeſtatis rationem merentur VI. Juramentô ſuper rebus licitis præſtitô, ſemper abſolutione opus eſt: ſi ſuper illicitis jure civili tantum, peti poteſt abſolutio; ſi autem jure naturæ & gentium ſint illicitæ, juramentum obſervare ceſſet peccatum 77. a 1141. Minor impetrata abſolutione reſtitutionem contra contractum jurarum petere poteſt 77. z II. 1142. Si quis alia via juris experiri poteſt, non indiget relaxatione 77. z VI. 1143. Quis relaxationem juramenti petere debeat? 78. & a 1143. Uni facilius quàm alteri juramentum relaxandum eſt III. In propria perſona relaxationem petere non eſt neceſſe. ib. Poteſtas relaxandi juramenta ſpectat ad illos, qui habent jurisdictionem Eccleſiaſticam 79. 1143. In judiciis Sabaudiæ abrogata eſt hæc ſententia 79. a ibid. Imperatori hoc jus relaxandi competit 79. b 1143. ſeq Cameræ ſeu judicio Imperiali competit hæc poteſtas II. Quæ obſervanda circa reum & cauſam III. Non cuivis Magiſtratui hæc facultas relaxandi juramenti competit IV. Tacita relaxatio non admittitur, ſed declarari neceſſe eſt V. Superior ſibi ipſi juramentum relaxare nequit, & quare? VI. In præjudicium tertii ex plenitudine poteſtatis fieri nequit VII. Perjuro abſolutio non competit VIII. Relaxationis petitio non poteſt cumulari cum petitione â cauſâ principali IX. Judex in relaxatione quomodo procedat X. Rei appellatio quando licita vel non ſit. 79. b 1144. Relaxatio iſta quomodo procedat 80. 1144. Relaxatio à juramento idem operatur, ac ſi juramentum nunquam fuiſſet interpoſitum 80. a ibid. Abſolutio plena omnes effectus juramenti tollit II. Actor conſequitur effectum agendi III. Relaxatus poteſt in judicio contendere, gravamina produceret vi probare IV. Replicandi facultas non adimitur illi, contra quem relaxatio eſt impetrata 79. a 114. ſeq. In relaxandis juramentis adhibenda eſt magna cautela, ne detur occaſio blaſphemandi nomen Dei 79. 1144.

Juramenti remiſſio.

Is qui detulit vel retulit juramentum, remittere illud & ejus gratiam facere poteſt, & tunc perinde habetur, ac ſi juratum fuiſſet XVII. 37. pag. 1089. Interdum remit-

Source : BIU Cujas

remittitur jus jurandum ab eo, cui id præstitum 81. 1145. Remissio juramenti fit dupliciter, & æquali effectu gaudent, 81. a ibid. Huc etiam spectat remissio juramenti, quam domini faciunt suis subditis, quos in testimonium producunt 81. ibid. Quod si dominus remittere nolit, judex ex officio id facit &c. 81. b 1145.

Juramenti revocatio.

Qui detulit juramentum, potest revocare delationem XVII. 33. e 1084. Si delatum & purè acceptatum, non est integrum delatori revocare II. Si acceptatio est conditionis, sub modo, revocari deferenti erit integrum III. Si novæ probationes deferenti supervenerint, aut documenta nova allegaverit, à delatione legitimè & purè acceptata recedere non potest IV. Si deferens statim docere possit perjurium, à delatione acceptata recedere licet V. Si revera tales causæ aliquæ existant, regressus à via juris jurandi neque per sententiam interlocutoriam intercluditur 33. e 1084. Deferens juramentum antequam altera pars juramenti delationem acceptaverit, revocare eam potest 38. pag. 1090. Quando hæc revocatio & quare, non habeat locum ibid.

Jurare, Juramentum.

Juramentum Spartanorum Regum I. 4. a 12. Judicum Athenienſium ibid. Juramenti fides dependet à fide viri V. 30. a 251. Juramentum in alterius animam jurari potest per Procuratorem VII. 34. d 392. Juramentum metu extortum subsistit VIII. 11. 429. An juramentum vi metuve extortum ipso jure nullum sit, ac sine prævia absolutione ab eo recedere liceat? 11. b 429. & XVII. 16. g 1062. & 77. b 1141. Juramentum prædoni factum propter ejus personam non est violandum VIII. 11. b ibid. & XVII. 19. æ 1072. & 77. b 1141. Metus juramento probatur, concurrentibus indiciis & defectu omnium aliarum probationum VIII. 14. a 435. Si minor gestum, per quod fuit læsus, juramento confirmavit, non gaudet beneficio restitutionis 54. 465. Hoc juramentum non excludit alia remedia, & majori & minori communia 54. 465. Ab hoc juramento absolutio non facilè est concedenda 54. 465. In multis locis jurata cautio non observatur II. Quæ in Authentica dicuntur de contractibus validis & invalidis etiam in quasi contractibus, judiciis & distractibus intelliguntur 54. b 466. Si dolus verus intercesserit, juramentum non tenet 54. e 1. ibid. Hujus differentia notatur inter jus civile & canonicum XVII. 77. e 1142. Filia quæ dote accepta renunciavit propter enormem læsionem rescindere potest renunciationem VIII. 54. e 11. 466. & XVII. 82. i 1147. Num minor jurans se non impugnaturum contractum quacunque ratione remedium læsionis eo modo videatur amisisse? VIII. 54. z 466. Juramento probatur mors alicujus X. 66. a 657. Hominum imbecillitas juramenta fecit necessaria XVII. 1. a 1045. Est species cultus Divini I. a II. ibid. Omnis controversiæ finis I. a III. 1045. & 20. a 1072. & 27. z 1078. Non debet censeri ludibrio positum I. a IV. 1046. Juramenti definitio 2. 1046. Etymologia & varia vocis acceptio 2. a 1. 1046. Dividitur in assertorium & promissorium 2. a II. 1047. & 20. 1072. *vid. tit. specialem.* Invocatio & juramentum differunt, sed non semper distinguuntur II. Ad substantiam juramenti non verba pertinent, sed mentis testatio & sic mutus jurare potest consentiente altera parte. III. Verba indistinctè juramenti natura non requirit, sed alia signa æquipollentia IV. Conceptio verborum distinguitur à prolatione verbali V. In foro exteriori rationi consentaneum est, ut qui loqui potest, præsens præsenti juret per verba VI. Fur mutus quomodo Uiphedam præstare debeat 2. b 1047. Juramentum non esse illicitum probatur ex sacris literis 3. 1047. seq. An jurare liceat 3. a 1048. Usus juramentorum quomodo firmetur ex natura & fine 3. e 1049. Forma juramenti in quo consistat? 4. 1049. & 9. 1054. Per quos Græci & Romani jurabant 4. b I. II. 1049. & 8. a 1054. An liceat per Genium Principis, vel salutem ejus jurare 4. b III. IV. ibid. & 8. a 1054. Formula, ut vivam, nec vivam, notatur 4. b V. VI. 1050. Per solum & verum Deum est jurandum, non per Deastros 5. & 6. 1050. seq. Juramentum per Deastros non obligat 5. & b 1050. A Gentilibus, quibuscum negotium est, ejusmodi juramentum exigere Christianos non licet 5. & g 1050. Quomodo in nostris judiciis jurent Judæi? 5. & d 1050. seq. Non rectè juratur per creaturas 7. & b 1052. Juramentum per creaturas non obligat 5. b 1. 1052. Assertiones per alienam salutem juramenta non sunt 5. b 11. ibid. Et sic nec per Angelos aut Sanctos licitum est jurare 8. 1052. Impia vota & promissa jurata sine metu perjurii retractantur 9. b 1. 1054. & 19. z 1072. Differt juramentum à voto 9. b 11. ibid. Tanta est necessitas, observandi actus formam à legibus præscriptam, ut nec per æquipollens etiam longè pinguius impleri possit 9. b III. 1054. Leges civiles atque mores quasdam solennitates juramenti requirunt, consistentes (1. in certa formula, (2. in ritibus certis, (3. in prævia admonitione de pœna perjurii 10. 1054. Formula invocationis & jurandi per Deum 10. b 1. ibid. Forma juramenti externa apud Ethnicos & Christianos diversa 10. g 1055. Item marium & fœminarum 10. g ibid. Jurantes de pœnis perjurii seriò prius admonendi sunt à judice 10. d 1056. Juramentis quatenus æquipolleant ab Illustribus personis facta promissa, bey Fürstl. Gräfl. Herrl. und Adelichen Ehren/ II. & a 1056. seq. Promissiones illæ juramentis non æquipollent, si ad confirmandum actum intervenire debent II. Neque Clerici à juramenti corporalis præstatione eximuntur, in causa, ubi id requiritur III. Fœminæ Illustres renunciare volentes privilegiis muliebri sexui indultis, id juramento corporali facere tenentur, nec sufficit promissio sub fidei & dignitatis splendore IV. Aliud est juramentum,

aliud

Source : BIU Cujas

aliud pro juramento haberi 11. d 1057. Quænam formulæ asseverandi religiosæ juramentum minus solenne denotent 12. 1058. seq. In illo, cui juratur, & qui jurat, nec non in objecto, de quo juratur, quid requiratur? 13. & seqq. 1059. seq. An juramentum possit exigi ab eo, contra quem magna suscipio perjurii est? 14. & b 1060. Quinam de jure civili & Canonico ex juramento obligentur vel non 15. 1060. Qui ex animi sententia & conscientia pro veritate jurant, haud raro, nec apud paucos perjurii suspicionem incurrunt 15. b ibid. Juramenti præstatio infamiæ maculam non aspergit 15. ibid. Utilitatis &c. causa præstans, temeritatis notam incurrit 15. g 11. ibid. Juramentum dolo alterius vel vi extortum an valeat? 16. 1062. Juramentum ab irato præstitum, *vid. tit. Ira.* Juramentum ab ebrio præstitum, *vid. Ebrius.* Juramentum sub quo ab amoris œstro percito matrimonium puellæ est promissum, servabitur 16. & æ 1062. seqq. A juramenti præstatione non excusantur Clerici, sed cum licentia superioris coram seculari judice jurant 9. d 11. 1057. 17. & e 1064. seq. Juramentum à Procuratore præstitum prodest domino, *vid. Procurator.* Objectum juramenti est verum & justum sive licitum 18. seq. 1066. seqq. Juramentum accipitur à Deo, sicut ille, cui juratur. secundùm verba jurantis intelligit 18. & g 1066. Adseveratur verum vel secundum certam scientiam, quod juramentum in specie veritatis, vel secundum justam opinionem, quod credulitatis vocatur 18 & d e 1066. seqq. Quæ juramenta jure civili sint nulla 19. & b 1071. Jure Canonico omne juramentum servandum est, quod sine dispendio salutis æternæ servari potest 19. & g 1071. Juramentum quod quis latroni præstat, se vim illatam Magistratui non esse delaturum, est illicitum, sicut & posterius juramentum priori contrarium 19. & æ th. 1071. seq. Juramenta contra utilitatem publicam præstita, aut in tertii præjudicium 19. z 1. 1072. Qui juravit, se nolle revelare secreta in testem productus veritatem dicere tenetur ibid. & 25. a 1077. Utrum ex jurejurando, illi soli, qui jurarunt an verò etiam illorum heredes obligentur? 25. th. 1078. Juramentum ratione jurantis personale, ratione verò illius, cui juratur, reale sive transitorium est 25. th. 1079. Juramentum ob res parvi momenti non exigendum II. Si verò juratum fuerit, servandum est. III. Si est præstitum de facto in individuo indifferente, quod an fiat, non est obligatorium. IV. juramentum est dividuum. V. Si appositum super contractu continente plura capitula, etiam plura juramenta dicentur. VI. Ad unguem est observandum, & absque subterfugio adimplendum VII. In dubio pro juramenti observatione est pronunciandum VIII. Latè & plenè interpretandum IX. ad ea, quæ de novo accedunt, non extenditur X. neque ad incognita XI. & ultra expressa XII. recipit interpretationem, si res manet in eodem statu XIII. inter cœteras conditiones etiam illa: si fides juramento servabitur XIV. Ejus benigna, non acerba interpretatio facienda est. XV. Executionem paratam habet. *XVI.* Testatoris juramentum vim habet clausulæ Codicillaris *XVII.* Conditio jurisjurandi in conventionibus admittitur, & negotium facit conditionale 25. i 1079. Quando aliquis defunctus, jam per sententiam jussus jurare, juramentum suscepit, & adjurandum paratus fuit, illud pro præstito habetur. 36. z 1087. Quid in foro Saxonico Electorali hoc casu observetur? quatuor numeris exponitur? 36. z 1089. In materia juramentorum jus Canonicum magis quàm civile respicitur 39. e 1093. Intra quod tempus si quis debeat ad juramenti præstationem & quidem de jure Saxonico. 46. & b q. 1104. seq. Judex juratum per sententiam absolvit & partem adversam condemnat. *vide Sententia. Perjurium.* Juramentum defuncti heredem non obligat 78. & b II. 43. juramentum propter periculum perjurii strictæ est interpretationis 82. & æ 1145. seq. Juramentum ad unguem est observandum & absque subterfugio admittendum. II. Juramentum in una causa præstitum alterius vi res suas non porrigit. *III.* Ad ea, quæ de novo accedunt non extenditur. 82. b 1146. Quænam conditiones in juramento subintelligi debeant 82. 1145. Quodlibet juramentum accipit suam interpretationem extensionem & restrictionem secundùm jus commune 82. d 1146. Juramenta generalia nihil operantur in his, quæ debent specificari 82. k 1147. Jutamento verò opponitur (1. temerarium ac vanum (2. perjurium. 82. 1148.

Juramentum Adsertorium.

Hoc juramentum obstat exceptioni non-numeratæ pecuniæ *XVI.* 53. æ 1041. Juramentum, quod ad rem controversam decidendam præstatur, dicitur adsertorium. *XVII.* 27. & a 1080. 20. 1072. Hoc decidit controversiam vel remotè vel proximè: proximè lis decidiitur aut principalis aut accessoria: lis principalis deciditur vel per se, hinc juramentum litis decisorium in specie dictum, vel per accidens, hinc juramentum in litem. 27. & b g 1080. Juramentum litis decisorium vel pars parti defert; aut extra judicium, aut voluntarium; aut in judicio & judiciale dicitur; vel exigit judex, quod necessarium vocatur. 28. 1080. De his omnibus vide titulos peculiares.

Juramentum Calumniæ.

In Electoratu Saxonico juramentum calumniæ per procuratorem non præstatur *VII.* 34. d *IV.* 592. Juramentum calumniæ Judæus præstat vel in persona vel per alium Judæum ad hoc speciale mandatum habentem. 34. d V. ibid. Sicut nec Syndicus universitatis nomine. 44. 404. Inter accidentalia, quæ fiunt in ipso judicio, refertur, juramentum calumniæ IX. 70. 594. In plurimis casibus est credulitatis *XVII.* 16. æ XXV. 1071. Juramentum calumniæ â deferente juramentum voluntarium peti non potest 30. 1081. Sed â deferente judiciali 33. & d 1083.

Quan-

Source : BIU Cujas

Quando relatum est, non datur facultas deferenti à referente exigi juramentum calumniæ II. Non obstringitur juraturus de præstando juramento principali, quàm si deferens de calumnia jurarit. III. Tunc de calumnia jurare tenetur actor, si reus exegerit. IV. Eo casu, quo reus jurare jussus, juramentum calumniæ exigere vult, in illa citatione intra octiduum etiam petere tenetur. V. Quod si negligat, non amplius auditur. VI. Cessat juramentum calumniæ, si parentes vel patroni principales defecerunt VII. Non autem, si domini ministris seu famulis suis deferunt 33. d 1084. Hoc juramentum referri nequit 37. b V. 1090. Delato juramento necessario juramentum calumniæ neque à judice, neque à parte altera exigi potest 46. & a b 1102. seq. Juramenti calumniæ descriptio 71. 1131. Dicitur hoc juramentum calumniæ vitandæ non committendæ 71. a 1131. Non soli Justiniano inventio adscribenda 71. a III. ib. Justiniani Constitutionibus accessit jus Canonicum, & huic superiori seculo ordinario Cameræ, & demum R. I. de A. 1654. ib. 1131. seq. Ejus divisio in generale & speciale 72. & b g 1132. Vel in judiciale & extrajudiciale 72. a 1133. In quibus speciale à generali differat 72. g 1133. Hoc speciale juramentum vocatur propriô nomine malitiæ 72. d ib. In quibus hodiè juramenti hujus usus? ibid. Præstito de calumnia juramento, juramentum dandorum & respondendorum præstari compelli potest 72. d III. IV. 1134. Num tam in secunda appellationis instantia jurandum sit de calumnia, quàm prima? 72. d 1134. Quinam hoc juramentum præstare debeant 73. & a æ th. i. pag. 1134. seq. Excipitur ab isto (1. Parens & Patronus (2. Dominus vel Vasallus 73. & g e 1135. Principes, non tamen eorum Præfecti vel Ministri, excipiuntur 73. e ibid. Juramenti calumniæ requisita 73. th. II. 1136. seq. Procuratoris querimonia in agone mortis: O juramentum calumniæ! notatur 73. i IV. 1137. Fisci Advocatus seu Procurator an hoc juramentum præstare teneatur? ibid. In quibus casibus præstetur 74. & a 1137. Ubi causæ matrimoniales & criminales excipiuntur 74. & b d 1137. seq. Accusator in criminalibus hoc juramentum præstat 74. e 1138. In causis notoriis non juratur II. Neque in causis feudalibus inter Dominum & Vasallum III. Ut & in causis momentaneæ possessionis 74. e 1138. Quid obtineat, si litigantes illud præstare detrectent 75. & a 1138. Recusans ante judicis sententiam moram purgare potest II. Contumax si ante sententiam moriatur, pœna recusationis ad heredem non transit III. Recusatio sive contumacia Procuratoris non nocet Domino, neque tutoris pupillo IV. Juramentum legitimè petitum non quidem recusatum, at non præstitum, vitiatur totus Processus & sententia V. Dolus Advocati in petendo & non insistendo ad diabolum remittitur VI. Observantia Cameræ Imperialis in tali casu VII. Juramenti calumniæ præstatio ab expensarum refusione non liberat 75. g & d 1139. Hodiernus usus circa juramentum calumniæ 76. 1139. Expresso partium consensu remitti non potest, sed tacitè 76. a I. II. ibid. Juramentum calumniæ non est interponendum si causa est manifesta XXI. 51. d 1421.

Juramentum Clientelare.

Qui, & quibus hoc juramentum præstetur? XVII. 20. d 1073.

Juramentum Compurgatorium.

Quid sit? XVII. 18. æ XXII. 1070.

Juramentum Confirmatorium.

Hoc præsupponit actum validum & quidem jure civili invalidus non convalidatur XVII. 22. & a 1074. seq. Jure verò Canonico non attenditur, utrum actus jure civili sit validus nec ne, modò in se consideratus non contrarietur juri naturæ & divino 22. & b 1074. seq. Jus canonicum juramentum non directo & per se contractum prohibitum & invalidum corroboret, sed per indirectum & consequentiam tantum II. Jus civile externam felicitatem spectat, jus verò canonicum corrigit rigorem juris civilis 22. b 1075. Contractus invalidi sunt in triplici differentia 22. g ibid. Juramentum contra jus naturale & gentium nihil operatur ibid. Donatio 500. Solidos excedens non insinuata, licet juramentum super ea præstitum, quoad excessum non subsistit 23. 1075. & XV. 20. a 919. Juramentum confirmatorium accedens intercessioni mulieris pro marito est servandum: sic & in donatione conjugum & aliis casibus 24. 1076. Illa juramenta confirmatoria sunt irrita, quod accedunt negotiis (1. ipso jure naturæ illicitis ac turpibus (2. ipsi utilitati publicæ repugnantibus (3. ad alterius præjudicium vergentibus 25. 1077.

Juramentum Credulitatis.

Usufructuarius se fidejussores invenire non posse, dicens, probare id tenetur juramento credulitatis? XII. 56. d pag. 798. & XVII. 18. æ XXIV. 1071. Quid sit? XVII. 18. & d 1066. seq. Variè appellatur 18. æ 1067. Credulitas quid hic denotet? 18. æ I. 1067. Credulitas ex probabili opinione ducta practicè est dubia III. & IV. Rationabilis & temeraria quæ? V. Nimia credulitas est culpabilis VI. Omni jure juramentum hoc licitum est VII. Unde veniat? VIII. Jurans vim & naturam hujus juramenti intelligere debet IX. Ut & an affirmativum vel negativum præstandum sit, & quomodo differant X. Ut jurans in veritatem rei diligenter inquirat XI. Juramentum hoc præstans immediatè asseverat se credere 18. e 1068. In quod tempus hoc juramentum concipiatur XV. De quibus affirmativum deferatur & præstetur XVII. Immodicè ebrius potius ignorantiæ quàm credulitatis juramentum præstat. Tertius super facto tertii de credulitate jurare potest 18. e XIX. XX. XXI. 1069. seq. Juramentum calumniæ in plurimis causis est juramentum credulitatis 18. e XXV. 1071. Si defuncto delatum fuerit juramentum, heres aliquando

Source : BIU Cujas

de credulitate jurare cogitur 47. & a 1104. & 36. & d 1087. seq.

Juramentum Diffessionis.

Quid sit, & cum quo conveniat XVII. 18. e XXVII. 1071.

Juramentum Domesticitatis.

Qui hoc juramentum præstare teneantur XVII. 20. z 1073.

Juramentum Fidelitatis.

Juramentum fidelitatis Vasalli præstant domino feudi XVII. 20. & æ 1072. seq. Num Imperator Pontifici Romano hoc juramentum vel protectionis & defensionis præstare soleat? 20. æ 1073. Juramentum hoc tacitè limitatum intelligitur 20. æ 1074.

Juramentum in litem.

Quando juramentum in litem in actione quod metus causa, locum habeat? VIII. 20. a 438. In actione finium regundorum locum habet juramentum in litem XIV. 56. e 897. Juramentum in litem non refertur, nec ab eo cui delatum necessario suscipiendum XVII. 37. b III. 1090. Juramentum in litem est species juramenti litis decisorii *II.* In quo transactio & juramentum conveniant *III.* Ad quid introductum *IV.* Dicitur etiam jusjurandum in litem 57. a 1112. Hujus juramenti definitio 58. & a ibid. Differt juramentum in litem à juramento voluntario, judiciali & necessario 48. g 1112. Hoc jus jurandum duplex aliud affectionis, aliud juramentum in litem veritatis nuncupatur 59. 1112. Affectionis aliud est ordinarium seu veritatis aliud extraordinarium seu irregulare 59. a 11. 1113. Defert utrumque jus jurandum in litem judex 60. & a ibid. An in ejus arbitrio sit velle, nec ne, jus jurandum deferre? 60. b 1113. Cui conferatur & cui non? 61. & b 1114. Potestas jurandi in litem petitori concessa etiam transit ad heredes 61. & V. 1114. seq. Quænam requirantur, ut jus jurandum in litem affectionis locum habeat, & contra quem juretur? 62. 1116. Causæ hujus juramenti deferendi sunt dolus & affectio actoris 62. z 1117. In quibus causis & judiciis in litem juretur 63. 1117. An etiam in accusatione suspecti 63. m 1118. Ubi non deferatur juramentum in litem affectionis? 64. 1119. Num in actione emti in litem juretur? quod quatuor rationibus negatur, & quinque affirmatur, simulque ad negantes respondetur 64. a ibid. An saltem in eo casu, quo in contrariis bonæ fidei judiciis de fide rupta agitur, juretur in litem 65. 1120. seq. An ut juramento in litem sit locus, sufficiat dolus ante litem contestatam in restituendo vel exhibendo admissus 65. a ibid. Ob latam culpam, sed non ob levem juratur in litem, & quare? 65. b 1121. Modus æstimandi litem per hoc juramentum 66. & 67. 1122. Distinctio inter infinitum & immensum est nulla *II.* Actor jurare potest in infinitum. *III.* Quod tamen de civili nec nimis magna æstimatione accipiendum *IV.* Actor hoc juramento rem vel prætensionem vendere videtur 66. a 1122. Æstimatio potest excedere duplum rei petitæ 67. ibid. Minus rectè æstimatio Judicis dirigitur ad normam l. un. C. de sentent. quæ pro eo, quod inter. profer. *II.* Plurimum id, quod interest, de quo in d. l. differt ab eo, super quod in litem juratur *III.* Juramentum in litem affectionis non, ideò concessum, ut verum statuatur precium, quod esse nequit. *IV.* Taxationi non est locus, postquam juratum est 67. a 1123. Judici permissum ab æstimatione jurantis recedere, si manifestissimum sit immensum jurasse 67. e 1123.

Juramentum veritatis, quando & in quibus causis deferatur 68. 1124. Ejus descriptio 68. a ibid. Ad quid & à quo detur 68. a 11. b ibid. Hoc juramentum præcedere debet taxatio judicis 68. 1124. Differt à juramento affectionis & aliis 68. a 1124. Locum habet in actionibus bonæ fidei, arbitrariis & stricti juris, & æstimatur per hoc res in judicium deducta quanti verè interest 69. 1124. seq. Causa hujus juramenti est mora & interitus 69. a 1125. Si absque rei culpa & damnum suboriatur, reus absolvitur. II. Si dolus rei arguatur, jurari potest ibid. Res à tempore moræ debet æstimari quanti plurimi sit, idque difficulter fit 60. g 1125.

Juramentum judiciale.

Cui juramentum judiciale vel voluntarium defertur, judex in propria causa constituitur IV. 56. a VIII. 195. Quid sit? XVII. 31. & a 1081. De jure civili hoc juramentum quatenus & quando in judicio tam actor reo, quàm reus actori deferre possit 32. 1082. Jure Saxonico actor non nisi ante litem purè contestatam, & ante præstitam guarandam deferre reo hoc juramentum potest: & reus eôdem jure post litem contestatam super exceptionibus juramentum rectè defert 32. & e ibid. Quomodo reus vel ejus Advocatus sibi prospici debeat 32. z 1082. Non admittitur juramenti delatio super exceptionibus peremtoriis ibid. Hoc juramentum regulariter est præstandum aut referendum, quandoque tamen ob exceptiones justas justè recusatur 33. 1082. seq. Sextentia hoc juramentum, sive præstitum sit, sive non, insequitur 34. 186. Interdum conniventia Judicis juramenti præstationem validam reddit. II. Sufficit etiam, si judex relationem à parte jam factam approbet III. Solent interdum judices illis, quibus jusjurandum delatum est, expressis verbis facultatem illud referendi reservare 34. a 1086. Hoc juramentum referri non potest, postquam delatum etiam susceptum 37. g 1090. Hoc juramentum in causis famosis & delictum concernentibus deferri potest 39. b 1091. Hoc juramentum & nondum susceptum referri potest. II. Excipiuntur casus actionis famosæ. III. Reus actione famosa conventus, si actori hoc juramentum defert, actor referre potest. IV. Quomodo in l. 11. §. ult. l. 12. & 13. Rer. amot. delatum non possit referri 39. e 1091. seq. Juramentum judiciale in quibus differat à juramento necessario 40. a 1093.

Jura-

Source : BIU Cujas

Juramentum judiciale ne quidem prætextu perjurii, neque ob Instrumenta noviter reperta retractari nequit 54. seq. 1108. seqq.

Juramentum Malitiæ.

Hoc juramentum referri nequit, XVII. 17. b VI. 1090. Aliquando ob singularem malitiæ præsumtionem præstandum venit 74. & g 1137. seq.

Juramentum manifestationis.

Ejus descriptio *XV.* 82. æ 1149. Res hereditariæ mediante hoc juramento manifestandæ sunt. II. Mulier bona mariti defuncti mediante hoc juramento manifestare tenetur. *III.* Debitor bona sua in executione, ne quis de his occultetur, manifestare tenetur. *IV.* Collationi obnoxius, hoc juramento quantitatem revelare tenetur. *V.* Cedens bona sua jurato debet manifestare. VI. Quando de credito in genere constat, in qualitate autem dubitatur, Creditoris jurijurandi standum. *VII.* Cessionarius juramento manifestare debet, quantum re ipsa persolverit *IIX.* Si creditor debitoris sui debitorem arrestat, debitor mediante juramento manifestari tenetur, quantum sui creditori debeat, ut constet, pro qua quantitate arrestum imponendum. *IX.* Thesaurum inveniens hoc juramento restirutionem facit *X.* Heredes defuncti bona in aliud territorium transferentes gabellam solvere obstricti, mediante hoc juramento solvunt 88. æ 1149.

Jurāmentum.

Quid sit ? *XVII.* 18. e *XXVIII.* 1071. & 70. d 1127. Jure Saxonico hoc receptum est, vocatur etiam juramentum diminutionis, & locum tantum habet in vi expulsiva & oblativa XVII. 70. & z æ 1126. seq. Appellatio hujus juramenti varia 70. b i g pag. 1127. Juri Romano incognitum, Saxonico consuetudinario introductum ? 70. & e ibid. Rationes, ob quas introductum sit hoc juramentum 70. e 1. & seqq. ubi totus actus describitur. 1128. Hoc juramentum reus, potest evitare, si probat damnum tanti non esse, quanti ab actore æstimatum 70. 1127. Jure Saxonico probationes pro exoneranda conscientia permissæ sunt. 70. th. 1130. Si deficiunt ad probandum, ad juramentum redire licet. ibid. Eô præstitô reus condemnatur, & probationes in contrarium non admittuntur. 70. th. *III.* & *IV.* 1130. In quibus causis hoc juramentum locum non habeat. 70. i. 1130. seq.

Juramentum Necessarium.

Juramentum necessarium, & quidem suppletorium non refertur. XVII. 37. b II. 1089. Quid sit 40. 1093. In quibus differat â voluntario & judiciali. 40. a 1093. Fundamentum & causa hujus juramenti 41. & a 1093. Non defertur ei, qui culpa instrumenta amisit, dilaceravit : ut & ei, qui plenè probare potuit, sed culpa & negligentia sua exclusus fuit. 41. b 1094. Distinguitur in suppletorium & purgatorium. 41. 1093. Juramentum necessarium præcisè præstandum, adeò, ut si quis renuerit id præstare contra ipsum, sin præstiterit pro jurante sententia feratur. 46. 1102. Hoc sequitur sententia judicis, â qua tamen appellari potest, daturque inde actio rei judicatæ 53. & g 1108. & 46. d 1. 1103. Licet intra decem dies non fuerit appellatum, tamen in Camera recipitur *III.* Quæ peti possint in causa factæ appellationis V. Si causa per appellationem cognita & deferri non debuisse pronunciatum sit, nulla præstiti habenda est ratio. 46. d 1103. V. Quibus ex causis hoc juramentum recusari possit. Hoc juramentum ob instrumenta noviter reperta, retractatur 56. 1110. Actoti & reo causam ob instrumenta reperta, ex integro agere permittitur. III. Qui instrumenta habuit, & dolo abscondit, dignus est, ut causæ jacturam patiatur IV. Producens protestari debet, se solis illis repertis usurum. V. An etiam testibus uti liceat ? VI. Causa ob instrumenta reperta, citra restitutionem in integrum retractatur. 56. a 1110. seq.

Juramentum Paupertatis.

Vid. tit. specialem, *Pauper. Paupertas.* Ejus descriptio XVII. 83. æ 1149. Distinguitur â juramento illo, quod Monasterium ingressuri jurant. ibid. Ad hoc juramentum admittuntur omnes, qui de jure non prohibentur jurare. II. Judicis prudentis officium est, ut in causis pauperum summariter inquirat III. Potest coram Magistratu ordinario præstari & in Camera documentum produci. IV. Actor præstito hoc juramento nihilominus cautionem pro reconventione præstare tenetur. 83. æ 1149.

Juramentum Perhorrescentiæ.

Hujus juramenti descriptio IX. ii. 5. 533. Ejus origo Bonifacio VIII. adscribitur. ibid. A Concilio Lateranensi approbatum, at limitatum. ibid. In judicio Camerali receptum. ibid. Cur hodiè juramentum perhorrescentiæ. non veniat in considerationem. 11. s 533. Ut hoc juramentum cum effectu præstari possit, varia notantur ibid. 533. seq. Juramentum perhorrescentiæ, personæ miserabiles utentes privilegio l. un C. Quando Imp. inter pup. & vid. præstare necesse non habent. 59. b 11. 576.

Juramentum Promissorium.

Juramentum promissorium, quô quis fassus est accepisse, obstat exceptioni non numeratæ pecuniæ? XV. 53. æ 1041. Quando juramentum ad religiosè quid promittendum præstatur, dicitur promissorium XVII. 20. 1072. Promittitur autem fides jurato vel in causa publica, & sic quinque modis, vel negotiis privatis, unde est juramentum promissorium in specie dictum & confirmatorium. 20. ibid. Ex juramento promissorio jure civili perinde ut ex nudo pacto nulla competit actio : secus est de jure canonico 21. 1074. Juramentum regulariter secundùm actus cui adjicitur 21. a ibid. Non auget obligationem, sed addit religionis vinculum II. Creditorem

Source : BIU Cujas

securum reddit III. Principalis obligatioubi deest, jurata non valet fidejussio IV. Fidejussori juranti se in instrumento contenta servaturum, nihilominus datur beneficium excussionis 21. a 1074. In omnibus juramentis promissoriis subintelligitur illa conditio, si Deo placuerit 82. (1. & e 1145. seq.

Juramentum Purgatorium.

Hujus juramenti definitio XVII. 44. 1100. vocatur etiam canonica 44. a 1100. Et est duplex 44. a III. Juramentum purgationis dividitur in simplex & non simplex, cui compurgatores accedunt 44. a VI. 1101. Ejus origo 44. a IX. ibid. Judex pro sua discretione defert 44 b & g ibid. Macula notato non injungitur II. Injungitur utplurimum reo III. defertur veris & fictis personis IV. Masculis & fœminis 46. b 1102. Defertur suspectis de fracta pace publica: ut & in crimine adulterii 46. e z 1102. Reus licet juramento se purgaverit, aliquando tamen in expensas condemnatur 46. & z 1103. Quando in delictis locum habeat XLIX. 98. b p. 1143.

Juramentum Suppletorium.

Cui deferendum XVII. 18. d 1067. Quid sit? 42. 1094. Cur ita vocatum 43. a ibid. Ejus sedes est in l. 3. C. de reb. cred. 43. b ibid. In quo consistat 43. g ibid. Solus judex, qui jurisdictionem habet, & coram quo causa vertitur, hoc juramentum deferre potest 42. d 1098. Judex deferre recusans litem suam facit, & ad interesse tenetur II. Si æquitati consentaneum esse cognovit, ex officio deferre tenetur. III. Et deferre potest, prout ei visum fuerit IV. Etiam in appellationis Instantia 42. d 194. Petitione hujus nemo se suspectum reddit. II. Et peti potest in quacunque judicii parte III. Non tamen post conclusionem IV. Rectè post terminum probationum elapsum petitur V. Licet petitio in prima instantia omissa fuerit, adhuc in instantia leuterationis & appellationis peti potest 42. z 1094. seq. Huic ut locus sit juramento quid requiratur, & in quibus causis non admittatur? 43. 1095. Species se miplenæ probationis ad juramentum suppletorium facientes recensentur. 43. a 1095. Num testes singulares semiplenam probationem & exinde juramento suppletorio locum faciant. 43. a 1095. seq. Quomodo semiplenæ probationes ponderentur â judice 43. g 1097. Et quomodo judex in scientiam inquirat. 43. g ibid. Quomodo in personam ejus, qui in supplementum jurare debeat. 43. e ibid. Num illi, qui â perjurio est absolutus, juramentum hoc deferendum 43. e 1098. Num Judæus ad juramentum suppletorium sit admittendus 43. e ibid. Quæ circa causam magnam vel parvam hîc observanda 43. æ 1098. Ut & civilem vel criminalem 43. & l. k. 1099. Causæ XIX. recensentur, in quibus hoc juramentum non defertur 43. l. 1099. seq. Cui hoc juramentum impositum est, ei ad probationes confugere non licet. 46. e IV. pag. 1103.

Juramentum Voluntarium.

Cui juramentum judiciale vel voluntarium defertur, judex in propria causa constituitur. IV. 56. a VIII. 195. Cur ita dictum? XVII. 28. a 1080. Hujus descriptio 29. 1080. Requisita hujus juramenti, (1. ut sit extra judicium â parte delatum (2. ut delatum fuerit præstitum. (3. & ea conditione, qua delatum 29. b 1081. Hoc juramentum liberè potest recusari 30. & b 1081. Qui oblatum suscepit, præstare tenetur, nec potest referri, ut præstandi necessitas alteri incumbat. 29. g. & 30. g. ibid. & 37. a 1089. A deferente juramentum voluntarium, juramentum calumniæ peti non potest. 30. 1081. Quomodo differat â juramento voluntario 40. a 1093. Actio ex juramento voluntario quæ, & contra quem competat 48. & seqq. 1105. seqq. *vide Actio.* Exceptio ex jure jurando voluntario descendens, vocatur litis finitæ. *vide tit. Exceptio.* In hoc juramento, nullus appellationi locus relinquitur 49. a VI. 1105. Juramentum voluntarium ne quidem prætextu perjurii, neque ob instrumenta noviter reperta retractari potest. 54. seqq. 1108. seqq. nisi instrumenta perjurium in continenti præbent. 55. a pag. 1110.

Juramentum Veritatis, *vid. Juram. in litem.*

Juramentum Testium.

Vid. Testium Juramentum. XXVIII. 45. g. d 278. seq.

Juramentum Tutorium.

Quis præstet vel non. XXXI. 35. g. ejus formula. ibid. z pag. 547.

Juramentum Zenonianum.

Hoc juramentum affine est juramento in litem. XVII. 69. d 1125. Unde ita dictum. ibid. Ejus descriptio. 69. d 1126. I. Causa introductionis. II. Est veritatis, non affectionis. III. Vis illata eo probatur, & quidem per testes IV. Et liquido probanda est. V. Si quis per testes quæ perdidit, probare potest, ad hoc juramentum non est admittendus. VI. Ubi probata fuit rei conventi violentia, huic sacramento locus. VII. Is, qui vim sibi factam probavit, ne suspectum se reddat, petere debet, ut hoc sacramentum sibi deferatur. VIII. Etiam spoliati hæres hoc juramentum præstare potest, si benè informatus. IX. Judex ante delationem in causas & scientiæ rationes inquirere debet X. Vi ab actore per testes probatâ, præstabit & hoc sacramentum contra violentum invasorem. XI. Contra quos hoc juramentum præstetur? XII. Judex injustè aliquem in exilium mittens, tenetur ad interesse, quod hoc sacramento probatur. XIII. Non tantum contra privatos vim inferentes, sed etiam contra imperantes Prætores ac judices competit. XIV. Non competit in itinere spoliato contra dominium ejus loci, ubi spolium commissum. XV. Constitutio Zenoniana in rebus furto ablatis locum non habet XVI. Æstimari etiam

Source : BIU Cujas

etiam possunt hoc juramento res exportatæ contra exportatores, & quomodo. XVI. Judici quomodo hoc juramentum deferre liceat? 69. d 1126.

Jura.

Quænam quis ignorare possit nec ne. XXVIII. 53. a b g p. 295. sq. *vid.* Jus.

Juridicus.

Quis ita dictus. IV. 36. a 179. Ejus officium quodnam 36. b ibid. A quo constitutus fuerit. 36. a ibid. Ejusmodi juridici plures quondam fuerunt in Italia. 36. b ibid.

JCtus.

Juris Consultus, nec incongruè dicitur vetus Philosophus l. 9. b. 15. JCti ad quid non sint adhibendi? 12. b 16. seq. JCti munus proprium consistit in applicatione juris ad actiones morales atque civiles singulares. 38. 30. Quævis enim juris interpretatio & accommodatio ad facta singularia principaliter & authenticè ad summam spectat potestatem, inde tamen ad Magistratum & jurisperitum derivatur. 39. 30. JCtus perfectus non potest dici, nisi qui rerum omnium divinarum & humanarum cognitionem habeat. 42. a 31. JCtus ibi incipit, ubi desinit Ethicus 47. g 34. JCtorum scripta & Responsa quanti fuerint visa? 63. 49. Authoritas JCtorum moribus erat sine lege recepta XIII. 40. 833. Veterum JCtorum interpretationes ante Impp. fuerunt quasi communes Dd. opiniones, à quibus docendo, consulendo & judicando recedere licebat. I. 63. p. 48. JCtorum in statu Monarchico tanta fuit authoritas, ut illi ex Principis. jam inde ab Augusto authoritate. non ut antea privata, publicè responderent. 64. 51. JCti videntur optimè distingui posse in tres classes. 67. 54. De sectis JCtorum, Sabiniana & Proculejana. 67. a ibid. JCtis Christianis perperam accensetur Ulpianus. 67. d ibid. JCti veteres dicebantur juris autores, item conditores juris. II. 17. p. 70. JCti, qui jus Justinianeum docuerunt, recensentur. 34. a pag. 81. JCtum facti circumstantias considerari oportere. II. 45. a 91. JCtus, qui perperam consuluerit, incidit in Edictum Prætoris IV. 83. z 221. JCtorum Ultramontanorum & Citramontanorum certamen: An dolus dans causam contractui bonæ fidei eum reddat nullum? 27. & d 446. JCtorum Ultramontanorum & Citramontanorum disputatio, an ex mutuo oriatur specialis condictio an generalis. XVI. 39. & d 1027. Proculejanorum & Sabinianorum controversia; In alternativis, cui electio competat? XIIX. 44. r pag. 1190. Ad introducendam querelam de inofficioso qualis color à JCtis veteribus fuerit excogitatus. X. 3. 606. JCto rectum consilium vendere licet. XIIX. 22. g 1107. JCti de custodiendis jurisprudentiæ principiis valde sunt soliciti. XX. 61. b 1343.

Jurisdictio.

Jurisdictio unde dicatur? IV. 48. a 190. Vocis varia acceptio ibid. Hæc si in genere sumitur, potest dividi in criminalem & civilem. 49. g d pag. 191. Origo jurisdictionis antiquissima 49. a pag. 192. Est juris gentium, modus autem proprius juris civilis. ibid. Num potestas legumlativa ad Jurisdictionem aliqua ratione referri queat? ibid. Jurisdictio plena tribus constat, (1. cognitione facti, (2. applicatione juris & (3. exequendi potestate. 49. b ibid. An etiam Jure Romano Jurisdictio tam latè & plenè consideretur, ut omnem potestatem, quam quisque Magistratus in administratione justitiæ tam ratione causarum civilium, quàm criminalium, non tantum imploratus per actionem, sed & ex officio nobili exercet, & ita tum jurisdictionem in specie sic dictam, tum etiam merum imperium sub se comprehendat. 49. d 192. Ejus origo Romæ 50. & a ibid. Jurisdictio specialiter accepta denotat in legibus Romanis solum potestatem cognoscendi de causis civilibus, & opponitur potestati vindicandi crimina. 51. & a 192. seq. In speciali significatione sumitur vel angustius pro potestate in causis civilibus jure Magistratus competente: vel latius, quatenus comprehendit etiam ea, quæ specialiter concessa, & hæc rursus à nonnullis distinguitur in ordinariam & extraordinariam. 52. a & g 193. Quid sit specialiter tribui? 52. b 193.

Jurisdictionis ordinariæ definitio 53. 193. Ejus partes sunt (1. facti cognitio (2. Jurisdictio simplex. (3. mixtum Imperium. 53. a ib. Hæc est propria affectio Magistratuum, & Magistratui quatenus tali competit. 54. ib. Exercetur in subditos tantum. 55. pag. 194. Distinguitur â notione Pedaneorum Judicum & exercitio mandatæ Jurisdictionis. 54. a pag. 193. seq. Objectum jurisdictionis hujus sunt causæ privatæ & civiles, exceptis iis, quæ specialiter committuntur. 56. a pag. 194. Jurisdictio alia est augustior seu plenior, alia vulgaris seu gradûs inferioris. 57. & a b pag. 196. Exemplis hoc declaratur. 58. a ibid. Num judicis, qui Jurisdictionem ad certam quantitatem habet restrictam, si de majore inter invitos pronunciaverit, sententia valeat quoad summam, cujus habet cognitionem. ibid. Privatorum consensus jurisdictionem alicujus prorogare potest, vel ex legis permissione eum compellenti Judicem facere, qui aliàs non erat. 59. 197. Unde est Jurisdictio prorogata, quæ dividitur in spontaneam & legalem 59. & b g 197. Illa fit aut consensu expresso aut tacito; & fit vel de persona, vel de re ad rem, alii modi non admittuntur. 59. 197. Num Clericus Jurisdictionem secularis Judicis possit prorogare? 59. e 197. Hodiè non est locus Jurisdictionis spontaneæ 59. 198.

Jurisdictionis prorogatæ legalis descriptio 59. a & k ibid. In hac fundata est conventio ibid. Jurisdictio alia est propria, alia mandata. 60. 199. *vide Jurisdictio. Mandata.* Jurisdictio alia est solitaria seu

Source : BIU Cujas

separata vel ratione causarum, loci & quantitatum: alia communis vel socia, quæ cumulativè pluribus competit ut universis: alia concurrens, quæ cumulativè pluribus competit ut singulis. 60. a 199. Jurisdictionis pars est mixtum imperium? 62. a b 199. Jubere, cavere, Prætoria stipulationi restituere in integrum, mittere in possessionem, & dare bonorum possessionem, quatenus sunt jurisdictionis? 65. & a b g 200. seq.

Jurisdictio extraordinaria quid sit? 66. 201. Et quæ ad eam pertineant? 67. ibid. Causæ, quæ non jure Magistratus, sed specialiter competunt, non sunt unius generis 66. a 201. Absolutè & simpliciter recensentur sex, mixtæ & secundum quid tres 67. a 202. Jurisdictionis latè acceptæ distinctio in contentiosam & voluntariam an sit generis, an verò speciei tantum subdivisio 68. b 202. Tertiam in jure esse incognitam 69. a 202.

Ad jurisdictionem contentiosam quænam spectent? 70. 203. Ejus descriptio 70. a 203. Quid Magistratui circa jurisdictionem contentiosam notanda? 70. b 203. seq. Quænam sint jurisdictionis voluntariæ? 71. & 72. 104. Num voluntaria jurisdictio sit ordinaria, an verò extraordinaria? 71. a 104. Jurisdictio voluntaria extra locum ordinarium judicii & diebus feriatis exercetur. 7. z 204. seq.

Criminalis jurisdictio cum mero imperio semper est conjuncta ratione objecti, subjecti verò & essentiæ sunt separata. 73. a 207. Criminalis jurisdictionis definitio 73. b ibid.

Hodierno usu vox jurisdictio tripliciter accipitur: (1. pro ipsa Majestate seu summo imperio 79. 210. Quæ jurisdictio respectu totius Imperii est in Imperatore & Statibus conjunctim sumtis; respectu verò particularium Rerumpublicarum est in singulis Statibus Imperii, ratione suorum territoriorum, hinc vocatur in specie jurisdictio territorialis 79. 210. Jurisdictio moribus hodiè receptis differt à veteri Justinianea 79. a 210. Hodiè jurisdictio alia est independens & absoluta, alia dependens seu subalterna. Alia Ecclesiastica, alia secularis, alia forestalis, alia superior seu alta, alia inferior seu bassa, alia allodialis, alia feudalis, alia personalis seu administratoria, alia realis seu patrimonialis 79. a 210. In Imperio Imperatoris jurisdictio quæ? 79. b 210. An Imperator solitariam in hisce causis, scilicet Ducatuum, Principatuum & Comitatuum habeat jurisdictionem. An verò sociam & communem cum paribus Curiæ? 71. b 210. Regis Romanorum jurisdictio quæ? 79. b 11. 211. Num proprio jure, an Imperatoris autoritate eam exerceat. ibid. Vicariorum Imperii jurisdictio quæ? 79. b III. ibid. Cameræ Imperialis quæ? 79. b IV. 211. Num ejus jurisdictio sit propria & ordinaria an delegata? ibid. An concurrentem habeat jurisdictionem cum judicio Aulico. ibid. Jurisdictio judicii Aulici 79. b V. 211. De Jurisdictione judicii Rotvvilensis, ut & Austrægarum remissivè. 97. b VI. & VII. ibid. Ad hanc primam acceptationem referri quoque potest jurisdictio immediatorum & liberorum Nobilium 79. & th. 210 seqq. Jurisdictio seu superioritas Statibus non competit, qua Status sunt, sed qua Domini territoriales. 79. c & z 211.

(II. Pro illa jurisdictione, quam Status Imperii rursus in suos subditos transferunt, quæ est perpetua & ad heredes transitoria, ipsique territorio seu Feudo cohærens (Germanicè die Gerichte) 80. 212. Hodiè Principes, Comites & alii Status tam merum Imperium quàm jurisdictionem in feudum concedere solent & possunt: eamvè cum territorio expressè scilicet cum literis Investituræ, vel tacitè sine territorio 80. a 212. Quo spectat divisio jurisdictionis in superiorem, **Ober Gerichte / Peinliche Gerichte / Hals-Gerichte /** & inferiorem, **Erb- oder Nieder-Gerichte /** 80. 1212. Concessâ ejusmodi jurisdictione in genere regulariter non intelligitur concessa etiam jurisdictio superior, 80. & d ibid. Alia jurisdictio est jus territorii, differunt ut pars & totum 80. b ibid. Jurisdictio à superiore concessa nec privativè nec cumulativè, sed subordinatè censetur collata 80. & d 212. Num Nobilis gaudens jurisdictione inferiore super censiticos suos, **über Schuld und Gülten /** an etiam jus habeat contractus emtionis venditionis confirmandi? 80. b 212. Si Præfecti jurisdictio à tali Nobili ambisassio turbatur, arrogante sibi jus circa emtiones venditiones prædiorum, an Præfectus ipsi inhibere possit per præceptum pœnale? 80. b 212. seq. Hæc jurisdictio superior & inferior præscriptione acquiri potest. 80. ibid. Tempus præscriptionis jurisdictionis cum territorio est 20 & 30. annis sine territorio 30. vel 40. annis. 80. z 213.

(III. Pro ea jurisdictione, quæ in omnibus causis civilibus etiam iis, quæ olim specialiter dicebantur, concedi potestatem denotat; & confertur hæc constitutione Magistratuum 81. & a 214. Jurisdictionis effectus vel in commodis vel oneribus consistunt, & quæ illa? 82. a 215. & XII. 17. g III. 753. & XIX. 52. g XI. 1272. Jurisdictionis probatio an reo vel actori incumbat? IV. 82. a 215. Modi finiendæ jurisdictionis recensentur. 82. a 216. Jurisdictionis dominium quidnam? XI. 3. VI. pr. 666. Si pro usu pasculandi & lignandi penditur census, loci controversi jurisdictio dicitur probata. 14. z IV. (4. 685. Jurisdictionis exercitio probantur fines. XIV. 55. m VII. 895. Jurisdictio non recipit divisionem, ac proinde non venit in judicium familiæ erciscundæ. XV. 8. 906. Alternativè tamen venire potest 8. I. II. 907. Jurisdictio non admittit æstimationem ex reditibus cum dignitatem offerat, ut proinde plus sit trecenta ex jurisdictione capere quàm octingenta ex aliis rebus XXIII. 19. d X. 1516. Jurisdictio quæ prædio cohæret cum ea locari potest, ubi pacta solent adjici, cujus sumtu executiones criminales fieri debeant? XXIV. 11. c 11. 1682.

Source : BIU Cujas

Jurisdictio Ecclesiastica.

Hæc hodiè ad Principes & statûs Imperii jure superioritatis pertiret IX. 16. & b p. 538. Apud Protestantes jurisdictio Pontificis vigore constitutionis Pacis Religiosæ est suspensa 49. d 566. Apud Protestantes Clerici & Laici causa in uno judicio ventilatur 56. b 569. Jurisdictio Episcopi in tota Diœcesi & qualibet ejus parte est fundata 57. g 572. Jurisdictio Ecclesiastica exercetur â plerisque Augustanæ Confessioni addictis Statibus per judicia Ecclesiastica & Consistoria, denegata ad Cameram appellatione 57. e ib. Causæ in Consistorio tractandæ magnam partem mixtæ sunt. ibid. *vide Causa.* Hodiè jurisdictio Ecclesiastica Episcopis in Academiis Principum & Statuum Protestantium denegatur 59. z 579. Ob jurisdictionem Ecclesiasticam Principes Protestantes cum suis territoriis â juramento relaxandi potestatem exercent XVII. 79. b 1144.

Jurisdictio Mandata.

Jurisdictionem Legato mandare potuit Pro-Consul? IV. 30. 174. Quomodo 30. g ibid. Mandata jurisdictio, quam Canones delegatam vocant, quid? 37. a 180. Quinam possit jurisdictionem mandare 37. & g 180. Jurisdictio potest mandari cuilibet personæ habili 38. & a 181. Etiam invito? 38. b 181. Quomodo mandetur jurisdictio? 41. 182. Jurisdictione mandatâ etiam imperium mixtum transit 42. 183. Juxta mandati normam exercenda 42. b 183. Prorogare posse mandatam jurisdictionem probabile videtur in mandato 42. d 184. Quibus modis finiatur 43. & a 184. Jurisdictio mandata, si ejus administratio cœpta fuerit, non finitur morte mandantis. ibid. Jurisdictionis mandatæ descriptio 60. 198.

Jurisprudentia.

Jurisprudentiæ origo & necessitas I. 111. & 5. b 13. Ejus certa datur demonstratio, licet non æquè earum exacta sit ratio 2. a 11. Ejus necessitas ob juris naturæ generalitatem 2. 11. Ob hominum contumaciam 3. 12. Ob judicum corruptelas 4. 12. Ob negotiorum varietatem 5. 12. Jurisprudentiæ opus non esset perspicuæ omnesque casus ac causas definirent 5. b 13. Jurisprudentiam quo sensu nonnulli duplicem statuant merè naturalem & juris arte instructam 6. 13. Jurisprudentia singularium & universalium debet esse subnixa cognitione, cum verò perpauci sint, qui & universalem & singularem cognitionem habeant, quæritur: uter alteri sit præferendus 6. a 13. Ejus consideratio habitualiter doctrinaliter & legaliter, ut & dispositio, ratione modi tractandæ in Criticam & Logicam, quæ est vel synthetica, Analytica Polemica vel Axiomatica 7. a 14. Ejus genus est habitus mentis practicus 8. & 9. 14. Vocatur civilis sapientia, ut & vera, non simulata Philosophia 9. b 14. seq. Item artium & scientiarum architectonicarum Regina atque Princeps 9. a 5. Pertinet jurisprudentia ad judiciariam prudentiam 11. 16. Et sic inter disciplinas practicas est referenda, ac proindè methodo analyticâ tractanda 13. b 17. Ejus subjectum 12. 16. Cur jurisprudentia notitia, scientia, & ars vocetur? cum propriè non sit sapientia, scientia vel ars 13. a b 17. Finis jurisprudentiæ vel est remotus; qui rursus vel est ultimus scil. salus publica; vel intermedius, nempè justitia 14. a b 17. Tam universalis quàm particularis 37. 29. Vel est proximus, scilicet ipsa applicatio juris ad actiones morales atque civiles singulares 38. 30. Jurisprudentiæ subjectum aliud est inhæsionis, quod est, cui inhæret jurisprudentiæ habitus; ac iterum vel est subjectum quod, vel subjectum quo 40. a b pag. 20. Aliud est subjectum operationis aliis occupationis, quod dicitur objectum, circa quod versatur jurisprudentia, & sunt res divinæ vel humanæ 41. a 30. seq. Jurisprudentiæ & Philosophiæ moralis ratione objecti differentia 42. 31. Quæ variis Exemplis demonstratur 41. a ibid. Jurisprudentia non tantum externam, sed etiam obedientiam internam intendit 42. b 31. seq. Jurisprudentiæ divisio â diversi juris objecto, quod alia sit jurispublici, alia juris privati prudentia 43. 32. Hæc verò divisio non est nova generis in suas species divisio, sed solum aliqua diversi objecti distinctio 43. g 33. Jurisprudentiæ principia & media absolvit cognitio juris 44. a b 33. Hæc cognitio quomodo in genere & in specie tractetur? 45. 33.

Jus.

Jus vel leges ad quidnam sint introductæ I. 6. 13. An jus derivetur â justitia? 15. a 18. Quid per jus intelligatur? 18. z 20. Jus medium quoddam est, sicut judex inter æqualitatem & inæqualitatem 25. b. 23. Juris interpretatio & accommodatio cujus officii? 39. a 30. Jus aliud est publicum, aliud privatum 43. 32. Jus quod est autoritate publicum utilitate privatum pactis privatorum vel dispositionibus mutari nequit 43. a 32. Juris cognitio quomodo tractetur? 45. 33. III. 1. 97. Juris tria capita Personæ, Res, & Actiones I. 45. a 33. Utrum sic rectè â Justiniano distributum? III. 1. 97. Modi jus cognitum applicandi I. 46. 33. Juris in genere definitio 47. 34. Vocabulum juris πολύσημον est, & quomodo propriè & impropriè accipiatur? 47. a ibid. Divisio juris in Naturale, Gentium & Civile 48. 34. Hujus divisionis subjectum falsum; propriè enim in bruta non cadit jus 50. 35. Fundamentum verum hujus divisionis 51. 36. Jura singularia antiqua de quibus Schottelius, ad jus non scriptum referuntur II. 21. e 74. Jus personarum ex legitimo conjugio oritur inter conjuges III. 28. 112. Jus Romanum, *vide tit. specialem.* Juris interpretatio, *vide Interpretatio.* Juris applicatio, *vide Applicatio.* Jura in Imperio nostro vigentia, *vid. sub Tit. Leges Imperii.* Jus personarum, *vide status hominum.*

Juri rerum opponitur jus personarum, ubi etiam eorum differentia proponitur III. 6. a 103. Jus ratione rerum

Source : BIU Cujas

rum præcipuè privatarum est duplex IN RE, ET AD REM 87. 151. Hæc distinctio ex jure Pontificio est, & in Scholis & Academiis invaluit 87. g 152. Juris IN RE descriptio 88. a 152. Actio realis oritur ex jure in re, & hoc jus in re actionem realem producens & quintuplex, (1. Dominium strictè dictum, (2. servitus, (3. jus pignoris, (4. jus hereditarium, (5. jus possessionis 88. & b g 152. Alio sensu triplex tantum â nonnullis statuitur. ibid. Variæ appellationes hujus actionis realis 88. b ibid. Juris AD REM descriptio 89. 152. Quomodo differant jura hæc in re & ad rem? 89. b 153. Jus in re est dominium XI. 4. a 668. Omnes juris in re species sua præstantia superat dominium 4. æ pag. 669. Jure potior est, qui prior est tempore 8. b 1. 673. Juris stricti rationem pro rerum, temporum & personarum circumstantiis varietate mitigat clementia VII. 23. b 11. 375. *vid. Jura.*

Jus Accrescendi, *vid. Accrescendi jus.*

Jus Aggratiandi.

Quid, & quibus competat. XLIX. 89. p. 1125. Pertinet J. A. tantum ad delicta præterita, non ad futura, ibid. sq.

Jus Albinagii.

Jus Albinagii aut Lex Salica ubi non sufficit, ad jus Romanum recurritur in Gallia I. 60. d 43.

Jus Alluvionis, *vid. Alluvio.*

Jus Arbitrarium, *vid. Arbitraria.*

Jus Aucupandi, *vid. Aucupium.*

Jus Aureorum Annulorum.

Quid? XL. 59. p. 81. a ejus Synonyma. ibid. *vid.* Annulus aureus.

Jus Braxandi,

Cum jus Braxandi das Brau-Recht ædibus inhæreat, sicque reale sit, in ipsum inhabitantem, qui onera subit, transire debet XII. 61. e XXIII. 785. Ad jura incorporalia hoc jus refertur XIII. 53. 841. Jus braxandi vindicatur actione utili confessoria & negatoria 53. & th 842. seq. Nobiles aliique pagorum domini aliquando gaudent publico braxendi jure vel ex speciali concessione, præscriptione, vel alio modo: Si conveniuntur â Civitatibus, dum disceptatur, illis possessio illibata manet 53. th 843.

Jus Cæsareum.

Ad hoc jus pertinet, (1. Recessus Imperii, (2. Jus Justinianeum II. 33. seqq. 80, seq.

Jus Civile.

Juris civium seu civilis avia natura est, mater & causa verò Cives & eorum ex mutuo consensu obligatio, cui utilitas occasionem dedit I. 48. a 34. & 54. a 38. Jus civile universale, quod omnes populos obliget, nullum datur 51. 36. Juris civilis definitio 57. 40. Ejus origo deducitur ab ortu Rerumpublicarum ex jure naturali & gentium 57. a ibid. Jus civile incipit, ubi jus gentium desinit. ibid. Jus civile duplex ibid. merum & mixtum. ibid. Jus civile necessitatem atque utilitatem respicit peculiarem cujusdam Reipublicæ, & ob hanc vel addit vel detrahit aliquid juri naturæ & gentium 58. 40. Duo constituunt jus civile, prudentia nomothetica & potestas legislatoria 58. a 41. Jus civile quomodo determinet id, quod jus naturale omisit 58. d 41. Jus civile pro statu atque commodo Reipublicæ mutari potest 59. g 42. seq. Ad jus civile Romanum in Gallia recurritur, quando Lex Salica aut jus Albinagii non sufficit 60. d 43. Jus civile accipitur generaliter, aliquando strictius 3. a 63. Juris civilis in specie sic dicti descriptio II. 5. 64. Num jus civile â jure Divino, secundùm quod fœtus in utero animatus homo est abeat & sectetur Stoicos, quibus embrio non habetur pro homine III. 3. b 99. Jus civile sive lex civilis est vel in specie talis vel Prætorio VI. 19. g 284. Jus civile per auream bullam non est correctum, quod quis in duobus locis non possit esse civis IX. 25. a V. 546. Juris civilis officium est in sua specificatione se gerere, ut neque in totum â naturali vel gentium jure recedat, neque per omnia ei serviat X. 10. b 610. Jus civile jure naturæ & gentium detraxit, quod illæ personæ, quæ cædem cum aliis fictione quadam reputantur esse, sibi invicem obligationem & actionem acquirere possint, non autem reliquæ XVIII. 77. b 1218.

Jus dicere.

Juris dicendi munus quod Prætoribus competebat, consistebat in tribus solennibus verbis, Do, Dio, Addico IV. 23. 167. Nemo debet nec sibi ipsi nec suis jus dicere, nisi penes quem est summa potestas 56. 194. Quæ regula variè ampliatur & limitatur 56. 194. seq. In causa, in qua ante susceptum Magistratum quis fuit Advocatus, jus dicere non potest 56. 194. Magistratus pœnaliter jus dicere possunt contra obsistentes jurisdictioni 85. 223. Apud Romanos jus dicere & judicare non erat idem V. 2. a 225. Jus dicendum peregrinis etiam diebus extraordinariis VIII. III. X. VI. Jus personis tantum redditur, non tamen semper secundùm facta personarum, sed etiam brutorum XIV. 1. b 852.

Jus Divinum.

Jus divinum est connatum, & dicitur naturale, vel revelatum in sacris literis, & est vel morale vel ceremoniale, vel forense seu judiciale de rebus politicis latum, quod

Source : BIU Cujas

quod in universale vel particulare distinguitur I. 51. a 36. Jure divino morali positio directè obligatur Princeps II. 9. a 66. Ut & jure divino naturali quoad vim directivam. ibid. Jure divino aleâ ludendi consuetudo è diametro adversatur XV. 55. a 943. Jus divinum neganti Restitutionem rei quintuplam constituit XXI. 42. e 1413.

Jus Ebræorum.

Jus Ebræorum ex principiis rectæ rationis accuratissimè est determinatum I. 60. a 43. Ab Ebræis Græci leges mutuati sunt, à Græcis Romani. ibid.

Jus Embateuticum.

Synonymicè dicitur Emphyteuticum XI. 51. b 707. Variè accipitur. ibid. *vide Emphyteusis.*

Jus Feudale.

Jus Feudale Longobardicum ad consuetudines & mores Imperii universales refertur II. 40. 87.

Jus Gentium.

Juris gentium causa sunt gentes I. 48. a 34. Hoc jus describente Ulpiano est, quô gentes humanæ utuntur 49. 34. Quo ipse refert actiones hominibus proprias, quæ duplicis sunt generis. ibid. Unde aliud vocatur jus gentium primævum, aliud secundarium. ibid. Ratione arbitrariorum ob communem hominum in societate civili viventium necessitatem atque utilitatem, ratio â Deo indita, omnibus hominibus determinationem dictitat, quæ determinatio jus gentium appellatur 54. 38. Juris gentium accurata definitio. ibid. Jus gentium secundarium verum est jus gentium, primævum autem quod appellatur ad jus naturale propriè loquendo pertinet. ibid. Ea, quæ juris gentium sunt, per necessariam consequentiam ex principiis juris naturæ non deducuntur 55. 38. Nihilominus cum ipso humano genere, etiam ante gentes ex communi ratione inductum, apud gentes obtinet 55. a 39. Etiam hoc jus â Deo est. ibid. Apud hostes intemerata & sacro sancta 55. a 39. Propter juris gentium cum jure naturæ convenientiam & affinitatem, quandoque in legibus sub nomine juris naturalis comprehenditur etiam jus gentium, & vice versâ 39. b ibid. Juris gentium fundamentum est communis hominum in societate civili necessitas & utilitas 56. 39. Hæc necessitas ac utilitas quid concernat atquè respiciat. ibid. Si nonnulli gradus prohibiti, jura dominiorum, contractuum, liberque transitus per terras, legatorum inviolabilitas, nec non bella, occupationes rerum & captivitates personarum sunt juris gentium ibid. Differt jus gentium â jure naturali, (1. ratione originis, (2. causa efficiente proxima, (3. subjecto, (4. objecto, (5. formæ, (6. finis, (7. operis, (8. modi & obligationis 57. a pag. 40. Jus gentium desinit, ubi jus civile incipit 57. a 40. Jus gentium quatenus mutationi non sit obnoxium? 59. 42. Princeps ut homo jure gentium obligatur II. 9. a 66. Ejus principia declarari possunt 59. g 43. Jus gentium servitutem introduxit III. 16. 105. Quod jure gentium pro ratione & conditione gentium olim introductum, idem mutatis gentium moribus mutatur, ipso tamen juris gentium fundamento manente 20. 107. Juris gentium Contractus Cambium rectè dicitur, qui ab omnibus ferè gentibus receptum fuit XXV. 40. a III. 1749.

Jus Grutiæ.

Jus grutiæ das Floß-Recht ad emolumenta fluminum refertur III. 79. a 145.

Quid sit? XLV. 85. p. 340. quo Jure competat e. quotuplici jure illud cuiquam competere possit. 341.

Jus Humanum.

Jus humanum determinatur vel ad bonum universale omnium & gentium dicitur, vel particulare quorundam & hoc civile I. 51. a 36. Jura non naturalia sed humana non sunt omnibus in locis eadem 54. a 38.

Jus Incorporale.

Jus incorporale, quod in patrimonio consistit, quomodo vindicetur IV. 82. a 215. & XIII. 53. 841. Et quæ illa jura sint, notantur. ibid.

Jus Justinianeum.

Hoc non constat solo jure positio, sed ex naturalibus præceptis gentium & civilibus collectum I. 60. a 43. propter ejus æquitatem naturalem ipsi quoque Theologi Morales ad id tanquam ad sacram confugiunt anchoram, non nisi in paucissimis ab iisdem recedentes. ibid. Et ob hanc singularem æquitatem ac præstantiam hoc jus non solum in Imperio nostro viget, sed etiam in aliis Europæ terris receptum ac ubique ferè gentium magnam habet autoritatem 60. & a g. ibid. Quomodo in Gallia, Hispania, Anglia, Hibernia, Scotia, Italia, Suecia, Polonia, apud Batavos, in Dania, Hungaria, Bohemia, Prussia & apud Turcas 6. d æz 43. seq. De cura quam in componendo & promulgando jure suscepit Justinianus 60. 54. A nonnullis injuriis benè defenditur 68. a & b d 55. seq. An dentur in jure Justinianeo Antinomiæ? *vid. tit. Specialem Antinomia.* De interpretatore primo Institutionum, quis ille fuerit? 70 g 61. seq. Hujus juris revocatio in Italia II. 31. 81. Seculo XIII. in Galliam & Hispaniam penetravit 34. ibid. Irnerius Bononiæ primus omnium jus Justinianeum publicè docuit, & qui eum secuti 34 a 81. Ejusdem introductio in Germaniam 35. ibid. Ad quem tamen expressus consensus Imperatorum & Statuum accessisse videtur 35. 82. Ejus autoritas in Germania 36. 82. & 37. a 84. Jus Romanum privatum quod est de negotiis privatis majorem in Germania habet autoritatem & usum quàm jus publicum Romanum in libris tribus posterioribus Codicis contentum 37. g 83. Quo tempore in Principum & Statuum Germaniæ ditionibus sit

Source : BIU Cujas

receptum ignoratur 37. g 83, Quantum in Gallia sit receptum 36. p. 82. Quid in Gallia inter Provincias juris scripti & consuetudinarias sit notandum 36. a 93. Juris Justinianei editiones (inter quas præcellit regulariter Florentina) & interpretes ibid. Quare compilatores Digestorum præposuerint materiam servitutum personalium. Compilatores Institutionum prætulerint servitutes reales seu prædiales XII. 2. g 735.

Jus Naturale.

Juris naturalis præcepta sunt principia congenita practica & inter theoretica est notitia Dei naturalis infita l. 1. a 11. Juris naturæ causa quæ? 48. a 34. & 54. a 38. Jus naturale describente Ulpiano est, quod natura omnia animalia docuit 49. 34. Quo referuntur actus, qui animalibus cum hominibus communes & ab hominibus ratione moderandi ac regendi distincti sunt, atque sic jus analogicè ad bruta applicatur 49. 34. Hinc duplex, unum quod natura docet, alterum quod ratio 50. b 36. Juris naturæ definitio accuratior 52. 36. Juris naturæ distributio in duo capita, quorum prius respicit Deum, posterius hominem, eumque ipsum erga se vel cum aliis viventem consideratum 52. a 37. Hoc jus non solum comprehendit universalia principia practica sed etiam conclusiones per necessariam illationem ex iis deductas 53. 47. Illustratur hoc exemplis 53. a ibid. Jura naturalia honestate & usu communi civium ponderantur & constituuntur 54. a 38. Quomodo juri naturæ detrahat in nonnullis jus civile 58. & k 41. seq. Jus naturæ est immutabile, adeo ut ne à Deo quidem mutari possit 59. & a 42. Unde veniat quod nonnunquam appareat, ac si jus naturæ mutaretur 59. & b 43. Non omnia, quæ juri naturæ repugnant, irrita fieri jure naturæ dicuntur 59. a 43. Præcepta juris naturæ non sunt tam immutabilia, ut non patiantur restrictiones, limitationes aut exceptiones XV. 82 a 968. Jus naturale corrigi nequit, cum omnis recti regula est, & cujus dictamine cuncta in rebus civilibus dijudicantur XX. 5. 1283.

Jus Orientale.

In oriente libri Justiniani omnes commixti, in unam consonantiam redacti fuêre I. 70. d e z æ 61. In Imperio Romano Germanico hujus juris nulla authoritas, licet ad illustrandum loca nonnulla sine fructu adhibeatur II. 37. 83.

Jus Patronatus.

Si agitur de possessorio juris patronatus, Laicus pro judice laicum etiam habeat IX. 50. b 566. Hujus cognitio pertinet ad Ecclesiasticum judicem, quatenus non tam de ipso jure, quàm de possessione controversia 57. 571. De Patronatu secularibus judicibus cognitionem jus canonicum interdicit 57. b 572. Si fundo vel universitati jus Patronatus sit annexum, & quis habeat illius fundi usumfructum, is facultatem habet præsentandi novellum pastorem ad vacantem Ecclesiam XII 17. g IV. 753. Pro jure patronatus retinendo quæ actiones competant XIII. 53. e 842. Quæ Advocato notanda, & quomodo hoc jus probetur. ibid. Jus patronatus non venit in judicium familiæ erciscundæ nisi alternis annis seu alternativè usurpandum adjudicetur XV. 8. & i 906. seq. Huic jus habenti præstatur juramentum clientelare XVII. 20. d pag. 1073. Jus Patronatus si rei sequestratæ cohæret potest beneficium conferri â sequestre dum litigatur, si res non possit pati moram XXI. 53. & a 1422. Jus patronatus sacrum est, cum universitate transit in emtorem XXIII. 9. z 1503. & 27. z 1535. Jus patronatus Ecclesiasticum in locationem non venit, nisi totus fundus cum omnibus juribus & pertinentiis locatus sit XXI. 4. a 11. 1666.

Jus piscandi, *vid. Piscatio.*

Jus Pontificium.

Jus pontificium seu canonicum est pars juris communis Imperii II. 38. 84. Dicitur Pontificium â Pontifice 38. a ibid. Ejus compilatio 38. g 84. seq. Divisio in duas principales partes. Decretum & Decretales 38. b 84. seq. Decretum dividitur in tres partes: (1. Distinctiones, (2. Canones de Causis, (3. de Consecrationibus 38. c 85. Decretum ex libris juris civilis in plurimis locis (& ubi) est desumtum, II. Diversæ & invicem pugnantes sententiæ reperiuntur in eo. III. Insertæ sunt Decretis paleæ nullam vim probationis habentes r 38. e 85. Decretales sunt Epistolæ, Rescripta & Edicta Pontificum, in quinque libros disposita & â Gregorio XIII. Pontifice confirmata 38. z 85. Partes minus principales juris canonici sunt Sextus, Clementinæ, Extravagantes Johannis XII. Et Extravagantes communes 38. th 85. Quare dicatur Sextus, & cur in Gallia nunquam receptus ibid. Quod in ff. & C. dicitur lex in Decretis, dicitur Canon, in decretalibus Capitulum 38. æ ibid. De allegatione Decretorum, Causarum 38. e ibid. De Decretalibus & cœteris 38. g 1. & l. 85. seq. Institutiones juris Canonici IV. libris constant, sed autoritate carent 38. m 85. seq. Uti quoque septimus liber Decretalium 38. V. ibid. Autoritas juris Pontificii in Germania quando & quare suscepta 39. 86. In quibus causis juri civili prævaleat? 39. 86. Errasse sæpius Pontifices notatur 39. a 86. Authores qui de hac materia scripserunt 39. b ibid. Jus Justinianeum & canonicum mutuas sibi præstant operas, nec in dubio differentia inter illa est statuenda, II. Res obscura aut dubia jure civili, jure autem Canonico definita standum est canonibus in utroque foro III. Quando jure civili aliquid definitum jure autem canonico non, standum jure civili etiam in foro canonico IV. Si sibi contrariantur, jus canonicum in terris Ecclesiæ, civile in terris Imperii exceptis quibusdam casibus locum habet V. De peccato cavendo, deque casu conscientiæ jus canonicum in foro civili observandum VI. In causis, quæ Processum judiciarium

concer-

Source : BIU Cujas

concernunt jus canonicum præfertur 3. g 86. Jus canonicum ad jus consuetudinarium Germaniæ refertur 40. b 87. In materia juramentorum in terris Imperii ad jus canonicum magis quàm civile est respiciendum XVII. 39. e 1091. Jus canonicum conditum est ad salutem animarum XXV. 13. g 1729.

Jus possessionis, *vid.* Possessio.

Jus Postliminii.

Quando obtineat. L. 39. pag. 1216. seq.

Jus Prætorium.

Hujus definitio II. 4. 64. Officium ejus adjuvandi, supplendi, corrigendi jus civile 4. ibid. Quam diu duraverit. ibid. & IV. 24. 170. Hoc quamvis in corpus juris fuerit relatum, tamen distinctam in multis partibus à jure civili naturam habet 4. 64. Jus Prætorium & actiones inde descendentes hodiè retinent suam naturam II. 4. d 64. Jure tamen statuum Imperii Germanici Provincialia & actiones inde venientes iisdem non rectè comparantur 4. d. ibid.

Jus Prioritatis.

Vorgang der Glaubiger/ quid? XXVI. 24. a pag. 41. vid. Concursum Creditorum.

Jus Privatum.

Jus privatum ad singulorum civium seu hominum privatorum utilitatem generatim I. 43. a pag. 32. Juris Romani privati cognoscendi duo sunt membra: prius concernit aut personas aut res 45. 33. III. 1. 97. Cum privatorum negotia ratione rerum publicarum non admodum variant, ideoque nec jus Privatum I. 59. g 43. Jus Romanum privatum quod est de causis ac negotiis privatis majorem habet in Germania autoritatem & usum, quàm jus publicum Romanum II. 36. 82. Posterius membrum consistit in actionibus in judicio instituendis IV. 1. 153.

Jus Publicum.

Jus publicum per se & principaliter ad utilitatem Reipublicæ spectat I. 43. a 32. Jus publicum in sacris sacerdotibus & Magistratibus consistit 43. b 32. Jus publicum vetus quibus maximè nitebatur? *vide Lex Regia.* Jus publicum modernum Imperii Romano-Germanici, ex quibus desumendum est 43. b 33. Jus publicum variat prout variat Respublica 59. g 43. Hoc jus publicum Romanum (quod potissimum habetur in tribus libris posterioribus Codicis) non ita ad nostrum statum quadrat, nec similiter ut privatum receptum est, aliqua tamen exinde nonnunquam commodè applicantur II. 36. 82.

Jus Romanum.

Juris Romani cognoscendi duo sunt membra I. 45. 33. Et secundi membri tria capita 45. a ibid. Quidnam illud fuerit in statu Regio 62. 44. Jus in statu populari, & quidem in (1. Epocha fuit jus incertum, in (2. Epocha, compositæ leges XII. Tabularum, in (3. Epocha jus variè fuit auctum, per disputationem fori, per actiones leges, per novas legis, per Plebiscita, per SCta, per jus honorarium, per JCtorum scripta ac responsa 63. 45. seqq. Juris Romani tam publici quàm privati fons & origo sunt Leges XII. Tabularum 63. V. 47. Jus Romanum in statu Monarchico quodnam 64. & seqq. 50. seqq. Juris Romani autoritas quando in occidente sit imminuta; & qualis ejusdem usus in Italia & Regno Longobardico permanserit 70. a 61. seq. In oriente jus illud non diu viguit. 70. b 61. seq. Jus Rom. dividitur in scriptum & non-scriptum II. 1. 73. Item in privatum & publicum. *vid. tit. Peculiaris* Jus Rom. Justinianeum. *vid. tit. Jus Justinianeum.* Lex Romana ex Ludovici Pii effato, est omnium legum humanarum mater II. 34. 81. Has leges Irnerius omnium primus Bononiæ docuit. 34. a ibid. Romanis hodiè legibus utuntur liberrima omnia Regna populique tanquam æqui bonique fonte. 37. a 84.

Jus scriptum.

Juris scripti definitio II. 2. 63. Scriptura non est de ejus essentia. 2. a ibid. Scribere leges est five scriptura, sive alio modo jus futurum manifestare. 2. a ibid. Distinguitur in jus Civile in specie sic dictum & Prætorium. 3. 63. *v. Jus Prætorium.* Jus scriptum non opponitur omni juri non scripto, sed ei juri, quod moribus & longa consuetudine est introductum. ibid.

Jus Saxonicum.

Consuetudines & mores Saxonum Carolus M. confirmavit II. 33. b 80. & 41. a 87. Hæ leges diu sine scripto moribus servatæ fuerunt, donec Epko eas cum aliis consuetudinibus congessit, & Latina lingua conscripsit. 30. b 80. & 41. a 87. Jus Sax. in multis provinciis & civitatibus observatur. 41. a 87. Quod postea rogatu Hoieri Comitis Falckensteinii Germanicè versum 4. a ibid. Ab Ottone confirmatum ibid. Huic juri Provinciali successit jus Magdeburgense, **Weichbild** dictum. ibid. Hæc jura conjunctim vocantur **der Sachsen-Spiegel** 41. a 87. Multi tamen, qui olim usi sunt, recesserunt, atque ad jus Cæsareum redierunt, ibid. Hujus juris, ubi viget, duo sunt fulcra, usus & observantia, ut quod non expressè constitutum, nec usu receptum sit, sub juris communis dispositione rectè relinquatur? ibid. Jure Saxonico Dominus tenetur præstare damnum, quod ratione exequendi herilis negotii in rebus suis famulus sentit. III. 32. a 113. Jurisdictio & servitus Jure Saxonico 30. annis anno & die præscribitur. IV. 100. z 213. Jure Saxonico terminus legalis est sex septimanarum cum tribus diebus, & si unus dies deficit, vel terminus juridicus in ultimum diem incidit, Citatio est nulla V. 11. æ 232. De jure Saxonico quid cautum de salario Advocatorum. VII. 11. g. 357. Fœmina jure Saxonico neque per se, neque pro aliquo alio postulare potest,

Source : BIU Cujas

nec habet legitimam personam standi in judicio, nisi ad instar minoris curatorem ad litem acceperit 14. b. 361. Jure Saxonico quilibet juramentum in persona præstare & conscientiam propriâ manu purgare debet 34. d 391. & XVII. 17. & th. 1064. seq. & XVII. 35. e i 1087. Jure Saxonico minorennitas viginti & unius anni spacio absolvitur VIII. 42. g 454. Arrestum moribus Saxonicis interdictum IX. 54. a 568. Jure Saxonico nullum judicium habetur pro criminali, nisi ubi pœna corporis infligenda venit. 62. a 583. Jure Sax. prohibentur Nobiles bona Emphyteutica acquirere IX. 59. b 713. Jure Sax. nemini licet pecora sua segregatim pascere, nisi tres tres terræ mansos habeat. XIII. 26. z VII. 815. De jure Saxonico iter faciens in casu necessitatis equum in pratis aut sylvis prope viam pabulare licet. 30. a 819. Qui & ob quas causas jure Saxonico Wergeldum solvere teneantur. XIV. 25. g 875. Jure Saxonico quid de delictis servorum & ancillarum statutum? 47. & b. g. 885. Ei Termini moti? 50. d 889. Quomodo jure Saxonico fiat divisio hereditatis XV. 11. 910. De lusoribus quid Jure Saxonico constitutum. 54. b 942. Saxonico Jure quomodo Judæi jurent? XVII. 5. d e 1051. Jure Saxonico Geradæ donatio etiam jurato facta invalida est. 25. b (2. pag. 1077.

Jus Venandi.

Jus venandi vid. Venatio.

Justitia.

Justitia legalis seu juridica est jurisprudentiæ finis I. 14. 17. Socratis, Platonis & Macrobii justitiæ elogium. 14. b ibid. Justitiæ definitio. 15. 17. Ejus etymologia & varia acceptio. 15. a 17. Est vel divina vel humana ibid. Ejus divisio, quæ universalis & particularis. 16. 18. Universalem â particulari differre juxta Aristotelem, ut genus â specie 16. b ibid. Justitiæ universalis definitio 17. 18. Hoc non est species aliqua virtutis à reliquis distincta ibid. Num hæc justitia versetur in operationibus? 17. a ibid. Respicit Rempublicam. ibid. Involvit omnia vitia compossibilia 17. a 19. Justitiæ particularis definitio 18. æ 19. Ejus consideratio. 18. a 19. Convenientia & discrepantia cum universali. 18. z 20. Quomodo justitia suum cuique fine prosopolepsia, seu respectu personarum, tribuit. 18. z 20. Justitia particularis subdividitur in distributivam & correctivam vel commutativam 19. 20. Quomodo hæ species differant ratione (1. actionum (2. objecti (3. personarum & (4. proportionis. 19. a ibid. Justitiæ distributivæ definitio. 20. 208. Ejus objectum & officium 12. 21. Justitiæ correctoriæ definitio 22. 21. Alii eam vocant commutativam, correctivam seu emendatoriam, directricem, expletricem, attributricem 22. a 21. Ejus objectum. 23. 22. materiale 23. b ibid. formale. 25. a 23. Justitia in Rempublicam neque per leges introduci & obtineri potest, nisi æqualia æqualibus tribuantur. ibid. Justitia tam universalis quàm particularis est finis jurisprudentiæ 37. 29. Justitia impropriè ex quadam umbra rationis brutis animalibus tribuitur. 50. 35.

Justitium.

Justitium, est quasi juris inter litigantes interstitium & cessatio administrationis eô tempore justitiæ V. 33. a 255. seq.

Justus, Justum, Injustus.

Justi & injusti principia, quamvis hominibus sint insita, tamen, quia propter diversissimorum casuum in vita civili occurentium conditionem præprimis facile error in conclusionibus ex primis principiis formandis committitur, particulari opus est determinatione I. 1. seq. i. 1. seq. Justum est, non quod nobis videtur, sed quod lex ordinat 4. a 12. Justus quis dupliciter appellatur 16. 18. Justus & virtuosus nemo, qui non gaudet virtuosis & justis operationibus 17. a 18. Justum velle semel atque iterum injustissimo sæpè accidere potest 18. e 19. Injustus est, qui damnum infert consentienti 24. a 22. Justum sive licitum dicitur id, quod jus naturale vel civile ad firmitatem actus exigit XVII. 19. 1071.

K.

Mandel-Kinder.

Koppelweide. *vid. Compascui jus.*

Braut-Krantz.

Vid. Sertum Virginale.

Quid? v. XXIX. 26. pag 357. æ. (71.

L.

Lac.

In hominibus utriusque Sexus naturaliter generari potest, nec fœmina eo in mammis reperto, virginitatis amissæ arguenda. XXIX. 14. b pag. 320. Cur mater liberos suos proprio lacte teneatur lactare XXX. 75. a b pag. 493. (3. seq.

Lacus.

In iis jus alluvionis non agnoscitur. XLI. 33. pag. 112. seq. quid? XLV. 69. pag. 345.

Laden-Diener.

Der Kauffleute Laden-Diener annumerantur Institoribus XX. 31. 1313. Ad designandas certas species institorum aptæ natæ sunt 31. X. 1314.

Source : BIU Cujas

Læsio, Lædere.

Læsio committitur in furto I. 29. a 26. Læsio personis ac rebus illata, tum vitiositas actus atque ἀνομία in æstimando delicto consideratur 31. 26. Læsionem duplicem plerumque delicta causantur & ad utriusque satisfactionem delinquentes obligantur 33. a 18. Num ob immodicam læsionem, ultra dimidium transactio sit rescindenda? VI. 67. æ 345. Quid circa eam in casu restitutionis in integrum sit observandum? VIII. 5. 423. Læsi qui dicantur, & censura læsionis quæ? 6. a 424. Læsio ultra & infra dimidium 7. d 426. Metu læsis in arbitrium positum est, qua actione agere velint, quod exemplo illustratur 15. b 435. Ex his remediis unum assumtum extinguitur alterum. ibid. Læsio alia est (1. modica (2. alia magna, alia (3. major seu enormis & (4. enormissima 25. d 445. Læsio, ob quam datur restitutio in integrum, nec modica esse debet, nec tamen enormis requiritur, 44. & b 455. Hæc læsio debet contigisse vel ob ætatem minoris, vel ob dolum adversarii 44. ibid. Læsio minoris quot modis fiat 35. 455. Læsio â minore restitutionem petente quomodo & quatenus sit probanda? 48. 458. Si alienatio nulla dicitur ob neglecta requisita necessaria, læsio non est probanda II. Læsio æstimanda est tempore contractus, non petitæ restitutionis. 48. a ibid. Qui hominem adhortando adducit, ut alterum lædat, tenetur L. Aquilia XIV. 20. c 808. Ut jus invasorem lædere permittat, requiritur (1. legitima causa (2. modus legitimus & (3. justum tempus 21. c 870. Unusquisque potestatem habet alterum lædendi, cui injustè impendet periculum IV. Jura læsionem permittunt, ubi vis infertur. V. Ob bona rapta ratorem interficere jura prohibent, ubi casus excipiuntur. VI. similiter nec furem. 21. c 870. Ob qualem qualem læsionem divisio hereditatis non est rescindenda II. rescinditur verò ob enormem læsionem XV. 16. d 916. sine dolo læsio magna facta, non rescindatur divisio facta, sed Instrumento divisionis subjici solet renunciatio beneficii l. 2. C. de rescind. vendit. 16. z III. 916. læsus ultra dimidium si juravit se nolle contraventioni contravenire, opus habet relaxatione à juramento XVII. 77. z 1. 1142. Læsio infra dimidium justi pretii, utut in jure sit permissa, si cum fraude conjuncta & naturali juri & conscientiæ contraria est XXIII. 19. g 1. 1514. Nemo videtur lædi, ubi casus fortuiti par in utramque partem est ratio. 26. c 1529. Ob læsionem ultra dimidium ex l. 2. C. de rescind. vendit. rescinditur emtio venditio. 85. 1611. Læsionem ultra dimidium justi pretii vocant Dd. immodicam, enormem, ac enormissimam. II. Quare dimidium tantum, & non alia pars in l. 2. C. de rescind. vendit. constituta sit? III. An modus rescindendi venditionem ante tempora Diocletiani & Maximiani cognitus fuerit? 85. g 1612. Quod remedium non modò venditori, sed etiam emtori sive mobilis sive immobilis res sit vendita competit 85. & z æ. ubi ad contraria respondetur d 86. & a b 1612. seqq. Læsio ista æstimanda est secundum tempus contractus, & probanda per testes, perque peritos rerum æstimatores: juramenti quoque delatio locum quandoque habet. 86. & d e z 1615. seq. Si verò læsio ad dimidium vel infra, datur actio ex contractu ad eum in melius reformandum 86. b 1616. Prolatio læsionis per testes quomodo fiat 86. d ibid. Qui æstimationem rei tantum semiplenè probavit, ei non est â judice deferendum juramentum II. Per instrumenta læsio ita convenienter non probatus. II. Uti parti læsæ licitum est articulis suam intentionem probare: ita reus seu cedens aliquando contraria probatione opus habet 86. z 1616. Non autem potest læsio inde allegari, quod emtor invenerit thesaurum in re sibi vendita 86. & æ 1615. seqq. Læsus ultra dimidium non potest simpliciter ad rescissionem contractus agere, sed alternativè petere debet, ut aut â contractu recedat, aut læsio resarciatur 87. & a b g d e 1618. Læsus emtor non tenetur fructus restituere agenti venditori nisi malit usuras pretii exigere 87. & th. ubi Autores contrarium statuentes allegantur. 1618. seq. Remedium 2. C. de rescind. vendit. locum non habet (1. Si quis sciens verum valorem lubenti animo viliori vendiderit, (2. si specialiter illi renunciaverit. (3. in hereditate vendita 88. 1620. Cessat beneficium, ubi juramentum intervenit. II. Ut & si contractus, bey Fürstlichen Ehren / fuerit celebratus III. Quando minor juravit, se non contraventurum contractus 88. p. 1621. An autem in venditione decreto judicis, item subhastatione facta sit locus huic remedio? 89. 1621. An etiam re apud emtorem peremta supersit hoc remedium? 90. 1624. seq. Actio ex emto vendito datur ad petendum id, quod in d l. 2. C. de rescind. vendit. continetur 91. 1625. *vide Actio.*

Ut conductori remissio mercedis concedatur, quanta læsio esse debeat? XXIV. 16. & b g 1698. seq. Ex causa sterilitatis non requiritur læsio ultra dimidium 16. 1699. E contrario si fructus sint ultra dimidium solidæ perceptionis, sed in vili precio, ita ut non adscendant ad dimidium pensionis, remissio non est concedenda. II. Fructuum æstimatio facienda est ex eo tempore, quo colliguntur. III. Ratio habenda omnium rerum in contractu contentarum simul & conjunctim, non verò istius rei solummodò in qua conductor damnum passus. 16. d 1700.

Propter quas Læsiones publica delicta LL. Romanæ pœnas constituere *vid.* XLIX. 4. p. 948.

Land-Fried-Bruch, *vide Crimen fractæ Pacis Publicæ.*

Lapicidina.

In lapicidinis ususfructus dari potest, XII. 8. a 742. Fructus lapicidinarum quatenus ad usufructuarium spectant 15. & æ 749. Hodiè regalibus aggregantur, & speciatim consexuntur sub lege ipsis exsolvendæ

Source : BIU Cujas

decimæ & prærogativæ in emtione. 15. æ751. Ad ludendum compellentes olim in lapidicina ducebantur XV. 54. 942. Venditio facta exceptis, si postmodum novæ lapidicinæ apparuerunt, non pertinent ad venditorem XXIII. 24. e 1526.

Lapis.

Lapides cedendi jus quatenus sit servitus Prædii urbani & prædii rustici XIII. 29. & d 818. Hæc servitus natura sua realis, sed propter relaxationem ad personam dicitur Personæ, non prædii XII. 71. d V. 795. Lapidibus finalibus, mit Gräntz-oder Marck-Steinen/ designantur & probantur fines. XIV. 55. 892. Olim in Judæorum Republica in memoriam rei gestæ lapidem erigere familiare erat II. Lapides mixti duorum & plurium fines determinant III. Lapis ritè positus in probandis finibus agrorum plenam habet fidem IV. Lapidibus nullam scripturam aut imaginem habentibus solent adjungere cineres & carbones, tanquam testes V. Lapides territoria & jura Principum discernentes, nona & insignia Principis utriusque insculpta habent VI. Limitibus publicis annumerantur lapides, quibus discernuntur termini Venationum & juris lignandi 55. d 893. Si lapis terminalis gravitate in terram demersus sit, quominus evidenter appareat, juxta hunc alius novus lapis ponatur 56. d 897. Incuria lapides exarans ad interesse & pro modo culpæ pœnâ tenetur. II. Dolo id faciens civiliter & criminaliter conveniri potest III. In hac actione locum habet juramentum in litem 56. e 897.

Lassen/ *vide* Homines proprii.

Laterculus minor.

Quinam fuerit Codex? IV. 20. 167.

Latini.

Qui dicebantur. XL. 36. p. 74. b

Latrocinium.

Quid? XLIX. 56. p. 1076. a b Ejus Pœna. g 1077.

Latrunculorum lusus.

Quid? XLIIX. 144. p. 942.

Laudemium.

Laudemia debentur ex immobilibus III. 81. a XIX. 148. Advocati quando in Feudis investiuntur, solvunt tantum simplicia laudemia. VII. 41. d 348. Laudemium vocabulum barbarum, ejus etymologia, synonymia & descriptio notatur. XI. 66. g 718. Estque vel conventionale, legale vel consuetudinarium. II. Ex causa formali altud est quod majus appellatur, & est vel geminarum; aliud minus. III. Debetur Domino directo IV. Domino datur condictio ob causam scil. investituræ factæ adversus emphyteutam, ut solvat laudemium. V. Statim atque Investitura facta peti potest IV. Exactio in secularibus ad 30. in Ecclesiasticis ad 40. annos durat. VII. Non est simpliciter de essentia Emphyteuseos alienandæ; sed de naturâ ejus, ut præstetur. VIII. Ratione venditionis cum pacto de retrovendendo debetur laudemium domino, non verò iterum secuta retrovenditione exigi potest. IX. Laudemium, quod emptor solvit, haud ei redimens, nisi expresè convenerit, refundere debet. X. si neglecta petitione investituræ prædium per iteratam alienationem ad tertium quartumve possessorem perveniret, à quo Dominus laudemium exigere possit. XI. Emtor post perfectum contractum pœnitens, & pœnam conventionalem solvens domino ad præstandum laudemium haud tenetur. XII. Laudemium non debetur domino emphyteuseos mutato. XIII. Emphyteuta â fratribus Dominicis existentibus investitus, postea divisione inter dominos istos instituta, denuo ad laudemium præstandum non tenetur. XIV. Debetur propter divisionem laudemium, quando uni ex heredibus fundus, alteri ejusdem æstimatio adjudicatur. 66. g 718. seq. Qui titulo universali succedunt quocunque modo ad laudemii præstationem non tenentur, II. Si consuetudine aut statuto loci introductum, quod heredes ratione successionis laudemium solvere cogantur, ac post mortem patris liberi simul illud solverint; & postea ex divisione fundus aliquis perveniat ad unum heredem, non rectè speciale laudemium petitur. III. Quando liberi emphyteusin â parentibus in anticipationem & accelerationem futuræ successionis dono accipiant, laudemium non solvunt. IV. Etiam si contrahentes inter se pacti fuerint, ut transferens laudemii onus subiret, tamen illud domino præjudicare nequit. V. In quibusdam locis contra jus civile usu receptum est, ut non emtor, sed venditor laudemium præstet. VI. Interdum laudemium inter utrumque dividitur. 66. d 719. Consuetudo laudemii probatur per duos testes & senes, vel Scriptura & instrumentis publicis. II. Interpretatio hujus consuetudinis non est extendenda. 66. e 719. seq. Quomodo in renovatione emphyteuseos laudemium solvendum 67. 720. Solvendum est domino â nova emphyteuta. 69. 724. Inter obventiones civiles connumeratur quoque laudemium, XII. 17. 753. Ex bonis, in quibus filius dominium habet laudemii præstatio, pater tamquam usufructuarius peculii adventitii percipit ib. Rescissa per legem commissoriam emtione venditione laudemium venditor præstare non debet, modo ad modicum tempus lex commissoria sit relata. II. Si in longum tempus ut septennium vel amplius hoc pactum sit conceptum, ex tali venditione insolenti fraus præsumitur III. Si existente lege commissoria, & ex errore laudemium sit solutum, id tanquam indebitum repeti non potest. XXIII. 36. æ pag. 1545. seq. Revendenti id, quod ipse laudemii nomine ex prima venditione solverit, â redemptore restitui debet. 46. 1552.

Source : BIU Cujas

Laudum.

An contra laudum transactio fieri possit? VI. 56. g 333. Laudo lis diciditur VIII. 96. 493. Laudum arbitri quomodo ab arbitrio differat, & quæ præterea notanda 96. l. 495. Laudum dicitur sententia ab arbitris lata; & quænam ejus etymologia? VIII. 1012. & z æ th. 498. seqq. Laudum homologatum quodnam dicatur 103. 501. quæ circa laudum homologatum notanda 103. z æ 501. Laudum seu arbitri sententia quandoque ipsô jure nulla est. *II.* Cur non possit in rem judicatam transire. *III.* Contra laudum datur remedium nullitatis *IV.* ut & restitutio in integrum, *V.* vel Revisio. *VI.* Appellatio, *VII.* nec non avocatio, 104. d 502.

Lectores.

In Camera quid? XXVIII. 31. p. 228. 6. (3.

Lectus.

Lecti jure Saxonico ad Geradam referuntur VIII. 111. X. V. 512. Excipiuntur lecti quos caupones habent in diversorio ad viatores recipiendos ibid.

Legalitas, *vid. Leges.*

Legare, Legatum.

Multum interest an res certa in specie sit legata, an verò quantitas IX. 43. b 561. Si tanquam certum corpus legata est quantitas, peti debet in loco, ubi res est 42. g ibid. Legata & cœtera capitula in testamento inofficioso salva manent 22. & d 622. Legata ad pias causas non minuunt legitimam X. 30. æ IV. 296. Legatarii pendente judicio hereditatis petitione, cautione præstita legata efficaciter petere possunt 63. & z 654. seq. & 67. e pag. 660. Si ususfructus rei legetur, adjecto onere servitutis proprietas relicta non putatur XII. 10. pag. 744. Si ususfructus legetur eo adjecto ne rem alienet, proprietas legata non censetur II. & a pag. 745. Quando testator alicui legavit fundum ad usum & usumfructum, vel ad utendum fruendum, proprietas relicta videtur, quod exemplo illustratur II. b 745. Sylvæ usus tribus relictis, hi non habent tres partes divisas vel indivisas unius usus, sed pro se quisque usum solidum & distinctum 57. d pag. 780.

Quid? XXXV. 2. p. 855. unde dicatur ibid. a. Quotupliciter accipiatur ibid. Quatuor eorum genera 3. p. 856. seq. Quæ res legari possint vel non p. 866. 7. seq. Legatum ubi præstandum 20. p. 875.

Menstrua legata quid ab annuis differunt ibid. 9. Annua legata v. 29. p. 881. a. Differt à stipulatione in annos singulos a 31. p. 883. Quid ad legatarium spectet 34. p. 884. a. An Servo Legato Peculium Legatum censeatur 59. p. 897. Quid legatum censeatur? 63. p. 899. Quod modis translatio legati fiat 83. p. 914. Causa 102. p. 933. Modus hic quid? 103. 934. Restrictus est modus per Legem Falcidiam XXXVI. 1. p. 936. *vid.* Lex Falcidia.

Legatarius.

Legatarii separatim sive distinctim in usufructu non gaudent jure accrescendi XII. 31. 764. Quod exemplo declaratur 31. a ibid. Legatarius actionem non habet adversus emtorem hereditatis, nisi in eo casu, quo à fisco emta est hereditas XXIII. 74. & g 1594.

Iis competit Jus tacitæ hypothecæ in rebus à testatore relictis XXVI. 16. p. 25. Ratione hujus hypothecæ non præfertur reliquis Creditoribus Testatoris p. 26. (5. quomodo tacitam hypothecam habet in bonis defuncti 38. a p. 52. Expressa legatarii hypotheca individua est ibid. Actiones quæ legatario competant 22. 878. g d. Servum suum manumittere cogitur XL. 47. p. 78.

Legatus, Legatio.

Legati habentur sancti III. 73. g 119. Legatus Proconsulis non propriam habebat jurisdictionem, sed mandatam IV. 30. & b 174. An cogatur Proconsul legato jurisdictionem mandare vel non, ita ut in ejus arbitrio sit 30. g 174. Inter Legatum Proconsulis & eum, ubi alias mandatur jurisdictio, magna est differentia 31. 174. Ab hoc legato licuit appellare ad Proconsulem ibid. Apud Legatum Proconsulis manumitti potuit 31. & a 174. seq. Ipse etiam habebat cognitionem de criminibus, sed non potestatem ferendæ sententiæ 31. ibid. Potuit quoque tutorem dare 30. b 174. seq. Legati, à necessitate Romæ se defendi, eximuntur IX. 14. e 536. Legati eorumque bona nec arrestari, nec repressaliæ in eum exerceri possunt 15. d 537. Legatus Principis licet per plures annos alicubi degat, domicilium contraxisse non videtur, sed ratione officii, ibi vivere 25. g 545. Legatus propter contractum loco legationis initum, forum ibi sortiri certum est 42. a 560. Num Legati ex delicto in legatione commisso conveniri possint coram Principe, ad quem missi sunt, num remittendi ad eum, qui eos misit 59. l. 580. Legatus qnando possit reconvenire vel non 68. e IV. & V. 592. Legati gentilium ad sepulturam honestam inter Christianos digni? XV. 82. g 968.

Quatenus sint immunes à Vectigalibus XXXIX. 48. p. 40. z. Eorum munus est personale L. 76. 124. Legatio quid? Legati quid, & quotuplices olim erant? ibid. a 1246. Quibus Privilegiis gaudeant ibid. b g 1247. Jus Legatos mittendi quibus hodiè competat vel non ibid. d e 1248. Qui de Legatis & Legationibus scripserint ibid.

Leges.

Legum sanciendarum causa quæ? I. 3. a 12. In judicando præferenda est lex arbitrio 4. 12. Lex scripta est norma immota justi & injusti, quâ reguntur homines & controversiæ dirimuntur 4. a ibid. Cur generaliter atque ut plerumque res se habet promulgentur 5. 12. Legum adjuncta sunt, ut sint (1. universales (2. paucæ (3. breves, & (4. claræ 5. a 13.

Legum

Source : BIU Cujas

Legum imperfectio peperit jurisprudentiam 5. b ibid. Ex legibus dignitates petendæ, quæ justum laborem præmiis decorant, vitia verò pœnis mulctant 9. 14. seq. Magistratum esse legem loquentem, legem autem mutuum Magistratum 11. a 16. Per leges justitia in Rempublicam neque introduci & obtineri potest, nisi æqualia æqualibus tribuantur 25. b 23. Legum transgressio reum peccato involvit supplicio dignum 33. d 28. Legum interpretatio ad summam spectat potestatem 39. a 30. Leges non tantum externam, sed & internam obedientiam intendunt 42. 31. Lex & prudentia legem interpretandi actionum injustarum coërcendam correctionibus cives ad justitiam colendam asuefacere, vel saltem ab injuria indemnes studet 42. 31. Legum naturalium non omninò eadem est ratio 53. a 37. In legibus æternam salutem concernentibus potestas civilis, quoad substantiam mutare potest 58. æ 42. Leges Romanæ cur non tantum in nostro Imperio, sed & aliis Europæ locis, & ubi, vigeant 60. d æ z 43. seq. Leges Curiatæ 61. z æ 44. Collegit Papyrius ibid. Leges Regiæ 62. 44. De iis non nisi fragmenta extant, quæ collegit Pighius 62. e 45. Leges Codicis aliis Legibus Codicis non derogant 69. g 59. seq. Legis definitio atque divisio, quæ vel generaliter vel specialiter II. 6. 64. Vocabulum legis sex modis accipitur, aliàs est analogum 6. a 65. Legis collectio ex statu populari 6. 6. Has quis ferat, & quem obligent 7. a 65. Magistratus quâ Magistratus & superiores in statu Aristocratico vel Democratico, leges ferre, qua subditos & inferiores legibus parere dicuntur 7. b ibid. & 10. g 66. Lex generalis omnes legislatoris subditos obligat & advenas 12. 67. Obligatio est effectus legis 12. a ibid. Omnis lex obligat vel ad facienda bona justaque vel ad fugiendum mala injustaque; illa præcipiendo hæc vetando ibid. Leges ordinariè semper obligant, non tamen in casu necessitatis 12. a III. 67. Lex nihilominus obligat, etiamsi dubitatur de ejus obligatione V. Leges negativè conceptæ quovis tempore obligant VI. Lex aliquid novi constituens etiam indefinitè aut ambiguis verbis loquens, ad futura tantùm, non verò præterita pertinet negotia. VII. Lex trahitur ad præterita, quando est antiqui juris declaratoria. VIII. Lex tam diu obligat, quamdiu Majestas eam vult obligare 12. a 67. Leges positivæ humanæ constituuntur in duplici differentia, vel sunt generales & indeterminatæ, vel speciales & determinatæ, & quomodo obligent? 12. b 67. Lex omnis cum effectu obligat, ubi promulgata fuerit 12. g ibid. E contra lex concepta, sed non promulgata nec scientes ligat ibid. Legibus majestatis clerici & laici subsunt 12. d 67. Leges civilibus negotiis formam præscribentes non intendunt reatum, sed iis non observatis actus tantum fit nullus 15. 69. & I. 58. (III. 40. Legum positivarum obligatio in conscientia 13. 68. Leges civiles boni publici causa latæ sunt servandæ 13. & 14. 68. seq. Lex Romana omnium humanarum legum mater 34. 81. Leges ferendi & justum ab injusto discernendi prudentia ex diligenti particularium observatione rectè producitur 36. 82. Lex aperta de facto obveniente manifestè disponens, quamvis dura videatur, est sequenda II. 47. 92. Leges dicuntur sanctæ III. 73. g 139. Lex in quibus dolum præsumat? VIII. 25. a 444. Lex generaliter loquens ex speciali textu est explicanda XXV. 7. a. 1723.

Legum abrogatio.

Leges dicuntur abrogari desuetudine, & exolescere non usu I. 63. g 45. & II. 23. b 75. Nemo sibi legem dicere potest, ut ei à priore recedere non liceat 23. b 75. Leges generales haud tollunt speciales, ideoque specialia specialiter sunt abroganda IX. 59. b 575. Legis abrogatio & omissio legis beneficii sunt diversa XV. 11. æ VIII. 912. De legibus abrogatis & inusitatis in Hollandia scripsit Grönevvegen XX. 23. b 1300.

Leges XII. Tabb.

Leges XII. Tabb. paucas fuisse, nomen exprimit I. 5. a 13. A Cicerone omnium Philosophorum Bibliothecas superare dicuntur 9. 15. & 63. m 46. Leges XII. Tabb. solos filios admittebant ad hereditatem paternam 57. a 40. Et solos agnatos ad hereditatem & tutelam vocarunt 58. k 42. Eorum compilatio 63. 45. seq. Tabulæ XII. an eboreæ an æreæ fuerint? 63. i 46. Leges XII. Tabb. uno eodemque tempore omnes simul promulgatæ sunt in Comitiis 63. k 46. Earum in jure Justinjaneo sæpius fit mentio 63. m 46. De linguâ & stylo, num obscuritatis & obsoletorum verborum accusari possint? ibid. Quæ usquam in Republica benè constituta necessaria desiderantur, comprehendunt 63. m pag. 47. Dividuntur in tres classes, quarum (1. tractat de jure sacro (2. complectitur materias propriè ad jus publicum Romanum spectantes (3. Eas leges, quæ ad privatorum jus pertinent: ut jus personarum, vel rerum, vel circa formanda judicia & instituendas actiones ibid. Autores veteres & recentiores, qui ad Leges XII. Tabb. commentati sunt, recensentur 63. m 47. Sunt fons & origo omnis publici privatique juris 63. V. 47. Leges XII. Tabb. monstrosos partus sine fraude cadunto statuerunt III. 4. th. 102. Actus adoptionis ex Lege XII. Tabb. institutus 57. b 124. Legibus XII. Tabb. querelæ inofficiosi testamenti originem Theophilus adscribere vult X. 4. b 607. Lege XII. Tabb. servitutes usucapi non poterant? XIII. 40. & a 833. Verba Legis XII. Tabb. de pauperie perierunt XIV. pag. 860. Per legem Aquiliam Legi XII. Tabb. aliisque de damno, locutis derogatur, & tamen non prorsus abrogat 18. g III. 866.

Leges Imperii.

Communes Imperii leges, quæ ab Imperatore Statuum suffragio sunt latæ aut receptæ, ac omnes subditos Imperii concernunt, & ipsi servari debent cum respectu totius Imperii seu Reipublicæ Romano-Germanicæ in universum consideratæ, sint Imperatori & Sta-

Source : BIU Cujas

& Statibus simul sumtis subjecti II. 10. 66. Leges seu jura in Imperio nostro vigentia sunt vel communia vel particularia 32. 79. Jus quô hodiè in scholis & judiciis Imperio Germanico subjectis utimur quale? 32. a 80. Aliæ leges, quæ dicuntur fundamentales, pro immotis habentur, accidit tamen per casus temporum, ut mutationem exigant 32. a 80. Communia sunt (1. Jus Cæsareum, quod comprehendit Recessus Imperii & jus Justinianeum 33. seq. 80. seq. Ante seculum quintum post Christum natum in Germania non reperitur legis scriptæ indicium 33. a ibid. Qui ex gentibus Germanicis leges sibi scribere Romana lingua ceperint ibid. Carolus M. præter additamenta illa priscarum legum novas tulit, variasque consuetudines & mores confirmavit 33. b 80. & 41. a 87. Quæ moribus diu sine scripto servatæ donec cum aliis consuetudinibus Epka congessit & Latinè conscripsit ibid. (II. Jus Pontificium 38. 84. (III. Mores Imperii universales 40. 86. Particularia, quibus juribus communibus in pluribus articulis derogatur, duplicis sunt generis: Quædam enim in multis Imperii Provinciis ac Civitatibus obtinent, ut Jus Saxonicum; quædam verò in hac vel illa tantum Provincia vigent, ut sunt Constitutiones Provinciales, nec non consuetudines loci alicujus singulares 41. 87. Inter particularia jura in Germania eminent Sueyicum & Saxonicum 41. a 87. Huc etiam spectant Statuta 42. 88. *vid. tit. Specialem.*

Legis Actio.

Est jurisdictionis extraordinariæ, & sunt tres, nimirum adoptio, manumissio vindicta & Emancipatio IV. 67. 201. & 71. 204. Apud quem Magistratum dicatur esse legis actio? 71. & a 202. Actus ad duas classes referuntur, & quæ ad illas pertineant 71. b ibid. Hæc expediebatur de plano 71. & z ibid. etiam in propria causa 71. in fin. ibid.

Legislator.

Legislator ut homo omnes casus eventuros prospicere & decidere non potest I. 5. b 13. Ex legislatoris arbitrio mensura & forma in irrogatione pœnarum petenda 34. a 28. Legislatoris officium & voluntas hoc est, ut cives assuefaciendo bonos reddat 42. 31. Legislator non excogitat jus, quod summè justum, summè rationabile & æquum est, sed quod Reipublicæ commodum perspicit 58. a 41. Hic nec quoad vim coactivam, nec etiam directivam lege quatenus tali latâ obligatur II. 8. b g d & e 65. Legislator non peccat, si contra suam legem agit; quatenus verò quodam ejusmodi facto legislatoris læditur subditus, eatenus is peccat contra jus naturæ 9. 65. seq. Legislator civilis fert leges ut minister Dei per potestatem ab ipso acceptam 13. (1. 68. Licet legislator rerum essentias & proprietates non possit mutare, ut illæ res, quæ sint immobiles naturam rerum mobilium sortiantur, & contra: potest tamen per legem civilem positivam fieri, ut res mobiles rerum immobilium ordini adscribantur & regantur III. 82. z 149. Quivis legislator habet potestatem de actionibus civium pro utilitate civium statuendi VI. 14. b 281. Eum, qui leges facit, pari majestate legibus subesse convenit X. 20. a 621.

Legitima.

Quibus legitima debetur, actio seu querela inofficiosi competit X. 6. a 607. Formaliter considerata est juris civilis seu positivi, materialiter juris naturalis 10. & e 610. seq. Legitimæ ubi sedes in jure? 10. d 610. Vocabuli in genere & in specie denotatio & varia appellatio ibid. Accipitur impropriè & propriè 10. d 611. Legitima pro determinata quantitate successionis potest tolli statuto 10. z 611. Statutum disponens generaliter, ut superstes ex conjugibus omnia defuncti bona lucretur, legitima parentum eo non excluditur ibid. In terris Saxonicis uxore decedente, si nulla bona immobilia relinquat, maritus superstes parentibus de bonis mobilibus integram legitimam persolvere tenetur ibid. Legitimæ definitio 10. æ 611. Fœminæ, quæ per statutum extantibus masculis à successione excluditur, legitima non debetur 10. th. 611. A denegatione querelæ inofficiosi ad excludendam legitimam consequentia valet III. Statutum inducens differentiam inter personas in succedendo, legitima juxta successionem est commensuranda IV. Argumentum à successione ad legitimam valet negativè, non affirmativè V. Legitima jure veteri erat quota bonorum, hodiè est quarta hereditatis VI. Testamento legitima relinquenda est 10. th. 612. Legitima quibus debeatur 11. 612. Legitima ascendentium non tantum æquè favorabilis existit ac legitima liberorum II. Argumentum à legitima descendentium ad legitimam ascendentium non valet III. Eo ordine ascendentes ad legitimam admittuntur, quo ordine ad successionem 11. a 613. Descendentibus secundi & ulterioris gradus legitima eo casu debetur, quo vivo avo succedunt in defuncti sui patris locum 11. i 614. Legitima nepotibus ex avi materni bonis debetur avo superstite, mortua autem matre, quæ congrua accepta dote hereditati paternæ, cum aut sine juramento, renunciavit II. Circa furiosum quæ observanda III. Legitima filiorum non periclitatur, licet bona patris fuerint confiscata, nisi in crimine læsæ Majestatis 11. i 614. Legitima fratrum & sororum liberis aut aliis cognatis non datur, & petentes inanibus se vexant sumtibus 11. m 614. Legitimæ quantitas de jure veteri, & novo, quæ fuit aucta 12. & a b g 614. seq. Si bona propter delictum patris confiscationi subjacent, quanta sit legitima liberorum? 12. g 615. Augmentum hoc non solum ad liberos, sed & parentum & fratrum legitimam spectat 13. & a b d 615. Si filius testamento condito instituat heredes universales tres fratres utrinque conjunctos, & matrem loco legitimæ in re certa, vel fratres prætereat, & aliam personam minimè turpem universaliter instituat; quanta sit legitima matris? an totus triens vel integra tertia hereditatis, an verò tertia pars totius trientis? 13. b 616.

Source : BIU Cujas

Legitimatio olim quocunque titulo relinqui poterat, quod in fratribus hodiè non mutatum, sed liberis & parentibus jure novo relinquenda ea est titulo institutionis universali; quod etiam obtinet in testamento inter liberos ad pias causas 30. 616. Legitima semel soluta, licet consumta, amplius nullo modo debetur, II. Res in legitimam datæ, si sint evictæ amissæ, lege constituenda est legitima 30. a 627. Si testator fratri suo, turpi persona instituta, minus quàm integram legitimam legaverit, inofficiosum dici nequit, sed ex condictione ex lege ad supplementum agere potest 30. g 1. 627. Causæ, cur jure novissimo legitima titulo institutionis relinquenda, notantur 30. d ibid. Neglecta hâc instituendi solennitate testamenti substantia corruit II. Statutum augens vel minuens legitimam jus commune corrigendo & hoc casu institutionis titulo relinquendâ est III. Prædicta instituendi solennitas etiam in ascendentibus necessaria est 30. d 627. seq. Legitima debet esse sine gravamine 30. & æ th 627. & seqq. De legitima removetur conditio licet honesta & favorabilis II. â legitima rejicitur dubium III. Si onere æris alieni debetur IV. Legata ad pias causas non minuunt legitimam V. Debetur plena citra deductionem ususfructus VI. Non potest gravari fideicommisso VII. Nec fideicommisso reciproca legitima VIII. Filius heres institutus & fideicommisso vel onere gravatus, non potest in præjudicium tertii repudiare quod sibi ultra legitimam est relictum IX. Substitutio vulgaris â legitima filii non rejicitur 30. æ 629. seq. In computanda legitima spectanda sunt, (1. personæ, quæ faciunt partem 32. 630. (2. modus computandi, & dicitur legitima quota hereditatis 33. 639. Processus, prælatio & concursus notatur 33. a ibid. (3. tempus scil. mortis testatoris 34. & a ubi plurima de tempore & ligitima notantur & limitantur 633. seq. Num augeatur legitima filii, si post mortem patris ante aditam hereditatem bona ejus aucta sint? 34. b 634. Et (4. quid imputetur in eam? 35. & a 634. Quæ circa dotem notanda 35. b ibid. Quæ circa donationem in rationem veniant legitimæ? 35. g & e 636. Quid in legitimam non imputetur? 35. & z æ th i k l 635. seq. Legitima in certis rebus minoris valoris relicta condictionem ex lege instituere potest XLIX. 57. d VIII. 1204.

An pro ea consequenda vel supplenda liberis in bonis patris competat hypotheca tacita. XXVI. 15. l. pag. 24.

Legitima omnino tolli non potest, nec valet ejus renunciatio sub prætextu filiam dote esse contentam. XXX 6. p. 429. m.

Filius parentem non cogere potest, ut eum securum reddat de legitima relinquenda. ibid. 76. pag. 495. b (10.

Legitimatio, Legitimatus.

Legitimatio quid sit? III. 46. 119. Vocabulum legitimare legitimatio, legitimati in jure Justinianeo non reperitur 46. a ibid. Qui possint legitimari qui non? 47. a b 119. Qui hodie legitimationis objectum constituant & quousquè tendant 47. g ibid. Modi legitimandi tres 48. 119. Alii plures 48. a ibid.

Primus modus est per subsequens matrimonium, etiam in articulo mortis, legitimè tamen contractum 49. & 50. a g 119. seq. Necesse tamen est, ut filius in legitimationem istam consentiat 50. 120. Ad hanc verò legitimationem non requiruntur Instrumenta dotalia ut essentiale quid 50. d ibid. De consuetudine in nonnullis Imperii locis solet observari, ut liberi in ipsa copulatione matri quàm proximè adstent eamque vestitu teneant, unde sic legimati vocantur **Mantel-Kinder** 50. d ibid. An nepotes per avi matrimonium post mortem filii naturalis subsecutum legitimentur, ita scil. ut in avi familiam & potestatem veniant? 50. e ibid. Hujus primi modi effectus varii 51. a pag. 121. Si quis habeat filium naturalem primogenitum, eumque demum post intermedium matrimonium, ex quo itidem suscepit filium, legitimaverit, uter præferendus ratione primogenituræ 51. a 122.

Secundus modus est per rescriptum Principis 52. 122. Dicitur singulare donum Principis 52. a ibid. Princeps in spuriorum legitimatione parcus sit, ibid. Jus legitimandi intra fines territorii sui, Pontifex Romanus & cæteri Principes & Status Imperii habent 52. a 122. Requisita legitimationis per rescriptum Principis quæ? 53. & a 122. A quo fiat? mediatè vel immediatè 54. a ibid. Imperator legitimationem filiorum Principum, Comitum & Baronum sibi reservare solet 54. 122. Comes Palatinus ex concessione Imperatoris spurios legitimat. *vid. Comes Palatinus.* De clausulis legitimationi per rescriptum instrumento insertis. ibid. Ejus effectus 55. b 123. Rescriptum Principis non reddit spurium legitimè natum, sed legitimum 55. a ibid. An Nobilium spurii per rescriptum legitimati Nobilitatem consequantur? 55. b & g 123.

Tertius modus fit per oblationem curiæ, qui tamen modus in nostra Republica non obtinet 56. 123. Quid sit Curiæ offerre? 56. a ibid. Talis legitimatus ad successionem paternam non verò agnatorum admittebatur. ibid. Filius legitimatus sequitur originem patris IX. 538. Debetur legitimis tam per subsequens matrimonium, quàm per rescriptum Principis legitima, etiamsi extent liberi postea ex matrimonio nati XII. & d e z. 652. seq. Legitimatus an in emphyteusi succedere possit XI. 65. k 717.

Legitimus.

Legitimus quis sit? III. 42. 43. & 44. 116. seqq. Legitimi de jure non sunt, qui ex sponsalibus clandestinis, & nuptiis non secutis nati 43. a 117. Legitimus sequitur patris conditionem 45. 118.

Legum nonnullarum explicatio.

Petri Bajalardi jactantia, ex quacunque legis litera etiam difficillima sanum sensum se trahere posse XIV. 57. V. 899. Leges, quas ob difficultatem olim damnatas vocarunt, quæ? XVIII. 34. b 1177.

Source : BIU Cujas

I. Inſtitutionum.

§. 1. Inſt. Si quadr. pauper. fec. dic. I. 50. a 35.
§. 3. Inſt. d. l. N. G. & C. II. 5. a 64.
§. Æquè, 2. Inſt. de action. XIII. 49. & b. g. 838. ſeq.
§. 9. Inſt. de rer. diviſ. XV. 71. g 11. 957.

II. Digeſtorum.

L. 2. §. 3. Si quadrup. pauper. feciſ. dic. I. 50. a 35.
l. 2. §. 3. de O. J. 63. g 45.
l. 2. §. 2. de O. J. 11, 5. a 64.
l. 5. de decret. ab ord. fac. 30. a 78.
l. 6. de his, qui ſui vel alien. jur. ſunt. III. 44. a 118.
l. Barbarius, 3. de Off. Prætor. IV. 25. 170.
l. 17. §. 1. de manumiſſ. vindict. 31. 174.
l. 11. §. ult. de jurisdict. 58. 196.
l. 3. Eod. 65. 200.
l. 19. de V. S. VI. 29. pag. 292.
l. 26. in pr. & §. 1. de præſcr. verb. 31. d 294.
l. 14. §. 11. Quot. met. cauſ. IIX. 21. & b 440. ſeq.
l. 3. §. 1. & 2. de minor. 25. ann. 52. 461.
l. 3. §. 4. Eod. 60. & a 471. ſeq.
l. 27. §. 2. ad Municipal. IX. 33. b 551.
l. 19. pr. de judic. 36. & a 553.
l. 17. de inoff. teſt. X. 26. 624.
l. 126. de R. J. cum l. 13. §. 8. de petit. heredit. conciliatio 47. 643.

l. 20. §. 12. de petit. heredit. 58. 650.
l. 51. §. ult. eod. 58. & c 651.
l. 19. §. 2. eod. 59. 651.
l. 15. §. 1. de R. V. 60. 652.
l. 32. de reb. cred. XI. 13. a 674.
l. 45. d uſur. 21. 689.
l. 48. de rei vind. 35. a 698.
l. 7. §. 2. de public. in rem act. cum l. 2. §. 16. pro emt. conciliatio 41. e 701.

l. 9. §. 4. de publ. in rem act. cum l. 31. §. 2. de act. emt. conciliatio 46. b 704.

l. 7. §. 8. de publ. in rem act. 49. a & b 706.
l. 25. d V. S. cum l. 4. de uſufr. 55. 709.
l. 19. de uſufr. & quemad. XII, 10. 744.
l. 15. §. fin. eod. 21. 756.
l. 1. §. fin. Uſusfr. & quemad. 23. 258.
l. 1. §. ult. de uſufr. accreſc. 30. 764.
l. penult. & ult. eod. 31. 764.
l. 17. de ſervit. XIII. 3. z 796.
l. 4. §. 1. in quib. conſ. pig. tac. contr. 6. 797.
l. 17. §. 1. de S. U. P. 13. 802.
l. 40. d S. U. P. 13. b 802. ſeq.
l. 26. d S. R. P. cum l. 9. Commun. præd. conciliatio 32. z 824.

l. 27. d S. R. P. cum l. 34. eod. conciliatio, 54. e 844.
l. fin. de extraord. crim. XIV. 5. e 858.
l. 11. §. 3. ad L. Aq. cum l. 51. in pr. eod. 24. g 874.
l. 5. §. 5. de his qui dejecer. & effud. 32. 880.
l. 21. §. 1. de relig. & ſumt. fun. cum l. 6. §. Communi divid. XV. 77. g 963.
l. 2. §. 1. & 2. de relig. & ſumt. fun. 78. 963.
l. 18. §. 1 de R. C. cum l. 36. in f. de A. R. D. conciliatio XVI. 10. 996.
l. 15. de R. C. cum l. 34. mandati, 11, d 997.
l. 27. de R. C. 23. a 1014.
l. vinum 22. de R. C. 37. & d 1022. ſeq. & in f. & e 1015.
l. 43 §. 4. de jure jur. XVII. 73. 1134.
l. ult. pr. de condict. cauſ. dat. XIIX. 12. 1156.
l. 3. §. 3. verſ. ſed ſi Stichus, & §. 4. eod. 13. 1158.
l. penult. de condict. ob turp. cauſ. 24. 1169.
l. 38. Frater â fratre de condict. indeb. 34. 1174.
l. 14. ff. de R. C. cum l. 9. §. 1. ad SC. Macedon. conciliatio 34. b 1176. & XX. 56. b 1336.
l. 8. & l. ult. de eo quod cert. loc. 73. & a. b. c. z. æ. & th. 1212. ſeq.
l. 5. §. ult. Commod. vel contr. XIX. 9. 1232.
l. Quod Nerva 32. Depoſit. 25. 1244.
l. 5. §. 2. Commod. & l. 23. d R. J. 41. b 1259. explicantur.
l. 13. §. 1. de pignor. act. & l. 19. de pignor. 48. d 11. pag. 1267.
l. 2. in pr. ad L. Rhod. XX. 24. a 1301.
l. 14. de P. V. cum l. 2 ad L. Rhod. 24. e 1302.
l. ἀξίωσις. 9. eod. 19. & a 1310. ſeq.
l. 19. inſtit. act. 39. a II. 1319.
l. 15. Rem. ret. habit. XXI. 14. d 1378.
l. 24. depoſ. 36. 1403.
l. Mandatum 57. Mand. XXII. 15. & g 1448.
l. 16. de re judic. 37. z 1475.
l. Cum ſocietas 69. Pro ſoc. 39. 1476.
l. 2. §. fin. de in diem addict. XIII. 34. 1543.
l. 6. §. 1. cum l. 7. de ſervis export. XXIII. 104. z 1645.
l. 21. in pr. locat. conduct. 5. g 167.
l. 17. §. 1. de P. V. XXV. 7. 1725.
l. 5. §. 3. verſ. Planc. de condict. cauſ. dat. 14. 1729.
l. Naturalis 5. §. 2. verſ. ſed ſi dedi de P. V. 27. & a 1740.
l. Naturalis 5. §. Quod ſi faciam. 3. eod. 31. & b 1741. ſeq.

III. Leges Codicis.

l. 6. & 11. de Profeſſ. & Med. III. 67. d 130.
l. 7. de aq. ductu. lib. XI. III. 76. b 142.
l. ult. de temp. in integr. reſtit IIX. 22. b 441.
l. Diffamari 5. de ingen. & manumiſſ. IX. 4. k 520.
l. 2. Ubi ſenat. vel clariſſ. 24. d 544.
l. un. Quand. Imp. inter pup. & vid. explicatur 59. & a b 574.
Avth. Habita. Ne fil. pro pat. 59. z. 578. ſeq.
l. 2. de petit. hered. X. 50. 644.
l. Quinque pedum 5. fin. regund. XIV. 57. & d 897. ſeqq.
l. penult. de condict. ob conſ. data cauſ. non ſec. XVII. 11. 1156.
l. 5. de inſtit. act. XX. 39. a 11. 1319.
l. 1. C. ne fil. pro pat. XX. 53. b 1332.

Source : BIU Cujas

IV. His addas porro:

Pr. Instit. de Tutela XXXI. 3. p. 511. d.
§. 8. Inst. de Exusat. Tut. ibid. §. 6. m. p. 579.
§. 10. J. De Testam. ord. XXXII. 13. th. p. 656. 28. Inst. de Act. XLVI. 70. d. p. 495. 48. §. 1. de jure Fisci. XXVI. 15. b p. 23. g. d. pignor. XXVI. 17. th. 30.
l. 22. d. pign. & l. 41. de pign. actione ib. p. 31. o.
l. 15. §. 3. de re jud. exempl. ibid. 48. (4.
l. 7. §. 1. sol. matr. dos quomodo putatur. XXX. 52. p. 480. z.
l. 77. d. R. J. XXXI. 15. th. p. 522.
l. 26. de Testam. Tutor. ibid. 21. 526. b.
l. 4. de Magist. convent. ibid. 82. e. p. 600.
l. 15. de Curat. furios. XXXI. 90. d. p. 609.
l. 29. de Liber. & posth. hered. XXXII. 28. p. 692.
l. 79. §. 2. de Legatis 3. XXXV. 20. p. 875. seq. æ.
l. 12. de Instr. l. instrum. Legat. 58. d. p. 897. 121. §. f. d. V. O. XLVI. 79. p. 503. 504. 34. §. f. d. O. XLVI. 79. p. 326. a. b. 18. d. solut. l. 95. §. 6. eod. XLVII. 72. z. 655.

Cod.

ii. C. qui potior in pign. XXVI. a. p. 44. seq. b.
b. C. d. sec. Nupt. XXIX. 53.
f. C. d. Confirm. Tut. XXXI. 26. p. 530. e.
g. C. d. impub. & aliis substit. XXXIII. 34. d. 763.
l. f. C. d. fidei Commissis. XXXVI. a p. 955.

Novel.

Nov. l. c. L. XXXII. 47. b. p. 718. 159. XXXVI. 20. e. pag. 952. z. 153. XLIV. 32. d. pag. 237.

Lenocinium.

Conductor ædium potest expelli, si prostitutione uxoris lenocinium exerceat XXIV. 12. th. III. 1688.
Quinam Lenocinium committant. XLIX. 44. 1039. unde dicatur, quid sit, quive illud exerceant, ibid. a. quomodo puniantur Lenocinium exercentes. b. 1040. g. d. 1041.

Lepus.

Qnid. XLI. 8. p. 94. a seq.

Leuteratio.

Per leuterationem sententia vi judicati suspenditur IX. 72. (3. 604.
Hujus remedii origo ex usus hod. in Sax. L. 29. a. 1027. quomodo differat ab appellatione. Quid sit Oberleuteratio ibid. b. 1208. quid in Leuteratione petatur, ejus effectus, quandoque deserta videtur. g. ibid.

Levitici.

Loca, matrimonia quædam propter Gradus prohibentia, quomodo intelligenda, & an hodienum obligent. v. XXIX. 37. 48. d. pag. 382. seq. Deut. 5. v. g. XLVI. 86. 512. seq.

Lex Anastasiana.

Legis Anastasianæ Author quis? XXIII. 80. & g 1603. Ejus descriptio 80. d. & z 1604. Est in gratiam debitoris lata, & in pœnam cedentis & cessionarii 80. z. th. æ 1604. seq. Ut L. Anastasiana locum habeat, quæ requirantur? II. L. Anastasiana ut valida adhuc hodiè in Imperio in usu est III. Gallorum verò moribus abrogata IV. In quibus locis non probatur L. Anastasiana contraria lege vel consuetudine abrogatam, illa in consulendo & judicando constanter observari debet 82. a 1607. seq. Cessio, quæ non in fraudem & vexationem debitoris cessi est facta, non pertiner ad L. Anastasianam 82. b 1608. Cessat L. Anastasiana, si quis in subhastatione publica nomen 1000. Florenorum quingentis bona fide emerit II. Cessat exceptio L. Anastasianæ in cessionibus ex juris necessitate ob contractum præcedentem IV. in totum cessio valet, si fiat ob inopiam debitoris 82. g. 1608. Non habet locum in donatione 82. d. VIII. 1610. Locum verò habet, si quis donare se dicat, elam verò aliquid recipiat 82. d. x. ibid. Locus est, si uni nomen pro certo pretio vendatur, residuum vero alii personæ donetur 82. d. XII. ibid. Licet tamen pro parte donare, & pro parte vendere nomen propter merita 82. d. XIII. pag. 1610.

Lex Aquilia.

L. Aquilia non tenetur, qui metu mortis furem occidit IIX. 12. d. 431. L. Aquilia Lex propriè non est, sed plebis citum XIV. b. 18. 1. 865. L. Aquiliæ Author ignoratur 18. g. 865. Aquilii celebres. ibid. L. Aquilia derogat omnibus reliquis legibus, quæ ante se de damno simpliciter & in genere constitutæ II. Non derogat eis, quæ de damno arborum furtim cæsarum caverunt III. Per L. Aquiliam legibus XII. Tabb. & allis derogatur, non autem abrogantur 18. g. 866. Actio L. Aquiliæ, *vid. Actio.* Actionis ex L. Aquilia definitio. 19. 866. Damnum est vel justum, ut â Magistratu vel privatis, quod ad tria capita refertur, vel injustum, & contra justitiam universalem, vel particularem, distributivam vel commutativam 19. b 866. Hujus legis noxius quis sit ob dolum & culpam etiam levissimam 20. b. g. d. 867. Medico, Chirurgo & obstetrici quæ observaoda & præstanda, ut ex L. Aquilia non obligentur? 20. g. ibid. Magister discipulum imprudenter percutiendo delictum L. Aquiliæ committit culpa 20. d. ibid. Quibus modis committendo in L. Aquiliam impingatur? 20. e. 867. Quibus modis omittendo in L. Aquiliam committatur 20. z. 868. Culpa levissima quandoque non incidit in L. Aquiliam 20. æ. 868. L. Aquiliæ non fiunt obnoxii qui usum rationis non habent 21. & a 869. Casus fortuitus â L. Aquilia immunis 21. & b 869. In L. Aquiliam non incidit, qui se defendit 21. & c 869. Neque is, qui incendii tempore vicini ædes demolire vult 21. & z 869. seq. Legis Aquiliæ tria fuêre capita ex quib. primum & tertium supersunt 22. & a 871. L. Aquilia aliter vulnus aliter cædem punit 22. e 872

Ex L.

Source : BIU Cujas

Ex L. Aquilia ante traditionem an emtor vel venditor agat? 13. b ibid. An in heredes detur? 24. b 873. Integrum damnum resarciendum non tantum pro culpæ quantitate 25. 874 Æstimatio doloris ex L. Aquilia 26. g d 877. Quæ actiones cum actione ex L. Aquilia concurrant 27. & g 878.

Lex Commissoria, *vid.* Pactum Commissorium.

Est vel formaliter jure prohibita, vel virtualiter, XXVI. 7. b p. 5. requisita formaliter quæ sint. ibid. quando cesset. ibid. sq.

Lex Cornelia.

Ejusque fictio num hodienum in usu sit, nec ne. XL. 70. b 86. à quo dicta, quisve ejus tenor. XLIX. 50. a b g 1049.

Lex Diffamari.

Practica L. diffamari quæ? IX. 4. k 520. Quis actor, quis reus in actione L. diffamari sit? ibid. Remedium hujus legis latissimum est hodie 4. k 520. Remedium l. 5. C. de ingen. & manumiss. & l. 28. de fidejuss. quomodo differant? 4. m 521. Ex l. diffamari 5. C. de ingen. & manumiss. datur condictio ex lege XIIX. 57. d XIII. 1204.

Lex Falcidia.

Quarta L. Falcidiæ quomodo ab heredirate detrahenda XII. 8. g 1. 743. Heres si super integra legatorum solutione juraverit, non potest ratione L. Falcidiæ prætendere XVII. 24. d 11. 1077.

Lex Hortensia.

L. Hortensia quando promulgata II. 63. (4. 48. Per illam demum constans plebiscitis legis autoritas tributa est 63. (4. 49. Author hujus legis quis fuerit? 63. 10. 50.

Lex Julia.

De adulteriis, quæ etiam fundi dotalis alienationem prohibuit, quis eam tulit, quæve ejus dispositio ratione fundi dotalis. XXX. 20. a b p. 443. c p. 444. quando cesset dicta prohibitio. 21. p. 442. th.

Lex Julia, Pappia, Poppæa, Miscella, unde ortæ, quomodo inter se differant. XXXV. 97. p. 928.

Lex Regia.

Legibus Regiis & fœderibus Regum cum vicinis nitebatur vetus jus publicum l. 43. b 33. Tempore Augusti & post eum lex Regia præcipuum fundamentum Reipublicæ Romanæ 43. b 33. L. Regia à causa efficiente sic dicta 62. c 44. seq. Sunt obsoleta, & earum non nisi fragmenta habemus ibid. & (3. g pag. 45. Sub Augusto lata creditur II. 24. a 75. Authores, qui de lege Reg. scripserunt. ibid. L. Regia est monumentum, quod hodierno adhuc extat tempore Romæ in Capitolio 24. a 75.

Lex Rhodia.

Leges Rhodiensium navales propter æquitatem celebres à Romanis sunt receptæ? XX. 16. 1289. Insulæ Rhodi descriptio 16. a ibid. Leges Rhodiorum quas Peckius colligit numero XLVII, exhibentur 16. b 1289. seqq. Hodiè leges maritimæ Wisbyensium eandem fermè authoritatem apud Trans-Rhenanos obtinent 16. b 1292. Ut & statuto Suecorum & civitatum Hanseaticarum III. Nullus fluvius navigabilis, neque pelagus, nulla urbs maritima hodie invenitur, quæ non suis circa rem nauticam utatur moribus aut statutis à jure communi & Rhodiensium diversis ibid. Leges Rhodiæ æstimationem inter res amissas & servatas distinguunt 29. b 1296.

Lex Salica.

Lex Salica aut jus albinagii quando in Gallia non sufficit, ad jus civile Romanum recurritur I. 60. d 43.

Lex Tribunitia.

Lex Tribunitia à Junio Bruto Celerum Tribuno de ejiciendis Regibus lata. I. 63. g 45. Quomodo l. 2, §. 2. de O. J. sit intelligendus? ibid.

Lex Zenoniana, *vide in Z.*

Lex II. C. de Rescind. vendit.

Quomodo Impp. Diocletianus & Maximianus justitiâ commutativâ in hac lege usi sint. 25. b 23. Remedium hujus l. 2. C. resc. vend. in transactione rescindenda locum habet VI. 67. 344. An ob immodicam læsionem ultra dimidium transactio sit rescindenda per l. 2. C de resc. vendit. 67. æ 345. Beneficium l. 2. C. de resc. vendit. differt à restitutione in integrum (1. ratione causæ efficientis (2. subjecti (3. objecti (4. formæ VII. 7. d. 426. l. 2. C. de resc. vendit. refertur ad læsionem magnam IIX. 25. d 445. Juramentum suppletorium non admittit XVII. 45. l IV. 1099. An supplementum læsionis ex l. 2. C. de rescind. vendit. condictione ex lege peti possit? XIIX. 57. d XII. 1104. Remedium ex hac lege non solum venditori, sed etiam ob eandem humanitatis rationem emtori competit. 85. 1611. Contractus, in quo venditor ultra dimidium læsus est, non est ipso jure nullus, sed valet, & datur facultas justum precium suppleudi II. Concurrunt hic & distinguenda sunt duo jura ad diversum tendentia, scilicet jus rigotosum & jus humanum seu æquum. 85. d 1613. seq. Heredibus tam emtoris quàm venditoris hoc beneficium prodest. II. Competit majoribus masculis & fœminis. III. Cur minori non competat. IV. Quomodo heredi detur jussio à testatore vendere? 85. e 1615. locum habet in re mobili & immobili 85. r & æ 1612. seqq. Quomodo venditor & emtor hoc remedio possint uti 86. & b 1615. seq. Quibus in casibus locum non habeat istud remedium l. 2. C. de resc. vendit. 88. 1620. *vide Læsio.* Qui sciens rei verum pretium, sed extrema necessitate ac inopia compulsus vendidit,

Source : BIU Cujas

neque emtorem, qui æquivalens pretium det reperire potuit, locum habet actio hujus legis II. Homini sagaci beneficium hoc non denegandum 88. a 1620. Extenditur quoque dictum remedium ad alios contractus bonæ fidei, quibus utrinque æquivalens præstandum, ut (1. in locatione conductione (2. in permutatione 92. & b g 1626. (3. in divisione judiciali quàm extrajudiciali 92. & g ibid. XV. 16. 916. (4. in dotis ac dotalitii constitutione XXIII. 92. z 1629. Istud quoque remedium obtinet in contractibus & actionibus stricti juris, putà in dationibus insolutum extrajudicialibus & judicialibus, item in transactione 93. & b g d 1627. seq. & VI. 67. (6. 344.

Libellus.

Libellum repudii Deus toleravit. I 58. k 42. In libello genus actionis exprimere non est necesse, sed sufficit, si congrua facti narratione Judex judicare possit, quô actionis genere quis experiatur 63. r 48. Libellus est principium ac fundamentum judicii, quo corruente judicium subsistere nequit V. 38. a 162. Difficile est benè formare libellum, nec cuilibet expeditum, imò nullus est, qui hoc vano non abducatur errore. ibid. Libellus unde dicatur, ejus descriptio & varia acceptio. 38. d 263. Dividitur (1. in civilem & criminalem seu accusatorium (2. in absolutum seu continuum & articulatum. (3. in ordinarium seu solenne & summarium seu minus solenne. (4. in conventionalem & reconventionalem. (5. in libellum primæ & secundæ instantiæ. 38. g 263. Num reo vel judici prius libellus sit offerendus? 38. d 263. Tres modi practici libelli offerendi notantur 38. d ibid. Libellum in duplo offerri præstat. ibid. Offerrent in foro rei sumtibus offerentis. ibid. Productio libelli in omnibus ordinariis causis requiritur, nisi judex ex officio per inquisitionem procedat, ubi articuli inquisitionis reo traduntur 38. e 263. Causæ, ubi libellus formalis non est necessarius recensentur. ibid. Libellus & qualis qualis petitio differunt ibid. Ad formam libelli tria essentialia pertinent (1. medium concludendi (2. causa facti, & 3. petitio seu conclusio 39. 264. Libellus ad formam syllogismi plerumque redigitur, vel enthymematice concluditur, unde vocatur syllogismus Juristarum seu practicus, 39. a 264. Quæ in libello sint observanda. ibid. Clausulæ, quæ adjici solent adjurandi, supplendi, limitandi & declarandi gratia 39. b 264. Clausulæ, quæ in specie adjiciuntur, in exordio litis notantur. *vide Clausula.*

In libello criminali accusatorio quæ solennitates requirantur observandæ. 39. e 265. Libelli fundamentum & potissima pars, ex quo æstimatur, est conclusio 39. z 266. *vide Conclusio.* Libellum quomodo accusator cautè concipiat & reus respondeat? remissivè 39. z 268. Nomen actionis in hoc exprimendum, neque de jure civili neque canonico requiritur 40. & a 268. Si factum describatur, sustinetur libellus, licet inepta actio fuerit nominata ibid.

Correctio libelli de jure civili non tantum in accidentalibus, sed etiam in substantialibus usque ad sententiam permittitur, certis tamen modis 41. & a 268. seq. Jure Saxonico usque ad guarandam in substantialibus, si est error, mutatur. 41. & b 269. Mutatio libelli ante terminum est licita, in termino refusis expensis si lis non fuerit contestata, post contestationem autem & præstitam guarandam non valet. 41. b 269. Moribus verò planè novo opus est judicio 41. 169. Quid circa libellum obscurum notandum, & quæ obscuritatem faciant? 41. g 269. In causis ordinariis requiritur, ut libellus solennis offeratur IX. 68. b 591. Post litem contestatam actor libellum conventionis multorum locorum statutis emendare aut mutare impunè nequit. IX. 70. th. XXXIV. 598. Actor libellum in litis ingressu exhibet, secundum jus commune mediante juramento dandorum. 70. & k 594. seqq. Usu forensi receptum est, ut eodem libello publiciana cum rei vindicatione cumulari atque alternatim proponi & peti queat XI. 44. & g 703. Quemadmodum actio confessoria in libello interdum negativè intenditur, ita fieri potest, ut negatoria formula affirmativè concipiatur. 52. d III. 841. Actio ex alternativa obligatione veniens instituenda actoris est libellum ejus que petitionem alternativè formare, & cur? XIV. 44. b 884. Quamvis libellus alternativus propter incertitudinem & obscuritatem, qua laborat, regulariter non admittatur, attamen exceptio est in libello ex l. 2. C. de rescind. vendit. XXIII. 87. a pag. 16. 18.

Libellus Famosus, *v.* Famosus.

Liberalis Causa.

Ejus Synonymia. XL. 61. p. 82. 2. non possunt de liberali causa agere, quibus ad libertatem proclamare non licet 63. p. 83.

Liberalitas.

Liberalitatem non tollit justitia l. 24. a 22.

Liberare, Liberatio.

Non liberatur, qui facere aliquid tenetur, nisi totum fecerit VI. 46. g 318. Liberatio debitori rectè in testamento relinquitur. XVI. 15. b (7. 183. Tria debitori obsunt, ut is interitu rei non libetetur. XIX. 35. a 1256. Edictum quod jussu ad contractum ad liberationem pertinet. XX. 6. th. 1. 1355. Expromissorem qui dat liberatur ab obligatione, non verò fidejussione XXI. 3. z 1358.

Liberatio quomodo fiat. XLVII. 81. p. 681. a sq. quando contingat 85. p. 686. a b ibid. quando tollatur. 86. p. 687. a.

Liber Homo.

Liberorum hominum operas hodiè certa mercede conducimus III. 32. 112. & XIV. 47. 885. & 23. 27. b 1584.

Hinc

Source : BIU Cujas

Hinc regulariter Dominus ex famuli vel ancillæ delicto non tenetur, nisi in actibus sibi commissis peccaverint. 47. b 885. Si dominus in illis eligendis culpam admiserit, in solidum tenetur 47. g ibid. Aliquando dominus ratione mercedis, quam illis debet, damnum resarcire tenetur 47. 885. Hic si fuerit vulneratus, ratio tantum habetur impensarum & operarum amissarum, ipsum autem corpus liberum ne ob deformitatem quidem æstimationem recipit: Si verò fuerit occisus, heres ejus experiri non potest. XIV. 14. b 862. seq. & 26. g 877. & 31. 879. Quis pœnam illam consequatur? 31. g 880. An in fœmina libera nondum nupta propter cicatricem non nisi cum majori dote inventura maritum compensanda sit deformitas? 14. b 862. & 31. æ 880. Ipsi liberi homines, scilicet servi & ancillæ ex delictis suis conveniuntur 47. 885. Majus delictum liberum hominem est corrumpere quàm servum XV. 49, a 936. & 50. z 1. 938. Liber homo, qui se ad perpetuas operas obligavit, mutato animo dimissionem petens, vel interesse residui temporis offerens nec impetrans, clam aufugiens tanquam fugitivus puniri nequit 52. a X. 940. In liberis hominibus singulari jure duabus in causis pignus introductum est XIX. 46. d 1. 1266. Liberi homines æstimationem non recipiunt XX. 18. 1294. Limitatur 18 e 1295. Naturâ eximitur emtioni venditioni liber homo XXIII. 27. & a 1533. Neque pignori aut fiduciæ dari possunt 27. b 1534.

Liberi.

Liberi qui sint? III. 9. 104. Aut nascuntur, aut fiunt & dicuntur libertini 19. 106. Liberi Senatorum qui? IV. 6. d 157. Liberi ante Professoriam patris dignitatem nati, dicuntur Professorum libri 6. z ibid. Liberi quomodo amittant privilegia & dignitates parentum? 7. g 158. An liberis præcocibus, levis notæ macula adhæreat? VII. 20. z 370. Liberi expositii. *vide tit.* Findel-Kinder. Quorum liberi inter infames aut levi macula notatos non sint recensendi? 21. & a 372. Liberi sui præteriti dicunt testamentum nullum X. 2. b 606. Liberos ratio naturales ad successionem parentum vocat. 7. 607. seq. Debetur illis hereditas ex multiplici jure 7. a 608. Non quidem omnium bonorum, sed indefinitè illis successionis commodum tribuit 10. 610. Liberi naturalis, *vide Naturales.* Vocabulo liberorum in linea descendente qui comprehendantur 11. a 613. Eo ordine descendentes ad legitimam admittuntur, quo defuncto successuri essent ab intestato II. a 613. *vid. Legitima.* In liberis separatis, abgesonderten Kindern / hodiè effectus exheredationis & de jure veteri emancipationis durat. II. g ibid. Liberi monasterium ingressi *vid. Monachus.* Liberis ex concubitu sponsi cum sponsa, benedictione sacerdotali ob mortem alterutrius non secuta natis, debetur legitima & per consequentiam querela inofficiosi patris & matris testamenti competit. 16. 617. Per liberos qui intelligantur? XII. 5. d 738. Liberi jus sepulturæ retinent XV. 69. æ 955.

Liberi naturales ex Concubina nati, subsequente Bened. Sacerd. a solennitate vocantur, Mandel-Kinder.

Liberi cujuscunque generis vel gradus quando & quomodo succedant. XXXVIII. 14.-- 27. p. 1047.-- 1066. *vid. Successio.*

Liberi in bonis patris & matris tacitam habent hypothecam, XXVI. 15. l p. 24. ratione bonorum sc. adventitiorum ab iis administratorum. Qualis præsumtio contra liberos de eorum vitiis, ex personis Parentum minus virtuosorum, locum habeat. *vid.* XXVIII. 18. z p. 191. (15.-- 18. Liberorum & Parentum Testimonium invicem an valeat. *vid. Parentes.*

Libertas.

Libertas opponitur servituti III. 8. 103. Sumitur vel naturaliter, & est facti, vel formaliter, & est juris. ibid. Ejus definitio 9. a p. 104. Quare dicatur naturalis? 10. a g pag. 104. An vis adimat libertatem 11. a b g pag. 104. Potest quis liber esse, & tamen dominio subjectus 15. pag. 105. Metu extorta nulla est VIII. 11. pag. 429. Libertas ut inæstimabilis, ita rebus omnibus favorabilior 57. a pag. 468. Libertas in eo consistit, ut nemini nisi sibi ipsi serviat XII. 2. a 735. Libertas naturalis quæ est fundamentum actionis negatoriæ ex servitutibus prædiorum, quid sit? 49. 838. Libertas quomodo usucapiatur? 57. 847.

In libertate Fideicommissoria dies interpellat pro homine. *v.* XXVII. 68. pag. 162. æ. Fideicommissoria quid? XXXI. 16. z p. 522. quid directa. ibid. th. conf. XL. 45. p. 77. quibus casibus à lege libertas impertiebatur sine manumissione. 52. p. 79. sq.

Libertinus.

Libertinorum varia conditio, sed Justinianus omnes cives Romanos, libertinitatem auferens, fecit III. 19. 106. quotuplices erant. v. XL. 36. p. 47. sq. a b.

Libertus.

Jura ratione patriæ specialis seu loci originis in hunc transeuntia, in quibus consistant? IX. 17. 538. Hic non tantum sequitur originem, sed & domicilium patroni. ibid. Libertus domino ingratus pro turpi persona habetur X. 18. g 629.

Libra.

Libra Romanis quod Græcis talentum XVI. 29. a IV. 1018. Libra quot solidos habeat? 29. a VIII. 1018. Veteres ante nummorum signationem pretia rerum appendendo solebant designare, unde mansit libra in emtionibus imaginariis XXI. 13. b 1377. A libra vulgari Regia quid differt? XXIII. 11. r VII. 1506. *vide Pondus.*

Source : BIU Cujas

Libri.

Per libros antiquos ut ſunt cenſuales & æſtimii probantur fines XIV. 55. (ii & l 892. ſeqq. Hi libri in aliis caſibus niſi aliis adminiculis adjuti nihil probant II. Non probant, ſi de auditu alieno atteſtantur III. Ut in cuſtodia publica reſerventur IV. Libris Eccleſiæ creditur finibus probandis Diœceſeos. V. Probant quoque receſſus & literæ conventionales VI. Privilegia antiqua VII. Literæ in columna vel lapide VIII. Scripturæ in Archivo publico inventæ 55. k pag. 894. ſeq. Libri magici quomodo veniant in judicium familiæ erciſcundæ XV. 8. g 906. Libri obſceni multum faciunt ad corrumpendos mores 49. z VI. 937. Libri Tutorum, Curatorum, Procuratorum, Negotiorum geſtorum quomodo probent? XVII. 43. a 1096.

Libri Cenſuales, *vid. Cenſuales Libri.*

Libri Eccleſiaſtici, *vid. Matricula Eccleſiaſtica.*

Libri Mercatorum, *vid. Mercator.*

Libri Opificum, *vid. Opifex.*

Libri Rationarii, *vid. Rationarius.*

Libripendes.

Libripendes, qui ita dicti? XVI. 29. a VIII. 1018.

Licitatio.

Si ratione crediti bona judiciali ſubhaſtatione veneant, & plus ſint licitatores, quinam præferantur XXIII. 52. & a 1560. Num extra forum Saxonicum, ſi primus licere velit plus offerre debeat? 52. g ibid. Quid? XLIV. 42. p. 250. b ſeq.

Licitum, *vide Illicitum.*

Lictor.

Lictores officium per ſe ſordidum non exercent, ut ut facinoroſi & infames ab ipſis deprehendantur VII. 20. g 369. Plurimis tamen in locis notæ macula imputatur ibid. JCtorum Jenenſium ſententia ibid. In Ducatu Würtembergico infames non ſunt 20. g 369. Lictoris liberi inter infames aut levi macula notatos non ſunt habendi 21. & a 372.

Lignum.

Lignandi Servitus quandoque eſt prædii urbani, quandoque ruſtici XIII. 29. 818. Ligni appellatione quæ veniant? 29. e 818. Tantum circa jus lignandi competit, quantum conventum vel poſſeſſum. Is enim, cui ad comburendum ligna incidere jus eſt ad ædificandi vel carbones conficiendi gratia ea ſuccidere non poteſt, 29. e pag. 818. Lignationi affine eſt (1. jus colligendi & percipiendi ramos è quercubus (2. jus cortices tiliarum vel aliarum arb. deglubendi (3. jus glandis legendæ (4. Nucis colligendi (5. jus carbones conficiendi 29. e pag. 818. Num appellatione ligni contineantur Pfähle/ Reiſſtangen und Zaunſtecken: & num ſubditi, qui ad ligna incidenda vel vehenda obligati, teneantur perticas & palos vehere? ibid. Avignione lignum & carbo ad pondus venditur XXIII. 1. r III. 1506.

Limites.

Eorum deſcriptio XIV. 49. a 886. Differunt à limitibus fines 49. a 1. pag. 887. Limites à Romanis in Decumanos & Cardines fuere diſtincti, & quomodo 89. a 11. ibid. Per limites probantur fines 55. 892. Limites probantur per inſtrumenta 55. k 894.

Linea.

Quid? XXXVII. 78. d p. 1037. quotuplex ibid. z.

Liquidum, Liquidatio.

Quodnam tempus ad probationem debiti liquidi concedendum, de jure civili arbitrio judicis committitur, licet in cauſa fiſci ſingulare tempus præſcriptum XXI. 20. 1385. Tempus verò hoc conceditur, ſi initio litis ſit oppoſita compenſatio, non, ſi in ipſa executione ibid. Jure Saxonico datur ad probandum liquidum terminus Saxonicus 20. & z 1385. ſeq. Quo jure etiam confeſſione & inſtrumentis tantum, non per teſtes compenſatio probanda, niſi in proceſſu ordinario fortè exceptione compenſationis utatur 20. 1385. Liquido cum illiquido nulla eſt compenſatio 20. a 1386. Debitum litigioſum alias liquidum adverſarii negatione verò controverſum compenſari poteſt II. Etſi cauſa, ex qua compenſatio objicitur, liquida non ſit 20. th. 1386.

Lis, Litigare.

Lites non voluntate judicum, ſed legitima autoritate ſunt dirimendæ I. 4. 12. Litis tollendæ gratia ambigua res, de qua litigatur, non eſt dividenda II. 53. g 96. ſeq. De quota litis paciſci non licet VI. 44. & e 313. ſeq. & XXIII. 80. d 1603. Exitus litis inter caſus fortuitos numeratur 54. b 329. Litigator & luſor æquiparantur ibid. De litibus ludendum eſſe teſſeris Rabalæus ſuadet ibid. Execratio litis ex animi morumque modeſtia vituperanda non eſt IX. 4. æ 520. Lis inter patremfamilias & filiumfamilias nulla eſſe poteſt 6. & p. pag. 523. Litis denunciatio, *vid. Denunciatio.* Litis reaſſumtio, *vid. Reaſſumtio.* Lis, ubi à defuncto conteſtata & cœpta, ab herede finienda eſt 36. b 593. & 70. th. XLII. 598. Ne lites litibus inculcentur, concluditur utrinque in cauſa 70. & m 594. ſeqq. Poſt litem motam bonæ fidei poſſeſſor quaſi malæ fidei poſſeſſor eſſe incipiens, quid reſtituere debeat X. 57. & a 650. Si lis mota ſit uſufructuario reſpectu ſolius uſusfructus impenſæ ad uſumfructuarium pertinent: Si verò ſimul jus proprietarii concernit, diſtinguitur inter magnos & modicos ſumtus XII. 24. g I. II. 760. Lite juramento deciſa ſententia judicis opus eſt XVII. 39. th. 11. 1093. Vocabuli litis in jure multiplex ſignificatio 57. a 1112.

Source : BIU Cujas

Sumtus litis in evictione, quomodo computandi, quisve præstet XXVII. 18. æ th p. 89.

Litigiosa Res.

Quæ dicatur. XLVI. 48. p. 462. d.

Litium redemtio.

Differt à cessione Actionis XLVII. 66. p. 640. Quid sit? ibid. d sq.

Literæ.

Literæ mutui compassus Hülffs-Brieff/ Ersuchs-Schreiben / V. 12. l 236. Literæ credentiales ad commissionis probationem pertinent VI. 34. e 300. Literæ mercatorum pro speciali mandato habentur. VII. 34. k 393. Literas patentes sine diplomate, offene Befehl/ Imperator ad preces creditorum contra debitores vagabundos decernere solet, ut ubique locorum in Imperio prehendi & juri sisti possint. IX. 37. d 554. Locus contractus dicitur non ubi literæ sunt scriptæ, sed ubi receptæ. 40. & z 556. & 558. Ex literatum obligatione oritur condictio ex lege, XVIII. 57. d XV. 1204. Quicunque literas sine contradictione acceptat, ubi contradicere poterat, ille ex iis obligatur XXII. 7. g 1432. Ut acceptatio literarum pro consensu habeatur, quæ requirantur? 7. d l. II. III. ibid. In inscriptione Gallica plerumque omittitur prænomen. ib. Per literas cambii curatur pecunia alio loco restitui. XXV. 43. d g 1753. Vocantur etiam literæ transcriptionis, symbola collybistica 43. d ib. Eorum descriptio 43. d 1753. Habent hæ literæ quædam communia, quædam singularia, ubi etiam formulæ exhibentur. 43. d 1753. Sola denotat in his literis, quando unica editur schedula, Prima respectu secundæ, secunda & tertia intuitu primæ inserunt II. Trassans accuratissimè observare debet, ut prima, secunda, tertia ejusdem sint tenoris, ne damnum ipsi eveniat; & uno vel altero acceptata & soluta reliquæ expirent III. Datori literarum omninò cavendum est, ut geminas vel terras literas cambii diversis personis inscribat IV. Per Wechsel-Geld intelligitur, quæ loco ad solutionem destinato, non verò contractus datur atque accipitur. V. Literæ avisoriæ vel avisum sunt literæ concomitantes, in quibus repetitur mandatum VI. Literæ avisii habentur pro fundamento acceptationis, quibus deficientibus acceptatio recusari, & solutio differri potest VII. Commiss quid denotet? VIII. Si hoc vocabulum in Cambialibus non legitur, ille, ad quem inductio in fine cambii directa solutionem exigere potest. IX. Vocula denotat causam debendi, den Werth von ihm empfangen / quod quatuor modis fit. X. In dorso cambii scribere quid sit XI. Scontrieren & rescontrieren quid sit? 43. d 1735.

De literarum amatoriarum reatibus & effectibus, *vid.* XXVIII. 23. l p. 202. sq. *vid. Epistola.*

Litis contestatio.

Lite contestatâ aut cautione judiciali præstitâ Procuratoris mandatum solvi nequit VII. 37. æ 397. Ante litem contestatam regulariter suspicionum causæ, & in libello sunt allegandæ & probandæ IX. 11. & 5. p. 630. & 533. Lis in foro domicilii contestata, non perimitur translatione domicilii 34. a pag. 551. In summariis litis contestatione non est opus, sed sufficit ad actionem responsio 66. k pag. 586. seq. Advocatus caveat, ne loco recognitionis â reo exigat litis contestationem. II. Si contra articulos defensionales reus testes, instrumenta, vel alia similia produxerit, contestatione litis non opus est. III. Actus primus â facta petitione, qui contradictorius est, pro litis contestatione habetur 66. k pag. 587. Litis contestatio quid sit, & in quibus consistat? 70. p. 593. Significat, (1. omnem actionem, (2. rem, de qua est controversia (3. instantiam, (4. controversiam, quæ movetur 70. pag. 594. Et lapis quasi angularis judicii 70. b ibid. Contestatio litis aliter fit secundùm praxin. ibid. Germanicè litem contestari variè redditur. 70. g ibid. Ejus descriptio 70. d pag. 595. Dividitur, (1. in veram, (2. in civilem & criminalem, (3. in solennem & minus solennem, & (4. in puram & eventualem, (5. in conjecturalem & juredicialem, (6. in directam & indirectam 70. e pag. 595. A parte rei dividitur, (1. in negativam, (2. affirmativam & (3. implicitam: Ejus subdistinctio in generalem & specialem 70. & æ p. 593. seq. Negativa subdividitur in explicitam & implicitam 70. z pag. 1595. Affirmativa alia est simplex, alia conditionalis 50. æ ibid. Contestatio litis affirmativa conditionalis, quomodo negativa dici possit. ibid. Formulæ litem contestandi 70. th p. 595. In terris Saxonicis formula generalis litis contestandæ non admittitur, quæ tamen jure communi nec Camerali prohibita est. 70. th 595. seq. De litis contestatione 50. Positiones notantur. ibid. 596. seqq.

Litis Denunciatio, *vide Denunciatio.*

Litis Pendentia.

Vide Præventio. Litis pendentia cum præventione confunditur IX. 35. e 552. Litis pendentia utriusque & rei & actoris dici solet. ibid. Litis pendentia includit omnes substantias, & non prius finita dici potest, antequam per judicatum finis liti sit imposita 56. z II. 571. Licet quis Clericus fiat pendente lite, & ita privilegium exemtionis superveniat, nihilominus coram priori judice seculari tenebitur stare per universalitatem 56. z III. 571. Exceptio litis pendentiæ debito tempore debet opponi, scilicet ante litis contestationem 56. z. VI. ibid. Si verò non opposita sed omissa fuerit, tunc processus coram alio judice factus valet. ib.

Littus.

De littore maris vide in voce *Mare.*

Loco Pia.

Hæc quoque possunt implorare auxilium restitutionis in integrum VIII. 61. & g 1. 573.

Source : BIU Cujas

Loca Privata.

Loca privata dantur quæ sacra sunt & manent privata III. 70. a 132. Apud Romanos & alias gentes liberum erat in suo fundo sepelire XV. 69. c 955.

Loca Publica.

In loco publico non debet aliquid fieri, quod ad privati quale quale damnum redundet XIII. 13. g V. 803. In publicum locum sine autoritate Pontificum mortuum inferre non licebat XV. 69. b 955.

Locatio Conductio.

Locandi potestas pro lubitu usufructuario competit. XII. 17. d 753. Dominus tamen extraneo præferendus est. ibid. Locatio ususfructus ultra vitam locatoris non extinguitur. 19. th 756. Quanam ratione, ut locari possit habitatio, receptum est? 61. e 784. An in locatione transferatur Dominium XVI. 15. b (8. 1003. Locatio conductio prædii non subjacet retractui XXIII. 62. th 1576. Per locationem conductionem justum precium rei non probatur. 19. d VIII. 1516. Non solum â locatione brevi tempore circumscripta, sed etiam quoad longum tempus extenditur, id procedit 62. th 1576. In locatione conductione locum habet remedium l 2. de rescind. vendit. 92. & a b 1626. Ad quem pensio ex locatione conductione tempore emptionis venditionis intercedente pertineat? 103. & æ 1640. Locationis conductionis definitio XXIV. 2. & g 1663. Unde dicatur? 1. a ib. Cur verba locationis conductionis conjunctim & disjunctim scribantur a b 1663. Locare conducere accipitur, vel vulgariter vel juridicè generaliter & specialiter. II. De omnibus quæ locari dicuntur III. Interdum saltem alterutro vocabulo totus contractus per relationem intelligitur. ib. Personæ contrahentes hunc contractum sunt locator & conductor. 3. & a b 1663. seq. Locatio alia est expressa, alia tacita II. Conducere & locare possunt omnes, quibus competit facultas consentiendi liberaque bonorum administratio 3. e 1664. Objectum conductionis sunt res & operæ? 4. & a b g 1664. seqq. Res quæ in ea cadunt vel non, quæ? 4. a l. II. III. IV. & V. 1666. Pro usu autem rei & personæ operâ solvitur merces, consistens regulariter in pecunia numerata 5. 1669. seq. Exceptiones vid. ibid. Etiam in hoc contractu licitum naturaliter est alterum circumvenire 6. & g 1674. Id in locationibus operarum architectis, & similibus extenditur II. In locatione non tam ad rei, quàm fructuum æstimationem respiciendum est. III. Interdum res pluris locatur quàm valet, interdum minoris. V. Observantiæ & statuta cujusvis regionis circa determinationem mercedis sunt spectanda 6. g 1675. Forma locationis conductionis consistit, (1. in consensu, (2. de rei usu concedendo, aut opera personæ præstanda operevè faciendo, (3. pro certa mercede 7. & a b g 1675. seq. Locationibus rerum, si tempus sit præfinitum, tunc nihil refert, an ad modicum, an ad longum aut longissimum tempus locatio fiat, quia temporis qualiscunque adjectio non variat ipsam contractus naturam 7. 1676. Olim apud Romanos tam urbanorum quàm rusticorum prædiorum locationes in quinquennium fiebant II. Non solum tempus locationibus præfiniebant Romani, sed unde inciperent & in quibus desinerent certos habebant menses. III. Annuas quoque locationes Romanorum extiterunt. IV. In majus quinquennio tempus locationes fiebant 7. e 1676. Si tempus ultra quinquennium extendatur in aliud contractus nomen nomen non transit II. Conductor & Colonus ex longo tempore pro uniformi pensione perpetuam coloniam vel dominium probare non possunt III. A Principe locationibus tempus, ultra quod non debeant prorogari, potest præstitui IV. In nostris regionibus locationes privatorum modo annales, biennes, & sic deinceps contrahuntur: In longum tempus factæ usu, fori magis pro venditionibus habentur. 7. z 1677. Si fortè locator & conductor in principio contractus expresè convenerit, quod alter alteri ante præstitum condictionis terminum resignare debeat, si fit omissum vel neglectum tacita renovatio intercessisse censetur. II. Si verò simpliciter sine ulla temporis adjectione pactum de resignando accedat, tunc valet contractus locationis, donec resignatio accedat. III. Nisi consuetudo loci aliud jubeat: ubi Parisiensium consuetudine 7. m 1679. Toties conductio alicujus rei est, toties materia, in qua aliquid præstatur, est dominii, seu substantiæ, in qua aliquid fieri debet, proficiscitur ab eo, cui opus fit 8. 1679. In locatione operis faciendi, si inter artificem & dominum lis oriatur, uter ex locato uter ex conducto agere possit 8. e 1680. Ex hoc contractu oritur mutua obligatio 9. ibid. Quatenus in locationem quoque veniant oves & vaccæ ferreæ, **etserne Schaaf und Kühe** / 14. (1. & 8. 1693. seqq. A locatione in genere differt socida. *vid. tit. specialem Socida.* Licet obligatio ex locatione conductione transeat in heredes, & actio inde heredibus & adversus heredes competat; tamen ad successorem singularem puta emtorem non transeunt, unde Proverbia **Kauff gehet vor Miet** / 27. & b. 1710. Mulier, locationi â marito facta, post ejus mortem, in bonis paraphernalibus stare tenetur, secus in bonis dotalibus 27. a & l 1711. seq. Quibus modis dissolvatur contractus locationis conductionis 27. m 1712. Locationi conductioni affinis est contractus innominatus do ut facias, sed ab ea multum differt XXV. 25. d a g d 1738. Locatio conductio differt â Cambio 40. 1748.

Locator.

In locatione rerum locator quis dicatur, quis verò in locatione operæ XXIV. 3. & a g 1663. seq. Locat r rerum (ejusque heres) obligatur, (1. ut usum rei conductori concedat usque ad tempus determinatum 10. & a 1680. Locans scienter rem alienam esse ad interesse tenetur, ignorans verò excusatur II. Locator regulariter obligatur, ut præstet re locatâ frui licere, sed etiam indemnitatem 10. i 1681. Locator ædes, conclavia, fornaces & fenestras corruptas restituere tenetur 10. & k 1680. seqq. (2. ut sumtus necessarios atque utiles, quos ipse dominus facere debuisset, condu-

Source : BIU Cujas

conductori restituat, damnaque resarciat. II. 1682. *vid. Impensæ.* Quibus casibus locator conductorem invitum & resistentem autoritate judicis expellere possit 12. 1685. Locantis operas quænam sit obligatio? 20. & b p. 1705. Locanti operas si has etiam propter casum non præstitit, merces haud debetur 22. & a 1708. Quod secus est si per conductorem operarum stetit quo minus operæ fuerint præstitæ 15. 1709. Locator qui ante finitam locationem rem vendidit, vel cui evicta res est, tenetur interesse conductori præstare, aut etiam heres re conducta alteri legata 27. 1710.

Locuples.

Locupletior dicitur factus, qui non est factus pauperior X. 55. g 649. Item qui in debitum accepit. ib. Locupletionis probandæ onus incumbit ei, qui dicit II. Advocatus in probando specie locupletationis cautus esse debet III. Non quis præsumitur factus locupletior, nisi fructus in necessarios usus convertisse appareat 55. g 649. Tempore judicati bonæ fidei possessor creditur factus esse locupletior 55. d ibid. Locupletari cum alterius damno & injuria æquitati & jure naturæ contrarium 62. a 654.

Locus.

Locus cum anno & mense in libello criminali accusatorio poni necesse est V. 39. e 265. Locus rei gestæ pro loco contractus habetur in ordine ad competentiam fori IX. 40. d 558. Locus contractus in cambio est, ubi literæ campsoriæ sunt receptæ, non ubi conscriptæ 40. & z 556. seqq Locus conventionis est, qui implemento obligationis solutionisvè est destinatus, licèt alibi contractus sit initus 41. & a 558. seq. Locus bonorum interdum locum solutionis denotat II. Si de pluribus locis convenerit? diff. an copulativè an alternativè sit factum III. Si quis non solùm loca, sed etiam res disjunctivè expresserit, loci electio trahit ad se rei IV. Clausula obligationi adjecta; ubique locorum, wo es dem Creditori gelegen ftel und beliteben möchte. An copulativè vel disjunctivè sit facta? 41. a 559. Clerici in loco contractus coram judice Ecclesiastico forum sortiuntur 42. a 560. Locus adjectus censetur præstationi, quem testator apertè vel præsumtivè voluit 43. 561. Si quis reperitur in loco, in quem solutio collata, forum ibi sortitur, licet mox recessurus 44. b V. 562. Locus delicti dicitur, ubi delictum est inceptum, & ubi est consummatum 45. e 563. Non locus, sed materia rustica & urbana prædia distinguit XIII. 5. a 797. In actione de eo, qui certo loco dari oportet videndum an locus adjectus concernat creditoris, an verò debitoris commodum? XVIII. 72. 1211. Id quod certô locô debetur, compensari ubique potest, habita ratione ejus, quod interest destinato loco dari XXI. 21. & d 1386. seq. Locus & situs pretia rerum variat XXIII. 19. XI. 1516.

Locus Religiosus.

Locus religiosus moribus hodiernis quomodo constituatur III. 72. a 136. & XV. 69. 954. & 80. & a 964. Locum Religiosum de jure canonico nemo sibi privata sed Episcopi autoritate facere potest III. 72. b 136. An jura civilia circa loca religiosa sublata intelligantur per jus canonicum etiam quoad effectus juris civilis. ibid. In Imperio apud Protestantes loca Religiosa magistratus politici autoritate constituuntur, non verò conservantur 71. d 137. Quemadmodum illatione cadaveris locus fit religiosus, ita desinit talis esse, si occupatur ab hostibus 72. d 137. Religiosum locum dominus fundi servientis facere non potest XIII. 23. e VI. 811. Locus religiosus quid sit? XV. 68. & a 935. Si in diversis locis sepultum est corpus, ille, ubi caput tanquam principale conditur, est religiosus 70. 956. Locus quomodo fiat religiosus 71. 957. Religiosæ & sacræ in quo differant? 71. a 957. Et est extra commercium 72. 958. & XXIII. 27. d 1533. seqq. Quomodo desinat esse religiosus XV. 73. 958. Habenti locum religiosum iter precario vel justo precio præstandum 74. 958. & 95. 985.

Locusta.

Vocabuli derivatio & animalis descriptio XIX. 32. & k 1250. seqq. varia appellatio 32. p. 1852. Locustæ virides vel cicadæ quæ ibid. 1253. Eorum pernicies in l. 18. C. loc. cond. III. Eorum pernicies est casus fortuitus. IV. An licitum sit locustas ex communicationis fulmine fugare? 32. X. 1253.

Lucrativa Causa.

Exempl. v. XXVIII. 53. d a p. 296. (1. sq. an duæ concurrere possint, quæve lucrativa dicatur, XXXV. 10. k p. 863. v. XLVII. 83. a 683.

Lucrum.

Lucrum est plus boni & minus mali 24. 22. lucrum commune ubi proportionabiliter dividitur prout quisque par est, videtur esse proportionis Geometricæ, re ipsa tamen est Arithmeticæ 28. a 25. Lucrum & damnum in injuriâ Judex æstimat 3. a 26. Lucri cupiditas est causa impulsiva doli VII. 25. 444. Propter lucrum amissum datur institoria actio 84. a 488. Lucrum triste patris, successio filii vocatur X. 8. a 608. Lucrum industria filii quæsitum ex pecunia paterna, pro dimidia parte in legitimam imputatur 35. l. III. 637. Lucri causa in certamine extinctus, an sepultura honesta dignus XV. 82. æ 968. Lucrum casu interceptum æquo animo ferendum XX. 19. 1296. Lucrum intelligitur esse illud quod omnibus impensis & damno deducto superest XXII. 24. 1464. Unde dicatur 29. a 1465. In l. 3. ff. pro soc. lucrum ex quæstu veniens ad societatem pertinere intelligitur, & aliud lucrum dari, quod ex quæstu non venit II. Lucrum duas habet significationes generalem & specialem III. Uti augmentum & accessio rebus tribuitur, sic lucrum personis 29. a b. 1465. Lucri causa omnes contractus fiunt XXIII. 15. g 1514.

Luctus.

Luctus etymologia XV. 74. g 959. Sumitur, (1. figuratè pro

pro externo signo (2. pro tempore (3. pro pompacantu seu lamentatione funebri (4. dolore & ægritudine animi. ibid. Ejus descriptio ibid. Decorum & honestum esse mortuos, ut & publicas privatasque calamitates lugere II. Gentes qui puerperia lugent III. Testamentum Ludovici Cortusii JCti, in quo lugubria prohibita notantur IV. Pium & Christiano dignum mortuos lugere V. Parentes: ubi Qu an ob naturales tantum lugubria sumenda? VI. Sanguine juncti VIII. Conjuges IX. Statuta Provinciarum in Germania circa luctum quæ X. Luctus publicus XI. & XII. Terminus lugandi uxori præscriptus antiquus qualis? XIII. Cur auctus? XIV. Mulier lugere tenetur maritum, & per divortium matrimonio soluto XV. Canonistæ malè â morte conjugis statim ad secunda vota accessum liberum concedunt XVI. Honestum est sponsas lugendi tempus observare XVII. Sponsalia post obitum sponsi nova, tempore luctus contrahi prohibentur XIIX. Tempus lugendi parentes pietati liberorum relinquitur XIX. Hodiè terminus lugendi liberi arbitrii est XX. Ob luctum omissum vel minutum si pœna præfixa est arbitratia XXI. pœna Quæ viduarum de jure Romano non elugentium suos maritos 74. g 959. seqq. Num maritus pœnas legales in testamento remittere queat 74. z 962. N. XXIX. 53. c p. 394. (2. c.

Ludere, Ludus, Lusor.

Lusor & litigator in judicio uterque spem vincendi habent VI. 54. b 3259. Lusorum transactio super eo, quod ludi causa debetur, non valet 60. 337. Desperati lusores levi maculatæ conditioni hominibus accenseri solent III. 20. z 371. Caupo pecuniam ex lusoribus alicui mutuans, eam repetere nequit, etiamsi non colludat IIX. 106. e XXIII. 506. Ludo corrumpitur servus XV. 53. a 940. Diabolus inventor ludi 53. a 1. 941. Ludi vocabulum se ad quosvis actus publicos extendit 53. g III. 494. Compellens ad ludendum quomodo puniatur 54. & b 942. Quomodo pecunia ludere liceat; & an victus teneatur solvere, nec non soluta repetere? 55. & a d 942. Qui in ludo licito aliquid ultra summam legibus permissam lucratus est, excessum restituere tenetur 55. e 493. Ditioribus usque ad solidum, reliquis ad arbitrium judicis ludere permittitur 55 z 493. An viro bono & Christiano ludere liceat? 56. b 944. Ludi artis sive artificiosi quæ? 56. b 944. Ludus schachorum ut ingeniosum & Clericis permissum laudatur: Ubi etiam de inventore & vocis derivatione quædam notantur 56. b 944. Ludi fortunæ (ad casum referuntur & dubium eventum) recensentur 56. b 945. Ludi mixti ibid. In ludis artificiosis & permissis, ratio habenda est loci, temporis, modi, personarum & causæ ibid. Ludi tam fortunæ quàm artis & industriæ, scil. moderati in se nihil continent mali. In ejusmodi ludis aliquid in victoriam ponere per se non est illicitum 56 b 45. Hodiernus usus 57. 945. seq. Qui dolum dissimulat, quo imperitiorem perducat, ad restitutionem obligatur II. Fraus non dicitur fieri in ludo, qui utitur cautelis juxta ludi leges III. Falsitas commissa falsis taxillis probari per homines malæ famæ potest IV. Fabricans falsos taxillos, licet non utatur, falsi tenetur V. Habens falsos taxillos extra ordinem relegatione plectitur VI. Lusus est invalidus eorum, qui liberâ administratione rerum suarum carent VII. Ut &, si adminiculis illicitis victoria deportatur VIII. Condictio quæ datur ex l. ult. C. de aleat. non est famosa IX. Dicta condictio datur contra heredes 57. g 946. Juramentum in ludo, etiam illicito: perditum non repeturum, vel promissum soluturum, est jure validum II. Stipulatio pœnalis, si quis luserit, facta valet III. Ludi diversis in locis, diversis fieri solent modis, & controversia secundùm ludentium mores est dirimenda IV. Etiam in locis prohibitis consuetudo introduci potest, ne amissum & solutum repetere valeat V. Conjuges in pecuniam moderatè ludere possunt VI. Si maritus vel uxor contra legis prohibitionem luderet, inde quæsitum conjugi communicare non tenetur VII. Nec amissum â conjuge societati imputari potest 57. d 946. Inter ludentes non firmiter contrahitur XXIII. 3. II. V. 1494.

Luere, Luitio.

Pactum contractui pignoratitio adjectum, ne debitori rem luere liceat, non valet XIX. 53. g 11. 1278. Non valet pactum, ut ultra summam solutæ pecuniæ major summa ad reluendam rem restituatur 53. g IV. ibid. Qui non habet inære, luat in corpore, fallit. XLII X. 60. a 855.

Lumen.

Lumen refertur inter res communes III. 75. 139. Ejus descriptio 75. e 140. Vocabulum luminis in jure variè accipitur. ibid. 141. Usus luminis in ædificando quomodo concessus. ibid. Lumen quantum habitantibus sufficit, hæres præstare tenetur, cui ususfructus ex ædibus legatus est XII. 17. g 11. 753. De servitute luminum, & ne luminibus officiatur XIII. 13. 802. Lumina excipi â vicino dicuntur, (1. qui concedit in suo pariete, ut ab alio fenestra fiat (2. qui lumina nobis nova permittit (3. qui qualibet ratione ea fieri admittit 13. a 802. Usus luminum, ut aeris, est communis, ideo non præcludendus vel obscurandus 13. g 11. ib. Servitus altius non tollendi cum servitute, ne luminibus officiatur, an sit unum? 13. d 803. Contra hanc servitutem nonnunquam facere dicitur qui aufert & deprimit ædificium 13. e 804. Nonnulli casus notantur, quibus luminibus officiatur, 13. z ibid. Qualis sit servitus in l. 3. de S. U. P. jus luminibus officiendi 13. æ 804.

Quot lumina requirantur, si testamentum nocturno tempore condatur XXXII. 10. z. p. 649. (3. 4.

Lupanar.

Libidinis diversoria ab Ambrosio vocantur XIIX. 22. a 1. 1164. Turpia loca â veteribus lupanaria vocata 22. a V. 1165. Jure Romano permissa 22. b ibid. Hodiè in bene constituta Republica non tolerantur 23. b 1167.

Source : BIU Cujas

M.

Macedonianum Senatus Consultum.

HUic SCto causam & nomen dedit fœnerator pessimus II. 16. b 69. & XX. 50. æ 1327. Ejus origo 50. & b. g. d. e. z. 1326. seq. Non est tam recens sanctio quàm veterum constitutionum renovatio, declaratio atque extensio 50. z 11. t 327. Hujus SCti descriptio 50. a 1326. In eo continetur duplex effectus (1. actionis personalis denegatio, & (2. dati exceptio 51. & a. b 1328. Exceptio est in anomalis & privilegiatis, quas Dd. peremtorias facti appellant II. Si altioris est indaginis post contestationem litis per sententiam injungitur III. Potest hæc exceptio post sententiam ad executionem impediendam institui IV. In processu executivo contra instrumentum guarentigiatum potest opponi V. Judex omissam hanc exceptionem supplere non potest 51. g pag. 1328. Locum habet hoc SCtum adversus illum, qui mutuam pecuniam filio familias dedit, non quod ex alio contractu credidit, nisi fraus SCto sit cognita 53. & b. g. 1329. Et pertinet tantum ad pecuniam numeratam, & non ad aliam rem fungibilem mutuo datam, nisi itidem per has fraus fiat SCto 53. & d. e. 1329. seq. Nihil interest, an sub usuris credita sit pecunia II. Neque refert, an sit consumta sive adhuc in peculio extet III. Si verò locupletior eo factus beneficium SCti non licitè opponitur 52. g. 1330. Non habet locum confessio, in chirographo se accepisse, quod accepit H. Si per novationem filius familias in se suscipit, quod alii mutuo datum est II. Si pecunia ab initio mutuo data non sit, sed ex post facto talis evadat 52. z 1330. Fraus huic SCto etiam fit, si mercator merces preciosiores in vestimenta vendidit filio familias, vel si œnopola aut caupo modum in porrigendo vino aut cerevisia excessit 32. ibid. Subjectum hujus SCti est filius familias, & qui sub hoc nomine veniant? 32. k 1331. Ut hoc SCtum habeat locum, requiritur, ut filius familias mutuum contraxerit sine consensu patris 32. 1331. Uti potest hoc SCto non tantum persona in Patria potestate existens, sed etiam pater & fidejussor 33. b. g. 1332. Hoc privilegium pertinet etiam ad eum, qui tanquam correus à creditore assumptus est 33. d. ibid. Hæc exceptio quia in rem concepta est, transit quoque ad heredes 33. & e. 1332. seq. Exceptio est quidem realis, at jus SCti personale 33. z 1333. Fundamentum hujus SCti 54. ibid. Rationes sex quod in favorem parentum sit introductum. ibid. Qui hoc SCto utitur, tutus est in conscientia 54. & z 1333. seq. SCto huic renunciare non potest filius familias 55. a 1335. Cur jure civili renunciatio licet juramentum accesserit, non valeat, canonico autem valeat? 55. & b ib. & *XVII.* 23. inf. & g. 1075. seq. Si filius familias solvat pecuniam creditori ex bonis adventitiis, pater eam extantem vendicare potest *XX.* 56. 1335. & *XIIX.* 34. b 1176. Hoc SCtum in certis quibusdam casibus locum non habet, quorum octo referuntur 57. 1336. Beneficium hoc cessare facit (1 dolus debitoris affirmantis se patrem famil (2. opinio creditoris (3. justa causa opinionis 57. z 1337. Utrum parte debiti soluta totius solutio necessario sequi debeat 57. & l 1336. seqq. *vide Mutuum.* Ob qualitatem creditorum & favorem personæ cessat SCtum 57. c 1341.

Machinatio.

Machinatio, calliditas, fallacia non sunt synonyma, sed exprimunt diversos dolum committendi modos *IIX.* 24. b 443. Machinatio continet dolum in faciendo 24. d. ib.

Macula levis Notæ.

Est affinis infamiæ, & oritur vel ex sordido vitæ genere, vel ex illegitima nativitate; ejus effectus quatuor VII. 20. 369. Vocatur etiam macula infamiæ VII. 20. a 369. Quomodo ab infamia differat. ibid. Ejus descriptio 20. a 369. Personæ, quæ ob sordidum vitæ genus levi notæ macula laborare reputantur 20. & 360. seq. Persona hâc notâ notata an possit institui hæres præterita honesta? 20. æ 371. Isthæc nota testamenti factionem adimit, aliis activam, aliis passivam 20. X. 372. Qui ad personas maculâ hâc infectas malè referantur? 21. & a 372. An si quis ab alio vitiatam, edito partu, vel sciens duxit, vel errore ductam sciens retinet, nec repudiat, hâc notâ aspergatur? 21. g pag. 372. Si qua sciens nubit tali maculato, an inde commaculabitur? 21. a 373.

Magia.

In genere sumta quænam delicta comprehendat? *XLIX.* 22. a 993. & 59. 1083. a quid sit? quæve ejus species. ib. b. quinam Autores de hac materia ex instituto scripserint? 60. 1084. a Quotuplex sit? 61. & b. g. 1085. Diabolo se expresse mancipantes quomodo puniantur? 62. quid si concubitum cum Dæmone exercuerint? 1086. b. sq. Tacitum pactum cum eo incuntes quomodo puniantur? 63. a. b 1087. ubi etiam, quando pœna ordinaria cesset. Quomodo aliæ ejus species. e. g. **Christallsehen/ Siebdrehen** / puniantur? 64. 1089. a. b. an quis Magorum opera uti possit in bonum finem? ex. gr. ad curandos morbos desperatos 1089. b. quomodo qui superstitiosa tantum adhibent, puniantur? 65. & 1090. b. quomodo mandatarii Veneficii, vel qui eo utuntur, puniantur? 66. 1061. b.

Magister.

Magister unde dicatur IV. 8 a 159. Varii Magistri recensentur. ibid. Magister militum in locum Præfecti Prætorio successit 14. 162. Magister nimium percutiens discipulum obligatur ex L. Aquilia *XIV.* 20. d. 867. Magister navis quis dicitur; & quod ejus officium? *XX.* 9. & d 1284. Varia magistrorum genera recensentur II. Promagister quis 9. g 1285. Contrahens cum magistro navis commissionis legem & formam observare tenetur 10. & g d 1285. seq. Si magister mutuam pecuniam sumsit, quid dicendum? 10. & z æ 1285. Si officia magistrorum fuerint divisa, pro distincto cujusque officio exercitor tenetur II. Si ita præpositi, ne quid alter sine altero gerat, qui sciens contra hanc legem contrahit, sibi imputabit 10. & m 1287. Magister navis conveniri quoque potest, sed actione directa civili ex contractu proprio 14. 1288. Si magistro navi pulverem nitratum vendam, habeo contra eum actionem venditi directam, contra exercitorem utilem, scil. electivè 14. a ibid.

Magistratus.

Magistratum esse legem loquentem, & legem mutuum magistratum I. II. a 16. & VI. 34. d. 299. Legem vivam II. 16. a 69. Magistratui incumbit bonorum & malorum distributio I. 21. a 21. Eum oportet uti suppliciis &

Source : BIU Cujas

pœnis in facinoroſos, ne beatitudo civitatis inquinetur 33. b 28. Licet magiſtratus directè & abſolutè conſcientiis dominati nequeat hypotheticè tamen & indirectè civium conſcientias legibus obligare poteſt 42. b 32. Magiſtratus Romani origo 66. 53. Quid in genere de magiſtratibus Romanis ſciendum 66. a 53. Magiſtratus in Ariſtocratia & Democratia dicitur, qua magiſtratus ſeu ſuperiores leges ferre, quâ ſubditos & inferiores legibus parere II. 7. b 65. Num competens Magiſtratus requiratur ad confirmationem uniusvis prolium? III. 66. 128. An magiſtratus ipſe in propria vel liberorum cauſa judex eſſe poſſit 66. 129. Magiſtratus ſunt perſonæ ſanctæ 73. g 139. Cum magiſtratibus Romanis non licet comparare noſtris moribus Status Imperii IV. 1. a 153. Magiſtratus conſideratur primo in judicio & actionibus 1. 153. Solebant legi ex ſenatoribus. ib. Hujus deſcriptio 8. i 59. Unde magiſtratus dicatur? 8. a ib. Inter maxima Dei dona hominibus data numerantur. ibid. Ejus neceſſitas ex naturali ratione juréque naturæ poſitivo, divino humanoque conſtat. ibid. Eſt vocabulum analogon 8. b ibid. Dividuntur variè. In Eccleſiaſticos & ſeculares, & hi in paganum ſeu civilem & ſecularem. Apud Romanos in majores & minores; alii medios addunt 9. 159. In urbanos & Provinciales 9. ibid. Provinciales poteſtates dici volunt 9. b ibid Urbani qui ſint? 9. 159. Ordinarii qui 9. g ib. Extraordinarii qui? 9. d ibid. Diverſa ab hac deſtinctione eſt, qua alii dicuntur temporarii alii perpetui, item neceſſarii & utiles, alii coordonati, vel ſubordinati, alii electi, alii ſorte conſtituti, alii ab objecto ſive rebus quibus præficiuntur 9. d 159 ſeq. Urbanus ordinarius ſunt primo Conſules 10. 160. Geſta magiſtratus falſi qui publicè pro verò habitus, ſunt firma 25. pag. 170. Qui ad magiſtratum inhabiles per ſe ſint? 25. b 171. Provinciales qui ſint? 29. 173. Magiſtratus juridicus 36. a 379. Ejus origo ac jura 36. a & b ibid. Magiſtratus poteſt mandare jurisdictionem 37. b 180. Magiſtratus quare Aſſeſſores habuerit? 46. 187. Alii majores cum imperio & poteſtate, alii minores ſine poteſtate & imperio 57. 196. Imperium mixtum competit omni Magiſtratui majori & minori 63. 200. Magiſtratus regulariter extra judicium in jure ea, quæ jurisdictionis ſunt, expediebant 76. b 203. Magiſtratus idem jus patiatur, quod ſtatuit contra alium 83. & g 220. Hoc in civilibus tantum procedit 83. V. 222. Olim magiſtratus majoris in jus vocari non licebat V. 5. 226. Magiſtratus major quis dicebatur? 5. c 226. Quamdiu ejus officium duraverit. ibid. Hodiè ſecus eſt 9 & a 228. Magiſtratui competit imperium in fidem ſubditorum ſi bonum publicum efflagitet VI. 14. b 281. Minores & municipales non poſſunt reſtituere in integrum VIII. 4. 422. Magiſtratus municipales num hodiè in integrum reſtituere poſſint? 4. g 422. Magiſtratus ordinarius & delegatus ob quas ſuſpicionum cauſas poſſit removeri IX. 11. & l 530. ſeqq. Magiſtratus quibus modis committendo in L. Aquiliam impingat XIV. 20. c 868. Transportatio cadaveris per alterius territorium non exigit licentiam illius Magiſtratus *XV.* 96. a 1. 985. *vid. defunctus.* Magiſtratibus ne fraudulentæ adminiſtrationis ſuſpicionem incurrant, ſub pœna ex officio emere prohibentur *XXIII.* 3. 1490. De abuſu potentiæ magiſtratuum jus divinum, civile, canonicum conqueritur 3. g 1491. Prohibentur emere Magiſtratus temporales & perpetui II. Urbani & Provinciales III. Majores & minores IV. Romani & municipales V. Nec diſtinguendum inter paganos & militares, ſeculares & Eccleſiaſticos VI. Prohibitio Juſtinianea ſeſe extendit ad eos, qui circa Magiſtratus ſunt, nempe Conſiliarios, domeſticos &c. VII. Decretum Argentoratenſe de 1678. Scribis, & actuariis id quoque interdicit VIII. Jus civile Magiſtratibus non ſolum per ſe, ſed etiam per intermedias perſonas hoc interdixit *IX.* Magiſtratus committere præſumuntur eos, qui ſunt eorum jurisdictioni vel officio ſuppoſiti *X.* Hæc prohibitio omnis generis contractus intelligit *XI.* Et non ſolum ad emtionem, ſed etiam ad venditionem pertinet *XII.* & *XIII.* Nec non ad res corporales & incorporales 3. g 1492. ſeq. Non poteſt plus quam Edicto comprehenſum eſt XXXI. 29. 536. a quando ejus præſentia ſuppleat autoritatem Tutoris 43. 564. b quotuplices Jure Romano fuerint? Ib. 81. 599. d eorum nomine generaliter poſito Municipales denotantur, Ib. e quæ ratione Tutorum ab iis datorum actio contra eos competat? v. 81. & 82. & vid. *actio in Magiſtratum.*

Magnates *vid.* Principes.

Majeſtas.

Hoc vocabulum eſt polyſemon XLII. 17. 973. Inter Majeſtatis & judicis interpretationem legis quæ differentia? I. 40. a 30. A Majeſtate leges præſcribuntur 5. i 36. Quod exemplis illuſtratur II. 7. a 65. De legibus ſoluta Majeſtate Principis Romani 8. g 65. Majeſtas non agnoſcit potentiam ſuperiorem 8. d ibid. Majeſtati proprium eſt jus nobilitandi 65. a 127. Majeſtas ſancta eſt & inviolabilis III. 73. g 139. Majeſtas juramenta poteſt relaxare VI. 14. b 281. Majeſtati competit jus reſtituendæ famæ VII. 23. b 374. Nihil tam peculiare Imperiali Majeſtati quàm clementia & humanitas, per quam ſervatur imitatio Dei 23. b 375. De crimine læſæ Majeſtatis. *vid. in lit. C.*

Majora.

Quod major pars curiæ effecit, pro eo habetur, ac ſi omnes egerit VI. 50. æ pag. 323. In illis rebus, quæ ad ſingulos de univerſitate, & non ad univerſitatem ſpectant, regulariter non ſufficiunt majora ibid. Ut majora vota dicantur, requiritur, ut non minus quàm duæ partes univerſitatis adſint, in quarum numerum non computantur illi, qui vocati nolunt, vel non poſſunt venire: is verò, qui decernitur, numerari poteſt, ut duæ partes univerſitatis adfuerint VII. 43. 403. Num duarum partium præſentia indiſtinctè ſemper & præcisè requiratur? 43. a ibid. Majora vota in iis, quæ ad ſingulos de univerſitate tanquam ſingulos, non ut univerſos, ſpectant, non ſufficiunt, ſed omnium & ſingulorum approbatio eſt neceſſaria 43. & d 402. ſeq. Majorem partem poſſe præjudicare minori, limitatur dupliciter 43. e 404. Quæ circa congregationem univerſitatis notanda 43. z ibid. Si in Collegio vel civitate eſſent quoad majorem partem, id eſt, duæ ex tribus, & peterent reſtitutionem propter læſionem ex errore juris vel facti provenientem, audiendi ſunt VIII. 61. b 472. vide votum.

Majoren-

Source : BIU Cujas

Majorennitas.

Majorennitas quæ? & ejus duratio III. 4. l. 102. Electorum liberi completo 18. anno pro majoribus habentur VIII. 42. g 454. Major factus ſi id, quod in minorennitate geſſit, ratihabeat, reſtitutioni renunciaſſe cenſetur IIX. 52. a 462. Non tamen amittit beneficium l. 2. C. de reſcind. vendit. 52. d 492. In lib. 2. C. eſt tit. 46. Si major factus ratum habuerit, in lib. 5. C. eſt tit. 74. Si major factus, alienationem factam ſine decreto ratam habuerit: ubi tit. 46. Agit de contractu valido, qui reſciſſione opus habet, tit. 74. verò de invalido ſeu nullo, qui ratihabitione opus habet 52. a 462.

Maleficium. *vid.* Magia.

Maleficus.

In Tit. d. Maleficis & Mathematicis quis dicatur? XXXII 33. 700. b. (10.

Malum.

Malum majus ut videtur, ſæpè minus impunè eſt permittendum I. 48. k 42. Ex duobus malis minus eſt eligendum VIII. 10. a 428.

Malus.

Qui ſemel malus, ſemper præſumitur talis, late per exempla tractat: XXVIII 18. z. p. 188-191.

Mammæ.

An pro corrupta æſtimanda, in cujus mammis lac invenitur XXIX. 14. 320. b (2. vel ſi illæ nimiæ groſſitiei reperiantur? Ib.

Mancipium.

Mancipium Chriſtianum vendere Judæis, paganis aut hæreticis prohibitum eſt XXIII. 27. 1533. Mancipiorum venditioni ſingularia pacta olim adjecta fuerunt, (1. ſecuritatem venditoris ſpectabat (2. ſervi ſtatum reſpiciebat (3. Pudicitiam ipſius mancipii venditi tuendam concernebat 104. 1642. Cum ſervitus non ſit in uſu apud Chriſtianos, vix ullum uſum habere videntur 104. z 1643.

Morbi & vitia Mancipiorum quænam ſint quoad corpus XXVII. 5. 71. a Vitia animi quænam Ibid. e 72. Ob quale vitium redhibendum ſit mancipium. Ib 7. 74. a quid, ſi quis vitioſum mancipium per alium emerit? Ib. p.

Mandare jurisdictionem.

Vid. *Jurisdictio*. Quæ poſſunt mandari, vel non IV. 39. & 40. 181. Regula, ſola ea, quæ jure Magiſtratus competunt, poſſunt mandari, explicatur 39. a ib. Num cognitio & remotio ſuſpecti tutoris ſint jurisdictionis, quæ mandari poteſt? 39. b 181. An propter infirmitatem & morbum cognitio ſaltem mandatur, an verò & executio, & ſic totum imperium 40. d 182. Ejus, cui mandata eſt jurisdictio, officium & poteſtas 42. & a b 183. Is cui mandata eſt jurisdictio, alteri eandem rurſus mandare non poteſt 42. & g. 183.

Mandatarius.

Mandatarius poteſt alteri negotium mandare & ſubdelegare XXII. 4. & e 1428. Mandatarius ſi indefinitum ſuſceperit mandatum, id quod bona fide congruit, agere; ſin fines præſcripti, illas ſervare tenetur 9. & b. g 1440. Alia tamen media aliquando pro uſu negotii adhibere licebit 19. & e ib. Si planè non exequetur mandatum, tenetur ad id, quod intereſt 9. & æ pag. 1440. ſeqq. Mandatarius ſi negotium ſuſceptum non impleverit, tenetur ad intereſſe 9. 1440. Limitatur 9. æ 1441. Mandatarius non tantum ea, quæ ad eum pervenerunt, teſtituere? ſed etiam in exequendo bonam fidem, & ſic dolum culpam levem, & diligentiam exactiſſimam præſtare tenetur 10. & a g d e z 1441. (Etiam earum uſuras, licet res fuerint uſurariæ. XXVII. 44. 118. d & 51. 127. g.) Utrum ad culpam leviſſimam præſtandam ſit adſtrictus? 10. z 1442. Mandatarius pacto de expenſis ſibi conſulere debet, & cur? 12. a 11. 1444. Mandatarius cum expenſas, quas in morbo mandati expeditione irrogavit, mandatario imputare debeat vel caſui fortuito 12. e ibid. Si poſt mortem mandantis exequatur integrum mandatum, mandatarius actionem non habet contra heredes 14. & d 1446. ſeq. Si tamen (1. impletum ſit per ignorantiam competere actionem utilitatis cauſa dicitur, & rectè (2. Poſt mortem mandantis expedit, quando ita convenerit, ut poſt obitum id impleatur 14. & e d 1446. ſeq. *vid.* Procurator.

Mandatum. Mandare.

Mandata Principum quæ? II. 25. g 76. Mandatum generale ad litigandum ab actore vel reo datum, non ſemper ſufficit VII. 25. g 378. Mandatum debet fieri per dominum habilem 27. 380. Effectus ejus ibid. Quæ circa Procuratoris mandatum & ejus exercitium ſint notanda 27. e 382. ſeq. Mandato generali quædam cauſæ non comprehenduntur 34. 391. Jure Canonico habere liberam agendi poteſtatem majus eſt quàm habere mandatum generale 34. a ibid. Speciale mandatum quid 34. b 391. Mandatum ſyndici quæ in ſe continere debeat 42. b 401. Quando mandatum inter geſtorem negotiorum & dominum interceſſiſſe dicatur? 46. 406. A Mandatore differt conſtituens? XIIX. 75. X. 1217. Mandatum differt à juſſu XX. 76 b 1. 1354. Mandati deſcriptio XXI. 3. 1427. Ejus etymologia 3. a ib. Sumitur latè & ſtrictè ibid. Mandatum aliud eſt expreſſum, aliud tacitum II. Aliud quod unius tantum, aliud plurium gratia ſuſcipitur III. Aliud generale aliud ſpeciale IV. Aliud judiale, aliud extrajudiciale V. Aliud purum, aliud non purum 3. b 1428. Mandatum ineunt mandans & mandatarius 4. & a 1428. Mulieri niſi cauſam alienam tractet jus mandati non denegatur II. Mulier manoat, quod perſonæ ejus convenit, nusquam prohibetur ſuſcipere III. Servus in totum lege prohibetur mandare 4. b 1428. Utrum ſi certæ perſonæ quid à jure indultum: ille verò vel non poſſit vel velit exequi, id ipſum alii demandare queat? 4. d 1429. Mandantur negotia gerenda ſeu facta futura, licita & honeſta, licet etiam mandati inducat facti præteriti ratihabitio 5. & a b 1429. Mandati facti illiciti nullam parit obligationem 5. g ibid. Mandato alterius delictum ſi ſit perpetratum mandans & mandatarius tenentur, niſi parendi neceſſitate levius delictum ſit perpetratum 5. & d e 1429. ſeq. Pœna mandanti temperanda eſt, ſi mandatarius proprio auſu decreviſſet id facere II. Ut pari pœna nterque adficiantur, requiritur, ut ſcienter & doloſè ſit perpetratum III. Si plures mandaverint, omnes in ſoli-

Source : BIU Cujas

dum tenentur 5. d 1430. Mandatum alterius excusat operarios cædentes lignum in nemore alieno III. Mandatum superioris in causa licita excusat IV. Mandatum Principis non excusat â crimine atroci 5. e 1431. Mandatum aliud est vel generale & hoc aut cum libera, aut sine libera gerendi potestate: vel speciale 6. pag. 1431. Forma mandati in quo consistat 7. & a 1431. Hodie ad mandatum præcise requiritur, ut subscribatur & sigillo muniatur 7. & b 1431. Mandatum nihilominus est, quamvis illi accedat honos remunerandi causa 8. & b 1432. Mandatum contrahitur quinque modis: (1. sua tantum gratia, sive (2. sua & tua, (3. aliena tantum causa quo casu licet mandantis nihil interfit, nihilominus datur actio mandati, (4 sua & aliena causa, sive (5. tua seu mandatarii & aliena 8. & e z æ th. i 1433. seqq. At si tua tantum gratia tibi mandatum sit, supervacuum est mandatum, atque consilium potius quàm mandatum est, & ob id nulla ex eo obligatio nec actio nascitur, etiamsi non expediat ei, cui mandabatur 8. & k 1433. seq. Excipitur tamen, nisi (1. consilium fuerit fraudulentum, aut (2. non simpliciter quis rem alteri commendaverit: vel (3. Periculum mandans in se susceperit 8. 1433. Differt â mandato commendatio 8. x VI. 1438. Mandatum habens ad vendendum, videtur etiam habere ad precium recipiendum 9 g 1. 1440. Contra fines mandati in domini damnum actus gestus est nullus 9. & z 1440. seq. Ex mandato oritur actio mandati (1. directa competens mandanti & ejus heredi contra mandatarium ejusque heredem 11. & a b 1443. Condemnatus ex illa ob dolum fit infamis 11. & b ib. Si plures mandatum in se susceperint, singuli in solidum tenentur, prius tamen ille conveniendus, qui gessit 10. & g d 1443. (2. contraria competens mandatario contra mandantem ad impensas solvendas (licet negotium ad finem perducere non potuerit) & ad omne id, quod ipsi occasione mandati abest, præstandum 12. 1443. Etiamsi dominus minoribus sumtibus potuisset exequi mandatum, tenetur 12. a 1444. Et ad damna, dolum, & quavis culpa mandantis illata 12. & g 1444. seq. Quod verò casu fortuito accidit procuratori, non potest imputari mandatori, nisi ex ipso negotio mandato damnũ eveniat 12 & g z 1443. seq. Si fines mandati excesserit mandatarius, quoad præfixos tantum limites hoc contrario judicio mandantem habet obligatũ; ultra verò nec negotiorum gestorum actio datur 12. & th 1. 1444. Potest tamen consulere hoc in casu retinendo, v.g. rem plus emptam, neque dum totum, quod erogavit, restituatur 12. & k l 1444. seq. Mandatum solvitur (1. contraria utriusque voluntate (2. alterius morte, scil. re adhuc integra interveniente, tum mandatis 14. & a 1446. & VII 37. a 396. (Secus si non amplius 16 & a 1448.) dum mandatarii 15. 1448. & VII. 37. a 396. Si principialis satisdedit pro Procuratore, mandatum morte expirat. II. Institoris mandatum morte præficientis non expirat III. Mandata piæ causæ non finiuntur morte mandantis 14. æ 1447. (3. alterutrius pœnitentia re adhuc integra, quæ ex parte mandantis vocatur revocatio 17. & a b 1448. seq. Ex parte mandatarii renunciatio 18. & a 1449. Quæ si dolosè aut intempestivè facta fuerit, ad interesse tenetur mandatarius; quem tamen liberat nonnunquam justa causa, 18. & b g 1449.

In generali Mandato omnia concessa censentur, sine quibus Mandatum ipsum expediri nequit XXVIII. 43. 269. g (15. 16.

Quid circa Mandata novi operis Nunciationis inhibitoria hodie notandum. vid. XXXIIX, 11. 14. æ.

Mandata sic clausula Judex non facile decernere debet XCV. ii 307. a adversus quem locum habeant, & num illis obstet exceptio ob-vel subreptionis ibid.

Mandatum speciale.

Mandatum speciale quid? VII. 34. g 391. In quibus rebus seu negotiis locum habeat mandatum speciale 34. g 391. Recensentur 39. casus. 31 d seqq. 391. seqq. Ad delationem juramenti opus est speciali mandato, etiam curatori mulieris ad litem XVII. 35. & e z 1087.

Mandel-Kinder. *vid.* Legitimatio.

Matrimonium ad Morganaticam.

Manumittere, Manumissio.

Manumissio coram quocunque Magistratu fieri potest. III. 19. a 107. Quomodo hodiè homines proprii manumittantur ib. Literæ manumissionis vocantur affrancamenta, Mann-Recht/Abschied/und Loß-Brieff. ib. Manumissionis descriptio IX. 17. m 540. Manumissione extinguitur noxalis actio *XIV.* 46. & g 885. Si venditor mortuus interea, & heres noluerit perseverare in defuncti voluntate (scilicet, si 20. annis servisset, liber sit) sed pactum remitteret emtori, an nihilominus servus liber fiat? *XXIII*, 104, d 1642.

Manumittere nemo potest nisi dominus vel Lex. XXX. 12. 437. th. Manumissio quid & unde dicta XL. 33. 74. b cujus ætatis sit, qui vult manumittere? 34. 74. quomodo etiam filiusfamilias vel nepos manumittere possit? Ib. quinam manumitti possint? 35. 74. b Quid si liber pro servo habitus & manumissus, an pro Libertino vel ingenuo habendus sit ib. a.

Libertinorum olim erant tria genera 36. Dedititii autem Latini b Cives, b Romani. g Ib. Manumissio variis modis fit, vel verbis vel factis, & varie dividitur 38. 75. a Manumissio Vindictæ fiebat apud Magistratum majorem sub certis solennitatibus 39. 76. a Unde Vindictæ nomen? 38. 77. a Cur Christiani Principes servos Ethnicos apud Ecclesiam manumitti constituerint 38. 76. d ubi exempla ejus modi Manumissionum.

Quomodo servi Universitatum manumitti queant? 40. 26. Quinam per alium manumittere queant vel non? Ibid. Quonam testamento manumissio fiebat? 41. a 26. sq. Quid, si testamentum non valeat, vel non adita sit hereditas an nihilominus eo manumissus libertus erit? 43. 77. Manumissus ejus est libertus, a quo manumissus est 45. 77. Potest per fideicommissum non solum servo proprio, sed & alieno Libertas dari. 46. 77. a Legatarius servum suum non alienum manumittere cogitur, etiamsi plus sit in pretio servi quam in Legato. 47. 78.

Quænam manumissiones lege impediente inutiles erant? 53. 79. a Lex Ælia Sentia impedit libertatem eo casu, quo quis in fraudem Creditorum manumittit; ita ut manumissio sit ipso Jure nulla 54. 79. a b quæ requirantur, ut dicta lex locum habeat? 55. 80. An ejusdem minor XX. annis manumittere possit 57. 80. Quo-

modo

Source : BIU Cujas

modo Testamento vel Jure Justinianeo 58. 81. Quænam personæ præter minorem manumittere prohibeantur. Ib. a quinam ad libertatem proclamare nequeant. 63. & a 83. Quid si pendeat de illa lis, de bonis illorum statuminandum 64. 84.

Manus.

Per manum intelligitur magna quædam & eminens legitimeq; delata potestas, non licentia, quam dominatum vocant, sed quæ justitiæ & legibus est consona I. 62. & g 45. In manum mortuam transire bona dicuntur, quando à superioritate Principis in jurisdictionem Ecclesiasticam perveniunt III. 70. g 133. Qui manum porrigit, atque suam alteri manui jungit, tacitè quidem, sed verè consentire censetur VI. 33. g. 298. Manus militaris est duplex, castrensis & non castrensis XI. 25. g 695. Mutilatio manus abscissione digitorum quomodo æstimanda XIV. 26. g 877. Manus in propria significatione humanæ structuræ partem denotat XVI. 11. g 1. 997. Metaphoricè significat (1. potestatem (2 scripturam (3. opera manufacta ib. *vid. tit. Manus brevis & longa.* Imperator post coronationem utramque manum super altare ponit, & sic juramentum præstat XVII. 10. g 1056. Dextra manu carens, sinistra juramentum præstitisse scribitur. ib. Manus puræ sunt servandæ Deo, Regi & Legi XIIX. 23. g 11. 1168. Apud omnes fermè gentes manus promissæ fidei signum reputatur XXII. 3. a 1427.

Manus brevis & longa.

Si avus nepti dotem dederit, brevi manu videtur primum tradita filio, & deinde per filium nepoti X. 35. b IV. 363. Traditio brevis & longæ manus quomodo fiat XI. 47. a 702. XVI. 11. & g 998. seq. Quanquam expressa illarum Synonyma in legibus haud reperiantur, variis tamen descriptionibus atque explicationibus depinguntur. 11. g IV. 997. Quomodo fiat in mutuo? 12. & 13 998. seq. Ubicunq; est suspicio fraudis, ibi facta per brevem manum traditio præsumitur simulata 13. g 11. 1000.

Marca, Marcklotiges.

Mandatis & Inhibitionibus Imperatoris hodiè inseri solet pœna **Marcklotiges**/id est, **glotiges** candentis & in fornace consistentis auri IV. 82. z 219. Aliter tamen sumitur vox **lotig** in argento ib. Marca in Camera sumitur pro 72. aureis Rhenanis 82. z 219.

Marcktschreyer *vid.* Quacksalber.

Marculphus.

Optimus Collector vetustissimarum formularum XXXII. 9 644. l. (10.

Mare, Maritima.

Mare & per hoc littora maris referuntur inter res communes III. 75. (2. 139. Usus maris hujusque litorum consistit in piscando & navigando ibid. Maria unde dicta 75. z. 141. Littora quare communia 75. æ ibid. Littus & ripa quomodo differant 76. d 142. An populus quispiam partem aliquam maris externi, non tantum imperio continere, sed etiam in proprietatem sic convetere possit, ut mari illo ipso solus utatur, fruatur, aliosque ab usu ejus penitus excludat, ut absque ejus concessu nullam ex eo utilitatem percipere queant? 79. b 145. Gentes quæ sibi imperium maris vicini attribuerunt recensentur ibid. Controversiæ maritimæ in emporiis coram singulari judicio tractantur XX. 24. z 11. 1302. In decidendis rerum nauticarum controversiis stylus mercatorum & consuetudo observatur & summariè & executivè proceditur eo z IV. & VI. 1303.

Maritus.

Maritus in quibus bonis succedat uxori? *vide Successio.* Quæ res dotales alienari possint? III. 81. a IX. 147. Maritus si domum & bona uxoris post nuptias intra, an sequatur domicilium uxoris? IX. 28. & z 547. seq. Maritus non conveniri potest in loco, ubi dotem accepit 44. & g 561. seq. Marito competit imperium in uxorem per singula jura XI. 3. g. 667. Maritus constante matrimonio est dominus dotis, eamque solus vindicare potest 5. & b 669. Servum dotalem manumittere potest, ut & jubere, adire vel repudiare hereditatem 5. g. 670. Quomodo ei detur actio funeraria in funus uxoris matrimonii dotati & inoptati XV. 86. d I. II. 973. Maritus ob divortium dotem lucratur, funeris impensas non præstat, si alibi nupta decesserit, ubi plura alia 86. d III. 397. seqq. Maritus ejusque heredes possunt vindicare, quo mulier ultra dotem habet? XVI. 17. 1005. Limitatur ibid.

An & quando gaudeat Privilegio hypothecæ tacitæ ratione dotis promissæ vel præstitæ XXVI. 14. 18. a an res uxori propter nuptias donatas alienare possit? Ib 46. 62. a Maritus & Uxor an invicem valide testimonium reddere possint? XXVIII. 39. 260. f.

Mariti & Uxoris tam reciproca quam cujusvis singularia Jura & officia constante matrimonio cuivis convenientia latè tractantur, XXIX. 56. p. 402.--415. conf. XXX. 5. 426. sq.

Maritus bonorum suorum Dominium in Matrimonio retinet. Ib. 404. e Marito competit Jus administrandi in paraphernis Jure Civili tum demum, si uxor in id tacite vel expresse consentiat. 406. d i & an & quosnam fructus Maritus ex administratione illa lucretur ib. 405. a (12--18. de Jur. Sax. vid. 409. (9-18. ut & 410. (1. 56. 10. & 13-23.

Maritus separatæ quoad thorum & mensam aut alimenta præstare, aut dotem cum paraphernalibus restituere cogitur. Ib. 410. (XXX. 5. 426. Bona constante Matrimonio vel ab ipso Marito vel ab Uxore quæsita Marito quæsita præsumuntur. 56. 4. 406. & 407. ubi IX. Limitationes adducuntur (& XLIV. 49. p. 267.)

Jus Mariti in Uxorem s. Potestas Maritalis tam Jure Divino quam quovis fere humano fundantur. Ib. X. 410. Effectus hujus Potestatis, vel commodum vel honorem vel onera mariti respicit 411. Sic uxorem ab ipsius domo sua culpa recedentem alere tenetur. Ib. (etiamsi fuerit non dotata. XXX. 5. 426. (Quid si quoad thorum aut mensam separata sit. Ib. 432. 470. Quid si vero totaliter separata. Ib. 78. 500. (1--6) Uxorà viro, non Vir ab uxore defendendus. Ib. a. p. 412. Maritus est dominus Uxoris, ita tamen imperet, ut & mulieri aliquale Imperium concedatur, ejusve Imperium consistat in pietate, non in atrocitate 412. f Ejus imperium in Uxorem non sit herile, Uxorem obloquentem quidem increpare, peccanti tamen facile

Source : BIU Cujas

ignoscere debet, nec sapientis viri est pugnis experiri, nisi verbis prius omnia tentarit. Ib. 413.
Maritus nobilis plebejam ducens, nobilem suorumque privilegiorum participem reddit 414. Uxorem suam propter rixas à se auffugientem propria autoritate à fuga retrahere potest. 67. b 415.
De Mariti Dominio in Rebus Dotalibus v. XXX. 12. 13. 14. 436. An dictas res alienare, oppignorare &c. possit. Ib. 20. passim & 21. 22. Quid Juris illi competat in Donationibus propter Nuptias? 36. latè 461. sq. Res a Conjugedonatas tantum naturaliter possidet. XLII. 7. 140.

Martyr, Martyrium.

Martyrem non facit pœna, sed causa VII. 21. d 373. Per sedes Martyrum & Apostolorum, sepulchra memoriæ causa extructa intelliguntur XV. 69. a III. 954.

Mastupratio.

Est affine Crimen Sodomiæ, an & quomodo puniatur? XLIX. 43. 1039.

Mater, Materfamilias.

Quæ & qua ratione dicatur III. 33. 113. Mater secundariò rebus domesticis administrandis & conservandis præest? ibid. Matri corporis cura circa liberos relicta 35. a 114. Jura singularia quæ matri competant? 41. b 116. Matris conditionem sequuntur vulgo quæsiti, spurii & illegitimi. 45, 118. Ex matre ancilla nascitur servus III. 18. 106. Mater an possit alimenta filio præstita petere? VII 54. 412. Filius ex speciali privilegio, vel si spurius est, sequitur conditionem matris IX. 17. & i. k 538 seq. Matrem filius portione natura debita privare non potest X 8, 608. Iure Saxonico matri, mortuo patre, in bonis liberorum adventitiis competit usus fructus XII. 5. & V. 737. seqq. Mater tutrix filii ejus causa in litem jurare admittitur XVII. 61. i 1115. Mater jus vendendi liberos recens natos habet XXIII. & b 1. 1533. seq.
An & quando in eorum bonis liberis competat tacita hypotheca. XXVI. 15. 35. l m. Mater ad secunda vota transiens quomodo de usufructu eidem in bonis Liberorum competente caveat XXIX. 53. 396. d An & quando filias dotare teneatur, & quid, si pater ex maternis bonis dotem constituerit? Vid. XXX. 3. 424 n. an & quando Mater, &c. liberos alere teneatur. Ib. 75 a.
Cur & quando Mater liberos propria, non conductitia, lacte alere teneatur. Ib. 75 a (3-6. An & quatenus Tutores dare possint? XXXI. 19. 524. & 78. 595. g An & sub quibus Conditionibus ipsa tutrix esse possit. Ib. 26. & d z k 530. sqq. Si nolit esse tutrix, tutores petat ibid. passim & 32. 543. g d idque sub pœna privationis hereditatis Ib. & e z æ ubi tamen exceptiones.
An mater tutrix rationes reddere teneatur Ib. 64. 587. g an tutorio nomine quid agens opus habeat Curatoris assistentia Ib. 94. 615. b Mater olim filiis nec ab intestato succedere potuit XXXVIII. g 1046. a Quatenus hoc posterioribus juribus mutatum. Ib. 10. & d e (Conf. Ib. 27. p. 1067.) & vice versa ab earum successione excludebantur Liberi Ib. 11. a quid in hac materia hodie Juris, Ib. 1047. g.

Materia.

Materiæ cedit forma. XXIV. 8. g 1680.

Mathematicus.

In tit. de Maleficis & Mathematicis quinam intelligantur eorum appellatione. XXXII. 33. 700. b (10.

Matrimoniales Causæ.

Causæ matrimoniales indistinctè judicio Ecclesiastico non sunt subjectæ, sed distinguendum, an de contrahendo vel dissolvendo agatur, aut de dote vel donatione propter nuptias sit Quæstio. IX. 57. e 572. In matrimonialibus appellatio ad Cameram â Consistoriis August. Confess. addictis statibus est denegata ibid. In his juramentum, matrimonium esse contractum, neganti nequit deferri: Admittitur tamen, si pars negans alterius affirmantis juramendo hoc committat. XVII. 39. & z æ th. 1001. seqq. Causæ matrimoniales cur criminalibus æquiparentur, & cur in iis non facile locus sit juramento suppletorio. 43. & k l 1099. seqq. bene tamen juramentum purgatorium. 45. & z 1101. seq.

Matrimonium.

Matrimonium in articulo mortis contrahi potest III. 50. g 120. Ad ipsius essentiam non spectant instrumenta dotalia 50. d ibid. Ad quam speciem conventionis referendum sit matrimonium? VI. 20. e 285. Ad matrimonium contrahendum Procurator constitutus magis est nuncius quàm Procurator 34. e 300. & XXII. 17. & z 1449. In matrimonialibus probatio per duos testes, alterum macula levis notæ laborantem an sufficiat, aut juramentum necessarium accedere debeat VII 20. k 372. Matrimonium metu promissum est ipso jure invalidum IIX. 11. & g z 429. seq. Matrimonium adulterio & malitiosa desertione solvitur 57. b 469. Cognitionem de matrimonalibus causis jus canonicum judiciis secularibus interdicit IX. 57. b. 572. Matrimonium subsequens omnem prioris illicitæ commixtionis maculam tollit X. ii d 613. Conjugium licet per mortem dissolvatur, affectus tamen & amor conjugalis non subito post fata in fumum abit XXI. ii z 1371.
Ante matrimonium contractum præcedere solent plerumque vel tractatus de Matrimonio vel sponsalia de præsenti, vel de futuro, vel Benedictio sacerdotalis, de quibus suis locis peculiariter XXIX. 2. b 3. &c. de consensu Matrimoniali Ib. d de fato Matrimoniorum æquo animo tolerando z (& 19. æ p. 330.)
Cur matrimonium omnem respuat Conditionem? 4. b 308.
Matrimonium J. Civili solo consensu perficitur, secus est de J. Canonico. Ib. 10. p. 312. Ejus definitio. Ib. 19. 328. 329. b & varia synonyma, eorumque ratio, cur ita dicatur Ib. & 330. æ th. quo sensu dicatur individuum. p. 1330. z (& 402. b 466. a) consistit etiam sine carnali copula. 330. e An cœlibatui præferendum, an vice versa? 20. b 331.
Matrimonii autor est Deus, tanquam Creator, propter naturalem propensionem, quam hominibus indidit, quia illud instituit & legibus determinavit. Ib. b g. (& p. 353. e)
Quis matrimonii finis. Ib. 19. 329. & th. 1330. sq. & 21. 322. b 426. a sq.

Source : BIU Cujas

Initur consensu conjugali mutuo. 21. 332. An matrimonium initum esse præsumatur ex familiaritate, osculis, choreis &c. annuli datione reciproca? Quid, si vir promittat matrimonium cum arrhæ datione, eamque puella tacens recipiat? Ib. 334. b

NB. Semper potius pro, quam contra matrimonium præsumi v. XXIX. 22. & passim 335. e (6.

An Matrimonium inire, possint mutus & surdus; quid, si simul fuerit cœcus? Ib. g 334. sq.

Matrimonium clandestinum præsumtionem fraudis inducit Ib. a 322. Ubi notabilis effectus in spolio clandestine tantum desponsati (g f Ib. 26. 355. æ (3.

NB. In Matrimonialibus prævalet Jus Canonicum, sed tantum eo recepto. Ib. 26. g 348. (5. & 363. sqq. Matrimonium tamen non est Sacramentum. Ib. f 354.

Verba in Matrimonialibus prolata ut obligent, talia sint, ut ex iis consensus verus elici possit, nec sufficiunt jocosa, cum verba, quæ consensum non arguunt in matrimonialibus non spectentur. Exempla sermonum jocosarum. Ibid. th. & i p. 314. & c 22. æ z 335. ubi exempla.

Præter consensum contrahentium Matrimonium insuper etiam requiritur parentum Consensus. Ib. 23. cur, & exempla; isque Jure Civili & Saxonico est substantiale Matrimonii, præcipue in filiis famil. Ib. 69. d de Filiæ familias à Filio familias differentia quoad hanc materiam v. e 336. sqq.

De Jure Naturali honestatis potius est quam necessitatis 338. æ th. Jus Canonicum distinguit inter sponsalia & Matrimonium consummatum. Ib. th. k an & quando avorum vel tutorum consensus necessarius, vel non 339. n. x. o.

NB Dissensus Parentum hodie sponsalia, licet Copula Carnalis vel Juramentum supervenerit, dissolvere potest; non tamen, si accesserit Benedictio sacerdotalis. Ib. 338. k l.

An & quando sine Consensu Parentum contrahentes exhæredari queant? conf. XXXII. 34. 704. & a--e.

Ad consummandum Matrimonium variæ etiam requiruntur solennitates (quæ tam ex antiquis quam modernis Juribus una cum eorum effectu late recensentur. Ib. 26. a 345.--358. Ubi tamen p. 354. z ut & 355. exemplum occurrit matrimonii absque omni solennitate per Henricum IV. consummati.

Matrimonium ad Morganaticam à quibus & quibus solennitatibus contrahi soleat. Vid. ibid. p. 357. æ (23.

Matrimonium in gradibus aliis prohibitis convalidatur Hierologia. 357. æ contractum cum infideli benedictione consummatum ob solam infidelitatem dissolvi non debet. 358.

Matrimonium non potest contrahere, qui non potest generare, ex quacunque causa fuerit 27. 358.

Matrimonia ante pubertatis tempus contracta reprobantur, & quænam optima in mare & fœmina ætas ad matrimonium ineundum, & qualia ex præmaturis nuptiis damna oriantur, latè & per exempla egit 27. 359. b.

Magistratus, imprimis Ecclesiasticus juvenculam æque ac senem dehortetur à contrahendo inter se Matrimonio. Ib. 358. sq.

Non sunt apti ad Matrimonium contrahendum. Hermaphroditi, Castrati & similes 359. e z æ.

Matrimonium inter fidelem & infidelem tam Divino Canonico quam Civili Jure est prohibitum. 28. 360. Huc quidem pertinent Judæi, Saraceni, &c. non tres receptæ Religiones ibid. (3. qualia tamen Matrimonia nihilominus dissuadenda videntur. Ib. (4. (conf Ib. 30. & b g d. 365.) de facto tamen inita non sunt dissolvenda Ib. (2. conf. 26. 358. æ (31.

Prohibentur Matrimonia adulterii damnatis, 1) vid. *Adulterium*. Raptoribus, vid. *Raptor* Tutoris cum Pupilla. vid. *Tutor*.

De Matrimonio Clericorum, v. *Clericus*.

De Matrimonio putativo, vid. *Putativum*.

Officia & Jura Mariti & Uxoris reciproca vel singularia pendente Matrimonio iis incumbentia latè exequitur. XXIX. 56. & not. p. 402.--415. & contra venientes quibus remediis coerceantur. Ib. 57. & not.

Matrimonium inire inter se prohibentur nimius arcte sibi conjunctæ personæ. v. XXIX. 31.--55. p. 366.--401.

Quænam Consanguineæ personæ invicem matrimonium contrahere prohibeantur, & quidem tam quoad jus divinum quam etiam Canonicum & civile, vit. latè 31--32. 33 37. 39 p. 367.--383. passim. Rationes prohibitionum, in specie Juris Canonici. Vid. 47. & 48 p. 380.--383. V. *Consanguinitas*.

Quænam ratione Affinitatis prohibeantur. Ibid. 35.--42. p. 370.--375. & voc. *Affinitas*.

An & quando respectus Parentelæ v. 375. vel Fraternitatis Matrimoniis obstet? Ibid. quid de spirituali cognatione dicendum. 45. tot. quid hodie in variis locis Juris sit. Vid. 43. b 375. & c 382.

An & quoad quales gradus superior in hac materia dispensare possit vel non, per exempla latè agit. Ib. 49. p. 383.--385. & voc. *Dispensare*.

Quid, si de facto contra tales gradus prohibitos contractum sit Matrimonium, an & quænam dissolvenda? & quomodo partes contravenientes puniendæ? Ib. 50. 385.--387. & not.

De prohibita pluralitate Matrimoniorum simultaneorum. Vid. *Polygamia*, vel successivorum. vid. *Nuptiæ secundæ*.

Matrimonium potest etiam sine dote esse. XXXI. a 417. quæ sint matrimonii onera? 2. 419. e.

Dissolutio matrimonium cur quandoque concedenda. Ib. 37. 463. a ex quibus causis licita erat Jure Civili, vel aliis Juribus. Ibid. 39 Vid. *Divortium*.

Matrimonium dissolvitur morte tantum naturali, olim sufficiebat Civilis. 40. 465 a Nullum declaratur ob impotentiam generandi. Ib. b dissolvi Matrimonium haud temere ab homine potest, aliquando tamen ex singulari ratione admittitur. 41. 466 a ex. gr. propter Adulterium. Ib. 467. Vid. *Adulterium*. vel ob sævitiam. Vid. *Sævitia*, vel inimicitiam. Vid. *Inimicitia*.

Soluto Matrimonio dos quomodo petatur. 46. 475. v. Dos.

Medicina.

Ex medicina quæstiones in jure moventur. I 42. a 32. leges enim non dedignatur sequi Regulas Medicorum XXVIII. 14. 185. g (6. Academica olim ab hominibus vilissimis exerceri solita est XXIII. 3. & m 1491.

Medicus.

Medicum dehonestant multa funera, sicut Principem supplicia

Source : BIU Cujas

plicia 33. b 28. Uti medici corpori adfecto opitulantur, sic in civili societate major peccandi licentia castigatione coercenda est. 33. g 28. Medicorum consilio opus ad matrimonium hermaphroditorum III. 2. d 99. Ratio l. 36. de solut. impugnatur â medicis recentioribus 3. d 100. Ex fide medicorum probatur infirmitas, eorumque attestatis fides adhiberi solet. V. 30. a 251. Quæ medicis pro salute periclitantes promittunt; officio judicis illis abjudicatur IIX. 9. a V. 427. & 12. e 431. Medicus ob imperitiam tenetur ex L. Aquilia XIV. 20. g 1. 867. & XIX. 20. a 1241. Si dolo occiderit ægrotum, sciens, data opera homini nociva medicamenta præbuerit, L. Cornelia de sicariis pœna capitali afficitur XIV. 20. g. II. 867. & XXII. 8 m. n. 1476. Non omne quod contigit, imperitiæ medici aut culpæ adscribitur XIV. 20 g VI. 867. Requisita quatuor medico observanda, ne ipsi mors imputetur, quæ? ibid. Imperitus medicus tenetur infirmo & ejus heredi ad omnia damna 2. g V. 867. Medicus curam derelinquens, omittendo in L. Aquiliam impingit 20. z 868. Medicorum judico standum est, quando vulnus lethale vel non XIV. 22. e 873. & 26. g VI. 877. (XXVIII. 14. 185. g (26.) Medicorum salaria impensis funerum annumerantur. XV. 89. & b 1. 982. seq. An medicus, qui sciens prudensque consilium dat ad abortum, ut servetur mater, ab omni pœna immunis & excusandus sit? XXII. 8. m V. 1436. Si contra bonam fidem adversa medicamenta inferendo compulit medicus ægrotum, ut venderet: Præses implorato ejus officio extra ordinem jubere debet restitui XXIII. 3. & i k 1491. seq. Emtio hæc rescinditur, licet æger ultra dimidium læsus non sit II. Si res palam justo precio & bona fide quem venalem ægrotus habebat, sine extorsione medicus emeret, emtio rescindenda non est III. Consultius est medico, ut sanitarem expectet ægroti, vel testes adhibeat, qui de libera voluntate testari possint 3. l. 1491. Medicorum ordinem Julius Cæsar civitatis jure participem fecit. Augustus verò eum immunitatibus decoravit. Julianus oneribus municipalibus exemit. 3. m 1495. Medicus numerarius seu ordinarius, an olim fuerit servus, dubitatur. ib. Medicus id, quod pro salute â periclitantibus fuit promissum non potest exigere 3. 1491.

Eorum officium olim vile erat, XXXVII. 64. 1029. a Medici circumforanei minime laudantur delinquentes quomodo puniantur? XXXXIIX. 77. 897. d.

Ut extraordinarium Crimen committat quænam requirantur, & quomodo tunc puniatur? XLIIX. 114. 942. d.

Medium.

Medium est, quod licet inter id quod fieri oportet, & quod fieri nefas est I. 2. a 11. Jus medium quoddam est sicut judex? 25. b 23. Ad idem medium seu æqualitatem duo inæqualia rediguntur per detractionem & additionem 28. 25. Humanitas est quasi medium inter divinam corporeamque & inter sensitivam brutorumque naturam: 30. b 36. Per medium quandoque dividitur quæstio II. 53. g 97. Quando arbitri circa valorem fructuum sunt discordes, media via est eligenda XI 25. d IV. 693.

Melancholia, Melancholicus.

Melancholici furiosis comparantur VI. 37. æ 307. Melancholiæ gradus recensentur tres, ib. Melancholiæ seu furoris species est amor venenatus ibid. Melancholici mortem sibi inferentes honesta sepultura planè non sunt privandi, licet non omnes aliàs consuetæ adhibeantur ceremoniæ XV. 82. in f & V. 11. 866. seqq.

Delinquentes, an & quomodo puniendi XLIIX. 10. 734. Ad Autochiriam prolapsi sunt commiseratione digni, & quot sint Melancholiæ gradus Ibid.

Membrum.

Propter quorum membrorum mutilationem dissolventur sponsalia vel non? XXIX. 14. 321. z (3.

Memoria.

In quibus Causis locum habeat testium examinatio ad Perpetuam rei memoriam, & quem effectum sortiatur XXVIII. 43. m 232. sq.

Mendacium.

Mendacium in facto variando committitur II. 52. a 96. Ad mendacium requiritur dolus XV. 42. g 932. Ordinaria sedes mendacii in l. 11. §. ult. de interrog. in jur. fac. 42. d 233. Qui petendo rem titulum unum specialem mentitur, eo non probato, ad alium fugere tentans, ut mendax removetur. II. Quando solutum per mendacium repetitur, stellionatus committitur. III. Qui mendacio heredem se esse ptætendit & liti obtulit, condemnatur pro possessore V. Vasallus feudi parte, sine eo, quod abnegavit expellitur. VI. Dominus in pœnam mendacii beneficium noxæ deditionis amittit VII. L. Aquiliæ actio in duplum contra mentientem competit VIII. Datur de dolo judicium adversus eum, quod lucri gratia inidoneum dixerit IX. Damnum datum præstat operas locans & mentitus artificem X Qui plures quàm confessus est, merces vehit, omne in commissum cadit XI. Possessor negans tabulas testamenti possidere, ad interesse tenetur. 42. d 932. seq Mendacium leve, Comiti grave perjurium imputatur XXII. 11. 1057. e Nemo cum mendacio in peccato mori præsumitur 47. a (1. 1104. jura mendacia detestantur & puniunt XXII. 37. c. 1475. Si mendaciis expulsus sit Colonus, & domus alteri postea locata, ad interesse tenetur conductori locator, & de crimine stellionatus conveniri potest XXIV 12. e IV. 1687. Quid propriè dicatur, & an tale Publiciana actio XLVI. 63. 478. a.

Mendicitas.

Improba non est toleranda in bene constituta Republica. XLIIX. 114. 941. & a.

Mens.

Menti humanæ lex quædam inest, qua cognoscimus & de cognitis judicamus. I. 1. 11. Bona mente exheredatione vel præteritione facta testamentum inofficiosum dici non potest. X. 37. & a 638.

Mensis.

Quatenus unius Mensis usque ad XII. ratio habeatur in præscriptione XLVI. 28. 443. sq.

Mensura.

Mensura vocatur etiam regula, norma, exemplar & Idea I. 26. b 28. Mensura vini & tritici omnibus in locis non sunt æquales, sed ubi nata emuntur & exportantur, majores, ubi ea revenduntur, minores 54. a 38. Quæ res in mutuo dicantur consistere XVI. 14. & th. 1000. seq. b 24. Per

Source : BIU Cujas

24. Per mensuram itur in creditum in rebus, quæ habent partes homogeneas vel natura vel facto hominis XIV. th. 11. 1001. Ad mensuram venditio quomodo fiat. XXIII. 11. d V. 1504. seqq. Ut venditio dicatur ad mensuram, non præcisè opus est, ut precium distributivè in singula ponatur. 11. r 1. 1506. & 100. g 11. 1635. Ad mensuram, sive ad mensionem, quæ in venditionem veniant? 11. r V. 1506. Defectus in mensura seu quantitate promissa, quomodo & à quo suppleatur? 12. 1506. Venditio ad expressam mensurationem facta, non tantum intra 60. dies, sed perpetuo rectè petitur 12. 1507. An venditione vini ad mensuram facta, mensura in loco contractus, an quæ in loco rei sitæ recepta, sit attendenda? 100. d 1636. Si inter contrahentes actum, ut vinum post 4. vel 6. menses mensuræ subjiciatur, si interea mutatio à Principe circa mensuram augendo vel diminuendo fiat, quænam mensura attendenda? 100. d 11. 1636. Si in mensura vini venditi consentiant contrahentes, in materia verò erratum, an subsistat emtio? 100. d IV. 1637. Alia causa est degustandi, alia metiendi, & quomodo differant 101. a 1368. Si vino mensurando venditor falsa mensura sit usus, speciali pœna subjiciebatur. iii a IV. 1660.

Interest reipublicæ ut justæ rerum dimetiendarum observentur mensuræ. XLVIII. 894. 80. z.

Mente captus.

Mente captus an ullum negotium contrahere possit? VI. 37. 306 Quomodo à furioso distet? 37. a 306. Neuter testis esse potest XXVIII. 38. 251 a. Tres gradus dementiæ notantur ibid.

Mercator.

Mercatores diversarum provinciarum generali & unanimi consensu tacitè multa contra jus commune introduxerunt, ex quibus generaliter lites eorum deciduntur II. 40. a 87. De consuetudine Mercatorum libri etiam proscribentibus semiplenè probant? V. 43. æ 2. 2. An prodigi mercatores esse possint? VI 38. th 309. Mercatorum literæ pro speciali mandato habentur VII. 34. k 393. Mercatores socii consensu omnium Procuratorem substituunt. 42. b 401. Mercatori in negotiis mercaturam concernentibus denegatur restitutio 55. & b 467. Mercatrix fœmina beneficio restitutionis non gaudet 65. g 11. 478 Mercatores ob absentiam læsi iterum restituuntur. 73. z 484 Mercator in loco, quo tabernam vel officinam conduxit, non videtur habere domicilium IX. 25. 545. Mercator ex Edict Elect. Lipsiæ propter debitum arrestari potest 40. d 558. Mercatores in itinere in gabellis ac pedagiis solvendis, si inique gravantur, competit beneficium l un. C. quand Imp. int. pup. & vid. 59 b (7. 576. Mercatorum causæ in eorum foro summariè sunt tractandæ 66. r (5. 588. & XX. 24. z 1301. & 34 g 1317. Præsumitur Balla mercatoris, cujus signum est. XI. 14. z III. (2. 653. Exceptio non numeratæ pecuniæ an locum inter mercatores habeat ad impediendam paratam executionem XVI. 47. e 1034. Quid usu fori in Gallia & Belgio receptum 49. a VI. 1035. Inter mercatores cautio sine causa non valet XVIII. 42. æ 11. 1186. In foro mercatorum domino commodanti non competit rei vindicatio, adversus rem commodatam, venditam, donatam, oppignoratam, aut alia ex causa accepta XIX. 9. z VI. 1233. Mercatores & navigantes miserabiles personæ dicuntur XX. 24. z IV. 1303. Si Mercatores peregrini in civitate oppugnate merces à victore redemerint contributionem ad æquitatem L. Rhodiæ ab absentibus vel interessentibns petere possunt 27. e XI. 1309. Mercator quis dicatur? 31. æ 1314. Ut mercatorum filii ad debita parentis teneantur, licet hereditatem repudiaverint, rectè statuo adstringuntur 48. d 1325. & 49. b 11. ib. Mercatrix valide & efficaciter pro alio & pro marito obligatur XXI. 12. d 1374. Mulier mercatrix quæ dicatur? II. Expromittens pro alio vel marito beneficium executionis non habet contra creditorem. III. Fidei jubens autem habet; nisi se obligaverit ut principalem, vel statuta huic juri derogent 12. d 1375. Statutum valet, ut uxor absq; qualitate mercatoria pro marito debita solvere teneatur ib. Mercatores singulis annis aliquam partem lucri ex societate de consuetudine extrahunt 25. g ii 1462. Mercatorem agere sine fraude difficile est 67. d 1585. Mercator, qui fide de precio habita alicui vendit, precium recipere debet secundum valorem, qui fuit tempore contractus 108. b. VIII. 1652. Mercatoribus licitum est ob id quod fidem habeant & dilationem solvendi concedant, carius rem vendere 108. b XXX. 1654. Mercatores seu emtores quibus fides de precio habita fuit, ubi conveniri possint 108. b XXXI. ib. Mercatores cum sint consuetudinum peritissimi, Judices verò extra forum mercatorum eas minus habeant cognitas, satius esse ipsorum judicio acquiescere, quam aliorum sententiæ stare existimarunt hactenus XXV. 45. g IV. 1762.

Res a Mercatoribus oppignoratæ confirmari debent XXVI. 22. 39. a Mercatores usque succedentes, sive sint Mercatores, sive alii, quas Usuras propter Merces suas, quorum pretium diu non est solutum, petere possint XXVII 48. 121. sq. g.

Mercatorum Libri quid? XXVIII. 24. 204. r quomodo rite fiant? Ib. dividi possunt in tres ordines; das Strazzo oder Glitter-Buch / 2) Tag- oder Hand-Buch Journal, 3.) das Haupt- oder Schuld-Buch. deque probatione inde fluente. Ibid.

Libri Mercatorum de Jure Communi nihil obtinent singulare, de consuetudine tamen apud nos semiplenam, inducunt probationem pro scribente. Ib. 25. b g d. 208. 209. (conf. Ib. 5. k (2. 172. x 173.) an etiam pro tertio contra tertium? Ib. 26. 211. a An & quando contra Clericos probent? Ib. 209. d (11.

Mercatores conventi regulariter non coguntur edere suos Libros. Ib. 210. nec integrum librum legendum exhibere, sed paginam solum illam, in qua ratio de qua quæritur continetur. Ib. 210. (16. & ubi? (18. Atque hoc Privilegium omnibus esse commune, & quando & ex qua ratione. Vid. p. 228. b (2 & 229. b (7. conf. 233. th. 5. v. *Probatio Instrumentum.* &c.

Cautela est pro Mercatoribus ut schedulas, in quibus merces consignare solent, die Auszüge / Kram-Zettul ab Emtoribus subscribi curent. Ib. 210. (20.

Mercatrix mulier an sine consensu Mariti negotiari queat? XXXI. 94. b (4. 615.

Source : BIU Cujas

Mercatura.

Favore mercaturæ multa contra regulas juris recepta sunt VIII 65. g 478. & 24. z VI 1303 & XXV. 48. z 1766 Mercaturæ non idem in jure favor ac studiorum & absentiæ Reipubl. causa XX. 57. p. XII. 1341. Mercatura absque spe quæstus luget IIX. 25. d. 445. & XXIII. 19 g 1514.

Promercales res, *vid.* Venales res.

Merces.

Dominus ratione mercedis, quem ministro debet, aliquando damnum resarcire tenetur XIV. 47. 885. Quicquid mercedis nomine datur, remuneratio vel laboris compensatio est XIIX. 10. d 1156. Differunt à honorario XXII 8. b 1433. Merces surroganturin locum fructuum. XXIII 103. æ 1641. Merces in contractu locationis conductionis regulariter consistit in pecunia numerata XXIV. 5. 1669. Ejus descriptio 5. a 1670. Derivatio II. Acceptio III. & Appellatio 5. a 1670. Num merces in sola pecunia numerata, an vero in aliis etiam rebus fungibilibus consistere possit? 5. b ib. requiritur in merce, ut sit (1. vera, non simulata (2. certa (3. justa seu usu operave respondens 6. & a b 1674. In locatione rerum ita obtinet, ut eo tempore solvenda merces sit, quo inter contrahentes convenit 13 e 1690. Conductori nonnunquam remittenda est merces (1 ob casum circa ipsam rem contingentem 14. & a b 1697. (11. Ob casum in fructibus accidentem puta, ob magnam sterilitatem, vi tempestatis calamitosæ contingentem, & quando fructus alia vi majore, v. g. per incursum hostium &c. plusquam tolerabile est, læsi fuerint 16. & a 1698. seq. Quanta hæc læsio esse debeat, ut remissio mercedis concedarur. ibid. *vide Lesio*, Nihil mercedis nomine præstabit conductor, si nullos fructus ob casus fortuitos perceperit 16. 1699. Conductori non remittitur pensio, (1. si vitium ex ipsa re oriatur 17. & a 1700. (2. Si modicum sit damnum 17. & d ibid. (3. si fertilitas solito major præcedens sequentis vel subsequens præcedentis anni sterilitatem suppleat, 17 & e ibid (4. Si culpa aut negligentia sterilitas aliudve damnum contigerit 17. & æ pag. 1700 *vid. Sterilitas.* (5. si pacto speciali conductor casum fortuitum in se susceperit 17. & th. ibid Merces sive pensio ex æquitate quoque remittitur, ob casum in fructibus separatis à solo, sed sine culpa coloni adhuc jacentibus, contingentem, si scilicet damnum sit intolerabile 17. in f & V. 1701. Circa præstationem mercedis attendendum: an opus brevi tempore & exiguis impensis perfici possit, an verò sumtuosius sit & multum tempus postulet? priori casu non nisi absoluto opere merces dabitur posteriori ex conditione artificis mercedis solutio facienda 21 b 1707. Aliquando dimidium pecuniæ partem in principio, alteram in fine operis datam fuisse, ex antiquitate traditur ibid. Merces non debetur locatori operæ, si opus non præstitit, aut conducens opus non confecit, quamvis ob leviſſimam culpam, imo etiam propter casum, opera non fuerit præstita 22. & a 1708. Si verò per conductorem operæ steterit quo minus operæ præstentur, tunc tota merces debetur 25. a 1709. Regula: merces integra debetur, quoties per eum stetit, cui operæ debentur. Limitatur ibid, Merces indefinitæ in contractibus innominatis pro præstanda ante opera promittuntur XXV. 12. 1726.

Prædio urbano illatæ an tacita hypotheca teneantur XXVI. ib. 27. æ pro qua resolvantur merces XXVII. 43 115. Prohibitæ, contrabante **Waaren**/ quænam dicantur. XXXIX 49. 43. (e & quid circa illas Juris, si exportentur vel importentur. Ib an si prohibitæ & permissæ mixtim invehantur omnes, an solum prohibitæ in commissum cadant. 50. 43. a An delictum unius circa tales merces reliquis connegotiatoribus noceat? 43. 44. quid si ignorante navis domino tales res navi impositæ, an eidem autoris culpa noceat navi? 43. d. vid. *Commissum.*

Meretrix.

Illa licet meretriciam vitam abdicavit, ob actiones & mores maculatæ conditionis hominibus annumeratur VII. 20. z 371. & XIIX 22. a VII. 1165. Ejus miserabilitas venit ex dolo & delicto, igitur non attendenda IX, 59. b IV. 575. Contra meretricem quomodo querela inofficiosi scil. personæ turpis institutæ competat, quomodo non. X. 18 g 619. Ejus descriptio XIIX. 22. a 1164. Meretricis & matronæ differentia quæ? ib Num amoris, num explendæ libidinis causa? ib. Differt à concubina 22. a VIII. ibid. Non turpiter accipit, sed turpiter facit 22. g. III. 1166 *vid. Quæstus.* Donatio meretrici facta condici non potest II. An meretrix in foro conscientiæ donata retinere possit III. Quæ ei turpiter promissa, honestè non reperuntur IV. Jurata promissio pro turpi actu facta non obligat V. Quæ jure Romano dicuntur, quod turpiter non accipiat, castitati nostrorum temporum non convenit 22. g. 1166. Si quis meretricem, ut ad meliorem frugem redeat, hæredem instituat, testamentum esse ad piam causam XXXII. 33. (15. 685. an mater meretrix filiam propter meretricem vitam exhæredare possit. XXII. 33. b (11. 44. p. 701. g 702.

Meritum.

Benè merita, si de iis non constat, probari debent? X. 35. æ 637.

Merx.

Merces in tabernis, quæ non facilè amoveri possunt, rebus immobilibus æquiparantur V. 25. 247. Merces ad hostes exportari illicitæ quæ? XX. 25. 1304. Merx peculiaris differt à peculio XX. 42. d 1322. Merx unde dicatur? XXIII, 9. a 1504 Mercium & vice versa abundantia & emtorum penuria minuunt precia rerum naturalia & vice versa 19 d XIV. 1516. Possunt quædam merces, quarum alias omni jure commercium licitum est, prohiberi, quo minus vendantur, & vocantur contrabanda 27. m 1537. Vocis Contrabanda derivatio ibid. Ut illicitæ merces dicantur, opus est prohibitione publica II. Quid jure canonico obtineat III. Prohibita exportatione mercium, non tantum venditio, sed & permutatio & alii contractus prohibiti sunt. ibid. Quid hodiè mercium vetitarum nomine veniat? 226. 1538. Pactum, quo dolo vel malitia efficitur, ne aulæ merces usui necessariæ ad forum prorsus deferantur, non valet 67. m VIII. 1588.

Source : BIU Cujas

Mesonauta.

Quis ita dicatur IIX. 110. pag. seq.

Messe/ *vid.* Nundinæ.

Metallum, *vid.* Fodina.

Metata.

Metatorum onere ædiculæ Advocatorum non debent molestari VII. 4. (3. 349. Onera metatorum usufructuarius præstat. XII. 24. 759. Sumtus metatorii, qui ob assignationem legitimè factam præstiti sunt, per contributionem refundendi non sunt XX. 27. e 1. 1308 Sumtus uti hodie se habent, ad dominum pertinent XXIV. 19. 1703. In his conventio partium inspicienda est, his deficientibus mediocres ad locatorem, leviores conductori, graviores verò inter utrumque dividendi sunt 19. b 1704.

Metus.

Voluntati nihil magis contrarium est quàm metus VI. 3. d 304. Semel illatus præsumitur durare II. Præcedens lætitia non purgatur ibid. Ejus descriptio IIX 8. & g d 426. Derivatio & acceptio vocis 8. b 427. Quomodo differat â vi? & 10. d 427. seq. Ethici eum distinguunt in naturalem seu communem, & rationalem seu proprium 9. a ibid. alii verò in vanum vitiosum seu minus probabilem, & justum, qui vel est (1 concussivus (2. impressivus (3 compulsivus (4. Reverentialis & (5. perfidiæ ib. Ad concussivum quæ requirantur? ibid. Metus causa gestum non est actio spontanea, nec absolutè violenta, sed mixta 10. 428. Contractus metu initus & 6. f & stricti juris ipso jure nullus non est, sed mediante restitutione rescindendus 11. & a b 429. An juramentum vi vel metu extortum ipso jure nullum sit, ad sine prævia absolutione recedere liceat 11. b ibid. Vis & metus in delictis aliquando excusat vel leviorem pœnam facit 11. z 431 Qualis metus requiratur, ut restitutio in integrum habeat locum? 12. seqq. & a b 431. Justi metus varia genera recensentur 12. d e z æ th. 431 seqq. Si quis extra vincula sub custode contrahat, an & is metum prætendere possit 12. th. 432. Venditor metu potentiæ ad vendendum coactus, precium solutum retinet, quod alii rescissionem venditionis desiderantes refundere tenentur. ibid. Vanus metus apparet vel ex parte objecti, vel causæ ferentis, unde infamiâ minante frustra metuitur 12 & i k 431 seq. Quæ circa metum verbalium observanda 13 b 433. seq. Metus reverentialis nil operatur, quando aliquid Edicto rescinditur, si vero officio judicis rescinditur, sufficiens est 13. æ 434. Prævaricationis metus huc non pertinet. ibid. Actus metu factus non præsumitur, sed probari debet; ubi plures modi probationis, exclusionis & purgationis metus notantur 14. a 434. seq Metu & dolo gesta quomodo differant? 26 445. Metus, an absentiam faciat necessariam, arbitrio judicis relinquitur 72. d 482.

Matrimonium verum metu contractum est ipso jure nullum. v. XXIX. 25. p. 344 sq. Exceptio metus, vid. Exceptio.

Migrare *vid.* Interdictum Migrationis.

Miles.

Miles artifex & agricola quis simul esse potest I. a 12. 26. Militum pacta successoria contemplatione mortis facta rata habentur VI. 4. th 316. Ignominiæ causa ab exercitu missus sit infam. VII. 18. æ 367. An possit esse Procurator? 30 g 388. & XIIX. 7 b 1154. Eorum uxores, si Reipubl. causa absint, restitutionis auxilio sublevantur VIII 73. b 485. Miles in loco, ubi meret, domicilium habet IX. 23. pag. 548. Miles est persona privilegiata, ubi conveniatur? 59. & th. 574 seqq. Milites propriè dicti qui? 59. æ 580. Militum delicta alia sunt propria seu militaria, alia communia, & distinguitur delictum militare â militis 59. th. 580. In militari crimini communi distinctio observatur, an leve & mediocre, an enormis seu gravius, in quo posteriori magistratus loci cognitionem & coërcitionem exercet 59. 1 580. Qui metu criminis commissi nomen militiæ dedit, solvendus & remittendus II. De consuetudine Capitanei sibi de omnibus criminibus â militibus commissis cognitionem & coërcitionem vendicant 59. i ibid. Eorum causæ summariè tractandæ 66. r (4 588. Ob singularem favorem eis conceditur rei vindicatio, quem alius ex pecunia ejus suo nomine sibi comparavit XI. 2. d 666. & 6. & æ 670. seqq. Is, qui præpositum, **seinen Officier**/ ab hoste oppressum videt, ei vero non succurrit, cum resistere potuit, L. Aquilia tenetur XIV. 20. z 868. Milites duci obedientiam jurare debent XVII. 20. b 1. 1073. Concubinis seu focariis donare prohibentur 2. b 1165. Nec fidejussoris, neque mandatoris, nec constituti personam subire potest 76 a 1217. In re militari quod imprudenter factum est continuò graviter puniri debet XIX 22. b 1243. Dei milites locustæ dicuntur 32. k 1252. Miles filius fam. mutuam pecuniam accipiens non gaudet beneficio SCti Macedoniani XX. 57 z 1337. Milites b. f. nomina & actiones emere prohibentur XXIII 77. a XII 1597.

Miles punitur, qui arma sua alienat XXVI. Testamentum militis in expeditione absque testibus valet. XXXIV. 2. p. 786. vid. *Testamentum.*

Milites qui dicantur XXXIII 38. b p. 765.

Quando & intra quod tempus militiam sequens pro malitioso desertore habeatur, suæ Uxoris? an divortium peti possit. ibid. 44. b (1. 6. 7. 12. p 471. sq. An tutor esse possit. XXXI 3. e. p. 539. & 56. n. p. 579. p. 581. b. (8. Quomodo ex Testamento militis bonorum possessio detur. XXXVII. 56. & g p. 1025. quomodo ei succedebatur, & quis ab intestato. ibid. 81. a p. 1039. quando ei Collegium Militum succedebat. XXXVIII. 42. æ p. 1088. An gaudeat beneficio competentiæ. XLIV. 20. l p. 220. fidejubere non debet XLVII. 37. 1 p. 586. Quid militibus ab hostibus recipiendis olim, quid hodie præstari soleat. L. 66. g. 12. 35. gaudent Jure immunitatis ab oneribus. L. 73 d 1241.

Peculiare est circa militem quod licet portoria seu vectigalia solvere teneatur, si tamen professionem mercium & solutionem vectigalium omiserit, pœna commissi non teneatur. XXXIX. 52. e p. 46. Miles sive armatæ sive cælestis militiæ donare non potest XL. 7. g. p. 52. Delicta militum sunt vel communia vel propria seu militaria 42. p. 1220. a b. An miles ob solam vociferationem aut levem querelam capite puniri possit, hocque pro crimine læsæ Majestatis habendum sit. ibid.

Minister.

Si minister seu factor sine speciali mandato literas acce-

Source : BIU Cujas

ptaverit, an principalis teneatur VI. 33. e 298. Ministri publici differunt à Syndico 40. b iii. (5. 399. Per eum, qui ministerium tantum nobis præstat, acquiritur actio XX. 4. k 1281.

Minister Ecclesiæ

Ecclesiæ ministris seu Ædituis, aut custodibus Ecclesiæ, si opificia didicerunt, non prohibentur exercere absque officii neglectu XXIV. 4. g 11. 1667. *vid Sacerdos, Parochus.*

An injurarum teneantur Ministri Ecclesiæ, quando pro Concione certam personam ex rumore aliquo vel non observatis prius observandis, criminis alicujus arguunt? XL. 56. p. 841. d. p. 842.

Minor. Minorennitas.

Minores si curatores acceperunt, absque istorum consensu sibi quidem possunt alios obligare, sed ipsi civiliter non obligantur VI. 40. & b 310. Si curatores non habeant, subsistit eorum conventio, sed si læsi fuerint, gaudent beneficio restitutionis in integrum. ibid. Est in minorum arbitrio, an velint curatores accipere nec ne? 40. & a 310. seq. Minor 17. annis postulare prohibetur VII. 14. 361. Non potest sine tutoris vel curatoris consensu Procuratorem constituere 27. & b 381. Potest procurator esse; at non defensor 30. & e th 389. Minorum restitutio, licet ob causam, quæ personæ cohæreat, concedatur, attamen ad rem ipsam & negotii gesti ratione competit VIII. 7. d 425. Minorum restitutionis fundamentum & requisita sunt ætas & læsio 42. 453. & 44. 455. *Conf. Restitutionem in integrum.* Vox minoris polysona est 42. a 453. Determinatio minorennitatis ex jure positivo deducitur, & variè circumscribitur 44. g 454. Minor læditur vel amittendo, vel omittendo, vel onerando 45. pag. 455. Regula, minorem, qui se majorem dixit, à restitutione esse excludendum, in quibus procedat 51. b 461. Sententia omissa exceptione minoris ætatis. pro minore lata valet IX. 7. 524. Minores in quibus agere possint? 6. a 524. Minor 18. annis non potest esse Judex 16. & th. k. 527. seqq. An minor ad curam absentis admittendus X. 66. g 658. Ratione rei pecuniæ ipsius emptæ conceditur & rei vindicatio XI. 6. & g. 670. seq. Datur hæc actio quando tutor bona pupillorum distraxit, & non solvendo discessit II. Datur tutori, si res pupilli sine decreto alienatæ fuerunt III. Si minor sine autoritate tutoris solverit, tutor nummos extantes vindicare potest 6. g 671. Minor autoritate tutoris accedente juramentum delatum referre potest: Aliàs differtur ejus præstatio in pubertatem XVII. 36. b 11. 1088. Minor post absolutionem à juramento impetratam restitutionem contra contractum juratum instituere potest XVII. 77. z 11. 1142. Minori indebitum solventi quomodo competat condictio XIIX. 36 & e 1178. seq. Si causa mercaturam concernit, in ætatis concedendo auxilio tardè & circumspectè agendum est XX. 34 g 1317.

An & quando ignorantia Juris illis noceat nec ne? XXIIX. 56. b 9. p. 297. Quando illis in debitis succurratur. XXXI. 26. b (5. 534. an solvere possit XLVII. 69. z 646. delinquens quomodo teneatur. XLIIX. 11. g 740. Minor XXV. annis tacitum habet hypothecam in bonis curatorum. XXVI. 15. p. 22. z p. 23. Minoribus non nisi volentibus & petentibus dantur Curatores. XXXI. 71. p. 515. Casus excepti. Ibid. Quando Minores sibi petere possint vel cogantur. 33. p. 545.

Res immobiles donare nequit, licet decretum Judicis adsit. XL. 7. g. p. 52. Sine curatore mortis causa rectè donat. 22. p. 68. b Minor, qui testamentum facere, etiam mauumittere potest. 58. p. 81. Res minorum exemptæ sunt usucapione. XLIII. 10. p. 176. 1. p. 178. seq. Quando illis & quomodo tempus præscriptionis currat. ibid. 19. a p. 188. Minores in Delictis regulariter excusationem non merentur XLVIII. 11. p. 704. Ob furtum commissum in impubere ætate quid Juris. ibid. g. Ob incestum cum ascendente mitius non punitur; Minores 25. annis furtum committentes cæteris paribus pœnam suspendii incurrunt. 25. p. 788.

Miseria, Miserabiles personæ.

Miserabilibus personis Imp. Constantinus insigne privilegium in l. un. C. quando Imp. inter pup. & vid. dedit. IX. 59. a 574. Miserabiles quædam sunt habitu & actu simul, quædam habitu saltem 59. b 575. Catalogus miserabilium personarum ad longum recensetur, & super extensione hujus privilegii conqueritur 59. b 576. seq. Quæ notanda, & in quibus hoc privilegium cessat 59. b 576. Eorum causæ summario processu sunt tractandæ 66. r (2. 588. Miserabilitas etiam divitibus competit 59. b 1. 557. & 66. r. (2. 588.

Missitia.

Quatenus in iis dominium acquiratur. XLI. 58. p. 131. a unde ita dicta, quis de iis scripserit, & quando hodie spargi soleant. ibid.

Missio in possessionem bonorum.

Missio in possessionem bonorum ob contumaciam rei quomodo fiat V. 14. b 239. Causæ missionis in possessionem summario processu sunt tractandæ IX. 66. r (2. 590. Missio in bonorum possessionem ob contumaciam conceditur XXI. 50. æ 1420.

Quibus Creditoribus detur? XLVII. 35. d p. 244. 37. p. 245. Ubi locum habeat missio. ibid. 38. p. 246. g. Non possunt subditorum bona pro debitis suorum superiorum imissionis nexui subjici. ibid. salvo jure tertii est intelligenda. ibid. Effectus missionis jure veteri ex primo decreto 39. p. 247. & a b g d ex secundo decreto 40. p. 247. a hodiernus processus. ibid. & seq. vid. *Decretum.*

Mitigatio.

Differt à supplicii remissione, quæ ex justa causa etiam à quolibet, qui merum Imperium habet, fieri potest. XLIX. 90. a b g.

Modus.

Unde dictus quid? XXIX. 5. p. 309. g differt à Conditione. ibid 8. p. 312. a & vel possibilis vel honestus, & in sponsalibus adjectus adimplendus, vel turpis vel impossibilis, & in sponsalibus pro non adjecto habendus. ibid. 8.

Mœnia.

Quid sint? XIII. 11. 800. Unde dicta vel inventa 18. d. pag.

Source : BIU Cujas

d. pag. 807. seq. Mœnia fabricaturus si privato loco objiciatur, 10. pedum intervallum relinquere debet, ibid.

Mola.

Privatis molam in flumine publico exstruere non licet. XLV. 87. p. 341. b 132. Invito eo, qui molam in flumine publico aut privato longissimo & hominis memoriam excedente tempore habuit, alius in vicino flumine exstruere potest. 88. p. 342. g.

Molendinum, Molitor.

Quid ædificanti juxta molendinum ventosum observandum? III. 75. d 140. Quid ædificanti molam novam observandum, ne noceat prius ædificato? ibid. Hodiè nemine in suo licet molentinum ventosum erigere, nisi à principe aërem redemerit. ibid. Omnis generis molendina rebus immobilibus accensentur 83. d pag. 150. Molitorum liberi inter levi macula notatos vel infames non sunt recensendi VII. 21. & a 372. In molendinis aquarum antiquitati standum esse, ob præjudicium aliorum longissimo tempore inferius molendinum habentibus XIII. 23. e 811. Nullus molitor sat aquæ habet, ut pastor pascui 26. th. IX. 816. Actione negatoria utili agit possessor molendini contra cursum aquæ impedientem 53. th. 843. Subditi contra dominum prohibentem ne aliter quàm in suo molendino molant, utili negatoria actione rectè agere possunt. ibid.

Novum an quis exstruere possit. XXXIX. 8. 1. p. 11. An privato in flumine publico, ædificare molendinum liceat. XLV. 87. p 342. b. An invito vicino liceat novum molendinum exstruere. 87. p. 242.

Monachus, Monachatus.

Monachatus an tollat patriam potestatem? III. 67 e 130. Si status monasticus dubius est, an quis sit monachus, transactio nullibi inhibita? VI. 59. d 336. An possit esse procurator? VII. 30. 1389. Liberi monasterium ingressi privantur facultate succedendi ex testamento ab intestato, & legitima XII. g 613. Quod in nonnullis certarum provinciarum Monachis fallit. ibid. Ad Monachos certum peculium ab Abbate concessum habentes extenditur actio de peculio XX. 78. a 1. 1139. Monachis negotia exercere lege Pontificia interdictum XXII. 20. (4. 1454. Donare non possunt. XL. 7. g. p. 52. Abbati seu Monasterio acquirunt, XLII. 9. p. 142. a

Non possunt esse Testes, nisi sine ejus, cui subsunt, licentia XXIIX. 38. o p. 252. An & in quibus bonis Testamentum condere possint. XXXII. 7. 1. p. 635. Quis ejus hæres sit. XXXVIII. 42. z p. 1088.

Monasterium.

Monasterium jure quodam patriæ potestatis gaudet XII. 5. t 741 Ingressus in monasterium an faciat amittere usumfructum? 34. a VII. 767. Ingressus in monasterium sive Religionem exceptionem compensationis non tollit XXI. 15. z VII. 1381.

Moneta.

Moneta in alia forma minuta scilicet pro integra mutuo data rectè solvitur XVI. 27. g 1016. Vocabula, Nummi, pecuniæ, monetæ, solidi, numismatis synonymica esse solent, differunt tamen vetustate 29. a 1. 1017. Unde dicatur 29. a VI. 1018. & XXII. 15. b 1510. Moneta ex vili materia signata 29. a VII. & IX. 1018. Usus monetarum est juris publici & pactis privatorum immutari non potest 29. a IX. ibid. In omni moneta materia & forma quæruntur 29. b ibid. Princeps monetæ quid detrahere potest perinde ac si nihil decesserit 30. pag. 1019. Mutata bonitate monetæ, tempus primæ obligationis inspiciendum est 81. & g 1220. seq.

Quid si quis falsam monetam formare voluisset casu vero impeditus. XLIX. 21. p. 992. In moneta falsum committitur tripliciter. vid. 70. p. 1104. d pœna est ignis ibid. cessat in variis casibus. p. 1105.

Monopolium.

Monopolium ejusque pactum est, quo pauci conspirant, ut soli certas res coëmant aliosque in suis commerciis impediant; & non nisi pactis inter se pretiis & certo demum tempore vendant, hoc autem sub confiscatione bonorum & gravi pœna interdicitur XXIII. 67. & b 1583. seq. Hanc pœnam non semper esse infligendam, sed arbitrio judicis committendam II. & III. Pœna ex Constitutionibus Imperii est omnium bonorum spoliatio & denegatio salvi conductus IV. Judices, qui committentes pœnis non afficiunt, qualiter mulctandi 67. g 1584. Justa tamen ex causa & publica necessitate atque utilitate suadente Princeps monopolia instituere potest vel aliis concedere 67. & e z. 1583. seqq. Vocis origo & etymologia 67. d 1584. Denotat (1. Mercatorum societatem prohibitum exercens monopolium (2. locum in quo exercetur. ibid. Ejus descriptio 64. 1585. In Monopoliis multa & magna latet iniquitas & injustitia, ideo prohibita sunt II. In Republ non sunt admittenda 67. d 1585. Rudolphus Bohemiæ Rex ut debita per utrumque Wenceslaum Reges contracta dissolveret necessitate compulsus monopolium instituit 67. z 1586. Cavendum est bonis Principibus, ne sub prætextu necessitatis & utilitatis publicæ ad monopolii usum convolent 67. æ 1586. Licitum fit monopolium, si certa subsit causa, & adstringatur ad justum precium vendendum II. Æquitas licitum monopolium efficit 67. th. pag. 1587. Præscriptione non acquiruntur, nisi immemoriali si Reipublicæ non noceat 68. k ibid. Pactum monopolicum juramento confirmatum, est ipso jure nullum 67. m. X. 1589.

Eorum privatorum pœna est confiscatio bonorum, perpetuitas Exilii & denegatio securitatis. XLIX. 75. p. 1113.

Monstrum.

Monstrum quid sit? III 4. th. 101. Omne monstrum est ostentum, non verò contra ibid. An animam habeant rationalem, & per consequens baptizanda sint? ibid. Quid de partu, ubi de Sodomitica hominis cum bestia pollutione constat, sentiendum. ibid. Num partus monstrosus impunè occidi possit 4. th. pag. 101. conf. XXXVIII. 15. b (5. seq. p. 1051. seq.

Montes Pietatis.

Unde dicti XXVII. 57. p. 104. quid. sint, quidve de iis statuendum, ibid.

Source : BIU Cujas

Monumentum.

Ubi hodiè eriguntur? XV 69. i 11. 956. Unde dicatur & quomodo conveniat vel differat à cenotaphio 69. i III. ibid. Causa & modus erigendi 69. i IV. ibid. Quæ monumentorum nomine veniant 69. i VI ibid. Monumentorum Epitaphia Electorum secularium Brunnius conscripsit. ibid. An impensæ in monumenti structuram factæ, vel Epitaphii, impensis funebribus accensendæ? 88. a 11. 978. Monumenta extrui & exornari Religionis interest XV. 99. 986. Qui ex heredibus jussus monumentum facere & cessat præscriptis verbis conveniri potest XXV. 2. a 1719.

Mora.

Si in casum moræ debitor se personaliter in loco contractus sisturum obligavit, tunc se ibidem sistere & creditori satisfacere compellitur IX. 42. b IV. 556 Reus post litem contestatam semper censetur in mora 70. th. XLVIII. 598. Qui ex justa causa ad judicium provocat, non est in mora X 60. 653. Mora purgatur, si per rerum naturam non potest satisfieri, secus, si valetudo vel tempestas impediret satisfactionem XIIX. 79. g 1219. In constituto quomodo currat? 79. e z 1219. Casus fortuiti à mora excusant 43. a 11. 1260. Non potest dici in mora, qui perpetua exceptione tutus est XXI. 28 a 1395. Depositarius ex mora ipsius tenetur ad usuras 37. e 1409. Sine interpellatione non committitur mora XXIII 35. b 1547. Ob moram in solvendo commissam emtor ad usuras tenetur 105. 1643. Mora dupliciter intervenit in emtione venditione 105. d 1644. seq. Cur fructus mercis cedant lucro emtoris ante moram venditoris statim ex tempore contractus, econtra autem usuras precii post moram demum emtoris consequatur venditor? 105. d. III. 1645. Etiam modica temporis mora nocet emtori. ibid. Si venditor in mora, & de æstimatione agitur, consideratur tempus, quo res unquam plurimi fuit; si verò emptor in mora, consideratur tempus quo minoris fuit 110. a 1. 1659. Ut venditor constituatur in mora, compellendus est, & sufficit una interpellatio extrajudicialis. Ibid.

Quid? XXVII. 65. p. 156. b 157. ejus variæ significationes 56. a 157. propter moram non necessario præstandæ usuræ interesse XXVI. 41. -- 43. 115. p 119. quando propriè commissa esse dicatur tam à Creditore quàm debitore. p. 157. a d e & 66. p. 158. a b In dote promissa, non præstita, à quo tempore promittens in mora esse videatur, Pater vel extraneus. v. dos. & XXX d. g. p. 433. quotuplex sit. ibid. a p. 158. quomodo differat. 161. b qui exceptione munitum se ostendit, in mora non est, ibid. Quæ verba ad probationem moræ requirantur. ibid. th. p. 159. Quid sit mora in re. Mora ex re minoribus fieri intelligitur etiam sine interpellatione, quamdiu minores sunt ibid. p. 162. idem de Ecclesiis aliisque similibus. it. Si Debitor latitet, & sui copiam non faciat, ut conveniri possit. ibid. z. p. 162. qui res alienas invadunt & subripiunt, à die admissi Criminis moram facere censentur ibid. k. Cessat, si debitor justam excusandi causam habeat. 69. p. 163. a 9. Si se debere sciat, inficiatur saltem, se ei, qui petit, debere, ibid. Effectus more qui sint? 70. p. 164. a Unius rei mora correo non obest. ibid. quomodo purgari mora dicatur, 71. p. 165. à vid. purgare.

Moratoria Rescripta.

Contra pecuniam pupillarem, vel Creditores, qui onus ferre nequeunt, non exercentur. XXXV. 37. æ (5. p. 556. Quam variis nominibus tam Græcis quàm Latinis efferantur, cui dentur, quid sint, cur concedantur. XLIV. 32. c sq. An liberent à cessione p. 237. sq. (3. An liberent Fidei jussorem, an noceant Creditoribus supervenientibus p. 238. q. 2. 5. An debitor talia consecutus ad usuras, & quales præstandas teneatur, vel non. ibid. z. p. 238. sq. an debitum mercedis iis interrumpatur V. ibid. 47. z 258. (8. cui exceptio inde fluens competat, quid operetur, & quot casibus cesset XLVI. 6. g p. 421.

Morbus.

Morbus sonticus est impedimentum legale V 29. g 250. Non proprius tantum, sed & conjugis, liberorum, Advocati, &c. ibid. Morbus quomodo probetur? 30. a 251.

In er antiquos JCtos de morbi & vitii differentia variæ sententiæ XXVII. p. 7[illegible]. a Morbi Mulierum & Mancipiorum quæ sint ibid. Morbus animalis an & quando Emptori l. Venditori noceat, ibid. ob quosnam morbos supervenientes sponsalia possint tolli. XXIX. 320. z Morbus unde nomen habeat, XXVIII. 38. 1. p. 251. quid sit ejusque divisio. ibid.

Mores.

De antiquo Jure Rom. in mores inquirendi, cujus Jurisdictionis erat, quidve de eo varii Imperatores statuerint, curque Justinianus sustulerit. v. XXX. 45. a b g p 473. Mores, quas quis in se probat, in alio reprobare non potest. XXXII. 33. b. 11 (3. p. 701. g p 702.

Morgenatica.

Peculiares solennitates in hoc Matrimonio XXIX. æ p. 357. (23. Verum esse Matrimonium, quive de eo scripserint, v. XXX. 89. b. (6 p. 510.

Morgengaba.

Qualis vox. XXX. 33. o. p. 458. ejus finis & differentia. ibid. (3. quid sit. ibid. plerisque antiquis Germaniæ Juribus cognita, proque vario dialecto variè nominata. (1. 2. in quibusnam rebus olim constiterit, hodieque novo Saxonico Jure constare soleat. ibid. (4. quotupliciter considerari possit; quidve Juris Uxori circa eam mortuo marito competat XXXVIII. 41. p. 1084.

Mors, Mori.

Quid XXII. 4. th. 629 Moriatur vir ille, qui superbierit nolens obedire sacerdotis aut judicis imperio 33. d. 28. Mors patriam potestatem solvit III. 67. 129. Mors duplex, naturalis & civilis 67. pag. 130 In corpus mortuum merum imperium exerceri non posse, quomodo intelligendum IV. 73. z 207. Mors quomodo jurisdictionem finiat? 82. a 216. Quomodo mandatum domini, Procuratoris vel substituti VII. 37. a 396. & XXII.

Source : BIU Cujas

14. & b g 1446. seq. Mors est primum genus justi metus IIX 12. d 431. Mors quomodo compromissum solvat vel non? 105. & a 502. Mors quomodo probetur? X. 66. & a ubi 12. modi 656. seq. Si pro morte adsunt conjecturæ, tunc in vita se fundans illam tenetur probare 65. b 657. Morte emphyteutæ nullis relictis successoribus finitur emphyteusis XI. 72. (1. 728. Si mors usufructuarii fit post diem Urbani, heredibus uvæ obveniunt XII. 18. 754. Quicquid intra triginta dies post mortem defuncti est exsolvendum, hereditati cedit 19. d 755. Usufructuarius moritur tanquam mendicus, & vivit ut locuples 32. a 766. Morte solvitur omnis obligatio XV. 83 b 970. An mors vim juramenti habeat XVII. 47. a 1104. Commodatum nec morte commodantis neque Commodatarii finitur XIX. 7. b. 1228. Mors alterutrius locationem non resolvit, & eo discernitur, qui contractus in heredem non transeant? XXIV. 27. m. 1713.

In mortis articulo constituti, qui dicantur III. 50. g p. 120. An Matrimonium contrahere possint. ibid. An Testes esse possint. XXVIII. 38. p. 251. m. & an testari jure teneantur? ibid. 45. p. 279. (11. abbrevientur eo casu interrogatoria. ibid. p. 280. z (2.

An & quatenus Libri Mercatorum vel alia scriptura privata à moriente relicta, probet. v. XXVIII. 25. g d p. 209. p. 209. 210. e z In moriente falsitas non præsumitur. ibid. lit. z. 45. p. 279. (11. in moriente non falsitas, sed perturbatio mentis præsumitur. ibid. 302. 60. (5. Duobus simul mortuis quis in dubio prior vel posterior mortuus præsumatur XXXV. 88. not. p. 916. XXXVIII. 31. æ (4. p. 1072.

Mortuarium.

Quid ratione mortuarii des Erb-Haupt-Falls in bonis hominum, propriorum in variis locis debeatur. Quidve circa illud observandum XL. 74. a b 89. conf. XXXVIII. 42. 1. p. 1089.

Mortuus.

Vide defunctus. De mortuo non inferendo actione. *vid. in voce. Actio & Illatio.* De interdicto de mortuo inferendo, *vid. in voce interdictum.*

Mosis.

LL. Leviticæ Matrimonia quædam propter graduum propinquitatem prohibentes quomodo intelligendæ, & an hodienum obligent XXIX. 37. & nott. ibid. 48. d. pag 283. sq.

Motio termini, *vid. in voce Terminus.*

Mulcta.

Quatenus mero & mixto imperio est communis IV. 77. 209. Mulctæ sunt fructus jurisdictionis XII. 17. g III. 753.

Muliebris mundus.

Muliebris mundus & ornamenta; quid ad ea referatur? XXXV. 72. a b g 906. sq.

Mulier.

Mulieres honore maritorum eriguntur, genere nobilitantur, & forum ex eorum persona statuitur, domiciliaque mutantur IV. 6 a 157. Quibus ex causis infamiæ macula notetur? VII. 18. g 367. & XV. g XXI. 961. Mores mulierum secretos esse oportet, & non pandi, ut masculorum VIII. 53. d 464. Mulieribus ob sexus imbecillitatem jus ignorare permissum 65. g 476. Mulier mercatrix, *vid. Mercator & Restitutio.* Mulier bona defuncti marici sine inventario recipiens mediante juramento manifestare tenetur XVII. 83. æ 1149. Mulieris vocabulum in jure duplicis significationis est XXI. 4. b 1359. Muliebris sexus naturâ avarus est, & donationem contra naturam suam facere dicitur 9. b 1364. Mulier majorennis pro lubitu bona sua administrare, contrahere, alienare, oppignorare potest 9. æ 1365.

Mulier proclivior ad libidinem quam masculus, & damna etiam Reipubl. exinde redundantia. XXIX. 23. e 338. (2. quomodo per legitima remedia, libidine, ne detur occasio corrumpendi in Jure, præcaveatur? Vid. ibid. & in f. in not. An mulieres pro debitis nequeant in carcerari XLIV. 28. a p. 231. & 32. æ (7. 240. An iis solvi possit. XLVII. 71. a 642. Mulieres à mollitie dicti, unde sub tutela olim fuere, fragile lubricum petulans eorum Consilium & Sexus, hinc tot Constitutionibus & LL. eas arcendas à muneribus esse, constat. vid. XXIX. 56. X. p. 410. sq. XXXI. 9. b p. 517.

Regulariter Mulieres testes esse possunt tam in Civilibus quam Criminalibus XXVIII. 38. z p. 250.

Mulier prægnans sana quidem esse videtur, nihilominus tamen ægrotis æquiparatur, eorum munus est conceptum tueri, ibid. 43. p. 273. m (9. (6. conf. XXIX. 19. b 329.

Mulieribus etiam in Causis lucrativis nocet ignorantia Juris. ibid. 539. p. 296. sq.

Quid Juris Mulieri competat in bonis dotalibus XXX. 7. p. 430. (1. & 4. 12. 13. 14. p. 436. sq. it. in donatis. v. XXX. 36. p. 461.

Mulieres possunt vectigalia conducere XXXIX. 37. p. 32. divortium facientes non possunt manumittere XL. 58. p. 81. a

Mulsum.

Quid? XLI. 38. p. 113. a ubi exemplum viri, qui mulso & oleo usus, centesimum excessit annum.

Municipes.

In Romana Republ. municipiis permissum suis viverent legibus II. 42. 88. Ad municipiorum similitudinem hodiè civitates provinciales sunt introductæ VII. 42. a 401. Si municipes seu cives cum ordine seu senatu litigent, quomodo Syndicus debeat constitui? 42. 400. Si decuriones municipiorum dolo quid in conventionibus committant, in municipes non datur actio de dolo, nisi quatenus ad eos pervenit IIX. 39. 451. Municipium est pars Reipubl. ac largo modo dicitur Respublica 61. e 474. Gaudet privilegio restitutionis ibid. Municipes solvunt vectigal privati-canonem XI. 67. 720.

Munus.

Munera & onera in Republica ut communia ferenda I. 21. g pag. 21 Munerum & bonorum injunctio est effectus domicilii originis IX. 17. e 539. Muneribus civilibus cives & incolæ fungi tenentur 17. æ ib. Si

quis

Source : BIU Cujas

quis juraſſet de publico munere non ſubeundo, eo non obſtante delatam functionem poteſt ſuſcipere, modo ut eligeretur, non procuraverit XVII. m. a (2. 1077. Munera patrimonialia alia ſunt ordinaria, alia extraordinaria XXIII. 26. 6. 11. 1532.

Muneris vocabulum quid denotet. An munus & honor inter ſe differant. L. 59. b 1232. ſunt vel perſonalia vel patrimonialia 60. b publica vel privata g præſtantiora vel viliora. 61. a 1233. viliora quæ ſint. a 63. a b 1233. patrimonialia quæ. 64. 1234. a quænam mixta 65. a ibid. Patrimonialia quotuplicia 66. cujus Jurisdictionis hodie ſint, ſive quibus eorum impoſitio hodie conceſſa. 67. 12. 35. an & quomodo Magiſtratui inferiori 86. 1237. b. g. quomodo munera perſonalia ritè imponenda 69. b ibid. quis ſit finis munerum patrimonialium 70. 1238. b ubi, quo reſpectu munera dicantur extraordinaria b 1238. An & quando quis excuſari à muneribus collatis poſſit. 71. a 9. 1239. 72. d e 1239. de immunitate à muneribus, vid. *Immunis.*

Murus.

Muri inter res ſanctas referuntur III. 73. cujus juris hodie ſint. XLV 31. b p. 325. Murorum læſio & corruptio non ſolum ad urbis Romanæ muros, ſed etiam alios conſtituta eſt 73. b 137. ſeq. Quo pœnæ gradu in violatores animadvertendum. ibid. Murorum violatio quibus fiat modis. ibid. 138. In murum communem non licet vicino lignum immittere II. Socio juxta parietem communem non licet habere tabulas III. Multo minus ignem IV. Neque feneſtram facere. VII. Si pro indiviſo paries communis altius tollere neque ædificare licet VIII. Murus probatur communis (1. ex impoſitione tignorum (2. per foramina vel feneſtrales (3. Feneſtras (4. per inſcriptionem (5. per arma familiæ (6. per incluſionem tubulorum (7. fiſtulas vel canales (8. ſi ab utraque parte annuli ferrei extant (9. per lampades ferreas (10. per inſtrumenta ferrea (11. per lapides prominentiores (12. lapidibus perforatis (13. Craſſitudine & tenuitate (14. regulis in ſupremitate muri prominentibus ſubſtentaculis (15. conjunctione alteri parieti magnitudine & craſſitiæ (16 per ſuggrundia XIII. 30. th. 811. ſeq.

Mutare, Mutatio.

Mutatio quæ ſubito ac cum quadam violentia ſuſcipitur, anceps & oneroſa nimis eſt I. 64. g 51. Ex ſolennibus nil facile immutandum, niſi æquitas evidens poſcat VIII. 2. th. 419. De mutatione domicilii. *vid. in voce Domicilium.* De mutatione pœnæ in aliam. *vid. Transmutatio pœnæ.*

Mutſchirung.

Mutſchirung quid ſit, & unde dicatur XV. 8. i II. 807. Olim vocara **Oerterung**/ ubi exemplo illuſtratur, & cauſa, cur fiat adducitur 11. th. 92. Hanc ſimultanea Inveſtitura non infringit ibid.

Mutus.

Mutus quatenus poſſit conventiones celebrare VI. 36. 305. Murus quoties certis ſignis animi ſententiam exponere valet, omnes contractus, niſi ubi verba ſunt de ſubſtantia, celebrare poteſt 36. g 305. Matrimonium contrahere ipſi permiſſum. ibid. Ut & ſtipulari, etiam per ſervum poſſe ibid. Mutus Advocatus eſſe non poteſt VII. 14. a 261. Quomodo juramentum præſtare poſſit XVII. 2. b 11. 1047.

In Jure pro mortuo habetur XXXI. 6. d p. 514.

In perpetratis delictis, ſi appareat, illos rationis uſu non deſtitui, non mitius puniuntur. XLVIII. 11. p. 739.

Mutuum.

Hujus deſcriptio XVI. 5. 993. Ejus Etymologia & varia acceptio 5. a 993. Utrum mutuum ſit contractus, qualis definitur in l. Labeo 19. de V. S. 5. b ibid. An ſit contractus unilateralis an bilateralis. ibid. Dividitur in naturalem tantum, civilem tantum, & mixtum, quæ rejicitur 6. 994. Mutuum aliud ſtatim contrahitur, aliud ex poſt-facto conciliatur 6 b 995. Mutui forma in quo conſiſtat? 6. pag. 995. Mutuum fit per traditionem, atque ſic conſiſtit in alienatione 8. ibid. Quatenus cauſa ſeu titulus ſit 8. & a 995. Ad hunc contractum, qui re initur, requiritur traditio & acceptatio 9. & a ibid. Quid ſtatuendum, ſi error intervenerit? 8. 995. ſeq. In mutuo traditio fit vel verè vel per fictionem brevis manus 11. & g 996. Hæc quomodo ſint 12. & 13. 998. Traditio ficta & quomodo non ſubſit, & quomodo ſubſiſtat? 13. & a b 998. ſeq. *vide Traditio.* Objectum mutui quæ res ſint, 14. & a b g. 1000. Res quatenus dicantur conſiſtere pondere, menſurâ, numerô 14. 1000. Ratione numeri ponderis & menſuræ, quid in mutuum veniat 14. & d e 2æ th. 1001. Perſonæ contrahentes mutuum ſunt dans & accipiens 15. 1001. In mutuo dante quid requiratur? 15. & a g 1001. ſeq. & 16. 1004. In mutuo eſt alienatio, ubi ad undecim objectiones reſp. 15. b 1002. In mutuo, licet non approbato, alteri per alterum acquiritur actio 15. d 1003. ſeq. Civitas & aliæ univerſitates quatenus & quot modis obligentur ex mutuo? 18. 19. & 20. 1006. ſeqq. Eccleſia ex hoc quatenus teneatur 20. & d 1010. utrum diſpoſitio l. 17. b. l. de mutui datione, ſive de contractu mutui loquens ad mutuum tantum reſtringenda, num etiam ad alios contractus extendenda ſit? 23. a 1014. Mutuo accipiens obligatur ad rem reddendam creditam (1. in eâdem quantitate (2. in eodem genere & bonitate 24. 1014. Si caſum præſtat mutuatarius, etiam dolum culpam totam levem & leviſſimam 24. a ib. Accipiens licet decem mutuo dederit eâ lege, ut ii redderentur, non tamen obligatur ultra decem, ne id, quod ultra promiſſum, ut uſura, nec ut donatum peri poteſt 25. 1014. Poteſt verò hodierno jure undecim petere 25. g 1015. Decem mutuo accipiens eâ lege, ut novem reddantur, non ultra 9 tenetur 25. & d 104. ſeq. In mutuo aliud genus pro alio ſolvi non poteſt, nec pro re credita æſtimatio ejus invito creditori rectè præſtatur 26. 1015. Pro aureis nummis datis, argentei vel moneta in alia forma recte ſolvitur 27. & a ibid. Exceptio eſt, (1. ſi, ut ſpecialiter certum genus ſeu ſpecies pecuniæ aliquando reſtituatur, conventum fuerit, **wann Stück vor Stück verſchrieben**/ (2. ſi creditor damnum ex ea re ſit paſſurus 27. & b 1015. ſeq. Creditor, cui ſumma aliqua ſolvitur, ultra 25. florenos in minuta pecunia non tenetur accipere 27 & g 1016. Mutui natura requirit, ut res in eadem qua data bonitate redda-

Source : BIU Cujas

te reddatur, quæ aliquando expressè determinatur, 28. 1016. Pecunia mutuo data non tantum in eadem quantitate & ejusdem generis restitui debet, sed etiam in eadem, qua intrinseca quâ extrinseca bonitate, quæ fuit tempore contractus, restituenda 29. seqq. 1016. seqq. Limitatur hoc (1. si nec creditor nec debitor damnum incurrat, licet in alia bonitate moneta vel pecunia reddatur (2. si pecuniæ reddendæ qualitas â contrahentibus est expressa 32. 1020. Si certæ monetæ species in mutuum venerit, tum quoad mutationem bonitatis distinguendum est 34. 1021. Si tempore solutionis species illa monetæ non extet, rectè tunc solvitur aliena moneta æquivalens 35. 1022. Idem dicendum, quando non nisi immenso sumtu ac fœnore ob raritatem parari potest 35. a ibid. Mutuum non rectè dividitur in verum & præsumtum 40. pag. 1028. Valet contractus, si dominus alieno nomine propriam pecuniam mutuet, aut ejus consensu alius suo nomine XIX. g 1. 1225. Aliquando mutuum rei alienæ non quidem ab initio subsistit, ex post-facto tamen convalescit 5. g 11. pag. 1225. Qui mutuam pecuniam daturus institori, bene observare debet, an illi mutuo accipere pecuniam sit mandatum XX. 33. & g 1315. seq. Mutuum contrahere prohibetur filiusfamilias propter SCtum Macedonianum 52. pag 1329. Si filius familias ex bonis adventitiis solvat creditori pecuniam mutuò acceptam, pater eam extantem vendicare potest, imo & consumtam condicere non prohibetur 56. pag. 1335. XVIII. 34. b pag. 1176. Cessat SCtum, si jusserit pater filio credi II. Si sciente patre creditum sit. III. Consensus patris filio præjudicat. IV. Si filius in eum casum res patris pignori obligaverit V. Si pater absens literas commendatitias pro filio ad creditorem scripsisset, & mutuum postulasset VI. Si pater creditoris de mutuo dato rescriptum sine protestatione agnovit 37. m. pag. 1338. Si mulier cum socio rei communis amplicandæ causa mutuum accepit pro parte tenetur XXI. 9. k pag. 1365. Maritus & Uxor in Ducatu Würtembergico mutuum ad familiæ conservationem accipientes, quomodo in solitum obligentur, & solutio ab uxore post mortem mariti fiat ibid.

Hominum, qui mutuum accipiunt, tres sunt ordines, & quibus horum Usuræ peti possunt nec ne? ibid. In mutuo Jure Rom. usuræ non præstabantur, nisi promissæ. ibid. 47. b p. 121. Secus hodierno Jure germanico ibid. b 119. 70. 164. b.

N.

Natales.

Libertinus interdum à Principe his restituitur. Jure Nov. etiam sine Principis speciali concessione XL. 61. 82. restituere natalibus est restituere ingenuitati & naturali libertati. ibid. a b.

Natura, Naturalia.

Natura hominibus communia liciti & illiciti principia indidit I. 1. 11. Naturæ quod deest, id omnis ars & disciplina implere vult 8. 14. Natura humana naturalis juris mater 48. a 34. Et proavia juris civilis 54. a 38. Natura homines liberos & æquales relinquit, licet aliquos magis aptos ad serviendum quàm imperandum conduxerit III. 10. & g 104. & 12 a 105. Natura omnes homines sunt æquales 16. 105. Naturalia contractuũ, quæ & adminicula vocantur, differunt â substantialibus contractuum, licet aliquando in legibus vox *Natura* substantiam vel essentiam notet VI. 23 & a 287. Quænam illa adminicula sint 24. 288. Quæ naturalia in genere appellantur 23. g 287. Distinguuntur naturalia in interna & externa 23. g ibid. Naturalia arbitrio contrahentium permittuntur, ut ex eorum voluntate adesse & pactis immutari possint 23. d ibid. & 24. æ 289. Ordo naturæ mori patrem præ filio exposcit X. 8. a 608. Natura rerum inductum est, ut plura sint negotia quàm vocabula XVI. 38. b 1025. XXV. 2. 1719. Naturaliter contrahentibus se circumvenire licet, quomodo intelligendum XXIII. 19. & b 1513. seq.

Cuivis rei adesse præsumuntur. XXVIII. 18. 188. a.

Naturales liberi.

Naturales liberi & nothi quomodo differant? III. 4 æ 18. Naturales liberi soli, id est, ex concubina concepti, cum qua legitimum matrimonium esse potest, de jure civili possunt legitimari 47. a 119. Fiunt legitimi per subsequens matrimonium 51. a 11. 121. Si quis habeat filium naturalem primogenitum, eumque demum post intermedium matrimonium, ex quo itidem suscepit filium, legitimaverit, uter præferendus, ratione primogenituræ 51. a 122. Naturalium legitimatio ad jurisdictionem pertinet IV. 72. d 205. Naturalibus liberis ex matris bonis sive Illustris sit sive non, debetur legitima. X. 11. & i 612. seqq. & 16 b. 618. limitatur, ibid. liberi naturales agnationis jura non habent 31. k 634. Sunt, qui aliquo casu liberis naturalibus querelam inofficiosi concedunt, rectius verò negant 16. b 618. Liberi naturales in parentum potestate non sunt, hinc melior legitimorum videtur esse eorum conditio XII. 5. m 740.

Natus, Nasciturus.

Nasciturus in quibus negotiis pro jam nato habeatur, in quibus haud quaquam iii. 3. b & g 99. Quid circa nascituros uno partu notandum 3. d 100. Exempla admiratione digna recensentur ibid. Incertitudinem partus quomodo ad certitudinem cultores juris redegerunt, ibid. Natus dicitur, qui mortuæ matris ventre exacto est editus. 4. a 100. Nati ex victis fiunt servi victoris 16. a 105. Natus in bigamia ex ea, quam duxerat maritus, criminis hujus ignaram an pro filio ex justis nuptiis nato sit habendus? 43. a 117. & VII. 20. z 370. Si fœmina nimis festinaret ad secundas nuptias, cujus sit proles, primi an secundi mariti? ibid. Natus ex senatoris filia, non avi, sed patris conditionem sequitur IV. 6. d 157. Conceptus nascitur omnium privilegiorum patris particeps. 6. e ibid. Nasci ex illegitima conjunctione delictum est, non filii, sed patris VII. 10. a 369. Injurii videntur, qui illegitimè natos facti infamia laborare contendunt 20. e 370. Nato bis sexto sive intercalari die, dies sextus Calendarum Martii pro natali die assignatur VIII. 42. e 454. Natus â parentibus

Source : BIU Cujas

rentibus germanis pro germano habetur IX. 17. g 539. Et in transeundo natus nascitur civis ejusdem civitatis, ubi pater civis est IV. d ibid. Si parentes nullibi fixum domicilium habeant, filius ita in transitu natus, non sortitur loci illius originem maximè, si ibi baptizatus fuerit. 12. d 539. Natus ex damnato coitu agnationis jura non habet X. ii. k 614.

Naufragium, Naufragus.

Naufragium causæ summario processu tractandæ sunt IX. 66. i (3. 588. Naufragium factum censetur propter impositum onus XX. 25. b 1303. Si consensu majoris partis nautarum merces scavis imponantur, & contingat eas perire, damnum, qui merces salvas habent, communi contributione resarcire debent II. Damnum mercium, non scavæ attenditur III. Contra si scava salva, navis autem periit, contributio cessat. 25. g 1304 Si naufragium factum fuerit, nulla habetur ratio jactarum mercium, nec contributionis, s. d quod quisque. servat, sibi servat 26 pag. 1304. Naufragorum bona dominis sunt relinquenda, non fisco deferenda. 23. & b. 1304. Privilegia gentium & populorum varia jus naufragiorum suorum colligendorum sibi invicem concessa notantur 26. g 1305. Qui jus colligendi fisco tribuerint? 26. d 1305. seq.

Quænam Domino rei naufragæ pro ea consequenda actiones XLI. 60. p. 133. res naufragæ vel ex navi ejectæ, an & quando ad inventorem pertineant, quidve circa illas Juris ex variis statutis, vid ibid. a b p 132. sq. Servatori rei naufragæ interim, donec præmium debitum vel impensæ solvantur retentio rei servatæ competit. ibid. Ex naufragio qui rapit XLVIII. 52. p. 834. g. Rapacitas fisci, qua miserandas naufragorum reliquias sibi vindicat, damnatur merito. c. Merces in mare jactæ navis levandæ causa an & quomodo recuperari possint. vid. ibid.

Navis, Navalis.

Navigationis necessitas & utilitas XX. 6 a 1284. In exercitore navis quænam navis intelligatur 9. pag 1284. Navis unde dicatur 9. e 1285. Specialiter considerata navis describitur 9. z ibid. Eorum varia nomina recensentur 9 z 1285. Leges navales Rhodiensium propter æquitatem celebres à Romanis sunt receptæ 16. pag. 1289. Navis quomodo æstimari debeat 19. b i. pag. 1296. Si navis à piratis redemta conferre omnes debent 27. b 1307.

Si navis alicujus Tabulis vel refecta vel noviter exstructa, an ad exstructorem, an ad Dominum Tabb. navis pertineat? XLI. 40. g p. 115. Cur lampadum nauticarum habenda sit cura XLV. 86. a (2. 5 p. 341. quid ratione navigationis Principi vel omnibus ex populo competat. ibid. 95. a p. 345. ad eam reficiendum qui pecuniam dedit, an gaudeat privilegio tacitæ hypothecæ XXVI. 14. x p. 21. sq. (2.

Naviculatii.

Quinam sint? XXXIX. 48. p. 40. z. p. 41. sunt immunes à vectigalibus. ibid.

Nauta.

Nauta ex receptionis facto, rem cujusque salvam fore, obligatur VI. 34. 2 pag. 301. Nautæ publico quodam ministerii genere fungentes rem cujusque salvam fore quatenus recipiant IIX. 106 pag. 503. Qui nomine nautæ veniant? 106. b pag 504. Nautarum cum aurigis comparatio quæ? 110. d pag. 509. Nautæ damnum furto datum refundere tenentur iii. e pag. 510. Nauta & mercator quis simul in navi esse potest 114. & b pag. 513. Nautæ omittendo delictum L. Aquiliæ committunt XIV. 20. z pag. 868. Nautis iter per mare facientibus conceditur vas aquæ dulcis navi imponi, quod in jactu æstimatur, ac si esset vino repletum XX. 19. b 11. pag. 1296. Si merces culpa nautarum damnum acceperint, quis damnum conferre teneatur? 21. a pag. 1299. Imperitia nautarum culpæ annumeratur VI. Ut & si post tempus promissum navigaverit VII. Si avaritia ductus per mare proficiscatur, cum per lacunas absque periculo navigare posset IX. Si suppositiis signis aut illicitis utatur insignibus X. Ut & illicitas merces in navem immiserit. XI. Si non benè stipaverit, aut integram navem non præstiterit. XII. Si omnes ministros navi necessarios non adhibuerit XIII. Si propter inimicitias nautæ navis damnum patiatur XIV. Nauta generaliter tribus modis culpa notatur (1. si non facit, quod diligens facere solet. (2 si contra pactionem, & (3. si fuit in mora 25. g. XIV. pag. 1304.

Necessitas.

Necessitas & usus in vita sociali nexu adeò firmo impliciti sunt; ut separari, nedum opponi vix possint. I. 56. a pag. 40. A prohibitione alienandarum rerum excipitur causa necessitatis XXIII. 28 g III. pag. 1539. Necessitas magnum humanæ imbecillitatis patrocinium, quæ omnem legem frangit 67. z pag. 1586. Quæ necessitate fiunt, non dicuntur fieri in fraudem 82 b pag. 1603. Necessitatis seu usus proprius locatoris, conductorem expellit. XXIV. 12 d pag. 1686. Talis necessitas intelligitur, quæ non imminebat locationis tempore, nec prævideri potuit II. Neque necessitas hic requiritur, quæ dolo vel culpa locatoris evenit III. Sed debet esse urgens & vera VIII. Si post superventam necessitatem locator pensionem receperit, tacitè beneficio renunciasse censetur ibid. Locator necessitatem allegans, probare eam tenetur, nec statur illius juramento 12. e pag. 1686.

Negare, Negatio.

Pœna dolo negantis duplum est XIV. 25. e 876. & XXI. 42. e 1413. Quid, si negetur dolo, non quidem ipsa damni datio, sed qualitates facti? XIV. 25. e 876. Negans ex errore in simplum condemnatur. III. Dolo reum negasse probare debet actor testibus. 25. e ibid. Authentica Contra qui propriam. C. de rei vind. loquitur de eo, qui propriam scripturam negat, secus de Instrumento Notarii XVI. 49 a 1. 1035. Modus pendendi duplum vel fit, (1. si duo simul, contitionaliter tamen peto (2. ut mutuum restituatur, &, si negans conveniatur, ad duplum condemnari peto. 49. a 1 ib. Debitor ut maximè negaverit scripturam vel numerationem, pœnam statutam evitare potest, si confiteatur, antequam convinci-

Source : BIU Cujas

vincitur 49. a IV. ibid. Creditotis inficiantis pœna quæ? 49. a V. ibid. Usus fori in Gallia & Belgio qualis 49. a VI. ibid. Si debitor delato juramento fateatur, impensas tantum refundere tenetur creditori 49. a VIII. 1035. Negatio sub affirmatione virtualiter comprehenditur XVII. 2. b 1047. negata quando probari debent l. non XXVIII. 18. 188. a.

Negligentia.

Negligentia non meretur dilationes aut purgationes, sed impedimenta, VI. 37. a 260. De negligentia tenetur, qui non benè investigavit, qui essent, quos non novit XIX. 48. d IV. 1267.

Negotia civilia.

In negotia civilia per se licita potest incidere injusta inæqualitas, quæ correctione opus habet I. 24. 22. In plerisque hujusmodi negotiis simplex attenditur æqualitas 25. 26 & 27. 24. seq. Negotiorum civilium tanta diversitas & varietas est, ut singula membra ac genera singulis nominibus indigitare non possit VI. 31. d 294 Circa hæc intentatur controversia seu causa apud Prætorem triplici fine IIX. 1. 418. Non est absurdum negotium, adversus quod petitur restitutio vocari validum, scilicet ob jus strictum, & vocari irritum, ob æquitatem II. a 429. In negotiis civilibus obveniunt damna, de quibus præstandis agitur, XIX. 13. 1236.

Negotiari, Negotiatio.

Vocabuli negotii usus in jure varius VII. 24. g. 377. Negotiatio est vel maritima vel terrestris XX. 6. 1284. Vocabulum negotiationis in sua latitudine quæ comprehendat 30. b 1312. Est vel publica seu politica, vel privata & œconomica & lucrativa, quæ species commercii est, hinc negotiatio quæstuaria, quæ duplex artificii vel opificii, quæ negotiatio esse negatur, & negotiatio vel mercatura 31. e 1313. seq. Negotiari quis dicatur? 31 æ 1314. Quod ex unius negotiatione debetur, jure compensatur cum eo, quod ex altera debet, si diversas unus negotiationes exercet XX. 25. k 1393. Negotiatio super quibus initur contractus, debet esse honesta; nam maleficii rerumque inhonestarum communio nulla est. XXII. 19. g 1458. Negotiationem in quo genere mercium cum hoste exercere liceat? XXIII. 4. a 1495.

Negotiorum gestio, Negotiorum gestor.

Negotiorum gestor impropriè dicitur Procurator VII. 24. a 377. & 45. a 377. Ejus officium est voluntarium, & differt à Tutore (XXXI. 38. a pag. 557) Negotiorum gestoris descriptio, ut & negotiorum gestionis, 45. 405. seq. Regulariter ex parte actoris in judicio negotiorum gestor non admittitur, excipiuntur autem certæ personæ. 45. a 406. Ex parte rei quivis, qui cautionem præstat, admittitur, vocaturque speciatim defensor. ibid. Differt à mandatore & Procuratore. ibid. Quomodo contractus inter gestorem & Dominum fiat, & quomodo mandatum non dicatur intervenisse 46. 406. Personarum fictarum absentium & præsentium negotia geri possunt 46. a ibid. Servus & pupillus etiam alterius negotia gerere possunt 46 406. Negotium fit alterius, tenditque in alterius commodum 47. 407. Si negotiorum gestor in persona Domini erraverit, cum quo contraxerit, 47. & a 407. Forma consistit in ipsa negotii alieni utili gestione, ubi gestor se adstringit ad rationum redditionem, & dominus ad satisfactionem 48. 407. Mandatum, ratihabitio & necessitas gerendi vitiant hunc quasi contractum 48. a ib. Quid, si mandatum intercesserit, sed invalidum 48. a ibid. Quid circa præsentis & prohibentis domini negotiorum gestori & expensarum refusione observandum 48. d ibid. Obligatur ut susceptum exequatur, non verò si unum sine animo omnia gerendi suscepit ad cœtera expedienda obstrictus 49. 408. Negotium utiliter gestum esse sufficit, licet non habeat utilem eventum 49 & a ibid. Negotiorum gestori quid observandum, ibid. Negotiorum gestor prædium emens, potest ante ratihabitionem domini illud alteri alienare, ibid. Negotiorum gestor qui quædam negotia non gessit, quædam malè gessit tenetur ratione posteriorum 49. b 408. Effectus est, ut rationes debeat reddere, & omne id, quod ad eum pervenit, aut percipere potuit, restituere 49. & a ibid. Obstrictus est ad summam diligentiam, & ad præstandum dolum & omnem culpam 50. 408. Qualis culpa à gestore negotiorum alienorum sit præstanda 50. b. 409. Sunt casus, ubi solum dolum præstat, ut & ubi negotii periculum seu casum ibid. Si in quibusdam lucratus, in aliis damnum dedit, hæ invicem compensantur. ibid. Quæ cautela gestori observanda. ibid. Tenetur non solum ob gesta, sed etiam ob non gesta, quæ tamen gerere debuit 50. 409. Illustratur exemplis omissorum 50. g 410 Si gestor pecuniam in suos usus convertit, usuras præstare tenetur 50. & e z 489. seq. An etiam usuras præstare teneatur ob pecuniam alienam, quam fœnori non locavit XXVII. 44. a 118. quinam usurarum, quæ apud ipsum sunt usuras præstare tenetur. 51. seq. Negotiorum gestor debitorem ejus, cujus negotium gerit, conveniendo eum ponit in mora 50. 409 Negotiorum gestor non potest absentis debita exigere 50. d 410.

Datur domino ejusque heredi actio directa contra negotiorum gestorem 51. 410. Et sponso contra sponsæ parentem, quis res donatas accepit, ut restituat 51. b ibid. Si plures gesserint, quivis pro sua parte, quam gessit, tenetur ibid. Contra pupillum & Ecclesiam quomodo detur. 51. d 411. dividitur in directam & utilem; sed hodiè parum refert, qua quis agat 51. & d ibid. Econtra gestori contra dominum datur actio contraria 53. 411. Non aliter, quàm si utiliter gesserit 54. a ibid. Si inutiliter gesserit negotia, & dominus ratum habuerit, num contraria negotiorum gestorum actio competat gestori? ibid. Ex quibus causis detur? ibid. Num gestori debeatur salarium? ibid. Negotiorum gestor quando mandati & negotiorum gestorum actionem intendere possit. ibid. Si tamen plus impendit, quàm debuit, non recuperat 52. & a 411. Domino incumbit probatio sibi esse onerosum quod utile censetur. 52. g. 411. Voluptuarias impensas repetere non potest. ibid. Quid circa repetitionem sumtuum in funus alicujus erogatorum observandum 51. e ibid. Cessat hæc obligatio & actio, vel pro parte vel in totum ex quibusdam causis 54. pag 412. Expensas non recuperat, qui lucri vel deprædandi causa alterius negotia gessit, nisi ex iis locupletior factus, 54. a pag. 412.

Source : BIU Cujas

Non datur negotiorum gestio, si quis non deductis impensis rem restituit XI. 36. pag. 698. Negotiorum gestor de calumnia jurare cogitur XVII. 73. i VI. pag. 1137.

Nepos.

Nepos sub filii appellatione co tinetur. XI. 65. k 717. Quando nepoti Tutor dari possit vel non XXXI. 14. b i. p. 521. an Nepos filii justè exhæredati superstitis ab avo necessario instituendus aut exhæredandus, ne testamentum sit nullum? ex instituto tractat XXXII. 26. p. 688. ubi ad contraria respondet, & de variorum nepotum successione generaliter agit æ ibid. p. 689. conf. XXXVIII. 16. z p. 105 19. p. 1055. Antiqua vid. ibid. 28. sq. p. 629. sq. quando & quomodo se ipsum alere cogatur XXX 76. b (8. p. 495.

Nobilis, Nobilitas.

Nobiles atque ignobiles propter furtum suspendii pœna afficiuntur I. 18. z 20. Nobilibus olim in Polonia hominem occidentibus certa pecunia cadaveri imposita pœna redimere licuit II. 20. d 72. An eorum spurii per rescriptum legitimati nobilitatem consequantur? III. 55. b 123. Adoptatus â Nobili, nisi id specialiter apud Principem agatur, nobilitatem ex adoptione non consequitur 65. a 127. Nobiles coram suis scabinis aliisque personis, quos judicio suo nomine exercendo præficere solent, quos judicio suo nomine exercendo præficere solent, testamenta faciunt & donationes insinuant IV. 72. e 205 seq. An nobilibus omnibus competat Privilegium promissionis juratoriæ V. 24. d 245. Nobilitas infamia perditur VII. 17. b 366. An Procuratores esse possint? VII. 30. a 388. Nobiles sæpè pro diversis quatuor annorum temporibus domicilia habent. IX. 26. a 546. Nobiles inhabitantes ædes urbis, quatenus sint exempti â jurisdictione Magistratus. IX. 38. & d seqq. 554 seq. Nobilis exemptionem habens ab oneribus realibus, illa non proficit in maxima necessitate 38. æ 555. Ab Electoribus & Principibus subinfeudantur Comites, Nobiles dominio utili X. 55. t. 711. Nobilitatis instrumenta scilicet familiæ ex consuetudine communi apud filium ætate majorem & ipso mortuo apud ejus filium custodienda XV. 8. o 908. Mos ut Nobiles & Illustres ante sepulturam vestibus preciosis exornentur & induantur. 88. a 979. An Nobiles mercaturam licitè exerceant? XX. 6. a 1284 & XXIII. 4. & b g d e 495. seq. Nobiles institores admitti possunt in terminis negotiationis maximæ, amplæ, splendidæ & Reipublicæ bonorum insigniter facientis, 33. e pag. 1316. Universitates, quæ ex commerciis salutem suam metiuntur, in Nobilibus mercaturam laudant. XXIII. 4. e pag. 1496. Nobilis copiosiorem annonam possidens tempore necessitatis â superiori vendere jussus, si non obtemperaverit, puniri potest 6. e 11. pag. 1500. Nobiles ad monopolitas referuntur, qui subditos ad sui domini molendinum vel furnum molendi & coquendi gratia cogunt, vel per obliquum privati compendii ergò, variis collusionibus libertatem commerciorum restringunt 67. m IX. pag. 1589. Nobilibus exercitium artis campsoriæ interdictum est. XXV. 41. æ 1. pag. 1751. Moribus verò permissum, ibid. Nobilibus an liceat cerevisiam conficere & vendere, *vide Cerevisia.* Ignobilis Fœmina à nobili ducta, an fiat nobilis XXIX. 28. 1. p. 363. ibid. 56. y p. 414. (1. non vice versa, ibid. n. 2. An nobiles teneantur esse tutores ignobilium. XXXI. 29. d. p. 537. An admittantur tales Tutores, si pupilli sunt Creditores ibid. 31. z. (12. p. 541. Nobiles immediati, **des Reichs freye Ritterschafft**/ fruuntur jure immunitatis ratione rerum ad propriæ familiæ domesticæ sustentationem necessarium XL. 48. m. p. 42.

Noctambulatores.

Quando & quomodo noctu delinquentes puniuntur. XLVIII. 10. th. 1. 738.

Nomen.

Nomina personalia rebus mobilibus accensentur III. 85. & b. pag. 150. Nomen in materia conventionum dupliciter accipitur (1. significat nudum nomen appellativum (2. formam singularem. VI. 6. a pag. 275. Nomina seu actiones propriè quidem nullibi sitæ dici possunt, sicut nec possideri, possunt tamen in loco quodam vel per consequentiam sita rectè dici. 53. g. 1. pag. 567. Nomina ibi sita esse, ubi actor vel creditor domicilium habet. 53. g. II. pag. 967. Nominis vice fungitur demonstratio XI. 15. b pag. 685. Nomina quomodo in creditoris bonis esse censeantur, & in iis quasi-ususfructus constitui possit. XII. 39. & d. pag. 773. Nominum assignatio in hereditatis divisione fieri solet, quod in nominibus activis facilè expediri potest. XV. 8. d 1. pag. 906. Vel si nolint coheredes uni penitus cedere, in instrumento divisæ hereditatis potestatem exigendi in solidum dari possunt. III. Et quidem in separata scriptura, ne propalentur secreta patrimonii. 8. d pag 906. Etiam nomina passiva in alium transferri possunt 8. e pag. 906. In hac actione necessarium est coheredum de evictione cautio 12. & a 1. pag. 913. De nomine non est laborandum, ubi de re constat. XVIII. 59. b pag. 1206 Quandoque nomina contractuum, & ipsi contractus variant, quandoque nec nomina contrahentium nec contractus: quandoque hujusmodi variatio contingit, ut nomen descendat â nomine, quandoque non, & tamen nomina contrahentium variant XIX. 6. æ pag. 1227. Nominum fructus sunt usuræ, & in antichresin dari possunt. 52. g. IX. pag. 1272. Pecunia mutuo dabatur certis nominibus per chirographum, incertis verò per syngraphum XX. 50. æ pag. 1328. Nomina, **Schulden**/ manent in suo statu, & non veniunt in societatem omnium bonorum, nisi expressè fuerint actiones cessæ 23. & g pag. 1458. Nomina significandarum rerum causa reperta sunt. XXIII. 19. a pag. 1502. & XXV. 12. a (1. pag. 1726. Error in nudo nomine nihil obest. 9. ibid. Nomina & jura immobilium rerum nomine competentes juri retractus subjacent. 61. g. 1. pag. 1572. In emtione nominis debitoris cessi, consensus non requiritur. 77. æ pag. 1599.

Nomina quando idonea fiant XXXI. 38. b. p. 557. quæve talia dicantur ibid. (3. An etiam in dotem dari

Source : BIU Cujas

dari possunt XXX. 6 p. 428. c. quando in dubio legata videantur vel non XXXV. 13. & th. i 868. 36. d p. 886. Cur in nomina ultimo loco executio fiat XLIV. 18. p. 223.

Homini libero integrum est nomen suum mutare XLIX. 72. p. 1106. quando hoc fallit ibid. a Falsum committit, qui mutat sibi nomen in celebratione contractus, supponendo se pro altera persona. ibid. seq. qui se de hac vel illa familia asserunt, vel ob spem succedendi in hæreditate vel feudo vel ejusdem Juribus ac privilegiis utendi gratia ibid. Nomina an sub generali hypotheca comprehendantur XXVI. 20. z æ p. 36. sq.

Nominatio.

Nominatio à nonnullis denunciatio dicitur IX. 71. a pag. 600. Sed differunt quatuor modis ibid Nominationis descriptio XI. 9. g 1. pag 674. In quem finem fiat 9. g ii ibid. Alterius nomine possidens, nominatione domini litem declinat 9. g IV. ibid. Sive unus sive plures singuli nominandi sunt 9. g. V. ibid. Qui rem planè non possidet, autorem nominare non potest, sed nuda allegatione repellit actorem 9. g. VI ibid. Quando creditores pignoratitii, emphyteticarii, superficiarii & usufructuarii conveniuntur, num nominare possint? videndum est, an ratione juris in re, an proprietatis & dominii, an de utroque conveniantur 9. g VII. 674. Maritus de re dotali conventus nominare non potest 9. g VIII. 675. Reus se alieno nomine possidere prætendens probare tenetur 9. g IX. ib. Si actor contrarium probat, reus possessione & privatur, & in pœnam mendacii incidit 9. g X. ibid. In judiciis personalibus nominatio locum non habet 9 g XI. ibid. In actionibus mixtis valet 9. g XII. ibid. Cessat in interdictis 9. g XIII. pag. 675. Qui res mobiles & immobiles alieno nomine possideat, nominare possunt 9. g XIV. ibid. In principio litis nominatio facienda 9 g XV. ibid. Judex certum terminum comparitionis præfigere debet domino nominato 9. g XVI. ibid. Eique denunciare 9. g. XVII. ibid. Si nec ipse nec Procurator se sistat, lis pro contestata habetur, Edictisque citatur 9. g. XVIII. 675. Si compareat, causam in se suscipere debet 9. g XIX. 676. Si emanserit nominatus Judex (1. causam summatim cognoscit (2. actorem in possessionem mittit (3. nominatio absenti, jus proprietatis, si quod habet, & petitorium salvum reservat 9. g XX. ibid. Nominans post nominationem factam, ulterius progredi non tenetur 9 g. XXI. 676. Alio nomine possidens, omissa nominatione potest judicium sub ire & actori respondere 9. d 676. Quid circa nominationem autoris sui observandum (e. g. in evictionibus vid. Ibid. XXVII. 29 passim.

Non numerata pecunia, *vid Pecunia.*

Non-usus.

Per non usum quatenus servitus amittatur XIII. 57. 847. Amissio illa ut legitima sit, quæ requirat? 57. a 847. Tempus definitum inter præsentes & absentes quodnam 57. & z 847. seq. Quid in duplicatione licitum? 57. & th. 847. Tempus antecessoris in non usu imputatur etiam successori 57, & i 846. seq. Ne non usus amissionem inducat, pro cautela literæ reversales exigendæ sunt, aut protestatio interponenda. ibid. Non usus sufficit in amittendis servitutibus rusticis, in urbanis opus etiam est facto contrario 58. 848. Aquæ usus non amittitur non-usu, si per rivum sua sponte fluxerit? 59 & e 849. Per non usum servitus non amittitur, si unus saltim ex sociis ea fuerit usus, 59. & z 849. Pupillus ob non-usum haud amittit servitutem 60. & a 849. seq. Quo jure & ille gaudet, qui cum pupillo communem fundum habens, nec hoc ipso utitur 60. & b 849. seq. Non usu succurritur remedio restitutionis in integrum 63. a V. 851.

Nota, Notarius.

Notariorum duo vel plura instrumenta ad sufficientem consuetudinis probationem requiruntur II. 21. e pag. 74. Notarii an sint servi publici III. 30. a 112. Qui se propria autoritate pro Notario gesserit, crimine falsi & parti læsæ ad interesse tenetur IV. 25. pag. 171. Notabilia nisi specialiter notentur, pro omissis habentur 56. a 194. Per Notarium & testes citatio insinuatur V. ii l pag. 232. Notoraii indifferenter hac unica clausula finali, scil. super quibus omnibus & singulis jus & justitia sibi administrari, defectus libelli corrigere ac supplere possunt 39. z 268. Qualem Clausulam instrumento transactionis apponant VI 56 g 333. Infamia facti excludit ab officio Notarius VII. 17. 365. Notarius licet instrumentum super negorium non in loco rei gestæ, perficiat, locus rei gestæ quoad forum semper attendendus IX. 40. d 558. Notarii ruditas sive imperitia non debet testamento obesse X. 30. z VII. 629. An hæc certioratio præsumatur, scil. SCti Vellejani, quando ejus nullam fecit mentionem Notarius in instrumento? XXI. 10. i pag. 1368. Notario attestanti in testamento de certioratione, si in testem productus & quæsitus nesciat, quid sit Vellejanum, non credi, nec renunciationem valere II. Quando actus nulliter gestus est, & de eo Notarius partes non admonuerit, tenetur ad interesse. III. Non sufficit Notarium ex consuetudine tantum apponere Clausulam, si ignoret, quid in opposita Novella vel Constitutio contineat 10. i. 1369. Notarii error in Instrumento, contractum scil. nominatum, in nomina exprimentem, pro veritate non est habendus XXV. 9. b 1725. *vid. Tabellarius.*

Notarius unde dictus? XXVIII. 20. b p. 220. erant olim exiguæ Conditionis homines, sed eorum officium honorificum ibid. b (1. quatenus ejus autoritas necessaria in conficiendo Inventario tutorio. vid. th. de variis nominibus appellatur ibid. b habet Jurisdictionem voluntariam, quæve sub eo valide expediri possint. ibid. 220 (2. Est vel publicus & ordinarius, vel privatus & extraordinarius. Notariorum Imperialium hodie tanta est autoritas, ut ejus Instrumenta ubicunque locorum valeant, dummodo sit immatriculatus. ibid. (3 Instrumenta de omnibus negotiis licitis, quæ nullo juri contrariantur, conficere potest. p. 222. d. quid ex persona Notarii & ratione solennitatum requiratur, ut instrumentum sit validum. v. ibid. k. p. 223. sq. Notarius Instrumenta non edat, nisi quorum interest. p. 225.

Source : BIU Cujas

Quod interesse quomodo tum judicandum, tradit ib. (4. & quomodo Judex in dubio caute procedat (5. Notarius an & quomodo examplificare possit. ibid. 31. b 228. 230. g (2. d (1. 2. an propria autoritate Testes examinare possit XXVIII. 43. p. 26. 2. 3. si in instrumento, ubi rasura est, attestetur eam ejus autoritate factum esse, an cesset suspicio falsitatis ex rasura oriundæ, XXVIII. 33. p. 239. æ (6. 8. Notario si dicat se amisisse Protocollum, an fides habenda. 31. th. p. 233. ibid. 34. p. 243. c. (1.

Notariorum clausulæ non raro nullius sunt usus. XXVI. 20. æ p. 37. eorum usus respectu actorum Judicialium XXVIII. 28. p. 215. (8. v. Actuarius.

Notarius est instat duorum Testium ejusque assertioni, ratione officii factæ credendum. 247. æ (7. Notis uti prohibitum XXVIII. 27. p. 211. a (1. recte utuntur iis Rustici, literarum imperiti, eorum mentem declarant, & contra ipsos probant, ibid. b 212. (3.

Notorium, Notorietas.

Notoria in jure non probantur, sed allegantur II. 21. a 73. Cum turpe aliquod factum notoriè commissum est, irrogatur immediatè â jure infamia juris VII. 18. 366. Notorietas commissi delicti inducitur, quando quis pacisci tur nomine delicti. ibid. In notoriis ordo juris relaxatur, & causæ summariè tractantur IX. 66. r VI. 590. & XVI. 54. a 1042. Limites per notorietatem certiores reddi possunt XIV. 55. m. XV. 896.

Notorii synonyma, an à manifesto differat XXVIII. 14. p. 182. est vel approbationis seu fidei vel præsumptionis. ibid. b Notorium relevat ab onere probandi. ib. In notoriis ordo Juris non observatur. 183. (7. factum notorium in judicium deductum sententia judicis determinandum est, non debet probari, bene tamen allegari XXXI. p. 31. z (19. p. 542. quomodo differat fama à notorio p. 184. (12.

Novatio, Novare.

Fit quasi-novatio, quando quis alienum debitum in judicio defendit, & sic condemnationem atque judicati actionem subit XXI. 3. & z 1350. seq. Per novationem debitæ principalis liberatur 3. æ 1351. Mulier obligationem tertii per novationem in se suscipiens beneficio SCti Vellejani liberatur 8. & a 1361. seq. Rescissa novatione Creditori pristina actio in debitorem manet salva 8 & g 1361. seq.

Novationis Synonyma XLIV. 50. 620. a est vel voluntaria vel necessaria. Quomodo fiat 51. unde ita dicta a. ejus effectus notabiliores, quod sc. semper faciat causam meliorem 52. a b g Novatio voluntaria quid, unde dicta 54. e g p. 623. est vel in specie ita dicta vel simplex 55. b simplex quid? 56. a b quomodo rectè fiat novatio 57. a 624. An olim nudum pactum sufficiebat. b præcisè animus novandi requiritur d e 625. z 1636. uno solus animus novandi sufficit, licet nihil novatum sit. 57. an adjectæ pœnæ novatio indicatur k 626. Inter quos novatio procedat, sive quinam invicem novare queant. 58. 626. a sq. an etiam pupillus. b an servus g 628. ubi multæ personæ, quæ novare prohibentur, recensentur. Quænam obligationes novari queant. 59. 629. quænam requirantur, ut novatio subsistat. c Effectus potiores 60. p. 630. tollitur prior obligatio. b. ejusque accessoria d & privilegia, æ. plura notabiliora ad hanc materiam, v. th. 631.

Novellæ.

Quando & quot emissæ I 68. 55. De numero maximè ambigitur 68. t. 59. Editiones & Glossatores recensentur. ibid. Novellas constitutiones postea collectas Julianus conscripsit, & harum Epitomen Authenticans dixit 68. & V 59. seqq. Novellæ omninò derogant Institutionibus, Digestis & Codici, modo de correctione ex verbis expressis vel necessaria illatione constet 69. z 59. & 61. Aliquando altera Novella posterior alteram priorem abrogat 69. & æ ubi exempla habentur 69. seq. De Novellis notandum: I. Quod versio vulgaris Latina sit in foro recepta, licet textus Græcus aliud habeat II. Tres ultimæ Novellæ nullius sint autoritatis III. Inscriptiones capitum, quod ad causas decidendas allegari nequeant 69. æ 61. Novellæ Leonis nec in Academus, nec in judiciis, usuvè forensi admissi fuêre 70. d 62. Nov. 102. De moderat. Arab. Num pro impia sit habenda? XVII. 8. a 1053.

Noxa, Noxia.

Noxæ deditus num in eadem causa sisti videatur V. 26. a 249. Noxia est causa actionis de pauperie XIV. 8. 859. Quomodo in omnem causam prospectum sit iis, quibus nocitum est, ad se indemnes conservandos 8. a 1. 860. & 42. 883. Noxam caput aut æstimatio sequitur 11. & b 861. & 43. 884. Noxæ ut dedatur animal, actione de pauperie consequitur 14. 862. Jure Saxonico noxæ deditio reum non liberat, est tamen ei similis expulsio seu dimissio noxæ, modò ea fiat statim, postquam rescivit Dominus nocentis animalis pauperiem esse factam 14. & c pag. 862. seq. Id autem expulsum animal spectat eum, cui damnum illatum 14. pag. 862. Ob casum extinguitur noxæ deditio 17. & b g pag 864. Noxæ etymologia & varia significatio 42. a pag. 883 Noxa & noxia differunt. ibid. Noxæ deditio ex L. Mosaica originem trahit. ibid. Quadrimestre tempus datur ad deliberandum domino in hac actione 44. g pag 884. Servus noxæ deditus an se ipsum luere possit, & auxilio Prætoris sit manumittendus 45. & a ibid. Inter socios cessat actio noxalis in servo communi 46. d 1. 885. Servus â b. f. possessore noxæ datus, recipiens verò domino opponere potest exceptionem, ut prius solvat æstimationem damni 46. d 11. 885.

De Justitia noxalium actionum. Vid XLVI. 36. n. p. 482. non sint arbitrariæ ibid. 73. d p 496.

Nudum.

Variè in jure aliquid dicitur nudum, ut (1. ab utilitate (2. â causa dominii translativa (3. â traditione (4. â fidejussione vel pignore (5. â veritate vel etiam (6. â vestimento quocunque XI. 55. m 710. seq.

Nullitas.

Remedium nullitatis competit, quando dolus dedit an-

Source : BIU Cujas

sam contractui b f VIII. 28. pag. 446. Parti læsæ quir ex capite nullitatis agere potest, competit electio, an ad supplementum agere, an contractum nullum dicere malit 28. a (1. pag. 447. Nullitas committitur in processu, si substantialia mutantur; secus, si incidentia IX. 1. d pag. 518. Per remedium nullitatis sententia rei judicatæ oppugnatur & suspenditur 72. 604. Quod nullum est, nec per supervenientem consensum ratum fieri potest. XXXI. 94. l. (7. 618.

Numerare, Numeratio.

In uno non consistit numeratio XVI. 14. g 1001. Oves & juramenta possunt numerari, sed eorum quantitas non determinatur per numerum, sed solum quot vendantur 14. æ ibid. Per numerum sola pecunia numerata credi potest 14. th. 1. pag. 1001. Naturaliter per numerationem acquiritur; & civiliter 15. d pag. 1003. In numerationibus inspici oportet, qua mente & proposito illa fiat, & non cui & à quo cujusque pecunia facta sit 21. b pag. 1011. Super facta numeratione creditor juramentum deferre potest debitori neganti 49. & a VII. pag. 1035. E contra, quando debitor creditori 49. b ibid An exceptio non numeratæ pecuniæ opponi possit illi, qui delegavit alterum 50 th. pag. 1038. Quæ res numero in venditionem veniant XXIII. ii. r. IV. 1506. In rebus ad numerum venire solitis numerus collectivus in contractum venit ii r. VIII. ibid. Germani numerant bey Decher/ Dutzet/ Mandlen. &c. ibid.

Numisma.

Numismatum aureorum vel argenteorum quibus pro gemmis uti solent, ususfructus constitit & legari potest XII. 8. a pag. 742. Ab his distinguitur pecunia 39. g 1. pag. 773. Ejus descriptio XVI. 29. a VII. pag. 1018. Numismata recipiunt affectionem XVII. 62. æ III. seq. Hæc in antichresin dari possunt XIX. 52. g IX. 1272.

Nummus.

Nummus propter perpetuam ejus æstimationem institutus est, ut rerum æstimatio justa haberi possit I. 26. a pag. 24. & XXIII. 15. g pag. 1510. In indigentiæ vicem succesit I. 26. b ibid. & XXIII. 15. d pag. 1510. Pro nummis aureis datis, argentei rectè solvuntur, vel monera in alia forma minuta XVI. 27. pag. 1015. & XXI. 17. pag 1383 Numinus constat ex his tribus (1. materia, alias liga dicta, Korn oder Gehalt. (2. Pondere, Schrot oder Gewicht (3. Valore Würdigung XVI 29. pag. 1017. Priora duo bonitatem intrinsecam tertium extrinsecum constituit 29. & a pag 1017. Nummi, Pecunia, Solidi, Moneta &c. vocabula Synonymica esse solent, aliud autem vetustius esse solet 29. a 1. ibid Unde dicti 29. a 11. pag. 1018. Differt à pecunia 29. a IV. ibid. Nummorum quantitas à potestate, qua effecti sunt, vel à populo, Principe, colligere est 29. a IX. ibid. Nummi aurei in specie promissi cum alterius monetæ nummis non possunt compensari XXI. 18 & z pag. 1484. seq. In emtione & venditione æstimatur res, & commensurabiles fiunt per nummum, qui non tam ex substantia, quàm ex quantitate usum præbet XXIII. 15. pag. 1510. Quantitas nummi primo pondere definiebatur, postea nota impressa & per eam quantitas designata, ut ponderandi molestia supersedere homines possent. ibid. Ipsa impressio notæ, absolute considerata, est juris gentium, relatè verò ad hanc vel illam Rempubl. est civilis 15. pag. 1510. Nummorum æstimatio publica omnem contentionem in commodatione dirimit XXIII. 15. e 1511. Nummus ab Aristotele sponsor appellatur ibid. Unus nummus in jure precium non est, sed ei opponitur 17. b 1512. & XXIV. 6. a 1674.

Nummus Lustricus.

An filius familias administrans peculium profectitium, si invitaretur ad actum lustricum neque habeat aliam pecuniam, quàm quæ in peculio est, num possit sine consensu patris munus Baptismi dare? XX 64. d pag. 1346. Quorsum referendus sit nummus lustricus, der Patenpfenning oder das Paten-Geld/ an ad adventitium vel profectitium peculium 66. b 11. pag. 1347. An pecunia lustrica extans in concursu jure separationis peti possit. XLIV. 46. th. pag. 254.

Nunciatio Novi Operis.

Usufructuarius saltem procuratorio nomine novum opus nunciare potest. & alter in detrimentum fundi usufructuarii ædificet XII. 22. e 758. In re communi Condominus condomino novum opus nunciare non potest XV. 26. g 925 Limitationes hujus vid. Tom. II. Exercit. XXXIX. Th. 3.

Quid? XXXIX. 2. p. 1. g ibid. 4. g. p. 5. quotupliciter sumatur p 2. est vel publica vel privata ibid. p. 3. a Privata duplici modo fieri solet ibid. g d z p. 3. quid à similibus actibus differat. d. an & ubi illa enunciatio in usu sit. e th. p. 4. nunciatio verbalis quomodo & ad quem effectum interponi soleat? 3. z cur coram Notario & Testibus fieri soleant 3. æ ibid. Socius Socio nunciare nequit. p. 4. ibid. 14. z p. 17. ib. b 18. N. O. N. potest, qui Jus habet, cui ædificando damnum infertur. 4. ibid Pro nunciante tamdiu est præsumtio, nisi contrarium notorium sit; ibid. b. p. 5. 11. & z 14. 12. a p. 5. in not. Sic ratione Dominii pleni nunciare potest verus Dominus, o ibid. ratione utilis Dominii Vasallus, Emphyteuta & superficiarius. ibid. z p. 5. qui pignus in re habet. æ Si in loco publico quid male ædificatum. quis N O. N. possit l. non, ibid. & m 6. 12 ibid. An & alieno nomine nunciari possit? ibid. An & quinam Procuratores. ibid. Arcetur à nunciatione, qui nullum Jus in re habet 5. p. 7. Nunciatur illi, qui novum opus parat, convenienti loco, tempore & Persona v. g. Domino ipsi, vel qui Domino renunciare queat. 6. a b g d p. 7. 8. quid, si in pluribus locis fiat opus a ibid. z & æ p. 8. Novum opus facere quis dicatur 7. p. 8. g d æ p. 9. Opus novum non facit, qui veteri sustinendo curam adhibet, adeoque à nuntiatione immunis est. ibid. Effectus nunciationis 9. 10. g 12. a b g p. 11. tollitur Remissione, morte vel alienatione nunciantis, non

nuncia-

Source : BIU Cujas

nunciati p. 10. sq. i. k Quibus modis olim quis cogi possit, ut desistat ab ædificiis, vel jam factum destruat. v. 11. p. 13. destructio cujus sumtibus fiat. ibid. b an & quando interesse præstare liberetur. g. hodie mandatis inhibitoriis & demolitoriis idem effectus consequitur. ibid. e 14. quædam notabilia circa illa mandata. vid. ibid. ædificaturus se contra denunciationem securum reddere præstita satisdatione. 12. p. 14. Cujus formam, finem & effectum v. p. 15. a b d sed an denuncians, si male ædificatum esse probetur, cautione contentus esse teneatur, & ædificans à labore desistere vel non? quid Jure Civili vel æquita e dicendum v. 12. e æ th. p. 16. N. O. N. amittitur possessio XLII. 32. g. p. 162.

Nuncupatio.

Nuncupare quid. XXXII. 14. a p. 660. Nuncupativum Testamentum quid sit, v. Testamentum nuncupativum.

Nundinæ.

In nundinis per totum Imperium constitutis, mercatores unanimi consensu tacitè multa contra jus commune introduxerunt, ex quibus eorum lites & controversiæ deciduntur II. 40. a 87. Privilegio nundinarum de fuga suspectus non gaudet. V. 12. d pag. 235. Nundinæ quatenus & quibus dent vacationem ab actibus forensibus 34. g 257. In nundinis Lipsiæ ex Edicto Elect. mercatores non solventes personaliter arrestari possunt IX. 40. d pag. 558. In nundinis publicis & solennibus, ex quibus debitis debitores mercatores possint conveniri vel non 44. d pag. 562. Tempore nundinarum solennium bona mercatorum arrestari aut sequestrari non possunt XXI. 51. d pag. 1421. Si quis in nundinis vendiderit, in quibus consuetudo statim solvi precium, non præsumitur fides habita de precio XXIII. 108. b X. 1652. Nundinæ seu feriæ Cambiorum quæ, & ubi illæ in Germania famosæ? XXV. 40. a IV. (2. 1749.

Nundinæ sunt vel solennes vel minus solennes: L. 81. 1252. g Eorum Etymologia, homonymia, Definitio. ibid. a 1253. solennes quis concedat. ibid. 81. quomodo & ex quibus causis concedanrur. z 1254. minus solennes quis concedat. th. ubi, quid ratione loci & temporis circa nundinas observandum; Solennium Nundinarum præcipuum privilegium, quod, pendentibus iis, mercatores propter debita convenire, vel earum res vel persona detineri nequeat? 82. 1255. quibus hoc privilegium non competat. Ibid. m 1256. n 1257.

Intra quod tempus hoc Jus amittatur. 83. a b 1257. An etiam præscriptione vel sine justa Causa adimi possit. ibid. g

Nuntius.

An nuncio dicenti: se ex mandato judicis citare, credendum sit V. 11. th. pag. 230. Nuncio creditur de actu suo. ibid Etiam si solus fuerit XXVIII. 36. æ (7. pag. 247. Hodiè ex usu fori & stylo Cameræ receptum, ut ubique ministro citationem insinuanti de judicis mandato credatur. ib. Si culpa vel imperitia nuncii insinuatio citationis rectè facta non est, eam suis sumtibus facere ex integro tenetur 11. l 232. Nuncii relatio est de substantia processus 11. l pag. 232. Quæ circa relationem nuncii observanda. ibid. Quatenus relationi nunciorum credendum, & quæ requirantur 11. l 233. Nuncii descriptio VI. 34. e pag 300. Vulgo dicitur nuncio sine literis non esse credendum. ibid. Inter privata negotia, quæ per nuncium fiunt, sunt conventiones. ibid. Et omnia ea, quæ per Epistolam expediuntur, per nuncium possunt fieri, qui tanquam organum vivum præstat ministerium 34. e pag. 300. Num nuncii officio viles & sordidæ personæ fungi possint? VII. 20. th. pag. 511. Nuncii amandationes ad Collegium Juridicum clam partibus, ne resciscant, fieri solet IX. 71. æ XVI. pag. 604. Ex constituto per nuncium irrito, dominus, non nuncius obligatur XIX. 79. æ 11. pag. 1219. Qui per nuncium contrahit immediatè, obligatio ipsius personæ inhæret XX. 4. k pag. 1282. & XXII. 43. d pag. 1484. Ut & qui nec missum alterius recipit. ibid. Nuncius & Procurator differunt inter se XXII. 18. g pag 1450. Quoad nuncii pœnitentiam sive renunciationem diversi sunt considerandi constitutionis modi 18. g III. ibid. Nuncius facultatem nunciandi amittit & morte mittentis talis esse definit 18. g V. ibid. De nuncio judicialiter statuendum 18. g IV. pag. 1451. Et nuncii morte facultas nunciandi extinguitur 18. g VI. 1451.

Nuptiæ.

Binas nuptias eodem tempore iniens notatur infamia VII. 18. g. 367.

Unde XXIX. 2 p. 329. Earum varia acceptio ibid. b Nuptiæ Jure Civ. solo consensu contrahuntur, secus Jure Can. ibid. 312. 10. Si nuptiæ per benedictionem sacerdotalem non consummatæ, sed saltem copula carnalis intervenerit, parentes consummationem dissensu impedire possunt. ibid. k p. 338. Honestatis, non necessitatis causa Consensus ad Nuptias requiritur ibid. Ritus nuptiales variarum Gentium. ibid. Ritus non ad essentiam Matrimonii pertinent. ibid. nuptiis benedicendis, Deus conjugii Autor divinissimo suo exemplo viam Ecclesiæ quasi monstravit. 26. e p. 353. v. Benedictio sacerdotalis, quibus diebus haud celebrandæ sunt nuptiæ. ibid. 9.--13. p. 356. Nuptiales noctes castæ servandæ. vid. XXIX. 26. æ p. 357. Nuptiæ Jure Sax. quando consummatæ esse dicantur. XXX. 7. p. 433. n. (1. Nuptiarum vocabulo simpliciter posito primæ intelliguntur XXIX. 53. a (2. p. 392. Nuptiale Convivium, v. Convivium.

Modus nuptias valide declarandi in Belgio. ibid. æ p. 358. (38. Nuptiæ impuberum vel alias præmaturæ reprobantur, justa ætas præscribitur, ex contraventione emergens damnum profertur ibid. 27. b. 359. De Nuptiis vel propter Consanguinitatem vel Affinitatem prohibitis, vid. tit. Matrimonia prohibita.

Nuptiæ secundæ.

Mater, quæ ex primo matrimonio liberos habet, ad secundas nuptias

Source : BIU Cujas

nuptias transiens proprietatem illorum bonorum, quæ titulo lucrativo consecuta est, amittit & tantum usumfructum retinet XII. 5. p pag. 740. seq. Quando cum consensu liberorum ad secunda vota transit, non amittit proprietatem rerum relictarum, ibid. Pater ad secundas nuptias transiens, ejusdem est conditionis qua mater 5. p pag. 741. Pœna secundarum nuptiarum Jure Canonico non est abrogata. ibid.

Secundæ omnes primas insequentes. XXIX. 53. a p. 393. non simpliciter prohibitæ, sed pro Circumstantiis quibusdam modis oneratæ. vid. 53. tot. quid boni vel mali de iis senserint Pater vel LL. Civ. & Can. ibid. b g p. 393. quænam pœnæ mulieres immaturæ ad secunda vota transeuntes mereant. vid. ibid. not. g d e z p. 393--395. etiam si nuptiæ secundæ sint legitimæ, tamen intuitu liberorum multa singularia constituta, quibus libertas de suis bonis disponendi, vel alia etiam alias licita lucra captandi restringitur vel præscinditur, ibid. 53. sq. & not. ad p. 399. neque concedendæ secundæ nuptiæ nisi morte Conjugis vel malitiosa desertione probatis v. 54. & not. 399. 401. Nuptiales sumtus an conferendæ XXXVII 43. p. 1015. d. 1016.

Nutus.

Quatenus nutus in conventionibus consensum expressum significet VI. 34. & g pag. 299. seq. & 36. pag. 305. Ubi voce non est opus, nutum intervenire satis est 34. g pag. 229. Nutus non sufficit in stipulatione, sed præcisè opus est verbis nuncupativis 36 305. Nutus est signum sufficiens ad declarandam voluntatem VII. 27. a 381.

Etiam in sponsalibus XXIX. 4. d p. 306. in hæredum Institutionibus non sufficit. XXXII. (12. p. 633. Testamentum nutu factum nullum est. Ibid. æ (2. p. 634. nisi factum ad pias causas. ibid. 23. (2 p. 685. nutu an hæreditas adiri possit. XXXIV. 27. c p. 806. An Legatum transferri. XXXV. 17. b 872.

O.

Obedientia.

LEges tam internam quàm externam intendunt obedientiam I. 42. 32.

Oblatio.

Oblatio & relatio quomodo differant & conveniant XVII. 29. g 1081.

Est vel nuda vel solennis XLVII. 79. 669. 9. nuda quomodo fiat & quam effectum habeat, ibid. d e 670. solennis quomoda fiat, quæve ut ritè fiat requirantur. ibid. th. 671. sq. & II. 672. an argentum pro auro, & an res quoque loco pecuniæ deponi possint, ibid. effectus est, ut obligatio tollatur. ibid. r 674. sq. t. 676. quinam requirantur effectus ratione Creditoris. ibid. ad 677. ubi alia circa hanc materiam notabilia annectit. Vide *Offerre*.

Obligatio.

Obligationem inter omnes homines natura constituit communem, quatenus sine majore incommodo nostro fieri potest, benefacere tenemur I. 52. a pag. 37. Obligatio ex contractu vel maleficio aut variis causarum figuris descendens est causa proxima in actionibus personalibus V. 39. b pag. 265. Literarum obligatio cur introducta VI. 10. pag. 278. Obligationis distinctio in naturalem & civilem 11. & b pag. 288. Obligatio naturalis Deo debita oritur ex ipsa natura vel lege Dei revelata 11. g pag. 279. Obligatio naturalis alia est minus propria seu minus plena, alia proprie seu plena dicta 11. pag. 278. Obligationis civilis significatio ambigua 11. d ibid. Obligationi naturali si accedit approbatio juris civilis, fit obligatio civilis, si non accedit, est obligatio tantum naturalis 11. pag. 278. Non uno modo jus civile hic procedit; relinquit enim obligationes in statu suo & naturalitate nec assistendo, nec resistendo: quandoque ob utilitatem reprobat & planè reformat 11. e pag 279. Tertia species obligationum merè civilis non est attendenda 12. pag. 279. XIIX 38 pag. 1180. Obligationis civilis nudæ & mixtæ descriptio 12. & a b ibid. Obligationes nascuntur vel ex contractu, vel ex maleficio, vel ex variis aliis negotiis 31. d 294. Differentia inter obligationes dandi & faciendi quæ? 46. b pag. 318. Obligatus ad faciendum obligationi suæ non aliter videtur satisfecisse quàm si totum fecerit 46. g. 319. Obligatus ex conventione prævia, ad faciendum cogi nequit, secus si ex lege judicisque sententia vel ultima voluntate 46. d pag. 319. Obligationes facti legales & testamentariæ non differunt 46. d pag. 319. Regula, de non quærenda alteri obligatione, non amplius observatur 50. a pag. 322. Obligatio ob deficientem bonam fidem est nulla. VIII. 30. pag. 477. Obligationis fit novatio litis contestatione IX. 70. th. XLII. pag. 598. Obligatio inter dominum & servum nulla est XIV. 46. b pag. 834. seq. Obligationis dominium XI. 3. pag. 666. Obligationes (1. vel sunt dividuæ XV. 8. pag. 905. vel (2. individuæ. ibid. (3. Et hæ non veniunt in judicium familiæ erciscundæ nisi secundum quid? 8. & V. pag. 906. seqq. Obligatio quatenus per numerationem acquiritur XVI. 13. pag. 999. Per liberam personam regulariter obligatio non acquiritur XIIX. 77. & g pag. 1117. & XX. 4. a pag. 1281. & XXIII. 48. z pag. 1558. Obligatio remissa potest condici XIIX. 44. l pag. 1189. Obligationis acquisitio. *vid. Acquisitio.* Per alios stricto jure non obligamur, sed jure Prætorio ex æquitate quibusdam in casibus XX. 5. & a b pag. 1282. Quomodo mas & fœmina in solidum se obligent in communem causam vel alienam XXI. 9. m pag. 1365. Regula nemini invitum alteri obligare debere? Limitatur XXIII.

Source : BIU Cujas

77. æ 11. pag. 1599. Nemo obligatur de his, quæ in potestate non habet XXIV. 14. z pag. 1695. Obligatio literarum differt à Cambio XXV. 40. a. pag. 1748.

Sumitur vel latius vel strictius. XLVI. 52. p. 465. it. 56. a p. 486. sumitur vel in genere vel in specie 54. p. 466. Dividuntur in Civiles & prætorias 55. p. 467. quæ etiam honorariæ, & cur ita dicuntur. ibid. Omnis obligatio oritur ex causa scilicet vel Contractu vel debito, estque vel naturalis pura, merè Civilis vel mixta, conf. 56. a p. 468. ubi hæc species explicat. Obligationis ex stipulatione natura XLVII. 24. p. 564. solvitur & tollitur obligatio vel ipso Jure vel ope exceptionis variis modis. 49. p. 619. a. Quos omnes vid. XLVII. 81. a 681. Contraria voluntate seu mutuo dissensu solvitur ipso Jure vinculum obligationis, 80. p. 678. a b g 680. sq. obligatio qualis, tale est debitum, & vice versa XXVI. 46. p. 3. vel est naturalis vel civilis g p. 3. obligatio naturalis ad agendum per se est inefficax, pignus tamen ei cum effectu accedere potest. Ibid. Nil interest, an obligatio præcedens sit præsens aut futura, dummodo hæc secuta fuerit, qua non secuta nec pignoris obligatio valet. ibid. d pag. 3.

Obligatio in Conscientia.

Quid sit, & an leges positivæ humanæ obligent in conscientia? II. 13. pag. 68. In foro conscientiæ, dominus prohibens negotia sua geri non obligatur scienti & gerenti, etiam si locupletior factus VII. 48. d pag. 407. Juramentum coactè factum obligat in conscientia seu foro interno, licet non in externo XVII. 16. g pag. 1063. Filius fam. non tutum, sed obligatum esse in conscientia SCto Macedoniano utentem, si creditor mutuam pecuniam dederit, & factus sit locupletior XX. 52. e III. 1330. & 54. z 1354. seq.

Obligatio Verborum.

Firmat promissiones seu obligationes. XLVII. 1. p. 539.

Obsequia.

Quomodo Parentibus & Patronis præstanda: XXXVII. 61. p. 1026. a b d p. 1027.

Obsides.

Donare nequeunt. XL. 7. g p. 52. an olim & an hodie Testamentum facere possint. XXXII. 7. æ 635.

Obsignatio.

De obsignatione rerum hæreditariarum demortui vel ab hærede vel à Magistratu ex officio facienda. vid. XXXIII. 58. p. 784. z (8. sq.

Obstagium.

De obstagio, quod alias Jus obstagii dicitur, quinam Autores ex professo scripserint. XLVII. 41. d p. 597. Germ. Die Leistung Geisselschafft. An Fideijussio sub ea valeat. ibid. Hoc jus olim in Germania usitatum fuisse constat ex p. 598. (1. Introductum publicæ utilitatis causa (3. feminam ad se obligare non potuisse. (4. iterum sublatum esse & cur. (15. p. 599. XLVIII. 14 g 942. in Holsatia tamen & Elect. Brand. adhuc vigere. ibid.

Obstetrix.

Obstetrix ex iisdem causis tenetur, quibus medicus imperitus. XIV. 20. g i. ii. & seqq. 867.

Quid XXX. 80. e z p. 504. Debent eligi præcedente examine. ibid. quibus dotibus præditæ sint. ibid. z ut officio suo rectè defungantur, juramento adstringendæ (2. quando & quatenus iis fides ratione officii habenda. ibid. æ 82. a (2. p. 505. Mulier artem profitens obstetriciam, ea nocens, quomodo puniatur XLVIII. 77. d 897.

Occidere.

Nobilibus olim in Polonia hominem occidentibus certa pecunia cadaveri imposita pœnam remittere licuit II. 20. d (6. pag. 72. Jus occidendi in bello est victoria III. 16. pag. 105. Patri filiam in adulterio deprehensam occidere licet, modo neutri parcat 39. g pag. 115. Furem Metu mortis occidens non tenetur L. Aquilia VIII. 12. d. pag. 431. Si quis nudis verbis vel gestibus cædem & insultus minitantem occidit, à pœna ordinaria homicidii sese liberare non potest 13. b pag. 433. Quando adversarius minatur ictum, ita ut metus actui proximus adsit, tunc insultus sui defendendi causa minitantem occidens à pœna L. Corneliæ immunis est. ibid.

Occupare, Occupatio.

Occupationes propria autoritate licitè fiunt, (1. in rebus nullius (2. in bonis morosi debitoris (3. in aditione hereditatis scil. heredis (4. Legata legatario, jussu testatoris licet apprehendere (5. Viduæ geradam, sponsalitiam largitatem & dotalitium post tricesimum (6. Agnatus in rebus expeditoriis (7. Investitus in feudo aperto (8. fundum nostrum expellendo conductorem IV. 56. a XII. pag. 195. seq. Perperam occupata possessio ante omnia restituenda est XXI. in f. pag. 1388.

Quid XLI. 7. p. 93. a 94. est antiquissimus acquirendi modus. ibid. est vel Rerum vel Personarum. Occupatio bellica quid. v. 18. p. 100. a sq. De justitia occupationis à Principibus quasi præoccupata, vid. ibid. 22. p. 104. Occupatio Insularum, vid. Insula.

Oculus.

Effossio oculi quanti æstimata? XIV. 26. g 877. Nobili militi pro oculis effossis 2000. Imperiales à Camera adjudicati 26. d 877. seq.

Odium.

Odium aliud est cum causa publica, aliud simplex, II. 27. a

Source : BIU Cujas

27. a pag. 77. In odiosis fit extensio ad æquiparata 48. b pag. 93.

Oeconomus.

Oeconomus sine speciali mandato restitutionem petere potest VII. 34. z pag. 392. Differt à Syndico 40. b pag. 399.

Oenopola.

Oenopolæ sub voce cauponum continentur VIII. 110. d pag. 509.

Offerre, Oblatio.

Ad omnem conventionem requiritur unius oblatio & alterius acceptatio VI. 33. 297. Antequam acceptatio accessit, oblatio revocari potest. ibid. Si emtor precium ritè & solenniter oblatum recusat accipere, Retrahens illud secundùm mores communiter receptos deponere debet XXIII. 64. & a 1579.

Officialis.

Officiales officium suum per alios expedire non possunt VI. 46. g 319. Officialis Principis licet per plures annos in urbe degat, non videtur domicilium contraxisse, quia tantum officii ratione ibi vivit IX. 25. & g 545. Officiales Principis forum domini sequuntur 59. 574. & l 580. Principis officialium scientia & patientia Principi nocent, ut & actus gesti, licet ignoret XIII. 63. a III. IV. 851. Eventus non debet officiali imputari XIV. 20. g VI. 867. Officialis finito officio non tenetur ex obligatione & contractu sui principalis, licet per eum fuerit contractum XVI. 21. b 1011 Limitatur 22. a III. 1013. Num officialis vel alius quidam sub juramento, quo superiori vel domino obstrictus est, ad depositionem admittatur, an verò speciale juramentum præstare teneatur XVII. 17. a 1064. Officialis quod metu potestate extorsit, præter accepti restitutionem tenetur etiam ad pœnam concussionis XIIX. 28. b 1. 1171. Officiales prohibentur emere in provincia non solùm per se, sed etiam per intermedias personas, cum suis subditis XXIII. 3. g 1. & VIII. 1492. seq. 43. a p. 563.

Officium.

Officia Reipubl. à legitimis quàm spuriis administrari honestius est III. 56. a 123. Ab officiis Provincialibus removendos esse qui diversarum rerum negotiationibus detinentur IV. 5. a 157. Officium jus reddentis descriptio 34. e 177. Officia sunt onera jurisdictionis 82. a 215. Ab officio suspendi possunt ob infamationem criminis ex notorietate noti VII. 17. b 366. Ad officium publicum civitatis si electus civis est, tenetur illud abire, in extraneo autem requiritur ejus consensus 42. e 403. Officium aliquem debitè fecisse sufficit, licet finem non consequatur XIV. 20. g VI. p. 867.

Officium Judicis.

Ad officium judicis quæ pertineant? VI. 54. b I. II. III. & seqq. 329. seq. Quomodo judex possit invitis pacem præcipere, eos in certum locum restringere, cautionem exigere de pacificè vivendo, de non innovando aliquid 54. b 330. Si inquisitus ob paupertatem se defendere nequit, Magistratu ex officio ipsi Advocatum constituere, & ex publico impensas solvere tenetur. II. Judex ex officio in defensionem rei debet inquirere, supplere & adjuvare, quamvis reus hoc non petat. VII. 7. b 351. Officium judicis in hereditatis petitione quodnam? X. 69. 661. Ut & si pars hereditatis petatur? 76. & b 663. An fructus ex officio restituere jubeat: XI. 25. & b 692. In constitutione usufructus. XII. b 741. Et in cautione de usufructu, ubi nec fidejussoribus nec pignoribus caveri potest? 65. & n 789. In actione familiæ erciscundæ quodnam? 8. 905. Circa compensationem XXI. 29 1397. Si Judex sequestrans deneget suum officium, anne sit appellationi locus? 53. b VIII. 1424.

Oleum.

Oleum continuis sterilitatibus tantidem non æstimatur, quanti secundis I. 26. b 24. In oleo quasi usufructus constituitur XII. 39. g 722. Oleum indifferens fuit venditum ad mensuram XXIII. 11. r V. 1506. Olei, frumenti & vini precia per singulas civitates regiones que varia sunt 19. d XIII. 1516. Oleum ad hostes exportari prohibitum 27. & r. 1533. & 1588. Quid juris, si oleum & alia liquida deferentur pro captivis redimendis? 27. s. ibid. Qui oleum accepit ex quasi-sequestro, ut id venderet, & precium servaret, donec inter litigantes judicaretur actione præscriptis verbis conveniri potest. XXV. 2. a 1719.

Olla fortunæ, Glücks-Topff.

Hæc communiter est licita, modo ad evitandas fraudes publica autoritate exerceatur, quamquam illi rectius moneant, è Republ. esse hoc genus ludi prohibere XV. 58. 947. Olla Lottariæ 58. z 948. J. Elect. Saxoniæ prohibentur sub pœna 100. Thalerorum 58. z 949. Comprobatio eorum. 58. th. ibid.

Omittere, Omissa.

Pro omissis habentur ea, quæ notabilia sunt, nisi specialiter notentur IV. 56. a 194. Multa omissa & non petita lucri facimus, quæ si peterentur ab adversario præstanda essent. XII. 69. d 773. Quibus modis omittendo in L. Aquiliam committatur XIV. 20. z 868.

Onus.

Onera jurisdictionis quæ? IV. 82. a 215. Onera sunt vel

Source : BIU Cujas

publica vel privata, ordinaria & extraordinaria XI. 68. g 722. Onera omnia, quæ præstantur âre, vel occasione rei solvere tenetur Emphyteuta possessor, non verò dominus 68. d ibid. Onera ferre debet Emphyteuta, licet sit Ecclesia & Clericus. II. Pactum non valet, ut dominus onera sustineat III. Tributa & onera solvenda sunt, si sint magna vel modica ob generalitatem IV. Emphyteuta non tantum tenetur pro tributis annorum suorum, sed etiam antecessoris V. Emphyteutæ patrimonialium fundorum ultra ordinariam collectam præstare non tenetur VI. Onera privata rem concernentia Emphyteuta erogare debet 58. d 723. Onera ab usufructuario sunt sustinenda XII. 23. & 24. 758. seq. Onera fundis cohærentia quæ sint? XXIII. 26. §. 11. 1532. Inter onera publica fundis cohærentia est salarium 26. s III. ibid. An onus impositum rei ab emtore, antequam conveniretur, de læsione resolvatur, eum is rem venditori restituit 87. & I. 1618. seqq. Clausula: Ego vendo tibi fundum ab omnibus oneribus liberum, quomodocunque nominentur, non comprehendit onera usitata 109 th. IV. 1658. Onera, quæ de fructuum, corpore penduntur, conductor præstat XXIV. 19. a III. 1074.

Onera fundorum varia, quæve in Venditione fundorum vel remitti possit, evacationi locum faciant, vel non, vel ab Emtore vel Debitore præstanda? XXVII. 24. & nott. p. 95. sq. Onera Matrimonii maritus ferre tenetur. XXIX. 86. p. 402. o p. 411. Quid si de facto ea non præstiterit XXX. 59. p. 485. b

Operæ.

In hominis usufructu operæ sunt, & ob operas mercedes XII. 15. I. 750. seq. Operarum amissarum æstimatio in vulneratione hominis venit, & quas in posterum amissurus inutilis factus XIV. 14. 862. Æstimatio operarum liberi hominis 26. g 877. & 31. z. 880. Sæpe opera pro pecunia in societate valet, imò plus operæ confert, quàm ipsa pecunia XXII. 32. e 1469. Utrum operæ pro capitali conferantur, an pro interusurio ejus. 34. h 1473. Operæ filiorum locari possunt â parentibus XXIII. 27. b 1435. Pactum justitiæ repugnat, ut operæ locentur, vel opera perficiantur, sub certa pœna, ne quis minori precio quàm alter vendat 67. & I. 1684. seqq Locator operarum, & conductor quis? XXIV. 3. & g d 1663. seq. Hæc etiam in locationem veniunt 4. 1664. Operarum nomine in sensu latiori & strictius quæ exprimantur. 4. g 1666. Locationem operarum mire possunt saltem ejusmodi personæ, quæ ad operas præstandas habiles sunt II. Nemo ad operas suas locandas cogi potest. IV. Moribus opifices ad operam pro certa mercede præstandam cogere licet. VI. Homo liber operas, quæ pecunia & mercede æstimantur, locare potest in perpetuum 4. g 1667. Operas locantis & conducentis quæ sit obligatio? 20. & 21. 1705. seq. Debent præstari debito modo & studio 20. d 1706. Justo tempore II. si secus damnum sentiat locator, conductor ad interesse tenetur. III. licet tempus operi præfixum præterierit, re integra liberatur locator â præstatione ejus, quod interest, si factum expedierit. V. Operæ officialis seu serviles & ministeriales sumtu & victu præstantur, cui eduntur, VI. promittens opus seu artificium ex amicitia nullâ pactâ mercede ab eo, cui promisit opus faciendum, recipere debet alimenta & impendia VII. Quando operæ circa rem alienam præstari debent, locator ad custodiam domino tenetur VIII. Conductar operarum sæpius ad aliquid obligatur, quod in conventionem deductum non est 20. d 1706. Operæ in perpetuum promissæ, non præcisè â promissore, sed etiam per substitutum præstantur 20. z 1707. Operæ exigendæ sunt convenientes artificio & conditioni promittentis II. Ad exhilarationem dominorum, quando exiguntur operæ, iterum juxta artificium cujusque præstantur. III. Mortuo eo, qui factum locavit, facti obligatio ad heredes non transcendit 20. z ibid. Quid obtineat, si quis casu impediatur præstare operas 22. & a 1708. Operarum locatore ante operas præstitas mortuo, quid heredes exigere possint? *vide Artifex.*

Libertorum quænam sint XXXVII. 62. & b in genere quotuplices sint. ibid. Quænam Patrono vel ejus hæredibus præstandæ. Ibid. d p. 1029. 46. a quatenus promissas vel officiales præstet 63. a g quando finiantur 64. b p. 1030. sq.

Quid circa operas rusticorum vel subditorum hodie juris sit, vid ibid. p. 1030. quomodo acquirantur. ibid. quomodo determinatæ vel non præstandæ 62. 8. quomodo amittantur. 68. p. 1031. inter operas quas Libertus ex officio, vel ex stipulatione debet, ratione moræ magna est differentia XXVII. 68. 161. 62.

Opera publica.

Quid sint. L. 80. 1252. quando & à quibus exstrui vel refici queant vel non, ibid. b g d an pro opere publico exstruendo privata domus dirimi queat. ibid. e 1253.

Operæ Rusticorum, *vide* Frohn-Dienst.

Operæ servorum.

Hæ peculiarem servitutis personalis speciem constituunt, XII. 52. pag. 777. Variæ opiniones de hac servitute 52. a ibid. Hujus descriptio & differentia ab usufructu & usu servi 52. & a 777. seq. Operæ servorum iisdem modis constituuntur, quibus usufructus & usus II. Quæ de operis servorum dicuntur etiam de operis animalium dicenda sunt III. Si fortè præstandæ negentur, pro qualitate & modo artificii æstimandæ sunt 53. b. 778. Quomodo finiatur 54. 778. Operarum legatum â legatario ad suos heredes & successores transmittitur 54. a ibid. Usus hujus hodie est in Turcis bello captis ibid. Operæ servorum inter fructus civiles numerantur XXIII. 102. & z 1639. seq. Qui servum accepit, ut operæ cum custodia pensentur, præscriptis verbis conveniri potest XXV. 2. a 1719.

Opifices:

Source : BIU Cujas

Opifices.

Inter opifices conſuetudo irrationabilis, ut quod ab uno cæptum, ab alio perfici & abſolvi nequeat II. 20. d (3. 72. & XXIII. 67. & m 1588. Opificum ſtatuta ſine confirmatione Principis non valent 42. z 88. ſeq. Statuta opificum irrationabilia non obligant 43. a 90. *vid. Collegium*, Zunfft, ꝛc. Opifices, qui merces à ſe confectas diſtrahere ſolent, habent ſuos inſtitores, quibus circumferendæ dantur XX. 30. a 1312. Ne opifices omnes eſuriant & civitati noceatur ad certum numerum redigi poſſunt XXIII. 67. i 1587. Pacta opificum ne operæ locentur, aut perficantur ſub certa pœna, & ne quis minori pretio quàm alter vendat, non valent 67. 1583. & l. 1588. Statuta opificum, quæ ſunt in præjudicium tertii, non probantur, at illa, quæ ſunt in illorum præjudicium 67. m. VIII. 1588. Opifices ad operam cuicunque præſtandam pro certa mercede, cogere licet XXIV. 4. g IV. 1667. Si opifici juvenis traditus fuerit, ut per annos conſuetos artificio inſtrueretur: ſi aufugerit & reverſus fuerit, tempori totidem dies quot abfuit ſunt addendi 21. d IV. 1706.

Opilio.

Opilionum liberi inter infames aut levi maculâ notatos non ſunt recenſendi VII. 21. & a 372.

Opinio.

Opinionibus uſu peritorum ſenum & prudentum obtemperandum I. 6. a 13. Interpretationes veterum JCtorum ante Impp. fuerunt quaſi communes Dd. opiniones, à quibus docendo, conſulendo & judicando recedere licebat 63. p. 48. Communis opinio Dd. quæ? II. 51. d 95. Regulæ ſex exhibentur de opinionibus Dd. ibid. Diſſenſus Dd. in quæſtionibus vulgaribus & communibus opinionibus. ibid. Opinionum multiplicitas excuſat judicem, ne litem ſuam feciſſe dicatur 51. z 96. Communis opinio quando arripienda & amplectenda 51. æ 95. Opinione hominum nummus conſtat. XXIII. 15. d 1510.

Oppignorare.

Subditum ſua bona immobilia magiſtratui creditori valide oppignorare poſſe VI. 72. e 206. Si magiſtratus vel Dominus jurisdictionis bona ſua immobilia Creditori obligat, ut valeat, quid obſervandum? ib. Senatus res civitatis coram ſe ipſo juſtè oppignorat 72. e 206. Emphyteuta ſine domini conſenſu bona emphyteutica de jure Communi oppignorare poteſt XI. 70. & b 717. Si dominus conſenſerit ſolum in oppignorationem juris emphyteuticarii, conſenſus cum jure emphyteutico commiſſo expirat, nec dominus ad ſolvenda debita obligatur, quod ſecus eſt, ſi in rei Emphyteuticæ oppignorationem conſenſerit 70. b III. 727. Si res conſenſu domini oppignorata creditoribus ſufficiat, poſtea verò decreſcat, dominus ultra vires rei conveniri non poteſt 70. b VI. pag. 727. Dominus in oppignorationem conſentiens non præſumitur renunciaſſe juri prælationis 70. b VIII. ibid. Res aliis oppignorata vendi poteſt XXIII. 26. 1528. Niſi pactum de non-alienando ſit adjectum 26. p. 1531. Ejus differentia ab alienatione, & cur maritus uxoris bona immobilia oppignorare prohibeatur XXX. 20. 444. e, z vid. Pignus.

Optio, *vid. Electio.*

Opus.

Quomodo a Græcis vocatur & quid XLIX. 2. a.

Ordo.

Quo ordine Querela inofficioſi detur X. 19. & b 620. ſeq. & 24. 623. Succeſſorium Edictum locum habet in perſonis diverſis, non ejusdem ordinis 19. g. 621.

Ordo Equeſtris.

Eſt immunis à vectigalibus XXXIX. 48. k p. 42.

Ordo Teutonicus.

Eſt immunis à Vectigalibus XXXIX. 48. p. 42. k.

Originale.

Originali potior eſt habenda fides quàm copiæ ſeu exemplo I. 68. 6. 58.

Originarius.

Originarius in loco originis verſans rectè ibi conveniri poteſt IX. 17. th. 539. Quamvis olim originarius ſortitus ſit forum in loco originis, ſi ibi reperiatur, tamen hoc hodiè non obtinet 19. & g 541. Quatenus originarius à jurisdictione originis ſit exemtus 19. e fin. 541.

Ornamenta.

Ornamenta muliebria, ut annuli, gemmæ, veſtes &c. ſi ex paterna vel materna ſubſtantia proceſſerint, in legitimam imputantur X. 35. b I. 636.

Ornamenta venditor relinquere tenetur, ſi res venditionis cauſa ornatæ fuerint. *XXVII.* 7. p. 74. 6. 8. e p. 76. Muliebria v. *XXXV.* 229. p. 606. ſq.

Orphanotrophium.

Orphanotrophiis competunt privilegia Eccleſiarum ſeu Templorum III. 71. z 136.

Oſculum.

Per hoc delibari virginitas puellæ videtur, an quæ dat impudica videatur, quidve ratione ſponſalitiæ largitatis retinendæ interſit, v. *XXX.* 32. d p. 457. (16.

Source : BIU Cujas

esse præparatoria rei venereæ, invitæ data an & qualem pænam mereantur *XLVIII.* 58. z 850. 886.

Ouis ferrea.

Quomodo oves ferreæ locentur *XXIV.* 14. (i. & th. 1693. seq.

P.

Pactum.

EX pacto nudo cur Romani actionem non dederint? 58. i 42. Pactum sumitur generaliter, & sic comprehendit quoque contractus, vel specialiter, & sic opponitur illis VI. 2. 73. & 5. 275. Unde dicatur 2. a 274. Accipitur in generaliori significatu pro actu, positivè & negativè; strictè autem pro ea conventione, quæ nullum synallagma, nec civile nomen habet 2. b g 274. Pacti in genere accepti descriptio 3. a 274. Differt â pollicitatione & testamento 3. b. ib. Pactum & conventio an â pactione & conventione differat vel non? 5. a 275. Pacti in specie accepti descriptio 6. ib. Hoc distinguitur in nudum 6. 275. Ejus descriptio 13. & a 280. & non nudum; Ejus descriptio 18. 283. Quod vicissim duplex, Legitimum 6. 275. & 19. 284. Vel adjectum 21. & a b 286. Distinctio pactorum nudorum & non nudorum, seu vestitorum, quomodo hæ formulæ loquendi tolerari possint? 6. g 275. Sunt juri naturali incognita jure gentium secundariò inventa 7. b 276. Cur pacta jure civili diversas pariant effectus? 7. g ib. Pacta nuda naturalem solum, non civilem obligationem seu actionem jure civili pariunt 13. 280. Pactum nudum est vel obligatorium simpliciter & absolutè, vel secundum quid & certo respectu, vel liberatorium 13. a ibid. Ad pacta nuda firmanda introducta est stipulatio & literarum obligatio 10. & a pag. 277. seq. Pacta vim & naturam contractuum b. f. participant, secus jure civili 10. & 178. Defectus pacti nudi, quæ sint? 14. 281. Cur non nisi exceptio, non verò actio detur ex pacto nudo? 14. b 281. Effectus pacti nudi de jure civili quæ sint? 15. 282. Pactum nudum liberatorium non tollit civilem obligationem ipso jure, sed per exceptionem 16. 282. Pactum liberatorium ne tollitur per aliud pactum ipso jure, sed ope replicationis 16. & b ib. Ex pacto nudo de jure Canonico & moribus hodiernis competit actio 17. & a b 282. seq. Pactum differt â tractatu 17. b 283. Vestimentum, quô pacta vestiuntur, vel est intrinsecum sive naturale, quod fluit ex causa & nomine, vel extrinsecum & accidentale 18. a 283. seq. Pactum legitimum dicitur latè & strictè 19. a 284. An Contractus juris civilis sint pacta legitima? 19. b. ib. Pacta legitima vel sunt promissoria vel liberatoria 20. 284. Unde promissoria vim accipiant? ib. Ad hæc non rectè refertur pactum compromissorium, ibid. Ex pacto legitimo actio non datur, sed illa vel ex stipulatu est vel ex contractu innominato 20. æ 268. Pacta legitima liberatoria quæ? 20. th. ib. Pactum adjicitur contractibus vel in continenti, vel ex intervallo, utrôque modô adjicitur aut de substantialibus aut naturalibus contractuum 22. & a b 268. Pacta ista contractibus adjecta, sive sint b. f. sive stricti juris, vel aliquid detrahunt vel adjiciunt, priori modo melior redditur conditio rei actoris verò durior, posteriori modo fit contrarium 22. b ibid. Pactum circa substantialia contractuum adjectum aut omnino est iniquum ac contra jura & invalidum; aut juri non contrariatur pactum de essentialibus: & tunc est vel in continenti adjectum, quod fit tripliciter, vel ex intervallo, & tunc interest an res adhuc sit integra nec ne 25. & 26. 290. Pactum in continenti adjectum illustratur exemplis 26. a b d 291. Regula (1. Pactum de substantialibus augens vel minuens adjectum ex intervallo contractibus consensualibus re adhuc integra reformat ipsum contractum, & inducit novum ejusdem specie 26. e 291. (II. Pactum adjectum contractibus de substantialibus ex intervallo re non integra, ubi est minuens, prodest tantum reo ad excipiendum, ubi verò adjiciens, nec actori prodest, nec reo nocet. ibid. Ex pacto circa naturalia seu adminicula contractuum in continenti adjecto, datur ex illo contractu actio, cui adjicitur, & exceptio 27. 291. Regula. Pacta de naturalibus & conventiontbus in continenti interposita contractibus tum b. f. tum stricti juris insunt, tam ex parte actoris quàm rei, sive pacta sint augentia sive minuentia 27. g 291. Pactum ex intervallo circa naturalia adjectum retinet naturam nudi pacti & exceptionem parit, modò illud sit detrahens 27. 291. Regula. Ubi eadem pacta, ex intervallo contractibus adjiciuntur, locum duntaxat habent ex parte rei, non verò actoris ibid. An etiam pacta in continenti contractibus stricti juris adjectis iis ita insint, ut ipsum contractum & actionem inde venientem forment, prosintque actori? 28. 292 Pacta alia sunt expressa, alia tacita 34. 298. Pacta tacita sunt, in quibus consensus de negotio civili præsumitur, aut re ipsa, aut facto, aut lege ibid. Pactum de quota litis est prohibitum 44. & e pag. 313. seq. Ejus descriptio 44. e 314. Pactum circa futuram adhuc viventis successionem non valent, moribus autem valent pacta de hereditate acquirenda, conservanda 44. 313. Pacta successoria in jure sunt duplicia affirmativa & negativa: alias Dd. quatuor species constituunt, (1. successionis acquirendæ (2. confirmandæ (3. remittendæ & (4. obventuræ hereditatis 44. z 315. Quomodo pacta affirmativa super hereditate alicujus tertii superstiti dividenda & disponenda inire liceat 44. æ 315. Cur pacta affirmativa de hereditate fiant, nullius sint momenti 44. th. 315. Pacta affirmativa de hereditate conservanda ex quibus improbentur? 44. th. 3 6. Pacta successoria negativa invalida sunt 44. k 316. An de jure agnationis & filiationis liceat paciscì, v.g. ut non verè sit agnatus vel filius.

Source : BIU Cujas

filius. ibid. Pactorum in publica & privata divisio? 45. 316 Pacta publica, ratione materiæ & utilitatis, non personæ, dicuntur 45. b 317. Pactiones privatorum primariò & directò in negotiis privatis ob publicam utilitatem constitutum mutare nequeunt, secus in illis, quæ directo & proximè propter utilitatem privatorum & remotè ob utilitatem publicam facta 45. 316. & XVII. 23. & a 1075. Pactis privatorum utilis publica non mutatur VI. 45. th. 317. Directò soli paciscenti, non alteri cuidam extraneo & invito prosunt & nocent 47. 320. Horum divisio in personalia & realia, quorum illa ad solum paciscentem, non verò ejus heredes spectant, & per consequentiam singulari etiam successori prosunt 48. 320 seq. Personale & reale quid dicitur dupliciter 48. a & b 321. Pacta reliqua, quibus per consequentiam prosint, noceantque, & quibus non 49. seqq. 321. seqq. Regula, quod acta inter alios non agentibus haud præjudicent, habent suas limitationes, quæ exemplis illustrantur 49. b g d & e 321. Si pactum de non petendo inter debitorem & creditorem sit initum, postea verò in contrarium paciscatur debitor de petendo, an hoc posterius pactum præjudicet fidejussori 49. d 322. Pactum an in rem, an in personam sit, non tam ex verbis, quàm ex mente paciscentium est æstimandum 51. 326. Pactum in ipsa alienatione rei adjectum, ne accipiens rem illam alienet, validum est 51. a 326. Pactum ambiguum strictè est interpretandum 51. a ibid. Et contra eum, pro quo sunt contractui adjecta 51. e 327. Num pactum illud, quo debitor creditorem constringit, ut hic futuros heredes constringat in solidum, subsistat? XV. 8. æ 907. Pactum, ut perpetuo in communione stetur, neque res communes unquam dividantur, non valet II. æ 911 seq. & 27. b 926. Pactis informatur depositum II. Pactum valet, ut duobus deponentibus unus in solidum vel pro parte agat III. Valet ut depositarius periculum in se suscipiat, & de eo teneatur IV. Illicitum Pactum est, ut dolus non præstetur? XXI. 36. r 1407. Emtioni venditioni nonnunquam pacta adjiciuntur vel circa essentialia, vel circa naturalia XXIII. 24. & 25. 1525. seqq. Quoad essentialia, quando scil. vel (1. circa precium aut rem venditam specialius quædam pactis exprimuntur, vel (2. dominii, quod transfertur exercitium quodammodo restringitur, quo etiam referas den näher Kauff item Wiederkauff vel (3. convenitur, ut certis casibus emtio sub conditione resolvatur, quo spectat quoque der Reu-Kauff 24. pag. 1525. seq. Nullo pacto fieri potest, ut absque certo precio venditio celebretur II. Eâdem ratione non potest emtioni perfectæ adjici pactum de augendo vel minuendo precio 25. g. 1526. Pactum quo reservat sibi dominium venditor, insignem præse fert utilitatem II. Hæc reservatio non facit, ut periculum in re vendita contingens pertineat ad venditorem III. Cautè agit venditor, si vel ante, vel in ipso traditionis actu sibi hypothecam constitui curet 24. x pag. 1527 Quoad naturalia, si pacta adjiciantur in continenti insunt contractui, & prosunt ad agendum; si ex intervallo, & quidem si detrahunt aliquid emtioni, continentur contractui, ita nt reo exceptionem pariant, si vero aliquid adjiciant, nec reo sunt profcua 25. pag. 1527. Ratione cautionis, stipulationis simplæ vel duplæ ratione denunciatio in casu evictionis opus sit, pacto aliter caveri potest II. Simili modo per pactum potest venditor custodiæ periculum in se recipere III. Ut & ad omnem casum periculi se adstringere potest 25. b pag. 1528. Servanda est pactio de non â debitore alienanda re pignori obligata II. Ut & pactio conductoris, ne locator fundum vel ædes ante finitum tempus locationis conductionis alienet 28. a pag. 1539. Si contra pacta legitima prohibitus alienaverit pro diversitate contractuum, competit adversus eum actio 20. b. ibid. Pacta quædam nonnunquam adjiciuntur emtioni venditioni, quæ legibus sunt prohibita 68. & l 1583. seqq.

Pactum pignori vel hypothecæ appositum quale XXVI. 8. e p. 9.

Pactum Antichreticum.

Hoc contractu pignoris quando adjiciatur? Quod est duplex, vel expressum, vel tacitum; & quid operetur? XIX. 52. & d e pag. 1270. Vocabuli significatio & acceptio 52. b pag. 1271. Ejus descriptio 52. g ibid. Jus Canonicum hoc negotium rejicit 52. g. 11. ibid. Sed passim sine scrupulo recepta. Ibid. Creditor re oppignorata utitur, sed non semper jure antichreseos IV. Differt â jure utendi cum pacto de retrovendendo V. Distinguitur quoque â jure utendi & fructus percipiendi pro usuris concessum V. Formaliter differt ab ipso pignore VI. Nemo hoc jus alteri concedere potest, nisi qui & oppignorandi & utendi potestatem habet VII. Agricolas Dd. excipiunt cum limitatione VIII. Antichresis per modum legati constitui potest IX. Alias constituitur inter vivos X. Res fructiferæ oppignoratæ in antichresin dari possunt XI. Ut & res incorporales 52. g pag. 1271. seq. Conventio est vel determinata, vel indeterminata, quæ rursus dupliciter 52. d pag. 1272. De tacita antichresi II. Hæc non impedit fructuum perceptionem III. Temporalis antichresis quæ? 52. e pag. 1273. De modo percipiendi in tacita & expressa? 52. z ibid. Excessus an in sortem imputandus? 52. æ pag. 1274. An ubertas unius anni cum sterilitate alterius compensari debeat 52. i ibid. Contractus antichreticus non censetur tacitè prorogatus in annum integrum, multò minus in plures? ibid. Quæ circa rationes reddendas ut & renunciationem & excessum notanda 52. k pag. 1274. seq. De cura rei antichreticæ, ut & impensis in eam factis; item oneribus & tributis ordinariis & extraordinariis solvendis 52. k 11. seqq. ibid. Creditor antichreticus immobilia possidens â cautione judiciaria non liberatur 52. k. XIV. pag. 1276. XV. Creditori ad usum omnia adminicula sunt concessa XVI. Creditor antichreticus percipiendo fructus suos

facit

Source : BIU Cujas

facit XVII. Potest alteri hanc facultatem commodando, vel locando concedere XVIII. Et pignori dare XIX. Quid, si eo tempore soluto debito, extinguatur locatio, & conductor sumtus fecerit in rem conductam? XIX. An jus antichreticum extinguatur, si creditor ex re fructus sortem æquantes perceperit? 52. k 1276. seq. Pactum ne res in antichresin data, donec creditor ea uti frui possit, distrahi debeat, non valet 53. b g VI. 1278.

Pactum antichreticum est licitum XXVI. 7. p. 5.

Pactum Commissorium.

Hoc pactum, de quo agit Constantinus in l. fin. C. de pact. pig. est illicitum XIX. 53. & b 1277. Pactum hoc non potest vires accipere accedente juramento II. Jure Canonico juramentum adjectum est servandum III. Hoc pactum contractui pignoratitio adjectum non potest consuetudine approbari IV. Nec renunciatione interveniente sustineri potest V. Hæc lex ex intervallo pignori adjecta invalida est 53. b pag. 1277. seq. Illud verò pactum commissorium quo convenit, ut si ad certum diem non solvatur precium, res sit inemta, est licitum XXIII. 35. & g ubi formula exhibetur pag. 1544. Vocabulum legis quomodo sumatur 35. a ibid. Si sub hujusmodi pacto res venerit, purè quidem contracta est emtio, dominiumque translatum. sed tamen sub conditione resolvitur emtio ac ipso jure dominium, si pactum committatur, redit ad venditorem 36. 1544. Hinc datur huic non tantum actio ex vendito, sed etiam rei vindicatio, quamvis hæc non semper competat. ibid. Qua ratione detur actio personalis ex emto, & realis rei vindicatio circa pactum commissorium 36. z. 1545. Lex commissoria in pignore improbatur in emtione venditione vero permittitur, ubi etiam diversitatis ratio redditur 36. b III. 1545. Rescissa per hoc pactum emtione, venditione, laudemium venditor præstare non debet, *vid. Laudemium.* Datur quoque venditori judicium in emtorem de culpa ejus, & fructibus perceptis, licet aliquando fructus cum parte precii exsoluta pensentur 37. pag. 1546. Differentia inter pactum addictionis in diem & legem commissoriam quæ? II. Sententia ut venditor retineat pecuniam ab emptore solutam, satis dura III. Et contra vim legis ignorantem, bona conscientia exerceri vix posse? IV. Statuta communi juri hac in re derogant 37. b 1546. Si emtor velit se legis commissoriæ potestate solvere, certo illo adjecto die offerre debet pretium, nec expectare interpellationem venditoris 38. pag. 1546. Si offerre paratus emtor, nec, cui offerat, habeat, in legem commisisse dici non potest. III Post diem offerre non licet, & cur IV. Potest emtor justa ex causa impediri, quamvis animum habeat solvendi, ut id ipsum præstare nequeat, 38. a ibid. In arbitrio venditoris est pactum hoc commissorium remittere, & precium cum usuris petere 39. & a 1547. Emtori non licet hac lege agere, qnia venditoris causa cavetur 39. b V. ibid. Si post diem legi commissoriæ præstitum precium petit venditor legi commissoriæ renunciatum videtur. 39. & b 1547. Modo petitio ista facta sit judicialiter. 39. & g ibid.

Definitur XXVI. 7. b p. 5. vid. Lex Commissoria.

Pactum de re communi non dividenda.

Hoc pactum nullas vires habet, cum sit contra substantiam Dominii in arbitro de re sua disponendi, consistens, non posse unquam ad divisionem provocare, & rem suam sibi sigillatim habere. XV. 27. & b 925. seq. *vide Communio rei.*

Pactum gentilitium.

Pacta Ducum, Comitum, Baronum de vicissitudinaria successione gentilitia, aut fraternitatis valent VI. 44. th. pag. 316.

Pactum renunciativum.

Renunciatio futuræ hereditatis, quæ ab intestato defertur, jure canonico valet, VI. 44. th. 316. Renunciatio hereditatis paternæ, tum quæ ipsi fit patri, tum quæ fit alteri vivente & non consentiente patre valida est. XVII. 24. 1076. Jure Saxonico fœmina validè potest renunciare liberorum aut fraternæ hereditati absque juramento 24. g 1. ibid. Jurato renuncians hereditati, non facta mentione legitimæ, eidem tanquam parti renunciasse censetur. 24. g 11. 1076. Pacta & renunciationes etiam juratæ ad incognita non possunt trahi 82. e 1147.

Pactum successorium.

Successio ex pacto successorio & extraordinaria seu anomala & jure civili regulariter prohibita VI. 44. 313. Exceptio est in militibus, & qui nomen militum retinent. 44 th. 316. Pacta successoria inita secundum mores hodiernos servanda sunt. X. 11. 613.

Conf. Exerc. XXXVIII. 47. a g p. 1094. antiquo Jure jam jam erat cognita. ibid. d. quotuplicia. ibid. e. acquisitiva quotuplicia. ibid. 48. p. 1094. & pactum conservatorium quid. 49. a b d p. 1098. Dispositio de alterius hereditate quid. ibid. 50. p. 1098. quæ ejus sedes. ibid. a p. 1099. quomodo iniri soleat. æ cui consensus, Tertii necessarius. th. renunciativum (6. quid sit 51. p. 1100. quibusnam bonis quis renunciasse videatnr. ibid. quatenus quis hereditati renunciare possit. ibid. ejus sedes b quid sit ibid. a p. 1100. eorum finis ibid. quotuplex, o p. 1002. An Juramenti firmare necesse sit, v. p. 1102.

Pactum præjudiciale.

Pactum præjudiciale quid? VI. 50. th. 323. Huic pacto præjudiciali formam præscripsit Marcus Imp. 50. th 324. Causam, ob quam Romani jus majoris partis admiserunt, quæ? ib. Approbatio & usus ejus hodie frequentissimus. ibid. Jure Lubecensi & Hamburgensi abrogatum. ibid. Viginti observationes notantur 50. th. 324. seqq.

Pagamus.

Quis & qui eo referendi XXXIII. 40. a p. 766. XXXIV. 42. p. 709. ibid. 4. k (12. 3. 7. 10. p. 792.

Source : BIU Cujas

Pagus.

Pagus unde dictus III. 77. a 1433. Ejus descriptio ib. Vocatur etiam vicus. ibid. Differt à Castro, Civitate & Provincia. ibid. Continetur appellatione civitatis XVI. 18. b 1. 1006. Pagus quatenus ex mutuo teneatur XVI. 20. b 1010. Quæ in constituendo precio pagi observanda? remissivè XXIII. 19. d X. 1516.

Palatina Militia, *vid.* Militia.

Palatium.

Palatium Principis, ubi animo commorandi subsistit, pro re sancta habetur. III. 73. b 37. Palatia in usum Imperatoris comparata ab omni privatorum usu & communi habitatione exemta sunt. 73. g 138. Vocantur Höff/ Secularium; Ecclesiasticorum verò Stühl. ib. Habent securitatem publicam, den Burg Frieden. 73. g. 138.

Paleæ.

Paleæ sunt decreti Canones nullam vim probandi habentes II. 38. e 85. Unde dictæ? ibid. Eorum sunt 116. Utpote in distinctionibus 52. & in causis 64. Et qui. 38. e 85.

Palmarium.

Palmarii descriptio. VII. 11. æ 358. Differt â salario & â suffragio. ibid. An palmarii promissio. Advocato â cliente facta, jure sit licita & valida. ib. Distinctio magni & modici palmarii notatur. 11. æ 359. quid circa palmarii acceptionem observandum. ibid.

Pandectæ, *vide Digesta.*

Papa.

An ei tanquam unico testi plene credendum. XXVIII. 36. p. 245. g. 16.

Papier Stampff-Papier.

Vid. Charta signata.

Pararius.

Vide Proxeneta.

Paraphernalia.

Mulieri ratione rerum paraphernalium in bonis mariti competit tacita hypotheca *XXVI.* 14. k p. 19. sive uxor vivente & ad inopiam vergente mario, sive post obitum ejusdem parapherna sua repetat. ibid. p. 20. hocque privilegium incipit à die & tempore realis illationis. ibid. Cessat si marito mutuavit pecuniam. ibid. non verò si omnia bona sua uxor marito administranda concessit sub hac qualitate, nulla plane dote constituta. ibid. quomodo sine prælationis jure solum uxori in paraphernis competat jus. Paraphernalia unde? XXIX. 56. th. p. 404. 1) & quomodo germanicè dicantur. ibid. cui constituantur & quis constituat. (2 7. p. 405. quid juris uxor in illis retineat. (7. 12. quid marito credere possit & quasnam; habet id jure proprio ex Jure Sax. v. 407. propter uxoris adulterium confiscari nequeunt. p. 406. (18. Maritum inopem ex iis alere renetur. (19. generalia & de Jure Sax. specialia Jura Mariti circa bona paraphernalia, eorumque fructus. *vid.* m p 408. (2-18. p. 410. n. 20. 23.

Parentes.

Utrum parentibus pactum unionis prolium testandi facultatem adimat? 66. th. 129. An parentes ejusmodi fictitii liberis pariter fictitiis succedant, ib. Parentes pro affectu suo in liberis terrentur. IIX. 12. th. 432. Hos naturalis ratio ad successionem liberorum vocat. X. 8 & a b g 608. Non quidem omnium bonorum, sed indefinitè illis successionis commodum tribuit 10. 610. De successione Parentum, *vid. special. tit. infra lit. S.* Numob parentes naturales tantum lugubria sumenda? 74. g V. 960. An parentibus naturaliter liberos vende-*XV.* re liceat? *XXIII.* 27. b 1534.

Parentes debent liberis alimenta præstare. vid. *Alimenta & Liberi.* Si egeant, sunt à liberis eorumque heredibus alendi. XXX. 78. p. 497. a b g ibid. sq. de Parentum consensu vel dissensu ad matrimonium Liberorum, vid. Matrimonium. XXIX. 23. sq.

Pares Curiæ.

An Imperator solitariam in causis Principatuum, Ducatuum, Comitatuum &c. jurisdictionem habeat, an verò sociam & communem cum paribus Curiæ? *IV.* 79. b 210. Pares Curiæ unde dicti? *IX.* 58. a 573. Adhibentur â Domino in causis feudalibus ad judicandum ibid.

Paries.

In communi pariete fenestras fieri vicinus prohibere potest. *XIII.* 13. & b 802. In parietem cœcam fenestram facere licet, nisi prohibitio interceserit 13. g 803. Potest quis apertô pariete domus suæ januam facere 13. g VI 803. Limitatur ibid.

De parietibus communibus sæpius controversiæ occurrunt. XXXIX. 7 p. 8. quomodo decidendæ. ibid. 1. p. 9. privatorum à publicis. l. a. privatis quot pedibus & cur distent. ibid. 7. p. 8. & quomodo privatas cum publicis conjungentes puniantur. ibid. 8. 1. p. 11.

Parochia, Parochus, & Parochianus.

Vide Sacerdos. Domicilium in loco constitutum facit, quem Parochiæ ejus, qui ibi est, parochianum *IX.* 39. Parochianus ubi absolvendus, copulandus, sepeliendus sit 39. & b g d 555. seq. Parocho cujusque Parochiæ incumbit baptizatorum patrem & matrem (si illegitimi, matrem solam) susceptores addito die, mente & anno nativitatis matriculæ peculiari inscribere 39. b 556. Parochianum quid faciat? 39. ib. Parochus si deneget alteri Parocho benedictionem sacerdotalem, ob pecuniam non acceptam, non incurrit Simoniam. 39. 555. Parochus ejus, qui alicubi habitat, brevi rediturus ad proprium domicilium, non est proprius ad assistendum matrimonio ibid. Juris Parochialis descriptio 39. a 555. Parochianus forum ratione pœnitentiæ acquisitum sine licentia Parochi deserere potest 39. b 556. Qui in duabus Parochiis habet domicilium utriusque Parochi potestate subesse probatur. 39. b 556. In Parochia propria, an sepeliendi? 39. d 556. Parochiani in defectum proventuum ex Parochia compelli possunt ad refectionem Ecclesiæ 39. d ibid. Jus Ecclesiasticum vult pastorem libera habitatione gaudere in domo parochiali, eorumque heredes semestri post obitum, licet proprias ædes habeant. *XII.* 60. g 783. Parochialium ædium inhabitationem Parochus locare potest, & propriis inhabitare 61. e i 784. Sumtus ad ædificationem vel reparationem ex ærario Ecclesiæ desumitur. 61. e V. pag. 784.

Source : BIU Cujas

Parricidium.

In parricidam severius quàm homicidam animadvertitur. I. 31. b 27. Pœna in parricidas statuta, locum habet in illegitimis, sive naturales sive spurii sint III. 45. b 118. De parricidio transigi potest VI. 62. d 338. Parricidium vindicta divina muribus ultum. XIX. l. 11. 1254.

Cur in hoc crimen olim nulla pœna constituta, & cur post ea atrocior irrogata. XLIX. 68. a ejus definitio, ibid. & homonymia b inter quas Personas, & à quibus committi possit. 68. 1095. quomodo puniatur. th. 1095. sq 1098.

Pars.

Pars imitatur totum l. 1. a 11. Partium ad partes eadem ratio, uti totius ad totum 21. p. 21. Pars & totum differunt IV. 80. 212. & IX. 2. a 591. Quod juris est de toto quoad totum, idem juris est de parte quoad partem VIII. 61. e 474. Pars cum toto ejusdem est qualitatis X. 70. b 662. Quid sit pars divisa, & pars indivisa seu pro indiviso. XII. 14. 747. Pro parte indivisa constituitur ususfructus. 27. 761. Partes non possunt esse generis alius, quàm cujus est totum 30. b 764. Res individua ei potissimum adjudicatur, qui majorem partem ipsius habet XV. 10. e 909. Major pars trahit ad se minorem. XXIII. 65. IV. 1581.

Pars integralis est duplex, homogenea s. similaris & heterogenea s. dissimilaris. XXVII. 21. p. 92. quæ explicantur. ibid. 9. & quid illas scire intersit.

Partes litigantes.

Actor & reus sæpissimè vocantur partes, die Partheyen. IX. 3. g 519. Pars quæ ad jurandum condemnata est, alteri juramentum calumniæ deferri non potest. XVII. 46. b 1103.

Partiarius Colonus, *vide Colonus.*

Partus.

Sæpius ex uno partu duo aut plures nascuntur III. 3. d. 100. Ob partum præmaturum, an parentes sint coërcendi? 4. a ibid. Non omnem partum imperfectum improbum esse. ibid. Partus septimestris est legitimus. 4. b 100. Quid circa octimestrem observandum? 4. g 101. Nil interest, num quis sub initium, medium, aut circa finem illorum mensium editus sit. 4. d ibid. De nonimestri & decimestri partu. 4. e 101. Servator noster nono mense natus fertur. ibid. Utrum possit mulier aliquando ultra decimum mensem & initium undecimi uterum gerere? IV. æ ibid. Partus illegitimus quis? ibid. Naturalis & spurius quis? ibid. Partum alienum subst ituendo falsum committitur, ubi etiam de pœna 4. l. 102. Partus quo tempore dicatur animatus vel inanimatus ibid. Partus legitimi jura quæ? 45. a 118. Recensentur illegitimi? 45. b ibid. Partum qui dicit vixisse, ex matre morbo pestifero laborante, probare tenetur, X. 66. b 656. Partus ancillæ non est in usufructu XI. 42. e 702. & XII. 15. & l. 750. seq. Partus animatus quomodo in emtionem venditionem veniat? XXIII. 14. b l. 1509. Partum sanguinolentum parentibus pro ter nimiam paupertatem de jure civili licitum est vendere victus causa, quod hodiernis moribus non obtinet 17. & b ubi plura notantur, pag. 1533. seq.

Legitimus partus quomodo per testes oculares probari possit. XXX 62. 9. (3. p. 490. Si in dubium vocatus, summariè procedendum, & ille interim alendus. ibid. 4. 5. favore partus multa singularia in Jure sunt constituta. XXXVII. 45. z (2. p. 1017. 46. d (2. 1018.

Egregium exemplum partus a mortua matre editi. v. XXXVIII. 15. b (1. p. 1049. an partus sextimestris, usque ad eum, qui decimo tertio editus, sit legitimus. ibid. usque ad 1051. quisnam partus dicatur monstruosus, & an alendus vel necandus. ibid. p. 1051. sq. Cur partus ventrem sequatur. 23. b Partus ancillæ furtivæ vel fugitivæ an & quo usu capi possit. XLIII. 9. d e pag. 175. æ an quo tempore in Jure habeatur provitali. XLIIX. 69. z

Partus abactio.

Est crimen extraordinarium. XLVIII. 79. 887. a quomodo dolose & data opera partus abigatur. ibid. b ob abactionem partus quænam pœna, an ordinaria, an extraordinaria sit infligenda, quidve de distinctione, an partus sit animatus vel inanimatus, dicendum. ibid. g e p. 888-192. z. ubi, quo tempore partus habeatur pro vitali. z 892.

Partus suppositititius.

Quinam dicatur. XXX. 72. a p. 491. utriusque consensu suppositi rarum Exemplum. De eo cognoscere, cujus Jurisdictionis Romæ fuit ib. a pœna hîc delinquentium ibid. b ne supponi possint, quænam competant remedia. XXX. 81. quidve, ne supponatur, interfit. bid. an a Patre sciente esse suppositum, validè hæres instituì possit. XXXVII. 51. a p. 1020. quomodo & cur partus suppositio fieri soleat, quomodo probetur, an proscribetur, & quomodo puniatur. 72. d e 1107.

Pascere, Pastus.

Animalia depascendo fruges alienas secundùm naturam damnum inferunt. XIV. 2. & b 852. seq. adeoque si fera sunt, nulla inde competit actio civilis, æquitas tamen spectanda. ibid. Depascit animal fruges in aliquo vel ultrò & sponte sua, & competit inde actio de pastu: vel culpa alterius in agrum immittitur, & competit actio L. Aquiliæ utilis contra immissorem: vel dolo, & tunc actio ad exhibendum datur. 3. & a 835. Si fruges alienæ in meum fundum deciderint, & eæ ab animali meo depasti fuerint, datur domino actio in factum seu subsidiaria 3. & z 853. seq. Aliquando in eum, qui pecora in alienum immisit, datur actio criminalis 3. & i 853. seqq. Ad probationem pastus sufficit testimonium saltuarii XIV. 3. d 854. Quæ circa condemnationem & emendam notanda? ibid. An dominus teneatur ex negligentia pastoris? 3. e ibid. Pascendi jus. *vide tit. special.*

Pascendi Jus.

Jus pascendi servitus realis est, quæ personalis fieri potest. XII. 71. d 11. 794. Hoc refertur inter servitutes prædiorum rusticorum. & quid sit. XIII. 26. 813. Hujus servitutis tempus & modus quomodo variant. 26. & a ibid. 38. a in f. 829. Hoc jus habens non potest pascere pecora

Source : BIU Cujas

pecora morbida, aliàs ubicunque est ejusmodi timor infectionis, conceditur expulsio, & dominus fundi servientis unà cum ipso, cui concessum jus pascendi sua pecora pascere, quomodo possit 26. 813. Jus communitatis habent cives & rustici pascendi cum pecoribus suis in pascuis publicis, sicuti aliæ res universitatis usu communes 26. 13. Si prædium, cui jus pascendi debetur, sit urbanum, urbanam fieri servitutem 26. b ibid. Dominus servitutis aliter eô uti non potest, quàm ut immissis pecoribus gravamina istius prædii depascat. 26. g ibid. Si tempus pascendi permissum ex conventione vel consuetudine non appareat, intelligitur, quo fruges sunt collectæ. 26. d ibid. & 30 a I. II. 819. XIV. 3. a I. 853. Jus pascendi ab una specie animalium expressa ad aliam haud extendendum. II. Nihil interest, an Nobiles, an ignobiles sint. III. Eôdem numero conventionis non ampliori pascuis uti licet. IV. Idem asserendum de jure pascendi præscriptione acquisitum V. Jus pascendi ex uno ovili in plurimis & diversis locis habens, novum ovile extruere fas non est. VI. Dominus prædii dominantis non potest jus pascendi alteri locare. VII. Sed pignori dati creditori vicino sub conditione licet. XIII. 26. e. 814. In hac servitute conventiones, consuetudines & statuta ante omnia respicienda sunt 26. z 814. Administratoribus civitatis introducere fas est, & sancire, quo anni tempore & ubi pascere licitum vel prohibitum, item quo numero & quibus animalibus 26. z 814. & 32. a 819. Non tamen eorum statuta valent, quibus pascuorum publicorum usus omninò civibus, interdicunt. III. In pascuis publicis omnibus incolis universitatis pecora sua pascere integrum est IV. Remedium, quibus litigandi causa præciditur, est singulis sufficiens pastulæ distributio V. Et illam secundùm morem & consuetudinem antiquam. VI. Jus hoc competit civibus quamdiu manent VII. Jure Saxonico nemini licet pecora sua segregatim pascere. 26. z 814. seq. Si dominus prædii dominantis expulso prorsus domino proprietatis pascere debeat, tunc non licet domino prædii servientis pecora simul pascere. II. In jure compascui præfertur, ille cœteris, ad cujus dominum fines & proprietas spectat. 26. æ. 815. Dominus prædii servientis nullo modo jus pascendi impedire potest II. Non licet in fundo pasturæ destinato domino metallorum & mineralium venas vel lapicidinas inquirere III. Domino sylvæ in præjudicium juris pascendi acquisiti non licet sylvam cingere vel circumsæpire IV. Neque licitum quicquam inædificare absque consensu V. neque loca servitutis immutare, vel piscinam facere VI. Potest verò, si non noceat servituti VII. potest agrum reducere ad culturam dominus, si servitus in agro competat saltem eo tempore, quo fruges sunt collectæ IIX. In dubio, quo servitus competat? IV. Dominus prædii servientis potest agrum ad culturam redigere, sisatis pastui pecudum relinquat. 26. th. pag. 815. seq. Ab hac servitute secernitur jus compascui. 27. 817. Ejus differentia triplex 27. g 816. Constitutio Friderici, ut iter facientibus equum vel jumentum in pratis & sylvis propè viam impunè pabulare liceat. 30. a 819. & XIV. 3. a II. 854. Statuta & consuetudines pascendi in certis casibus restringuntur XIII. 30. a III. 820. Dominus duorum prædiorum, ut unius prædii pecora in altero pascantur, servitutem non rectè constituit, nisi alterum locum alienet 30. i 822. Vasallus, Emphyteuta superficiarius pascendi servitutem imponere possunt 30. i ibid. Jus pascendi promittere potest ille, qui fundum nondum habet 36. g 822. Si duo convicini in eodem loco jus pascendi sibi attribuunt, & in controversia mota quasi possessionem sibi uterque promiscuè & æqualiter probet: uter horum obtinere debeat. 44. c pag. 836. In hoc jure jus congrui locum habet. XXIII. 53. c VII. pag. 1562.

Pasquillus.

Vide famosus Libellus. Cur sic vocetur. XLVIII. 66. p. 874 g.

Passio.

Hujus descriptio XIII. 9. 799. Natura servitutum est, ut quis patiatur, vel non faciat, nisi nominatim aliter convenerit. 9. b ibid.

Paten-Pfennig/ Paten-Geld. *vide Nummus Lustricus.*

Pater familiàs.

Paterfamiliàs quis, & qua ratione dicatur III. 33. 113. Vox pater naturalem, paterfam. civilem statum significat. 33. a ibid. Pater consideratur natura vel lege, scilicet adoptionis, & legitimus. ibid. Pater Rex est familiæ 35. 113. Cur patri potestas, & non matri æquè adscribatur? 35. b 114. Patri animi potestas, matri corporis prolis cura relicta 35. a ibid. Patris nomine non excluditur avus, nec proavus aut majores 35. d ibid. Pater & filius unâ persona 40. a 116. Patrem & filium concernentia jura. 39. g 115. & 41. ab 116. Pater ex conventione filii non obligatur, nisi ratione peculii VI. 42. 311. Non potest iniri conventio civiliter efficax inter patrem familiàs & filium familiàs ibid. Pater quatenus de bonis adventitiis ordinariis filiifamilias transigere possit, vel non 55. th. 331. seq. Patris suffragium prodest filio & contra. VII. 43. & æ 403. seq. Patres sæpè optare pro liberis pœnam subire. IIX. 12. th. 432. Paterfamilias quatenus conveniatur ex peculiis filiifamilias. IX. 6, 522. Inter patremfamiliàs & filium lis nulla esse potest. 6. & X. ibid. Patris conditionem sequitur filius 17. 538. pater bona filii possidens, iis liberè uti & abuti potest, sed propter deteriorationem tacitè filio obligatur. XI. 38. a 2, 694. Patri vi patriæ potestatis in bonis liberorum adventitiis competit ususfructus, licet ad secundas nuptias transeat XII. 5. & g V. pag. 737. Limitatur. ibid. Pater, filiæ, quæ in domo operas præstat ancillares, usumfructum rerum adventitiarum relinquere non est obstrictus. *vide Filia* Patrifamilias ab hostibus captus & jus patriæ potestatis & paternum usumfructum amittit, reversus verò utrumque recipit 34. a VI. pag. 767. Num pater usumfructum habens in bonis liberorum, teneatur inventarium facere? 67. g pag. 791. Pater si bona liberorum designasset, an postmodum jure jurando ea as-

Source : BIU Cujas

severare teneatur. 67. g. pag. 792. Pater ex delicto liberorum quos in potestate habet, regulariter conveniri nequit XIV. 47. g I. pag. 885. Pater notatur infamia, si filiam jubet intra annum luctus nubere, vel filium ducere viduam; non autem filius, vel filia obtemperantes XV. 74. g XXI. pag. 961. Patrifamiliàs propter debitum, quod ut paterfamiliàs contraxit, non datur exceptio SCti Macedoniani XX. 57. & b pag. 1336. Causæ, quibus pater ex mutuo filii obligetur cessante SCto Macedoniano. 57. m 1. seq. pag. 1338. Paterfamilias, si debitorem suum conveniat, cui filius ejus, qui in potestate est, vicissim debeat, admittere debet pater peculiotenus compensationem. *vide Compensatio.* Paterfamilias non tenetur ob incendium eorum, qui in ejus familia sunt. *vide Incendium.*

Pater egens à filio alendus. XXX. 78. a b p. 497. seq. licet prodigus bona filii dilapidet. p. 498. (1. vel sit deportatus (2. vel hæreticus (3. Pater à quo & ad quod tempus filios alere teneatur. ibid. 79. p. 502. æ (1 - 6. à patre datus Tutor cur valeat? ibid. XXXI. 14. pag. 519. 15. d p. 521. 18. b z p. 540. Pater liberorum Tutor an Inventarium conficere & an satisdationem præstare teneatur, vel non, ibid. 36. l (6 - 19. p. 551. seq. Patri quibus in Casibus filius manum inferre possit, quisve propriè manum intulisse dicatur. XXXII. 33. b (1. p. 6 8. seq. (5. 3. Ejus est vectigalia publica conducere. XXXIX. 37. p. 32. a

Pater adoptivus. *vide* Wahl-Vatter.

Patientia.

Hæc in usufructus constitutione est loco traditionis, XII. 12. 7 16. Hâc constituitur promissa servitus in affirmativis XIII. 37. 828. Hæc est vice tituli & includit scientiam 39. 829. Usus & patientia sunt relata, quæ se invicem involvunt 39. e 831. Sicut per patientiam usu conjunctam quis constituitur in quasi possessione, ita etiam per impatientiam, contradictionem & protestationem quasi possessio interrumpitur. 39. e III. 831. In servitutibus rusticis nuda patientia servientis prædii subest. 58. 848.

Partes conscripti.

In ordine Senatorum secundi erant patres conscripti ab aliis Regibus, Consulibus aut Censoribus in Senatum una cum Patriciis lecti. IV. 4. 155.

Patria.

Est duplex vel communis vel propria: communis, quæ vocatur domicilium, quæ fuerit olim IX. 14. 535. Et hodiè quæ sit 15. 536. Specialis vel locus originis quid sit? 17. 538. Ortus ex vico eam videtur habere patriam, cui Reipubl. vicus ille respondet. 17. 538. Jura ratione hujus specialis domicilii competentia in libertum & filium, in quibus consistant 17. 538. Patriam dat pater & ejus domicilium, non locus nativitatis. 17. g. 539.

Patria Potestas.

Quibus competat? III. 35. a 113. seq. Patriam potestatem aliter JCtus, aliter Philosophus considerat 35. g 114. Quid sit? 36. a 114. Ex quo jure dependeat 37. a 114. Discernitur à dominica potestate. 38. ibid. Finis societatis parentum quis 38. a ibid. Effectus 39. a 115. Patrifamilias correctio domestica permissa. 39. b ibid. Jus vitæ & necis quomodo restricta. 39. g 115. Jura alia, quæ patriæ potestati adhuc competant, recensentur ib. Modi patriam potestatem solvendi tres. 67. 129. Jus parentum in liberos dicitur sanctum 73. g 139. Differentia patriæ potestatis & emancipationis per Nov. 118. est sublata, quoad successionem XII. g 613. Si filius se in patris potestate esse neget, & sibi dominium rebus aliunde quæsitis competere prætendat, id probare debet. XII. 5. d 738. Patria potestas excludit (1. parentes naturales (2. Matres, Aviæ & reliquæ ascendentes fœminini sexus (3. avum maternum, (4. Parentes, quorum potestas modo jure recepto est dissoluta. (5. Patrem, qui alterius extranei filium adoptavit 5. m 740. Paterfamiliàs ab hostibus captus jus patriæ potestatis amittit, reversus verò recuperat. 34. a VI. 767. Non semper cum ipsâ patriæ potestatis vinculo ususfructus patri jam quæsitus solvitur & extinguitur, sed ad dies vitæ pater retinet. 34. a IX. 767.

Patriciatus, Patricius.

Summa tantum Patriciatus dignitas, qua erant Consiliarii Principum, liberabat à patria potestate III. 67. & g 130. In ordine Senatorum primi erant patricii ex centum à Romulo primò lectis oriundi IV. 4. 1555. Patricii qui dicti? 4. a ibid. Ordines dispescebantur, in Patricios Senatores, in Patricios Equites, & Patricios populo ibid.

Patrimonium.

Scilicet ob jemand reich oder arm/ non ex bonis vendibilibus, sed ex reditibus æstimandum. XXX. 76. a (1. p. 494. non semper expedit ejus secreta pandere XXXI. 36. n. p. 552.

Patrinus. *vid. Baptismus.*

Patronatus.

Patronatus Jus quid? XXXVII. 58. p. 1025. quomodo acquiratur & amittatur. a 59. p. 1026. Juris patronatus effectus quis. 69. p. 1033. *vid. Jus Patronatus.*

Patronus.

De eorum tutela v. XXXI. 24. b p. 527.

Pavones.

Quid? XLI. 8. p. 94. g nostri esse intelliguntur, donec animum revertendi habeant, adeoque & horum fit furtum. 17. 100. sq.

Pauper, Paupertas.

Pauperi in judicio, cum adversarii injuria, non est favendum I. 18. z 20. Pauperibus consulatur ex publico. IV. 56. b VI. 195. Pauperes certis de causis juratoriam promissionem præstant, si de non inveniendis fidejussoribus ac pignoribus jurent. V. 24. 244. Horum tamen jure Saxonico sufficit nuda attestatio. 24. & th. 245. seq. Quinam sub nomine pauperum veniant? 24. c 246. & IX. 59. b 11. seq. 575. Quid circa pauperes notandum. ibid. Si quis ob paupertatem jus suum non potuisset persequi datur restitutio in integrum. IIX. 79. 486. Privilegio paupertatis non gaudet, qui propria

Source : BIU Cujas

pria culpa eam sibi accersivit 79. g ibid. Pauperan possit esse judex. 10. k (3. 530. Pauperes injuria fortunæ miserabiles personæ dicuntur. 59. b (4. 576. Eorum causæ sunt summariter tractandæ 66. r 1. 587. Pauertas apud Latinos quid sit? XIV. 1. d 852. Qui paupe rem funerat, actionem funerariam non habet, præmium à Deo speret. XV. 87. d IX. 977. Cura hæc, quibus & quomodo incumbat. ibid. Ut pauperibus in necessitatibus subveniatur Administratores Ecclesiarum & piarum domuum devincti sunt. *XV.* 90. b 983. Pauper cum divite potest inire societatem. *XXII* 20. a V. 1453. An â paupere lites redimere permissum? *XXIII.* 77. a *XIV.* 1597.

An & in quibus Causis testimonium eorum rejiciendum vel non XXVIII. 38. f p. 253. sola paupertas non est de genere malorum. Pauperum causa propria habetur. Et quænam Testamento relicta illis est quibus distrahenda. XXXIII. 8. l m p. 736. idem de legatis. XXXV. 4. m. n 857. sq. Pauperes fidejussores esse prohibentur. XLVII. 37. m. p. 587. sq.

Pauperies.

Pauperiem facere dicitur animal quadrupes, quando damnum dat XIV. 1. 852. In sensu juridico & in sensu Latino, quid sit pauperies? 1. d 852. Actio de pauperie conceditur, si nocuerit pecus libidine motum 8. d 1. 860. De pauperie ex lege Mosaica actum fuisse constat. 8. e ibid. Ob pauperiem à quadrupede mansueta contra sui generis naturam factam competit actio directa: nonnunquam etiam secundùm mentem legis utilis datur: ad feras autem, licet in custodia retineantur, non rectè applicatur utilis hæc actio de pauperie 9. & b g d 860. seq. Ob pauperiem judicium quoque criminale constituitur 16. 864.

Pax.

Pacis Religiosæ & Profanæ Constitutiones ad Recessus Imperii pertinent. II. 33. 281. Pace Religiosa & profanâ jurisdictio Ecclesiastica ad Principes & Status pertinet. *IX.* 15. 538. De fractæ pacis publicæ crimine *vide voc. Crimen. fract. Pacis.* De Pacis Instrumento *vide Instrumentum Pacis.*

Peccatum.

Qualia peccata quis aliàs peccaminosus commisisse præsumatur. vid. XXVIII. 18. z 188. sq.

Peculatus.

Quid. XLIX. 76. p. 1113. unde nomen aut à quomodo sumatur. ibid. b g differt à crimine residuorum. d ad quos spectet hoc crimen. 77. p. 1113. a b g d

Peculium.

Peculium adventitium olim cum profectitio ejusdem erat naturæ, hodiè proprietas spectat ad filium usufructus & administratio ad patrem *VIII.* 60. 471. & *XII.* 6 & g d 737. seq. Quatenus de hoc filiifam. & paterfam. possit conveniri? VI. 42. & a b pag. 311. seq. & IX. 6. pag. 512. De extraordinario solus filius, consentiente tamen patre agit. 6, pag. 512. Adventitia in quartæ imputationem non veniunt X. 35. æ pag. 657. Peculii adventitii, in quo patri usufructus est ademtus, vocatur extraordinarium sive irregulare seu plenum XII. 5. 2. pag. 738. Conditio hæc non semper expressè, sed tacitè nonnunquam dispositioni inest, quâ patri usufructus adimitur 5. æ pag. 738. In legitima vel bonis loco legitimæ relictis usufructus patri adimi potest 5. th. pag. 738. Non posse adimi. ibid. Peculio irregulari annumeratur portio hereditaria quam filiusfam. una cum patre fratri suo germano vel extraneo succedens consequitur 5. i pag. 739. Quæ res in hoc peculio irregulari sint? 5. k ibid. Quæ â principe vel Augusta filiis, vel filiæ donationis titulo accipiunt omni acquisitione absolutæ sunt? 5. l pag 739. Filiisfam. illæ res, quæ ex lege ob delictum matris divortium sine causa facientis deferuntur, plenò jure acquiruntur. In feudo, quod filiusfam. accipit, pater non habet usum fructum III. Excluditur pater â perceptione usufructus, si filiisfam. servi sub conditione, ut statim manumitterent; donati vel legati fuerint IV. Quando Pater usumfructum sponte & expressè remittit V. Si sciens connivet, ut filius fructus percipiat VI. Iis casibus, quibus pater usufructu privatur, alimenta nihilominus ipsi ex bonis filii debentur VII. Extra casum egestatis, pater in liberorum bonis, ademto usufructu commoditatem fructuum non habet 5 l pag. 739. seq. Neque furor, relegatio, superinductio novercæ patri usumfructum adimunt 5. m pag. 740. Usufructus acquiritur patri in adventitio peculio filii emancipati quasi munus lege oblatum 5. o ibid. In peculio irregulari adventitio ex delicto conveniri potest filiusfam. XIV. 47. g II. pag. 885, Peculii origo sive causa *XX.* 59. a 1324. Ejus in genere descriptio 60. & a 1342. & *IX.* 6. a 522. Peculium quid per antonomasiam dicatur & quid vulgariter per extensionem. ibid. In peculio possunt esse res omnes mobiles & immobiles, corporales & incorporales 60. 1342. Peculium aliud est servile, cujus unicum, aliud filiifam. quod vel est castrense vel quasi castrense, vel adventitium, vel profectitium 61. & b g e 1343. & *IX.* 6. b g d e 523. Peculium paganum duplex profectitium & adventitium 62. a 1345. Peculii profectitii descriptio & constitutio XX. 62. & 63. 1345. Hoc peculium tam quoad proprietatem, quàm usumfructum patris est 64. & a 1345. seq. Unde pater dicitur illud possidere, filius verò detinere 64. & g ibid. Dicitur hoc quidem patrimonium filiorum, sed tantum sunt administratores ejus 64. 1345. Administratio peculii aut est libera, & tunc servus vel filius potest alienare, non verò donare: aut non est libera, & tunc nudam habet administrationem ibid. Hoc peculium sequitur filium emancipatum ibid. Munus â patre recusatum, â filio acceptatum profectitio cedit peculio II. Idem dicendum de donatione magni precii, ab amico patris filio facta 64. d 1346. Peculii adventitii descriptio 65. & a 1346. & *XII.* 5. & e 737. seq. Dividitur in regulare seu ordinarium & minus plenum: & in extraordinarium sive plenum 65. a 1346. Si quid â patre ad filium pervenerit intuitu solius filii, non ut augeatur res paterna, hodiè pro adventitio est 65. g ibid. Hujus usumfructum regulariter patri acquirit filius, apud eum

Source : BIU Cujas

autem proprietas remanet 65. ibid. Hereditas, quam filius dissentiente patre adit, tota irregulari peculio adventitio cedit II. Fructus ex peculio irregulari adventitio percepti pleno dominio ad filium pertinent III. Si avus vel avia quinque nepotes instituat expressâ lege, ne ususfructus requiratur patri, non obstante dimidiam hujus partem pater consequitur IV. Falsum est, quod peculium adventitium, cujus plenam proprietatem filiusfam. habet, quasi peculii instar castrensis sit V. Donata ab extraneo neque ex castrensi vel quasi-castrensi causa, ut illi cedant castrensi peculio, ad irregulare pertinent 63. d 1347. Peculii castrensis & quasi-castrensis descriptio 66. & seq. 1347. seq. Hæc duo pleno jure habent filii 66. & b ibid. g l. 43. 1222. In hoc peculio pater cum matre & fratribus germanis succedit jure hereditario II. Quorsum referendus sit nummus lustricus? 67. i 1347. Ad quasi castrense quæ pertineant, vel non, multis numeris notatur, 67. a 1348.

Pecunia.

Pecunia â debitoribus hereditariis exacta in hereditatis petitionem venit? X. 53. 3. 647. In pecunia constituitur quasi-ususfructus XII. 39. 772. Pecunia modò ad res corporales, modò ad incorporales refertur XII. 39. b 772. Pecunia usu non deletur, sed manet ipsum corpus 39. g 772. seq. Est instrumentum luxus & luxuriæ multorumque animorum corruptrix XV. 49. z V. 937. Pecunia lusu perdita & soluta non potest repeti, nisi fraus ludendo intervenerit 57. & g 945. Sola pecunia numerata per numerum reddi potest XVI. 14. th. 1. 1001. In pecunia, quæ mutuò data, restituenda non corpus, sed quantitas attenditur, unde & rebus incorporalibus accensetur 37. 1015. Pecunia mutua, *vid. Mutuum.* Vocabula Pecunia, Nummi, Solidi, Monetæ, Numismatis, Synonymica esse solent, sed differunt antiquitate 29. a 1. 1017. Unde dicatur, & quæ ejus nomine veniant 29. a III. 1018. & XIIX. 74. b 1214. & XX. 52. d 1330. Differt â nummis XVI. 29. a IV. 1018. More veterum non numerabatur ut nunc, sed appendebatur 29. a VIII. ibid. In causa pecuniaria juramenti delatio locum habet. *vid. tit. Juram. delat. & relat.* Ad pecuniam nemo bonus vel malus esse debet XIIX. 21. 1163. Sola pecunia numerata æstimatione non habet opus, sed per eam aliæ res æstimantur 63. & b 1207. Pecunia aliis locis facilibus & levibus; aliis gravibus & difficilibus usuris invenitur 71. & b 1211. In jure tripliciter accipitur: (1. latissimè pro quacunque re patrimonii (2. latius pro ea, quæ pondere, numero & mensura constant (3. restrictius & propriè pro moneta aurea & argentea 74. b 1214. Pecuniæ sive nummorum nomine an contribuendum sit objectum naufragii causa factum? XX. 18. d 1295. Licet pecunia non fœnerandi, sed permutationis gratia sit inventa, eadem tamen ad quæstum producendum quàm reliquæ merces est habilior 30. b. 1312. Pecunia in rem patris versa non intelligitur, si filius patri eam in proprium debitum solvit 57. o 1. 1339. Si autem filius familias mutua pecuniâ acceptâ liberavit patrem 57. o 11. ibid. Pecunia quæ præsidii causa habetur, der Noth-Pfenning. 60. a 11. 1342. In pecunia numerata consistit precium in contractu emtionis venditionis XXIII. 15. 1510. Pecunia major si minutiori mutetur, ut fit à Camporibus, permutatio potius quàm emtio est 16. a 1512. Pecuniæ abundantia facit, in aliquibus locis precium accrescere, sicut defectus decrescere 19. d XIV. 1516. Pecuniam non aliter ad usum nostrum habere licet, quàm si dominium habeamus; consistit enim usus in abusu 105. 1643. Pecunia ut tuto & sine periculo vel molestiis in hoc vel illo loco solvatur, in cambium deducitur 42. 1752. Magna est differentia inter Banco, Wechsel & courrent Geld 42. a ibid. Pecunia cambialis si consumta fuerit, campsores inter personaliter privilegiatos ponuntur II. Pecunia in usu Cambii collata immobilium vicem sustinet. ibid.

Quæritur unde & quando pro pecunia credita tacitè vel pacto se quis ad usuras obligare possit. XXVII. th. 120. Pecunia aliena rem emens suo nomine suam non ejus, cujus pecunia fuit, rem facit. XXX. b p. 430. (o fallit hoc favore dotis in re pecuniæ dotali comparatæ. ibid. (p. in pupillo quippe cui in re sua pecunia emta dominium & R. V. competit, XXXI. 47. 9. 567. Pecunia præsidii causa quando legata videatur, XXXV. 13. th p. 868. an Tutor pecuniam pupillarem necessario fœnori dare, vel quomodo eam utiliter administrare cogatur. XXXI. 36. æ th. p. 555. & quomodo contraveniens teneatur, quæve Jura pupillo ratione illius pecuniæ competant. ibid. th. sq.

Pecus.

Pecorum usufructu legato, quid debeatur, quid non? XII. 15. e 750. seq. Boves inter pecora numerantur, cum tamen armentorum nomine veniunt? XIII. 21. g 809 Pecoris nomine quæ veniant? 25. b 813. & XIV. 3. b i 854. Jure civili pecus in suo agro deprehensum non licet domino includere & pignoris loco habere, secus tamen est hodiernis moribus 4. 855. vid. Inclusio. Pecudum nomine veniunt animalia, quæ gregatim pascuntur 9. b 861. Eorum distinctio ibid. Sues, an pecudum numero habeantur? 22. d 872. Pecudes seu quadrupedes, quæ gregatim pascuntur in solidum locari possunt. *vid. Socida.*

Pecus quid? XXVII. 7. p. 75. Divisio ibid. jumentum quid? ibid. armenta unde? ibid. grex quid? ibid.

Pecoris ad aquam appulsus, *vid. Appulsus pecoris ad aquam.*

Pedamenta sumendi jus.

Quatenus sit servitus prædii urbani, & quatenus prædii rustici XIII. 29. g 818.

Pedaneus. *vide Judex pedaneus.*

Pensio. *vide Canon.*

Percipere, Perceptio.

Per fructuum perceptionem probatur dominium XI. 14. z III. (3. pag. 683. Quomodo usufructuarius percipiat fructus naturales XII. 18. 754. Ex parte usufructuarii non sufficit sola à solo separatio, sed insuper asportatio requiritur 18. b ibid. Fructus non ante perfectè percepti videntur, quàm si collecti & in horrea reconditi fuerint XXIV. 17. 1701.

Perduel-

Source : BIU Cujas

Perduellio.

Quando Crimen perduellionis committatur, & quid sit XLIX. p.979. Quomodo differatà Crimine læsæ Majestatis. ibid. Qui hodie hujus Criminis rei fiant. Committitur non solum committendo, sed & omittendo. ibid. Quid ad hoc Crimen pertineat. 20. p. 980. a. Quomodo committatur. ibid. p. 981. b. Pœna ejus c 983. 20. 989. g p. 980. An si feuda possideat in vel extra territorium hujus Criminis reus, cujus Dominus non est is, in quem deliquit, an & ea publicentur. ibid. p. 985. An liberi naturales paterna comitetur infamia. ibid. p. 986. An filiæ sint exemptæ ab infamiæ pœna, quæ filiis ob paternum irrogatur scelus. ibid. 986. An pœna hæc justitiæ & naturæ LL. conveniat. ibid. e p. 987. Tollitur accusatio hujus criminis 20. annorum spatio, p. 988. Quid de quasi per duellionis crimine observandum. 21. 988. An & cur recte filii à perduellis successione arceantur. XXXVIII. 26. b. p. 1065. An idem dicendum, si mater sit perduellis. ibid. b. (1. an etiam filiæ? & quinam filii puniantur, hoc crimine perpetrato. (b. 2. 3. p. 1065. conf. XLIX. 20. c. z.

Perduellis qui dicatus & an Testamentum condere possit. XXXII. 8. o. (2. p. 638.

Peregrinationes.

An sumtus in illas erogati sint conferendi. XXXVII. 30. p. 1000. m. p. 1003.

Peregrinus.

Peregrinis jus dicitur etiam diebus extraordinariis VIII. 111. k VI. pag. 512. Omnes olim pro peregrinis habebantur, qui extra Romam erant IX. 14. 536. Peregrini & advenæ sunt personæ miserabiles 59. b (5. 576. Peregrinis summariè jus dicendum 66. r (3. 588.

Peregrini.

Romanis erant, qui Cives Romani non erant. L. 53. p. 1228. seq. a. b. g. d.

An hæres institui possit. XXXIII. 3. a. 726.

An olim peregrinis licuerit Testamentum facere. XXXII. 7. k. p. 635. quid hodie circa illos in specie ratione Galliæ Juris. ibid. l. 536. quid circa illos hodie Juris. L. 53. a. b. d. 1228. seq.

Perficere.

Quotupliciter, quid in Jure perfici dicatur XL. 8. a. p. 52.

Periculum.

Vide *Damnum*. Ad quem hoc pertineat, si res metu ablata perierit VIII. 21. 440. Periculum fructuum omni modo ad emphyteutam spectat XI. 68. e 723. Periculum unde dictum XIX. 31. c 1249. An per generalem periculi susceptionem ad casum fortuitum suscipiens semper obligetur? 31. z 1249. Periculum differt à damno XXII. 29. g 1465. Periculum rei venditæ emtione jam perfecta ad emtorem pertinet, licet res ipsi nondum traditæ XXIII. 94. & a 1629. Quid sit illud periculum, & quotupliciter contingat? 95. 1629. Spectat tamen etiam quibusdam in casibus ad venditorem 98. & a. b. 1632. Ad quem spectet periculum in emtione imperfecta? 99. & 100. 1634. seq. & 101. 1637. seq. Periculum earum rerum, quæ numero pondere & mensura constant, quoties ad corpus & per aversionem non veniunt, venditoris est periculum antequam appensæ, admensuratæ vel annumeratæ sunt res iii. e 1660. An æstimatio in contractu æstimatorio, transferat periculum in accipientem i XXV. 7. & a 1723. In assecuratione periculum quis suscipit pro præmio. 46. & seq. 1762. seqq.

Perjurium.

Perjurium inducit infamiam VII. 18. æ 367. & XVII. 54. d 1109. De perjurii pœna judex jurare volentes seriò admonere debet 10. d 1056. XXVIII. 18. z. p. 190. (10. ibid. 24. 207. æ. Qui de perjurio suspecti sunt, non facile ad jusjurandum sunt admittendi 14. b 1060. Perjurium per Procuratorem vel Legatum committi potest 17. æ V. 1066. An à perjurio absolutus ad juramentum suppletorium sit admittendus 43. e IV. 1098. Hujus pœna quæ? 54. 1108. Ratione hujus causa juramento voluntario & judiciali decisa retractari nequit. ibid. Si tamen illud evidentissimè ex instrumentis detegatur, quidam condictione ex jure jurando ad repetendùm indebitè exolutum competere contendunt 54. a 1. 1109. Et per fiscum perjurium vendicari posse putant 54. a 11. ibid. Perjurium tribus modis fit: (1. ratione formæ (2. modi (3. finis & effectus 54. g 1109. Pœna perjurii varia 54. d 1109. seq. Heres non incidit in perjurium si juramentum à defuncto præstitum non servat 78. b 1. 1143. Perjurius absolutionem à juramento petere non potest 79. b VII. 1144. Pejerare non dicitur, qui principali autoritate juramentum aliquo casu deserit 82. z pag. 1146. Perjurium opponitur juramento vero 83. 1148. Perjurii etymologia 83. e ibid. Ejus Descriptio. ibid. Perjurium præsupponit juramentum legitimum II. Et peccatum III. Perjurii via non aperienda. ibid. Sine dolo non committitur perjurium. 83. z 1. 1148. Dolus quomodo ex eo arguatur? & requiritur ut juramentum præstitum sit per Deum. ibid. Fallitur jurans triplici modo: (1. quando dolo ejus cui juratur, inducitur (2. quando falsum jurat, quod verum putavit (3. & fallit & fallitur jurans quando falsum putat super quo jurat, quod tamen verum est II. Quicquid excusat à mora excusat à perjurio III. Sciens perjurium committens infamis fit & dignitate & officio repellitur IV. Qui semel perjurus ad jurandum non amplius est admittendus V. Pœnitentia perjurium non purgat 83. æ 1148. seq. Perjurium non committit, qui juravit, se revera solutum, si superveniens debitum creditoris cum debito compensat XXI. 28. z 1396. Non solet de perjurio quæri ejus, qui jure permittente arbitrio suo, & secundùm affectionem, quam ea res potuit habere, immodicam juravit 67. 1122. Post juramentum autem veritatis potest, licèt non facilè, de perjurio quæri. ibid.

Quid? XLIX. 22. p. 996. Tria DD. requirere solent ad hoc. 9. Pœna variat. Quænam hodierna? p. 997.

Permitte-

Source : BIU Cujas

Permittere, Permissio.

Permissio est duplex, generalis & specialis, hinc actio de peculio & in rem verso XX. 42. b 1321. Permitti sæpe quid solet per LL., evitandi majoris mali gratia. v. XXX. 85. a. 507.

Permutatio.

Permutatione rerum justitia permutativa æqualitatem observat I. 19. a 20. Ubi verò adest inæqualitas opus est justitia correctiva 24. b 22. Quid in permutationibus observandum 26. a. b. 24. Observanda sunt æquatio & retributio, & hæc requirit proportionem arithmeticam illa geometricam 28. a 25. Permutatio propriè venditionis appellatione non comprehenditur, licèt ei vicina sit & similis XXIII. 49. g 1558. & 53. d 1562. Jus retractus conventionale locum habet, si ab una parte cum re permutata simul pecunia, rei tamen prævalens data fuerit. ibid. In permutatione jus retractus gratuitum non obtinet, nisi in certis quibusdam casibus 62. & b 1574. In permutatione loci habet remedium l. 2. C. de rescind. vendit 92. 1626. Inter permutationem & contractum do ut des nullum est discrimen XXV. 16. & b 1731. seq. Permutatio inter contractus nominatos non est referenda 16. 1731. Tacitus simpliciorem modum contrahendi permutationem mercium esse innuit. ibid. Unde dicta? & ejus origo 16. a ibid. Vox permutationis sumitur generaliter & strictè 16. & a 1732. Permuta[illegible], est genus, do ut des est species 16. b ibid. Mutuo [illegible] parum affinis est do ut des, differunt tamen in [illegible]n 16. g 1732. Permutationis descriptio 17. & a [illegible]. 2. Permutandi libertatem unusquisque habet, qui habet vendendi, excepto emphyteuta II. Dividitur in permutationem specialiter dictam & cambium 17. b 1732. Ejus forma 18. ibid. Et vicina emtioni ibid. In quibus cum emtione conveniat, in quibus differat 18. a & b 1733. Ejus objectum 19. ibid. Quid si pecunia aut merx detur, aut vicè versâ, an sit permutatio? ibid. Principes subditi inviti, publica utilitate exigente permutari queunt 19. g 1734. Spirituale pro temporali permutari nequit 19. d pag. 1733. Quomodo Princeps suam rem immobilem cum immobili Ecclesiæ permutare possit? 19. e ibid. Præbendarum permutationes debent fieri autoritate superioris. *vid. Præbenda.* Quid si pro merce partem pecunia, partem merx detur, an sit permutatio 19. 1734. & XXIII. 16. 1511. In permutatione res propria est danda non aliena XXV. 20. 1735. Obligatio ex hoc contractu fluens quænam 21. 1511. Sed quid si, posteaquam rem accepi, illa res, quam vicissim dare promisi, perierit? 21. & g 1735. Ex hoc contractu datur actio præscriptis verbis. *vid. Actio.*

Permutatio quid sit XXVII. 16. g p. 83. Non tantum actio ex emto, sed præscriptis verbis locum habet, si à permutante res fuerit evicta. ibid. Quo Casu integrum est permutanti rem propriam quam dedit repetere. ibid.

Persona, Personalia.

Personarum respectum seu prosopolepesam justitia non agnoscit I. 18. z 20. Personæ, quæ pœnam sustinere debet, consideratio in æstimanda pœna 32. b 27. Dispositio facta de una persona in uno casu non licèt extendere ad aliam personam II. 18. b 93. Persona in genere significat hominem in societate civili viventem III. 2. 67. Distinguitur in peregrinos & cives; hinc tria personarum capita, libertas, familia & civitas 7. 103. Personæ quæ sanctæ dicuntur 73. g 139. Non absurdum ut quis duplicis personæ vicem sustineat IV. 72. e 206. Personæ cum quibus agitur, vel sunt necessariæ, vel extraneæ, in illis, ut judicio sisti sufficiunt fidejussores etiam non locupletes; in his non nisi idonei, qui tam ex facultatibus conveniendi æstimantur V. 23. 244. Personæ Illustres ac spectabiles juratoriam promissionem præstant, ut & præstita juramento de non inventis pignoribus & fidejussoribus pauperes 24. 244. seq. Horum tamen J. Saxonico sufficit nuda attestatio 24. & th. 245. seqq. Ad quas personas hoc privilegium porrectum 24. b ibid. Quilibet habet personam standi in judicio per se & per alium VII. 1. a 346. Personæ humiles ac viles ex sordido vitæ genere, vel ob injuriam corporis, vel originis ab infamibus separandæ sunt VII. 17. a 366. Personæ, quæ ob sordidum vitæ genus nota laborant quæ? 20. g 369. seqq. Personæ quæ pro honestis habendæ 21. & a 372. Personæ principales, & minus principales judicium constituentes quæ sint? IX. 3. 519. Personis miserabilibus Constantinus Imperator insigne Privilegium in l. un. C. quand. Imp. int. pup. & viduas dedit 59. a 574. Personæ turpis descriptio, & qui hoc nomine veniant X. 18. g 619. Si turpes personæ vitæ genus mutaverint ac honestam vitam ducant, priorem vitæ turpitudinem quoad fraternam querelam non nocet II. Neque superveniens turpitudo post mortem testatoris nocet III. Cum ratio, quò minus personæ turpi postponi possit, exmera juris civilis dispositione, ideirco contrario jure civili aliud induci potest 18. g 620. Turpitudo personæ objici non potest ab eo, qui eodem vitio laborat 18. z 620. Turpitudo personæ objici non potest ab eo, qui eodem vitio laborat 18. z 620. Personæ cum consensu Patroni in ædibus sacris sepeliuntur XV. 80. & b 964. Personæ accessoriæ securitatis gratia facta compensatione factâ liberantur XXI. 28. d 1396. Personalia non possunt cedi XXIII. 77. z V. 1598.

Pertinentia, *vid. Impertinentia.*

Pes.

Fines in se considerati duas partes constituunt seu extremitates caput & pedem, harum extremitatum intermedia latera vocantur XIV. 49. a X. 888. Confinii interstitium secundùm latitudinem est quinque pedum 57. pag. 897. Vocabulum pedis πολύσημον. 59. a 898. Pes, quatuor palmis seu duodecim unciis constat, ein Werck-Schuch ibid. Differt à pede quadrato. ibid. Quinque pedes faciunt unum passum. ibid.

Pestis.

Ob pestem grassantem domicilium mutans, retinet domicilium

Source : BIU Cujas

micilium semel constitutum animo IX. 31. 549. & 34. a 551. Partum ex matre pestifero morbo laborantem vixisse qui dicit, probare tenetur? X. 66. b 657. Domus peste infecta cum omnibus rebus potest comburi, si purgari nequeat? XIV. 21. z V. 871. Peste defuncti tenentur sepeliri in loco consueto III. 72. d 11. 137. & XV. 80. a 964. Bona peste infecta & impurgabilia sine damno corrumpuntur XX. 17. c XIX. 1310. Magistratus tempore imminentis pestis civibus suis imperare potest, ut sibi de ligno aliisque esculentis ad certum tempus prospiciant, ne incommodis premantur XXIII. 6. l 1. 1501. Emigrans à loco domus ob pestem ad quid locatori teneatur: & an cessante peste denuò eam inhabitare debeat XXIV. 13. d 1. (7. & ii. 1689.

Quid? quive morbus sub eo Vocabulo comprehendatur. XXXII. 21. a 680. Tempore Pestis solennitates Juris Civilis accuratè non possunt observari. XXVIII. 43. 272. m. (9. (2.

Petitio hereditatis, *vid. Hereditatis petitio.*

Petitor, Petitio.

Petitore infirmius jus habet possessor XI. 46. 704. Ut legi Commissoriæ renunciatum esse dicatur, si post diem commissoriæ legi seu solutioni præstitum, precium petat venditor, judicialis petitio requiritur. XXIII. 39. 1547. Ubi lex aliquid fieri jubet ad privatam utilitatem, illud intelligi debet, si à parte petatur. XII. 68. b 1. 792. Multa omissa & non petita lucrifacimus, quæ si peterentur ab adversario præstanda essent 69. d 793.

Pfahlburger.

Pfalburgeri descriptio. IX. 26. a V. 546. XL. 75. a p. 90. L. 53. d 1229.

Pharmacopœus.

Pharmacopœi in venditione veneni cautè agere debent XXIII. 27. 1533. In vendendo veneno quæ ei observanda? *vide Venenum.* Reipublicæ interest præter Pharmacopœos nullos alios admittere, qui medicamenta vendant. 67. i 1587.

Philosophia, Philosophus.

Vera, non simulata Philosophia vocatur jurisprudentia. I. 9. 14. Per simulatam Philosophiam JCtus respicit eos, qui olim se falsò pro Philosophis gerebant, barba & pallio tantum non re ipsa Philosophi. 9. 15. Philosophia Ægyptiorum seu Hecatæum opus, tam Theologiam quàm jurisprudentiam est complexum. 9. b 15. Philosophia versatur circa actiones humanas morales. 41. 31. Eaque per crebras actiones bonas ex proæresi susceptas habitus virtutis indicit 42. 31. Et per hoc distinguitur à jurisprudentia. ibid. Ea, quæ Philosophia tam theorica quam practica comprehendit, jurisprudentia complectitur 42. a ibid. Dissensio, inter Xenocratem & Aristotelem, quæ? 67. a 54.

Philtrum. *vid. Amor.*

Pia Causa.

Quænam dicatur, quæve ad eam referantur XXXII. 23. (2. ibid. p. 684. seq. XXXIII. 8. p. 719. l. m. n. 736. seq. conf. XLIV. 56. b p. 276. An ad pias causas donari sine insinuatione ultra D. solidos possit. v. XL. 11. z p. 57. Legatum ad Pias Causas. *vid.* Legatum ad Pias Causas.

Pictura.

An & cur Pictura cedat Tabulæ XLI. a b p. 122. Quænam remedia competant Tabulæ Domino, pro consequenda Tabulæ æstimatione. ibid. b.

Pignus.

Num pignora vel fidejussores guarandæ accedere debeant V. 32. g 254. Num redditio pignoris præsumtivè arguat principalis debiti remissionem VI. 43. th. 304. Pignoris dominus quis sit? XI. 3. & th. 667. seq. Pignus rei hereditariæ adjectum est individuum, quomodo in judicio familiæ erciscundæ tractetur? XV. 8. l pag. 907. seq. Quomodo æstimatio facienda, si duobus creditoribus in communi una res oppignorata 21. i 922. Si pignus uni fuerit adjudicatum, potest debitor post adjudicationem illud luere II. Litigantes de communi re pendente lite ad divisionem provocare possunt III. Provocatio ad divisionem rei communis est alienatio necessaria 21. i 922. Pignus in re emphyteutica absque consensu domini constitui nequit 70. & b 726. seq. Pignorationes pecudis alienæ in suo agro deprehensæ, licèt jure civili non valeant, secus tamen est hodiernis moribus XIV. 4. & b 855. Si creditor rem oppignoratam alteri oppignoraverit, nihilominus obligatio subsistit XIX. 5. æ 1226.

Descriptio pignoris XIX. 45. & g 1263. Pignus sumitur, (1. vel pro ipsa re, vel (2. pro jure (3. pro ipsa conventione seu contractu 45. b 1263. Differt ab hypotheca II. Requirit debitum præcedens cui accedat III. Est accessio principalis obligationis IV. Accedit debito naturali & civili V. Accedit omni contractui 45. g 1264. Quæ res pignori dari possunt? 45. c ib. In quo differat pignus ab hypotheca & nudo pacto pignoris II. A pignore tacito seu legali, judiciali & Prætorio in specie 45. z 1264. seq. Quæ personæ pignoris contractum ineant 46. & a 1265. Pignori dari possunt res omnes, quæ in bonis debitoris sunt 46. g 1266. Forma hujus in quo consistat 47. 1266. Contractus pignoris causa est, seu titulus transferendi jus in re, traditio verò, per quam fit hic contractus, transfert illud jus ibid. Ratione obligationis principalis ex hoc contractu fluentis, res pignori data quomodo reddi debeat, & qualis hic præstanda sit culpa 48. & a b d e 1266. seqq. De J. Saxonico pignore casu amissio creditor actionem amittit, quod El. Augustus in suis provinciis abrogavit 48. z 1268. Competit inde actio pignoratitia directa 49. 1268. Dupliciter dicitur, latè & strictè; & directa, & utilis 49. a b ibid. Non datur contra tertium possessorem II. Neque adversus fidejussorem III. Neque contra

Source : BIU Cujas

creditoris creditorem 49. d 1269. Datur etiam si res nuda conventione obligata ad creditorem pervenit II. Si vendendo creditor non b. f. versatus sit III. Datur ad residuum seu quod supereſt in precio rei pignoratæ venditæ IV. Interdum durante pignoris vinculo ratione intereſſe intenditur 49. e 1269. Jure offerendi & luendi pignoris non præscribi communis sententia est 49. z 11. 1269. Ratione obligationis secundariæ quatenus debitor creditori obligetur? 50. & a g z 1270.

Competit inde actio contraria 51. 1270. Non conceditur creditori retentio pignoris juſtè æstimati, si alius plus offerre velit II. Pactum pignori adjectum, ne debitori rem lucre liceat non valet, quamvis sub forma emtionis venditionis contractus fuerit celebratus apparet verò ex conventione & pactis adjectis pignus esſe 53. g 1278. *vid. Luere.* Pactum, ut creditor debitore non solvente, propria autoritate rei oppignoratæ poſſeſſionem apprehendere poſſit, ſuſtinetur 52. z 1277. Speciale quid est in pignoribus à priore creditore datis XXI. 8. d 11. 1362. Si mulier pignus acceptum reddat non gaudet beneficio SCti Vellejani 9. g 11. 1364. Pignora per compenſationem ſolvuntur 28. d 1396. Servanda est pactio à debitore de non alienanda re pignori obligata XXIII. a 1. 1539. Ceſſat retractus in datione pignoris, nisi reluitioni nulla ſpes affulgeat 62. th. IV. 1576.

Quid circa materiam pignorum præcipue notandum XXVI. 15. (1. i. unde dictum ibid. a 2. In genere sumtum comprehendit hypothecam p. 1. Pignus latina hypotheca græca vox ibid. g. Utrumque tripliciter accipitur. Neque differunt nisi quoad ſonum ibid. In ſpecie dictum differt ab hypotheca p. 2. Regulariter quid ibid. 9. In generali ſignificatione quid. p. 2. 3. Ejus homonymia. Definitionis Exemplum b. Pignorum finis. ibid. 4. 3. 23. p. 41. Pignus rei ſuæ c n ſtere non poteſt. XXX. 36. b p. 461. An inutili & ſimpliciter nulli obligationi rectè accedat? ibid. Pignus quando rectè obligationi accedat ibid. & d p. 3. Purè obligationi conditionatum pignus 4. 5. & conditionatæ obligationi purum pignus accedere poteſt ibid. Quis pignori rem dare poſſit 5. p. 3. Num etiam ii, qui non ſunt veri Domini b p. 4. Quid de Vaſallo? Quis accipere poſſit. Non ſequitur, rem emere non poſſum E. nec pignus accipere ibid. 5.

Modi conſtituendi pignora indeque fluentes earum ſpecies 6. 4.

Voluntario pignori per contractum celebrato ſolent adjici pacta alia, nempe antichreticum & commiſſorium p. 5. *vid.* Commiſſoria Lex. Quomodo ratione conſtitutionis pignoris, ſpecies differant. vid. ibid. b p. 9. Quid pignus judiciale, & quo pacto in eo procedatur 10. p. 9. 10. Quid prætorium p. 11. a ibid. Huc etiam refertur Arreſtum *XXVI.* 12. ſeqq.

Pignus conventionale.

Ejus deſcriptio XIX. 52. z in f. 1277. Legibus non eſt prohibitum ibid. Creditor non prohibetur judicem adire, qui officio hoc pignus conventionale confirmat 52. z ibid. Quid ſi creditor de ingreſſu cum vi armata, in caſu reſiſtentiæ, pactus fuerit? 52. z ii 1277.

Pignus Tacitum.

Tacito pignori ſunt obligatæ pro mercede res invectæ & illatæ in prædium conductum urbanum; ſecus eſt in illis in prædium ruſticum illatis VI. 34. 298. ſeq. Tacitè quoque ſubjacet ſtudioſorum ſupellex libraria 34. 299. Nec non fructus, qui in prædio ruſtico locato naſcuntur, tacitè ſunt pignori ibid.

Quid? *XXVI.* 13. p. 16. Quotuplex ibid. b. Cauſa ejus efficiens ibid. 9. p. 16. Quænam res de facto pignori vel hypothecæ datæ obligari poſſint, nec ne *XXVI.* 17-23. 29-40.

Qui ſciens rem alienam pignori dedit, ſtellionatus Crimen incurrit ibid. 17. a p. 29. Qui ſciens pignori accipit, furtum committit ibid. Ut pignus conſiſtat, quid requiratur ibid. Quæ res pignorationem recipere poſſint ibid. Quas res Tutor oppignorare valeat e p. 30. Creditor rem ſibi oppignoratam alteri dare non poteſt p. 29. & 32. Quid ſi a Creditore, inſcio debitore pignus tertio cuidam pignori datum? ibid. Fructus & commoditates feudi oppignorare poſſunt ibid. Pignus aliud eſt generale aliud ſpeciale 19. p. 35. Extenditur Jus pignoris generalis circa futura bona ad pignus arreſto impetratum ibid. b p. 36. Pignus ſpeciale eſt in rebus certis ſive ſint ſingulares vel certa univerſitas Corporum 21. 37. a b. In ſpecie quoque cenſetur obligatum, quicquid rei pignoratæ accedit 21. p. 37. a b. Ad immobilium oppignorationem requiritur Confirmatio. Quid Juris in Sax. Emtor in re emta ſub pignorationis Jus ſibi reſervans oppignorare poteſt etiam ſine conſenſu judiciali ibid. 8. Quid competat Creditori ſi pignus non poſſideat 42. ſeq.

Pignus prætorium.

Quid? *XXVI.* 29. a p. 47. Quid ſi a diverſis res eadem duobus oppignorata? 33. p. 48. & 34. a p. 49. Pignus perſequitur Creditor vel remedio petitorio vel poſſeſſorio 35. p. 50. Effectus pignoris in quo conſiſtat ibid. a. Rem oppignoratam ob debitum conditionale aliud, non poteſt retinere Creditor 42. p. 56. a. Contra ſucceſſorem feudalem tanquam ſingularem res oppignorata retineri nequit 42. 9. p. 58. Ob uſuras pignus retineri poteſt 42. ibid.

Alterum confectarium poſſeſſionis in pignore eſt Diſtractio ſ. Alienatio, das Pfand / Veräuſſerungs-Recht. 43. a p. 59. Etiam invito debitore, ex natura pignorum, vel adjecto pacto competens g 43. Neque impediri à debitore poteſt ibid. b.

Alia eſt ratio in diſtractione pignoris conventionalis alia in judiciali & prætorio ibid. Creditor debet expectare moram debitoris antequam ad diſtractionem pignoris proſiliat 44. p. 59. a ibid. Quæ requirantur, ut diſtractio pignorum extrajudicialis locum habeat ibid. Si pacto dies ſolutionis præferatur, Creditori interea pignus diſtrahere nequaquam licebit, ibid. b. (2. p. Neque ſi debitor ſolvere vel judicium

accipere

Source : BIU Cujas

accipere paratus sit ibid. n. (1. pignore legitime distracto tollitur pignus 45. p. 60. *vid.* Distractio. Quando teneatur Creditor ad venditi pignoris evictionem æ. (n. 5. p. 62. Quando non p. 62. z n. 1. 2. Quidve observet, ut ab eo immunis manere queat p. 62. æ 3. Si maritus res certas uxori propter nuptias donasset, etiamsi ille dominus mansisset ab ipso tamen alienari vel oppignorari nequeunt 46. p. 62. seq. Si nec ipse Creditor pignus emere velit, in sius possessionem mittitur, & vel hoc remedio res tamdiu protracta ad effectum perducitur 47. a p. 63. In pignore judiciali qualis modus præscribatur 84. p. 63. Creditor pignus majoris vendens debitori tenetur de superfluo ibid. b p. 63. In pignore judiciali qualis modus præscribatur 48. p. 63. Creditor, qui pignus distraxit, haud raro in residuum contra debitorem actionem salvam habet. Quibus modis pignus solvatur 49. p. 64. 65. 50. 66.

Pirata.

Huic fides data est servanda VI. 45. 316.

Piscis. Piscatio.

Piscandi jus quomodo omnibus commune, & quomodo restrictum III. 76. b 142. Piscandi jus ad emolumenta fluminum & ærarium pertinet 79. a 145. Pisces in piscinis quando pro mobilibus & quando pro immobilibus rebus habeantur? 84. a 150. Reditus piscationum quomodo in usufructu sit de J. C. XII. 16. 751. Ratione piscationis quando controversia incidit, competit utilis actio vel quasi negatoria XIII. 53. g 841. Pisces in piscinis, si multiplicationis ergò ibi sint, pars fundi habentur XXIII. e V. 1510. Captus piscium vel avium venditio est XXIII. 26. & d e v. 1528. seq. Quid, si venditor rete jactare noluit? æstimatio arbitrio boni viri relinquitur 26. & æ 1528. seqq. Jure Lubecensi haleces ante capturam perfectam vendere sub pœna prohibitum.

Quid? *XLI.* 13. p. 98. a. Quid hodie tam in stagnis alienis quàm plurimis in fluminibus ratione piscationis permissum 14. p. 98. seq. Quid, si quis semel ac sæpius piscatus fuerit, & tot pisces capit, quorum æstimatio ad summam 10. florenorum non ascendit, quomodo puniatur? ibid. Quando fur Crimen reluat, & denuo petatur? ibid. An eadem pœna locum habeat in furto Cancrorum? ibid.

Plagium.

Quomodo differat à furto *XLVIII.* 15. p. 758. Quando committatur *XLIX.* 83. 1120. Quomodo puniatur? ibid. d 1121.

Plantatio.

Notetur de hoc regula: quod planta ejus sit, cujus est solum, in quo posita, sc. si radices egerit *XLI.* 48. p. 120. Ubi etiam de arbore in Confinio posito. *vid.* Arbor. Quid, si planta aliena proprio solo imposita sit ibid. 49. p. 121.

Plebiscita.

Plebiscita quando in nomen legis transierint, & pro legibus observanda? I. 63. 48. Circa Plebiscita notanda occasio tum vis & autoritas 63. T 48. Plebiscita quæ fuêre 63. a 50. Vocabantur leges tribunitiæ ibid. Quando fieri desierint II. 16. 69. Plebiscita veniunt legis appellatione XIV. 18. b 865.

Plus aut Minus.

Qui potest plus, is etiam potest minus VII. 30. e 389. Plus petens in libello ad quid teneatur? IX. 68. (2. 591. Alius est effectus de jure veteri alius de jure novo? 68. a 591. Dominus pignorans partem debiti Procuratori solutam, si totam summam petat pœnam plus petitionis quoad residuam partem incurrit ibid. Pœna quæ causa vel re contingit in plus petitione à foro recessit, quæ autem tempore adhuc observatur 58. d 591.

Pœna.

Pœnis à vitiis abducuntur homines I. 3. a 12. Utrum præmia vel pœnæ, quæ fulcra sunt Regiminis politici majorem concilient Principi splendorem? 3. b 12. Pœna per omnia æqualis debet esse delicto 29. a 26. In pœnis ob delictum infligendis observatur proportio Arithmetica simplex seu rei æqualitas, non respectiva attenditur 30. 26. & 36. 29. Pœna delicti ex objecto æstimatur & augetur vel minuitur 31. b 27. Pœnarum æstimatio perpendenda vel ex persona vel fine 32. seqq. 27. seq. Finis pœnæ est vindicta & ultio seu satisfactio pro offensa ac simul aliqua coërcitio respectu ejus, in quem immediatè commissum delictum respectu verò Reipubl. læsæ, ut absterreantur à delictis homines 33. pag. 27. seq. & hac in re est necessaria aliqua determinatio legislatoris 34. a 28. Frequentia delictorum auget pœnas 33. d ibid. Æstimatis delictis & pœnis necessariò sequitur applicatio ad hoc delictum seu æqualitatem æstimationis 35. 29. Cavendum illi, qui punit, ne pœnis delectari, neve personam potius, quàm flagitium punire videatur 35. a 29. In pœnis non fit extensio legis nisi ad æquiparata, sed accipitur quod tutius est II. 48. b 93. Pœnæ, quibus crimina coërcentur, referuntur ad tres meri Imperii gradus, pœnarum species autem sunt innumerabiles IV. 76. b 208. Pœna severior in locum pœnæ infamiæ dictari potest, & quid hôc casu requiratur VI. 23. d 375. seq. Pœnam neganti restitutionem rei L. Divina quintuplum dictavit XXI. 42. e 1430. Mitigatio pœnæ locum habet ob jussum domini, patris, Magistratus *XXII.* 5. e 1430. Concussionis pœna quæ? *XXIII.* 3. d 1493. Suppositi partus, *vide Partus.*

Pœna potius leniendæ quam ex asperandæ *XXXIV.* 33. b p. 818. fallit *XLIX.* 104. 1152. b. Quid sit? *XLIX.* 102. p. 1150. a b. Pœnæ sunt vel capitales vel non capitales 103. ibid. An fustigatio, membri abscissio, perpetui Carceris sit capitalis? ibid. 1151. An pœna inediæ sit pœna sanguinis ibid. Sunt vel Criminales vel Civiles 104. p. 1152. a b. Hodie

Source : BIU Cujas

num omnes pœnæ sint arbitrariæ 1153. Pœna non est affligenda in locis occultis nec in diebus feriatis 1154. Extinguitur pœna morte 105. 1154. a.

Pœnitentia, Pœnitere.

Pœnitentiæ locus est ante litem contestatam IV. 59. e 197. & 8. a 216. Pœnitentiæ locus est, quando de contrahendo tractatum tantùm fuit VI. 17. in f. & d 283. Pœnitentiæ locus est in contractibus innominatis, in quibus relatio facta est promissio, scilicet, si alter pacisscentium nondum adimplevit, secus in nominatis. 32. (2. 296. & XVIII. 15. a 1155. Pœnitentia peracta peccator non amplius est peccator VII. 23. b 375. Compromissum solvitur pœnitentia compromittentium, seu contraria illorum voluntate VIII. 105. e 503. Pœnitentia temerè de re illicita jurantibus est injungenda XVII. 19. in f. & k. 1071. seq. Actor non potest pœnitere juramentum revocare, quando altera pars juramenti delationem acceptaverit. 38. 1090. Dans tantum pœnitere potest in contractu innominato, non verò accipiens XIX. 6. a 1154. & 15. 16. b 1159. seq. Heredes ejus, qui dedit aliquid ob causam, quæ non est secuta, pœnitere non possunt, si defunctus in voluntate perseveraverit, ac proindè non competit illis condictio causa dati 16. 1159. seq. & XXV. 14. g 1730. Pœnitentia si accipienti significata est dantis, & ille nihilominus implet, factum tener III. Heredi facultas pœnitendi non competit, sed condictio propter moram & non-impletionem. IV. Juramentum addito contractui innominato excludit pœnitentiam. V. Pœnitendi non potest revocari promissum aut datum ad piam causam XVIII. 16. b 1160. Pœnitentia vel ex parte mandantis, quæ vocatur revocatio, vel ex parte mandati, quæ dicitur renunciatio, solvitur mandatum XX. 17. & 2 1448. seq. Ut & societas 41. & i 1478. seqq. Emtione & venditione nondum perfecta pœnitentiæ locus est XXIII. 21. & d VII. & 22. 1520. *vide Arrha*. Etiamsi alterius interfit, alterum non recedere. II. Etiam de jure Canonico licet. III. Licet pœnitere in casum non facti instrumenti, etiamsi pœna conventionalis sit adjecta. IV. Etsi rei venditio sit facta. 22. a 1521. Pendente conditione emtioni venditioni adjecta pœnitere non licet 23. & k 1524. seq. Interdum emtioni venditioni pactum adjicitur, ut liceat pœnitere & à contractu resilire, sed præstita pœna, Reu-Kauff 24. 1526. Hoc jus tam diu durat, quàm diu res adhuc tradita aut precium exsolutum non est. II. Præter hanc pœnæ solutionem pœnitens non tenetur adhuc alteri præstare interesse 24. V. 1527. Ex pœnitentia unus altero invito à contractu emtionis venditionis resilire nequit, licet fiscus vel miles. 83. & b 1611. Pœnitentiæ locus est in contractibus innominatis antequam quid datum aut factum est, licet juramentum de jure civili accesserit, quod secus est de jure canonico XXV. 13. b g. 1728. seq. An hodierna praxi facultas pœnitendi in contractu innominato adhuc concessa sit? 13. d 1729. Etiam is, qui jam dedit vel fecit, potest pœnitere, licet alter paratus sit ad implendum: contra verò is, cui res vel factum jam præstitum, non potest 14. & b g. In illis contractibus innominatis, qui transactionis & finiendarum litium gratia ineunt, pœnitentiæ non est locus 14. in f. 1730. Stipulatio si præcesserit pœnitentiam excludit. II. Non licet pœnitere dantem, si conventum, ne locus sit pœnitentiæ. III. Non habet locum pœnitentia cum Ecclesia vel piæ alicujus causæ gratia. IV. Cessat pœnitentia, si favor causæ obster. V. Quod dictum de pœnitentia, procedit in contractibus innominatis, qui dando ineuntur & perficiuntur 14. d ib. Si præmium in assecuratione initio non sit datum, casus verò adversus contigerit, quo res interierint, non potest is, qui periculum semel suscepit eo, quod nihil ipsi sit datum, pœnitere 48. & e 1765. seq. Is, qui ob nudam pœnitentiam recedit à contractu innominato, debet alterum indemnem præstare. 48. (2. 1765. Ne partes disputare de pœnitentia necesse habeant, cautela uti solent, (1. ut facultati pœnitendi expressè renuncient; (2. ut is, cui assecuratio facta, mox præmium promissum assecuratori mittat, qui acceptando obligatur, ut pœnitere non possit 48. z i. 1766. an & quando propter pœnitentiam rei pœna ejus mitiganda XLIX. 8. k 1128.

Pollicitatio.

Pollicitatio differt à pacto. VI. 3. b 274. Ejus descriptio. 4. in f. 274.

Quid sit? L. 84. 1258. d. Ubi ejus divisiones, an & quando obligationem producat 1259. e z. & an pro pollicitato præstando detur actio 84. z. Ubi quid de votis notandum 1260. seq.

Polygamia.

Digamiam, polygamiam & concubinatum Deus toleravit. I. 58. k 42.

Quid sit? XLIX. 34. p. 1019. Nec est contra J. Nat. nec Jus divinum ibid. Neque cum fine primario neque secundario pugnat ibid. 390. Multa incommoda polygamiam comitantur ibid. æ. Olim apud omnes fere gentes invaluerat p. 391. Quomodo Polygami hodie ab Ecclesia vel Constitutione Caroli V. puniantur ibid. 391. (3. 4.

Pomum.

Ut pomum decerpere liceat in alieno, servitus realis non est, quamvis dici possit personalis XIII. 34. & g 825.

Ponderator.

Ponderatores qui dicti? XVI. 29. a VIII. 1018. Una quæque civitas habebat publicum auri ponderatorem. ibid.

Pondus.

Quæ ad pondus in rationem veniant XXIII. II. r. III. 1506. In minoribus contractibus & minore quantitate minorem quoque mensuram, numerum & pondera adhibere solent negotiatores. 11. r. III. 1506. Tria genera ponderum apud mercatores sunt in usu; (1. libra vulgaris. (2. libra listica ein Liſt-Pfund. (3. libra nautica Schiff-Pfund. 11. r. VII. 1506.

Pon-

Source : BIU Cujas

Pontifex.

Pontifices Romani legum condendarum potestatem sibi arrogantes, imitati sunt Imperatorem Justinianum. II. 39. 86. In multis â jure civili recessisse multa non intellexisse, quædam in præjudicium laicorum inserta esse, remissivè notatur 39. a 86. Pontificis potestatem non agnoscimus, quamvis ejus juris autoritas in nonnullis materiis ex usu sit recepta. 39. 86. Rom. Pontifici non licuit sibi ipsi jus dicere IV. 56. a 394. Denegatur ei institutio feriarum, cum sit Majestatis V. 36. & b 258. Pontificis sedes hodie Roma. IX. 15. & a 536. Pontifex imitatus est leges Romanas, Majestatem circa sacra sibi injustè arrogans, & sedem Apostolicam, quam omnium Eccles. matrem, & magistratum dicit, forum commune Clericorum & causarum Ecclesiasticarum constituit 16. 538. Pontificis pedes osculari in recognitionem majestatis & superioritatis omnes Reges scribit Marta. 16. a 538. Verùm cum nos Pontifici illam circa sacra potestatem non concedimus, forum quoque illud commune non agnoscimus 16. & b 538. A Pontificibus jura pro lubitu esse confecta, ad usurpandam alienam jurisdictionem. 56. d 570. Papa Imperatoris judex esse nequit. 59. m 582. Gregorius XIII. Judæis concessit facultatem mutandi sub usuris, quintam ferè sortis partem annuatim ex æquantibus XVII. 77. z. 1142. Pontifici adscribitur in jure canonico potestas relaxandi juramentum 79. & a 1143.

An in eum Crimen lesæ majestatis committatur. XLIX. 18. p. 9[illegible]. d An Imperator vel alius Princeps hoc Crimen in eum committere possit. An Crimen Simoniæ? XLIX. 83. e 1120.

Populares actiones.

Quid. XLVIII. 1151. p. 943. a b datur cuivis de populo. 116. p. 943. a seq. Competunt contra eum, qui tale amisit, quo Jus populi læditur. 117. p. 944. non datur contra hæredes nec ultra annum. a b Petitur hac actione pœna actori applicanda. 118. p. 945. a b

Populus Romanus.

Ejus erant tres ordines, Senatorius, Equestris & Plebejus, inter quos senatorius supremus IV. 3. 154. Injussu populi in civis caput Consules non potuerunt animadvertere. 10. g 160. & 51. a 193.

Porta.

Portæ inter res sanctas referuntur. III. 73. 137. Portarum sanctitatem rerum, quæ efferuntur impunitas non violat 73. g 138. In portis civitatum apud Hebræos judicia exercebantur. ibid. Jus clavium, intradæ & aperturæ Regalia sunt. ibid. Portæ quomodo violentur? & violantes puniantur. 73. g 138.

Portus.

Hic inter res publicas refertur? III. 76. 141. Ejus descriptio 76. g 124. quid officii Regibus circa illorum Culturam incumbat. v. XLV. 86. a (5. 4. p. 341.

Positum.

Positum habendi in alieno, vel non habendi in loco proprio, servitus est XIII. 18. & e 807. seq. & 29. e. 818. Positum habere intelligitur, non modò qui ipse posuit, sed etiam qui ab alio positum patitur. II. Conventio hæc privatorum de non habendo positum imitatur Edictum, quo prohibemur quid in publico habere, cujus casus n cere possit. 18. d. 808. Quid per positum intelligatur. XIV. 34. a 881. Super loco â via publica remota periculosè, licet puniens nihil delinquit. 34. b ibid. Actio quæ: *vide Actio.* Pœna de posito anno expirat: Et cessat remotione. 39. a I. II. 882.

Possessor, Possessio, Possidere.

Qui semel possedit, hodiè possidere intelligitur. IV. 82. a. 215. Possessores rerum mobilium qui dicantur, & his qui comparentur V. 25. & g 247. Possessor immobilium rerum an præter nudam promissionem bona etiam specialiter vel generaliter oppignorare debeat? 25. a 247. Quando possessori immobilium nudæ promissioni committendum, vel juratoria cautio exigenda 15. g 248. Possessores immobilium hoc in loco qui dicantur. ibid. Possidere pro herede & pro possessore quid sit? X. 47. 642. Si possessor licet b. f. rei hereditariæ eandem alienaverit, & inde locupletior factus, adhuc rem hereditariam possidere censetur 47. b 643. Titulus, pro herede possidere, an sit titulus? 47. d 643. Diversitatis ratio inter possessorem rei singularis & possessorem universitatis quæ? 51. b. 646. Nullus possessor tenetur rem dimittere & contradictionem alterius 60. b 52. seq. Possessionis dominium XI. 3. (1. 666 Differt â dominio 3. (3. & æ 667. Per alios verè possidemus. 9 & b 674. Potest alieno nomine possidens judicium subire & respondere actori. 9. d 676. & 12. e 678. Quid de herede possessoris in rei vindicatione obtineat? *vide Rei vindicatio.* Habetur ex interpretatione juris pro possessore, qui ante litis contestationem dolo desiit possidere, & qui se liti obtulit 12. (1. (2. 677. Si possessor neget, & probatum fuerit, in pœnam inficiationis & mendacii incurrit 14. & th. 680. seqq. Si ipse actor possideat, non prius auditur, quàm possessionem restituerit. II. Si alius conveniatur, quàm qui possidet, actor frustra convenietur III. Si ambiguum, uter possideat, prius judicandum de possessione, & postea de rei vindicatione 14. æ 684. Possessio fundi, nemoris, quomodo probatur. 14. z III. (3. 683. Per possessionem probatur dominium. 14. z IV. (2. 684. Ut possessor condemnetur, regulariter debet litis contestatæ tempore, & quo res judicatur, possidere 29. 694. Deducit autem prius impensas 30. ib. Retentio, quæ est commodum possessionis, ex æquitate possidendi concessa 36. 698. Dum servitute quis utitur ad prædii utilitatem, eo ipso apprehendisse possessionem censetur II. Universitas acquirit quasi-possessionem per factum singulorum. II. Sicut per patientiam usu conjunctam quis constituitur in quasi-possessione, ita interrumpitur per impatientiam, protestationem & contradictionem 39. e 831. Num in servitutum præscriptione titulus seu causa ad dominium transferendum habilis sit necessarius? 39. i 832. Qui possidet, pro domino habetur, dum res fuerit evicta 44, 834. Qui potius jus habet, experiri potest contra eum, qui possidet infirmiore 46. 704. Habet petitore infirmius jus possessor, & contra. ibid. Possessor actoris partes obtinet in actione negatoria contra eum instituta. 9. & b. 838. Possessores vicinorum prædiorum invidi atque æmuli sunt XIV. 57. th.

Source : BIU Cujas

899. Possessionis titulus naufragio mutatur XX. 26. d (3. 1305. seq. Perperam occupata possessio non admittit compensationem, sed ante omnia restituenda est XXI. 23. in f 1388. Vacua rei venditæ possessio debet transferri in emtorem. XXIII. 107. a 1649. & 109. & i 1657. seqq.

Qualem possessionem nanciscatur Donataria pars inter V. & U. quive ejus effectus sint XXX. 28. p. 450. b. seq. ubi generaliter, quid adjustam requiratur, possessionem.

An Judicium Possessorium cumulari possit cum petitorio. XLVI. 100. k p. 530. Consultius tamen erit possessorium præ petitorio eligere. XLV. 73. g 407. c 408. Quotuplex sit Judicium possessorium, & quando summarie in eo agatur. v. XLV. 172. 403. a c seq. Unde dicatur, & quomodo res possideri dicatur. XLII. 1. p. 135. a quotupliciter accipiatur 2. p. 135. d aliud est possidere, aliud in possessione esse. ibid. p. 136. Possessio in propria significatione quid sit. 3. p. 136. a sibi habere vel possidere, quotupliciter quis rem possit? ibid. Jus possessionis quid sit 4. p. 137. a quatenus vel juris vel facti esse dicatur. ibid. b dividitur in naturalem & Civilem quidve inter se differant. ibid. b p. 138. Civilis quid sit. 6. p. 138. Naturalis 7. p. 138. qui nam rem aliquam naturaliter possideat; quidque naturaliter possidere dicatur. ibid. b quomodo Vasallus possideat. ibid. d. p. 139. An & quomodo duo possint eandem rem in solidum possidere. 8. p. 140. sq. an incorporalia possideantur. ibid. g. ad possessionem rei acquirendam quid requiratur. 11. p. 143. a b 144. seq. quomodo possidetur totum vel pars. 12. 144. qnibus modis acquiratur Possessio. 13. p. 145. b 146. nemo sibi ipsi causam possessionis mutare potest. 15. p. 148. b Quomodo apprehendantur in Possessione res Corporales vel incorporales. 16. p. 149. a b an apprehensio semper de jure necessaria sit? ad acquirendam possessionem. 17. p. 150. a b ratione acquisitionis possessio alia est justa, alia injusta. 18. pag. 151. a b g acquisita possessio quando conservetur ac retineatur. 19. p. 152. b g d an & quomodo animo solo. 20. ibid. quid in infante & furioso obtineat. Cur difficilius possessio rerum mobilium retineatur. 19. p. 153. 2 p. 34. th. p. 164. forma possessionis consistit in detentione cum animo rem sibi habendi. 22. p. 154. & a ib. Non solum bonæ fidei sed etiam aliquando m. f. Possessor jus retentionis habet. 25. p. 157. a g 158. Possessioni est contraria turbatio. *vid. Turbatio.* quomodo amittatur Possessio. 31. p. 160. seq. a b

Possessor bonæ fidei.

Quid restituat? X. 55. & b 649. XLI. 52. 122. b g d 123. XLII. a p. 157. a b ibid. Tempus, quo locupletior debet esse b. f. possessor, spectandum est rei judicatæ 55. 649. Post litem motam b. f. possessor quasi m. f. possessor esse incipit, quid restituere debeat? 57. 650. Bonæ fidei possessor, si post litem contestatam res negotiationis gratia vendiderit, ad verum precium tenetur, si fidei commissi aut necessitatis gratia ad id quantum accepit. 57. a 650. Hic tenetur de culpa post litem contestatam a missa, secus est de culpa ante litem contestatam 59. 65. Hic possessor an casum fortuitum præstet. 60, 651. Possessor b. f. præstare tantum debet fructus ejus temporis, quo possedit, & res fuit salva 61. 653. Quasnam expensas deducat b. f. possessor in rebus & fructibus restituendis 62. & a 623. seq. Differentia b. f. & m. f. possessoris in expensis quæ? 62. & æ 634. Exceptio doli competit b. f. possessori, secus in m. f. possessori. ib. Possessor b. f. omnes fructus suos facit XI. 21. 688. Exceptis extantibus, ex quibus tamen usucaptor acquirit 22. 690. Sed aliud in hæreditatis petitione. 22. 690. Non debet restituere quantum ex fructibus consumtis locupletior factus est: aliud tamen in hæreditatis petitione obtinet. 23. ibid. Post litem contestatam omnes fructus restituere debet b. f. possessor. 24. 691. Si b. f. possessor ante judicium quidem perceperit fructus, sed post litem contestatam demum consumpserit, nihilominus tamen eo nomine condemnabitur. 24. g. 692. Qui per sententiam fuit â petitione absolutus, in dubio pro b. f. possessore habendus est. III. Quando lis contestata, peremta postea est instantia, & ob id post litem contestatam possessor victoriam reportavit, postea verò iterum actor novo judicio rem evicerit, inque illademum possessor b. f. â die prima litis contestationis de fructibus tenebitur 24. g. 692. Post litem contestatam fructus culpa amissos restituere debet. 26. 693. sed casum non præstat 27. & æ 693. seq In præjudicium & detrimentum veri domini, non verò in alterius tertii, res alienas â se possessas deteriorare potest. 28. a 1. 694. Deducit, re vindicata impensas fructuum causa factas 30. 694. In rem erogatatas necessarias 31. & b. 695. Item utiles 32. 696. Voluptuarias impensas tantum tollit, nisi probârit dominum tales facturum, tunc enim deducit 34. 697. Sumtus quos b. f. possessor deducere conatur, debent compensari cum fructibus consumtis 35. 697. Cur actio finium regundorum detur b. f. possessori XIV. 52. d 1. 890.

Possessor malæ fidei.

Quid & quot fructus reddituat? X. 54. & a 648. XLI. 52. 123. XLII. 25. a p 157. Quid restituere debeat m. f. possessoris heres, qui ipse est in b f 54. & g 648. Si m. f. possessor pecuniam hereditariam attigerit, etiam in usuras convenietur. 58. g 651. Si m. f. possessor vendiderit res adhuc apud emtorem extantes, neque deminutas, si voluerit petitor, ipsas præstabit cum fructibus. II. Si ab emtore recipere nullo modo possit, quantum actor in litem jurabit, præstabit. III. Si res perierint, vel usu captæ, verum precium cum usuris erit præstandum. 58. g 651. M. f. possessor tenetur de culpa 59. 651. Hic an casum fortuitum præstet? 60. 652. Hic alius est simplex, alius fur, raptor similisvè. 60. ibid. M. f. possessor eos fructus restituere debet, quos ad tempus rei judicatæ usque percipere potuisset, si res non interiisset 61. 653. Quasnam impensas deducat hic possessor â rebus & fructibus restituendis. 62. & b 653. seq. M. f. & b. f. possessoris differentia quæ? 62. & æ 653. seq. Ab initio talis omnes fructus restituere debet: non verò usuras XI. 110. & b g th. 686. Nec non b. f. Possessor ab eo tempore, quo cognovit & m. f supervenit 19. 687. An postea subsecuta evictione declaratus possessor m. f. etiam quoad tempus præteritum talis habendus? 19. b 688. Ipsius heres nomine fructuum consumtorum convenitur in factum, & quantum ad eum pervenit, restituit;

Source : BIU Cujas

si verò heres in b. f. suos fructus 20. 688. Æstimatio fructuum in m. f. possessore quomodo facienda. 25. d 692. seq. Si m. f. possessor propter culpam aut casum non potest restituere, condemnatur ad æstimationem 27. 639. Quod et am procedit, si deterior res sit facta 28. 67. Differt m f. possessor â fure violento, raptore, plagiario 30. d 695. Hic tantum deducit impensas re vindicata fructuum causa factas. 30. 694. Et erogatas necessarias 31. & g d 695. Non verò utiles. 33. 696. Quas tamen deducit in hæreditatis petitione 33. 696. Voluptuarias tantum tollit, nisi probârit tales dominum facturum, tunc enim deducit. 34. 697. Possessori m. f. cur finium regundorum facultas agendi non detur? XIV. 52. d 11. 890. M. f. possessor re evicta rem & fructus tenetur restituere, & quidem extantes vindicat dominus, consumtos verò condicit XIIX. 47. z. 1192.

Possessio bonorum, *vide Bonorum possessio.*

Possessorium.

In possessorio summario etiam unicus testis sufficit *XXVIII* 36. a (4. p. 246. an inhabilis testis. ibid. 41. p. 265. a an reprobatio? ibid. p. 284. an disputatio attestatorum locum habeat? ibid. 286. b (3.

Posthumus. *vide Nasciturus.*

De posthumo generaliter quædam notantur III. 4. l. 102. Posthumi præteriti testamentum rumpunt X. 2. b 606. Legitima posthumo debetur, modo vivus & justo tempore in lucem prodeat, nec ad monstrum vel prodigium declinet 11. b 613.

Quotuplices sint. XXXII. 27. & quibus modis tales fiant. ibid. Posthumus quis proprie dicatur; de moderno Jure non poterit exheredari. ibid. 35. & b p. 705. quomodo si præteritus fuerit, Testamentum vi Clausulæ Codicillaris subsistere possit vel non. XXXIV 60. z. p. 848. quænam requirantur, ut posthumus habeatur pro legitimo & succedat. XXXVIII. 15. b p. 1049. 1052. qualis Posthumus Testamentum rumpat. 37. a p. 708.

Postliminii jus.

Captus â Turcis in patriam reversus jure postliminii hodiè non minus ac olim omnia civilia jura ita recuperat, ac si semper in civitate steterisset. XII. 34. a VI. 767.

Quid sit & in quo consistat. L. 39. a 1216. quænam Personæ eo Jure gaudeant? b quid & cur in eo fingatur. 9. 1217. in quibus rebus illud obtineat. 40. 1217. an etiam detur mobilium rerum postliminium. 40. 9. p. 1217.

Postulare.

Quid sit? VII. 2. 346. Vox postulandi propriè & impropriè quomodo sumatur? 2. a ibid. Coram quo judice postulare liceat 13. 361. Prohibetur minor 17. annis postulare, item fœmina pro aliis, benè tamen in sua causa? 14. 361. Prohibentur muti & surdi 14. a ibid. An cœcus? 14. b 362. Judæi prohibentur ibid. III. & qui in causa judex est. ibid. Servi & Clerici quoque. ibid. An prohibitus advocare. domi litigantibus in scriptis consulere possit? ibid. Num Advocatus contra Principem suum causam defendendam suscipere possit? 14. b 362. Prohibentur & jam infames, pro se autem & certis personis ipsis concessum. 15. 362.

Posta.

Ad postas publicas & cursum publicum pertinent, quæ de nautis, cauponibus & stabulariis disposita sunt VIII. 106. d 504.

Potens.

Potentioribus integrum non est lites alienas in se detivare, XXIII. 77. a V. 1596. Potentior tribus modis quis dicitur: (1. ratione officii, dignitatis & potestatis (2. divitiarum (3. fori privilegiati. ibid. Licitè verò â paupere contra æquè potentem fit redemtio 77 a VIII 1597.

In cessione actionum quis dicatur. XLVII. 66. a 6-39. cur in potentiores actiones cedere prohibitum sit. a ibid. & quænam sint effectus ejusmodi cessionis odiosæ. 9. 639. seq.

Potestas.

Num potestas legumlatoria ad jurisdictionem aliqua ratione referri queat? IV. 49. a 192. Quid denotent hæc verba. potestas, & imperium? 57. 196. Potestas summa ac independens juris condendi & reddendi est in majestate: in Magistratu & publica juris reddendi â Majestate concessa potestas. 49. b 192. juris reddendi potestas integra & plena consistit in cognitione facti, applicatione juris, & exequendi potestate 49. b 192. Potestas dependet & defertur ab eo, penes quem est τὸ κύριον in Republ. 50. ibid. Potestas apud alios intensior, apud alios remissior 63. a 200. Potestas gladii quæ? 73. g 207. Potestas juxta jus Romanum triplex: Dominica, Patria, Maritalis. XX. 2. a 1280.

Potestas Dominica.

Ejus effectus quinam sint? III. a b 112. Hac potestate servus omnia dominio ignoranti & invito acquirit. XX. 2. d 1280.

Potestas Patria, *vide Patria Potestas.*

Præbenda.

Præbendarum permutationes debent fieri autoritate superioris, non autem propria autoritate, aliàs sunt irritæ. XXV. 19. z 1734. Valet autem forma & modus permutandi præbendas, ut Clerici eas resignent in manus Episcopi 19. z 11. ib. Subvenitur ei, qui de permutatione cum alio Canonico habito tractata, præbendam suam cum resignasset, ab altera postea suam resignare recusante conceptus est. 19. z IV. 1753. vide Beneficium.

Præda.

Præda, si ab hostibus, cum quibus legitimum est bellum, ematur vel acquiratur, pro re furtiva non est habenda, neque rest. tuenda. XI. 37. e 700.

Prædium.

An prædii dominium probetur ex inscriptionibus & communi appellatione, videlicet dominii? XI. 14. z IV. (1. 684. Prædium probatur esse in territorio ejus, cui census & collectæ solvuntur. 14. z IV. (1. 684. Ususfructus sterilium prædiorum relinqui potest, ubi magis inea impendamus, quàm acquiramus. XII. 8. a 743. Interdum â prædio quid facere prohibemur absque servitute. XIII. g 796. Prædii causa constituitur servitus realis, ut ejus conditionem faciat meliorem. ibid. Prædia unde

Source : BIU Cujas

unde dicta? 3. a 796. Prædium, cui servitus debetur, dicitur superius, & dominans; illud quod servitutem debet, inferius & serviens. 3. b 1. 796. 32. a 724 Hoc quatenus & quando servire dicatur. 4. 797. Prædium urbanum & rusticum quid sint; & quid faciat rusticum? 5. & a 797. In prædio serviendi licet ædificare vel aliquid fodiendo, substruendo operari, ut dominus fundi dominantis commodè ea servitute uti possit 20. d 8. 9. Utile tantum prædii dominium habentes possunt in præjudicium sui ipsorum servitutes constituere, sed finito utili dominio expirant. 30. & i 819. seqq. Simile in prædio dotali revocabile dominium habentes concedunt servitutes domino, resoluto expirantes 30. & k 819. seqq. In fundo legato sub conditione, ea pendente heres servitutem constituere potest. 30. k 822. Prædii dominus acquirit ei servitutem, undè plures domini simul rei communi acquirunt, non unus 31. 23. Incrementum capiente prædio serviente, & ipsa augetur servitus 32. 823. Duo prædia alterum dominans, alterum serviens necessaria sunt ad servitutem realem constituendam. 32. 823. In prædio tam serviente quàm dominante quænam requirantur? 34. 35. 36. & 37. 824. seqq. Prædium dominans quomodo debeat esse comparatum. 41. 833. Plures domini prædii dominantis singuli solidam servitutem non partem vindicant 45. 836. Prædio inundato & intra tempus, quô alias amittitur, rursus discedente aqua, servitus non amittitur 55. & g 846. Prædiorum servitutes morte & publicatione non pereunt 64. 851. Prædiorum justum precium an ex fructibus vel reditibus viginti annis perceptis ptobetur XXIII. 19. d V. VI. & VII. 1515. Reconductio tacita prædiorum rusticorum & urbanorum magnam habet differentiam XXIV. 7. æ & l 1679.

Prædium rusticum, cur & quando in illud teneatur hypotheca tacitè vel non. XXVI. ib. th. p. 27. quid circa res minorum sine consensu authoritate Curatoris illatas dicendi. ibid. o p. 28.

Prædium urbanum quod in illud illatum, in ea bona habet Dominus hypothecam tacitam. XXVI. ib. b 26. ibid. lit. e z etiam in merces ibid. æ p. 27 & supellectilem. ibid. th. vid. plura sub titulis de servit. Prædior. urban. & rustic.

Prædo.

Huic fides data est servanda. a VI. 45. 316. & XVI. 77. b 1141. Nemo est prædo, qui precium numeravit? X. 47 643. Prædo m. f. possessor deducit impensas, quibus res melior facta est, 62. 653. Prædonum impetus & aggressura ad casum refertur XIX. 32. l 1254. Si prædones plures simul peregrinantes vitam & merces ad certæ pecuniæ summam redimendam adegerint, omnium collatione precium est præstandum XX. 27. XII. 1309. In actione depositi, quæ etiam prædoni datur, præfertur dominus, si de eo constet. XXI. 39. & b 1410.

Præfectus Augustus.

Unde dictus: ejus officium 32. a 174. Sub ejus potestate fuerunt sex aliæ Provinciæ. 32. a ibid. Habebat jurisdictionem contentiosam & voluntariam: poterat etiam tutores dare 33. 174. Flagitia judicum, qui sub eo fuerant, poterat examinare, & super his referre, non autem eos removere vel punire 33. & a 175. seq. Ab eo licebat appellare. 33. 176.

Præfectus Prætorio.

Est Magistratus urbicus ordinarius IV. 12. 161. Ejus origo 12. ibid. Autoritas ab initio non magna fuit 12. a 161. Hodiè Præfecto Prætorio comparatur Præfectus Aulæ vel Magister Curiæ, Hofmeister / ibid. Ejus autoritas crescens in tantum, ut ab ipso appellari non licebat 13. & b 162. Antoninus primus ipsis autoritatem jus dicendi dedit. 13. ibid. Quomodo judicia & appellationes, nec non cognitionem causarum civilium assecuti. 13. & b 161. Quando & quibus ab eorum sententiis appellare permissum fuit 13. b ibid. Plerumque unus, rarò duo vel tres fuerunt 14. & a 163. seq. Constantinus primò quatuor constituit 14. & b 162. seq. Tempore Justiniani fuerunt etiam quatuor 15. 163. Justinianum quintum addidisse notatur 14. a ibid.

Præfectus Vigilum.

Fuit Magistratus extraordinarius in urbe Roma ab Augusto Imp. constitutus IV. 26. 192. In Provinciis dicebatur Nyctostrategus, nostris Wachtmeister 26. a 172. Ejus officium & potestas eò se non extendebat, ut jus ultimi supplicii, præterquam in servos ipsi competiisset 27. 172. Ejus institutio & cura. 26. a b 172. In loco Præfecti Vigilum Justinianus Prætorem plebis, cui jus gladii in certas personas dedit, creavit 28. & a 172. Hodiè in maritimis & majoribus civitatibus vocatur der Wedde-Herr. 28. a 172.

Præfectus Urbis.

Et hic erat Magistratus urbicus; hujus origo IV. 16. & a 163. Abolitio, & in Magistratum ordinarium & perpetuum restauratio 16. & b g 163. seq. Ejus potestas & officium 17. a 164. Quomodo urbs Roma cum terminis scilicet centesimo lapide & Præfecti urbis officio conveniat 17. g 156. Jus gladii non habuit 17. 164. Præfectus Urbi per se & alios cum officio suo supposititis emere & vendere prohibetur XXIII. 3. g. 11. VI. seqq. 1492. seqq.

Præferre, Prælatio.

Mater vel noverca donationem propter nuptias, illata & paraphernalia petens, præfertur liberis in legitima X. 33. a IV. seq. 633. Liberi priores matrimonii præferuntur in legitima paterna Novercæ donationem propter nuptias petenti. 33. a V. ibid. Beneficium prælationis competit impensis funerum XV. 89. a pag. 982. Venditor sibi reservans dominium, manet verus dominus, & uxori præfertur. XX. 45. th. 1323. Jus prælationis, quod dominus in alienatione rei Emphyteuticæ habet cædi non potest XXIII. 77. z VII. pag. 1599. Jus prælationis, quod mulier ratione dotis habet, cedi non potest 77. z IX. 1599.

Prægnans.

Prægnantium privilegia quæ? III. 3. a 99. Torqueri non potest 3. d 100. Quid, si judex dolo malo tormentavit prægnantem? ibid. An terreri possit? ibid. Prægnans seu

Source : BIU Cujas

seu vicina partui non potest relegari. ibid. An mulier molam gerens privilegio prægnantium gaudeat? ibid. Quâ pœna mulier sentiens dolores puerperii, si latrinam accesserit & partum voluntariè & dolosè in cloacam emiserit, sit afficienda 3. d 100. Quæ se prægnantem fingit notatur infamia VII. 18. g 367. Quomodo prægnans debeat humari XV. 101. & b 987. & 81. a VIII. & IX. 966.

Præjudicium, Præjudicialis.

Præjudicialis actio fluit ex jure familiarum III. 27. & b 111. seq. Præjudicialis quæstio in aliam actionem incidens coram eodem judice, qui aliàs de talibus seorsim judicare nequit, deciditur V. 56. & z 569. seq. Inter causas in judicium deductas prius deciduntur quæstiones sive causæ præjudiciales IX. 65. a 584. Si præjudicialis quæstio dominii cum actione finium regundorum concurrit, possessionis controversia prius dirimenda est XIV. 52. d IV. 891. Exceptio: tu non es heres, est præjudicialis & tollit jus agendi XV. 905.

Prælatus.

Prælatus super re Ecclesiæ non incorporata quomodo transigere possit VI. 55. z 331. seq. Prælatus sine speciali mandato restitutionem petere potest VII. 34. z 392. Prælati Ecclesiæ præbendas in villis habentes actionem finium regundorum instituere possunt XIV. 52. æ 891. Prælatus an pecuniam Ecclesiæ mutuo dare possit XVI. 16. d 1005. Prælatus & Capitulum mutuam accipere possunt pecuniam 20. & e 1010. Regulariter bona Ecclesiæ in emphyteusin dare non potest II. Concessio rei Ecclesiasticæ vitiatur quoad Excessum III. Justâ canonicâque solennitate ab eo interposita in emphyteusin dare potest XXIV. 30. a 1714. Commutationes rerum Ecclesiasticarum, quæ ab antecessore inconsultè factæ sunt, à successore Prælato emendandæ seu revocandæ sunt 19. e 1734.

Prælegatum.

Prælegata non imputantur in legitimam X. 35. & z 635. & 637. Non veniunt in judicium familiæ erciscundæ XV. 8. V. 908. In re prælegata nulla præstatur evictio 12. a VII. 913.

Præmium.

Præmiis ad virtutem sectandam incitantur homines I. 3. & b 17. Præmium Prætoris & Tersitis secundùm proportionem Geometricam ex qualitate personarum desumitur 10. b 21. Benè merentibus virtutum præmia tribui convenit 21. b ibid. Præmium publicè propositum, qui furem vel raptorem indicaret, si delinquens ipse vel criminis socius poscat, an eô vel pœnâ affici debeat? XIIX. 21. l. 1163. seq. Præmium suffragii non ut precium mercedis & illicitæ corruptelæ præstatur, sed ut hostimentum grati animi XXV. b 1746. Quod in assecuratione loco suscepti periculi à domino mercium aliarumve rerum datur, præmium dicitur, illoque æstimatur periculum XXV. 47. & g pag. 1764. Mercatores Hollandiæ communiter septem pro centum loco præmii assecurationis paciscì solent 47. in f. 1764. præmiorum spes an oppignorari possit. XXVI. 18. b (1. 33.

Præscriptio, Præscribere.

Præscriptione acquiritur jurisdictio superior & inferior IV. 80. 212. Jurisdictio cum territorio præscribitur 10. vel 20. annis 80. 213. Contra pupillum non currit, sed in pupillari ætate dormit VIII. 48. g 459. Præscriptio J. Civili interrumpitur per litis contestationem IX. 70. th. XLIV. 590. Præscriptione quoque acquiritur emphyteusis XI. 64. 715. & finitur 72. 728. Præscriptione acquiritur ususfructus XII. 13. & a 747. Præscribitur sive amittitur non usu 34. & g d 766. seq. Servitus quomodo longo & longissimo tempore præscribatur XIII. 39. & a 829. In vitiosa possessione, quæ triplex est, præscriptio non habet locum 39. b 830. Extraordinaria præscriptio quæ? 39. n ibid. Jure novo jus vetus non reperitur, quoad scientiam & patientiam domini, mutatum II. Patientia tanquam initium præscriptionis est necessaria III. Præscriptio servitutum procedit 6. f. 39. g 830. In servitutum præscriptionibus quasi possessio necessaria est 39. e 831. Ut & usus & patientia ibid. In præscriptione considerantur servitutes non per se, ut jus incorporale continuum vel discontinuum, sed ut pars seu accessorium rei immobilis, quæ solo animo continuo possidetur II. Per longum tempus, quod requiritur, intelligitur decennium 39. z 831. Vox præscriptionis significat vel exceptionem, vel præsumtionem, seu determinationem XIV. 57. 897. Juridicè denotat (1. usum per possessionem longi temporis acquisitum (2. exceptionem. Grammaticè idem ac delineare, limitare 57. d 898. seq. Præscribitur actioni finium regundorum longissimo tempore facta computatione à die, quo fines confusi 60. & a 905. seq. Quomodo actioni familiæ erciscundæ præscribatur XV. 14. 915. Non posse præscribi juri offerendi & luendi pignoris, communis sententia est XIX. 49. z 11. 1269. Initium & cursum præscriptionis impedit compensatio XXI. 28. æ 1396. Is, qui sub pacto de retrovendendo emit, an præscribat? XXIII. 42. g 1549. Quomodo differat ab usu capione. XLIII. 5. p. 170. a b 171. quot genera 6. p. 171. quot regulates præscriptiones. ibid. a p. 171. quotuplex præscriptio longissimi temporis? 19. p. 187. a seq. quale tempus requiratur. ibid. an rebus furtivis nequit præscribi ab ipso fure. 22. p. 190. a. in rebus meræ facultatis nulla præscriptio locum habet. ibid. g p. 192. præscriptio immemorialis quænam dicatur, quidve circa illam Juris. ibid. b g p. 193. an sub ista comprehendatur centenaria. ibid. in quibus causis sit necessaria. 24. p. 193. sq. quis præscribatur jure Saxonico. 25. pag. 194. ab sq. interdum idem est ac exceptio vid. exceptio. Præscriptio temporis, quid. XLVI. 27. p. 437. a b vid. Tempus. Præscriptiones cur tam in Civilibus, quàm criminalibus sit necessaria XLIX. 101. g 1131.

Præscriptio conventionalis.

Ejus definitio IIX. 48. g 459. Regula, Præscriptio conventionalis cum defuncto majori cœpta, indistinctè currit contra minorem & pupillum, excluso restitutio-

Source : BIU Cujas

nis beneficio, ampliatur & limitatur. ibid. Princeps minorem contra hanc præscriptionem restituere potest 48. g 460.

Præscriptio immemorialis.

Ad præscriptionem Regalium immemoriale requiritur tempus IV. 80. e 213. Præscriptio hæc non habet effectum, si adversa pars probationem in f in se suscipere velit II. Hac præscriptione acquiruntur servitutes, quæ ad defectum b. f. aut tituli usucapi nequeunt *XIII.* 39. th. 831. Immemoriali præscriptione Monopolium quod Reipubl. non nocet. acquiritur *XXIII.* 67. k 1588.

Præscriptio longissimi temporis.

Hac acquiritur emphyteusis *XI.* 64. 715. Ut & ususfructus *XII.* 13. & a 747. De J. Civili in hac præscriptione non desideratur scientia ejus contrá quem præscribitur res b. f. aut titulus XIII. 39. z III. 831.

Præscriptio tricennalis.

Tricennaria præscriptione cum anno & die probatur de jure Saxonico consuetudo. II. 20. z 73. Ad præsumtionem tacitæ renunciationis privilegii probandam requiritur de Jure Saxonico 31. ann. cum 6. sept. & 3. dieb. 31. g 79. Ad servitutem vel jurisdictionem præscribendam 30. ann. cum anno & die requiruntur. IV. 80. e 213. Jurisdictio sine territorio de J. Civ. contra privatum scientem & patientem 30. vel 40. ann. præscribitur ibid. Hereditatis petitionem excludit præscriptio tricennalis, ita ut filius, qui proximos 30. annos non agnovit, tanquam filius sequentes alios 30. ut Agnatus, & elapsis iis, intra totidem alios ut Cognatus 68. b & g 660. Præscriptio usus & habitationis quæ? XII. 56. a 779. Num actioni pignoratitiæ 30. ann. spacio præscribatur, XIX. 49. z 1269.

Præsens, Præsentia.

In causis, ubi præsentia cirati requiritur, per procuratorem comparere non licet. VII. 31. & g 389. seq. & 34. d 392. Præsentia honestorum virorum tollit præsumtionem metus. IIX 14. a 435. Præsenti quomodo contra absentem succurratur? IIX. 70. & b 480. Præsens quis dicatur IX. 44. a 561.

Præsentans.

Quis ita dicatur? XXV. 41. 1751.

Præses.

Præses seu Legatus Cæsaris præerat Provinciæ regendæ, habebatque in sua Provincia jurisdictionem tùm voluntariam tùm contentiosam. IV. 34. 76. Vox Præsidis videtur communis iis fuisse, qui â Cæsare de legati erant. 34. a 176. Præsides in sua Provincia habebant imperium majus omnibus post Principem, & omnium Romæ Magistratuum vice fungebantur. 34. b ibid. Ejus potestas. 34. & g. 176. seq. Jus deportandi non habuit. 34. & d ibid. Quomodo â Proconsule differebat. 34. d 177. Præsides ad mandatum Imperatoris, citra eorum præjudicium reos criminis remittebant. IX. 45. z 563. Coram Præside movebantur causæ status. 58. b 573. Cur Præsides pecuniam mutuo dare, & fœnus exercere prohibeantur. XVI. 16. d 1004. seq. Præsides sub pœna exilii à litigantibus prohibebantur pecuniam mutuo accipere. 18. a 11. 1006. Præsidibus Provinciarum J. Civ. ob metum concussionis emtio interdicta XXIII. 3. 1490. Ut & jure Lusitanico. 3. g. 1491.

Præstationes Personales.

Petuntur actione familiæ erciscundæ XV. 7. 905. Harum requisita 13. 914. Distinguuntur â communium rerum divisione 13. a ibid. Cujus ratione petantur, & in quibus consistant 25. & g 924. Præstare idem est ac recipere XIX. 34. a 1255.

Præsumtio.

Præsumtionem juris operantur conjecturæ ex justo matrimonio desumtæ, non autem juris & de jure. III. 44. a 118. Actus metu factus non præsumitur. IIX. 14. a 434. Præsumtio regulariter &c. Præsumtio regulariter est pro judice. IX. 9. & d 528. Præsumtio pro præsumente militat, nisi contrarium probetur. X. 14. a 617. Præsumtio pro quolibet fundo est; quod sit â servitute liber. XIII. 44. b 11. 835. Dolus nunquam præsumitur. *vide Dolus.* Præsumtio negativa fortior est affirmativa 58. a 839. Ex præterito præsumitur futurum 52. d 841. Præsumitur semper talis, qui semel malus. ibid. Præsumtiones semiplenè probant, & juramento suppletorio supplentur XVII. 43. & b 1095. seq. Præsumtio juris & de jure admittit probationem in contrariam XXI. 10. i 1368. An hæc certioratio præsumatur, scilicet SCti Vellejani, quando ejus nullam fecit mentionem maritus in Instrumento? 10. i 1368. Non facilè præsumendæ sunt renunciationes jurium communium, præsertim ab eo, qui ignorat vel immemor est XXI. 25. o 1. 1394. Compensatio præsumitur in casu, ubi creditor debitori suo dedit Apocham. 29. c. 1397. In negotio per se licito dolus non præsumitur, sed probari debet. XXII. 8. m IX. 1437. Præsumtionem vincit probatio 20. b 1453. Fides habita non præsumitur, si conventio facta fuerit personæ ignotæ XXIII. 108. b XII. 2652. Vel res, pro qua statim precium solvi consuevit. ibid.

Quid XXVIII. 15. p. 186. varie hoc vocabulum assumitur. ibid. quomodo differat à probatione, indicio, conjectura, signo, suspicione & fictione. ibid. p. 187. triplex traditur ab interpretibus, hominis, Juris, item Juris & de Jure. 16. p. 187. alii dividunt in temerariam seu levem, violentam ac probabilem. ibid. a p. 187. in affirmativam & negativam, 16. a p. 187. effectus ejus, quod transferat in contradicentem onus probandi. p. 187. b quid sit præsumtio hominis. 17. p. 187. quid præsumtio Juris. 18. p. 187. Naturalia semper præsumuntur adesse. 17. p. 188. c ibid. quid præsumtio Juris & de Jure sit? 19. p. 192. legis præsumtionem qui sequitur, non censetur læsam habere conscientiam. ibid. a Præsumtio specialis potentior est generali. ib. negativa fortior est affirmativa ib. exclusiva delicti fortior est inclusiva, ibid. Cessant Præsumtiones in claris. ibid. b affinis præsumtioni est fictio Juris. vid. Fictio Juris.

Source : BIU Cujas

Præteritio.

Præteritio in testamento nulla causa inserta est ipso jure nulla X. 15. 617. Si præteritio in favorem liberorum bonâ mente facta fuerit, valet. 37. & a 638. filii emancipati, vel liberorum a matre vel avo materno instituendorum an & quatenus vitiat testamentum. XXXII. 26. p. 687. d. c 689.

Prætor.

Alius urbanus fuit alius peregrinus *IV.* 22. & g 168. Successu temporis plures sunt creati Prætores. 22. & b d 168. Unde dicti, & quibus hoc nomen tributum 22. a ibid. Ejus officium, in quo constiterit? 23. 168. Non competit ipsi animadversio in facinorosos. 23. & d 169. Quibus insignibus ornati aucta eorum potestate. 23. a 168. Copiam sui faciebat vel de plano vel de tribunali 23. b 168. Eorum remedia coercitionis erant mulctæ dictio, pignoris captio, corporisque retentio. 23. g 169. Eorum ambitio, & arbitraria potestas in jure dicundo causa fuit Legis à Cornelio Trib. Pleb. rogatæ, ut ex Edictis suis perpetuis jus dicerent. ibid. Non semper ordinariè Prætor cognoscebat, sed judices pedaneos dabat. ibid. Ejus potestas ac autoritas valde sub Impp. imminuta. 24. & a b d 170. Prætor plebis, qui jurisdictionem corrigendi mores & abusum populi habuit, novissimè à Justiniano creatus est. 24. & 28. 170. seqq. Coram Prætore in urbe causæ status movebantur IX. 58. b 573. Prætores Edictis suis non tantum Prætorias, sed etiam civiles actiones proponebant XV. 84. b 571. Prætor sumtus ad funus decernit, si nemo funerat 90. & a b 983. Cur Prætor J. Civilis partem de actionibus augere nonnullis præsumserit? XX. 1. g 11. 1283. hodie omnes judices sunt quasi Prætores. XXXIX. 3. b. 3. qualem jurisdictionem Prætor habebat, XXXI. 55. d. (3. p. 584.

Prætorium.

Appellabatur ædificium tam ad habitationem quàm voluptatem constructum Prætoris *IV.* 22. a 168. Villæ urbanæ sive prætorium vocatur ædificium pseudo-urbanum *XIII.* 7. in f 798.

Prævaricator, Præ varicatio.

In hoc crimen quomodo incurrat Advocatus? *VI.* 10. & a 354. Prævaricatur, si juvenes Advocatus habet, qui pro formatuentur adversarium, cum omnia regat patronus actoris. 10. a 354. si prævaricatur Advocatus, se indignum facit Privilegiis 14. b 363. Crimine hoc damnatus fit infamis VII. 18. æ 367. Etymologiam & Homonymiam hujus voc. v. *XLII.* 97. a quid sit? ibid. quo modo puniatur. 100. b 917. quis in specie dicatur. ibid. d 1122. de Prævaricatione advocatorum, vid. Advocatus.

Pragmatica sanctio, *vide Rescriptum.*

Precarium.

Non valet conventio de precario ad certum tempus VI. 25. 290. Precario possidens præscribere non potest. *XIII.* 39. b (3. 830. Precarium & commodatum conveniunt & differunt *XIX.* 2. b 1222 seq. Si precario rogans ex tacita concessione domini in loco serviente quid fecerit, quo servitus necessariò impediatur, per hoc ea non est omissa. *XIII.* 56. 84.

Quid differat à Commodato, & qualem possessionem tribuat. *XLII.* 7. 2 p. 148.

Quid sit. *XLV.* 156. a p 386. quænam res precario concedi possint. b. 387. est genus liberalitatis illicitæ, inde convenit cum donatione, commodato. ibid. th. 387. cur interdictis annumeretur, & quale interdictum sit. ibid. k l p. 388. quæve actiones inde oriantur. ibid. m. ejus interdicti descriptio. 157. a

Cui detur. 158. g d e 389. contra quem. 159. a. qualem culpam præstare teneatur, qui precario rem habuit. bid. z 160. ad quid. 160. g intra quodnam tempus competat. d 391. ubi plura notabilia circa hanc materiam i precarii. Precarium, Precaria, Precariæ quomodo differant. v. d 9. 392.

Pretium.

Pretium justum requiritur in commutando I. 26. a 24. Indigentia precium auget. 26. b 24. Venditor metu potentiæ ad venditionem inductus precium solutum retinet, quod venditionis rescissionem desiderantes refundere tenentur *IIX.* 12. th. 432. Pretia vini ob hostis terrorem ita decrescunt, ut ratione præcedentis nox sequentis læsio ultra dimidium appareat 12. i 433. Si donationis titulo rem furtivam quis habuerit, eamque vendiderit, precium domino reddere obstringitur. *XI.* 13. 679. Precii solutione transfertur dominium *XI.* 14. z (3. 681. Precium re evicta reus rep ti non potest, nisi certis in casibus. 37. 699. Precium in re fungibili variat *XIIX.* 44. 1187. Precium est substantiale emtionis venditionis, quod debet consistere in pecunia numerata *XXIII.* 15. 1510. Unde d. catur r 14. a ibid. Sit autem (1. verum, & non simulatum. Hinc emtio non est, quæ fit uno nummo, nisi res sit minima uno tantum nummo constans 17. & b 1512. Si precium donandi animo remittatur, est donatio ib. (*II.* Si certum, quod tale est vel determinatione contrahentium expressa, vel evidenti ratione, vel arbitrio, ejur æstimationi standum, nisi manifesta iniquitas appareat, tunc reducitur ad arbitrium boni viri. 18. & a b 1512. Precium hoc peritis rerum æstimatoribus, quorum unus ab emtore alter à venditore eligitur, committi potest. 18. & z, 1512. seq. Precium (*III.* sit justum ac rei emtæ æquivalens 19. 1513. Justum precium quomodo intelligatur? 19. & a d 1513. seq. & 85. g 1612. Æquivalens rerum precium quomodo in vita hominum civili definiendum? remiss. 19. 1514. & 19. d ubi *XVIII.* Notæ de hoc precio 1515. seqq. De circumventione in precio, *vide Circumventio.* Emtor quando recusat oblationem precii ad effectum recuperandæ mercis, opus est solenni oblatione, consignatione & depositione II. Si tempore retrovenditionis moneta mutata est, ea æstimatio inspicienda est, quæ fuit tempore venditionis *III.* Integrum seu totum offerre tenetur redimens, nisi distinctis temporibus emtor suo pacto retrovenditionis rem emerit 45. d 1553. Precium quomodo æstimetur justum & æquale actionis non præcisè justum determinari precium, sed arbitrio judicis relinquitur determinandum definiendum ll. definiendo precio respiciendum est, ad debiti securitatem & certitudinem, probationis facilitatem, locique & temporis circumstantias

Source : BIU Cujas

III. Minori licet emere precio, si dies cessit & venit vel debitor sit potens, absens, rixosus & similis 81. b 1606. Ex causa venditionis licet res tradita, tamen non transfertur dominium, nisi precium sit solutum vel expresse fides de precio sit habita. 108. & a 1650. in dubio ex sola traditione fides de precio non præsumitur 108. b IX. 1652. Neque si talis res vendatur, pro qua statim precium solvi consuevit 108. b XIII. ib. Precium ex re redactum ad dominum redit, & succedit loco rei. XXV. 8. a XII. 1724. In particularibus rebus precium in locum rei non succedit, sed tantum in subsidium ibid.

Pretiosas res sibi à marito donatas uxor si haberet, ejus singulare pretium affectionis, restituere non tenetur. XXX. 26. p. 449. g In quibus actionibus præcisè quæratur. XXVII. 18. 88. 9. Fides de pretio, v entio ad credentiam.

Primicerius.

Quis sic dictus? IV. 17. 164.

Primipilus.

Primipilus quis fuerit dictus apud Romanos & apud nos? IX. 8. & b 524. seq. In hujus bonis fisco competit hypotheca 8. b 525. Causa primipili præfertur causæ dotis. ibid.

Primogenitus.

Primogenitus in dubio quis habendus III. 4. 100. Variæ opiniones 4. k 103. Si quis habeat filium naturalem primogenitum, eumque demum post intermedium matrimonium, ex quo itidem suscepit filium, legitimaverit, uter præferendus, ratione primogenituræ? 51. a 122. Jus primogenituræ in successione Principum atque Regnorum observatur in liberis ante dignitatem adeptam natis IV. 16. z 157. Primogenitus ut major ætate lege divina duplicem habebat portionem hereditatis inter fratres. XV. 1. g II. 903.

Primogenitus frater an sororem dotare teneatur. XXX. 3. p. 424. m (15. sq. ex primogenitura plurima jura fluunt. XL. 62. a p. 83. conf. XLVI. 68. u p. 489. inter gemellos quis pro primogenito habendus sit, ibid.

Princeps.

Princeps caput, populus corpus repræsentat I. 3. b 12. Utrum præmia vel pœnæ majorem Principi concilient splendorem? ib. Principem dehonestant multa supplicia, uti Medicum funera. 33. b 28. Princeps legibus positivis à se & prædecessoribus suis latis est solutus. II. 8. b g de 65. & 10. 66. Quatenus tamen ex facto ejusmodi Principis subditus læditur, contra jus naturæ & officium boni Principis facit 9. 66. Princeps jure divino morali positivo directivè obligatur, ut jure divino naturali quoad vim directivam, obligatur quoque jure gentium, licet non habeat, qui observat. 9. a ibid. Num ex contractu cum subdito inito obligetur 9. b 66. & VI. 45. æ 317. Princeps imperium suscipiens universalibus seu promissis, suis subditis factis, obligatur 10. & e 66. seq. Solus Princeps duritiem legum manifestam imperatoris emendare mutatione potest II. 47. 92. Utrum si agat à præstatione guarandæ sic immunis V. 32. g 253. De actu judiciario expedito feriis divinis ordinariis, qui ipso jure nullus est, non potest dispensare 35. 257. Contractus cum Principe initi non omnes, quibus clausula est adjecta, alles getreulich und ohne Gefehrde/ sunt 6. f. VI. 31. th. 295. Princeps fidem datam salvâ dignitate impugnare non potest 45. e 317. Princeps ex plenitudine potestatis fidem non potest & causam suspecto judici committere IX. 11. a 530. In potestate Principis videtur esse materiæ nummorum quid detrahere, atque eundem valorem, ac si nihil decesserit, iis imponere, XVI. 30, 1019.

An suppleat eorum præsentia defectum solennitatum. XXIX. 26. z. p. 354. ibid. 355. æ. (1. XXXI. 87. z. p. 607. an LL. in testamentis suis observare teneantur. XXXII. 9. b. (3. 4. p. 640.

Principum notabiliores prærogativæ in matrimonialibus, v. XXIX. 26. g p. 350. (20. ibid. p. 354. z 355. (1. & pag. 357. æ (22. 23. XXX. 31. a p. 453.

Principis prærogativæ in tutelari materia. v. XXXI. 31. z (12. p. 541. ibid. 36. z. p. 550. (7. ibid, 51. 1. p. 570.

Principis licet solius assertioni, contra semetipsum fides habenda. XXVIII. 36. æ (ib. p. 248. quid si vel ratione interesse, vel de fide à subditis præstita, vel ratione officii, aliquid affirmet, ibid. 39. p. 262. x (1. 4. In materia donationum, excedens D. solidos ab illis aliis & & ab aliis illis sine insinuatione valide donari potest. XL. 11. a b p. 57. In materia Præscript. eorum res non præscribuntur. XLIII. 10. z p. 177. 19. p. 188.

Res principum exemptæ sunt usucapioni XLIII. 10. p. 176. z p. 177. an in Principes Imperii committatur crimen læsæ majestatis. XLIX. 18. g p. 976.

Principes Imperii.

Principes Imperii Germanici in suis territoriis tantum possunt, quantum Imperator in Imperio VIII. 53. b 463. Jure superioritatis hodie jurisdictionem Ecclesiasticam habent IX. 15. 538. Principes Imperii an littora jure teneant, & naufragorum bona diripere possint? XX. 26. d (2. 1305. seq.

Principium.

Principia rationis sunt quinque: Definitio antecedens, consequens, repugnantia & proprietates I. 46. a 33. Principium, dicitur, quod alterius est originis 47. g 34. Principium causale internum est, ut materia & forma; extraneum, ut efficiens & finis: non causale est cognitionis primum & secundum, vel numeri vel ordinis, vel morale. Ad hasce divisiones quæcunque jura & leges referendæ sunt, licet ordo & numerus in iis non observetur. 47. g 34.

Prior, Prioritas.

Qui prior tempore, potior jure XI. 8. b 1. 672. Res una diversis vendita & tradita, ille, qui rem à vero domino accepit, licet posterior tempore, in dominio potior est, ib. Si princeps per modum gratiæ donat, qui prior titulum habet, ex quo res tradi debeat, potior habetur 8. g III. pag. 673. prior tempore potior jure XXVI. 27. 46. a b fallit XXXIX. 22. a p. 22.

Source : BIU Cujas

Privilegium.

Privilegium & jus singulare differunt II. 26. b 76. Privilegia derogant legibus communibus 28. a 77. Privilegii descriptio 27. g 77. Divisio in realia & personalia 27. a 77. Realium definitio 28. 77. Solus Princeps concedit, & de iis judicat ibid. Realium duplex causa quæ? 28. b ibid. Realia privilegia omnibus communicantur 27. g 77. Causæ Privilegiorum sunt variæ 27. a 77. Personalium definitio 28. 78. Quomodo seu quibus indulgeantur ibid. Et est duplex, vel singulariter personale aut communiter concessum 28. a 78. Privilegia personalia sunt incommunicabilia 28. b 78. Regula hæc limitatur ibid. Num in dubio Privilegium pro reali an pro personali præsumendum? ibid. Privilegia per modum contractus concessa ad heredes transeunt ibid. Privilegii duratio? 30. 78. Regula: Privilegium semel concessum amplius revocari non posse, limitatur 30. a 78. An Princeps privilegia concessa emergente necessitate tollere possit? ibid. Privilegio tempus adjectum formam ipsi tribuit, quâ destructa expirat 30. b 78. Privilegia cum servitiis & laboribus acquisita, onerosæ potius quàm lucrativæ compensationis causa comparantur, quam liberalitatis 30. g 78. Privilegiorum amissio 31. 79. Abusus privilegii duplex 31. a 79. An unicus actus directè contrarius sufficiat, an plures requirantur ad ejus renunciationem 31. b 79 Casu impeditus, quô privilegio non fuerit usus, nullo tempore illud amittit ib. 31. g 39. Item non usu, aut contrario usu inter belli tempestates non perit ibid. Privilegium committendo crimen amittitur 31. d 79. Privilegiatus, si cum pariter privilegiato concurrat, ad jus commune uterque reducitur 31. d 79. VIII. 60. & a 582. seq. Extincta personarum qualitate etiam ipsum privilegium extinctum censetur 31. d (8. 79. Privilegiatus in specie præfertur privilegiato in genere 31. d III. 79. Privilegia prægnantium III. 3. a 99. Privilegia Senatorum IV. 5. a 156. Privilegium probari debet IV. 55. b 194. Privilegiorum interpres Imperator 79. b 210. Privilegio ad publicam utilitatem introducto renunciari non potest VI. 45. th. 318. Privilegia Advocatorum VII. 4. & d 348. seq. Privilegium de non evocando multæ civitates Imperii habent IX. 42. d 560. Licèt incolæ ejusdem civitatis de non evocando privilegium hoc habeant, tamen in foro contractus rectè conveniuntur. 42. & d ibid. Privilegio muniti in foro delicti conveniri possunt 45. a 563. Privilegium à Constantino Imp. concessum miserabilibus personis 59. a 574. An hodie hoc Privilegium in Camera locum habeat? 59. b ibid. Extra terminos suos non est extendendum, & quæ notanda? 59. b 576. seq. Privilegium Pontificis miserabilibus personis in c. ex parte Christi de foro compet. in terris Imperii non observatur 59. b 571. De privilegiis Fisci, Militis, Nundinarum &c. *vid. tit. special.*

Probatio.

Probatio per aquam frigidam, ferrum candens quorundam locorum ex irrationabili consuetudine est recepta II. 20. d (4. 72. Ut & probatio delicti ex eruentatione vel effusione sanguinis ex cadavere occisi præsente accusato 20. d (5. 72. Probatio consuetudinis quæ? 21. 73. An quis verè probare possit, se esse filium suorum parentum III. 43. a 117. Probatio culpæ in causa incendii, *vide Incendium.* Privilegium probari debet 55. b 194. Jurisdictionis cui incumbat, & quomodo fiat? IV. 82. a 215. Probatio in matrimonialibus aut civilibus per duos testes alterum levis notæ macula laborantem sufficiat, an verò juramentum accedere necesse sit? VII. 20. k 372. Actus metu factus ab allegante probari debet VIII. 4. a 434. Quibus fiat? ibid. Actione de recepto petens, quasi arcam fortè amissam, atque res inclusas probare debet, quænam fuerint res, & admittitur is aliquando ad juramentum 109. & e 508. Dolus non præsumitur, sed probandus evidenter & diluciter 37. a 450. & XIX. 42. z 1. 1260. Ætas quomodo probetur VIII. 43. & a 454. Quis debeat læsionem minoris probare 48. & d 458. Hanc adversarius contraria probatione elidere potest 49. 460. Probationes de domo rei sumere nimis grave X. 51. b 646. Affirmanti incumbit probatio, quando obtineat ibid. Dominium quomodo probetur XI. 14. z 680. seqq. Titulus ex jure præscriptionis in servitutis usu quomodo probetur XIII. 44. g 835. Ad domini probationem dominus, qui possidet, ad petitionem rei obstrictus est XIV. 52. d III. 890. Probatio finium quot modis fiat 55. 892. Uterque confinium fines, quos prætendit suos, probare tenetur 54. 892. Quomodo per Instrumenta, libros & testes probatio fiat? *vide tit. special.* Heredes Uxoris petentes pecuniam marito mutuam datam probare debent saltem conjecturis, pecuniam fuisse uxoris propriam XVI. 17. 1005. Quando hæc probatio cesset 17. g ibid. Creditor probare debet versionem mutui in utilitatem universitatis: quod secus, si contra administratores actio instituatur, quia ipsi tunc exceptionis, versionem in utilitatem universitatis probatio incumbit 21. & a b 1010. In probatione pro exoneranda conscientia interrogatoria quoad causam & probationem contrariam hodiè non admittuntur XVII. 33. Aliud est probationum defectus, aliud inopia; & quomodo causa probationum inopia laborare dicatur 41. b g 1094 Plures imperfectæ probationes ad unum finem tendentes, si conjungantur, plenam probationem inducunt 42. æ 1095. Circa probationem indebiti probandi suht casus. (1. Si reus conventus inficietur, ubi qui dedit probare tenetur. (2. Si reus fatetur pecuniam accepisse, indebitum autem fuisse negat, actori incumbit probatio. (3. Sunt personæ, quæsi fuerint actores rei, se benè pecunia accepisse ostendere debent (4. si actor partem affirmet partem debitum, partim indebitum, & ita plus debito solutum esse, vel solutum denuò solvisse, vel perpetua exceptione solvisse; (5. in omnibus causis, licèt ei, cui probatio incumbit, adversario juramentum deferre XVIII. 42. æ pag. 1186. Quando cautio interponitur discreta vel indiscreta, priorem actor, posteriorem reus probare tenetur II. Inter mercatores

Source : BIU Cujas

tores cautio sine causa valet III. Præsumtio quod pecunia indebitè non sit soluta regulariter est contra solventem ibid. Probatio culpæ incumbit eam alleganti 42. z III. 1260. Probatio debiti liquidi, *vid. Liquidum.* Consensus, merx & pretium emtionem & venditionem conjunctim probant XXIII. 5. b 1498.

Probationes occurrunt in plurimis negotiis; quomodo fiant XXVIII. p. 168. An Confessio & jusjurandum species probationis sint? ibid. a. in genere quid. ibid. 2. 168. judicialis quid ibid. unde derivetur ibid. a. cui & à quo facienda 6. seq. Probationes per testes ad perpetuam rei memoriam in quibus Causis locum habeant, quemve effectum sortiantur v. XXXVIII. 43. m. p. 270. seq. Probationes ulteriores post attestationes, an & in quibus Causis locum habeant v. ibid. 46. & not. in specie p. 283. th. i. k. Hoc vocabulo simpliciter posito, qualis probatio intelligatur ibid. p. 1706.

Probatoria & reprobatoria, quot scriptis & quibus terminis l. à Reo vel Actore proferri debeant. Ubi de Duplica, Triplica &c. Justo tempore producendis ibid. b p. 286. seq. Probatio per visum optima, *vid.* Visum. ibid. p. 292. b.

Probationes quotuplices XXVIII. 34. p. 169. vel est plena vel minus plena ibid. an hæc divisio admittenda ibid. 170. d. quid circa eorum vel elisionem vel confirmationem notandum ibid. 5. tot. Plena quid? ibid. a p. 170. semiplena quotuplex ibid. g d e. quid? p. 171. d (1. quoad effectum differt à plena ibid. (2. ejus effectus 6. 7. 8. (3. objectum. (4. 5. Probationem cui & quis imponat ibid. 6. quando Actor vel Reus probare debeat ibid. & nott. g d e. quando negativa probari debeat vel non ibid. l. æ l. p. 174. Probatio est vel Juris vel facti 7. ibid. Probatoriales articuli, *vid.* Articuli. Termini probatorii Jure Civ. & Sax. quales p. 178. th. 1. k. elapso termino Judex novum impertire non potest ibid. m. p. 179. actore non probante reus est absolvendus 13. a 179. distinguitur probatio in præsumtionem & probationem in specie sic dictam 14. p. 180. Probationibus adnumerari solet Jusjurandum 14. p. 180. a ibid. it. Confessio ibid. nec non fama, *vid.* Fama. notorium & ocularis inspectio ibid. d p. 182.

Processus.

Tria tempora, quibus Romæ processus mutationi subjacuit, recensentur V. 2. a 225. Utrum lite seu processu coram judice ordinario jam jam pendente commisso ad tentandam inter partes litigantes concordiam à superiori impetrata processum suspendat? VI. 54. b 329. Omnis processus etiam quoad Magistratum per transactionem tollitur 60. b 337. Processus & belli convenientia & discrepantia VII. 8. a 352. In processu inquisitorio actoris vices obtinet fama & delictum reum quasi accusans IX. 3. 519. Processus quid sit 66. 585. Alius est ordinarius seu solennis, alius extraordinarius sive minus solennis, sive summarius: quid sint? 66. 585. Omnis processus executivus est summarius, sed non contra 66. z 586. Remissæ sunt in summario processu solennitates 66. æ 586. Neque requiritur libelli oblatio 66. th. ibid. Interdum quoque Citatio 66. i ibid. Neque litis contestatio, sed sufficit responsio 66. k 586. Ad summarium Processum spectant causæ executivæ 66. 586. Quæ illæ causæ sint, discuntur ex judiciorum ordinationibus 66. r 587. Processus & judicium differunt ut res & forma rei 66. d 585. Forma & modus hujus alius est jure veteri, alius jure novo; de hoc vel quædam judicium præcedunt, vel in ipso quædam fiunt, vel sequuntur 67. 590. Ordo in judiciis ubi hodiè discendus 67. a 590. Si quid speciali juri scripto, vel non scripto circa processum introductum est, id ante omnia spectandum II. Inferiora judicia in his, quæ ad ordinationem Processus spectant, non superioris tribunalis, sed suum jus ac stylum sequuntur III. Forma procedendi à lege data mutari debet IV. Stylus unius Curiæ, non potest inducere derogationem legis V. Stylus curiæ est volubilis & mutatur 67. a 590. Præcedentia sunt vel substantialia, quæ sunt citatio & libellus 68. 591. Vel accidentalia, quo spectant contumacia, dilatio, satisdatio, exceptiones dilatoriæ 69. 593. In ipso judicio, existentia item vel sunt substantialia, quæ sint litis contestatio, exceptiones peremtoriæ, probatio, conclusio causæ sententia judicis 70. 593. seq. Vel accidentalia, quod est juramentum calumniæ 70. 594. Quæ sint modo ipsum præcedentia, modo in ipso existentia 71. 600. Processum sequentia sunt sententia ab effectu rei judicatæ suspensio vel oppugnatio 72. 604. *vid. sententia.* In processu ordinario & summario juramenti delatio locum habet, *vid. tit. Juram. delat. & relat.*

Proclamare, Proclamatio.

Per proclamata olim citabantur litigantes per Præconem ad judicium V. 12. z 236. In Camera Imperiali ob emansionem proclama facit Pedellus, ibid. Cur proclamationes sponsi & sponsæ à Parocho publicè tribus festivis fieri debeat? IX. 39. g pag. 556. Tales denunciationes Bannum, Bannimentum, Cridæ vocantur ibid.

Proconsul.

Proconsules in Provinciis habebant plenissimam jurisdictionem tum voluntariam, tum contentiosam IV. 29. 173. Proconsul inter Magistratus Provinciales præcipuus 29. a 173. De officii & nominis origine, ut & qui primus Proconsul, ibid. Proconsul omnem potestatem, quæ Romæ Prætori data fuerat, habebat, hinc Edicta promulgabat, quæ jus Provinciale dicebantur 29. 173. Imperium merum quoque habuit: ita ut idem ferè posset, quod hodiè Vice-Reges 29. & b 173. seq. Proconsules habuerunt certos legatos ceu adjutores, quibus mandabant jurisdictionem 30. & a 174. Proconsul an cogatur jurisdictionem mandare, an sit in ejus arbitrio positum 3. g 174. Quomodo à Præside differebat 34. d 177. Coram Proconsule in Provinciis Causæ status movebantur IX. 58. b 573.

Procreatio sobolis, *vid. Copula carnalis.*

Procu-

Source : BIU Cujas

Procurator.

Procuratoris Cæsaris officium IV. 35. & a. d 178. & IX. 58. g 579. Plura ipsius prædicata IV. 35. 178. & VII. 24. a 377. Origo & jurisdictio IV. 35. & b 178. Potestas ejus 35. & e. z. 178. seq. Jus mulctæ indicendæ, pœnæ constituendæ, & deportandi potestatem non habebat 35. æ 179. Procurator jus iniquum impetrans, num incidat in Edictum Prætoris? IV. 83. th. 221. Si ipsi pœnam contumaciæ pecuniariam solvunt, jure abactionis domino non repetunt 85. z 224. Num ad juratoriam cautionem admittendi sint? V. 24. th. 247. Num absque speciali mandato ad guarandam præstandam admittendus sit 32. g 253. J. Canonico Procurator ad matrimonium contrahendum constitutus magis est nuncius quàm Procurator VI. 34. e 300. & XXII. 17. & z. 1449. Antequam in Camera recipiuntur Procuratores, pactum de quota litis expresse abjurare tenentur VI. 44. e 315. Procurator quatenus transigere possit vel non? 55. 331. Procurator ad lites generalis omnium causarum actum extrajudicialem exercere non potest 55. b 331. Procurator Cæsaris sine consensu transigere non potest 55. g 331. Procuratoris cum libera & sine libera potestate, an fiat distinctionis an explicationis gratia in legibus mentio 55. g ibid. Procurator in rem suam transigere potest 55. e 331. Quis dicatur? VII. 3. & b 346. Distinctio Procuratoris & Advocati quæ? 3. b 347. & 24. d 377. Dividitur in specie sic dictum & defensorem 3. g 347. Procurator in Camera si causam protelat punitur duabus libris auri 9. a 353. Ejus definitio? 24. 377. Vocabuli varia significatio 24. a ibid. Non potest esse in negotiis propriis 24. b 377. Constituitur vel ad negotia extra judicium administranda, vel ad lites gerendas 24. & e ibid. Alius est universorum bonorum, habetque mandatum vel cum libera vel sine libera; alius specialis quarundam scil. rerum & certæ causæ 25. pag. 378. Hæc distinctio in praxi attenditur, jure autem civili incognita est 25. g 378. Judicialis Procurator alius est in utilitatem domini, alius in rem suam 26. 378. Alius intermedius 26. a 379. Distinctio procuratoris in rem suam in necessarium & voluntarium notatur 26. g 379. Ad constitutionem Procuratoris in rem suam requiritur cessio & titulus 26. d. ibid. Num Procuratori in rem suam actionibus ad exercendum cessis, idem dicendum de privilegiis personalibus? 26. z 11. 380. Lucri & damni acquisitio Procuratorem hunc sequitur. ib. Dist. Procurator in rem suam in verum & quasi Procuratorem, item in falsum & quasi falsum, in principalem & substitutum 26. z. 380. Talis procurator constituitur per domini habilis mandatum, de quo si constet, non debet cavere de rato; si verò sine mandato agere vult, repellitur 27. 380. Quæ circa constitutionem & substitutionem notanda 27. a ibid. Num sufficiat legitimatio per testes 27. a 381. Filius fam. procuratorem ratione bonorum castrensium vel quasi rectè dat. 27. d 1. 381. Plures agentes & defendentes unum Procuratorem dare possunt 27. d 11. 381. Plures simul dati in solidum constituti censentur ibid. Quæ in legitimationis formula. Instrumenti Procuratoris observanda? 27. e 382. An falsus Procurator de quo constat, quod mandatum non habeat, sub cautione de rato sit admittendus 27. z 383. Procuratores Cameræ cum cautione de rato usque ad litis contestationem admittuntur. ibid. Quæ circa falsum procuratorem observanda 27. æ 384. Satisdationem judicatam solvi tenetur præstare, nisi & moribus & jure Saxonico constet de mandato 29. 388. Constituitur quivis habilis; inhabilitas variis modis dicitur, proinde minor tam ad negotia extrajudicialia, quàm ad lites, ut & infames, Procuratores esse possunt 30. 388. His aliæ personæ adduntur 3. i pag. 389. Admittitur judicialis Procuratot in omni causa pecuniaria & civili, exceptis quibusdam casibus 31. & g 389. In judicibus populatibus quando procurator admittitur 31. g 390. An in causis famosis admittatur Procurator? 31. g ibid. Non potest J. Civili â parte accusatoris intervenire, nisi sit Illustris, cui unum injuriarum crimen per Procuratorem persequi concessum, hodiè verò etiam in criminalibus licet 32. 390. De parte rei agere potest in causa criminali, ubi pœna pecuniaria, nisi reus sit absens, ubi etiam in graviori pecuniariâ admittitur 33. 390. Procurator speciale mandatum habens juramentum in alterius animam jurare potest II. Pro Vasallo juramentum fidelitatis III. Pro universitate IV. Juramentum calumniæ in Electoratu Saxonico non præstat V. Habens Procuratorem ad juramentum calumniæ præstandum, non potest præstare juramentum veritatis 34. d 394. Officium & potestas procuratoris judicialis quodnam sit? 35. & a 394. seq. Procuratoris contumacia & dolus nocet domino 35. & b g 394. seq. Defendere tenetur dominum, si reus eum reconveniat, nisi velit actionem sibi denegari, hodiè tamen secus est, & fallit in populari actione 35. & æ. th. 393. seq. An Procurator in rem suam teneatur defendere dominum seu cedentem. Dist. 35. & i pag. 393. seq. Procurator aliquem substituendo quomodo obligetur domino? 36. a 395. *vid. substitutio.* Procurator revocare ac renunciare potest re adhuc integra, secus si non est integra, nisi ex consensu utriusque; & si renunciat non est opus ut adversarius consentiat 37. 396. Quid si procuratoris substitutus moriatur? 37. a ibid. Si procurator primus substituerit alium, an respectu hujus possit fieri revocatio? 37. b ibid. Procurator fisci differt â Syndico 40. b 399. Procuratores lite contestata efficiuntur domini instantiæ, exercitium actionis in eos translato IX. 70. th. XX X. 597. Lis per procuratorem contestata invito ipso transferri nequit 70. th. XXIX. ibid. Lite contestata procurator neque renunciare, neque dominus mandatum revocare potest 70. th. XXX. 597. Moribus hodiernis procurator pergere nequit, si post litem contestatam dominus moriatur 70. th. XXI. ib. Moribus receptum est, ut loco domini procurator speciale

Source : BIU Cujas

ciale mandatum habens juramentum possit præstare, ita ut hic in mandantis animam juret, quod tamen in foro Saxonico non admittitur XVII. 17. & æ 1064. seq. & VII. 34. d 392. & XVII. 61. e 1. 1114. Mandatum ut valeat, causam insertam habere debet, in qua juratur II. Procurator ex officio datur, deficiente tali mandato in suam potius quàm alterius animam jurabit III. Jurans cum tali mandato potius nuncii quàm veri procuratoris officiô fungitur IV. Peregrinus si per interpretem jurare vult, novo interprete opus habet V. Per procuratorem & Legatum perjurium committi potest VI. Testis per procuratorem jurare non potest 17. æ 1065. seq. Juramentum calumniæ Procuratores præstare tenentur. *vid. Juram. Calumniæ.* Per procuratorem regulariter obligatio non acquiritur, nisi cesserit domino actionem XX. 4. & a 1280. Quibusdam verò in casibus etiam sine cessione domino competit actio utilis 4. & g. æ. th. ib. Hodiè indifferenter omnes actiones per eum acquiruntur 4. k I. II. 1282. Procurator literas, in quibus procurator constitutus est, sine protestatione acceptans, cogi potest, ut scribentem defendat XXII. 7. g 11. 1432. Limitatur. ib. Procurator scribens principali se velle mandati fines transgredi, si tacet principalis ejus consensus præsumitur 7. g III. ibid. Mandatum ad agendum tantùm habens, contra exceptiones rei mandantem defendere tenetur 9. g 11. 1440. Fines circa mandatum servare tenetur, & circa omnes qualitates, si excedit, non obligatur principalis 9. d ib. Actiones emere Procuratoribus est prohibitum XXIII. 77. a IV. 1596. Procurator generalis actiones vendere non potest 77. a XV. 1598.

Absens nihil agere potest, quod speciale mandatum requirat. XXXI. 93. a (6. p. 613.

Speciali mandato instructus in iis negotiis civilibus admittitur, & loco Domini habetur. XXXII. 9. l p. 643. an per eum Testamentum insinuari possit, ibid. l. an Donatio D. Solidos excedens. p. 644. (8. quinam Testamentum repudiari possit vel non XXXIV. 35. l. p. 819. quando Domino vel sibi acquirat. XLI. 9. a p. 142. Num ad Arrestum petendum, XXVI. 12. p. 14. e n. 7. num ad recognitionem literarum XXVIII. 24. p. 206. c. (3. quinam pro alio solvere possit XLVII. 20. b. 649. & cui Procuratori nomine Domini solvi possit. 72. a. 653. sq. an & quando pro alia appellare possit vel non L. 11. 1180. g.

An Procurator Clienti suo testis esse possit XXVIII. p. 259. l. an in Procuratorem &c. vel Dominum litis ferenda sententia XLIV. g. a. b. p. 215.

Quinam & quomodo Procuratores nunciare possint, XXXIX. 4. z p. 6. & in quem effectum XLI. d 3. p. 93. Procurator Possessionem etiam ignoranti acquirere potest, ibid. a. non tamen sine speciali mandato XLI. 5. b p. 93. quando sibi quando vero Domino agendo acquirat ibid. 4. sqq.

Prodigus.

In prodigo moraliter deficit consensus, & sic sine curatoris autoritate sese obligando aliis, ne quidem naturaliter tenetur, sed hactenus furioso comparatur VI. 30. & a 308. Ut quis de jure, & quoad juris effectum prodigus habeatur; requiritur declaratio â Magistratu legitimè facta 38. a 308. Cognitionem & declarationem sequitur interdictio bonorum. ibid. Num decretum Magistratus sit necessarium, an solam sufficere legis prohibitionem, probata per causæ cognitionem prodigalitatis argumentis aliquem ipso statim jure esse prodigum 38. b pag. 308. An prodigus post interdictionem factam promittendo, si non civiliter, saltem naturaliter obligetur 38. e 309. Si juramento promissionem suam confirmaverit prodigus, numne tunc civiliter obligabitur? ibid. Ex delicto obligatur, si magis in omittendo consistit. ibid. Sibi tamen alios obligare potest, quia in acquirendo non est prodigus 38. 308. An per additionem hereditatis etiam aliquid acquirere videatur 38. th. pag. 309. An mercator esse possit? ibid. Levi maculatæ conditioni hominibus accenseri solet VII. 20. z 371. Ad dignitates non est admittendus 20. th pag. 371. An ad testimonium? 20. k ibid. Pater prodigus & dilapidator filio legitimam assignare non tenetur X. 34. a VIII. 634. Prodigus æquiparatur furioso & uterque habetur pro errante XVII. 15. æ 1061.

Quis prodigus dicatur, XXXI. 90. a p. 608. cur ei bonis interdicantur ibid. 609. Eorum Curatela an legitima, an dativa. ibid. (1--4. an etiam fœmina, & quænam dicatur prodiga ibid. d. Conditionem suam meliorem, non deteriorem facere potest ibid. 91. th. (2. p. 611. Officium Curatoris ejus ibid. 1. (13. p. 612. Quis non amplius prodigus esse dicatur. ibid. 92. g d p. 612. An Testamentum facere possint XXXII. 8. a p. 637. quid sc. in eo posteritati bene consuluerit? ibid. b p. 638. g an Testis in Testamento esse possit XXXII. 12. a p. 653. habetur pro vili Persona ibid. an hæreditatem acquirere possit XXXIV. 25. th. p. 804. an repudiare ibid. 35. d p. 819. an solvere XLVII. 69. th. 646. ex delicto quomodo teneatur XLVIII. 11. a p. 739.

Professio, Professor.

Professor est persona privilegiata, cum omni familia sua convenitur coram Rectore IX. 38. 554. & 59. 574. Professoribus cujuscunque facultatis competit Privilegium fori & Auth. Habita, C. ne fil. pro pat. 59. z. VIII. 579. Professores jure præventionis prohibere possunt, ne cum clangore & strepitu artem suam exercentes in ipsorum vicinia ædes coëmant & inhabitent XXIII. 3. l VI. 1494.

Sunt immunes a Vectigalibus XXXIX. 48. p. 40. ratione sc. librorum ibid. l p. 42. quorsum referunt frumenta &c. ibid.

Prohibere, Prohibitio.

Qui non prohibet cum prohibere potuisset omittendo in L. Aquiliam impingit XIV. 20. z 868. De prohibitione divisionis à testatore XV. 11. 910. Prohibitio divisionis in feudis Regalibus, Ducatibus, ut & Statuto, nec non jure jurando confirmato 11. æ 911.

Source : BIU Cujas

In re pari potior causa est prohibentis 26. 924. Regula, in re communi nemo dominorum invito altero quicquam facere posse, ampliatur & limitatur 26. 962. Qui jure prohibet machinam poni, ut dominus in suo solo, non tenetur edicto de sepulchro ædificando 99. a 986.

Projicere.

Projiciendi jus quid? XIII. 11 & a 800. & 18. d. 807. Differt projectum ab immisso 18. d 11. 808. Distinguitur à servitute protegendi 18. d III. ibid.

Promissor.

Promissor in casu, in quo vertitur ingenium & ars, alium substituere non potest VI. 46. g 318. Promissor si ususfructus perfectionem moretur, tenebitur ad præstandos fructus, quos absque mora si foret, percepisset is, cui facta promissio XII. 9. z 11. 744. Promissa non explevit qui non quæ debuit præstitit XXIV. 23. g 11. 1709.

Promittere, Promissio.

Promissio qua cavetur est vel juratoria, quæ fit per juramentum, vel nuda, quæ per simplicem & nudam fit stipulationem: & significari solet nomine cautionis in legibus absolutè positæ V. 21. & b 243. Juratoriam promissionem præstant Illustres, spectabiles & certis ex causis pauperes, si de non inveniendis fidejussoribus ac pignoribus jurent 24. 244. Hâc promissione juratoriâ opus est, licet alibi quis bona possideat, quô casu aliquando simul bonorum oppignoratio exigitur 24. 155. Quinam nudè promittant? 25. 247. J. Naturæ præceptum est, quicquid firmiter promisisti serves; sed huic præcepto certi modi civiles accesserunt VI. 7. 276. Promissio in contractibus innominatis alia est absoluta, alia relata 32. & e 296. Promissio dotis, *vid. Dos.* Promissio se non facturum, si sibi expediat, facere potest, nec ad omittendum cogit 36. d pag. 319. An si quis servaturum promiserit sub infamia ea si non servet infamis fiat? VII. 15. d 361. In promissis æquivocari scelesti hominis est VIII. 24. æ 443. Contrahens si juramento promisit, se in loco contractus soluturum seu responsurum, ibi se sistere debet IX. 42. b III. 560. Promissio de usufructu fit vel purè, vel sub conditione, vel ex die, vel in diem, vel alternis annis & mensibus. Item per conventionem inter vivos, vel per ultimam voluntatem XII. 9. 743. & XIII. 26. 27. 827. seq. Promissio fit vel pactis legitimis, vel contractibus in continenti adjectis, & quæ illa, quibus ususfructus promittitur? XII. 9. g 743. Promissiones sub allegatione fidei politicæ non sunt juramenta XVIII. ii. & g 1056. Harum promissionum virtus quæ? II. Supplent solennitatis defectus III. Nulla interpellatio desideratur, sed re ipsa in mora constituitur promittens IV. Neque beneficio excussionis, neque præsumtioni doli locus est. V. Et paratam executionem sive clausula guarantigiatæ vim habent VI. Neque promittentes hæc tantum concernunt, sed etiam successores VII. Non tamen propter non implementum ad destructionem, vel destitutionem honoris agi potest II. e 1058. Promissio jurata pro turpi actu non valet, neque servanda est XVI I. 22. g IV. 1167. Condicitur promissio indebiti solvendi quod promittere putabat debitum esse 44. & k 1187. In promissionibus semper subauditur, ut pecunia non reproba detur XXIII. 19. g II. 1515. In generali promissione non veniunt ea, quæ quis specialiter non fuisset concessurus XXIV. 17. k IV. 1702.

Propinquitas.

Qualis impediat testimonium facere, XXVIII. 39. p. 257. b

Proportio.

Proportio alia est Geometrica, alia Arithmetica. *vid.* tit. special. in A. & G. Hæ proportiones quomodo differant I. 19. a 20. Proportio est collatio in duarum quantitatum inter se; Proportionalitas illarum collationum similitudo 21. b 21. Proportio harmonica seu musica quæ? ibid. Salarii constitutio cum sit proportio rei ad rem, seu salarii ad operas ad justitiam commutativam pertinet 26. g 24.

Pro possessore.

Quis dicatur simpliciter pro possessore possidere X. 47. seq. 642.

Propricida. Propricidium, *vid. Autocheiria.*

Proprietas, Proprietarius.

Per proprietatem intelligitur jus in rei corporalis substantia XI. 4. e 669. Proprietas relicta censetur, si testator fundum ad usum & usumfructum, vel ad utendum fruendum reliquit XII. 11. b 745. Ad proprietarium spectant fructus pendentes XII. 18. & i 754. seq. Quales sunt (1. ab alio, seu casu separati (2. Pendentes (3. sati & oecati 18. g ibid. Proprietarius non debet impedire usufructuarium in commodis percipiendis, potest tamen sine consensu fructuarii proprietatem alienare 20. 756. An dominus proprietatis possit rei, in qua alius usumfructum habet, servitutem imponere 21. & a 756. seq. Proprietarius refundere tenetur, quod usufructuarius ultra modum fructuum in tributa & collectas impendit 24. pag. 759. In proprietate jus accrescendi cessat, quamprimum legatarii suam quisque partem agnoverunt 29. b 764. Proprietarius exceptionem non præstitæ cautionis potest opponi per modum replicationis 68. d 793.

Proprii homines.

Ubi reperiantur XL. 71. p. 86. Morum Conditio & Status 72. p. 87. 88. obtinent in iis liberalia Judicia, quæve actiones Dominis competant fugitivos repetendi vel immorigeros coercendi 73. a p. 88. quatenus pro diversitate locorum Dominus vel in semissem trientem &c. sit hæres 74. a p. 89. quid ratione prælegati iis debiti notandum. ibid. b.

Prorogare, Prorogatio.

Privatorum consensu jurisdictio alicujus prorogari potest IV. 59. 197. Prorogationis verbum hoc loco denotat extensionem vel productionem 59. a 97.

Source : BIU Cujas

& V. 37. a 259. Ejus descriptio IV. 59. a 197. Fit tacitè & facto ipso 59. d ibid. Num Clericus jurisdictionem secularis judicis derogare possit ? 59. e ibid. Jurisdictio Ecclesiastica non potest prorogari in causa seculari, & contra 59. e 198. Uti nec causa criminalis in causa civili. ibid. Prorogatio de persona in personam quomodo fiat 59. d ibid. De re ad rem, seu de casu ad casum, quæ ? 59. æ 198. Quæ sit de loco ad locum, est nulla 59. th ibid. Hodiè subditi libera sua voluntate, neque tacitè, neque expresè alterius status jurisdictionem prorogare possunt, quò minus scil. ordinarii hoc illis inhibere, & causam â prorogato avocare possint 59. l 198. Ex dicta prorogatione fluit (1. judicium, quod nostrates vocant **ein Gast-Recht/Kauff-Gericht.** (11. Privilegium cujus beneficio ad aliorum tribunal, cujus nulla ex parte subjecti appellare possunt 59. m 198. An judex terminum â lege præscriptum possit prorogare 37. 259. De prorogationum prorogationibus 37. a 260. Decendium ad appellandum non potest â judice vel partibus prorogari 37. b ibid.

Proscriptus.

An Tutor maneat ? XXXI. 51. p. 570. m.

Protegendi servitus.

Ejus descriptio XIII. 11. & b 800. & 18. d 807. Distinguitur â servitute projiciendi 18. d iii 808.

Protestari, Protestatio.

Protestatio se hoc vel illud non sponte, sed coactè promittere, nihil operatur VIII. 13. e 434. Protestatio â metu coacto in ipso actu facta cum aliis conjecturis concurrentibus ad probandum non parum habet momenti 14. a 435. Protestatio cauponis ut â periculo custodiæ eum liberet requiritur (1. ut statim ab initio fiat (2. ut viatores huic prædictioni consentiant III. 2 IX. 511. Protestatio jus protestantis conservat XXIV. 13. æ XII. 1691. Protestatio in facto contrario nihil operatur. ibid. Protestatio ob cambium quomodo rite fiat, & quibus adhibitis personis XXV. 44. d VI. VII. 1757.

Protimiseos jus, *vid. Retractus.*

Protocollum.

Protocollum est vel latè vel stricte tale XXVIII. p. 214. varia sunt earum genera, præsertim in Camera Imperiali. ibid. Quid ? ejus fides labascit, si non propria jurati Actuarii manuscripta. p. 215. (12. Significatio moderna differt 31. p. 228. l p. 233. Protocollum judiciale perfectum plenam fidem facit XXVIII. 31. p. 232. (1. recognitione non opus habet de Jure communi, adeo ut tanquam Instrumentum publicum plenam fidem faciat. ibid. (2. Si non sit ritè perfectum, non est pronunciandum, antequam fides plena ipsi sit conciliata vel suppleta. ibid. 132. (3. quid si Protocollum ritè perfectum, & Judicis Sententia inter se differat, cui standum. (4. quid si Protocollum & testis (5. ibid. quid si Protocollum & Instrumentum. ibid. (8. quid si alterutrum deficiat ? p. 233. (3. 4. Protocollum unius Judicii & instantiæ probat etiam in alio Judicio, pro parte legitimè Protocollo inserta. ibid. Ex Protocollo actus voluntariæ Jurisdictionis in Judicio gesti plenissimè probantur. ibid. Magis probat Protocollum tanquam confirmatæ voluntatis indicium, quam Matrix notula, **der erste Einwurff.** Si instrumentum in unum Codicem protocolli relata, non ille integer, sed pertinens tantum Instrumentum exhibendum. p. 1133. th. 5. Jura analogica vide sub tit. *Edere.*

Protoplasti.

Per copulam Carnalem peccasse, quomodo peperisset Eva, Adamque ideo punitus, sunt singularia sed absurda statuit Helmont. XXIX. 20. 331. g.

Provincia.

Provincia in largiori significatu accepta quadrupliciter distinguitur III. 77. a 143. Provinciæ Romanæ stante Republica populari divisæ in Consulares ac Prætorias, in illas mittebantur Proconsules IV. 29. 173. Sex Provinciæ : Libya superior & inferior, Thebais, Ægyptus, Arcadia & Augustannia sub potestate fuerunt Præfecti Augustalis 32. a 175. Provinciæ Ægypti descriptio 32. b 175.

Provocare, Provocatio.

Is, qui prius provocavit ad judicium pro actore habetur; quod si ambo provocaverint, forte res dirimi solet XIV. 54. & b 892.

Proxeneta.

Quid ? XXVIII. 39. p. p. 260. in quibus Causis testis esse possit, vel non. ibid. n. x. o. p. vocantur etiam **Auplere/** quia animos & corpora hominum copulant XXIX. 4. 1. p. 308. conf. L. 88. 1267. a quinam tales sint b 1263. quænam actiones illis competant. ibid. & 9.

Prudentia.

Prudentia in agendo posita est I. 6. a 13. Accipitur dupliciter, vel pro ea, quâ privatæ utilitati consulitur, vel pro ea, quâ actiones ad praxin diriguntur 10. pag. 15. seq. Differt prudentia strictè sic dicta â civili seu politica, quod illa bonum hominis privatum, hoc verò publicum respiciat 10. g 16. Privata vocatur etiam particularis & Monastica 10. b 16. Prudentia civilis in tres dispescitur partes : Legislatoriam, deliberativam & judiciariam 11. a 16. Quæ prudentiæ propter conjunctionem quandam simul in unum hominem possunt cadere, 12. 16. Lex & prudentia actionum injustarum correctionibus cives ad justitiam colendam assuefacere, vel saltem ab injuria indemnes eos servare studet 42. 31. Prudentia alia est juris publici, qua jus, statum & conservationem Reipubl. immediatè concernens, applicatur actionibus eò spectantibus 43. 32. Via juris privati qua jus, negotia civium privata dirigens ad ejusmodi negotia applicatur. ibid. Prudentia jurispublici minus rectè ad politicam refertur 43. d 33. Prudentia Nomothetica & potestas legislatoria jus civile constituunt 58. a 41. Prudentia-

Source : BIU Cujas

LL. ferendi ex diligenti particularium observatione inducitur II. 36. 82. Prudentia dicitur dolus bonus VIII. 23. b 442.

Prudentum successio.

De successione prudentum in jure tractatur I. 45. 33. Prudentum successio optimè in tres distinguitur classes: (1. continet JCtos, qui in libera Republ. ante C. N. ad tempora Augusti vixere (2. Eos, qui ab Augusto usque ad Edictum perpetuum floruêre (3. Illos post Hadriani ævum ad ætatem Alexandri Severi vel etiam Gordiani Imp. usque clarentes 67. 54.

Puber, Pubertas, Pubertati proximus.

Pubertas in masculis & in fœminis quando incipiat? III. 4. l. 102. Pubertati proximus sibi alium civiliter obligat, sed tantum naturaliter, in quibusdam verò casibus exceptis etiam sine tutoris autoritate civiliter obligatur VI. 39. 309. Pubes non minor 18. annis partium consensu, rectè datur judex IX. 10. & i 528. seq. Pubertati proximum pro ratione circumstantiarum ex juramento præstito teneri & perjurium committere posse XVII. 15. th. 1061. Inviti ad jurandum non compelluntur 15. th. 1062.

Publicani.

Quid sint? XLIX. 35. p. 31, unde dicti. ibid. b quotuplices sint ibid. promissas vectigalium pensiones debito tempore solvere tenentur. 39. p. 33. a quid, si plures idem vectigal conduxerint? ibid. quo major eorum erat dignitas, eo majora eorum scelera. 40. a p. 34. Si multi Publicani deliquerint, an singuli in solidum, an pro virili portione teneantur. 42. p. 35. Propria autoritate potest apprehendere possessionem rerum, de quibus non fuit solutum vectigal, sed Dominium transit in fiscum, per transitum legalem. 51. a p. 44. Non cadit res in Commissum, si quis professus fuerit, & publicanus non egerit. 52. p. 45. a Scrupulosa Professione non opus est, si publicanus aliunde mercium quantitatem noverit. ibid.

Publicatio.

Attestatorum à quo peti possit. XXVIII. 46. p. 282. a an publicatio sit de substantia Processus. ibid. b ejus effectus. ibid. (3. g æ (2. Ejus Effectus in materia de Testamentis publicatis. v. XXXIV. 41. b p. 872. & 42. z p. 828. quid Notarius publicato Testamento adhibere debeat. ibid. æ.

Publiciana in rem actio.

Ejus descriptio XI. 38. 700. Illustratur exemplo 38. a 70[illegible]. Hujus definitio 39. & a 700. Fundamentum & causa hujus actionis quod? 40. & a ibid. Ex æquitate habetur pro dominio vel jure in re ibid. Datur in conditione usucapiendi constituto, similiter & ei, cui aliud jus quoddam constitutum 41. & b g 701. Superveniens m. f. non impedit Publicianam 42. & g 782. B. f. tempore emtionis & traditionis in Publiciana requiritur 42. b ibid. Num eô ipsô dum supervenit mala fides, seu, is, qui b. f. rem accepit, postmodum intelligit rem esse alienam, de Jure Canonico Publiciana cesset? seu moribus nostris ubi utimur in materia usucapionis jure canonico, sit sublata? 42. æ 702. Datur quoque ratione causæ, qua absque traditione dominium transfertur 43 & a pag. 702. Verus dominus cum vindicatione Publicianam in eodem libello conjungere potest 44. pag. 703. Hæ actiones non cumulantur simul, sed alternativè conjunguntur, ut ex utraque aliquid petamus 44. g 703. Contra quem detur? 45. 703. An detur contra titulo possidentem? 45. 703. Rem infirmiore jure tenens, quomodo Publicianâ conveniri possit. 46. 794. Casus, quibus Publiciana contra verum dominum datur, 46. a 704. Non datur contra possidentem pro herede. nisi certis in casibus 47. & a 705. Datur & contra eum, qui juris interpretatione habetur pro possessore 48. 706. In hanc actionem veniunt omnes res, quarum alienatio non interdicta, & quæ usucapi & præscribi possunt 49. 706. Hâc actione actor petit, ut judex sententia declaret istas res suas esse. 49. ib. Convenientia & differentia actionis Publicianæ & rei vindicationis quæ? 49. b 706. Quibus Publicianam in rem actio competit, datur etiam actio communi dividundo XV. 21. & d 920. seqq.

Actio hæc certo casu contra ipsum Dominum competit. XXVII. 37. p. 111. 2 ad quid introducta XLVI. 63. a b p. 478.

Pudicitia.

Pudicitiam alterius sponsæ, vel uxoris, vel pueri, vel puellæ solicitare habetur pro Crimine extraordinario, & quomodo puniatur. XLIIX. 76. b d 886. 78. a b 887. monialis pudicitiam vel corrumpens, vel solum attentans, quomodo puniatur. XLIX. 37. b. 1022.

Puer.

Puer quis dicatur? III. 4. l. 102.

Puerperium.

Ejus publici Exemplum notabile vid. XXX. 81. a (2. pag. 505.

Pupillus.

Vide Impuber. Pupillaris ætatis tres numerantur gradus III. 4. l. 102. Pubertas alia est plena, alia minus plena. ibid. An pupillus (extra casum, si locupletior factus est) naturaliter obligetur? VI. 39. g 310. Pupillus, si tutoris curatorisve autoritate non potest constituere Procuratorem. VII. 27. & b 381. Contra pupillum non datur actio de dolo, nisi pubertati sit proximus? ex dolo tutoris tamen convenitur, si factus est locupletior IIX. 39. & g 451. seq. Pupilli doli capaces in multis juris articulis puberibus æquiparantur 54. i 467. Pupillo ratione rei pecuniæ ipsius emtæ conceditur rei vindicatio XI. b & g 671. Pupillus ob non-usum non amittit servitutem XIII. 60. & a b 849. seq. Pupillo non potest juramentum ita deferri, ut id teneatur præstare aut referre, sed differtur juramenti præstatio in pubertatem

Source : BIU Cujas

XVII. 56. & g 1087. Pupillus juramentum sibi delatum autoritate tutoris accedente referre potest. 56. b 1088. Heredes defuncti, qui, antequam præstitit juramentum necessarium, decessit, si fuerint impuberes seu pupilli de credulitate jurare non tenentur, donec ad pubertatem pervenerint 47. & a 1104. Pupillus sine tutoris autoritate indebitum solvens habet repetitionem XVIII. 56. 1278. Apud pupillum duabus causis deponere licet. XXI. 34 g 1402. Num pupillus factus adultus, si id, quod continebatur actione contra legem redemta tutori vel curatori solverit, condictione indebiti repetere valet? XXIII. 27. a X. 1597.

Cur Pupillo Tutor dandus. XXXI. 4. p. 513. Pupillis subveniri interest Reip. ibid. 27. a est magistratus officii. ibid. 53. k p. 573. an Pupillus ejusve Tutor hæreditatem acquirere possit. XXXIV. 25. a - e p. 803. seq. an & quis repudiare. ibid. 35. b g d pag. 819. an novationem inire. XLVII. 58. b 627. an solvere. 69. e 646. seq. Tacitam habet Hypothecam in bonis Tutorum. XXVI. 15. pag. 22. seq. Illis interdum Curatores dantur. XXXI. 8. pag. 516. Contra pupillarem pecuniam exceptio moratoriarum opponi non potest. ibid. pag. 556. Pupillus invito Creditori obligationem Cameralem Principis in solutum dare non potest. ibid. (5. quænam negotia valide agere potest sine Tutoris autoritate ibid. Num pupillus sine tutoris autoritate obligetur, nec ne. ibid. p.p. 565. seq. quando ex facto Tutoris. v. 47. seq.

Pupillus donare nequit. XL. 7. g pag. 52. Pupillus infante major etiam absque tutore acquirere potest. XLI. 3. pag. 91. res eorum exemtæ sunt usucapioni. XLIII. 10. pag. 176. d 178. in eum datur Actio judicati. XLIV. 15. pag. 218. d.

Purgare.

Purgatur metus libero consensu, ipso facto, per subsecutam liberam solutionem per lætitiam apparentem IIX. 14. a 435. Purgatio quid? XVII. 44. a III. 1100. De jure Canonico varia est. 44. a III. ibid. Probatio per aquam 44. a III. ibid. & II. 20. d (4. 72. De purgatione moræ, *vide Mora.*

In jure variè accipitur. XXVII. 71. a pag. 165. purgare moram, quid, & quomodo mora purgetur. ibid. th. Purgationis moræ effectus quinam sunt. ibid. quando cessat. ibid. p. 165. vid XLIX. 49. g p. 43. XLVII. 22. 1. pag. 566.

Purpura.

Purpura J. Civili vendi prohibetur. XXIII. 27. (5. 1533 Solus Princeps eâdem utitur, cum in Majestate fulget 27. æ 1536. Sacram purpuram adorare dicebantur, qui Impp. salutabant ibid. Hodiè nobilissimus ille color nusquam comparet & sepultus jacet. 27. æ 1536.

Putativum Matrimonium.

Qui contraxerunt, an & mulier gaudeat tacita hypotheca ratione dotis illatæ. XXVI. 14. 2. pag. 18. n. 1. Putativo Marito jura potestatis maritalis facta, vero Marito superveniente nulla sunt. XXIX. 54. 2 (1. & verus recipi debet. (2. An in Putativo Matrimonio (contra gradus contracto) adulterium committi, vel pars errorem rescisens deserens, pro malitioso desertore habenda. XXX. 41. 9. (3. Uxor putativa an habeat Jus retentionis; de quo vid. Retentio. XXX. 51. g (5. pag. 478. an & quatenus Liberi ex iis parentibus succedant. XXXVIII. 24. a pag. 1060. ibid. 31. æ (3. pag. 1072.

Q.

Quackfalber.

Quackfalber / Marckt-schreyer / maculatæ conditionis hominibus accensentur. VII. 20. z. 370.

Quæstio.

Quæstiones in genere de bono & æquo pleraque sub autoritate juris scientiæ pernicioſè errati. XX. 34. g 1317.

Quæstor.

Olim duo erant genera, alii pecuniæ publicæ, alii quæstionibus capitalibus præerant. IV. 18. 165. Unde dictus 19. & a b 166. Quæstorum origo antiquissima 18. b 166. Quorum primi sub Regibus fuerunt 18. 165. Horum post exactos Reges alia ratio sub statu libero alia sub Cæsaribus fuit 18. seq. 165. seq. Nullum ab initio habuerunt Imperium, postea verò mixtum 18. g 166. Numerus eorum ad viginti excrevit 18. d & 19. a 166. Sub Impp. creati sunt Quæstores dicti Candidati Cæsaris (*vid. Candidatus.*) & Quæstores sacri Palatii 20. 167. Non confundendi sunt candidati Principis cum Quæstore Candidato 20. a 167. Justinianus præter Quæstorem sacri Palatii & Quæstorem exercitus, Quæstorem constituit ad quærendos coërcendosque mendicos inertes, otiosos, peregrinos & vagos 21. 167. Ubi etiam de ipsius potestate agitur. ibid. An Quæstor & Exquæstor, quo officio Tribunianus functus, unum & idem. 21. a 167. Quæstoribus Principum lites alienis minoris redimere non est permissum XXIII. 77. a VII. 1096. Limitatur. ibid.

Quæstus.

Qui quæstus faciendi causa in scenam prodit infamia notatur VII. 18. & g 366. Quæstus meretricis jure Romano inter licita refertur. XVIII. 22. & b 1164. seq. Naturaliter pro honesto judicari nequit. 22. g 1166. Hæc, quæ jure Romano dicuntur licita, castitati nostrorum temporum non conveniunt. 22. g V. 1166. Differt â luero XXII. 29. a 1465. Refertur ad ea, quæ ex opera cujusque descendunt. ibid. Quæ ejus nomine non contineantur. ? ibid. Absque spe quæstus mercatura luget. 19. g 1514.

Qualitas.

In qualitate æstimanda observatur proportio Arithmetica I. 28. 25. Res corporales nihil aliud sunt quàm qualitates, vel potius relationes, quas jus circa per-

Source : BIU Cujas

personas & res corporales produxit III. 80. 145. Qualitatis passivæ definitio XIII. 4. 797. Diversitas in qualitate non patitur rem in mutuum venire XVI. 14. e 1001. In venditione qualitas rei est inspicienda, & juxta hanc quantitas determinanda XXIII. 108. b VIII. 1652. Venditor qualitatem rei celans de dolo tenetur III. a II. 1660.

Quantitas.

In quantitate æstimanda observatur proportio Arithmetica, *vide Arithm. proport.* Quantitatis vocabulum quomodo in jure sumatur? XVI. 14. z 1001. In mutuo eadem quantitas & qualitas reddenda 7. & a 995. Oves & jumenta possunt numerari, sed eorum quantitas non determinatur per numerum, sed tantum quatenus vendantur 14. 1001. Quantitatis voce omnes res fugibiles significantur XVIII. 44. a 1188. Quantitas cum quantitate non compensatur, si per modum speciei debetur XX. 18. 1384. Quantitas in venditione quomodo taxationis gratia adhibeatur? XX. ii 1505. Si quantitas promissa vel legata sit, licèt de ea quædam perierint, obligatio tamen durat 98. a 1632. Venditio ad quantitatem emtio generis non speciei esse videtur, conditionem adjectam habens, ut quantum admensum fuerit, tantum sit emtum 99. a 1635.

Quarta.

Quartam omnium bonorum arrogator relinquere debet injustè emancipato vel iniquè exheredato III. 60. 125. Quartæ Antonianæ descriptio 60. b 125. Num Quarta Antoniana, quæ impuberi arrogato, ex bonis patris arrogantis debetur, sit omnium bonorum, an verò portionis legitimæ 60. g 125. Quæ remedia juris inde competant 60. d e z 126. Quarta pars totius assis constat tribus unciis X. 12. a 615. In quartæ imputationem adventitia non veniunt 35. æ 637.

Quasi-contractus.

Quasi-contractus constat consensu, quasi à lege ob factum aliquod præsumto seu inducto XVI. 3. 992. Istud autem factum constituit causam sive negotium, ex quo fluit vis propria civiliter obligandi VI. 31. in f. & z 294. seq. *vide Contractus.*

Quasi-delictum.

Ex quasi-delicto actio quæ sit? VIII. 113. 512. Quasi-delicti definitio XIV. 28. 879. Non verè est delictum, sed delicto proximum ibid. & requirit voluntatem delinquentis indirectam, & consistit in culpa propria ibid. Quasi delictum, quod fundamentum est actionis de dejecto & effuso, in quo consistat? 30. 879.

Quasi usufructus.

Hujus origo XII. 36. & a b g 770. Vocabuli significationes quæ? 36. d 770. Ejus descriptio 37. & a ibid. Licèt quasi usufructus non ut verus in species dividi possit, dividitur tamen quod alius usus sit consumtivus alius imminutivus 37. g 770. Constituitur ultima voluntate & conventione 38. 770. Num quasi-usufructus etiam constituatur inter vivos per conventionem, num per ultimam voluntatem tantum? 38. a 770. Constituitur tam in rebus fungibilibus quàm in aliis quibuslibet, quæ usu tolluntur: sic & nominum & quasi-usufructus, nec non vestimentorum, si ut quantitates considerentur, non ut corpora 39. 772. Jus constituti quasi usufructus, in quo consistat? 40. 773. Quomodo dicatur usufructuarium habere rei quasi usufructuariæ dominium, & tamen etiam jus servitutis 40. a ibid. Finitur morte usufructuarii naturalis, & capitis diminutione maxima & media 41. 773. Quasi-usufructus per judicem constitui nequit 56. a 779.

Querela.

Querelæ inofficiosi testamenti definitio X. 2. 605. Non competit liberis ab ascendentibus lineæ paternæ præteritis, sive sint sui, sive emancipati, sive posthumi 2. b 606. Ejus causa & fundamentum est jus hereditarium 3. 606. Quo fine sit introducta, & à quibus excogitata ibid. Est actio petitionem hereditatis includens 4. & a pag. 606. Ejus effectus 4. 606. Querela inofficiosi & petitio hereditatis sunt diversa & duo judicia 4. b 606. Ubi olim proponebatur, & qui postea de his cognoverint? 4. g 607. & 26. & b 624. Origo quæ? ibid. Querela hæc etiam per modum exceptionis potest opponi 5. a 607. Et per modum reconventionis 5. a 607. Cui detur hæc actio de inofficioso? 6. 607. Tantum adversus patrem naturalem datur X. 11. æ 613. Querela quomodo & quibus competat liberis de jure veteri & novo 14. seqq. 616. seqq. Competit hæc quoque parentibus nec non fratribus; sed his demum, si turpis persona in testamento sit instituta, nec refert, utrum frater præteritus ipse laboret infamiâ nec-ne 17. & 18. 618. seq. Uterini à querela arcentur 18. & æ 618. seqq. An in querela locus sit successioni sive Edicto successorio 19. & a 620. Primus ordo est descendentium, secundus ascendentium 19. b 621. Querela successorii Edicti locum habet in diversis non ejusdem ordinis 19. g 621. Querela contra quem & ad quid detur? 20. & 21. 621. Per querelam inofficiosi de jure novo sola invertitur hereditatis institutio; legata verò & cetera capitula salva manent 22. 621. seq. Querela de inofficioso an aliis quoque prosit 24. 623. Si persona, quæ ad successionem ab intestato non admittitur, nec testamentum inofficiosum dicere potest, querelam tamen egerit, & casu obtinuerit, testamentum quidem rescinditur, sed ipsi victoria non prodest 25. 623. In querela locus est juri accrescendi 26. & seq. 624. seq. Querelam improbè moventis & non obtinentis pœna 28. 625. Querela per transactionem remissa licet quid acceperit filius nihilominus eam movere potest 29. & b 626. Querela regulariter tam ad suos, quàm extraneos non nisi præparata transmittitur 29. & e z. ubi limitat 626. Querelæ inofficiosi non est locus (1. si extincta fuerit 29. 626. (2. Si testamentum non sit inofficiosum 30. 626. (3. Si querela non sit opus 38. & a 638. (4. Si Testamentum à querela sit immune 39. 638.

Source : BIU Cujas

Quietantia, *vide Apocha.*

Quota litis.

De quota litis Advocatus paciſci prohibetur VI. 44. 313. & VII. 11. g 1. 356. Ejus deſcriptio & reprobatio VI. 44. c 314.

R.

Rabula.

AB Advocato differt VII. 4. b 348. Rabularum eſt quascunque cauſas promiſcuè defendendas ſuſcipere 5. a 350. Solent clientes inſtruere, ut facta præfractè negent 5. d 350. Rabulæ homines callidiſſimi excogitaverunt medium, quo interdum plus conſequerentur, quàm ſi de quota litis fuiſſent pacti XXIII. 80. d 1603.

Ranzion / *vide Captivus.*

Rapina, Raptor.

Raptor ſimilisvè m. f. poſſeſſor ſemper & quovis tempore caſu fortuito contingente ad æſtimationem & intereſſe ſolvendum eſt obſtrictus, quia ſemper eſt in mora X. 60. & g 625. ſeq. Raptor violentus differt à m. f. poſſeſſore 30. 695. Raptores in eadem cauſa ſunt cum fure XVIII. 54. b 1199.

Rapina quid? XLVIII. 46. p. 825. contra quæ contingat ibid. a. b. Qualis actio detur ei, cujus intereſt 47. p. 825. contra quem illa Actio competat 48. p. 826. a ſeqq. p. 827. Actio vi bonorum raptorum latius patet, quam Nomen ejus præ ſe fert. ibid. p. 828. Tendit hæc Actio in quadruplum intra annum utilem, poſt annum verò in ſimplum 49. p. 828. a ſeq. Conveniri poteſt Raptor actione furti vel non manifeſti, vel manifeſti 50. p. 829. a b. Quid de Jure Saxonico ibid. d p. 832. Pœna robbatiæ non pertinet ad graſſationes in plateis, ſed quæ fiunt in via regia & publica, etiam ſi auferatur res magni momenti, ibid. p. 833. Quid inſuper ad rapinam pertineat, & qualis detur Actio, *vid.* prolixè 52. p. 833. a b ſeqq.

Raptus.

Quid? XLIX. 41. p. 1033. Quatuor ad Crimen raptus requiruntur d p. 1034. Raptor de Jure Civ. fit infamis & incapax omnis honoris e p. 1034. Regulariter obtinet Pœna Supplicii ibid. p. 1035. ſeq. Quando pœna ordinaria ceſſet ibid.

Raſio, Abraſio, *vid. Tollere.*

Raſura.

Vitium eſt mundi Inſtrumenti XXIII. 21. c II. 1520. Raſura intelligitur orationis vel ſyllabæ, quæ ſcripturæ ſenſum immutat vel dubium facit ibid.

Ejus ſynonyma, quoad effectum æquipollentia, *vid.* XXVIII. 28. a p. 211. ibid. 33. p. 240. (10. 11. Quid? ibid. 33. p. 239. æ (1. ut inſtrumentum per illam vitietur, quæ requiruntur ibid. (2. 3. 4. Notarii atteſtatio, ejus auctore raſuram eſſe factam, illam ſuſpicionem facit ceſſare ibid. (6. 8. Quæ etiam excluditur per Creditoris Juramentum purgatorium p. 240. (9. Quid de arroſis à muribus dicendum, *vid.* p. 211. ibid. p. 240. (11.

Ratihabitio.

Si falſus Procurator in judicio admiſſus & ſententia prolata ſit, ratihabitione domini convalidari iſta nequit: ſecus eſt, ſi lata contra Procuratorem VII. 27. & æ 380. ſeqq. Triplex eſt modus ratificandi: (1. verbis expreſſis (2. tacitè per lapſum quadriennii (3. facto VIII. 52. z 462. Ratihabitio in negotiis ſortitur effectum quem mandatum præcedens actum XX. 71. g 957. Si pater geſta filii ratihabeat, ceſſat exceptio SCti Macedoniani XX. 57. & V. 1336. ſeq. Ratihabitio facti præteriti mandatum inducit XXII. 5. & b 1425.

Rem ratam habere à quo & quando præſtetur XLVII. 10. p. 707. a b. Quando Cautio rati non admittatur. ibid. p. 708. Quomodo committatur hæc ſtipulatio III. p. 711. ſeq. z.

Ratio.

Ratio recta æqui & iniqui non cuivis obvium I. 2. a 11. Rationes principia ſunt: (1. definitio, (2. antecedens (3. conſequens (4. repugnantia & (5. proprietates 46. a 33. Rationis dictamine quid mentibus hominum inſitum? 49. 35. Per rationem homo de divina natura participat quid juſtum & injuſtum, faciendum vel omittendum 50. b 36.

Rationarius liber.

Seu Rationum, vulgò Regiſter / Rechnungs-Buch / data & concepta continet XXVIII. 23. p. 203. Ejus objectum ibid. Negotiorum alienorum adminiſtrator libros ſuos rationum legitimè confectos legendos exhibere tenetur ibid. o p. 203. Quæ exhibitæ computentur & diſpungantur, ut explorari poſſit, an excepta & relata recte ſe habeant. Solvere debet, ſi apud eum quid reperiatur, puta reſiduum, ibid. p. 204. In quem finem conficiant Libros tales p. 205. ibid. t ſeqq. Quomodo legitimè conficiantur ibid. p. g. (2. 554. Synonyma rationarii Libri, *vid.* ibid.

Rationem reddere.

Rationes non tantum pro creditore, ſed & pro debitore ſcribi ſolent, & continere utramque paginam accepti & expenſi V. 42. b 270. Ad rationes reddendas judex adminiſtratores compellere poteſt ibid. Super cauſa reddendarum rationum & negotiis adminiſtrator in loco geſtæ adminiſtrationis conveniendus IX. 35. & z 552. Heres coheredi ratione adminiſtratæ rei hereditariæ rationes reddere tenetur XV. 13. & b 914. Rationarius vel exactor tributi, ſi ſolennem apocham ſubdito vel ruſtico dederit ſuper collectis vel contributionibus, exceptionem non numeratæ pecuniæ non habet, ſed ſibi præjudicat XVI. 52. d 1039. Et ſi non eſt ſolvendo, factum nocet domino 55. g VI. 1044. Ad rationes reddendas ſocius ſocio tenetur XXII. 24. & b 1459. Inventarium eſt caput & fundamentum rationum in ſocietate 24. a ibid. Rationes à ſociorum uno conſcriptæ adverſus adulterum non probant, niſi libro ſociali comprehenſæ ibid. Si non adeſt liber rationum, præſumitur ſocius in dolo 24. b 1459.

Rauch-

Source : BIU Cujas

Rauch-Hun.

Das Rauch-Hun in Marchia est infallabile signum jurisdictionis IV. 82. a 215. Vocantur etiam gallinæ jurisdictionales. 82. a 216.

Rauch-Steur.

Rauch-Steur nach den Rauchfängen probat jurisdictionem ejus, cui penditur IV. 82. a 216.

Reassumere, Reassumtio.

Litis reassumtio quid sit? IX. 71. 600. Citatio ad reassumendum processum post R. J. de A. 1654. ex usu abire jussa est 7. z 682. An in speciali mandato ad reassumendum processum dato, causam quoque reassumtionis personamque defuncti, ob cujus obitum lis veniat reassumenda, in mandato illo exprimi necessum sit? ibid.

Recambium.

Recambium quid? XXV. 45. g. 1762. Autores sive scriptores de recambio qui? ibid.

Receptatio, Receptator.

Receptationis actione damnatus notatur infamia VII. 18. æ 367. Adversus receptatorem domino datur condictio ob turpem causam. XIIX. 21. & k 1163.

Quis hoc crimen committat. XLVIII. 102. p. 918. Receptor est vel rerum vel personarum. ibid. a. quæ pœna eorum. 103. p. 918. ab. Mitigatio in cognatis 104. p. 919. abg

Receptans particeps præsumitur criminis. ibid. Si post aliquot dies magistratui indicet, an nihilominus hujus delicti reus sit? 105. p. 920. a b. an quis ob solam scientiam delicti, si id non revelaverit, pœna aliqua teneatur? Quid, si quis scit, aliquem habere conatum illud perpetrandi, & non revelat? ibid. p. 922. quid, si de Sacerdote, cui sub sigillo confessionis crimen hoc, seu potius conatus ejus, concreditur, dicendum? ibid. 922. Sed quid, si pater alicujus patriam prodere sibi proposuerit, an hoc filius quoque indicare obstrictus sit? ibid.

Receptitia Bona.

Uxoris, unde dicta; quid Juris circa ea marito competat. XXIX. 56. p. 404. (æ.

Recessus Imperii.

Recessus barbaro vocabulo Decreta Comitiorum dicta sunt, iisdem tenentur omnes, Imperator & reliqui Imperii Status ac subditi immediati & mediati II. 10. d 66. Secundum Recessus in summis Imperii judiciis jus redditur. ibid. An vim contractus, an legis habeant Recessus? R. I. sunt pars juris communis in Imperio Rom. Germ. hodiè vigentis. 32. 79. Horum descriptio 33. 30. De origine R. I. 33. a ibid. Maximilianus I. appellat Ordinationes Imperii, Sein und des Reichs Ordnungen. 33. d ibid. A. B. inter Recessus Imperii refertur. 33. z 81. Constitutiones Pacis Religiosæ & profanæ ad Recessus Imperii pertinent. ibid. Ad R. J. non pertinere antiquiores Capitulationes. ibid. Capitula Caroli M. cur Latinè, Germanicè & Gallicè promulgata? 33. g 81.

Recipere, Receptum.

Receptum quid? IIX. 95. 493. Recepti duæ sunt species 95. ibid. & 106. 503. Ex posteriori specie oritur duplex actio: altera actio de recepto, altera ex quasi maleficio exercitoris 106. 503 Receptum & constitutum differunt, & conveniunt XIIX. 75. th. IX. 1216.

Recognitio.

Recognitione probatur dominium XI. 14. z 11. (4. 682. An una saltem recognitio sufficit ad probationem dominii? ibid. recognoscere Instrumentum quid, quotuplex, & quomodo fiat, ut plenam probandi vim consequatur. XXXVIII. 24. p. 206. e.

Reconventio.

Hujus fundamentum in quo consistat IV. 59. & X. 179. seq. Clericus non obstante privilegio fori, coram seculari judice reconveniri potest, Studiosum coram Magistraru oppidano civis conventus reconvenire non potest. 59. z IV. 579. Reconventio quando & quomodo tractetur. 68. 591. Ejus descriptio 68, e ibid. & XXI. 32. & e 1398. seq. Dividitur in realem & personalem ibid. In quibus personis & actionibus locum habeat vel non. 68. e 592. Actor conventus si pœnitere & liti renunciare velit, judicium reconventionis à reo institutum evitari nequit. 68. æ II. 593. Quando injuria ex aliquo actu, super quo adhuc litigatur, accepta est, reconventio injuriarum locum habet 70. th. XVII. 597. Querela inofficiosi per reconventionis modum potest proponi X. 5. a 607. Reconventionis Synonyma 32. b 1399. Etymologia. 32. g 1399. Dicitur mutua petitio & actio, Germanicè Wieder-Klage. XXI. 32. & d 1398. seq. & IX. 68. 591. Reconventionis terminus accipitur populariter vel juridicè, propriè & impropriè II. Reconvenire hic est actorem vicissim in jus vocare XXI. 23. d 1399. Reconventionis species quatuor enumerantur. 32. 1399. Hæc jure communi simultaneo Processu alternis vicibus agitantur, ac obtinent quoque in diversis causis: sed Jure Saxonico non nisi finita conventione & in causis tantum connexis potest institui. 32. & z æ. 1399. & IX. 68. z 593.

Rector Universitatis, *vide Academia.*

Redimere, Redemtor.

Redemtores litium qui sint? XXIII. 80. a 1603. Redemtio litium simpliciter illicita non est. 80. a 1603.

Redimendi Facultas.

Vid. generalia XXXVII. 61. p. 153. & specialia quoad annuos reditus. 61. ibid.

Redhibitoria Actio.

Unde dicatur. XXVII. 8. p. 75. quid? ibid. a quotuplex? ibid. quid, si plures sint? quid, si dissensus circa petitionem plurium oriatur, altero redhibitoria, altero æstimatoria agere volente. ibid. n. 2. Si emtor animal verè vitiosum redhibere, venditor verò illud accipere nolit, an sufficienter emptor redhibitoria egisse censendus, si animal redhibendum ostiis venditoris alligaverit. ibid. n. 3. Datur hæc Actio etiam in fidejussorem in univer-

Source : BIU Cujas

sam causam acceptam. ibid. 9. p. 76. Quid, si socii vendididerint. ibid. 3. & 4. Datur etiam hæc actio contra eum, qui morbum aut vitium extenuando imperitum ad emendum induxit. ibid.
Redhibitoria & æstimatoria actio quomodo differant. 10. z p. 78. Redhibitoria, quando finiatur 11. p. 78. a.

Reditus annui.

Reditus annui, jährliche Zinse / tanquam res incorporales æquiparantur rebus immobilibus, modò ad longum tempus sint constituti, III. 86. d 151. & V. 25. & g 247. seq. Reditus annui aliique fructus civiles inter heredes & novum possessorem dividuntur juxta dispositionem juris civilis XII. 19. g 755. Exiguntur annui reditus ab heredibus fructuarii defuncti allodialibus, si paulò post tricesimum terminus solutionis cesserit 19. d 755. Reditus annui fundis passim moribus hodiernis ita sunt impositi, ut onerent rem ipsam penè instar servitutum, quos usufructuarius ferre cogitur. 24. d 760. Per redituum perceptionem probantur fines. XIV. 55. m IX. 895. Ex reditibus castra & jurisdictiones non sunt æstimanda, quia majori precio digna sunt XXIII. 29. d. X. 1516. Annui reditus admittunt jus congrui XXIII. 53. e VI. 1562. Annui reditus quando dies solutionis elapsus est, mobilibus statim sunt accensendi ibid. Si annui reditus pro pecunia in solutum dantur, juri retractus subjacent. 61. & g 1572.

Quid? XXVII. 58. p. 142. 146. unde dicti? ibid. quotupliciter sumantur. ibid. Varia divisio. ibid. sq. Eorum origo & abusus. ibid. b qualis sit differentia inter usumfructum, usuram & annuos reditus. (XXXIV. 38. a (2.) ibid. æ p. 147. an Ecclesia reditus vendere possit. ibid. Ecclesia si constituere velit reditum annuum, quid requiratur. v. p. 148. k. quomodo præscriptione annui reditus, vel tantum jus circa illos acquiratur. ibid. b p. 152. competit venditori facultas redimendi reditus, restituto pretio 61. p. 152. a. facultas redimendi non soli venditori, sed & ejus hæredibus tribuitur 61. p. 153. Intra quod tempus præscribantur, quidve circa eorum Præscriptionem notandum. XLIII. 16. a b 183.

Reditus vitalitius.

Hic perinde ac reditus in genere, tam in pecunia quàm in fructibus solvi potest. XXVII. 58. z p. 146. Constituti potest in omnibus rebus specialiter non exceptis. ibid. p. 147. an sint certi? ibid. i. p. 149. sqq. reprobantur. ibid. (6.

Reductio.

Reductio admittitur ab arbitrario arbitratoris, ad reductionem boni viri IX. 96. 493. Ejus descriptio. 96. e 495. Remedium reductionis non est remedium absolutum & per se subsistens, sed quod innititur & accidit actioni ordinariæ 96. l. 495. Hoc remedium amittitur cum tempore, & præscribitur, quo actio ordinaria ibid. Contra sententiam arbitri compromissarii reductio non habet locum, licet alii dissentiant. 104. & d pag. 501. seq.

Referre, Relatio.

Relatio & oblatio quomodo conveniant & differant. XVII. 29. g 1081. Juramenti relatio in solo judiciali locum habet. 33. b 1. 1083. Modestius & verecundius facere censetur jurare jussus, si mavult jusjurandum referre, quàm jurare. ibid. Est in arbitrio ejus, cui juramentum delatum est, an præstare, an referre velit. 33. b IV. 1083. Referens sententiam in judicio verbis vel scriptis declarare tenetur. 33. b IV. ibid. Juramenta, quæ non à parte parti deferuntur, sed à lege ob utilitatem publicam exiguntur, non referuntur 37. b 1. 1083. Ubi delatio non valet, vel adstringit eum, cui delatum, nec relatio adstringit. 37. b VIII. pag. 1090. Si nec recusatum, nec susceptum, sed spacium deliberandi petitum fuerit, relationem haud impedit. 37. g 1090. Qui juramentum nec acceptare nec referre vult, vel etiam relatum recusat, ut à judice contra illum judicetur, à sententia appellare nequit. 37. d. ibid. Relatio nihil probat nisi apparenter verificatum. XXVIII. 30. p. 226. g (1. ex eo omnis relatio interpretationem recipit. ibid. k (2. 3. 4.

Reficere, Refectio.

Reficere id non tenetur usufructuarius, quod vetustate prorsus corruisset. XII. 23. æ 1. 758. Si heres à testatore jussus est reficere, usufructuarius actione ex testamento contra eum agere potest. III. Fructuarius non cogendus est domum reficere, si paratus est usumfructum derelinquere: quod limitatur. ibid. 23. æ 758. Venia reficiendi locum religiosum ab eo impetranda est, ad quem cura sepulchrorum spectat. XV. 99. b 986. Si inquilinus dominum ædes reficere volentem prohibeat, de turbata possessione potest conqueri locator. II. Non propter quamvis utilem refectionem est expellendus conductor, sed requiritur necessaria III. Necessario ædificio demo ito proportione temporis ratio habetur. V. Refectionem necessariam dominus ante expulsionem probare tenetur. XXIV. 12. æ pag. 1687.

Regalia.

Ad regalia hodiè res sacræ referuntur III. 73. b pag. 137. Regalia magni momenti sunt jus fortalitii, jus clavium, intradæ & aperturæ 73. pag. 138. Inter Regalia seu jura Majestatis jus Fisci refertur 78. a pag. 144. Ad regalia minora referuntur maria & littora maris, nec non fera animalia, eaque venandi jus, ut & flumina, pag. 145. Regalia majora & minora sunt jura in rebus immobilibus competentia 86. a 151. Immemoriale tempus requiritur ad regalium præscriptionem. IV. 80. z pag. 213. Concessio veniæ ætatis est de regalibus majoribus IX. 53. pag. 463. Regalia vindicantur utili

Source : BIU Cujas

actioni, seu quasi confessoria, si per privilegium, investituram vel præscriptionem acquisita sint. XIII. 53. d pag. 842.

Regina.

Privato nubens, an & quatenus ejus Imperio maritali subjecta sit. XXIX. 56. x p. 411. (1. in quibus locis privatus Reginæ nubens ejus corruscat radiis. vid. ibid. y p. 414. (3.

Regnum.

Regna ne dividantur, salus publica requirit. XV. 8. z pag. 908.

Regula.

Regula seu norma quali vocabulo in aliis rebus indigitetur? I. 47. b 34. Regula idem quod canon II. 38. b 84. Regulæ est indulgendum in casu non excepto. X. 22. g pag. 622.

Regulæ Juris.

L. 93. p. 1269. 1270. a.

Rei, Beklagte.

Criminis læsæ Majestatis donare non possunt. XL. 7. g p. 52. neque manumittere. 58. p. 81. Quid si reus fugerit. XLIX. 12. p. 966. sq. a reus remissionem impedire non potest, si Judex sua sponte eum remittere velit. ibid. 968. vid. Remissio. An judici reum à suo in alienum territorium persequi liceat, & apprehendere. 13. p. 968.

Rei vindicatio.

Rei vindicatio cessionario sui nomine non competit VII. 26. e 379. Vindicare rem licet, ubi fraude actum, non solum ab ipso emtore, sed etiam â tertio possessore, in quem res alienata est. IIX. 31. b. 448. Vindicationis etymologia & variæ significationes XI. 1. b pag. 665. Ejus definitio 2. pag. 666. Rei vindicatio alia est directa, alia utilis 2. d pag. 666. Ejus causa seu fundamentum est dominium. 3. pag. 666. Rei vindicatio solam illam actionem significat, quâ dominium in specie dictum asseritur 3. (3. & i pag. 667. seq. Datur hæc actio domino. 5. pag. 669. Datur usucapienti vel præscribenti, heredi, legatario, venditori, 5. a pag. 669. seq. Denegatur non-domino directa, sed non utilis, ubi etiam quædam excipiuntur. 6. 670. & XX. 45. th. IV. pag. 1324. Quid obtineat, si post litem contestatam dominium supetveniat? 7. & a 672. Si duobus res vendita, is in rei vindicatione erit potior, cui res priori loco tradita 8. & a pag. 672. Datur rei vindicatio contra possessorem rei corporalis. 9. pag. 673. Item adversus eos, qui nostro nomine possident, licet non generaliter 10. pag. 676. Non datur contra heredem possessoris tanquam heredem, sed tanquam possessorem: si verò post acceptum judicium possessor decesserit, tenetur heres 11. pag. 677. Si res à testatore ante litem contestatam alienata fuerit, in heredes non datur rei vindicatio, sed actio in factum 11. Heres m. f. possessoris, licet ignari, damnandi sunt III. Qui rem à fisco comparatam possidet, contra eum non datur hæc actio IV. Si reus ob absentiam conveniri nequeat, quomodo interruptio facienda 11. b 677. Utili rei vindicatione convenitur, qui ante litem contestatam dolosè desiit possidere (contra ipsius heredes in factum datur actio) & qui se liti obtulit 12. (1. (2. 677. Si b. f. possessor rem b. f. alienaverit, dominus contra eum non potest instituere rei vindicationem, sed ex æquitate actio ipsi datur in factum: Sine donationis titulo precium vendicare potest. Et si nec â fure, nec â possessore vindicare potest, ex æquitate subvenitur 13. 679. Rem vendicans ex parte sui dominium, ex parte rei possessionem probare debet: Titulum verò dominii exprimere non est necesse 14. & n. b. g 680. Res vindicanda certa species esse debet 15. & b d 685. Tignum ædibus b. f. junctum vindicari prohibetur 15. & e z 685. seq. Exprimenda in R. V. tota res, an pars tantum petatur 15. & æ 685. seq. Ubi res tam immobiles quàm mobiles vindicatæ; restitui debent 16. 686. Non solum autem res vindicatur, sed etiam omne, quod propter hanc rem provenit 17. & a 686. Emolumenta, quæ ante litis contestationem rei accesserunt, expresè sunt petenda 17. d 686. Si fructus vindicantur â m. f possessore, omnes restituere tenetur 18. & 19. 666. seqq. Et ipsius heres convenitur in factum 20. & a 688. B. f. verò possessor nullas restituit 21. 689. Nisi extantes 22. 690. Ex quibus tamen usu captos acquirit b. f. possessor. ibid. Quantum ex fructibus b. f. possessor locupletior est factus, ab ipso vindicari nequit 23. & a 690. Quod tamen non procedit in hereditatis petitione 23. ibid. Contrarium tamen probatur ob æquitatem â Dd. ut & Theolog. moralibus 23. & b 691. Post litem contestatam â b. f. possessore omnes fructus vindicantur 24. & b 691. Qui ante litem contestatam specialiter peti, post litem contestatam verò universi officio judicis restituendi, aliquando tamen finita lite petuntur 25. 692. Re vindicata reus prius deducit impensas fructuum causa factas 30. 694. Item necessarias 31. 695. Utiles verò solum b. f. possessor deducit 32. 696. Sed m. f. possessor tollit, quod & procedit in eo, qui initio b. f. possessor fuit 33. 696. Actioni Publicianæ & rei vindicationis convenientia & differentia notatur 49. b 706. R. V. competit domino adversus tertium emphyteuseos possessorem 67. i k 721.

Relatio Litis.

Quando & quomodo fiat. L. 5. 1170. an & quatenus hodie sit in usu. ibid. a.

Relaxatio juramenti, *vide Juramenti relaxatio.*

Relegatus, Relegatio.

Relegari non potest prægnans mulier vel vicina partui III. 3. d 100. Si quis ex causa famosa, licet ad tempus tantum est relegatus, in perpetuum est infamis VII. 23. g 374. Relegatum inducit Principis primus introitus in urbem 23. g 374. Relegato an

Source : BIU Cujas

competat beneficium restitutionis VIII. 73. e 484. Relegati domicilium retinent in loco, unde arcentur, & hoc etiam procedit in relegatis in perpetuum IX. 31. & g pag. 549. Relegatus necessarium domicilium habet in loco, in quem est relegatus 31. 549.

Est duplex: Deportatio & Relegatio in specie sic dicta. XLIX. 109. 1158. quomodo inter se differant. g. quotuplex sit relegatio. d. ubi etiam de relegatione Academica, cujus sit jurisdictionis, & quinam sint effectus ejus notabiliores. 109. quomodo differat ab interdicto. e 1159.

Religio.

Strictam insuper rationem habemus, quæ nonnunquam in ambiguis Religionum quæstionibus omitti solet: nam summam esse placuit rationem, quæ pro Religione facit XV. 94. 984. Religionis interest monumenta exstrui & exornari 99. 986.

Religiosus locus, *vid. Locus Religiosus.*

Reliqua, Reliquatores.

Reliquatorum appellatione in genere quæ veniant XXIII. 26. r 1532. Reliquatio quid? ibid. Specialius sumto vocabulo, reliqua sunt præteriti temporis pensiones restantes 26. r. 1532. Reliquatores prohibentur res publicas ad fiscum vel Rempubl. pertinentes conducere XXIV. 4. b r 1666.

Relocatio.

Ejus descriptio? XXIV. 7. æ 1677. Debet fieri finita locatione II. & IV. Est eadem cum præcedente quoad qualitatem quàm quoad quantitatem III. An locatio quoque in scriptis celebrata tacitè quoque renovetur? IV. Quid verò, si eo pacto non obstante conductor in usus rei perceptione etiamnum permaneat V. Si pepigêre, ut pro statuta nummaria mercede liceat aliud quid loco ejus solvere VI. Si conventum, ne conductor ignem in horreum faciat, faciat vero tempore reconductionis, tunc tenetur ad damnum VII. Locator in re locata constituit hypothecam, quâ constituta emtor vel alius successor non potest reconductorem expellere, sed stare debet relocationi VIII. Pactum ut liceat conductori rem conductam emere & francare in relocatione pro repetito non habetur IX. Pœna primo contractui adjecta repetita non intelligitur in renovatione 7. æ 1677. seq. Pignorum conventionalium constitutiones in renovatione ad sequentem obligationem prorogatæ censentur 7. th. 1678. Fidejussores ratione annorum præteritorum, non futurorum obligati remanent. II. Mora verò reconductionis in mercedis solutione, quoad perpetuandam, non verò quoad augendam eam fidejussori nocet. ibid. Qui in reconductione tacita non vult remanere, debet protestari & animum declarare circa tempus futurum, ante finitum tempus 7. i. 1678. In hac tacita reconductione magna differentia est inter prædia. *vid. Prædium.*

Reluitio.

Quid circa reluitionem pignorum sub hasta venditorum Juris competat debitori vel aliis. vid. X. VI. 45. e p. 61. sq. an jure reluendi pignus vel rem venditam præscribi possit, & per quod tempus vel non. XLIII. 22. k I p. 193.

Remedium.

Per remedium ex l. diffamari, 5. C. de ingen. & manum. & ex l. si contendat, 28. de fidejuss. ad agendum quis potest provocari, & hoc quomodo fiat? IX. 4. 519. Practica l. diffamari, quæ? 4. k 520. Hæc duo remedia Pragmatici propter cognationem & identitatem rationis misceri & conjungi solent 4. m 521. In quibus differant, ibid. vid. tit. spec. in L. Propter remedium ex l. fin. C. ad Edict. D. Adr. toll. Actor reum non potest in domicilii foro generali vel rei sitæ convenire 35. 552. De remedio l 2. C. de resc. vend. *vid. Læsio.* Melius est in tempore occurrere, quàm post vulneratam causam remedium quærere XXIV. 13. æ VIII. 1691.

Remissa.

Ejus descriptio XXV. 41. d 1751.

Remissio, Remittere.

Remissio gratuita quomodo fiat? VI. 57. e 345. Remissio â creditoribus facta comperto dolo nulla est 67. e pag. 345. Remissio infamiæ â judice quomodo fieri possit VII. 23. d e 375. seq. Remissiones in contractibus locum non habent IX. 42. b 560. Remissiones, **die Stellungen**, in quibusdam locis sunt usitatæ, ut debitor compelli possit, ut ipse se eò sistat vel Procuratorem ad litem tractandam mittat 42. b ii. 560. Remissio delinquentium ab uno judice ad alium J. Civ. erat necessitatis, hodiernis verò moribus non item 45. & 2 æ 563. In criminalibus rei quandoque remittuntur sub antigrapho 45. æ 563. Ejusmodi remissiones frequentiores sunt inter pares aut minores, vix enim superiores remittunt. ibid. In nonnullis locis remissio per alterius territorium absque salvo conductu impetrato fieri, non potest, ibid. Extinguitur servitus remissione, quæ fit vel apertè, vel tacitè XIII. 56. & a 846. Quod si duæ servitutes ab eodem prædio uni debeantur, tunc una remissio, non etiam remissa est altera; censetur enim remissio alterius servitutis fieri, ut altera retineatur 56. & g 846. Non potest unus socius alteri remittendo præjudicare 56. & e 846. seq. Omnis vis, cui non potest resisti, parit remedium petendi remissionem colono II. Quando conductor â tertio, cui resisti non potuit, in usu rei impeditur, remissionem mercedis petere potest III. Datur remissio ob quodvis damnum IV. Casus contingens in persona conductoris ipsum non liberat â mercede V. Si conductor à Principe suo revocatur in patriam, remissio mercedis ei non competit XXIV. 14. d 1698. Remissio mercedis: *vide Merces.*

Quid?

Source : BIU Cujas

Quid? XLV. 155. pag. 385. Quatuor ejus Species. ibid. g. Delinquens remissionem, die Zurückfendung/impedire non potest, si Judex sua sponte eum remittere velit. XLIX. 12. pag. 968. De Remissionibus vid. Interdictum.

Remittens.

Quis ita dicatur? XXX. 41. d 1721.

Remunerativum.

Proprie non est donatio. Differt à reciproca donatione. XXX. 29. pag. 451. quid sit. XL. 17. pag. 85. a b. quomodo insinuatione opus habeat, vel non. ib. g. Quomodo differat, per 8. Class. à simplici donatione. ib. g. quod sit irrevocabilis. c. pag. 66.

Renunciatio.

Vide *Pactum renunciativum.* Renunciatio generalis exceptionum non valet, quod secus est in causis quibusdam specialiter expressis V. 29. & d. z. 250. seq. Non sunt ultra specificata extendendæ 29. c. 251. Renunciari non potest privilegio inducto ad publicam utilitatem VI. 45. th. 318. Renunciare tantum possumus illis, quæ nobis sunt competentia 45. i 318. Renunciationis tenor est attendendus. ibid. Renunciatio tacita præjudicat, ii. Renunciatio plus potest quàm sententia. ibid. Renunciatione solvitur mandatum Procuratoris re adhuc integra. VII. 37. 397. Renunciatio simplex in judicio oretenus vel scriptis facta non est causa sufficiens 37. e 397. Si contrahens sese subjiciat jurisdictioni loco contractus, & proprio foro renunciet, ibidem forum sortitur IX. 42. b V. 560. Privilegium cessat, si ei renunciatum fuerit 59. b X. & c 11. 577. seq. Renunciatione amittitur emphyteusis XI. 72. (3. 728. Ægroti non possunt renunciare privilegiis suis, si concernant eorum salutem XV. 89. b. 983. Renunciatio post cautionem ex intervallo & in alio Instrumento adjecta excludit querelam & exceptionem non numeratæ pecuniæ XVI. 53. d 1401. Renunciatio SCti Macedoniani licet jurata quatenus non valeat XVII. 23. & g 1075. seq. Per generale mulieris juramentum absque expressa renunciatione SCti mentione facta renunciatum censetur 24. & a pag. 1076. De renunciatione successionis hereditatis. vid. in voce *Pactum. renunc.* Renunciatio tacita & expressa ad excludendam exceptionem divisionis, necesse est, ut certioratio præcedat XVIII. 39. z 1182. Qui solvit indebitum, licet condictioni indebiti specialiter renunciaverit, tamen habet repetitionem 42. & th. 1185. seq. Fœmina renunciare potest SCto Vellejano (modo de illo prius fuerit edocta) extrajudicialiter & non jurato XXI. 10. & th. 1365. seqq. Renuntiatio est expressa vel tacita II. Expressa vel judicialis, vel extrajudicialis III. Necessaria à matre & avia ad suscipiendum liberorum tutelam sit IV. Valet statutum, ubi mulier citra renunciationem SCti obligatur 10. æ 1366. Illustratur exemplo Regni Galliæ. ibid. Renunciationes cum facti sint, non præsumuntur, nisi probentur 10. i 1368. An hæc certioratio præsumatur quando ejus nullam mentionem fecit Notarius in Instrumento. *vid. Notarius.* Renunciationes sunt stricti juris & odiosæ, ideò strictissimè interpretandæ: Et mulier, quæ mediante juramento renunciavit SCto, si enormiter & dolosè læsa. Potest à jurata renunciatione recedere 10. m. II. & III. 1369. Renunciare mulier non potest beneficio in Auth. si qua mulier, nisi juramentum accesserit 11. & d 1369. seq. Mulier pro marito intercedens atque juramento efficaciter obligat bona paraphernalia, modo sit majorennis & renunciatio in judicio facta II. Valet in terris Elect. Saxonici III. Neque ob læsionem enormissimam rescindenda IV. Extra Electoratum renunciatio mulieri non obest, si ei aliundè satisfieri non possit V. Renunciatio morte confirmata, heredes de jure singulari nihil participant, neque impugnare possunt VI. Si mulier juribus suis semel in foro Sax. renunciavit, ad ea recurrere nequit VII. Si uxor bona habeat sub diversis jurisdictionibus sita, & coram uno Magistratu Privilegiis suis renunciet, renunciatio quoad bona alibi sita subsistit 11. th. 1371. Renunciationis solennitates adhuc observari, exemplis probatur 12. z 1376. Renunciationes jurium communium non facilè præsumendæ sunt, præsertim ab eo, qui ignorat vel immemor est 25. o. 1. 1394. Renunciationis mandati justa causa quæ? XXII. 18. g 1450. Renunciare licet societati tempestive ex justa causa & sine dolo 41. 1478. Ut unius socii renunciatione tota societas penitus dissolvatur, quæ requirantur? 42. m. 1480. Renuntiatio intempestiva dicitur duobus modis fieri 41. x. ibid.

Quinam sint renunciationis effectus? *XXVIII.* 39. pag. 260. r. ad renunciata non datur regressus *XXXIV.* 34. p. 818. an quis & quomodo hæreditati futuræ obventuræ renunciare possit, *XXXIIX.* 51. & not. pag. 1100. 1104. quidve circa eam renuntiationem notandum. ibid. an Juramento confirmari necesse sit. ibid. p. r. s. quod strictè & minus odiosè interpretandæ. y. p. 1103.

Repercussio.

Repercussio radiorum solis in opposita sibi ædificia, quomodo fiat XIII. 13. 802. Cessante hac repercussione nonnunquam etiam lumen minuitur ibid.

Repetere, Repetitio.

Cons. tit. *Condictio.* Repeti possunt collectæ & pensitationes indebitæ ultra modum consuetum à subditis exactæ XIIX. 33. a 11. 1174. Usuræ ultra alterum tantum solutæ, ut & debitum præscriptum ex errore solutum condictione indebiti rectè repetitur 33. a III. IV. ibid. De repetitione dotis. *vid. Dos.* Mater, quæ filiam dotat, condicere non potest II. Neque extraneus dotem puellæ datam repetere potest III. Qui ex errore munus nuptiale transmittit, indebiti condictione repetere nequit IV. Ut & qui filiæ suppositiæ dotem ex errore dedit 35. a. 1178. Mulier solutum condictione repetere potest, si præcedente obligatione solverit, alias non II. Et si non opposita exceptione SCti sit condemnata 36.

Source : BIU Cujas

& a 1178. Solutum per errorem juris repetere non potest, secus in facto 37. a. g. 1180. Repetitio soluti certis casibus denegatur 38. 1180. seq. Quod pendente conditione est solutum, repeti potest 39. e. 1182. An ad remunerationem obligatus habeat repetitionem indebiti? 40. d 1183.

Replica.

Replicatio quid? an probanda, an perpetua. XLV. 15. a. p. 437. Pro hac fundanda reus tenetur edere actori instrumenta V. 43. & g 270. Replicare potest actor de compensandis fructibus cum meliorationibus contra b. f. possessoris exceptionem XI. 35. a 698.

Repræsentatio.

Repræsentatio parentum, non numerus nepotum quomodo attentatur in legitima, quando non X. 12. g 615. Repræsentationis jus locum non habet in jure retractus consanguinitatis XXIII. 57. 1567. seq.

Repræsentatio tanquam solutio quid? *XXXV.* 12. b. d. pag. 465. an hoc jus in linea descendente locum, & quidem in infinitum habeat. XXXVIII. 18. b p. 1054. an locum habeat in ascendente L. ibid. 27. g p. 1067. an & quatenus inter collaterales. ibid. 30. b d e pag. 1070. 33. & z æ pag. 1073. & 34. d. pag. 1074.

Repressaliæ.

Repressaliæ quid sint, & quatenus competant IX. 8. 524. Vocabulum Repressaliarum exoticum & barbarum est 8. g 525. Ejus derivatio. ibid. Ejus descriptio 8. g 526. An repressaliæ adversentur juri naturali, civili, canonico? ibid. A Justiniano sub pœna quadrupli fuerunt prohibitæ ibid. Gregorius X. contra eas Clericis privilegia concessit. ibid. Fridericus Imp. Studiosis & Scholaribus. ibid. Quid in Gallia? ibid. Sententia eorum, qui nec juri naturali, civili, canonico contrariari asserunt. ibid. Sunt species justi belli. ibid. Moribus nostris qualis usus; & quæ requirantur, ut repressaliæ fiant? 8. g 527. Quæ in Recess. Imp. de repressaliis dicuntur, intelligenda sunt de repressaliis facti. ibid. An Principes & status Imperii Romani jure repressaliarum inter se uti possint? ibid. Qua actione repressaliatus, qui damnum aliunde sentit, experiri debeat. ibid. An damnum ab omnibus civibus sit resarciendum. Qui ob repressalias universitatis vel intuitu damno affectus fuerit, actione, quod ipsi abest, consequi potest XX. 27. e XV. 1309.

Reprobatio.

Est species defensionis XXIIX. 47. a pag. 284. hinc in Civilibus & Criminalibus causis locum habet. ibid. ordinario vel extraordinario processu ibid. Quid si statuto vel lege dicatur, quod alicujus dicto aut Juramento tanquam plenariæ probationi stetur. ibid. (3. non admittitur in Processu summario executivo, vel ex documentis guarentigiatis executive agitur. ibid. Neque in possessorio momentaneo. ibid. Reprobare licet quis nequeat, disputare tamen super attestatis Testium potest. ibid. b. 286. (1. Terminus reprobatorius quando, vel probatorius a quo die computetur. ibid.

Repudium.

Repudii libellum Deus toleravit I. 58. k. 42.

Rescindere, Rescissio.

Rescissio gesti quomodo & â quo fiat? IIX. 3. 420. Non tamen duo sunt judicia, rescindens & rescissorium 3. pag. 420. Num in restitutione in integrum duplex requiratur judicium? 3. z pag. 421. Testamenti rescissio intenditur per querelam de inofficioso X. 21. pag. 621. Rescinditur nonnunquam testamentum quoad institutionem, solum pro parte 23. 622. Rescissio testamenti, quibus querela non competit, nihil prodest, licet ab intestato alias possint succedere 24. 623. An rescissio locum habeat in divisione judiciali & extrajudiciali XV. 16. 715. Non rescinditur divisio ob qualemqualem læsionem rescinditur autem ob enormem etiam secundum mores Sax. 16. d pag. 916. Rescinditur emtio venditio (1. mutuo dissensu, re quidem integra (2. ob pacta adjecta (3. ob dolum metumve justum (4. ob læsionem ultra dimidium XXIII. 83. 84. & 85. pag. 1611. An modus rescindendi venditionem ante tempora Dioclet. & Maxim. fuerit cognitus? 85. g. III. 1612. Onus v. g. pignus impositum rei ab emtore, antequam conveniretur, non resolvitur aut rescinditur, cum is rem venditori restituit 87. & 1618. seqq. *vid. tit. Lex ll. C. de rescind. vendit.*

Rescissoria in rem actio.

Rescissoriæ definitio IIX. 83. g 488. Modo vetus, modo nova est 83. b pag. 487. Si hac actione persequimur rem, potest restitutio etiam in foro rei suæ peti 4. pag. 422. Rescissô gestô datur actio utilis in rem vel personam 13. & b pag. 435. Hæc actio competit quoque majoribus restitutionem petentibus 81. 486.

De Residuo.

In pignoribus varia occurrunt. XXVI. 48. pag. 63.

Resignatio, Resignare.

De jure Saxonico post resignationem judicialem non est locus juri retractus XXIII. 65. & z 1581. seq. De J. Sax. dominium rei venditæ, immobilis licet, traditionem haud transferri statuunt nonnulli, nisi facta sit judicialis resignatio: verùm ista sententia non nisi in bonis emphyteuticis & censiticis est toleranda 108. pag. 1659. seq. Resignationis dominii descriptio 108. b pag. 1654. Quotupliciter fiat? ibid. Ad resignationem judicialem jus scriptum & non scriptum pro locorum diversitate concurrit 108. g pag. 1654. seq.

Res.

Res divinæ & humanæ sunt objectum, circa quod juris prudentia versatur I. 41. pag. 30. Ut & Philosophia 42. a pag. 31. Res vocantur â JCtis media conservandæ vitæ 52. a pag. 37. Sed sunt primo

vel

Source : BIU Cujas

vel divini vel humani juris? III. 69. pag. 131. Vocabulum rei quid significet, & quomodo accipiatur 69. a pag. 132. & XI. 1. a pag. 665. Res in jure quomodo considerentur III. 60. b ibid. Res esse nullius quot modis dicantur 69. g pag. 132. Divini sunt res sacræ, *vid. tit. special.* (2. Religiosæ 72. pag. 136. (3. sanctæ 73. pag. 137. Humani sunt: (1. communes 75. pag. 139. (2. publicæ in specie 76. pag. 141. (3. universitatis 77. pag. 143. *vid. tit. special.* Secundo corporales & incorporales 80. & a pag. 145. seq. *vid. tit. special.* Tertio mobiles & immobiles 81. pag. 147. *vid. tit. special.* Usus hujus distinctionis varius 81. a pag. 147. Res varie considerantur, alia (1. est dividua, alia individua (2. alia corporea, certa & incerta (3. est substantia animata, vel inanimata, quæ vel fungibilis, vel non fungibilis (4. inter res corporales & incorporales ponuntur quantitates, ubi earum consideratio (5. Quantitas est vel continua, cujus species linea, superficies, corpus quod triplex; vel est discreta (6. secundùm qualitatem, quæ est intrinseca, vel extrinseca 87. a pag. 151. seq. Res, quæ ad singulos spectant, simpliciter dicuntur in bonis esse, in abstracto vel concreto 87. b pag. 152. Rem propriam occupans secundùm jus civile dominium rei amittit IV. 56. b VII. pag. 195. Res, quæ in conventionem deducuntur, quomodo debeant esse comparatæ? VI. 43. pag. 312. Rei vocabulum in sensu juridico accipitur vel generaliter & latè, vel specialiter & strictè 43. a ibid. An & quatenus res alienæ venire possunt in contractum 43. g pag. 312. Res quædam sunt commercio exemtæ absolutè & simpliciter, vel natura, jure gentium, civili: vel secundùm quid respectu scil. certarum extra commercium 43. e pag. 313. Res habiles & facta possibilia & licita tam publicam quàm privatam autoritatem respiciunt 45. pag. 316. Res contractibus fiunt debita: & traditione nostræ XI. 8. 672. Quælibet præsumitur libera XIII. 44. b 835. Res amissæ interdictis & actionibus repeti possunt, vita verò non XIV. 21. e 870. De re minima non hodiè tantum, sed etiam olim actio dabatur, ut de glande, columba, gullina, &c. 57. V. IV. 899.

Res aliena.

Potest vendi, oppignorari verò non potest XXVI. 17. d p. 30. Potest tamen Oppignorari si mea facta fuerit ibid. I. p. 30. Valet Oppignoratio rei alienæ, si ea facta fuerit Domino consentiente ibid. p. 30. An in dotem dari queat, & quisnam præstet ejus evictionem XXX. 10. p. 435. seq. An Testamento relinqui XXXIII. 5. a p. 727. Per quos Titulos quis res alienas usucapere possit, *vid.* late XLIII. p. 31. 42. p. 198-203.

Res communes.

Res communes de jure Romano quæ dicantur III. 75. & a b 139. Communes sunt aliæ quoad actum, non verò quoad potentiam 75. g 140. Aliæ dicuntur communes inexhaustæ qualitatis quæ? ibid. Nemo invito altero in re communi quicquam facere potest: prohibitus autem communi judicio agere, & interdicto, uti possidetis, experiri potest XV. 26. & e 924. seq. Res communes jure gentium à venditione eximuntur XXIII. 27. & g 1533. seq.

Res corporales.

Quæ sint? III. 80. 845. Quæ per accidens tangi nequeant 80. b 146. In his ususfructus constitui potest XII. 8. a pag. 742. Biennio usu capiuntur XIII. 4. pag. 833. Respondere numero & mensura consistere quatenus dicantur? XVI. 14. pag. 1000. Aliæ res sunt certæ & determinatæ quantitatis, aliæ incertæ & non determinatæ ibid. Quæ res specialiter quantitates vocentur? ibid. Res corporales pignori dari possunt XIX. 45. e pag. 1264. Possunt esse in peculio XX. 60. 1342. Emere prohibentur Magistratus & officia gerentes à jurisdictioni & officio suppositis XXIII. 3. g XIII. 1493.

Res Ecclesiasticæ.

Quid sint? 71. 134. Regula est, rem Ecclesiasticam non posse alienari, sed rectè alienantur, & quomodo 71. & e z 135. Et dantur casus, ubi nullæ solennitates observantur 71. z 136.

Res Fisci, *vide Fiscus.*

Res immobiles.

Res mobiles & se moventes non differunt? III. 82. b 148. Res mobiles quæ? 82. g 148. Quæ sunt vel naturaliter tales 83. & a pag. 149. seq. Quæ adhibita opera hominum immobilia sint effecta 83. b g pag. 149. seq. Quæ sunt civiliter tales 84. a pag. 150. Quæ natura sua mobiles, quomodo immobilibus annumerentur 84. a pag. 150. Servitutes immobilibus adhærent 86. g pag. 151. Annui reditus quando immobilibus annumerentur 84. d pag. 151. Dist. inter mobilia rebus immobilibus addita ea destinatione, ut perpetuo ibi sint, vel non: & per se considerata, notatur IX. 53. g 567. Si vindicantur, ubi sitæ restitui possunt? XI. 16. 686. Res immobiles sunt materia emphyteuseos 60. a 713. Pignori dari possunt? XIX. 45. e pag. 1264. Res immobiles, ut soli, possunt esse in peculio XX. 60. 1342. Custodiæ, sequestrationi & depositi committuntur XXI. 35. & d 1402. Magistratus & officiales jure civili prohibentur eas emere à sibi subjectis XXIII. 3. g XIII. pag. 1493. L. 2. C. de rescind. vendit. ad res immobiles pertinet 85. & z 1612. seqq. Res immobilis valor quomodo probetur 86. e 1616.

Res incorporales.

Quæ sint? III. 80. & g 145. seq. & X. 44. 640. Non sunt entia rationis 80. & g 146. Rerum consideratio JCti propria non est 80. d. Quasi mobiles 85. 150. Immobiles 86. 151. propriè non possidentur, ita nec vindicantur, nisi rei mobili accedant XI. 2. g 666. Rerum incorporalium proprium nullum est dominium nec possessio 4. d 668. In hisce rebus ususfructus constitui potest 8. b 742. Hodiè transformata usucapione cum longi temporis præscriptione

Source : BIU Cujas

res corporales & incorporales usucapiuntur XIII. 40. & c 833. De Jure Saxonico uti omnes res immobiles, ita & jura vel servitutes 31. ann. 6. septim. & 3. diebus præscribendo acquiruntur ibid. Rebus incorporalibus accensetur pecunia, si consideretur ut quantitas XVI. 27. 1015. & 31. a 1020. Res incorporales indebitæ translatæ per incerti condictionem repetuntur XVIII. 44. 1187. Res incorporales pignori dari possunt XIX. 45. c 1264. In peculio esse possunt XX. 60. 1342. Res incorporales jure civili prohibentur emere Magistratus à jurisdictione & officio supposito XXIII. 3. g XII. XIII. 1493. Hujus rei æstimatio quomodo fiat? 86. c IV. 1616. Quæ locari possint? XXIV. a 1. 1666.

Traditionem & usucapionem non recipiunt XXVI. 2. 2 p. 2. Sicut rerum incorporalium est quædam quasi Possessio, ita & quasi traditio, ibid.

Res integra.

Quænam dicatur, & cur re integra licitum sit à Contractu &c. recedere XLVII. 20. b 679.

Res judicata.

De re judicata transactio non habet locum VI. & g 333. Sunt tamen casus, in quibus res judicata in certum redigi, & sic valere transactio potest ibid. Hodiè transactio super re per juramentum vel rem judicatam decisa, per modum pacti fieri potest ibid. In re judicata finis & effectus judicii consistit IX. 73. 604. Res judicata illud operatur, ut solutum quodvis indebitum repeti nequeat, licèt aliquando contingat, quem injustè condemnatum esse XVIII. 38. 1180.

Res litigiosa.

Res litigiosa tollendæ litis gratia non statim à judice est dividenda, ut utrique parti dimidium cedat; nisi demum cum lis aliter decidi nequit II. 53. 96. Res litigiosa, si deponatur, sequestrum dicitur XXI. 45. & g 1416. Res litigiosa vendi prohibetur XXIII. 27. 1533. Hodiè verò salvo jure tertii licet 27. e 1535.

Res meræ facultatis.

Quænam sint, & in quo consistant XV. 14. 2. 915. An res meræ facultatis, ut divisio, possit describi? 14. & b ibid.

Res mobiles.

Quæ sint? III. 82. 148. Non interest, an re vera transferantur, an pro translatis habeantur? 82. b 184. Res separatim consideratæ quatenus mobiles, immobiles autem ratione accessionis 82. g 148. seq. Res natura sua immobilis quinque modis potest fieri mobilis 82. z 149. Quasi mobiles quæ? 85. 159. Quomodo de actionibus & nominibus judicandum, quatenus ad rem aliquam mobilem vel immobilem competunt 85. b 159. Si vindicantur, ubi restitui debeant XI. 16. 686. Pignoris loco dari possunt XIX. 45. c 1264. In peculio esse possunt XX. 60. 1342. Ut & deponi XXI. 35. & g 1402. officiales emere prohibentur ab officio subjectis XXIII. 3. g XII. 1493. In rebus mobilibus non habet locum retractus 60. a pag. 1571. l. 2. C. de resc. vendit. ad res immobiles pertinet 85. & æ. ubi ad contraria Resp. 1615. Moribus Galliæ in rebus mobilibus tantum preciosis recepta est, ibid. Rei mobilis æstimatio facilè probatur 86. c 1616. res mobiles, *vid.* XXVI. 2. c 2.

Res privatæ.

Res privatorum pluribus communes secundùm proportionem Geometricam distribuendæ I. 27. 24.

Res Publicæ.

Quid sint? III. 74. 139. Dividuntur (1. in communes 75. 139. (2. publicas in specie 76. 141. Non semper uno eodemque modo dicuntur 76. a 141. (3. Universitatis 77. & a 143. Differunt à rebus Fisci & civitatis 78. 144. Quæ hodiè ad res publicas referantur 79. & a 145. Vendi jure gentium prohibentur XXIII. 27. & g 1533. seqq. Locari verò possunt XXIV. 4. & b 1666. Qui eas conducere prohibeantur? ibid.

Res sacræ.

Quid sint & quomodo tam J. Can. quàm hodiè in nostris Ecclesiis constituantur III. 70. 132. Vocabulum rei Sacræ quomodo sumatur 70. a 132. Res sacras ab hæreticis consecratas in usus Sacros posse converti 70. g 133. Effectus legales dedicationis vel rei Sacræ quæ sint? 70. d 133. Differunt à rebus Ecclesiasticis 71. 134. Num super rebus sacris aut spiritualibus tractare liceat? VI. 59. d 336. Res Sacræ & Religiosæ in quo differant XV. 71. a 957. Res sacræ sunt extra commercium XIX. 46. d 1266. Licet res sacra vel Religiosa per se vendi nequeat, tamen alterius rei venditioni rectè accedere potest XXIII. 9. z 1503. & 27. z 1535. J. Civ. res sacræ & Ecclesiasticæ sunt commercio humani juris & privatorum exemtæ 27. 1533. Limitatur 27. d 1535.

Res sanctæ, *vid. Sanctum.*

Res Universitatis.

Res universitatis quæ? III. 77. 143. Omnibus ut universis non ut singulis sunt propriæ & communes 77. b 144. Sunt duplicis generis ibid. Quid circa res universitatis notandum 77. 144. Res omnium ut universarum communes quæ? 78. b 144. Res universitatis quomodo in emtionem veniant? XXIII. 27. d (4. pag. 1535.

Rescriptum.

Rescriptum Principis sive pragmaticæ sanctiones quid, & de quibus rebus sint? 68. ph. 59. Rescriptum quid sit? II. 25. 75. Quomodo, ad quid & ad quos fiebat 25. a ibid. Quid circa Principis rescriptum notandum. ibid. Princeps rescripto facere potest, ut sua æquitas sublevet eos, quos alienum delictum gravat III. 52. a 122. Per rescriptum Principis legitimatio fit dupliciter 54. a ibid.

Respondere, Responsio.

Responsio rei ad accusationem nihil aliud est, quàm litis contestatio IX. 70. th. 1. 596. Qualiscunque responsio

rei

Source : BIU Cujas

rei ad libellum non sufficit, sed requiritur, ut animo litem contestandi sit facta 70. th 11. pag. 596. Responsio rei mediante juramento respondendorum sequitur ad positiones actoris 70. & 1594. seq.

Responsa Prudentum.

Responsis prudentum jus incrementum accepit I. 63. 47. Responsa prudentum non unius sunt generis, sunt enim vel antiqua, vel antiquiora, vel antiquissima, vel intermedia, vel nova, ut proximiora ex tempore Justiniani Imp. & proxima seu novissima hodierni temporis 64. 252. Ex responsis prudentum in Digestis occurrunt vestigia juris veteris 69. 59. Responsa prudentum ad jus scriptum in §. 3. Inst. de J. N. & G. & C. in l. 2. §. 2. de O. J. ad non scriptum referuntur II. 5. a 64. Eorum descriptio & unde depromta 17. 70. Ejus vis quando defecerit. ib. Huc referuntur nostri temporis Collegiorum juridicorum 17. 70. Sunt autem hodierna responsa vel vulgaria ut Consilia & Responsa, vel solennia 17. b 70. Habent autoritatem probabilem 17. g 70. Responsa de causis criminalibus magnæ sunt autoritatis 17. g 71. Qui de jure respondendi facultatem habent 17. e 71. Responsa de jure concisa ac brevia sint 45 a 91. Scævola in Responsis brevem in enarrandi facti specie autem diffusum esse. ibid.

Respublica.

Ad Rempublicam rectè gubernandam quid requiratur? I. 3. seqq. 12. Reipublicæ sustentandæ fundamentum præmia & pœnæ 3. a. b. 12. Reipubl. è re est exequi Decreta II. a 16. Reipublicæ gubernatio finis est jurisprudentiæ, quæ jurisperitis utpote magis idoneis cum annexis honoribus & dignitatibus de jure quasi debetur 12. b 17. Rempublicam adjuvare tam opera quàm bonis suis civis tenetur 21. 21. Respubl. exemplo minorum gaudet quoque restitutione in integrum, VIII. 61. & a 472. seq. Quæ specialiter circa hanc restitutionem sint notanda. 61. b 475. Appellatione Reipublicæ, quælibet Civitas, municipia universitates intelliguntur 61. e 474. Reipublicæ major est utilitas in exercitione navium, quàm in usu institorum. XX. 11. 1287.

Restituere, Restitutio.

Restitutio rei amissæ à quo & quomodo fiat. VIII. 3. 428. Si quis putans ex asse se heredem, partem dimidiam hereditatis sine dolo malo consumserit, cum ex semisse solum sit heres, restituere debet cohæredi dimidiam residui partem. X. 56. & a 950. Pars hereditatis quomodo restituatur? 76. 663. Quomodo fructus ante & post litis contestationem restituantur XI. 25. 692. Judex in rei vindicatione jubet reum restituere rem cum causa. 26. 693. Si reus restituere nolit, vel non possit ob dolum, culpam aut casum, quid obtineat? 27. 693. Exceptio doli reo b. f. possessor competere potest, ut necessarias impensas in restitutione deducat. II. Si reus tempus restituendi causa petat, id ei, cautione de litis æstimatione præstanti concedendum. 27. b 693. Ut res restitui debeat, requiritur, ut litis contestatæ tempore & quo res judicatur, possideat. 29. 694. Deducit tamen prius impensas 20. 694. Restituens rem non deductis impensis, illas amittit. 36. 698. Quæ circa meliorationes & impensas ab usufructuario factas à proprietatio autem restituendas, notandum XII. 23. æ 759. Si res restituta nova non est, sed vetus, restituitur ususfructus 35. g 769. Restitutionis descriptio XI I. 52. b 840. Restituere est possessorem facere XV. 37. b 930. Tempus petendæ restitutionis est quadriennium continuum XXII. 64. d 1580. Restitutioni minori concessa prodest consortibus in causa individua, secus in dividua 64. z 1. 1580. Ad restitutionem soluti is non tenetur, qui tironem in arte instruendum & alendum suscepit, si intra triennium decessit. XXIV. 22. d 1708.

Restitutio Damnati, quotuplex XLIX. 110. a 1160. quis restituere possit? 11. g & quatenus. d. & quis sit effectus ejusmodi restitutionis e. in integrum minoris contra Sententiam quid L. 27. a 1203. ejus effectus. b. g. quomodo petatur. d. 1204. ubi plura notabilia.

Restitutio famæ.

Restitutio famæ alia est gratiæ, alia justitiæ, VII. 23. a 374. tuendæ famæ Majestati competit 23. b 374. Et est unum ex reservatis Imperatoriis. ibid. Status Imperii intra limites cujusque territorii famæ & honoris restituunt. 23. b 375. Quæ circa restitutionem famæ benè notanda veniant. 22. b 375. Reus delicti nisi plenè & per omnia in pristinum statum restituatur, usun fructum non recipit, fructus autem medio tempore perceptos non æquè plenô jure lucratur XII. 3. a 11. 766.

Restitutio in integrum.

Si restitutio in integrum petitur per eum, qui administrationem alieni patrimonii habet, ei speciali mandato non est opus VII. 34. z 392. Tria circa hanc petitionem notantur observanda. ibid. Ejus definitio. VIII. 2. 418. Ejus derivatio & usurpatio. 2. a 419. Restitutio alia est gratiæ in causis criminalibus, alia justitiæ in civilibus. 2. æ 419. Civilis seu justitiæ subdividitur in ordinarium & extraordinarium remedium. ibid. Sumitur vel activè & passivè, vel pro toto complexu actuum judicialium, aut pro petitione restitutionis. ibid. Interdum instar actionis se habet, interdum instar exceptionis. II. Remedium hoc non potest dici absolutè reale, neque personale, neque mixtum ibid. Causa restitutionis in integrum est ratio & æquitas 2. th. 420. Quomodo restitutio in integrum fiat. 3. & b 420. Prætor duplici modo peragit restitutionem immediatè & mediatè, seu quod idem est, cognitione propria vel data actione arbitraria 3. e 421. Num in hac restitutione duplex requiratur judicium? 3. z 421. Hodiè judicium rescindens & rescissorium rectè commutantur 3. æ ibid. Restitutio in integrum est jurisdictionis excellentioris 4. 422. & IV. 65. 200. Competit hodiè cuilibet jurisdictionem habenti VIII. 4. d. e. z. 422. Num magistratus municipales restituere possint? 4. g 422.

Num

Source : BIU Cujas

Num arbitri seu compromissarii judices restituentem facilitatem habeant. ib. Hanc alieno nomine petens debet esse instructus speciali mandato 4. z 423. A quo & quomodo concedatur? 5. 423. Num, quando dicitur, ob rem minimam restitutionem competere, sit peculiare quid in materia restitutionum, an verò de jure communi obtineat? 5. æ 423. Ex quibus causis peti possit 6. 424. Tempus petendæ restitutionis in integrum variat, & quæ circa variationem notanda 6. g. 424. Effectus restitutionis petitæ 7. & d, g 424. Restitutio in integrum suspendit executionem justitiæ 7. a 425. Restitutionem petere & impetrare sunt diversa ibid. Si de injustitia sententiarum constat, tunc contra tres conformes sententias restitutio facienda 7. b 425. Si causa restitutionis in continenti probari nequeat, sed altiorem requirat indaginem, an executio fieri debeat? ibid. 7. b 425. Quid si saltem præsumtio sit, dolosè restitutionem desiderari? ibid. Restitutio gratiæ per supplicationem petita, & nondum impetrata, in criminalibus executionem sententiæ non suspendit 7. g 425. Restitutio non plus tribuit quàm læsio abstulit II. Restitutio est reciproca. III. Sicut res læso restituenda, ita impensæ in rei conservationem factæ possessori 7. d 425. Impedimenta restitutionis quæ? 7. d 426. 58. & a 569. Ex nova causa res pluris peti potest. ib. Denegata restitutione appellationis beneficium supereſt. II. Et beneficium l. 2. C. de rest. vendit. ibid. Restitutionem non licet petere, ubi ex facto jure licito metus venit, & ubi est suspicio mali inferendi 13. 433. Ex rumore vel minis quando huic Edicto locus. 13. a. b 433. Restitutio metus causa quomodo fiat 15. & a 435.

In restitutione minoris non sufficit probatio minorennitatis, sed requiritur etiam læsionis. 44. a 455. Restituitur minor regulariter contra quæcunque cum ipso gesta, sive extrajudicialiter, 46. & g. d. 456. sive judicialiter 47. & g 457. Restituitur contra omissam hereditatem, iterum auditur contra additionem 46. & e 456. Datur etiam, si creditor minori adstiterit, vel solus loco minoris contraxerit 45. 456. Restituitur etiam minor adversus Fiscum, nisi res vendita fuerit ratione debiti fiscalis 46. & l. 456. seq. Num restitutio detur minori adversus tres sententias conformes ad finem impediendi executionem 47. e 458. Ob quas causas minori restitutio denegetur. 50. & seqq. 460. seqq. Minor læsus in contractu venditionis, si petat restitutionem in integrum, emtor verò agnoscens læsionem, offerat justi precii supplementum, nihilominus audiendus est. 50. 460. Minor potest restitui adversus impetrationem veniæ. 53. 464. Licet contra actûs medio tempore, quo veniam ætatis habuit, gestos non restituatur. ibid. Doctor juris non restituitur circa ea, quæ sunt juris, sicut nec mercator in negotiis mercaturam concernentibus 55. 467. Restituitur minor licet majori filio fam. crediderit 56. & z 467. Restituitur minor contra confessionem delicti, temerè fortè omissam, quando de delicto aliter haud constat. 57. 468. An adversus contumaciam minæ sit restituendus? 97. 468. Si minor omittit statuto tempore instituere actionem, non potest restitutionem petere 57. g 469. Adversus delictum restitui nequit, sive in omittendo vel committendo consistat. 57. e 469. Minores, qui se venundari passi sunt, restitutionem petere nequeunt 58. g 470. Quibus debeatur restitutio vel non. 59. 470. Restitutio minoris an soli prosit minori, an etiam patri 60. & a 471. seq. An restitutio â minore impetrata etiam prosit fidejussori ejus. 60. (2. & b 471. Fidejussor si fiat minoris heres, non quatenus fidejussor. 60. & z 471. Restitutio minoris socio vel consorti litis majori non prodest. 60. (3. & æ 471. nisi causa connexa fuerit & individua 60. & th. ibid. Respublica quoque exemplo minorum gaudet restitutione in integrum nec non Ecclesiæ aliaque pia loca, sicut & villæ castra cœteræque universitates. 61. 472. Civitas & minor, in quibus pari jure gaudeant, in quibus non 61. b 473. Contra quos detur 62. 474. Eo ipso, quod contra tertium porrigitur, hoc remedium dicitur esse reale, & dari actionem in rem. 62. b ibid. Quomodo expediatur 63. 474. Restitutio minorem petenda & finienda est intra quadriennium, quod tempus etiam ignoranti currit, ex quo vicesimi sexti anni dies illuxerit. 64. 474. Quinam effectus restitutionis minorum 65. 475. Si minor jus simultaneæ Investituræ amisit, & postea in integrum restituitur, & interim hypotheca tertio in illo fundo consensu domini constituta est, illa subsistit 65. g 476. Mulieribus beneficium restitutionis etiam de jure communi & Saxonico competit. In causis jure expressis, & imprudentia vel imbecillitate lapsis. 65. g 476. Quibus hoc beneficium non facilè vel planè non concedendum. 65. g 1. seqq. 478. Restitutio ob capitis diminutionem hodiè usus est nullus. 66. b 478. Restitutionis majoris duplex causa, specialis absentia, & generalis quælibet justa causa. 69. 479. & 75. 484. Ex causa ignorantiæ restitui quis contra præscriptionem completam non potest 76. & b 485. Restitutio Majorum contra quos detur, & quinam ejus modus. 82. 487. Qui damnum passus est in possessione præsens, restituitur absens in dominio ad dominium, non possessionem. In foro Elect. Sax. si restitutio in integrum ex sententia imminere animadvertitur, ex officio statim decerni solet. 85. a 487. Restitutio majorum intra quod tempus petenda & finienda. 85. 488. Hujus effectus 86. 489. Est duplex 86. b 489. Restitutio propter alienationem judicii mutandi causa quomodo fiat. 88. 490. In quibusdam locis restitutio in integrum instar alicujus remedii suspensivi contra sententias admittitur. 80. 468. De restitutionis in integrum causa compromitti non potest, nisi coram arbitris incidenter. 100. c 497. Per restitutionem in integrum sententia rei judicatæ suspenditur vel oppugnatur IX. 72. (5. 604. Filius, qui mandatu patris contraxit, lapsus non restituitur, secus injussu. XX. 76. b 11. pag. 1354. restitui potest minor si quædam alienata sint, si læsionem magnam probare possit. XXXI. 88. a p. 607. ibid. 89. b 608.

an mi-

an minoris Fidejussor in integrum restitui possit. *XLVII.* 58. b.

Retentio.

Retentio corporis ad mixtum imperium pertinet. IV. 6. 200. Pactum nudum seu naturalis obligatio operatur retentionem seu deductionem. VI. 15. 282. Retentio ob impensas ex æquitate concessa XI. 36. 698. Privilegium retentionis in bonis defuncti hereditariis competit expensis funerum erogantibus. XV. 89. a IX. 983. Impensæ in rem alienam factæ non alio modo, quàm per retentionem servari possunt. XIIX. 398. th. 1182. An in commodato locum habeat? XIX. 12. & b 1234. seq. In modicis expensis retentio non datur in Commutato II. Datur retentio, si valor impensarum & melioration num nondum sit justificatus, III. competit ob quodlibet debitum & causam retinendi. 102. g 1235. Jus retentionis Magister navis habet in bonis mercatorum pro naulo & contributione aliisque expensis, quod ad aurigas, Caupones, Sartores extenditur XX. 24. g 1301. A jure retentionis ad tacitam hypothecam non valet consequentia 24. g III. ibid. Non est novum, retentionem ex æquitate concedi, actionem verò denegari XXI. 16. 1382. Retentione ex mutuis petitionibus inducitur impropriè compensatio 19. 1385. Compensatio & retentio differunt, 19. b 1385. & 30. & a 1397. Retentio locum habet in actione depositi. 23. i mf. & 6. 1388. seqq. 44. & b 1414. Ejus descriptio. 19. b 1385. & 30. 1397. Vocabulum retinere apud JCtos sumitur diversimodè II. Est remedium jure permissum. III. Sine possessione non procedit IV. alia est vera, alia quasi, alia juris, alia facti 30. a 1397. seq. Causæ retentionis quænam? 3. & a 1398. Omnibus creditoribus, qui exceptione perpetua repelli nequeunt, competit retentio II. Ex justa causa si vincat possessor ei competit III. ut retentioni locus sit requiritur (1. ut possessio rei retinendæ apud retinentem sit sine vitio (2. ut liquidum sit & certum. VI. Ubi compensatio admittitur, ibi retentioni locus est, non vice versa. 32. a 1398. Ob impensas necessarias in depositio retentio est licita II. Ob tantum utiles non datur, nisi de voluntate deponentis sint. III. Retentio ex voluntate deponentis est licita. IV. Ex alia diversa â deposito causa non admittitur. 44. b 1414. seq. Quatenus hoc jus competat conductori XXIV. 11. 1682. Licet impensæ conductionis sint illiquidæ, retentio tamen conceditur, usque dum istæ liquidatæ fuerint: nec colonus finita quamvis locatione & præstita â locatore de impensis solvendis cautione, cedere cogitur. ibid. In retentione habenda est ratio ejus, quod quis impedit, vel ex necessitate vel utilitate II. d 1683. Exceptio retentionis etiam in executione sententiæ latæ jure opponitur. ibid. Num restituendum sit conductori quantum impedit, an verò quantum melioratus fundus pro tempore reperitur II. z V. 1684. Si suscipiens rem vendendam, nec vendere nec reddere, sed sibi retinere velit, an in ipsius arbitrio sit? XXV. b g 1722.

Retentio s. Jus retensionis competit Creditori rem oppignoratam possidenti. XXVI. 42. pag. 56. it. Aurigis v. Auriga. Jus retentionis immediatè descendit ex Legis concessione. ibid. pag. 56. seq. Juri retentionis locus est, sive debitum absque pignore contractum ante, sive post constitutionem pignoris cœperit. ib. (2. effectus retentionis tacito quoque pignori tribuitur, modo Creditor hujus pignoris possessionem habeat. ibid seq. quando beneficium cessat. ibid. g.

Ob debitum ex obligatione tantum civili emergens non datur Jus retentionis (13. Contra successorem feudalem tanquam singularem res oppignorata retineri nequit. ibid. pag. 58. Contra secundum Creditorem facultas retinendi non datur, quando is, offerendo debitum, in quod pignus, erat obligatum, satisfacit prioribus Creditoribus. (19. ibid. nec adversus tertium possessorem. (20. ibid. Si Creditor adhuc rem oppignoratam possideat, & successor etiam singularis, veluti Emtor, cui absque Consensu Creditoris res est vendita, retentio locum habet. ibid. 21. Jus retentionis ad pœnas ex contractu vel delicto debitas non extendendum. ibid. d pag. 58.

Retorsio, Jus Retorsionis.

Occasione Edicti quod quisque juris in alterum &c. usu introductum videtur jus retorsionis. IV. 84. 222. Jus retorsionis, quod hodiè frequentissimè retorquetur exemplis illustratur 84. 222. An per ista detracta heredibus obveniat aliis in loco illo contra quem exercetur jus retorsionis, ibi viventibus, an cedat Magistratui 84. a 223. An retorsio locum habeat contra eam civitatem Saxonicam, in qua jus geradæ planè non, nec inter cives ejusdem, obtinet, an verò pauciores res ad geradam pertinent, ut in quibusdam locis est, quæ Nifftel gerada vocatur 84. a III. 223.

Jus retorsionis statuti contra statutum quando & quomodo obtineat, cur & quibus casibus competat, quid sit. ibid. 46. a b p. 1039.

Retorsio an sit licita. *XLIIX*, 62. p. 861. quid. ibid. a. ea est moribus introducta, nec divino nec naturali juri repugnat. ibid. quid requiratur ad retorsionem legitimè peragendam. ibid. 861. seqq. Quibus competat. ibid. 863. contra quem detur. ibid. 863. Forma ejus in quo consistat. ibid. seqq.

Retractus.

Retractus consanguinitatis Statutis & consuetudine in rebus immobilibus & iis similibus locum obtinet III. 81. a XIIX. 148. Jus protimiseos sive retractus dominus emphyteuseos habet XI. 67. & m 702. seq. Actio retractus est condictio est moribus, in quibus locum habeat? XIIX. 58. b 1105. Est in rem scriptam 58. g ibid. Distinguitur retractus in conventionalem & legalem seu consuetudinarium: conventionalis comprehendit tum pactum de retrovendendo tum jus protimiseos. XXIII. 4. 1547. Vox retractus unde derivetur? 40. a ibid. *Conf. tit. Retrovenditio.*

Source : BIU Cujas

Juris protimiſeos conventionalis deſcriptio. 47. 1556. Hoc pactum in L L. ſæpius reperitur. 47. a 1556. fit dupliciter III. Conſtituitur hodiernis moribus, ex quovis pacto. IV. Retrahit venditor & heres V. Vis pacti, cui adjecta eſt conditio: Si venditor voluerit, petierit: vel cum venditor voluerit, vel cum petierit. VI. Si unus ex pluribus, cum res veneat, partem ſuam redimere vellet, audiendus non eſt. 47. a 1556. Ejus vis & effectus 84. 1557. Inter actionem ex retractu gentilitio & conventionalem diſcrimen eſt 48. g III. 1557. Hoc jus retractus locum habet ſolum eo caſu, quo res extraneo venditur 49. & a 1550. In transactione locum non habet II. Fundus in ſolutum datus ei ſubjacet III. ut & res vendita ſub haſta 49. z 1559.

Juris retractus Legalis deſcriptio 50. 1559. Oritur jus retractus (1. ex dominio directo, quod competit domino emphyteuſis in re emphyteutica 51. 1559. Hoc applicari etiam ſolet ad bona cenſitica: non verò ad alia, quæ venditurus ſunt primum Nobilibus offerre, niſi forte aliud receptum 51. & b g ibid. Jure feudali hoc jus domino feudi competit 51. a 1559. (II. Ex jure crediti, quando ſcilicet bona judiciali ſubhaſtatione veniunt, & plures ſunt licitatores, tunc præferuntur extraneis emtores, creditores, ac inter eos is, qui potior eſt, cui major pecunia debetur 52. & a 1560. (III. Ex vicinitate quoque vicinus rem extraneo venditam poteſt retrahere 53. & a 1561. Hoc jus retractus tantum obtinet, ubi ſingulari conſuetudine vel ſtatuto introductum 53. & b 1561. Sed tamen quibusdam locis ſola vicinitas non tribuit jus, ſed ſubinde requiritur: ut illa pars extraneo vendita vicino prædio quondam fuerit unita, unde dicitur jus congrui, das Geſpielde/ 53. & g 1561. Si cum immobilibus mobilia venduntur, tunc acceſſionis nomine competit retractus. II. In prædiis urbanis & ruſticis hoc jus eſt attendendum III. Fructus pendentes, ſegetes terræ &c. non ſubjacent. IV. In rebus feudalibus locum habet. V. In venditione uſusfructus quoque obſervatur VI. ut & in reditibus annuis VII. In jure paſcendi. VIII. Si munimenta militaria uno cum fundo venduntur IX. competit vicino propter rem, ſed non niſi cum recedi poteſt 53. e 1562. (IV. Ex communione & ſocio ſic conceditur, ut retrahere poſſit partem rei communis extraneo venditam 54. & a 1563. Extenditur jus retractus ad (1. fiſcum (2. antiquum conductorem (3. ad habitatores metrocomiæ (4. ad minores (5. ad filios & Agnatos reſpectu feudi 54. b ibid. (V. Ex conſanguinitate, quod jus retractus dicitur gentilitium, cujus origo ex Sacro Codice diſcitur 55. & b g 1564. Ejus deſcriptio 55. a ibid. Fridericus Imperator id ipſum in occidentali Imperio expreſſa ſanctione ſancivit, quod poſtea moribus etiam approbatum 55. & e ibid. Conſuetudo loci, ubi jus protimiſeos viget, eſt attendenda, in quo res ipſa ſita eſt, non verò ubi contractus eſt celebratus II. Extraneo ratione ſui fori & ſtatutorum jus contractus non habenti competit, ſi in loco rei ſitæ receptum ſit 55. æ 1567. Quibus id jus competat 56. & 57. 1565. ſeqq. Qui proximior eſt in ſucceſſione etiam proximior eſt in retractu 56. & 57. a 1566. Plures ejusdem gradus ſi concurrant, omnes admittuntur, aut ſi res commodè dividi nequeat, & communio non placeat, qui prius de retractu egit, præfertur, vel ſorti res committitur 56. b VII. & 57. & d 1566. ſeqq. Juri repræſentationis hic non eſt locus, bene tamen Edicto ſucceſſorio 57. & e 1567. Si quis ante ipſe vendiderit conſanguineo ſuo, atque hic poſtea extraneo vendat priori illi venditori datur jus retractus 57. & z ibid. Quibus non competat hoc jus exponitur 58. 1569. In hoc retractus jure non tam rei, quàm perſonæ qualitas attendenda venit. II. Hoc jus retractus gentilitii in alium conſanguineum, ſed tantum proximiorem transferri poteſt. III. Retractus conventionalis extraneo cedi poteſt, niſi aliud ab initio conventum 58. a 1569. Adverſus quos & in quibus rebus 59. & 60. In quibus alienationibus obtineat, & in ſpecie, an in bonis ſub haſta venditis 61. 1572. In quibus bonis non ſit locus? 62. & th. 1574. ſeq. Retrahere autem qui vult rem alienam, tenetur idem pretium, de quo cum extraneo convenit actu totum offerre, licèt particulariter fuerit ſolutum, eademque pacta contractui adjecta præſtare, nec non emtori impenſas neceſſarias atque utiles in rem factas refundere 63. & a d e z æ i 1576. ſeq. Retrahens poteſt pecuniam cum alio debito liquido compenſare 63. a II. 1576. Num retrahens ſit quoque adſtrictus ad refuſionem pretii ab emtore aucti 63. d V. 1577. Emtor verò reſtituere debet retrahenti rem cum fructibus pendentibus & perceptis 63. & k. l. 1576. ſeqq. Retrahi ita res debet de jure Saxonico intra annum & ſex ſeptimanas, quod tempus computatur à facta venditione, licèt res nondum tradita 64. & b 1579. Non tamen currit hoc tempus, niſi perfectè negotium ſcientibus 64. & d 1579. ſeq. Pupillus & minoribus non obeſt iſta annalis præſcriptio 64. ibid. Conceſſa reſtitutione minoris ea prodeſt etiam conſortibus in re individua, ſecus in dividua 64. z 1. 1580. Quomodo ceſſet jus retractus gentilitii 65. 1581. A jure retrahendi non poteſt excludi, qui venditioni ſimpliciter conſenſit 65. e 1582. Neque jus retractus amittit, qui venditioni præſens & tacens nec de jure ſuo proteſtans interfuit, ratione officii ſibi commiſſi. II. Non privatur jure retractus, qui venditionis inſtrumento ſubſcripſit ut teſtis III. Prædicta ceſſat, quando alicubi locorum aliud reperitur diſpoſitum. IV. amittit jus retractus, qui venditioni præſens adſtitit, doloſè & fraudulenter tacuit, & venditionem fieri paſſus fuit. V. amittit quoque is, qui præter præſentiam & taciturnitatem etiam ad factum aliquod externum, unde conſenſus illius colligi queat, progreſſus eſt 65. e 1582. Emtor & venditor in præjudicium retrahere volentium à contractu per traditionem conſummato reſilire non poſſunt

Source : BIU Cujas

66. 1583. Actione retractus instituta & lite contestata, vel etiam sententia pro retrahente lata, retrahens invito emtore pœnitere & à retractu desistere potest 66. 1583.

Retrovenditio.

Ejus descriptio XXIII. 41. 1548. & varia appellatio. 41. a ibid. Hæc conventio est pactum adjectum contractui, non ipse contractus emtionis ibid. requirit tria. 41. z 1555. Hæc initur vel ita, ut quandocunque liceat redimere, vel certo tempore; & quidem adjicitur tempus vel ut terminus, â quo v. g. auf zehen Jahr lang wiederkäufflich / quo elapso facilitas redimendi demum competere incipit: vel ut terminus ad quem, v. g. binnen 10. Jahren / quo elapso non amplius competit jus retrovenditionis 42. pag. 548. Apponitur hoc pactum tripliciter 42. a ibid. Jus redimendi quid hoc loco denotet 42. b ibid. An is, qui sub pacto de retrovendendo aliquid emit, præscribat, ubi quid in Camera Imperiali & Bulla Pontificis decisum sit, adducitur 42. g 1549. Pactum ut ad certum tempus licita non sit redemtio, licitum est & non usurarium II. Aliud est, si emtio ex causa mutui originem accipiat III. Ex hoc contractu modicitas pretii & consuetudo fœnorandi facit contractum pignoratitium seu usurarium IV. Sola vox des Wiederkaufs in Instrumento posita pignoratitium contractum non mutat, sed idem est ac wiederlöslich V. In duplo potius pro emtione cum pacto de retrovendendo, quàm pro pignoratitio habendus est VI. Si contractus retrovenditionis esse debet, mutui præcedentis mentio omittenda, & mox â contractu venditionis incipiendum VII. Si pactum retrovenditionis in gratiam emtoris est adjectum, non improbatur VIII. In venditione annuorum reditnum cum hoc pacto, facultas redimendi soli venditori est relinquenda IX. Si verò res cum hoc pacto venditur, in utriusque favorem valet 42. e 1549. seq. Si dictum sit, decimo anno concessam esse redemtionem, tunc decimus annus tantum præscriptus est 42. æ 1550. Effectus retrovenditionis, & quæ inde, & cui competat actio 44. & 45. 1550. seq. Jus redimendi habent venditoris heredes non solum sui & cognati, sed etiam collaterales & extranei 45. a 1551. Plures emtoris heredes retrovendere tenentur pro parte, in quam successerunt 45. d ibid. Etiam minor absque decreto Magistratus; Ecclesia 45. e 1552. Redemturus tenetur (1. precium regulariter idem quod accepit: item, laudemium, quod emtor solvit restituere (2. impensas ad perpetuam rei venditæ utilitatem refundere 45. & b 1552. Prior emtor seu retrovendens, precio & impensis oblatis rem ipsam præcisè restituere est obligatus 45. ibid. Fructus verò venditionis vendentes pro rata temporis inter emtorem & venditorem dividuntur: perceptos autem & precio nondum oblato emtor suos facit, nec restituere tenetur, sic ut nec augmentum rei fortè accedens, nisi & hujus precium solvat venditor 45. & æ th. k. 1552. seqq. Aliquando & emtori licet rem offerre, ac venditor tenetur precium restituere 46. & a 1555. In annuis reditibus hoc pacto venditis, die Wiederkaufs-Gulden / soli venditori census annuos redimendi facultas competit 46. b 1556.

Reversales literæ.

Hæc obligat etiam Principem, quando Imperium suscipiens, subditis suis quasdam facit II. 10. 66.

Revisio.

Revisionis beneficium nemini denegatur in Camera Imperiali IX. 8. g 526. Per revisionem actorum suspenditur sententia â vi judicati 72. (6. 604.

Quid sit? L. 28. 1204. a contra quas sententias hoc remedium locum habeat, vel non, & quomodo petendum. b ibid. seq. in quibus judiciis hodiernis receptum. ibid. c 1206. ibid. an detur revisio revisionis, ibid.

Revocare, Revocatio.

Revocatio superioris judicis indefinita, judicis inferioris jurisdictionem statim sistit IV. 80. a 21. 6. Revocatione domini solvitur mandatum, si re integra illud revocat VII. 37. b 396. Si procurator primus substituerit alium, an respectu hujus possit fieri revocatio? ibid. Revocatio non temerè, sed justis causis fieri debet 37. c pag. 397. Revocandi jus qui habet, non nisi in loco, in quo proprium domicilium habet, potest conveniri IX. 14. 536. Juris revocandi Introductio & descriptio 14. c 536. Requisita, ut revocatio concedatur, quæ? 14. c 536. Hoc jus hodie Dd. extendunt 15. & g 537. Quando, & in quibus personis cessat 15 d 538. Differt â jure declinandi forum. ibid. Et â dilatione 15. d 538. Studiosus non potest conveniri in loco, quo studiorum causa degit, de contractibus alibi initis, habet enim aliàs jus revocandi domum 25. 554. Ex parte mandantis revocare potest mandatum XXII. 17. & b 1448. seq. Quod quandoque etiam tacitè fit 17. c 1449. Jus revocandæ donationis ob ingratitudinem vendi non potest XXIII. 77. z VI. 1599.

Reus.

Nisi præcesserit citatio non tenetur reus respondere, nisi in leviusculis, quod tamen secus est, si nuda requiratur præsentia & nulla responsio V. 10. 229. Etiam si in aliis judiciis in eadem causa est sistendus 26. 249. Reus contumax in comparendo, ante litem contestatam 14. b 239. Num reo, an judici libellus prius sit offerendus 38. d 263. Quid jure novo & hodiernis moribus in foro Saxonico circa satisdationem rei obtineat? 32. 253. Reus, licet in actoris commodum regulariter Instrumenta edere non cogatur, tamen pro replica actionis fundanda edere illa tenetur 43. & g 270. & XV. 30. & b 927. Reus post citationem lite non contestata, transigens, quomodo infamiam ex delicto censeatur declinare? VI. 60. g 337. Reus corrumpens adversarium

Source : BIU Cujas

pretio pro convicto & confesso habetur 62. g 339. Reus in eâdem causa criminali, ubi pœna est pecuniaria, potest per procuratorem seu defensorem agere VII. 33. 390. Quod tamen limitationem admittit. ibid. Rei, qui etiam fugiens in LL. dicitur, descriptio IX. 4. & æ 529. Reus â re est vocabulum æquivocum, & de multis enunciatur personis. ibid. In reo requiritur, ut legitimam personam standi in judicio habeat 5. 521. Reus debet absolvi actore non probante 7. a VI. 524. Ejus partes favorabiliores sunt actoris 7. VII. ibid. Rei officium est, se defendere 7. a VIII. ibid. Rei inhabilitas describitur 7. & 8. ibid. Rei forum actor sequi tenetur 16. & g 538. Exceptiones hujus regulæ 12. & d ibid. Reus, ex quo jure & quotuplex forum habeat? 13. & mult. seqq. 534. seqq. Si reus, qui coram pluribus immediatè forum sortitur, ab actore fuit diffamatus, habet ipse electionem, cujus officium implorare velit, ita ut imploratus sit judex competens 25. b 546. Reus vagabundus ubi possit conveniri 37. 553. Reus in illo loco convenitur, qui implemento obligationis solutionisvè destinatus, licet alibi contractus sit initus 41. & a 558. De jure civili non refert, an in loco contractus reus reperiatur, nec ne: jure verò canonico & moribus non nisi in loco contractus inventus conveniri potest 42. & a 559. Si absentis rei bona in loco contractus reperiantur, tunc uti licet arresto 42. & g 559. seq. Reus semel arrestatus foro sit subjectus, & si violato arresto abierit, justa est contra eum prosecutio 42. g 560. Reus quando in foro contractus conveniri non possit 44. 561. Ratione delicti forum reus sortitur, ubi delinquit, & ibi conveniri potest, licet sit absens 45. & a b pag. 563. Quod tamen secus est J. Sax. Elect. quoad privata delicta, quo jure competens judex est, ubi reperitur reus 45. & d pag. 563. Reus J. Civ. ad judicem loci criminis admissi necessario remittendus est, quod tamen hodiè secus obtinet 45. & z æ 563. Reus delinquens non modo in territorio, in quo deliquit, forum sortitur: sed etiam judex domicilii contra eum tum ad accusationem partis, tum per viam inquisitionis procedere potest 47. 564. *vid. Inquisitio.* Reus quatenus forum sortiatur ratione rei sitæ? 49. 565. Quodnam sit forum rei ratione continentiæ causarum 55. 568. Reus ante diem vel conditionem existentem conventus ab observantia judicii absolvitur, actore in expensas instantiæ condemnato 68. pag. 591. Quid obtineat, si reus vel ante, vel post litem contestatam fuerit contumax 69. & th. XXVI. 593. seqq. Reus in petitione hereditatis titulum possessionis allegare tenetur an pro herede, possessore vel legatario possideat X. 51 V. 646. Quæ circa reum in carcere, vel tortura mortuum quoad sepulturam considerandæ XV. 81. V. iii. 969. Reus licet juramento se purgaverit, adeòque absolvendus sit, nihilominus in expensas aliquando condemnatur, si nimirum ad culpabilem suspicionem ipse dederit causam XVII. 47. z 1101. Reus, cui juramentum purgationis injunctum, illius evitandi causa ad probationem innocentiæ admittitur 41. & æ 1103. seq. Reus corrumpens judicem Advocatum vel Procuratorem actoris, actionem & causam perdit XIIX. 2. d. 1169.

Reus capitalis Criminis condemnatus, licet insons, à pastore mirificè defensus. XXVIII. 40. pag. 264. a. Reos Criminum in solidum, reos malæ administrationis proportionibus teneri. v. XXXIX. 42. p. 35. Reus latens l. contumax quis dicatur. XLIV. 35. b g pag. 244. quæve remedia actori contra tales competant. ibid. de eorum V. M. 41. a p. 248. Reus Criminis quando Carceri vel custodiæ tradi queat & qualis. XLIX. 10. b g 961. quando pro eo fideijussores admittantur. d 962. quando sufficit cautionem præstare. e z 962. quid, si salvum conductum consecutus sit. æ 963. v. Salvus Conductus. quid Juris per illum consequatur reus, & qualem cautionem præstet. th. quando reus incarcerari queat. a g 965. quid si reus ab illo loco, in quo deliquit aufugerit, an & quando remittendus ad forum delicti. 12. a g 967. an delinquentem in suo persequi possit in alienum Territorium 13. a 968. quid, si reus è Carcere aufugerit, qua pœna teneantur ejus Custodes. 14. d e z. 969. seq. Reus absens condemnari nequit. XLIX. 92. 1036. quomodo citandus, quidve interim circa ejus bona faciat judex. ibid. 93. a an & quando absolvi possit suaque bona recuperet. 94. ab 1137.

Rex Romanorum.

Ubinam Rex Rom. conveniendus IX. m. 582.

Ripa.

Ripæ quoad proprietatem inter publicas res non referuntur III. 76. 141. Ripa & littus quomodo differant? 76. g 142. Riparum incommoda quæ 76. e ibid. Usus riparum publicus ex usu fluminis publici est æstimandus 76. e ibid.

Quid? XLV. 84. pag. 339. quotupliciter accipiatur. 84. 339. a b. Ripam in flumine publico munire volens, regulariter impediri non debet. 97. pag. 349.

Ripatica.

Quid? XLI. 31. pag. 110. g. Res, quæ jus exercendi gratia advehuntur, favoræ agriculturæ ab hujusmodi vectigali, ripatico scilicet, immunes sunt. ibid.

Roma, Romani.

Civitas Roma omnibus Imperio subjectis civibus fuit communis patria IX. 14. & a 535. seq. Quæ de Roma dicuntur, eadem de Constantinopoli prædicari possunt 14. e ibid. Hodie est sedes Pontificis 15. & a 536. Mutata Imperii forma patria communis neque Roma, neque Constantinopolis est 15. & a 536. Romæ pretia possessionum diminuta tempore Catilinæ; Augusti verò aucta fuerunt XXIII. 19. d XII. 1516.

Source : BIU Cujas

Romanorum & Græcorum solennitates ante-nuptiales, *vid.* XXIX. 26. a p. 346. seq. Quis olim, quisve hodie Civis Romanus dicatur ibid. 28. d 361. Quid ratione divortiorum apud illos Juris fuerit XXX. 38. p. 464. b (2. De eorum agris, *vid.* ager, iis vi ad aliquid cogi admodum erat exosum XLVIII. 21. a p. 563. 22. th. 565.

Rotulus.

In termino rotulationis Advocatus curet originale Epistolæ ad sapientes mittendæ monstrari & cum actis signari V. 43. z 272. De inrotulatione actorum IX. 7. æ 603. Moscovitas acta sua omnia rotulare ibid. Ejus descriptio, & quid circa eam observandum XIV. numeris notatur ibid. conf. XXVIII. 45. p. 282. 1.

Ruina.

Quis ex ruina rapere dicatur XLVII. 52. p. 833.

Rumor.

Quid? & quomodo à fama differat XXVIII. 14. b (5. p. 181. Quomodo à Notorio ibid. 184. (43.

Rustica Instrumenta.

An oppignorari possint XXVI. 18. b p. 33.

Rusticum prædium, *vid. prædium.*

Rusticus, Rusticitas.

Rusticis contra rigorem juris privilegia indulta sunt II. 28. a 77. Dividunt quæstionem per medium 53. g 97. De rusticis in Livonia III. 10. b 104. Num rusticitas hodiè liberet citatum non comparentem à pœna? V. 15. 204. Rustici operas, **Frohn- und andere Dienste**, territoriorum Dominis ex jurisdictione territoriali præstare tenentur? VI. 44. a 313. Qui Rusticis persuasit, ne decimas solverent, rectè actione doli ad damnum illatum resarciendum convenitur VIII. 39. b pag. 451. Causæ rusticorum summariter tractantur IX. (4. 66. 1588. Rusticus in iis, quæ agit, quæque intelligit, est doli capax XIX. 14. b III. 1238. Rustici non tenentur victualia, quæ vendituri sunt, primum Nobilibus offerre, nisi aliud receptum XXIII. 51. & g d 1559. seq.

S.

Sacculatii, *vid.* **Beutelschneider.**

Sacerdos.

Sacerdotis immunditia & mali mores sacramenta non possunt polluere IV. 25. 171. An possit esse arbiter? VIII. 99. a 496. Benedictionem nuptiarum sacerdos uni tribuens, denegans hanc alteri ob pecuniam non acceptam, non incurrit Simoniam VIII. 39. 555. Sacerdos alterius parochiæ terminos usurpare non potest 39. b 556. A juramenti præstatione non excusatur XVII. 17. & b 1064. Concredita sibi in confessione manifestare non debet, cum ista audiat, non ut homo, sed ut Deus 17. b 1065. Juramentum testificationis non rigorosè nec properanter ab eis exigendum, sed pro ratione personarum & circumstantiarum temperandum vel remittendum 17. g ibid.

Sacerdos non potest compelli, ut secreta confessionis revelet XXVIII. 40. a p. 264. *vid.* Confessio. Sacerdotalis Benedictio, *vid.* Benedictio.

Sacramentum.

Pontificii septem numerant absque scripturæ sacræ & antiquæ Ecclesiæ suffragio IX. 39. b 555. Sacramentorum janua Baptismus ibid. Sacramentorum & divi verbi contemtores honesta sepultura sunt privandi XV. 82. & i 966. seq.

Sacrilegium.

Quid sit, & quando committatur XLIX. 78. 1114. Quotuplex sit? g z. Quæ ejus pœna tam Jure Civ. ibid. æ. 1115. quam hodierno th. alia notabilia huc facientia, *vid.* ibid. i 1116.

Sævitia.

An, quando, & quomodo Vir & Uxor propter sævitiam alterutrius separari queant, quoad thorum & mensam XXX. 43. p. 469. & not. b g. An uxor talis sequestrari possit XLV. 166. z p. 397. An hoc casu pater filiam repetere possit 167. g p. 398.

Sal.

Sine sole & sale homo non potest vivere, ideo hostibus venundari prohibitum est XXIII. 27. 6. 1538. Salis monopolium Principi competit 67. k 1587. In Germania urbes hoc privilegium exercent ibid. A Sale originem habet salarium XXIV. 4. i 1668.

Salarium.

Salarii constitutio, Medicis, Magistris, Militibus, cum sit compensatio atque proportio rei ad rem, commutativæ justitiæ adscribendum I. 26. g 24. Magistratus ex officio inquisito pauperi Advocatum dans, ex publico impensas solvit VII. 7. b 351. Advocatis solvendum justum salarium seu honorarium, pro quo ipsis etiam competit actio, *vid. Advocatus.* Quodlibet officium ex honestate quadam salarium exigit 11. a 355. Estque certum, vel incertum 11. b 355. Salarii descriptio 11. b ibid. & XXIV. 4. e 1668. Differt à mercede ibid. Regula, quando ille, qui servit, non serviturus erat gratis, debeatur ei judicis officio salarium 11. g 356. & XXIV. 4. & x 1665. seq. Non est justa causa mandati renunciationis non accepti salarii 37. e 397. Clients mox recessurus, si advocato patrocinium mandet ad salarium ibidem tenetur IX. 44. b VI. 562. Salarium & mercedis labores summario processu expediuntur 66. 1 (2. 590. Ad peculium quasi castrense referuntur salaria Advocatorum, Medicorum, Clericorum, &c. non autem Artificum & Mechanicorum XX. 67. a 1348. Salaria harum personarum non admittunt compensationem XXI. 23. & V. pag. 1388. seqq. Salarium si accedat man-

Source : BIU Cujas

mandato, non potest peti actione mandati, sed modo certum sit extra ordinem petitur XXII. 8. 1433. Unde dicatur XXIV. 4. i 1668. Vox salarii in jure non una accipitur significatione ibid. Si ex stipulatione debetur contra debitorem agi potest condictione ex stipulatione 4. I. 1669. Salarium incertum sed promissum officio judicis petitur 4. x 1669. Hodiè nostris moribus ex quocunque pacto obligatorio, etiam ex intervallo addito, quod nudum dicitur, ordinaria competit actio II. Peti potest à successore salarium eadem actione quo prædecessor conveniri potuit III. Ratione salarii obtinendi datur (1. jus retentionis (2. compensatio ibid.

Salinæ.

Quando salinæ rebus cum pacto retrovenditionis emtis acquiruntur regulariter proprietarium sequuntur XXIII. 45. k 1. 1555. Salinæ inter augmenta naturalia referuntur 102. g 1639. Concessio salinarum inter contractus innominatos refertur XXV. 49. 1766. Salinæ Saxonicæ Hallenses civibus Hallensibus partim in feudum concessæ, partim verò mensæ Principali destinatæ sunt 49. & a ibid.

Salvianum Interdictum.

Ex hoc prædii rustici possessor agit contra colonum ad possessionem adipiscendam rerum, quas is pro mercedibus fundi pignori futuras expressè pepigisset XLV. 170. seq. æ c. Unde dictum ibid. Diversimodè dividitur a 402. An hodie in usu sit nec ne ibid. z 403. ubi: quomodo differat à Serviana actione.

Salvus Conductus.

Quid, & quotuplex XLIX. p. 963. Quando concedatur, quandove vim suam amittat ibid. æ p. 963-965.

Sancti.

Per Sanctos non licitum est jurare XVII. 8. 1052. In primitiva Ecclesia sanctorum invocatio non fuit recepta 8. a 1083. Pontificii sanctorum cum Christo triumphantes à nobis invocandos & adorandos esse statuunt. 8. a ibid.

Sanctum.

Unde sanctum dicatur? III. 73. a 137. Hinc res sanctæ ibid. Sunt divini juris ibid. Quæ res dicendæ sanctæ? 73. b 137. Pertinent ad regalia ibid. Quomodo fiat ibid. Sunt vel corporales vel incorporales 73. g 137.

Sandapilarius.

Sandapilarii seu Vespillones aut libitinarii, qui cadavera hominum sepeliunt, lævi rei macula ob sordidum vitæ genus laborant VII. 20. g 370.

Sartores.

Sartores & alii sine lege & ratione ad levi macula infectos referuntur VII. 21. a 372. Sartor ob vestimenta reficienda, deinde amissa, domino ex locato precium restituere tenetur; si autem à fure recuperavit, conditione sine causa datum repeti potest XVIII. 47. c 1191. seq. Sartores ex consuetudine vestem retinent, donec solvantur merces XX. 24. g 1. 1301. Sartores aliive opifices habent suos institores, quibus merces confectas circumferendæ dantur 30. a 1312. Sartores ad custodiam circa rem alienam tenentur XXIV. 20. d VII. 1706.

Sata.

An & cur alieno fundo insata, sive bona sive mala fide cedant solo XLI. 49. a b p. 121. Quidve Juris qui consevit retineat ibid.

Satisdare, Satisdatio.

Vide Cautio. Satisdare cogitur bonorum mobilium possessor, secus immobilium III. 81. a XII. 147. A satisdatione possessio preciosarum rerum mobilium absolvit 84. b 150. & V. 25. g 248. Satisdatio quæ sit idoneè locupletibus satis fidejussoribus liberat à necessitate in jus veniendi V. 16. 241. Hujus descriptio & quomodo sit necessaria? 21. 243. A satisdatione non liberat simultanea Investitura 23. in f. 247. Si quis tamen rerum immobilium possessione postea exciderit, satisdatio ei injungi potest 25. g 249. Ad formam satisdationis in noxali judicio quid pertineat 26. 249. Satisdatio jure sisti jure veteri in quem finem facta, & quid jure novo circa illam obtineat? 32. pag. 253. Hodiernis moribus J. Sax. nulla à reo in civilibus exigitur cautio ibid. Satisdationem, judicatum solvi præstare tenetur rei Procurator, nisi ut moribus & de J. Sax. constet de mandato VII. 29. 388. Satisdatio est actus accidentalis Processuum IX. 69. 593.

Quando Satisdatio requiratur per Fidejussores. Gewährs-Bürgen. XXVII. 35. p. 109. Quo casu satisdandum? ibid. d p. 110. Si pretium solutum, frustra satisdatio exigitur ibid. Si venditor locuples sit, non est exigenda satisdatio ibid. Antequam ad satisdationem venditor adigi possit, quid requiratur ibid.

Scabinatus.

Scabinatus hodiè est in Germania, quod olim apud Romanos Collegium Pontificum I. 63. o 47. An Scabinatus vel Facultas aliqua juridica de jure respondens si iniquum jus dicat, incidat in Edictum Prætoris, exemplo assessoris? z IV. 83. z 221.

Scandalum.

Scandalum facit ad corruptionem animorum XV. 50. z 938. Et simplex datum vel acceptum vel duplicatum ibid.

Schelm-Schelten.

An quis se servaturum promiserit sub infamia, bey Schelm-Schelten/ ea si non servet, infamis fiat? VII. 15. d 364. Deductio Germanici vocabuli Schelm/ 18. g 366. Es sey ein Schelm/ oder wolle noch einer werden/ der eine Hure zur Ehe nimbt/ 21. g 372. Obligationis clausula: Er wolt auch hiermit denjenigen Advocaten/ welcher ihn/ wider die in gegenwärtiger Obligation ent-

Source : BIU Cujas

enthaltene Verbindung dienen würde / vor einen Schelm erkläret haben: nihil operatur 21. d 373.

Schieds-Richter / vide Arbiter.

Schrifftsassius.

Ubi ex observantia & consuetudine curiarum Saxonicarum sit conveniendus IX. 54. g 568. Schrifftsassius unâ actione statim in curia Provinciali propter continentiam causæ immediatè rectè convenitur 56. b 569. Schrifftsassius licet pendente lite vel in judicio appellationis alienando feudum mutet forum, tenetur causæ finem in judicio priori expectare, non obstante beneficio prioris instantiæ 56. z 571.

Schwein / v. Verres.

So sinnen hat/ an possit redhiberi. XXVII. 5. pag. 73. th.

Scientia.

Utra scientia, universalium an singularium, sit præferenda? 16. a 13. Vera scientia in quibus consistat XVII. 18. d 1067. Scientia accipitur aliquando pro voluntate, aliquando pro patientia XX. 40. a 1321. Scientia dat causam actioni tributoriæ remotam 41. a pag. 1321. Si plures sint Domini scientes, tantum in actione tributoria obligantur 43. b 1322. Actio, quod jussu, exigit jussum. cui non æquipollet scientia 76. b III. 1355. quis pro sciente habeatur? XXXI. 74. g. p. 594. an scienti jura subveniant. ibid. d.

Scontrieren.

Scontrieren & rescontriren quid sit? XXV. 43. d XI. 1754.

Scopelsimus.

Unde ortum hoc crimen. XLIIX. 82. 89. quomodo committebatur. ibid. ejus definitio a 83. & affinia. b 896. an ex loco Job. 5. probandus. 84. 896. an hoc crimen capitaliter puniatur. 85. a.

Scriptura.

Scriptura non est de essentia juris scripti II. 2. & a 63. Neque de essentia contractus emphyteutici XI. 66. 718. Scripturæ privatæ quibus actus consuetudinis continetur, si antiquæ sint vel testium subscriptione corroboratæ semiplenam probationem involvunt II. 21. e 74. In constituendo compromisso an commodum habeat nec ne? VIII. 101. th. 498. Si placet contrahentibus, ut emtio venditio scriptura conficiatur, tunc scriptura est de essentia illius contractus XXIII. 23. & a 1518. Hæc scriptura, quæ est tanquam conditio sine qua non, differt ab ea, quæ in literarum contractu, quem chirographarium vocant, intervenit 21. a ibid. Argumenta animum conventionem in scriptis ineundi indicantia, quæ sint? 21. g III. pag. 1518. seq. Antequam scriptura completa est, nulla obligatio nascitur 21. d 519. Quando alter contrahentium nolit subscribere, non potest cogi. ibid. Et quamdiu conventio per scripturam completionem non accipit, pœnitendi facultas ex utraque parte locum habet, ut alter invito altero ab ea recedere possit 21. d VII. 1520. Si unus alterve contrahentium subscribere non possit, & coram testibus contrahant, necesse est, ut scriptura legatur 21. e i. 1520. Contractus in scriptis celebrandus, antequam in eam redactus, est imperfectus, & periculum sive damnum ad venditorem pertinet 39. & a 1634.

Partes scripturæ pro forma in omni contractu speciali pacto requirere possunt XXVIII. 74. d 232. quando Scriptura dicatur perfecta. ibid. 1. quando præsumatur scripturam probationis causa desideratam esse. ibid. (2. sq. quinam actus in scriptis plerumque fieri soleant. ibid. g Scriptura ad probandum facit, non tamen est de essentia instrumentorum dotalium. XXX. 16. p. 439. Scriptura an cedat chartæ an vice versa. XLI. 50. 1. 1. a d 51. Scriptura privata, v. Instrumentum privatum. an & quatenus probet, contra scribentem. XXVII. 24. tot. & not. subscripta lit. b. sigillata. g p. 206. confessata vel recognita. e Quid de antiqua 5. 25. a p. 208. (2. à mortuo relicta semiplenam probationem facit. ibid. 25. p. 210. e 2 an non singulare circa Libros Mercatorum etiam hic locum habeat. ibid. 209. g d.

Secessio Populi Romani.

Tres memorantur secessiones populi Romæ, quarum prima facta est in montem sacrum, secunda in montem Aventinum, tertia in montem Janiculum I. 63. pag. 49.

Secreta.

Confessionis secreta Sacerdos, aut clientis Advocatus revelare an & quando possit? XXVIII. 40. p. 264. a g

Seditiones Populi Romani.

Quatuor numerantur seditiones I. 63. T 48. seq.

Senatus, Senator.

Utriusque definitio I V. 2. 153. Vocis etymologia 2. a 153. De eorum electione, persona & censu 2. b ibid. Ejus nomen fuit ordinis 3. a 154. Senatorum ordo erat supremus ex tribus populi Romani ordinibus 3. ib. Officium senatoris & Magistratus est diversum 3. a 155. & 8. a 159. Senatorum munus erat potissimum de Republ. cum magistratibus consultare 3. g ibid. Et in tribus situm. ibid. Ex LL. XII. Tabb. Senatorem vocatum comparere, ut pœnam lueret, oportet, nisi justam excusationis causam habuerit, ubi quatuor recensentur ibid. Senatorum ordo triplex fuit: Patricii, Patres conscripti & Pedanei vocati 4. 155. Senatorum novo jure definitio. ibid. Ratione originis dividuntur in majorum & minorum gentium senatores 4. a 155. Ut & in varios dignitatum gradus seu titulos 4. a 156. Ratione loci, in superiores & inferiores ib. Eorum summa dignitas 5. 156. Ob consecutum in urbe dignita-

Source : BIU Cujas

dignitatis domicilium originis non mutabatur 5. & b 156. seq. Senatorum privilegia c a ibid. Quæ senatoribus ob dignitatem prohibita ibid. Senatoria dignitate fruebatur mariti uxor & vidua, nisi vili nuberet personæ 6. 157. Juvabat enim dignitas patris filios sive ante, sive post ejus adeptam dignitatem fuerint nati III. 3. a 99. & IV. 6. & d. 157. Dignitatis senatoriæ amissio 7. a b 159. Si quis patrem & avum senatorem habeat, pater autem è senatorio ordine ante ejus conceptionem ejiciatur, an nihilominus senatoris nepos possit intelligi? 7. g 159. Senatores de futuris statuant 8. a 159. In hoc ordine optimæ existimationis viri esse debent, non turpi judicio damnati VII. 17. b 366. Decurionum vices hodiè sustinent senatores VII. 42. a 401. Senator Romanus olim in urbe Roma habebat domicilium IX. 23. 534. Non enim licitum erat illi fines Italiæ excedere, nisi concesso libero commeatu, sive libera legatione IV. 5. a (3. 157. IX. 23. 534. Senatores Romani olim duo domicilia habuerunt 26. a 11. 546. Hi & alii Clarissimi quale habeant forum? 59. pag. 574. Senatus in persona jurare tenetur de negotiis in litem deducto XVII. 36. æ 1089.

Senatus-Consulta.

Unde traxerint autoritatem I. 63. 48. SCta erant ordinis senatorii decreta 63. bb 55. Num sint antiquiora Plebiscitis. ibid. Autores, qui de SCtis scripserunt ibid. Incipiunt hæc, ubi LL. desinunt 64. 51. Eorum descriptio II. 16. 69. Contra SCta non valent Rescripta 16. a 69. Quomodo olim facta 16. q f. 69. Prisca Justinianus abrogavit & pauca pro legibus inseri jussit. ibid. In Corpore civili innominatorum vestigia ubi? ibid. Expressa & usitata quæ. ibid. Non quævis trahunt nomen à suo autore 16. b 69. SCtum Macedonianum *vid. Macedon. SCtum.* SCtum Vellejanum. vid. Vellejanum SCtum. In restitutione potior ratio est ætatis quàm SCti IIX. 56. 467.

Senatus-Consultum Tertullianum.

Unde nomen acceperit. XXXVIII. 10. b 1046. vid. plura sub tit. Successio.

Senatus-Consultum Trebellianum. *vid.* Fideicommissum.

Senatus-Consultum Turpillianum, *v.* Accusatio.

Senex, Senectus.

Senum aut prudentium seu usu peritorum pronunciatis atque opinionibus attendendum & obtemperandum est I. b. a 13. Per senes asserentes aliquid semper observatam esse probatur consuetudinem II. 21. 73. Quis senex dicendus III. 4. 1102. De senectutis prærogativa ibid. Senibus cura Reipubl. demandari solet IV. 2. a 153. Senex quis decrepitus dici debeat non ex annorum numero, sed viribus mensurandum V. 29. g 250. Inter miserabiles personas referuntur IX. 59. b (3. 576.

Senes an testes esse possint. XXVIII. 38. p. 249. Junioribus præferantur. De ætate judicet judex. ibid. 43. p. 272. m. (9. an & quales matrimonium contrahere possint, nec ne. XXIX. 27. g d p. 359. delinquens quomodo puniendus XLIIX. 10. e pag. 736.

Senectus regulariter neminem à pœna excusat. XLIIX. 10. e p. 736.

Sententia.

Sententia secundùm leges præfertur arbitrio judicis I. 4. a 12. In ferenda qualicunque sententia in foro Sax. non aliter validam eam haberi, quam si ad Responsum JCtorum sive Collegii juridici fuerit lata II. 17. g 71. Sententia Principis inter aliquos prolata adversus similes non trahitur 26. a 76. Sententia contra matrem adulteram lata filio non præjudicat, secus si inter virum & uxorem III. 43. b 117. In proverbium abiit; utiliorem esse macram concordiam, quam pravam sententiam VI. 54. b 330. Sententia in criminalibus in ipsum Procuratorem concipitur; in civilibus judici liberum est, an in principalem aut Procuratorem velit concipere VII. 32. g ibid. Ex sententia, quam Procurator obtinuit, competit domino duplex actio & duplex exceptio 36. 394. Sententia à judice, cui metus injustè incussus, lata, quomodo subsistat vel possit rescindi? IIX. 11. 430. Sententia arbitri vocatur laudum 102. 498. Sententia quibus verbis fiat, parum refert. 102. th. 500. Ab ea non licet appellare 104. 501. Contra sententiam arbitri compromissorii reductio non habet locum 104. 501. Quæ remedia contra sententiam competant 104. d 502. Sententia omissa exceptione ætatis minoris pro minore lata valet IX. 7. & a 524. Sententia sine cognitione causæ lata est ipso jure nulla 66. l 587. Sententiæ ab effectu rei judicatæ suspensio & oppugnatio fit (1. per remedium nullitatis (2. per remedium supplicationis (3. per leuterationem (4. per appellationem (5. per restitutionem in integrum (6. per revisionem actorum 72. pag. 604. Formula sententiæ condemnatoriæ & absolutoriæ in actione confessoria & negatoria ex servitute 52. d pag. 841. Ex judicio peritorum lata non transit in rem judicatam XV. 16. g 916. Cum res in jusjurandum judiciale demissa est, sententia insequitur, atque judex jurantem absolvit ejusve adversarium condemnat. 51. & a 1107. Præstito juramento suppletorio vel purgatorio sententia desuper ferenda est, ut executionem habeat. II. Præstita voluntario juramento sententia opus non est. III. Reus, qui juramentum delatum vel relatum præstitit, absolvendus 52. a 1108. Per sententiam naturalis obligatio non extinguitur, sed debitor absolutus debitor manet. XIIX. 3. & b 1181.

Source : BIU Cujas

Quid sit. XLIV. 2. p. 204. unde dicatur. ibid. a quotuplici modo sumatur. ibid. differt à præcepto & decreto. ibid. b quotuplex sit. 4. p. 204.

Sententia interlocutoria non minus est sententia quam definitiva. ibid. hinc statutum disponens de sententiis comprehendit etiam interlocutoriam. ibid. Sent. interlocutoria distinguitur in simplicem & mixtam. Definitiva & interlocutoria quomodo inter se differant. ibid. c s. quænam circumstantiæ circa sententiæ pronunciationem observandæ ? & quibus personis præsentibus ferenda. d. p. 208. e in specie ratione linguæ & temporis in quibus publicanda. v. th. p. 209. quando sententia extra judicium ferri queat, & an præcisè à judice eoque sedente ferenda. ibid. g p. 207.

Sensus.

Quinque homini adscribuntur. XXVIII. 42. pag. 266. g.

Separatio.

De separatione bonorum ut cognoscatur, specialiter mandari oportet IV. 41. cir. f 183. Cujusdam rei separatio fieri potest, ut alteri ususfructus alteri proprietas in ea relinquatur XII 9. d 743. XV. 10. 909. Judex potest uni adjudicare fundum, alteri servitutem fundi 10. d 909. Separatio ad tempus exemplo declaratur. 11. th. 912.

Quid sit. XLIV. 59. p. 282. g hæc vox usurpatur de diversis plane rebus. ibid. a. cur & quomodo introducta. b & th. à quo d quibusnam & contra quos detur. 60. p. 282. quænam bona separanda æ p. 284. cui maxime perspicua sit ? ibid. n p. 248. Liberi vel legatarii an eam petere possint. 61. a b 285. quando & a quo petatur. 62. p. 285. impetrata separatione, quomodo, quinam, & sub quo effectu l. ordine admittantur creditores. 64. pag. 286. a sq. 287. sq. quænam separatio, quam alicubi locorum impetrant mercatores 66. p. 288. a sq.

Separatio in causis matrimonialibus ob quasnam quoad thorum & mensam, & quomodo cautè concedenda, quive effectus inde fluunt. v. XXX. 43. p. 469. sqq.

Septenarius.

Numerus pro mystico habitus. XXXII. 10. z pag. 648.

Sepulchrum,

Loca sepulturæ quomodo constituantur, III. 72. & a 136. & XV. 80. & a 964. Sepulchrum erigere licet in alterius parochiæ Cœmeterio. I. I. 72. d 137. Sepulchra hostium nobis religiosa non sunt, ibid. Sepulchri violati crimen infamat. VII. 18. æ 367. Sepulchrum habens, itinere carens favore religionis justo precio concedendum. XIII. 20. a VII. 809. & 30. g 820. & XV. 74. & a 958. & 94. e 985. Qua ratione servitus itineris ad sepulchrum possit remitti 56. a 847. Hujus iter non utendo non amittitur 60. & d 850. & 94. e 985. Sepulchra familiaria & hereditaria quæ ? XV. 69. & e z. 954. seq. Jus sepulchri ad fidei commissariam hereditatem non pertinere probatur. 69. z 955. Hodiernus usus sepulchrorum. 80. 964. Basilius Imp. primus in Ecclesia sepulturæ honorem adeptus creditur. 80. b. ib. Sepulchrorum superbia quid efficiat ? 88. a. Ratione sepulchrorum familiarium seu hereditariorum, Erb-Begräbnusse / in cœmiteriis assignatorum, ac fornicibus distinctorum, aliquod honorarium licitè exigitur. XV. 31. & g 965. seq. Justum sepulchrum non fit illegitima mortui illatione 78. 962. tamen non licet domino loci sine decreto Pontificum effodere. ibid.

Sepulchrum violans quomodo puniatur XLIIX. 88. a 898. b quotuplici modo sepulchrum violari videbatur. ibid. g 899. an vendi queat. e. Sepultus. vid. cadaver. Quomodo sepulchrorum violatores puniebantur. 96. 904. a. Cur Hadrianus, & sub qua pœna, prohiberet intra mœnia sepelire. 91. a 906. sq. Sepulchri violatores quomodo hodie puniantur. ibid. d. 909.

Sepultura, Sepelire.

Cur in locis sacris & religiosis constituantur ? III. 72. a 136. In sepeliendo defuncto & ad evitandas Parochiarum contentiones, illa præferenda est parochia, in qua quis habitat, & pietatem perceptione sacramentorum colit. 72. d 137. Sepulturæ libertas libero arbitrio testantis relicta IX. 39. d 953. Perversa nonnullarum gentium consuetudo notatur. 68. a III. ibid. Hominis sepultura ex jure non scripto divino probatur 68. a IV. 954. Ante L. XII. Tabb. tantum virtutis & honoris ergo Privilegiati in urbe licebat sepelire : quod ad municipia & conditoria Apostolorum martyrum extensum. 69. a l. II. III. 954. Qui extra civitatem sepulchra sua habuere 69. a IV. & V. 955. sub quo tractu temporis prope Ecclesiam & in ea sepeliri permissum. 69. a VI. seqq. ibid. Sepultura alia est honesta, quæ communis, vel propria vel familiaris, alia ignominiosa 69. d. ib. Quibus jus sepulturæ competat. 69. æ th. 955. seq. Ratio abrogationis licentiæ in suo pro lubitu sepelire. II. Peste defuncti prohibentur sepeliri in loco consueto. III. Sepultura publicè in publico loco peragenda. 80. a 964. Olim viri in mulierum monasteriis & vice versa non licebat sepeliri II. An ad magistratus oppidano, an ad Consistoria pertineant loca religiosa III. Corpus conditum non inquietandum, nec facilè translatio concedenda IV. In humandis mortuis non nimis festinandum. V. Occisi aut subitanea morte extincti sepultura differtur. VI. Et prius Magistratui indicatur. VII. Judex curat inspici & præsentes interrogari. VIII. De gravida & denata

Source : BIU Cujas

nata in partu IX. quæ peperisse præsumitur, sepelienda non est, antequam sectio præcedat. X. Infantes mortui tam expositi quàm apud matrem reperti pari modo inspiciendi. 81. a 965. seq. Quibus honesta sepultura denegetur, & qui planè non digni habeantur sepultura 82. 966. Num prohiberi possit? 81. a 967. Expedit de suo mortuos funerari XV. 86. d. 1. 973. & 87. 976. Mos sepeliendi Illustres & Nobiles, 88. a 979. Quid de monstroso partu, num sepeliendus? 101. a 987. Sepeliendi jus in alieno loco per ultimam voluntatem vel contractum rectè conceditur. 72. & b 958. quibus modis jus sepulturæ amittatur? 101. b 987. In causis sepulturam concernentibus summariè proceditur: appellatio verò non admittitur. 100. 986.

Sequester.

Contra sequestrum datur rei vindicatio XI. 9. b 674. Apud sequestrum possessio rerum usufructuariarum deponenda est, si usufructuarius idoneam cautionem præstare, aut ad juratoriam admitti non potest. XII. 65. c 790. Idem dicendum de proprietario. ibid. Vox sequestris accipitur variè. XXI. 46. a 1416. Hujus officium potestas & obligatio, 52. & a 1421. Invitus ob summam necessitatem ad munus sequestri suscipiendum cogi potest. 52. g ibid. Sequestrato alimenta & sumtus litis è re sequestratæ suppeditanda sunt, si aliunde se sustentare non potest 52. & e 1421. Si rei sequestratæ cohæreat jus patronatus, potest beneficium conferre â sequestre, dum litigatur, si res non potest pati moram 53. & a 1422. Sequester non possidet, nisi aliud speciatim fit actum 53. & b ibid. Sequester rem commodatam non potest præscribere. II. Si in custodia turbetur, ei non competit interdictum de turbata possessione neque de spolio. III. Competit verò remedium. can. Redintegra d e. 3. q. 1. & c. 53. b 1423. Sequester honorarium licitè accipit, salarium verò exigere non potest 54. z 1425. Et honorarium promissum actione extraordinaria petere potest. ibid.

Naturaliter rem possidet, apud quem nempe omittendæ possessionis causa res deposita est. XLII. 7. 1 p. 138.

Sequestrum, Sequestratio.

Hujus definitio. XXI. 46. 1416. Sequestrum olim sculma dictum, vulgò arrestum. III. In quibus sequestrum & arrestum differant. IV. ab uno ad alterum firmiter argumentatur. V. Differt â depositio in specie dicto. VI. Ei affinis est missio in possessionem ex primo Decreto. 46. a 1416. Aliud est voluntarium, aliud necessarium: illud fit ex conventione partium litigantium, & sic est vera & univoca species quædam contractus depositi, quæ semper est licita. 47. 1417. Necessarium sequestrum quid sit? 48. 1418. Licet ex justis quibusdam causis admittatur. 50. 1418. Sequestratio conceditur, si maritus bona sua dilapidat, & uxor sit furiosa. II. sæpè dotis sequestratio conceditur, si uxor non est furiosa III. Si parentes sint prodigi & obærati cautionem de bonis adventitiis liberis non præstantes. 58. 1419. Sola allegatio prodigalitatis ad sequestrationem non sufficit, sed probari necesse est. 10. d 1419. Si lis sit de matrimonio, quatenus puella sive fœmina apud honestam matremfamil. sequestrari possit. 50. (5. & i k 1419. Si sequestrationis remedium cessat, præceptum de non alienando peti ac decerni potest. 50. & x 1419. Vel peri potest, ut res, in quibus aliquid juris habet, aut habere confidit, describantur 50. x 1420. Modus sequestrandi. 51. & g 1421. Judex debet cognoscere, an jus actoris summariè sit demonstratum & causa sequestrationis sit justa. II. Tempore nundinarum solennium bona mercatorum sequestrari non possunt. 51. d 1421. Citatio partis ad sequestrationem non præsumitur, sed probanda est. II. aliàs nulla est. III. Si legitimè facta est sequestratio in prima instantia, valet in secunda 51. e ibid. Judex potest sequestrum relaxare, si actor alimenta scilicet animalis, equi &c. vel cautionem indemnisationis recuset, quod in praxi observatur & pro cautela sequestrationem petentibus esse debet. 52. e 1422. Impediens sequestrationem juris, jus sibi competens amittit, hodiè verò hæc pœna non obtinet. V. Si res ponitur in sequestrum custodiæ causa, ex eo non interrumpitur præscriptio, secus si possessio. VI Sequestrum finitur finita per sententiam lite. VII. Nondum finita lite (1. per relaxationem (2. satisdationem (3. renunciationem (4. existente conditione vel veniente die 53. 1423. seq. Sequestrum injustè impetrans tenetur ad refusionem sumtuum. 53. VII ibid. Si judex sequestrans deneget suum officium, an ne appellationi locus erit. ibid. An admittatur juratoria cautio ad relaxandum sequestrum, si alia præstari nequeat. 53. 1424. Ex sequestratione oritur actio depositi sequestraria. *vide Actio.* Ex sequestro non datur actio doli nec præscriptis verbis 54. & g d 1424. sequestrare sponsam *v.* sponsa.

Sertum Virginale, *v. Virginalis.*

Serviana Actio.

Serviana actio, ejus descriptio. XXVI 35. sq. unde dicatur prætoria. 36. a p. 50. quæ causa hujus introducendæ actionis. ibid. Quid actio quasi-Serviana. ibid. p. 50. utraque arbitraria est. ibid. p. 50. quasi-Servianæ Synonyma. 36. g p. 52.

Servitus.

Servituti opponitur libertas. III. 8. 103. Servitus duplex naturalis & legalis. 19. a 104. De rustici in Livonia servitute 10. b 104. Ejus definitio. 12. 104. & 80. 146. Dicitur privatio libertatis. 15. 105. An pristina servitus & inde fluens jus vitæ & necis ex vera ratione juris gentium ortum traxerit? 15 a 105. & 16. a ibid. & 31. b 112. Ratio, cur introducta? 16. 105. De quibus introducta. ib. Jus gentium introduxit. ibid. An ex omni bello justa? 17. 106. Servitutem pœnæ sustulit Justinianus 18. 106. An parentes vel consanguinei ob pretium participandum sese vendentem redimere possint? 18. b 106. Ejus abrogatio 20. a b 107. Servitus durat adhuc inter Christianos & Turcas. 21. b 107. & XII.

Source : BIU Cujas

34. a VI. 767. Servitutes prædiorum tam rusticæ quàm urbanæ in feudum dari possunt, 86. g 151. Leges de servitute disponentes licet ab usu fori recesserint, valet tamen id, quod ex verbis legis & ejus sententia elicitur. IV. 25. b 171. Servitutum dominium quomodo dicatur. XI. 3. (2. 667. Distinguitur â dominio 3. (3. 667.

Servitutis respectu rerum incorporalium seu jurium in genere descriptio. XII. 1. 734. Servitutis nomen variæ significationis. 1. a 734. Servitutis definitio. 1. b ibid. Servitus est conditio rei propriè loquendo. II. proprietati privativè non opponitur. 1. b 734 Est vel personalis vel realis 2. 735. cui adjicitur mixta. 2. b 735. Ad dijudicandam servitutum qualitatem potissimum cui debentur correlativum inspiciendum. 2. a 735. Juris servitutis duplex causa. 2. g 735. Quare compilatores ff. præposuerint materiam servitutum personalium, Instit. verò prætulerint servitutes reales seu prædiales. ibid. Servitutes prædiorum sunt individuæ, sicut usus 14. & z 747. seq. Usus, exercitium & commoditas servitutis potest dividi 14. z 749. Servitutes reales pro parte constitui & acquiri non possunt, licet pro parte queant retineri 14. æ 749. An dominus rei proprietatis possit rei, in qua alius usumfructum habet, servitutem imponere 21. & a 756. seq. & XIII. 30. z II. 820. Usufructuarius non potest servitutem acquirere. 22. e II. 758. Servitutes, quæ ex realibus possunt fieri personales? 71. d 794. seq.

Servitutes reales vel prædiales absolutæ servitutes dicuntur XIII. 1. 795. Realis, unde dicatur? ejus origo & descriptio 1. a b 795. quomodo dicatur jus? 2. a b & 3. g 795. seq. Hujus duplex consideratio, vel ratione prædii dominantis, & hoc modo considerata quid sit 3. 796. vel ratione servientis quid sit. 4. 797. Servitus quare non sit in bonis, nec extra bona 3. & c 796. Servitutes, quæ ad certum prædium dominans referuntur, sunt reales, aliàs si ad certæ personæ commodum pertinent personales innominatæ erunt. 3. b 11. 796. Servitutum prædialium divisio in urbana & rustica prædia. 5. 797. *videtit special.* Horum natura & origo 7. 798. Aliquando servitus ejusdem essentiæ rustica aliquando urbana 7. & g 798. Servitutibus quis non aliter potest uti, quàm initio constitutum 25. 812. Servitutum prædiorum tam U. quàm R. constitutio fit vel officio judicis, aliquando in judiciis, divisoriis: vel voluntate domini, in qua concessivè considerantur personæ, prædia & modus concedendi 30. 819. Et debet persona concedens esse Dominus totius prædii, nec potest hac concessione impedire usum jam aliis concessum. ibid. Utile prædii dominium vel revocabile habentes quatenus servitutes constituant 30. & i 819. seqq. Tutor & Curator in fundo pupilli servitutem constituere non possunt, ut & usufructuarius 30 i 823. Prædii dominus acquirit etium servituiem, unde plures domini simul rei communi acquirunt, non unus. 31. 823. Utilis itidem dominus servitutem fundo acquirit, & plures diversa etiam prædia habentes 31. 823. Dominus proprietatis fundum in usumfructum concesso vel invito fructuario jus servitutis acquirere potest. Ut & dominus feudi & Emphyteutici fundi 31. d ibid. Ad servitutem constituendam quæ sint attendenda prædia 32. 823. Incrementum capiente prædio serviente augetur quoque ipsa servitus 32. ibid. Servitutis exercitium unde æstimandum. 33. 824. Ut servitus cum effectu constitui possit, prædium unum alteri mediatè vel immediatè prodesse debet aliquando 33. g 825. Natura servitutum, in quo consistat. 34. 825. Pomum decerpere, est servitutis personalis. 34. & g 825. & XII. 71. d IX. 795. Servitus quæ sua natura inutilis, constitui nequit. Utilitas non ex animo vel opinione constituentium, sed rei veritate æstimanda III. Potest quis jus servitutis in alienatione fundi excipere & retinere, quamvis nullam inde sentiat utilitatem IV. Excipiendo servitutem talem inutilem, non novam acquirit, sed reservare priotem venditor censendus est. V. Amœnitatis gratia servitus haberi potest. 34. b ibid. In constituenda servitute causa constituriouis semper exprimenda, ne pro reali personalis obligatio fiat. 34. d 825. Fallit in nonnullis casibus ibid. Causa servitutum debet esse continua, licet actus seu exercitium suspendatur 35. 826. Promissio servitutis realis distinguenda est ab ipsa constitutione; quod secus est in servitute legata, ubi jure novo statim jus in re & actio realis oritur, & acquisitione, & quomodo fiat, & quid operetur? 36. 827. Duplici modo servitus prædialis per contractum emtionis venditionis in emtorem transfertur 36. a 827. Dupliciter in testamento aut codicillis contingit 36. b 828. Promissioni dies aut conditio inductiva sive extinctiva adjici potest 36. g 828. Promissa servitus quomodo constituatur. 37. & a 828. Constituta semel servitus aut qualitas naturalis prædio cohæret. ib. Alia est ratio constitutionis in re corporali quàm incorporali II. Neque ad diem vel conditionem constitui potest promissa servitus 27. b 828. Si tamen tale pactum constitutionem præcesserit, ad pacti conventi exceptionem prodest 37. & g 828. Determinatio servituti rectè adjicitur 38. & a 829. Servitus quomodo longo tempore & longissimo præscribatur 39. & a 829. Distinctio servitutum in continuas & discontinuas non admittitur 39. ib. Jus ex constituta servitute veniens & servitus servitutis constitui nequit 31. 833. Servitus levior, non gravior potest reddi 41. g 834.

Ratione servitutum duplex competit actio confessoria & negatoria 42. 834. Acquisitio servitutis quomodo probetur 44. g 835. Servitutis probatio cui incumbat 44. & d 834. Conceditur confessoria contra illum, qui non quidem ipsam servitutem oppugnat, sed instrumenta saltem servitutis reficere non potuit. Et quamprimum vicinus incipit reluctari constitutæ servituti actio hæc confessoria institui potest 46. b I. & VII. 836. seq. Servitus quomodo & qua actione vindicetur? 47. 807.

Servitus amittitur (I. si in ipso prædio aliquid accedat & quidem (1. per confusionem 54. & b 843. (2. per interitum prædii vel dominantis vel servientis 55. 846. (II. Facto domini, & quidem (1. servitutem aut

Source : BIU Cujas

aperte aut tacitè remittentis. 57. 846. (2. per negligentiam, vel servitute constituta non debito modo, vel non jure servitutis, vel planè non utentis. 57. 847. (3. Ration- concessionis (1. ob resolutum jus concedentis (2. ob tempus conditionemve adjectam 61. 850. Per virtutes si confusæ fuerint, & res post vendantur, liberè veneunt, si nihil sit dictum 54. 843. In quibus casibus servitutes non extinguantur 54. 844. & *XXIII.* 76. & b 1575. Fundus sub conditione resolutiva emtus, existente illa servitus interim ab emtore imposita extinguitur I. Rescissa venditione ob læsionem enormem & restituto fundo, servitur in fundo constituta vel remissa manet salva III. Idem in fundo donato & ob ingratitudinem revocato manet imposita vel remissa 54. & æ 846. Si fundus serviens inundatus fuerit, & intra tempus, quò aliàs amittitur servitus eôdem impetu discesserit, ut aqua alveum non mutet, servitus tam personalis quàm realis in pristinum statum restituitur 55. 846. Si duæ servitutes ab eodem prædio uni debeantur, una remissa non etiam remissa est altera. 56. 846. *vide Remissio.* Non usus sufficit in amittendis servitutibus R. in U. verò opus est etiam facto contrario. 58. 848. seq. Servitusurbana & rustica, in quibus consistat 58. ibid. Servitus etiam per aliqualem usum retinetur, & quo modo? 59. & a 849. item per usum alterius? nam servitus mihi competens non amittitur, si alius quicunque etiam suo nomine servitute debita utatur 59. 849. Nec amittitur, servitus per non usum, si unus saltem ex sociis ea fuerit usus. ibid. quod tamen limitatur. ibid. *vide tit. Non-Usus.*

Restituitur servitus, si propter inundationem uti eâ quis non possit? 60. & g 850. Si per decennium steterit, & postea alluvione restituta tibi fuerit, servitutem restituere teneris II. Si verò flumen alveo mutato locum servientem occupavit, tunc non restituitur servitus 60. g 850. Si plures servitutes eidem in eodem competant fundo, an una servitute amissa, altera quoque amittatur 62. & a 850. Servitus amissa non accrescit aliis servitutem simul in uno loco habentibus 63. 851. Servitus prædialis est perpetua 64. 851. Quæ circa venditionem servitutum observanda? *XXIII.* 26. b 1529. Si res vendita debet servitutem prædialem, venditor verò illam liberam dixerit, tenetur ille de evictione ad interesse 109. d 1657. Qui servitutem reticet, sive debeat sive illi debeatur, semper tenetur ad interesse 109. e ibid. Ratione ususfructus semper agitur ad id, quod interest. II. In reali servitute, aliter se res habet, & jure dominii nihil detrahit. III. Si simpliciter vendiderit rem gravatam indistinctè tenetur. IV. ad interesse tenetur venditor, si ita proposuerit: nulla quidem servitus debetur, verùm ne inopinata emergat, non teneor &c. ubi etiam aliæ formulæ notantur. V. venditor de dolo tenetur, si sciens servitutem, deberi fundo vendito non indicavit, quæ postea non utendo præscribitur. ibid.

Servitutes prædiales urbanæ neque rusticæ non possunt pignori dari. *XXVI.* 18. e pag. 35. an, si venditor eas retinuerit, Evictione teneatur. *XXVII.* 20. g pag. 91. seq.

Servitus an & quatenus hodie inter Christianos abrogata sit. XL. 37. a pag. 75. 70. a b pag. 86. quid in Polonia adhuc supersit. ibid. 71. pag. 86. plura de aliis regionibus vid. 74. a 89.

Servitutes Prædiorum Rusticorum.

Rusticorum prædiorum servitutes omnes in patiendo consistunt XLII. 7. b 798. Harum descriptio 19. 808. Denominatio servitutis fiat â prædio dominante 19. a ibid. Hujusmodi servitutes sunt (I. Iter, **Fußsteig/ Fußpfad/** (II. Actus, **Trieb/** 21. 809. (III. Via, **Weg/ Fahrweg.** 22. 810. (IV. Aquæductus, **Wasserleitung** 23. 810. (V. Aquæ haustus **Wasserschöpffens Gerechtigkeit.** 24. 812. (VI. Pecoris ad aquam appulsus, **Vieh-Träncke** 25. 812. (VII. Jus pascendi, **Trifft-Gerechtigkeit/ Hut und Weide.** 16. 813. Hæ servitutes quatenus aliquando reales aliquando verò personales sint 27. 817. & XLII. 71. d IV. 794. Pro reali æstimanda est servitus, etsi in constitutione personæ facta fuerit mentio. II. vel etiam heredum III. jus pascendi pro reali servitute habendum, licet intra fines alicujus civitatis, vel illæ civibus alterius civitatis concessum est 28. b 817. Jus pascendi in certam personam collocatum irregularem servitutem constituit. 28. g ibid. Jus calcis coquendæ, arenæ fodiendæ, pedamenta sumendi, lapides cædendi, lignandi, quatenus referantur ad prædia rustica & quatenus ad urbana? 19. 818. Huc referri potest servitus venti, jus ericæ secandæ, aridæ terræ fodiendæ. ibid.

Servitus Prædiorum Urbanorum.

Servitutes Urbanæ aliæ sunt affirmativæ, aliæ negativæ. XIII. 7. b 798. Consistunt in patiendo, & non faciendo. ibid. Hujusmodi servitutes sunt triplicis generis: (1. ad ædes vicini dilatandas (2. ad exonerandas (3. ad commoditatem. 8. & a 799. (1. Oneris ferendi, Germ. **Die Bürd oder Lasttragung der Gebäu/** cujus descriptio 9. ibid. Hæc servitus est irregularis III. Dominus serviens ad refectionem compelli potest? fultura tamen, ne corruat domus, ad dominum superiorem spectat 9. b ib. (II. Servitus tigni immittendi, **das Tram-Recht** 10. & b 799. Est triplex 10. a 799. (III. Servitus projiciendi 11. a b 800. (IV. Servitus altius tollendi. (V. & non altius tollendi 12. 800. quomodo hæc servitus constituatur, diversæ Dd. sententiæ adducuntur 12. a 801. (VI. Servitus luminum & (VII. ne luminibus officiatur 13. 802. Qualis sit servitus, quæ l. 3. h. t. dicitur jus luminibus officiendi 13. æ 802. (VIII. Servitus prospiciendi seu prospectus, & (IX. ne prospectui officiatur. 14. 804. Hæ duæ servitutes non differunt specie, sed quoad magis & minus. II. Differt prospectus â lumine III. Differentia in demolitione, ne officiatur in ædificatione 14. b 805. (X. Servitus stillicidii avertendi seu recipiendi **Trauff-Recht/** & (XI. non advertendi seu recipiendi 15. 805. (XII. Fluminis avertendi seu recipiendi, & (XIII. fluminis non avertendi & recipiendi 16. 806. (XIV. Servitus cloacæ 17. 807. Inter urbanas servitutes referunt quoque jus ex taberna Casearia immittendi fumum in superiora ædificia, item jus aquam immittendi vel aliud quid effundendi in aream vicini 81. 807.

Ser-

Source : BIU Cujas

Servus.

Servus habet ſtatum ſervilem, & eſt perſona non libera, neque civilibus fruens juribus III. 5. 102. Ejus comparatio cum peregrino 13. 105. Quæ merè naturalia ſunt & facti etiam in ſervis obtinent: item juris ſunt capaces, ſi nudum jus naturæ ſpectes 14. ibid. Servi vel fiunt aut J. G. aut J. C. vel naſcuntur 18. 106. An ad pœnam capitalem damnati adhuc fiant ſervi? 18. g 106. His ſimiles ſunt adſcriptitii propter ſex cauſas adductas 22. 107 Quicquid de ſervis dicitur, ad Judæos, ad Monachos, ad famulos, & ad homines proprios, quorum ſtatus agricolatus dicitur, accommodatur, niſi ſtatuta aut mores locorum repugnent. 22. b 108. Num ſervus eſſe poſſit ſine domino? 27. a 112. Servi definitio 30. 112. Nihil habere poteſt proprii 31. a ibid. Cum ſervus totus ſit domini, & melioris conditionis eſſe non videatur, quàm brutum, quod ex conſuetudine paret, & facit, ad quod adhibetur, & cui aſſuefactum eſt, ipſe an teneatur etiam in omnibus aut turpibus & illicitis ſine omni contradictione herili imperio parere? 31. b 112. Quomodo rebus mobilibus vel immobilibus annumeretur. 84. g. 150. Servus delinquens ante manumiſſionem, poſt manumiſſionem non rectè ſiſtitur V. 26. 249. Si liber ſeu manumiſſus ſiſtatur, an adhuc in eadem cauſa ſiſti videatur 26. b 249. Servus ex ſua perſona non poteſt civiliter obligari, nec obligare, adeò, ut manumiſſus teneatur VI. 41. 311. Servitus naturaliter obligat, & obligatur etiam domino ſuo 41. & a 311. Domini conditionem paciſcendo meliorem, ſed non deteriorem facere poteſt. 41. 311 & XX. 2. a 1280. Non poteſt eſſe Advocatus VII. 14. b 362. Servus metum incutiens, noxæ dandus, aut res vel æſtimatio danda VIII. 19. a 437. Non poteſt eſſe arbiter 99. 496. Servus non poteſt ſtare in judicio, ſive agat ſive conveniatur, niſi in certis cauſis IX. 5. & a 521. Servus quomodo & quare non poſſit conſtituere domicilium 10. & a 548. Servus ſecundum LL. Rom. pro nullis habentur, & juris civilium non ſunt participes 30. 548. Quatenus in domicilio poſſint conveniri 30. & b 548. Quomodo dicatur in dominio? XI. 3. 666. Servum dotalem maritus manumittere poteſt & jubere adire vel repudiare hereditatem 5. g. 670. Servus noxæ datus, an ſe ipſum luere poſſit, & auxilio Prætorii ſit manumittendus? 45. & a 884. Cur inter ſervum & dominum nulla ſubſiſtat obligatio 46. & b 884. ſeq. Servus corruptus. *vide Act. de Serv. corrupt.* Servi fugitivi alii ſunt ſimplices, & ad alium pertinere mentiuntur: alii pejores pro liberis ſe gerentes, & hi pluribus nocent 51. g 939. Caſus excepti, ubi dominus ex contractu ſervi obligatur XX. 2. a 1280.

Servi non poſſunt eſſe Teſtes. *XXVIII.* 38. pag. 251. an nec in cauſis pecuniariis pro Domino. ibid. o pag. 251. de facto tamen ſuo in quacunque cauſa rectè interrogatur ſervus. ibid. an Tutor Teſtamento inſtitui poſſit. *XXXI.* 16. d. e.

Suis nummis emtus libertatem conſequitur. XL. 37. a p. 75. non poteſt ad libertatem proclamare Servus, quem quis per vim Domino eripuit, & in Teſtamento manumiſit. 63. pag. 83.

Servus quatenus Dominium acquirere poſſit. XLI. 3. pag. 91. Servi dominis ſuis acquirunt. XLII. 9. pag. 142. uſucapere nequit. XLIII. 7. p. 171. Servus ex perſona Domini Jus ſtipulandi habet. XLVII. 31. pag. 580. a. b. cui Servus communis ſtipuletur. 33. pag. 580. cui hereditarius Servus. 34. pag. 581. a.

Actio de damno Servorum.

Teſtamento manumiſſis hereditati illatis. XLIIX. 32. pag. 810. a. b. g. quid. ibid.

Sigillatio.

Tantum operatur quantum ſubſcriptio, quando procedat. *XXXII.* 19. 1. (4. pag. 677.

Sigillum.

Scripturæ appoſitum, denotat rem in ea contentam ratam conſummatamque eſſe. *XXVIII.* 24. pag. 206. g Si præter ſigillum etiam ſubſcriptio, vel plurium ſigillatio requiritur, negotium non erit perfectum, niſi omnibus requiſitis appoſitis. ibid. 1. 5. Declarat voluntatem, conſenſum & approbationem noſtram. (2. 4. obligat ſigillantem & heredes. (3. ib. 6. circa earum approbationem variant Jura. ib. 29. k. pag. 224. quibus Caſibus teſtes Teſtamenti ſigillum non agnoſcentes, Teſtamentum reddant ſuſpectum. *XXXIV.* 42. th. p. 828. 161. ibid. pro ſigillo etiam contra negantem illud præſumitur ibid. (3.

Signata.

De ſignatis chartis, eorumque notabilibus effectibus, v. XXVIII. 31. pag. 233. ſeq.

Signum, Signatio.

Signa voluntatem declarantia ſunt voces & literæ VI. 31. d 294. Olim calumniatoribus in criminalibus litera k. in fronte inurebatur, ex L. Remnia, quod poſtea prohibitum VII. 56. b. 415. Signatio trabis venditæ quatenus importet traditionem? IX. 8. in f. 672. Per ſignum probatur dominium 14. z III. (2. 683. Res ejus præſumitur, cujus eſt ſignum. ibid. Limitatur in ſignatura dolii vini. ibid. Si emtor certam ſpeciem ſignaverit, quæ ſignatio hujusmodi rebus loco traditionis eſt, & ſpeciei ſignatæ periculum pertinet ad emtorem XIII. 98. b 1632. & 101. 1638.

Simonia.

Sacerdos licentiam alteri non dans nuptias benedicere, ſimoniam non committit IX. 39. 55. De ſimonia cognoſcere judiciis ſecularibus jus canonicum interdicit 57. b 752. Simonia contrahitur, ut pro beneficio detur aliud beneficium ſpirituale quidem, ſed temporale aliquid admixtum habens XXIII. 92. g 1, 1626. quando committatur. *XLIX.* 82. III. unde, a ſeq.

Source : BIU Cujas

Simulare, Dissimulare.

Multi risum simulant,& premunt alta mente dolorem VI. 35. d 3 4.&IIX. 14. a 435. Dissimulatio dolus bonus dicitur 23. g 441. Simulatio in omni dolo intervenit 24. æ 441. Simulatio cum clam fiat in dubio non præsumitur, sed probari debet XXIII. 62. e i 1574. Simulationes in contractibus esse licitas probatur. XXV. 49. a i. 1797.

Simulatio, quot modis committi dicatur. *XXVIII.* 33. d pag. 325. Objectum. 235. f 2.

Singularitas.

Testium quotuplex, & quam deroget eorum testimonio XXVIII. 48. pag. 285. in not. pag. 291.

Sistere.

A sistendi necessitate excusatur (1. Vocatus qui non vocari debuit V. 15. 240. (2. qui idoneè datis fidejussoribus satisdat 16. 241. (3. ob legitima impedimenta 29. 250. (4. ob ferias, dilationes & diversa tempora 33. & 37. 255. & 259. Debitor si in casum moræ se personaliter in loco contractus sisturum obligavit, tum sese ibidem sistere & satisfacere creditori compellitur IX. 42. b IV. 560.

Socida.

Qualis sit conventio XXII. 21. l. 1456. & *XXIV.* 14. & th. 169. Variæ circa pecuniariam conventiones II. Socidæ nomine nonnulli comprehenduntur. III. Ejus descriptio. IV. â colono partiario bivariè distinguitur. V. A locatore duobus modis discernitur VI. Ecclesiæ etiam ferrea pecora elocare possunt VII. Pecudes seu quadrupedes, quæ gregatim pascuntur, in socidam locare possunt. VIII. Si majores pecudes inæstimatæ in socidam absque prædio traditæ sunt, quomodo hoc negotium dijudicetur? IX. Si minores pecudes in socidam traditæ sunt, quomodo hoc judicetur? In hoc contractu neque possessio transit ad conductorem, casum autem fortuitum præstat ex voluntate contrahentium, vel ex jure statuto XI. Neque propterea quoad pecudes in socida æstimari solent, dominium illarum transit in conductorem XII. Locator retinens dominium pecudum ferrearum, collectas pecudibus impositas persoluere tenetur XIII. Merces in contractu socidæ debent esse justæ XIV. In socida pensionem ultra alterum tantum exigere licet, & cur? XV. Locator obligatur pecudes sanas in socidam tradere XVI. Ut eo certius constet, quo morbo ante vel post socidam contracto pecudes extinctæ censeantur, testimonium â perito pecuario medico, qui subitò demortuas exenteravit, prodest XVII. Si culpa levi locatoris pecudes ferreæ cadant, conductor non tenetur illarum casum ferre XVIII. Conductor potest sibi pacto prospicere, ut in casum morbi universalis locator damni fatalis particeps fiat XIX. Conductor socidæ obstrictus est finita socida extantes pecudes domino restituere,& in locum demortuarum alias substituere, vel æstimationem præstare XX. Si conductor alternativè obligatus est alterutrum præstare, tenetur ad æstimationem vel pecus XXI. Si conductor pecudes ferreas inæstimatas finito contractu dolo vel lata culpa restituere nequit, locatori juramentum in litem conceditur 14. th. pap. 1695. seqq.

Societas, Socius.

In societatis contractu, quia contrahentes ibidem non accipiunt æqualia simpliciter, sed sub certa ratione & respectu, observatur proportio geometrica I. 27. 24. Licet in hoc negotio medium secundùm proportionem geometricam inveniendum sit, tamen correctio fit per arithmeticam proportionem detractione lucri scil. & damni 28. 25. Societas inter cives ejusdem Reipubl. est alia inæqualium, alia æqualium, & quæ? 52. a 37. Naturæ Autor homines & infirmos esse, & multarum rerum ad vitam rectè ducendam egentes, quo magis ad colendam societatem raperemus 54. a 38. Societas triplex III. 6. b 103. Societas adversus socium potest etiam propriis prædiis intervenientibus actione negatoria experiri XIII. 50. & d 839. seq. Si socii in commune redimant fundum, qui communi prædio serviebat, servitus extinguitur 54. & b 843. Unus sociorum alteri servitutem remittendo præjudicari nequit 56. & c 846. seq. In divisione rerum socius præfertur extraneo emtori XV. 24. 914. Et inter socios is admittitur, qui majorem partem habet præ eo, qui minorem 24. 924. Socius mortuum potest inferre invitis sociis in locum communem 71. 957. & 77. & g 962. & 79. 963. Etiamsi locus communis est purus 71. d pag. 957.

Societatis, der Gesellschafft Mascopey / definitio *XXII.* 19. 1451. Dicitur consortium & communio. II. Collegia hujus nomine veniunt, & matrimonium III. In quibus â Collegiis differat 19. a 1451. seq. Societate inter negotiatores inita commercia promoventur & conservantur 19. d 1452. Personæ contrahentes societatem 20. 1453. Filius societatem contrahens cum capitali inimico patris non incurrit in exhereditationis causam 20. g VII. ibid. Societas bonorum inter conjuges rectè initur 20. b ibid. Cum persona incerta non licet inire societatem 20. b 1454. Societas contrahitur super rebus & factis non turpibus, quæ in commercium veniunt, atque conferuntur res & operæ 21. & a b g 1454. Non valet societas, quâ annona carior fieret II. Urgente tamen publica necessitate negotiatio certarum rerum constituto precio, concedi potest 21. b pag. 1454. Est vel universalis vel particularis 21. & æ th. i k 1454. Instrumenti clausula â Notario observanda qualis? 21. th. 1455. Societas justæ hereditatis causâ inita, quæ dicatur? 21. m 1456. Forma hujus contractus consistit in consensu de re & opera conferenda lucri & quæstus causa 22. & a 1456. *vid. Consensus.* Societas pro aliis contrahi non potest. ibid. Num societas universalis tacitè contrahi possit 22 g 1456. In perpetuum societatem contrahere quid sit 22. z 1457. Sub conditione potest contrahi 22. æ ibid.

Source : BIU Cujas

Obligatio ex hoc contractu fluens consistit (I. in collatione bonorum, quæ in societate universali tacita creditur interesse, licet specialiter traditio non intervenerit 23. 1458. Requisita hujus obligationis tria, ut si minimum desit, non contracta videatur 23. a ibid. Excipiuntur nomina quippè, quæ personæ cohærent: unde socius debitorem socii ex debito personali convenire non potest, nisi ipsi actio sit cessa 23. & g ibid. Si minor major factus rata habeat, quæ à socio communi gesta sunt, tacita societas convalescere videtur 23. d 1459. (II. In administratione bonorum collatorum; quæ sit inventarium conficiendo vel juratam specificationem edendo: item damna dolo vel culpa levi data præstando, nec non quicquid alter sociorum impenderit restituendo 24. & b g 1459. Conscripto inventario socius administrator non parum in confectione rationum juvabitur, qui liber loco protocolli habetur II. Non probata est societas, si libri rationum non fuerint inscripti nomine ejus, qui se dicit socium III. Rationes à sociorum uno conscriptæ adversus alterum non probant, nisi libro sociali comprehensæ 24. a 1459. Qui socium parum diligentem elegit & assumsit, sibi imputare debet 24. d 1460. Socius obligatus est industria sua ad augendam societatem & damni aversionem 24. e ibid. Quando ad casum sit obligatus, quando non 24. z th. 1460. Exemplum societatis lagariæ & vendendæ quadrigæ 24. i 1461. (III. In communicatione lucri & damni 25. & g 1461. Regula: stante societate de lucro aliquid extrahi permittitur, limitatur 25. g 1461. Cujus communicationis alia (1. est in societate universali omnium bonorum & ex quacunque causa honesta acquisitorum 26. & a 1462. Unde etiam fructus feudorum, licèt non ipsa feuda communicantur 26. & b ibid. Omnia quoque damna & impendia sunt communia 27. & a 1462. Quæ unus vel alter socius filiæ in dotem vel filio in studia & bona erogat, perinde ut alimenta, quæ familiæ præbentur, societati isti imputantur 27. & b ibid. Quæ sententia obtinet non modò cum omnes socii habent liberos, sed etiam si unus tantum habeat 27. & c ibid. In societate universali alter pacto sibi consulere potest, & refusionem talium expensarum sibi stipulari II. Socius in universali societate bonorum ob maleficium vel simile damnatus, impendia de communi non subtrahit 27. e 1464. seq. (2. Alia est communicatio in societate universali, quæstum ex negotiatione & opera respiciente 28. 1464. & 23. & d 1458. Quæ extra societatem licèt occasione societatis accidunt, huc referri non debent II. Ut & ea, quæ socius cum destinata societate ante collationem amisit 28. a pag. 1464. Si de partibus damni & lucri communicandis nihil nominatim convenit juxta proportionem geometricam lucrum & damnum dividitur 30. 1466. In societate omnium bonorum universa sociorum bona in duas partes æquales dividuntur, ut quisque dimidiam ejus ferat II. Prædicta divisio servatur etiam inter conjuges III. Inter rusticos & operarios habito respectu ad operas cujusque fieri debent 30. b 1467. Si verò nominatim convenit, tunc tale pactum vel est contra essentiam hujus contractus vel non 31. & a b 1468. Societas talis coiri non potest, ut alter lucrum tantum, alter nullum lucrum, sed damnum sentiat, quæ societas Leonina appellatur 31. & g ibid. Societas nulla est, in qua convenit, ut alter, qui neque plus operæ contulit, neque plus periculi suscepit, duas partes lucri, & unam damni; alter unam lucri, & duas partes damni ferat 31. & e ibid. Ista verò societas, valet, quando ex pacto æstimantur tantum partes ratione operæ vel etiam periculi suscepti, ubi apparens tantùm subest inæqualitas, non vera 32. & b g pag. 1468. Illustratur exemplis 32. & d e 2 ibid. Si partes lucri expressæ fuerint, damno nullæ, eædem partes in damno intelliguntur II. Si in lege societatis unus certam partem agnoscit, perperam infertur, eum de lucro nihil participare voluisse 32. z pag. 1470.

Finita societate, qua alius pecuniam, alius operam contulit, pecuniam collatam (si nihil aliud contulit) is, qui contulit, præcipuam habet, ac tantum quod supereft lucri, inter ipsum & eum, qui operam contulit, confertur atque dividitur 33. & z pag. 1470. In compactis societatis faciendis capitalia collata in titulum debitorum referenda sunt, ut unà cum aliis debitis prius detrahantur II. Operæ in societate non æstimantur, ut ea pro capitali habeantur III. Non solùm pecunia, sed & aliæ res in societatem collatæ non dividi oportet finita societate IV. Pecora æstimata data pastori, finita societate non dividuntur, sed restituuntur 33. th. pag. 1471. Hinc etiam tali in casu si forte pecunia illata casu pereat, illi soli perit, qui istam contulit 34. 1472. Regula hæc in quibus casibus non procedat 34. a ibid. Aliquando divisio finitâ societate facienda committitur arbitrio boni viri 35. & a 1473. Imò & paciſci licet, ut lucrum dividatur arbitrio unius ex sociis 35. ibid. Tenentur demum socii arbitrio stare, si rectum & æquum id fuerit II. Pravum & iniquum non omne dicitur, sed illud, in quo manifesta est iniquitas III. Quando ille, in cujus arbitrium compromissum, morte præventus, partes definire non potuerit, vel constituere noluerit, pro nihilo est societas 35. b 1473. In societate aliquando cautione opus est ratione lucri & damni 36. & a 1474. Societas jus quoddam fraternitatis in se habet 37. 1474. Socius actione pro socio conventus non in solidum, sed in id, quod facere potest, condemnatur, sive illa societas universalis sive particularis fuerit 37. & g e ibid. Quod tamen beneficium amittit, qui inficiatus est, se esse socium, & qui ex dolo est obligatus 37. & æ th. pag. 1474. Ultra socios beneficium competentiæ non extenditur, defensor verò socii eo gaudet II. Socius, qui hoc beneficio utitur, tenetur cautionem præstare 37. th. 1475. Condemnatus ob dolum socius sit infamis 37. & i ibid.

Disso-

Source : BIU Cujas

Dissolvitur societas vel ratione rerum 40. & a b 1478. Vel ratione personarum, & quidem (1. morte socii, unius saltim ex pluribus sive naturali, sive civili 41. 1478. Cœpta tamen à defuncto socio heres absolvere tenetur 41. & th. 1478. seq. Cur pactum non valeat, ut heres in societate succedat? 41. g 1472. Excipitur societas vectigalium publicorum & cæterorum similium II. Ut tale pactum in publica societate valeat, quæ requirantur 41. g 1479. (2. Pœnitentia vel mutua, vel alterius socii, & hæc dicitur renunciatio, ad quam requiritur, ut fiat tempestivè & ex justa causa: Secus enim renuncians tenetur ad interesse 41. & i k l x o 1478. seqq. Et si ea renunciatione dolo quid lucri captavit, tenetur communicare perinde, ac si duraret societas 41. o ibid. Si duo pluresvè socii simul contrahant & obligent sibi alios, e. g. si vendant rem communem, uni ex illis non competit adversus emtorem actio in solidum seu ad totum pretium, sed communi Dd. sententia quilibet actionem sibi acquirit pro ea parte, quam habet in societate 42. & b g 1480. Nisi expresse sit conventum, quod sint plures rei credendi in solidum ibid. Debitor solvens uni, regulariter non liberatur à reliquis sociis 42. & d 1481. seqq. Si omnes simul socii contrahant quilibet eorum non in solidum, sed pro ea tantum parte, quam habet in societate obligatur 43. 1483. Exceptiones hujus regulæ 43. g d 1484. Quicquid faciunt per nuncium vel epistolam, perinde est, ac si ipsi præsentes communi consensu contraxissent 43. d ibid. Ex contractu unius socii proprio nomine facti ipse solus obligatur: si verò unus sociorum communi sociorum nomine & secundùm formam societatis initæ contractum ineat, tunc etiam reliqui non quidem in solidum; sed itidem pro ea parte, quam habet in societate, obligatur 44. 1484. Socius qui suo tantum contrahit nomine nulla societatis vel sociorum mentione facta, tantum secum contrahentis personam & fidem sequitur II. Socius proprio nomine contrahens obligat & obligatur solus, etiam si societati fuerit præpositus III. Socius proprio nomine contrahens solus obligatur, licèt conventum fuerit, ut factum unius socios obligaret IV. Socius omnium bonorum ex contractu socii proprio nomine contrahentis ejusdem creditori non obligatur. V. Creditor contra socios reliquos potest agere, si socius, qui cum ipso contraxit, pecuniam in communem societatis arcam intulit. VI. Probata versione in usum societatis singuli socii pro parte tenentur VII. Suo nomine contraxisse videtur socius quod contraxit nulla sociorum vel societatis facta mentione 44. a g 1485. Socii communem negotiationem separatim exercentes, omnes & singuli ex unius socii contractu secundùm formam societatis ejusdemque nomine initio in solidum obligantur II. Socii in una statione si promiscuè negotiantur, singuli in solidum obligantur III. Plures certarum rerum mercatura incuntes in una statione exercenda ut alter sine altero societatis nomine nihil agere possit, ex unius, ex illis facto creditori extraneo non obligantur, nisi rem in societatis usum versam esse probet 44. z pag. 1487. Potest tamen pacto vel statuto disponi, ut in solidum socii obligentur 44. 1485. Tale statutum Florentia, Venetiis & Noribergæ inter mercatores socios extare 44. æ 1487. Ratione communionis socius retrahere potest partem rei communis extraneo venditam XXIII. 54. 1563.

Societas licèt pro se & heredibus suis est contracta, & jurejurando confirmata, nihilominus morte Socii dissolvitur, & ratio ante tempus societati præfinitum peti potest XXVIII. 50. z p. 126.

Socius de intercepto aliis lucro tenetur XXVII. 44. d p. 118. 163. 11. (3. Socius non tenetur Socio ad usuras usurarum XXVII. 50. z p. 126.

Sodomia.

XXIX. 19. d 330. Quomodo puniatur XLIX. 42. 1037.

Sola.

Sola denotat in literis cambii schedulam XXV. 43. d e 1753.

Solarium.

Solarium inter onera publica refertur XXIII. 26. a III. 1532. Vocatur etiam locarium Grund-Zinß/ Boden-Zinß/ ubi ejus descriptio ibid.

Solennitates.

Tam apud Romanos quam alios gentes, ut & hodie usitatæ in matrimonialibus, una cum eorum diversis effectibus XXIX. 26. a p. 345-358. earum finis ibid. a f n i.

Solidum.

Quotuplex solidum accipiatur XII. 27. 761. Quoties initio solidum non est relictum, sed unicuique partis rei usufructus est relictus, toties jus accrescendi cessat 30. 764.

Solidus.

Solidorum æstimatio non semper constans fuit XIV. 39. a 882. Ditioribus usque ad solidum ludere permissum XV. 55. z 943. Vocabulum nummi, pecuniæ, solidi &c. synonymica esse solent, differunt verò vetustate XVI. 29. a i 1017. Solidi descriptio 29. a V. 1018. Libra septuaginta habet solidos 29. a VIII. 1018.

Quid antiquo Jure valuerit? unde dictus. Quanti à Justiniano æstimatus, quid J. Sax. l. Pol. hodie valeat XL. 10. p. 55. Æstimatur secundum valorem & consuetudinem cujuscunque loci XLVIII. 21. p. 774. seq. z.

Solicitationes.

Quænam preces excedere videantur, quæve officiant Testamentis propterea factis, & quando tales subfuisse præsumantur XXXIII. 8. d p. 733. seq. XXXIV. 52. a p. 835. seq.

Solitum.

Quid dicatur, & quod in dubio solitum factum esse præsumatur XXXV. 33. a p. 803.

Source : BIU Cujas

Solvere, Solutio.

Solutio negotiorum gestori facta, sine subsecuta ratihabitione est nulla VII. 49. d 410. Juxta monetam fori contractus solutio facienda IX. 40. g 557. Si nullus certus locus solutioni est adjectus, tunc censetur locus contractus sive rei gestæ 40. d 558. Contra mercatores Lipsiæ in Nundinis ex Edicto Elect. arresto proceditur ibid. Quæ de solutione promissa observanda 41. a 559. Heres si legatum solvat unum certo loco, non cogitur reliqua ibidem solvere 43. a 561. Ubi partem legati heres solvit, ibi etiam residuum solvere tenetur, si conveniatur in loco, ubi major pars hereditatis sita, quamvis res alio loco sit legata, heredi exceptio solutionis in alio loco facienda competit 43. a 561. Ad idem bis solvendum nemo tenetur X. 32. æ 633. Is qui solvere aliquid tenetur sub pœna, incidit in pœnam, si totum non solverit XI. 73. æ 731. Solutio particularis multa habet incommoda XV. 85. 906. & XXIII. 63. b 1576. & XXIV. 13. z 1690. Solutio debet fieri in eadem bonitate qua mutui data est pecunia XVI. 27. & b 828. 1015. seqq. Creditor, cui summa aliqua solvitur, ultra 25. florenos in minuta pecunia non tenetur accipere 27. & g 1016. *vid. Mutuum.* Solutio ob turpem causam facta caret repetitione XVIII. 24. & a 1169. Solutio exceptione ad tempus vel conditionem certam vel incertam suspenditur 39. 1181. Quid si duo loca solutioni alternativè adjecta sint? 70. & b 1211. Si filiusfam. mutuam pecuniam acceperit & patersfam. factus partem debiti solvit, an & reliqua pars non obstante SCto Macedoniano exigi ab eo poterit XX. 57. & l 1336. seq. Solutio fit per compensationem XXI. 15. & b 1379. Aliud pro alio invito creditori solvi nequit 17. 1383. Qui pro quinque singulis annis percipiendis centum solvit, justum pretium dare dicitur XXIII. 19. d X. pag. 1516. Si solutio in diem aut distinctis temporibus fuerit facta aut promissa, retrahens iisdem utitur 63. g 1577. In solutione, quæ instar permutationis est, locum habet l. 2. C. de resc. vend. 92. g 11. 1626. Solutione alterius nummis facta emtor consequitur dominium rei traditæ 105. 1643. Sed hac solutione non liberatur, sed venditor actionem ad precium habet salvam 105. b 1644.

Ejus homonymia XLVII. 67. 644. Quid differat à liberatione a. ejus Etymologia b. quid sit 68. a b 645. Qui solvere possint 69. 645. d. Qui prohibeantur p. 647. 1. Quibus cum effectu solvi possit 71. 651. seq. Quando iis quibus solvi Creditor valuit 72. 653. seq. & nott. ubi plura.

Id solvendum in solidum, quod in contractu est 73. 657. An aliud pro alio invito Creditori solvi possit b 658. g d ibid.

Solutio opportuno loco facienda 75. 663. a. Quid si varient locorum monetæ 664. a. & opportuno tempore b g. An debitum in diem ante diem solvi possit d 665. Solutio facta, si negetur quomodo probanda 76. p. 666. a quo ibid. a.

Solutio etiam facta censetur, si Creditor pignus vendiderit, *vid.* Pignus.

Alios modos Solutionis per Liberationem, Compensationem, Acceptilationem, Oblationem debiti. *vid.* sub. rubr.

Sors.

Quatenus huic in jure sit locus? II. 53. 96. & XV. 58. th. 1. 48. Sortis descriptio II. 53. b ibid. Est triplex, divisoria, consultoria & divinatoria ibid. In quibus adhibeatur 53. 96. Cautelæ, ubi licitæ sunt sortes, adhibendæ ibid. Sorte discerni solet uter sit actor uter reus, si ambo ad judicium provocaverint XIV. 54. & b 892. Sorte res divisionem non commodè recipientes adjudicantur XV. 8. th. III. 907. Sorti committuntur portiones hereditariæ à judice factæ 10. 909. Sors divisoria pro licitata habetur, si consensu omnium fiat II. Si uni per sortem bona immobilia obvenerint reliquis prospiciendum est jure retractus si alienentur 10. z 909. Etiam sine judice potest res sotti committi 11. & a b g 910. Sorte facta divisio extrajudicialiter rescindi potest 16. 915. Sors non est causa læsionis, sed in æquales partes in sortitionem venientes 16. z 916. Sors in infligendis pœnis adhibenda vocatur decimatio 58. th. 11. 948. & II. 53. b 97. Cum sors in annuis reditibus exigi nequeat, nec illa in compensationem deduci potest, ipsi autem venditori, cui sortem offerre jus est compensandi facultas non denegata XXI. 21. & g 1386. Centum ex sorte condicunt duo, qui ex jurisdictione percipiuntur, cum ex aliis rebus quinque percepti etiam tantum conficiant XXIII. 19. d X. 1516.

Quid per Sortem intelligatur XXVII. 42. g p. 115.

Sortilegia.

An sint livita vel illicita XXXV. 89. d p. 918.

Spadones.

Unde, quidve circa eos Juris sit in Matrimonialibus XXIX. 27. æ 359. seq.

Spatiari.

Spatiandi jus in alieno dici potest servitus personalis, non-realis XIII. 34.

Species.

Per diversas species genus declaratur II. 21. g 74. Species à Philosophis & JCtis diversimodè consideratur III. 69. a 132. & 87. a 151. Generi per speciem in jure derogatur, non contra IX. 59. b 575. Specie diversa, an compensentur? XXI. 18. 1384. Quid, si speciei peremtæ facta est æstimatio II. Quid, si taxationis vel venditionis causa æstimatio facta sit? III. Quid, si statuto vel consuetudine loci jus retractus competat, an compensatio objici possit 18. d e 1384.

Specificatio.

Quid sit? XLI. 36. p. 112. a. An & quando res aliena specificata, vel ad specificantem vel ad rei Domi-

Source : BIU Cujas

nium pertineat? ibid. b e z. quid, si specificans partim ex sua partim aliena materia quid miscuerit, an illius solius erit ibid. 38. pag. 113. d.

Spectabilis.

Spectabilium secundus gradus dignitatum, qui gradus non jure veteri, sed extractu temporis sunt receptiIV. 4. a 156. Spectabiles sunt in media dignitate senatoria positi. ibid. Personæ spectabiles juratoriam promissionem præstant V. 24. 244.

Spes.

Spei quoque emtio est XXIII. 16. & d 1528. seq. Spes incerta an æquivalenti precio æstimari possit 26. g 1519.

Spoliatus, Spolium.

Spoliatorum causæ sunt summario processu tractandæ IX. 76. 1. (3. pag. 588. Spoliatus antè omnia est restituendus XXI. 2?. in f. 1388. Nemo tenetur respondere spoliatoribus ante factam restitutionem 23. T. pag. 1391.

Sponsa, Sponsus.

Honestum est sponsas lugendi tempus observare 74. g. XVI. 961. Sponsus & Sponsa de præsenti impensas in alterius funus erogatas actione funeraria repetere possunt 96. d VIII. 973. Sponsus ob causam futuri matrimonii donata sponsæ quando condicere possit vel non XIIX. 8. a 1155.

Adulterium etiam in sponsa vindicandum â sponso. XLIX. 28. pag. 1008. Sponsa, sponsus unde XXIX. 4. a b an & quando ambo, vel saltem alterultra Persona a sponsalibus de futuro recedere possint, quidve inter illos ratione Arrhæ datæ, dupli stipulati &c. Juris v. 10. & not. pag. 315-317.

Sponsus per quot noctes ab actu conjugali abstineat. XXIX. 26. æ 357.

Sponso homicida, fure &c. an sponsa liberationem petere possit. ibid. 320.

Sponsum absentem in itinere, vel mortuum dictum, an & quamdiu sponsa expectare debeat. v. ibid. 324. æ.

Sponsa, quæ dotem numeravit, jus tacitæ hypothecæ habet. XXVI. 14. z. pag. 18. adulterium committit, alteri copiam sui faciens. XXIX. 13. a pag. 318. Sponsa deserta pro consequendis alimentis in bona sponsi immittitur. ibid. an Sponsus sponsam vitiatam repudiare possit. ibid.

Sponsalia.

Ad quam speciem conventionis referenda sint sponsalia ? VI. 20. e 285. An transactio de sponsalibus de præsenti, an de futuro licita sit 59. a. b. d. 336. Bina sponsalia eodem tempore iniens notatur infamia VII 18. g 367. Per sponsalia non contrahitur affinitas 28. X. 387. Sponsalia vi metuve justo & probabili contracta invalida sunt VIII. c 430. Sponsalia post obitum sponsi nova, tempore luctus contrahi, inhibentur XV. 74. g XVII. 961. Sponsalia absque parentum consensu inita, etiamsi jurata sint, pro nullis habentur XVI. 25. a (3. 1077. & 82. z. 1146.

Sponsaliorum Vocabulum varios denotat actus. XXIX. 1. a pag. 303. Eorum Synonyma ibid. Quid 2. ibid. Quotuplicia. 3. pag. 304. a seq. Sponsalia infantibus in cunis vagientibus parata, sunt irrita. 304. Quid, si tali modo desponsatorum alterutra pars ad legitimam ætatem pervenerit, an teneatur alterius pubertatem expectare. ibid. n. 4. Absens absenti rectè despondetur ac valide. ibid, z pag. 306. contrahuntur vel jure, l. sub modo. l. adjecto die. 5. pag. 308. quid sint jure Contracta. ibid. a quid sub Conditione. 5. b ibid. Quid de Distinctione Sponsaliorum de præsenti & de futuro sentiant DD. ib. 9. pag. 313. Sponsalia de futuro quid ?10. p. 312. d. de præsenti quid. ib. Sunt vel publica vel clandestina. 15. a p. 322. Sponsalia publica de præsenti, licet posteriora, sponsalibus de futuro præferuntur. b. ibid. Sponsalia posteriora ob copulam carnalem ultra consensum intercedentem non majoris sunt firmitatis quam priora z ibid. Sponsalia à diversæ religionis hominibus nequaquam sunt dissolvenda. 30. 9. pag. 366. bina sponsalia contrahentes quomodo puniantur, ibid. pag. 32?. k.

Sponsalitia largitas.

Differt à donatione propter nuptias. XXX. 32. pag. 456. d. in quem finem detur, & quomodo describatur. v. ib. 457. resolvitur ob defectum Conditionis. ibid.

Sponsio.

Sponsionem facere non licet in ludicris certaminibus, quæ ex temeritate, & non pro virtute fiunt XV. 55. & b 942. seq. Sponsiones quid sint, & an sint licitæ? 58. & b 946. Sponsio in jure sumitur generaliter & specialiter 58. a 1. 947. Varia appellatio sponsionis III. Olim in judiciis â litigantibus factæ victrici IV. Seriæ & jocosæ quæ? 58. a 947. Objectum sponsionis sunt res naturaliter vel moraliter possibiles, præteritæ & futuræ 58. g ibid. Facta de celeriori cursu sponsione, etiam ille positum pendit, qui currere recusat II. De causa inhonesta sponsiones facere prohibitum III. Sine causa factæ non valent IV. Neque captatoria sponsio V. Valet, se per annum sobrium mansurum, licet alter hoc negat VI. Invalida est in illis rebus propter inconvenientia, quæ inde proveniunt VII. Neque licita super morte principis VIII. Semper conditio possibilis potestativa adsit necesse est IX. Fit quando pacto interposito X. Vel per contractum innominatum XI. Sub æquali vel inæquali summa XII. Est stricti juris, & minimè est recedendum XIII. Sponsio duplicata servanda 58. a 947. seq. Immodicæ sponsiones merito nonnullis statutis sunt prohibitæ 58. & d 947. seq. Summa arbitrio judicis determinanda est II. Dolo ad spondendum inductus, obligationem revocare & actione de dolo experiri & excipere potest III. Qui alterum

Source : BIU Cujas

rum ad spondendum dolo pertraxerit, stellionatum commisisse non rectè objicitur IV. Contra leges & inhonestè sponsionem facientes puniuntur â judice 58. & 948.

Sportulæ.

Sportulæ sunt ususfructus sive commoda jurisdictionis IV. 82. à 115. Sportulas ultra legitimum modum â litigantibus exigentes apparitores seu ministri publici in quadruplum condictione ex lege conveniuntur XIIX. 57. d V. 1204.

Spurius.

Spurii & illegitimi seu vulgò quæsiti matris conditionem sequuntur III. 45. 118. & IX. 17. & k 538. seq. Partus illegitimi jura quæ? III. 45. a 118. J. Civ. spurii nequeunt legitimari, secus est hodiè? 47. a b g pag. 119. An Nobilium spurii perrescriptum legitimati nobilitatem consequantur? 55. b 123. An ad dignitates admittendi? VII. 20. th. 371. Si tamen natalium vitium virtute aliquis elueret, parentum opprobriis non dedecoretur ibid. Possunt esse testes 20. k 371. Spuriis ex bonis matris legitima debetur X. 11. 612. & 16. b 618. Excipitur mater illustres filios habens legitimos X. 11. e 614. & 16. b 61 . Agnationis jura spurius non habet 11. k. 614. Ad successionin emphyteusin incapax XI. 65. k 717. Alimenta tamen ex eadem porrigenda esse. ibid. Cautela patri qui habet filium spurium â nonnullis datur, ut alium instituat heredem & spurium cum eo socium omnium bonorum XXII. 26. a 1462. Jus protimiseos gentilitium non competit spuriis & bastardis XXIII. 56. b 1566. Nec patri vel avo ab intestato succedunt. ibid.

Spuria filia loco alimentorum modice dotari potest, cum modo non lædatur aliorum legitima. XXX. 79. a (4. pag. 501.

Spurii à quo sunt alendi? XXX. 79. p. 500. quando & cui succedant (XXXVIII. a-æ p. 1058. seq.) quomodo illis succedant Parentes. ibid.

Stabulum, Stabularius.

Stabularius ex receptionis facto, rem cujusque salvam fore obligatur VI. 34. 238. Stabularii quodam publico ministerii genere fungentes, rem cujusque salvam fore quatenus recipiant IIX. 106. 503. Stabularii qui? 106. d 504. Hodiè stabula ejusmodi cauponis sunt conjuncta & ad cursum publicum pertinent. ibid. Stabulum non unam habet significationem. ibid. Nautæ, Caupones & Stabularii apud Græcos & Latinos scriptores malè audiunt 106. 2506. Damnum furto datum refundere tenetur III. e 510. Stabula quatenus inter urbana vel rustica prædia referantur? XIII. 16. & a pag. 797.

Stagna.

Licet interdum crescant, interdum exarescant, suos terminos tamen retinent, ideo in his jus alluvionis non agnoscitur. *XLI.* 33. pag. 110. seq. a quid sit. *XLV.* 96. pag. 345.

Stapula.

Jus Stapulæ, Stappel-Gerechtigkeit/ ad emolumenta fluminum & ærarium spectat III. 79. a 145.

Statio, Stationarius.

Debitum ex eadem statione compensationem admittit? XXI. 23. (11. 1588. Non verò in diversis 23. o 1390. Stationes apud Romanos quid? & qui iis stationarii dicebantur? 23. pag. 1390.

Statu liber.

Quinam dicatur. *XL.* 50. pag. 78. seq.

Statuæ.

Statuæ & imagines, Bilder/ (quibus ut plurimum manus & gladius adponebatur, vel lapidibus, vel lignis insculptæ circuitum terrarum ad civitatis usum & jurisdictionem pertinentium significabant II. 42. a 88. In Statuis Cæsarum fuit quandoque jus asyli III. 73. g 138. Statuæ inter res mobiles & immobiles referuntur 83. b 149. In Statuis publicis, seu in honorem alicujus aut in contumeliam propositis hodiè locum habet de albo corrupto, quod ad similia extenditur IV. 82. e 218. Statuæ & imagines habent aliquam utilitatem, ut in ipsis ususfructus relinqui possit XII. 8. a 742. Et in antichresin dari possunt XIX. 52. g IX. 1272.

Status hominis.

Status hominis est vel naturalis *III.* 2. 97. vel civilis, qui dicitur jus personarum, & in specie status hominum 5. a 102. seq. & *VIII.* 67. a 478. Quid sit vox status? ibid. Status descriptio. 6. 103. Vox status ambiguè accipitur. 6. a ibid. Jus personarum â jure rerum quomodo differat 6. a 103. Ejus divisio in relatum & absolutum 7. 104. Juxta statum alii liberi sunt, alii servi. 8. 105. Relatus ad familiam, ubi homines vel sunt diversarum cognationem, vel ejusdem cognationis. 25. 110. De statu hominis controverso etiam, contra libertatem, validè transigitur *VI.* 58. d 336. JCti statum hominis, cui vis infertur, conferunt cum statu ejus, qui suo arbitrio faciendi quid velit, relictus est *VIII.* 10. b 428. Per status instrumenta personarum conditio probari potest 67. a 478. De causa status si agatur, & servus fuerit in possessione libertatis, servus in loco commorationis conveniri debet. *IX.* 30. 548. Secus est, si fiat proclamatio ex possessione servitutis in libertatem, tunc causa status agenda, ubi domicilium constitutum habet, qui se dominum dicit 30. 548. Status & conditio personæ regitur à legibus loci, cui ipsa sese subjecit 32. a 550. Status quoad domicilium, quid sit, & qualis consideretur 34. 551. De causa status singulari foro tractatur. 58. 572. De causis status quale privilegium indultum 58 572. Si quæstio incidat, de statu prius, quàm de negotio principali cognoscendum 65. a 584. In causa statum hominis concernente juramentum deferri potest *XVII.* 39. a *II.* 1091.

Source : BIU Cujas

Status Imperii, Reichs-Stände.

Status Imperii jure ſupetioritatis leges particulares & jura provincialia promulgant. II. 10. g 66. Quæ non ſolum obligant ſubditos, ſed â Camera Imperiali quoque in cauſarum inter Provinciales controverſarum & ad illam devolutarum deciſione, attendi debeat. 41. b 88. Jurisdictio ſumta pro ipſa Majeſtate in ſummo Imperio, reſpectu totius Imperii eſt in Imperatore & Statibus conjunctim ſumtis. IV. 79. 210. Reſpectu vero particularium Rerumpubl. eſt in ſingulis Statibus Imperii ratione ſuorum territoriorum, in quibus analogam Majeſtati Imperatoriæ poteſtatem habent, quæ vocatur ſuperioritas ſive jurisdictio territorialis. 79. & e 210. ſeq. Status Imperii jurisdictionem ſpeciaſiori ſenſu acceptam, quatenus in ſuos ſubditos transfetre poſſint? 80. 212. Status Imperii intra limites ſui territorii famæ & honoris reſtituunt. VII. 23. b. Status Imperii in ſuis territoriis tantum poſſunt, quantum Imperator in Imperio. VIII. 53. 463. Ad Principes ſive Status Imperii jure ſuperioritatis ſpectat jurisdictio Eccleſiaſtica. IX. 16. inf. & b 538. Status Imperii conveniens mediatè Imperio ſubjectum ibi reconveniri poteſt 68. VIII. 592.

Status Reipublicæ.

Status Reipublicæ duplex eſt, Eccleſiaſticus & Politicus I. 42. b 32. Primus Reipubl. Rom. Status ſeu infantia fuit Regius, quo ſummum Imperium apud Reges fuit. 62. a 44. ſeq. Secundus Reipubl. Status ſeu adoleſcentiæ poſt Regifugium maximam partem fuit popularis 63. a 45. Tertius ejusdem Reipubl. Status iterum fuit Monarchicus, quo jus condendi poteſtas ad Principes delata eſt. 64. 50. Hujus Status & conſtitutionum tres conſtituuntur Epochæ 65. 52.

Statutum.

An comprehendat ſtatuentem? II. 8. e 65. Obligant ſtatuentes in regimine Politico. 10. g 66. Statutis loci extraneus quatuor modis ſe ſubjicit. II. 12. z 68. Licet ſtatuta vim ſuam extra territorium loci non extendant, teſtamentum tamen intra territorii limites factum, valet etiam extra territorium. ibid. Statuta & Leges condunt ſtatus, quæ non ſolum obligant ſubditos, ſed â Camera Imperiali quoque in cauſarum controverſarum inter Provinciales ad illam devolutarum deciſione attendi debent 41. b 88. Hæc pertinent ad jura Imperii particularia 42. 88. An ejusmodi ſtatuta confirmationis ſuperioris indigeant? 42. & g 89. Civitates municipales privilegiatæ rectè condunt ſtatuta absque conſtitutione ſuperioris, ſecus eſt in civitatibus minus privilegiatis, jurisdictionem & Imperium licet habentibus ibid. Statuta opificum ſine confirmatione Principis non valent. ibid. Vocis etymologia & acceptio 42. a ibid. Statuta rite condita ac promulgata inſtar legum obligant. 43. 89. etiam in conſcientiæ foro. 43. a ibid. Quomodo judex ſecundum ea judicare teneatur. ibid. Statuta in dubio ex eo tempore, quo publicata fuerunt, recepta præſumuntur, ita ut obſervantiam eorum nocere neceſſe haud ſit; ſed is, qui ſtatuta non recepta vel abrogata aſſerit, probare id teneatur. 43. g 89. ſeq. Quid circa interpretationem ſtatutorum notandum. 43. d 90. In ſtatutis datur locus interpretationi reſtrictivæ. 50. (4. 94. Statutum univerſaliter ex generali ratione latum admittit etiam æquam extenſionem. ibid. Statuta, in quibus de liberis legitimis aliquid diſponitur, pertinent etiam ad legitimatos per ſubſequens matrimonium. III. 51. a V. 121. In ſtatutis ſub generali nomine contractuum comprehenduntur & quaſi contractus VII. 45. b 406. Statuta recipiunt interpretationem paſſivam â jure communi, etiamſi ſimpliciter loquantur? X. 30. d 11. 728. Statutum ut pater pro derelicto filii legitimam ſolvat, valet. 34. a VII. 634. Limitatur. ibid. Statuta contra jus commune introducta ſtrictè ſunt accipienda 5. g II. 738. Jurans ſtatuta ſocietatis alicujus ſervaturum, ſubintelligit, prout ſunt in more poſita XVII. 83. & th. 1146. ſeq. Statutum valet, ut filii mercatorum ad debita parentis teneantur, etiamſi repudiaverint hereditatem XX. 48. d 1325. & 49. b II. ibid.

Steinſetzen. *vide Agrimenſor.*

Stellionatus.

Vide Crimen Stellionatus, Stellionatus crimine vel falſi tenetur, qui duobus diverſis contractibus unam rem in ſolidum vendit, priori venditione callidè celata XXIII. III. a VI. 1660. De crimine ſtellionatus poteſt conveniri locator â colono mendaciis expulſo XXIV. 12. e IV. 1687.

Quinam hoc crimen committant XLIX. 109. p. 929. qui de hac materia ex profeſſo ſcripſerint, a. unde dictum. ibid. g ejus pœna. ibid. z æ 932. an committentes fiant infames. th. quando ceſſet. 1. 933.

Sterilitas.

Ob magnam ſterilitatem Mißwachs / vi tempeſtatis calamitoſæ contingentem merces conductori remittenda XXIV. 16. 1699. Non ſufficit eam allegare, ſed damnum intolerabile perpeſſum probare conductor tenetur II. Sterilitas & damnum quomodo probetur. III. Tempus probationis eſt intra annum, poſtea non auditur IV. Probata ſterilitate remiſſio facienda 16. a 1699. Ex hac cauſa poteſt peti remiſſio mercedis, licet conductor non fuerit læſus ultra dimidium 16. & d ubi quædam notantur 1699. ſeq. Facta remiſſione ex cauſa ſterilitatis primo anno, ſi ubertas poſtea contingat, integra penſio ſive merces etiam pro anno ſterili exigi poteſt 17. d 1700. ſeq. Niſi expreſsè convenerit remiſſionem faciendam in ſingulos annos 17. & 2 ibid. Si culpâ aut negligentiâ contigerit ſterilitas penſio conductori non remittitur. 17. (4. & æ 1700. ſeq. Sterilitas quatenus ad emphyteutam pertineat. 34. 1715.

Source : BIU Cujas

Sterquilinium.

Jus sterquilinii quid sit. XIII. 18. d 808. Vendito vel legato fundo sterquilinium, quod ibi est, ad emtorem vel legatarium pertinet. ibid. & XXIII. 14. e 1509.

Stillicidium.

Sivicinus in plateam stillicidium avertit, usque ad aliquot pedes licet mihi aperire januam versus locum publicum, qui est sub stillicidio vicini XIII. 13. g VIII. 803. Servitus stillicidii avertendi & non avertendi. 15. 805. Stillicidium unde dicatur 15. a ibid. Est servitus affirmativa & negativa 15. b 805. Obversa figura ædificans cogi potest a vicino, ut aquam ex tecto cadentem derivet in alium locum vel stratam publicam II. In onere canalium ferendorum, quid circa sumtus observandum IV. Ædificans murum juxta prædium dominans, â spacio semipedis, in quo stillicidium cadit pedem unum, si verò domum erigere cupiat, pedes duos. relinquere debet. V. Cui competit stillicidium in alterius arca, mutare illud non potest. VI. Dominus servitutis stillicidium retroducere in angustius spacium potest. VII. In solum publicum an liceat avertere? VIII. Ambitus stillicidii denotat dominium in ambitu fundi IX. Domino interdum necesse est, ut tectum nivibus profundis evacuet, ne tempore resolutionis nimis vehementem aquæ defluxum recipere aut pati videatur 15. g 805. seq. Stillicidium perpetuam & naturalem causam habet, licet assiduè non cadat 35. d 826.

Stipulare. Stipulatio.

Stipulatio J. Civ. ad nuda pacta confirmanda est introducta VI. 10. a 7. Requisita substantialia stipulationis quæ? 24. z 289. Stipulationes turpitudine laborantes non obligant 44. & g 313. seq. Stipulatio sibi & hæredi sunt duæ stipulationes successivè constituti XII. 33. 765. Initur verbis XVI. 45. 1031. Stipulatio & constitutum quomodo conveniant & differant XIIX. 75. th. VIII. 1216. Dominus potest stipulari rem, quæ duratura est, alteri restitui, ut alteri quæratur actio utilis XX. 3. b 1280.

Quid sit. XLVII. 2. 3 p. 539. sq. fiebat olim verbis solennibus, an sublata ejus Homonymia, quo sensu dicatur juris gentium e. quatenus juris Civilis. z p. 542. Stipulatio unde dicta. 4. a p. 542. ejus finis. b. g. ejus effectus si contractibus innominatis adjiciatur. ibid. d licet nihilominus per se subsistat. ibid. z p. 543.

Objectum. 8. p. 549. a sq. Stipulata debent esse certa 12. p. 555.

Error in re, non in materia vitiat stipulationem. 13. p. 555. a b.

Stipulatio vel est dividua vel individua. 15. p. 556. quidve circa illas juris tam ratione rei ipsius quàm contrahentium, in specie heredum. ibid. e z. Fit vel jure, harum dies statim venit. s adjecto die. p. 560. & nott.

Stipulatio in arbitrium promissoris collata, an valeat? 19. p. 562. a b quid si in tertii arbitrium collata. ibid. adjicitur aliquando locus. 20. p. 563. a aliquando stipulationi pœna adjicitur. 21. p. 563. a differat stipulatio dandi & faciendi. 22. 23. 24. p. 564. sqq. Datur stipulanti contra promissorem duplex actio. ibid. in una eademque stipulatione promissione que aliquando duo rei constituuntur. v. Corteus. quænam sit Indoles stipulationum. 96. p. 694. a quænam Prætoriæ dicantur. 97. ibid. ejus 3. species. ibid. 98. p. 695. specierum requisita 99. 696. de stipulatione Servorum v. Servus de stipulatione Aquiliana v. Aquiliana.

Ex stipulatu Actio.

Semper persequitur determinatam quantitatem pretii. XXVII. 19. g p. 90. Actio ex emto & actio ex stipulato, super evictione instituendæ differunt. ibid. d Actio ex stipulatu stricti juris est ibid. si actionem ex stipulatu duplæ quis velit instituere, pars evicta sit homogenea. 21. d p. 93.

Strategus.

Strategus quis dictus. XX. 9. g 1. 1285.

Studia, Studiosus.

Studiosi propter furtum suspendii pœna afficiuntur. I. 18. z 20. Studiosis in Academiis nihil derogat propter culpam incarceratio, manet nihilominus eorum fama & reputatio integra. VII. 21. d 273. Studiorum causa peregrè abiens ad patrium judicium vocatus per se aut per Procuratorem comparere necesse habet? 24. z 378. Absentia studiorum probabilis & necessaria vocatur. IIX. 72. z 482. In loco, quo studiorum causa degit, non habet domicilium, sed est sub jurisdictione Rectoris IX. 25. & b 545. & 38. (II. 544. Studiosus 50. ann. Lipsiæ habitans 25. b 545. Ex quibus domicilium collocare præsumatur 15. g 537. & 25. b 545. Convenitur coram Rectore 59. 574. & z 579. Inter miserabiles personas, cui privilegium l. un. C. quando Imp. inter pup. & vid. competit refertur? 59. b (8. 576. Quædam de studiosorum foro, conventione & reconventione notantur 59. z 579. Qui ad studiosos visendos Academiam intrarunt, gaudent Privilegio Auth. Habita. C. ne fil. pro pat. 59. z VIII. 579. Eorum causæ summariter tractantur. 66. r (4. 588. Sumtus studiorum causa erogati non imputantur in legitimam X. 35. l 637. Studioso in contubernalis sui funus sumtus facienti competit actio funeraria XV. 86. d XIX. 975. Quibus ex causis pater mutuum â filio studiorum causa contractum solvere teneatur, vel non? XX. 57. k 1340. Mulier si studiorum causa interceserit SCti exceptione non utitur. XXI. 12. g 1. 1374. Studioso mercator pecunias â patre missas deferens compensationem objicere non potest 23. V. 1390. De domo conducta ante tempus recedens, alium non rixosum jure surrogare potest. XXIV. 10. b 1680. Locator in locatione cameræ studioso de damno tenetur, si scivit eam ab uno latere patere furum conscensionibus, nec illud admoneret 10. e IV. 1682. Locator studiosum expellere non potest, licet propriis usibus rem locatam exposcat. 12. e 1686.

Eorum liberi an pro mercede locationis teneantur hypotheca tacita. XXVI. 16. (3. p. 28. lit. p.

Source : BIU Cujas

Sunt immunes à Vectigalibus ratione librorum, aliarumque rerum propriarum. XXXIX. 48. p. 40. ſq.

An Pater filio ſumtus ſtudiorum neceſſario præſtare teneatur XXX. 77. æ -- k. p. 496. eorum elogium & favor XXXVI. 42. th. p. 972. an Sumtus ſtudiorum in Collationem veniant nec ne XXXVII. 30. z. p. 1001. 1003. an & pro quibus debitis ſtudiorum erogatis l. erogandis, ibid. 1002. an libri. k. ibid. an & quando ſtudioſo Academia ſuccedat XXXVIII. 42. th. p. 1089.

Stuprum.

Ex ſtupro quomodo mas vel fœmina fiat infamis VII. 18. g 367. Stupri metus viris bonis major eſſe debet, quàm mortis, VIII. 12. z 431. Vi ſtuprati non ſunt ſine macula reali ib. Fœmina ſi ſtuprum violentum occidendo avertere poteſt, & non occidat, videtur in ſtuprum conceſſiſſe, XIV. 21. e 871.

Stupratam ab alio, an & quando repudiare liceat XXIX. 25. p. 343. e k an vi ſtupratam? & an illa pro vera Virgine habenda ibid. an virginale ſertum gerere queat. ibid. æ p. 357. (15. Eam ſi alias fuerit honeſta a ſtupratore dotandam eſſe. v. XXX. 3. p. 420. d. (2. & liberi inde procreati omnino ab eo vel matre alendi. ibid. 79. d p. 501. quomodo in ſtupratore intelligendum; ſtupratam aut ducat aut dotet. ibid. æ p. 502. n. 67. -- 14. an ſtuprator puellam ſtupratam ducere metu coactus, gaudeat exceptione metus XLVI. 43. a p. 459. ſtuprum unde dicatur XLIX. 25. d 1002. quid differat ab adulterio. e. quando commiſſum dicatur & probetur vel non z æ quæ ejus pœna æ th k p. 1004. ſq.

Stuprum violentum quotupliciter fiat, quæve ejus pæna. ibid. 40. 1030. ſq. g d e æ.

Stylus Curiæ.

Inferiora judicia in his, quæ ad ordinationem proceſſus ſpectant, ſuum jus & ſtylum ſequuntur. IX. 67. a II. 590. Stylus unius curiæ non poteſt inducere derogationem legis contra jus commune, ſed declarationem 67. a IV. 590. Eſt volubilis, & mutatur ad mutationem Principis & Advocatorum 67. a V. ibid. Stylus curiæ Feudalis alius eſt, alius Cancellariæ, alius Conſiſtorialis, alius Judicialis ſeu forenſis 67. a VI. 590.

Subditus.

Omnis ſubditus tenetur jure civili. I. 57. b 40. Conſideratur ſtrictè & latè. ibid. Subditus quis multis in locis poteſt eſſe. ibid. Subditus Dei Princeps eſt. II. 9. a 66. Subditus cum Principe contrahens cenſetur contrahere cum æquali 9. b 66. Subditi Landſaſſiorum à Conſiſtoriis Elect. Sax. mediatè citati debent. 12. l. 237. Subditi facultatem mutandi domicilium habent, invitis territorii dominis IX. 32. a 1. 550. Num facultas domicilium mutandi lege aut conſuetudine tolli & ſubditis, ne extra provinciam transferant, prohiberi poſſit 32. a 550. Subditus ut quis eſſe deſinat quæ requirantur? 34. a 551. Quatenus ſubditi Imperii conveniantur in ſupremis Imperii Tribunalibus, & horum commune quale ſit forum 15. 536. ſeq.

Quis vocatur XLIX. 19. p. 977. ſq.

Subhaſtatio.

Ex ſubhaſtatione quamvis ſolenniter ſit facta, non probatur juſtum precium XXIII. 19. d XVIII. 1517. Factâ ſubhaſtatione, ſi plures concurrunt licitatores, quorum unus precium minus in præſenti pecunia, alter majus diſtinctis terminis exolvendum offert, cui res adjudicari debeat. 31. a 1541. Exemplum computationis interuſurii ibid. Res vendita ſub haſta retractui ſubjicere poteſt. 49. z III. 1559. & 61. e 1572. ſeq. Si quis in ſubhaſtatione publica nomen 1000. florenorum 50. b. f. emerit, ceſſat L. Anaſtaſiana. 82. g 1. 1608. An reſcindi poſſit emtio-venditio per ſubhaſtationem facta ob læſionem ultra dimidium. 89. & b 1621. ſeqq. Emtor ſub haſta ſtare tenetur locationi XXIV. 27. & z 1702.

Summe neceſſaria eſt debitori æque ac Creditori. XXVI. 44. p. 60. quid, ſi Creditor abſque ea prævia bona judicialiter taxata accipiat in ſolutum, nonne poteſt pericula incurrere. ibid. n. (1. Subhaſtatorum bonorum reluitio. *vid. Reluitio.* Subhaſtatio illegitima non transfert dominium, nec poſſeſſionem 46. a p. 63. Si ſubhaſtatio facta poſt taxationem, & nullus adeſt, qui amplius, quam taxatum eſt, offert, creditor æſtimationem ſolvere vel pro ea recipere tenetur. 48. a p. 63.

Regulariter ſubhaſtandæ ſunt res immobiles etiam emphyteuticæ, & bona cenſualia. XLIV. 18. p. 222. Habenda eſt ſubhaſtio in loco publico, ibid. per quem peragenda eſt. ibid. Exprimendus eſt in ea locus, ad quem Emtor licitaturus pretium offerre poſſit. ibid. debet fieri authoritate Judicis competentis. ibid. & intra certum tempus. ibid.

Quando ſubhaſtatio rerum mobilium locum habeat, quid ve circa eam obſervandum. ibid.

Subhaſtatio rerum immobilium quomodo & quo ordine inſtituenda ibid.

An ad eam in Concurſu Creditorum ineundam omnium conſenſus requiratur, ubi & quomodo inſtituenda. ibid. p. 250. *vid.* etiam *Licitatio.*

Submittere, Submiſſio.

Submiſſio vel fit juris neceſſitate, vel ex libera voluntate IV. 55. b 194.

Subſcribere, Subſcriptio.

Subſcriptio ejusdem vere effectus eſt, ac ſi totum ſcripſiſſes XXVIII. 24. p. 205. b ibid. 28. p. 218. th. (2. ibid. 33. p. 241. th. (3. de ſubſcriptione teſtatoris vel teſtium XXXII. 10. (3. 4. & not. p. 646. *vide Scripturæ.*

Subſtantialia.

Contractuum alia ſunt conſtituentia alia conſequentia, & differunt à naturalibus VI. 23. ſeq. 286. ſeqq. Subſtantiæ vox in jure variè accipitur 23. 2 ibid. Subſtantiale in omnibus contractibus eſt conſenſus. 24. b 288.

Emtio-

Source : BIU Cujas

Emtionis & venditionis, locationis, conductionis, emphyteuſis, ſocietatis, mandati, mutui, depoſiti, pignoris ſubſtantialia notantur 24. d e z ib. In proceſſu, ſi ſubſtantialia mutantur, committitur nullitas IX. 1. d. 518. Subſtantiæ vocabulum in teſtamentis ſignificat patrimonium, facultates & bona defuncti 35. a 636.

Subſtituere.

Artifex promiſſor alium ſubſtituere non poteſt VI. 46. g 318. Procurator in Cam. Imp. officio ſuo ritè in totum renuncians, alium ſubſtituere poteſt VII. 27. a 381. Etiam conſentiente domino, & poſt litem conteſtatam 27. e 383. Paria ſunt non comparere, vel per illegitimè conſtitutum comparere ibid. Procurator in rem ſuam ſuo periculo ſubſtituit 36. b 395. Si Procurator alium ſubſtituerit, & ſubſtituens moriatur, an mandatum ſive officium finiatur? 37. a 396. Si Procurator primus ſubſtituerit alium, an reſpectu hujus poſſit fieri revocatio? 37. b ib. Subſtitutio impuberi in teſtamento facta â patre valet, licet perſona ſubſtituta ſit turpis X. 39. & e 638. ſeq. Subſtitui poteſt unus ex heredibus debitoribus, qui æs alienum in ſe recipiat ſub pœna paratiſſimæ executionis XV. 8. & æ 1. 907.

Quatuor ſunt Caſus? quibus heredibus ſubſtitui poſſunt & quatuor inde ſubſtitutionum ſpecies oriuntur XXXIII. 11. p. 741. b.

1) Vulgaris quid ibid. 12. p. 742. cur vulgaris dicta ibid. an in ea Caſus expreſſus continuet non expreſſum ibid. 13. b g p. 743. ſi filius familias inſtitutus, non adeat hereditatem, an ejus Pater, an ſubſtitutus eam conſequatur ibid. 14. b an tollat ſuitatem. 15. b p. 745. 17. g p. 747. an & quando, ſi heres non extiterit, hereditas ad heredem transmittatur ib d. 39. æ p. 824. ibid. 93. 921.

2) Pupillaris quid? ibid. 21. b. unde dicta. ibid. a. moribus introducta ibid. b. eſt vel expreſſa vel tacita, quid quælibet ibid. 22. p. 750. & an pupillaris expreſſa tacite complectatur vulgarem. ibid. quinam conſtituere poſſint 23. p. 751. a. quibus nam conſtitui poſſit ibid. 24. p. 752. & ſub qua forma ibid. 25. quatenus duo teſtamenta eſſe dicantur ibid. z. quatenus tantum unum ibid. æ p. 753. ſq. quid & quando interſit an hæres inſtitutus an ſubſtitutus quoad ordinem Scripturæ præ- an poſtponantur ibid. 26. p. 745. quibus verbis Pater ſubſtituens utatur ibid. b. effectus eſt, quod admittitur ſubſtitutus. 27. p. 754. in quænam bona 28. a b p. 755. an etiam vindicare poſſit quæ Pupillus legitime alienaverit ibid. quid, ſi duobus impuberibus ſubſtitutum, an utriusque pubertas expectanda ibid. b. quibusnam heredibus alias ſucceſſuris ſubſtitutus præferatur. 29. an etiam iis, quibus legitima debetur ibid. a b an etiam Matri ibid. d e z æ p. 757. Finitur hæc ſubſtitutio pubertate ſui heredis, ibid. 30. ſq.

3) Exemplaris quid ibid. 31. g p. 760. an recte ita dicatur ibid. a. ejus Synonyma. b. eſt vel expreſſa vel tacita 33. p. 761. b an & quando hæc ſub vulgari & pupillari contineatur ibid. e z. quatenus quoad formam conſtituendi cum pupillari conveniat 34. p. 762. quatenus differat ibid. 34. Subſtituendus ſi plures liberos habeat, an omnibus ſubſtituendum ſit ibid. g. quinam ſubſtituere poſſint ibid. 35. p. 763. quomodo finiatur ibid. 37. g an & quando reviviſcat. ibid. b.

4) Privilegiata quid? 38. p. 765. a. cui conceſſa ibid. b. quid differat ab aliis g 39. a p. 766.

Succedere in capita.

Succedere in capita in nepotibus ex uno filio relictis, aliisque non extantibus heredibus, locum habet X. 11 g 615.

Succedere in ſtirpes.

In nepotibus non numerus eorum attenditur, ſed parentum, ubi ſucceditur in ſtirpes. X. 11. g 613.

Succeſſor, Succeſſio.

An parentes fictitii (ſcil. in unione prolium) liberis pariter fictitiis ſuccedant. III. 66. th. 129. Maritus quomodo uxori ſuccedat moribus Saxonicis III. 81. a VIII. 147. Fit ſucceſſione â ſecularibus, quod electione in Eccleſiaſticis IV. 80. z 213. Succeſſio in bona vacantia & in gerada ſunt fructus jurisdictionis 82. a 215. Succeſſori ſingulari pacta perſonalia per conſequentiam etiam proſunt. VI. 48. & a g 321. His etiam pactum autoris nocet & prodeſt 49. ibid. Jus ſuccedendi quibusdam abſolutè, ut liberis & parentibus competit X. 7 & 8. 607. ſeq. Quibusdam verò ſecundum quid, ut fratribus & aliis cognatis 9. 609. Succeſſio parentibus & liberis ſecundùm naturalem rationem debita per legitimam portionem ſtatutam definita. 10. 61 . Quoad ſucceſſiones differentia emancipationis & patriæ poteſtatis per Nov. 118. eſt ſublata II. g 613. Secus in liberis ſeparatis, abgelegten oder abgeſonderten Kindern/ ib. Collateralium ſpes ex teſtamento ſuccedendi, ſi alii inſtituti non fuerint, non juri naturæ, ſed juris civilis diſpoſitioni eſt acceptum ferenda. II. k 614. An ſucceſſio querelæ inofficioſi detur, ut ſi prior teſtamentum accuſare nolit, ſequens admittatur? 19. 620. Emphyteuſis in genere & ex natura ſua quoad ſucceſſionem ſecundum jus commune æſtimatur XI. 65. b 716. Plebejus in prædio ſuccedens Clerico, immunitate ejus uti non poteſt XXIII. 29. s. V. 1533. Succeſſor ſingularis ut emtor non tenetur, conductori locationem ſervare niſi in quibusdam caſibus. XXIV. 27. & g d e 1710. ſeq. Interdum ſucceſſor ſingularis plus juris habet quàm ipſe dominus 27. e 1712.

Succeſſio aſcendentium.

Aſcendentes eô ordine ad legitimam admittuntur, quo ad ſucceſſionem. X. 11. III. 613.

Succeſſio collateralium.

Collaterales natura quidem ad ſucceſſionem vocat, ſed gradu longè remiſſiori & ſub conditione, ſi alii conſtituti non fuerint. X. 11. k 614.

Succeſſio

Source : BIU Cujas

Succeſſio deſcendentium.

Quo ordine deſcendentes ad legitimam admittantur. X. 11. a 613.

Suffragium.

Inter contractus innominatos refertur quoque ſuffragium, ejus deſcriptio & forma XXV. 35. 1744. & VII. ii. th 358. Differt â ſalario & palmario ii. th 358. Refertur ad articulum, do, ut facias XXV. 35. a 1744. Etymologia ſuffragii. II. Suffragia denotare ſolent notas de aliquo in Magiſtratum legendo III. Objectivè uſurpatur pro ipſa re ſuffragii nomine data. ibid. Denotat interceſſionem & commendationem aulici 35. b 1745. Per ſuffragium in l. un. C. de ſuffrag. non intelligitur honorarium, quod datur Advocato. II. Suffragium communiter ſolet appellari das Affection Geld. III. A ſuffragio deſcendit ſuffragator IV. Commendatio eſt genus, quod totam ſuam naturam ſpeciei ſuæ ſuffragio communicat 25. b 1745. Ejus forma in quo conſiſtat? 36. 1745. Subjectum non eſt Advocatus II. Suffragatio non admittit proxenetica 36. b 1745. Suffragator quis? ib. Objectum ſuffragii 37. 1746. Non tantum ſpectat ad patrocinium honorum adipiſcendorum cauſa latum, ſed & aliarum rerum deſideria II. Delictorum præprimis atrocium remiſſio non commendanda III. Neque lites reſcripto Principis deciſæ IV. Neque pro immunitate à vectigalibus elicere annotationem V. Anaſtaſius Imp. vetuit ſuffragium exigi cum patronorum filii in clariſſimorum numerum recipiuntur VI. Deſiderio juri contraria in ſuffragio adjuvare non licet 37. a 1746. Obligatio exinde veniens, eſt actio præſcriptis verbis 38. & g 1746. Suffragatori præmium præſtatur non ut precium mercedis aut illicitæ corruptelæ, ſed ut hoſtimentum grati animi 38. b ib. *vide Votum.*

Suggrundia.

Quid ſint? XIII. 11. 800. & 18. d 807. ſeq. Suggrundia probant cui murus debeatur 30. th XII. (16. 822.

Summariæ Cauſæ.

In iis recipiuntur etiam teſtes inhabiles XXVIII. 41. p. 265. a (2.

Sumtus.

Ut repetitioni ſumtuum in funus alicujus erogatorum locus ſit, modus circa exceſſum & defectum obſervatur VII. 52. e 411. An filius habeat repetitionem ſumtuum in patrem factorum 54. d 413. Sumtus ad ſtudia adminiſtrari non imputantur ad legitimam X. 35. & l. 635. Sumtus propter totam hereditatem facti ei, qui portionem evicit, pro rata computantur 75. & a 663. Sumtus in rem â b. f. poſſeſſ. facti compenſantur cum fructibus ab eodem conſumtis XI. 35. 697. Ob ſumtus, quibus actio funeraria competat. XV. 86. d 973. ſeq. Qui ex pietate ad ſumtus funeris teneantur? 86. e 975. Sumtus metatorii præſtiti ob aſſignationem legitimè factam per contributionem refundendi non ſunt 27. e i ib. Sumtus ob periculum totius provinciæ erogatæ repeti poſſunt 27. e 1308. Sumtus illi, qui ab exercitu injuſtè & ab invitis fuerè exacti caſui fortuito æquiparantur 27. e ll. 1308. Sumtus in ſtudia atque honorem filio durante ſocietate ſuppeditati imputantur ſocietati, nec ea finita, ei qui filio ſuppeditavit, detrahuntur XXII. & b 1462.

Sumtus litis propter rem evictam quis ferat XXVII. 18. 89. æ th 1. propter Teſtes producendos quomodo computandi, à quo præſtandi, quales, & quando à teſte recte peti poſſint XXVIII. 43. p. 271. 1.

Supellex.

Libraria ſtudioſorum in prædium urbanum conductum illata, tacitè ſunt pignorata VI. 34. 299.

Prædiis urbanis illata an tacitæ hypothecæ ſubjiciatur XXVI. 16. th p. 27. Supellectile legata quænam comprehendantur XXXV. 65. b 900.

Superficiarius, Superficies.

Superficies non niſi in re immobili conſiſtit III. 80. a XVI. 148. Superficiarius dominium utile habet XI. 55. (2. 710. Qui ſoli dominus exiſtit, etiam ſuperficiei eſt dominus. 55. p. 171. Emphyteuſis quomodo differat â jure ſuperficiario 56. g 712. Superficies vel jus ſuperficiarium, quo ſenſu ſervitus dicatur XII. 1. a 734. Superficiarius jure ſuperficiei, quam in alieno ſolo pro certæ penſionis præſtatione poſſidet, ſervitutem rectè imponit XIII. 30. i. 812. Superficiario & emphyteutæ datur etiam utilis actio confeſſoria 45. 836.

Superficies quid? XLV. 116. p. 367. ſq. differt à Jure ſuperficiario. ibid. á.

Iuterdictum de Superficiebus, *vid. Interdictum.*

Superioritas territorialis.

Quæ vocetur? IV. 79. & æ 210. ſeqq. Hæc peſſimè comparatur jurisdictioni, vi officii Magiſtratibus Romanis competenti ib. Superioritas ſeu jurisdictio territorialis competit ratione territoriorum Statibus Imperii, & vocatur Landes-Fürſtl. hohe Obrigkeit / vel in Civitat. Imp. Landes hohe Obrigkeit. Landes Ober- und Herrlichkeit. 79. 210. Pro jure ſuperioritatis adverſus ſubditos, ruſticos, colonos, in quibus hodiè ſecundum diverſam Germaniæ conſuetudinem jus aliquod ſervitutis habere videntur, ad tuitionem actiones confeſſoria & negatoria dantur utiles XIII. 53. d 842.

Superſtes.

In LL. Rom. idem quod teſtis XXVIII. 35. (b 1. p. 244.

Supplicatio.

Supplicatio pro impetrando Proceſſu eſt ſummaria controverſiæ narratio, juncta petitione de impetrando Proceſſ.

Source : BIU Cujas

Processu & citationem antecedit V. 11. a 230. Partes hujus supplicationis recensentur octo. ib. Per remedium supplicationis sententia ab effectu rei judicatæ suspenditur? IX. 72. (2. 684.
Quid? L. 26. p. 1201. a sq. affinis est appellationi, ibid.

Surdus.

Surdus quatenus possit conventiones celebrare VI. 36. 305. Quoties certis signis animi sententiam exponere valet, omnes contractus, nisi ubi verba sunt de substantia, celebrare potest 36. g 305. Quoties contrahere vult, cognati adhibendi, qui nutuum & signorum notitiam habeant. ib. Quomodo ipse, ut & per servum stipulari possit. ib. Surdus Advocatus esse non potest. VII. 14. a 361.
An & in quibus Causis testis esse possit vel non? XXVIII. 38. p. 255. quid, si surdus & mutus simul sit. p. 256. (3. an Testamento condere possit XXXII. 6. p. 632. an Tutor esse possit XXXI. 16. 1. (9. p. 533. quid si miles sit. XXXIV. 4. a 789. Ejus pœna in delictis. XLVIII. 11. p. 739. b.

Surrogatum.

Sapit naturam ejus, cui surrogatur. XXXI. 51. k p. 570.

Suspecti postulatio.

Cujus sit Juris XXXI. 53. d. p. 572. *vid. Tutores suspecti.*

Suspicio, Suspectus.

Suspectus de fuga ob debitum quis præsumendus? V. 12. d 255. Bona immobilia possidens non potest dici suspectus: Limitatur. ib. Num capi possit. ib. Num Suspectus de fuga privata autoritate in carcerem detrudi possit. ib. Non gaudet privilegio nundinarum, sed durantibus illis potest capi. ib. Ob quas suspicionum causas judex delegatus & Magistratus ordinarius recusari possunt IX. ii. 530. Hæ tamen suspicionum causæ regulariter ante litem contestatam & in libello quodam sunt allegandæ & probandæ 11. 530. Judicium Aulic. vel Cam. Imp. ut suspectum recusari non potest 11. l 532. Suspecto capite vel præside collegii omnia membra, quæ sub eo sunt, suspecta censeri. ib. Is, qui suspectum judicem dicit, famam ejus onerat, & causam allegare tenetur, aliàs puniendus. 11. m & n 533. Tempus opponendi exceptionem suspecti judicis est 20. dierum, quod hodiè non strictè observatur. 11. p. ibid.

Suus heres. *vid. Heres.*

Sylva.

Sylvæ ususfructus constituto non statim usufructuario in ea venari licet XII. 16. a III. 752. Nec ligna pro lubitu cædere 16. a IV. ib. Sylvæ cæduæ & non cæduæ descriptio ib. Quale jus competat usufructuario in fundo, cui sylva cædua adjuncta 16. a IV. V. 752. si sylvæ sit usufr. & sylva excisa fiat ager, ususfructus amittitur 35. a 768. Sylvæ amplæ usus tribus personis relictus, si legatarii non habent tres partes divisas vel indivisas unius usus, sed pro se quisque usum solidum & distinctum 57. d 780. Quandoque integra sylva pro limite est, eaque in aliam formam convertere non licet, nec arborem excidere. XIV. 55. g 893.

Synallagma.

Synallagmata alia sunt ἑκούσια, h. e. facta sive negotia spontanea; alia ἀκούσια, h. e. facta sive negotia invita I. 23. b 12. In hisce negotiis damni & lucri reparatio locum habet 30. a 26. Aristoteles dividit synallagmata in ekúsia & akúsia, scil. voluntaria vel involuntaria VI. 29. d 292. Synallagma in contractibus innominatis, in quo consistat. XXV. 11. 1725.

Syndicus, Syndicatus.

De Syndicatu conventus acta judicia contra se edere non tenetur V. 43. 270. Exceptiones hujus regulæ quæ? 43. Syndicus de re dubia civitatis transigere potest VI. 55. 531. Non nisi per Syndicum Universitatis in judicio agere possunt VII. 39. 398. Derivatio vocabuli notatur 39. g 399. Syndic. si est absens aut valetudine impetitus, extraneus ad defendendum admittitur 39. 398. Syndici descriptio, qui etiam dicitur actor universitatis 40. & a 399. Varia appellatio 40. b 399. A voce Syndicus descendit vocabulum Syndicatus, quo I. denotatur instrumentum Syndici. II. Judicem dicitur ex Syndicatu teneri. ib. A Syndico differunt: (1. Procurator Fisci, (2. Administratores Civitatum, (3. Curatores, (4. Oeconomi, (5. Magistri publici. ibid. Constituitur vel à lege vel ab universitate 41. ib. Universitates & collegia licita Syndicum constituere possunt. 41. b g 399. Quomodo & quot modis ab universitate constituatur 42. & a 400. seq. Mandatum Syndici quæ continere debeat 42. b 401. Si in una causa se legitimavit ad novam litem inchoandam sufficit, & quid ei circa mandatum observandum. ib. An charta vacua ab universitate subsignata vel subscripta, sed non conscripta, blanquetum seu charta blancha loco Syndicatus sufficiat? 42. g 402. Ad constitutionem Syndici, ubi, ut omnes vocentur, requiritur, an etiam vocandi absentes? 42. d ib. Requisita convocationis quæ? ib. An quis seipsum constituere possit. 42. e 402. An minores ad electionem Syndici sint convocandi 42. th 403. Si Syndici Instrumentum impugnatur, cui incumbat probatio 42. æ 403. Easdem Syndicus sustinet partes, quas Procuratori in negotio privato, unde ejus potestas distinguitur, an mandatum ejus sit generale simpliciter, an verò cum libera 44. 404. Syndicus tantum universitatis negotia judicialia tractat. 44. a 405. Quæ Syndicus expedire possit recensentur 44. b 405. Non debet præstare juramentum universitate delatum 44. & g 404. seq. & XVII. 36. æ 1089. Sicut nec juramentum calumniæ nomine universitatis VII. 44. 404. Non potest removeri Syndicatus 44. d 405. Quomodo morte finiatur? ib. De Syndicatu tenetur judex modum excedendo in torquendo X. 14. g II. 877.

Source : BIU Cujas

In eum non datur Actio judicati. XLIV. 15. p. 218. 1009. a.
Syndicatus quid. L. 30. p. 1209. a.

Syngrapha.

Quid sit? XVI. 41. d 1029. Syngrapharum exceptionem summariam receptam esse more laudabili mercatorum plurimis in locis Germaniæ, adeo ut nec â debito confessato & liquido contra proprium chirographum appellare liceat II. 40. a 87. Per syngraphàm in certis nominibus pecunia mutua dabatur XX. 50. æ pag. 1328.

T.

Tabacum.

TAbacum ad hostes transferre num liceat? XXIII. 27. 5. 1538. Ubi controversia Hispanorum Aff. & Anglorum Negativa, ob navem interceptam ejusmodi merce refertam, notatur. ibid.

Tabellarius.

An sint servi publici? III. 30. a 112. Differt â Syndico VII. 40. b 399. Tabularii formula partibus incommodo esse non debet, si plus scriptum quàm dictum sit XXI. 10. 1. 1369.
An Tabellario s. nuncio, qui pecuniam sibi concreditam in proprios convertit usus, pœna suspendii remittenda sit? XLVIII. 25. p. 790. sq.

Taberna.

Taberna & caupona an unum? VIII. 106. d 504. Num adversus tabernarios qui negotiationes in tabernis faciunt, actio de recepto detur 110. d 509. Compensatio quod uni tabernæ debetur rectè compensatur cum eo quod ex altera taberna debetur, si unus diversas tabernas exercet XXI. 25. k 1593. Tabernarius inter viles abjectasque personas numeratur, si verò per alios solum exerceat, aliter sentiendum XXIII. 4. z 1497.

Tabula.

De LL. XII. Tabb. vid. in lit. L. Quid significent verba habere tabulas, in l. 203. de V. S. IX. 24. (1. 544. Tabulæ domino adversus pictorem tabulam pictam possidentem datur actio utilis non directa XI. 6. & th. 670. seqq. Patresfam. debita & credita tabulis inscribebant XV. 41. & b 1029. Tabula olim suspendebatur indicans rei venditionem aut locationem XXIII. 111. a 11. 1660. Qui promisit tabulam pingere tenetur XXIV. 24. g 11. 1709.

de Tabulis exhibendis, *vid. Interdictum.*

Tacere, Taciturnitas.

Taciti non minor virtus quàm expressi II. 19. a 72. XXI. 10. b 1368. Multa tacitè temporisque successu introduci queunt, quæ apertè fieri haud permittuntur II. 20. b 72. Tacitè consentire censetur, qui interrogatus capite annuit, aut manum porrigit, atque snam alterius manui jungit VI. 33. g 298. Tacitus verò humeros saltem stringens sive attrahens, ex eo solo pro consentiente non habetur, ibid. Tacitum est vel propriè, quod etiam præsumtum dicitur, vel minus proprie 34. æ 302. Tacita conventio non minus quàm expressa ad minimum inter duas intervenire intelligitur VI. 45. b 416. Qui tacet contradicere videtur in imminutione rerum suarum XXI. 10. b IV. 1366. Qui tacet consentire videtur, licet hæc regula non sit perpetua XXII. 7. 1431. Qui tacet extra judicium non habetur pro consentiente 7. d 1432. Quod dicitur taciturnitate utriusque partis, Colonum reconduxisse, ita accipiendum est, ut illo tantum anno, quo tacuerint, videantur, prædia rustica quod attinet eandem locationem renovâsse non etiam in sequentibus; aliud est in prædiis urbanis XXIV. 7. pag. 1676. & æ pag. 1678.

Talentum. *vide Libra.*

Talio.

Talio seu Ταυτότης in æstimationem delicti & pœnæ non debet venire 34. 28. Talio quid? 34. b. ibid. Ad neutram justitiæ speciem referri potest. ibid. An jure talionis possit supplicium sumi â deditis & captivis hostium, â quibus se dedentes & captivi nostri eximia crudelitate interemti sunt? ibid. Occasiones Edicti, quod quisque juris in alterum, &c. Usu introductum est jus talionis sive retorsionis, quo jure in causis civilibus diversa retorquet altera provinciæ vel civitas contra alterius civitatis, diverso jure utentis, incolas seu cives IV. 84. 222. Pactum de membro rupto: Si membrum rupit in via & pagis, talio esto VI. 20. th 286. Calumniator ex L. Remnia pœna talionis seu similitudine supplicii potest conveniri VII. 56. b 415. Talionis jure utimur contra eos, cum quibus nobis nec fœdus, nec societas, nec hospitium esse dicitur XII. 34. a VI. 767.

Tauff-Bücher / *vid. Calendarium Ecclesiasticum.*

Ταυτότης. *vide Talio.*

Taxativæ.

Dictiones, an non expresè excludant. XXXI. 84. z (2. p. 603.

Tempus.

Tempus, quo consuetudo effectum juris accipit in jure non est definitum sed arbitrarium II. 20. z 73. J. Sax. tricennaria cum anno & die. ibid. Tempus excusationem præbet V. 37. g 261. Ejus descriptio. ibid. Varia appellatio. ibid. Accuratè loquendo tempus (1. est præsens (2. constitutum â natura, lege vel homine ib. Divisiones temporis insigniores sunt, (1. in legis seu legitimum, & hominis, quod vel judiciale ut terminus, vel conventionale (2. in præsens, præteritum & futurum, (3. in continuum & in utile, (4. In feriatum & non feriatum, (5. in definitum seu limitatum & illimitatum (6. in modicum, longum, longissimum, diuturnum, perpetuum, Immemoriale, (7. in antiquum & hodiernum,

Source : BIU Cujas

num, (8. in tacitum & expressum (9. in certum & incertum (10. innocturnum & diurnum (11. in privilegiatum & non privilegiatum (12. â negotiorum varietate in opportunum & non-opportunum: in belli & pacis, in vitæ & mortis, in inchoatum & perfectum 37. g 26. seq. Tempus scil. annus & mensis, ut & locus commissi criminis in libello apponi necesse est 39. e 265. Temporis tricennalis testimonium ad meliorem purgationem delictorum sufficit VII. 13. b 375. Tempora variant partim pro diversitate juris, partim pro distinctis speciebus restitutionis in integrum *VIII.* 6. g 424. Tempus petendi restitutionem in integrum quod? 6. g 424. & 22. 441. Temporis lapsus triplex (1. ad quod fit restitutio (2. intra quod petenda restitutio (3. intra quod terminanda 7. d 426. Tempus, quo metus purgatur in matrimonialibus quodnam? 14. a 435. Tempora judicati quomodo denotent quadrimestres inducias 21. & g pag. 440. seq. Quod metus causa gestum nullo tempore Prætor ratum habet 22. g 441. Tempus petendi & absolvendi minoris & quadriennium. *VIII.* 64. & a 474. seq. De temporibus restitutionis dissentiunt Dd. 85. 488. Tempus opponendi exceptionem suspecti judicis est 20. dierum, quod hodiè non ita strictè observatur *IX.* 11. pag. 533. Tempus currere incipit post litem contestatam 70. th. XXXIIX. 598. Qui prior tempore potior jure *XI.* 8. b 1. 673. Temporis diuturnitate probatur dominium 14. z 11. (3. 682. Elapso tempore præstito vel conditione adjecta existente finitur usus fructus *XII.* 33. & z 765. seq. Quadrimestre tempus domino ad deliberandum datur in actione noxali *XIV.* 44. g. 884. Tempus Luctus. *vid. Luctus.* Tempus contractus inspicitur *XVI.* 30. & 31. b 1019. seq. & *XXIII.* 86. & g 1615. Juxta quodnam tempus æstimatio vini per l. Vinum. 22. ff. de reb. cred. â judice sit facienda 37. & d e z 1022. seq. vid. Æstimatio Tempus navigationis ex jure civili quod? XX. 25. g *IV.* 1304. Tempus operatur ut plus accipere dicatur, qui confestim accipit, & minus qui tardius XXI. 21. b 1386. Tempus precia rerum variare facit, quod exemplis illustratur *XXIII.* 19. d *XII.* 1516. Tempus retractus pro locorum varietate varium est 64. b 1579. Si in mora de æstimatione venditoris agitur, tempus, quo res unquam plurimi fuit, consideratur, in emtoris verò, quo minoris fuit 110. a 1. 1659. Locatio tempus recipit vel expressum vel indefinitum 7. & d. 1676. Tempus apud Romanos, Græcos aliasque gentes, migrationibus ædium vel prædiorum destinatum, notatur.

Tempore prior, potior jure. *XXVI.* 27. a. b. pag. 46.

Hujus præscriptio quid? *XLVI.* 27. pag. 437 quando competat. b ibid. Temporis Præscriptiones vid. ibid. in notis 438. Quotuplex ejus præscriptio sit. ibid. Dividitur in utile & continuum. ibid. a ratione temporis utilis tria sunt observanda. ibid. b. Tempus juridicum. ibid. feriatum quid? ibid. 448. ubi totam hanc materiam latè Exemplis explicat.

Tergiversator.

Quid? *XLIX.* 86. pag. 1123. quomodo puniatur. g. ibid.

Terminus.

Termini inter res sanctas numerantur *III.* 73. 138. Termini, terminales lapides, arbores &c. *XIV.* 49. a 886. Eorum descriptio. ibid. A terminis differunt fines 49. a 1. 887. Si dolosè termini â confine dejecti, ex delicto venit obligatio 50. 889. Terminorum violatores quomodo puniantur? 50. g d 889. Criminalis actio ex D. Hadriani constitutione contra terminos finium dolosè evellentes competit 53. d 892. Pœna L. Agrariæ pro singulis terminis dolosè motis, quæ? 55. e ibid. Per terminos probantur fines 55. & a 892. seq. Quid, si terminus reperiatur in confinibus plurium territoriorum, quo pacto possit cognosci, illum potius voluisse terminare cum uno territorio, quàm cum alio? 55. th. 894.

Terminus olim citatione emissa ad alium erat decem dies, hodiè intervallum 30. dierum requiritur V. 4. a 225. seq. Terminus citationis de J. Civ. est spacium 20. dierum in Recess. Imp. & Camera est ad minimum 60. dierum ii. æ 232. In R. J. d A. 1654. Sancitum eorum abbreviatio. ibid. & 37. a 260. De J. Sax. terminus legalis 6. septimanas cum 3. diebus, â die insinuationis. ibid. & XXV. 44. d 11. 1756. Terminus citationis peremtoriæ olim 30. dies, hodiè unaquæque dilatoria 30. dierum spacio finitur V. 12. k 237. Terminum judex pro qualitate personarum & locorum præfigit, intra quem ei fides de defectu pignorum tum fidejussorum fieri debet 24. th. 247. & 32. 253. An dies termini computentur in termino 31. a 253. In præfigendis terminis si diversitas Calendariorum vel Religionum supponatur, utriusque Religionis ratio habenda est 36. in f. & e 258. seq. An judex terminum â lege præscriptum possit prolongare? 37. pag. 259. Terminus sive tempus, quod in actione personali judicatis indulgetur quadrimestres Inducia sunt VIII. 48. a & b 1105. Qui terminum labi permisit ex facto proprio, exclusus censetur, nec ulterius audiendus est. XXIII. 64. b 1580.

Terminus sive usus in Cambiis qualis? XXV. 44. d. l. II. pag. 1756.

Probatorius currit in momentum de momento, ita ut eo elapso Judex novum concedere nequeat, nisi exceptis duobus casibus minoris & mulieris. *XXVIII.* 12. m. seq. pag. 179.

Quid termini motio. XLVIII. 110. pag. 933. Unde dicatur. ibid. 934. quomodo sumatur. ibid. Divisio ejus ratione objecti 934. seq. d. e. z.

Terra.

Terræ motus ad casum refertur XIX. 32. & d 1250. seq.

Territorium.

Territorium accipitur materialiter vel artificialiter seu juridicè IV. 55. a 194. Territorium omnia sub se jacentia loca comprehendit & jurisdictioni sub-

Source : BIU Cujas

jacet 15. b ibid. Dominus territorii in quibus, ut in propria causa possit esse judex & executor 56. a 195. Translatio cadaveris per alterius territorium exigit licentiam illius loci Magistratus XV. 95. a 985. *vide Defunctus.*

Testari, Testamentum, Testator.

Ad Testamentum Jus Civ. septem testes requirit, cum secundùm commune gentium jus duo videantur sufficere? l. 58. d e 41. Testamenti factio obligat extraneum ad statuta loci, valetque extra territorium, tam quoad personam, quam quoad bona II. 12. z 68. Utrum parentibus pactum unionis prolium testandi facultatem adimat? 60. th. 129. Insinuatio testamenti & oblatio pertinet ad voluntariam jurisdictionem IV. 72. b e 205. Differt â pacto VI. 3. b 274. Testamenti inspectio 57. a 334. *vid. Inspectio.* Levi nota maculatis testamenti factio adimitur. aliis activa, aliis passiva. 20. k 372. Testamentum meru factum non subsistit IIX. 11. z 430. Tabulæ ultimarum voluntatum vitio visibili carentes summariè tractantur IX. 66. r (1. 590. Testamentum dicitur nullum â liberis præteritis, qui sui sunt, rescinditur per bonorum possessionem ab emancipatis præteritis, rumpitur â posthumis præteritis X. 2. b 606. Testamenti potestas cum LL. XII. Tabb. patribus fam. libera undiquaque erat concessa 3. 606. Testamenta conditoris arbitrium indulgetur jure civili ne omnia proximè junctis relinquere teneantur, sed & alios de suo juvare possint X. 10. g 610. Imperitia Notarii debet testamento abesse 30. z 629. Conditiones in testamento appositæ non omnino abolentur, sed in reliquo patrimonio vim suam exequuntur 30. th. 630. Testator quem non honoravit. onerare non potest 30. æ 629. Liberum est â querela inofficiosi testamentum, quo impuberi substitutum, ita ut nec mater, nec frater impuberis id possit dicere inofficiosum, sive substitutio fuerit expressa vel tacita 39. (2. & d e 638. seq. Pater testamento divisionem in perpetuum prohibere non potest, licet bona sint Feuda Regalia, Ducalia XV. 11. æ 1. 911. Testamentum Cartusii JCti Patavini tanquam hominis non sanæ mentis notatur 88. b 931.

Testamentum unde dictum? *XXXII.* 2. z. p. 625. absolute spectata Testamenta sunt Juris Gentium quoad solennia Juris Civilis vel statutarii. ibid. z. pag. 627. Quid Testamenti nomen generaliter acceptum comprehendat. ibid. unde ortum trahat Testamentum. ibid. b an laudandus, an vituperandus eorum usus. ibid. g pag. 626. Unde dignoscendum, an testamentum formam habeat perfectam. ibid. æ. Testandi facultas nemini est auferenda. ib. pag. 627. (2.

Testamentum quid? 4. pag. 627. voluntas testatoris ambulatoria est usque ad mortem. ibid. a pag. 628. Testamenti factio voluntariæ est Jurisdictionis. ibid. Testamentum ex solius testantis, non etiam alterius arbitrio dependere debet. ibid. Testator non præsumitur testari voluisse. ibid, d. 629. Testamenti verbis tenaciter est inhærendum. ibid. à quo tempore testamenta primum sumant? ibid. z. pag. 629. Testatoris suprema voluntas pro lege servanda. ibid. æ. Num Testamentum metu factum subsistat? Quibus facere est permissum vel prohibitum. An & qualis Corporis imbecillitas testamenti factionem adimat. ibid. æ. an Balbutiens vel semianimis valide testamentum facere possit. ibid. 1.

Testamentum nutu vel signis factum ipso jure est nullum. ibid. ut testamentum ægroti valeat, quæ requirantur. ibid. Quicquid Testator vivus facturus erat, illud ab heredibus suis fieri velle præsumitur. XXX. 3. pag. 423. m. (3.

Testamentum quodnam publicatum dicatur. XXXII. 9. k pag. 643. an etiam illud, super quo Instrumentum est confectum. ibid. k. An Testamentum solicitationibus extortum valeat? ibid. 8 pag. 729. d seq. quid de blanditiis vel lacrymis dicendum. ib. e pag. 734.

Testamenti Principi oblati origo, & causa introductionis XXXII. 9. pag. 640. quid? ibid. (2. cui offerri possit? (3. pag. 641. an etiam nuncupari. (4. 5. quæve ut valeant requirantur. ibid. (6. 7.

Mulieres in Codicillo vel Testamento per modum Codicilli valent. *XXVIII.* 38. z 3. pag. 250. ut & in privilegiatis vel minus solennibus Testamentis testes esse possunt. ibid. 5. 6. seq. non æque in solenni. (10. 11. nisi masculinum Sexum mentita & pro tali habita fuerit, ibid.

De essentia omnium Testamentorum est observantia solennitatum & heredis institutio. XXXII. a pag. 664. 24. a Quid circa testamentum Principum observandum. ibid. b. (3. 4. Testamentum judiciale quodnam dicatur; quid sit; an solemni privato præferatur. ibid. Qui testamenta coram judice facere possint. ib. (6. 7. 642. Quid ad Testamentum jud. requiratur. Privatum solenne est vel nuncupativum. Quot testes requirantur. ibid. z. 648. an & quando præter septem testes non requiratur Notarius. ibid. Qui in Testamento Testes esse prohibeantur. v. ibid. pag. 649-660.

Testamentum ad pias causas.

In hoc testamento solennitas institutionis omitti nequit, licet alias solennitatibus liberum sit X. 30. z 628.

Testamentum inofficiosum.

Omnes liberi, quibus alia ratione succurritur de inofficioso agere non possunt X. 2. b 606. Testamentum inofficiosum potest dici, ubi Imperator hæres est scriptus

Source : BIU Cujas

scriptus 20. a 611. Testamentum inofficiosum declaratum retro nullum fuisse intelligitur 21. a 621. Qui testamentum inofficiosum improbè dixit, & non obtinuit, legitimam vel prælegatum perdit 28. & a 625. Non quælibet impugnatio testamenti, sed quæ dolum adjunctum habet, pœnam privationis hereditatis meretur 28. e 1. 625. Si testator fratri non integram legitimam, sed minus legaverit, frater testamentum inofficiosum accusare non potest, sed condictione ex lege supplementum legitimè petere potest 30. g 1. 627. Testamentum non potest dici inofficiosum, si sit legitima in eo relicta, & quidem jure novo, titulo institutionis, licet saltim minima pars legitimæ 30. & a d e 31. a 626. seqq. (2. Si clausula testamentaria sit adjecta 36. & a 637. (3. Si bona mente facta est exheredatio 37. a 638.

Testamentum inter Conjuges.

Si â marito uxori relictus sit ususfructus omnium bonorum liberis autem nuda proprietas, legitima non continetur in usufructu X. 30. æ V. 629.

Testamentum militis.

Hæc in expeditione militari vel civili conditum immune est â querela inofficiosi etiam de jure Novell. X. 39. (1. & a 638.

Testamentum nuncupativum.

Testamenti nuncupativi inspectio? *vid. Inspectio.*

Quando nuncupativum esse præsumitur, vel non XXXII. 10. e p. 647. quinam Testes adhibendi. ibid, 11. g p. 651. an cœcus vel surdus. ibid. 12. a p. 653. an legatarius vel Fideicommissarius particularis. ibid. 13. k n. (1. p. 658. sq. Quid si Testamentum inscripturam fuerit redactum, & à testatore conciliatum an sublatum videatur. ibid. An Pater inter Liberos tantum nuncupato testari possit. ibid. 18. p. 670. n o p. 672. an in eo extraneis & sub qua forma relinquere possit. p. 677. 1. (5. Quando & quomodo probetur Testamentum adesse vel fuisse nuncupatum. ibid. an rectè dicatur solenne Testamentum. th. p. 661. Sunt Testamenta privilegiata, quibus omnes solennitates non exiguntur, si Testamentum Militis vel Rustici, 17. p. 667. sq.

Testamentum patris inter liberos.

Testamentum inter liberos licet sit imperfectum & privilegiarum, ac voluntas testatoris servanda, nihilominus legitima titulo institutionis in eo relinquenda X. 30. e 628. Verba directa in personam testatoris concepta idem operantur ac si filius heres institutus II. Verbis obliquis flexis, precariis, testator voluntatem suam declarat; sed adversantur institutioni III. Verba patris in testamento; si relinquere filio pro sua legitima hæc vel illa bona, nec adjecerit heredem cum instituto, valet pro institutione IV. Si pater testamento dixerit: se relinquere filiæ pro dote fundum vel quantitatem, sustinet vim institutionis; si non minor legitima est V. Si legator filio jure institutionis aliquid reliquerit, & alio testamento facto, filio quidem eandem rem relinquat, quam in primo, sed absque titulo, videtur prioris testamenti titulum respexisse VI. Si relinquat pater testamento 100. & postea in codicillis declaret ea institutionis titulo reliquisse, testamentum non sustinetur VII. Notarius rudis subscribat: reliquisse jure restitutionis, pro jure institutionis, non vitiatur testamentum VIII. Si filio 100. reliquisset pater, absque verbis jure institutionis, eumque plus petere prohibuisset, relictum non valet 30. z 628. seq.

Quatenus dicatur imperfectum? quid? ibid. (a. (4. ejus Synonyma. a. (5. quænam solennia, & cujus intuitu remissa. ibid. 18. a p. 673. an jure digestorum an novo. a (6. 7. 8. Quinam hic nomine liberorum comprehendantur. ibid. b. g. quinam Parentum e. i. quænam communia cum aliis Testamentis, vel singularia habeat. p. 671. e th. k ibid. p. 672. quid ratione temporis adjiciendi notandum. k ibid. 672. subscriptionis. ibid. l an Testes necessarii. ibid. m n.

Testamentum quibus modis rumpatur. 37. p. 703. a ibid. sq. Quid si Testamentum prius perfectum, posterius imperfectum concurrant. 41. p. 712. quomodo irritum reddatur. 45. p. 715. & 47. p. 716. destitutum Testamentum ut dicatur. quo requirantur. ibid. Ut sit destitutum plane nullius ex heredibus debet existere. ibid. destitutio Patris Testamento, nec pupillaris substitutio in illo facta subsistit ibid. sq.

Testamenta aperiuntur, cur, ibid. 42. a p. 827. (idem dic de Codicillis, ibid. 71. a 3. p. 854.) apertura quid. ibid. b quid hoc vocabulo denotetur, quæve Synonyma habeat. ibid. b quotuplex sit. simplex quid, & cur instituatur. ibid. solemnis quid. ibid. 42. coram quibus & in quem finem fieri soleat. ibid. b g d quænam sint hujus aperturæ consequentia ibid. e z æ p. 828. quando testes fidem aperti Testamenti infringant. ibid. cur publicentur. ibid. 41. b p. 827. 42. z Quando locum habeat vel simplex vel solemnis. ibid. a b g 829. effectus aperturæ. ibid. 45.

Testamenti publicatio.

Publicatione testamenti probatur mors testatoris X. 66. a (4. 957.

Testamenti revocatio.

Juramentum, se priorem suam voluntatem non revocaturum, est invalidum XVII. 25. b (3. 1077. seqq.

Testimonium.

Testimonia natalitia, Geburts-Brieffe/ legitimatis tanquam verè legitimis dantur III. 51. a IV. 121. Testimonium ex auditu ad probandam jurisdictionem, licet domestici sint, in antiquis sufficit 82. a 215. Ad Testimonium & meliorem purgationem delictorum sufficit tempus triennale. VII. 23. b 375.

Source : BIU Cujas

Teſtis, Teſtari.

Teſtes ad teſtamentum ſeptem jus civile requirit, cum ſecundùm commune gentium jus duo ſufficiant I. 58. e 41. ſeq. Teſtes duo, in Gallia decem, probant conſuetudinem II. 21. b 73. Teſtium enunciata in tempore & actuum identitate conveniant neceſſe eſt, alias fidem non faciunt 21. g ibid. Teſtibus etiam probatur jurisdictio IV. 32. a 215. Teſtes Princeps aut ejus Commiſſarius citare poteſt V. 12. l 237. Perſonæ lævi maculâ notatæ, an poſſint eſſe teſtes? VIII. 20. k 371. Per teſtes quomodo metus probetur, & annuus ſufficiat? an domeſtici poſſint eſſe? IIX. 14. a 434. ſeq. Cur quinque ad petitionem veniæ ætatis requirantur? Et cur claſſici dicti? 53. d 464. Per duos juratos probatur mors alicujus X. 66. a 656. Teſtes de venditionis actu deponentes, non probant niſi ſimul de precio deponant XI. 14. z 1. (3. 681. Per teſtes probatur dominium 14. z 11. (2. 681. Et ſi ſint de auditu. ibid. Per teſtes aut inſtrumenta probatur contractus emtionis vel alius XIII. 44. g 1. 835. Per teſtes probantur fines XIV. 55. (111. 892. Et quidem vicinos & circum colentes II. Quanto ſunt ſimpliciores tantò ſunt credibiliores III. Qui ſeniores & digniores ſunt adhibendi IV. Quique magis in ſpecie deponunt V. De auditu VI. De univerſitate, & multis aliis modis ſeqq. 55. m 895. Teſtis per Procuratorem jurare non poteſt, ſed perſonaliter debet jurare XVII. 17. æ VI. 1066. Per teſtes probari poteſt non tantum perfectum, ſed etiam perficiendum inſtrumentum contractus XXIII. 21. æ 1520.

Quot requirantur ad validitatem Inſtrumenti privati, & quare. XXVI. 26. b p. 45. Teſtis quid? XXVIII. 35. a p. 244. Probatio per Teſtes omnes probationes ſuperat. Unde dicantur. Eorum Synonyma antiquitus uſitata; unicus teſtis quando & quomodo probet. d p. 246. an Teſtes ſint exceptione majores. 37. pag. 248. in quibus caſibus admittantur. ibid. 41. a 264. qui non teſtes eſſe poſſint. *v.* ibid, g e 2 p. 250-261.

An quis Teſtis in propria cauſa eſſe poſſit. ibid. X. An Advocatus ad Teſtimonium cogi poſſit, vel non? 41. a p. 265. Res, de qua Teſtimonium perhibetur, debet incurrere in ſenſus. 42, 266. ante litis Conteſtationem Teſtes produci aut recipi non debent. ibid. k 272. Examen teſtium ad perpetuam rei memoriam in quibus cauſis in ſpecie locum habeat, quando & quomodo concedenda, quemve effectum ſortiatur. ibid. m p. 272.

Moribundus an teſtis, & quidem jurato eſſe poſſit. ibid. 11. pag. 279. quid de iis obſervandum qui utuntur lingua peregrina. ibid. e z. an productio Teſtium poſt publicata dicta licita ſit. 46. æ p. 282. ſq. an idem teſtis ſæpius produci, & quando ſe ad primum atteſtatum referre poſſit, vel non. ibid. 1. cum cautelis pro tali teſte. ibid. (1. 2. p. 290. (5. Ratio quomodo danda, quæve ejus requiſita ſint, ut ſit genuina. ibid. 11-14. pag. 289. Quomodo Teſtes diſcordes ad concordiam reduci debeant. k. 290. quinam teſtes inter plures pro potioribus habendi ſint. ibid. 49. g e Teſtis de viſu præfertur famæ. ibid. plures præferendi ſunt paucioribus. ibid. p. 292. niſi pauciores in ſpecie deponant. ibid. Affirmativam deponenti plus creditur quàm neganti. ibid. z.

Textor.

Textorum liberi inter infames aut levi notæ macula notatos non ſunt recenſendi? VII. 20. & a 372.

Theodoſius.

Imperatoris hujus crudelis vindicta, ſecuta pœnitentia, & conſtitutum, ne ſententia irati intra 20. dies exequatur. *XLVI.* 28. p. 442.

Theologus.

Theologi morales quale ad leges Juſtinianeas tanquam ad ſacram anchotam confugiant? I. 60. 43. Ex Theologia Impp. conſtitutiones deſumſerunt 42. a 31. Theologi morales defendunt, quod b. f. poſſeſſor reſtituere teneatur, quantum ex perceptis fructibus locupletior ſit factus XI. 23. & b 690. Theologi & ICti circa caſum, an juramentum latroni præſtitum ſit ſervandum, mirè variant XVII. 77. b 1141. Theologi & JCti culpam aliter accipiunt? XIX. 15. a 1238.

Theſaurus.

An Theſaurus ſit inventoris, ſi locus eſt inventoris? XI. 61. i 722. Theſaurus non obvenit jure uſusfructus XII. 15. & k 749. ſeqq. Vidua in loco dotali uſumfructum habens, mariti heredes proprietatem, ſi theſaurum in fundo illo inveniant, totam ſibi acquirunt, & nihil viduæ II. Filiusfam. ſi in fundo adventitii irregularis peculii theſaurum inveniat, totus ad eum pertinet III. f ipſe uſufructuarius inveniat caſu fortuito, is inter eum & proprietarium dividendus 15. k 751. Theſaurus â domino in domo repertus, hujus in ſolidum eſt 61. e *XXII.* 785. Theſaurus à teſtatore defoſſus in hereditatis diviſionem venit *XV.* 9. a 908. Quid ſi unus heredum theſaurum cum extraneo ejus indice partitus ſit? ibid. Theſauri inventor juramentum manifeſtationis præſtat, ubi vel tota, vel dimidia reſtituenda venit *XVII.* 83. æ IX. 1149. Theſauri inventio JCtis fortunæ eventum *XIX.* 31. b 1249. Venditor non poteſt læſionem allegare, quod emtor invenerit theſaurum in re ſibi vendita *XXIII.* 86. & æ 1615. ſeqq. Theſaurus ex re naturaliter non provenit, nec ei naturaliter accedit, adeoque ad venditorem; qui re nondum tradita adhuc eſt dominus rei, in qua fortuito invenitur, ſpectat 103. & e 1640. ſeqq. Repertus in fundo, qui venditus ſub pacto retrovenditionis, totus eſt emtoris 103. e 1641.

Source : BIU Cujas

Thesaurus in fundo dotali inventus, an ad maritum vel uxorem pertineat v XXX. 13. p. 438. c.

Quando Thesaurus ad Inventorem pertineat, vel non XLI. 53. p. 123. t m. Quando ad Emtorem vel Venditorem ibid. An & quando ad Vasallum pertineat in fundo feudali receptus ibid. 125. An cum Virga mercuriali quærere fit modus prohibitus ibid. d 125.

Thesaurus quid sit? ibid. n. p. 126. seq. An qui prius vidit, ejus fiat Dominus ibid. 6. p. 127.

Quid Juris circa thesaurum in flumine repertum vel in locis religiosis inventum 54. p. 127. Nonnullis in locis ad Principem pertinet ibid. g 127. An fundo possesso, thesaurus possideatur XLII. 12. g p. 145.

Tignum.

Hujus appellatione quid veniat? XIII. 10. a 799. Differentia servitutis tigni immittendi & oneris ferendi ex definitione patet II. Is cui ædibus liberis tignum immittitur propria autoritate illud tollere & recidere potest III. Ut & emphyteuta in re emphyteutica 20. b 800.

Quid tigni nomine comprehendatur XLI. 45. p. 117. XLVIII. b 805. Cui, quando & ad quid actio de tigno juncto competat ibid. 46. p. 118. a. Actio de tigno juncto ad quid tendat 26. 805. Quid ratione tigni, & quale sit notandum b. cui competat 27. contra quem a b 28.

Tiro.

Tiro si intra annos artificio consultos aufugerit, & dein reversus fuerit totidem dies, quot abfuit tempori consueto, addendi sunt XXIV. 21. d IV. 1706. Is qui tironem in arte instruendum & alendum suscepit, ut triennium apud ipsum maneat, operas præstet, & certam eo nomine pecuniam solveret, non tenetur ad soluti restitutionem, si intra triennium decessit 22. d 1708.

Titulus.

Titulum edere cogitur possessor, si conveniatur petitione hereditatis: secus in specialibus in rem actionibus, in quibus titulum scire nihil interest actoris X. 51. & b 645. In omni casu, quo titulus necessarius est ad fundandam intentionem vel exceptionem, ostendi debet 51. b 646. Reus ex contumaciâ in principio judicii interrogatus, titulum suum dicere recusans, in fine judicii autem ad plenè absolvendum probaverit, condemnatur propter protelationem dolosam in expensas ibid. Titulo probatur possessio, qui est vel conjunctus, vel absolutus XI. 14. z (1. 680. Num in servitutum præscriptione, titulus seu causa, ad dominium transferendum habilis, sit necessarius? XIII. 39. i 832. Titulus seu modus acquirendi ut plurimum facti esse solet, & probationem requirit, & quomodo fiat 44. g 835. Titulus von GOttes Gnaden unde VII. 23 b 375. Titulos Regios illicitè affixos & vela Regia præfixa tollere & frangere licet omnibus, in quorum præjudicium tale committitur XIV. 21. æ 871.

Titulus justus.

Quis justus dicatur, & qualis in usucapione requiratur XLIII. 14. p. 181. a b. Titulus præsumtus in quibus rebus sufficiat vel non 15. p. 182. a b.

Tobiä-Nächt.

An servatæ an servandæ? XXIX. 26. æ p. 357. (26.

Tollere.

Quod quis in loco nostro sine jure extruxit, tollere & destruere mihi permissum XIV. 21. a 871. Titulos Regios & vela regia in nostrum præjudicium præfixa tollere & frangere licet ibid.

Torcular.

Torcular bannale, Zwangkälter/ si à domino in detrimentum viciniæ erigatur, vicini & forenses utili actione negatoria adversus eum in judicio experiri possunt XIII. 53. th. (5. 843.

Tormentum.

Tormentorum genera Romani III. habebant 97. a p. 1141.

Tortura.

Num transactio super crimine indicium ad torturam faciat? VI. 61. e 338. Tortus & definitivè absolutus maculæ vel adhærere potest VII. 21. d 373. Judex qui modum in torquendo excessit, tenetur de syndicatu XIV. 26. g ii 877. Quæ sint circa mortuum in tortura ratione sepulturæ consideranda XV. 82. V. III. pag. 969.

Quomodo differat à quæstionibus. Quid sit? unde originem habeat. An sit contra Jus Div. seu Theologiam naturalem? qualis apud Romanos fuerit. Quomodo hodie secundum Jus Sax. dividatur, & quales gradus habeat XLIX. 97. a 1140. seq.

Tortura non adhibetur ad probationem delicti, sed ad Confessionem rei eliciendam ibid. b. In quibus delictis locum habeat vel non 98. (9. 1143. An & ob qualia indicia quis & quomodo torquendus, & quænam personæ omnino torqueri nequeant z 1144. Quando reus propter confessionem in tortura factam condemnari queat vel non? 100. 1149. a b. Quid de ejus ratificatione sciendum ibid.

Totum.

Totum imitatur pars I. 1. a 11. Totum differt à parte ut genus à specie 16. b 18. & III. 77. a 141. Totius ad totum eadem est ratio, ut partium ad partes 21. 21. Totum dispescitur in suas partes 43. g 33. & 48. a 34. Totum cumparte ejusdem est qualitatis X. 70. b 662. Totum in suas partes resolvitur vel actu, vel intellectu, & quomodo XII. 14. c & b 747. Totius nulla est conjunctio 30. b 1. 764. Quod jus in toto, etiam in quavis parte jus erit 35. b 769.

Source : BIU Cujas

Apud JCtos & Philosophos varie sumitur XXVII. 21. a 92. XLII. 12. a p. 144.

Tracta.

Tractæ vel Trattæ descriptio XXV. 41. b 1750.

Tractans.

Tractans vel trassans quis ita dicatur? XXV. 41. b 1750. Trassans accuratè observare debet, ut prima, secunda, tertia scil. Schedula cambiaria ejusdem sint tenoris, ne damnum ipsi eveniat, nam una vel altera acceptata reliquæ expirant 42. d 11. 1753.

Tractatus.

Antecedentes illi sermones vel etiam scripturæ, quibus de conveniendo seu contrahendo agitur, tractatus vocari solent VI. 17. 283. In his nondum adest animus se firmiter obligandi, adeoque pœnitentiæ locus est 17. in f. & d 283. Alii vocant præparatoria contractuum, tractatus 17. g ibid. Differunt à contractibus & pactis ibid.

Traditio.

Tradito instrumento res ipsam in instrumento descripta simul tradita videtur XI. 8. g 673. Emphyteusis acquiritur & constituitur traditione vel verè, vel fictè 63. g 715. Traditio clavium? *vid. Clavium Traditio.* Sufficit traditionem fieri apprehendentibus b. f. nec dolus tradentis venditoris nocet 42. 702. Ante traditionem Publiciana quis experiri potest 42. 702. Traditionis vocabulum **übergib und raume ein/** dominii translationem importat XI. 14. z (2. 681. & XII. 11. b 745. seq. Traditio necessaria est ad usumfructum constituendum, & fit triplici modo XII. 12. & a 746. Traditio idem est in corporalibus rebus quam in incorporalibus generaliter loquendo cessio 35. e 769. In mutuo traditio fit vel verè, vel per fictionem brevis manus XVI. 11. & g 996. Hæc quomodo fiat? 12. 13. pag. 998. Traditio ficta quomodo non subsit? 13. & a b 998. Traditiones brevis manus ab errantibus factæ, vel à simulantibus irritæ sunt 13. g I II. 1000. Traditiones ab ignorantibus factæ effectum sortiri nequeunt 13. g III. ibid. In hac traditione mutus consensus adesse debet 13. g IV. ibid. Si inter absentes datio acceptionem præcedit ante acceptionem factam nihil operatur 13. g V. ibid. Pluribus personis concurrentibus omnium consensus requiritur 13. g VI. 1000. In dubio, cujus gratia res tradita præsumitur custodiæ XXI. 36. g 1404. Venditor præcisè rem tradere tenetur venditam, quæ regula in certis casibus limitatur XXIII. 106. d 1469. In emtione venditione res ita debet tradi (1. ut dominium transferatur, vel ut rem habere emtorem liceat, (2. ut res tradatur talis, qualis vel expressè quid asserendo, vel quid reticendo est vendita (3. & debito tempore destinatoque loco tradatur 107. 1469. & 109. 1659. & 110. 1659. Ex sola traditione fides de precio habita non præsumitur 108. b IX. 1652.

Quid sit? XLI. 55. p. 128. Ejus requisita ibid. d e p. 129. Jure Sax. in alienatione immobilium venditoris abdicatio possessionis requiritur alias non transit perfecte Dominium in Emtorem ibid. Traditio est vel simplex vel analogica, nempe incorporalium. Modi per quos expeditur, *vid.* ibid. a b seq.

Transactio.

Transactiones etiam ordinariis feriis rectè iniri possunt V. 53. 257. Transactionis definitio VI. 53. 328. Variè accipitur & describitur 52. a b ibid. Remittere aliquid ab utraque parte ad essentiam transactionis pertinet 53. d 328. Differt ab amicabili compositione ibid. Distinguitur à sententia 53. z ibid. & à juramento ibid. Dividitur (1. in nudam & non nudam seu vestitam (2. in generalem & specialem (3. juratam & injuratam (4. impuram & conditionatam (5. in pœnalem & non pœnalem (6. in judicialem, & quod vel est à judice imperata, vel conciliata, vel confirmata, & extrajudicialem (7. in privatam & publicam ibid. Transactio non est ipsa conventio, sed aliquis actus, qui per pactum vel contractum peragitur 54. 329. Induit transactio naturam ejus, per quod perficitur 54. b ibid. Quatenus transigere possint Procurator, Syndicus, Tutor, item Pater de bonis filii familias adventitiis ordinariis 55. 331. Transigitur de re sua vel aliena, nisi natura aut lex prohibeat 55. a ibid. De re aliena transigere non licet, nisi conventione vel lege id permittatur 55. b ibid. Transactio non habet locum post rem judicatam aut litem jure jurando decisam 56. 333. Transactionis & pacti differentia 56. a 333. Hodiè transactio super re per juramentum vel rem judicatam decisa, per modum pacti fieri potest 56. g. dubium rei judicatæ quibus modis moveri possit ut transactio locum habeat (56. g & d ibid. Quomodo liceat transigere de controversiis ex testamento 57. & a 334. Quomodo de alimentis transigendum 38. 335. De quibus causis matrimonialibus transigere licet? 59. 336. Facultas transigendi relinquitur Consistorio ac Magistratui Ecclesiastico, qui prius omnes facti circumstantias exactè ponderabit, & si de nudis conjugii vel sponsaliorum tractatibus appareat, transactionem permittet ac confirmabit 59. d 1. 336. Num super rebus sacris aut spiritualibus transigere liceat? ibid. De statu hominis controverso, etiam contra libertatem validè transigitur de Nobilitate de Monachatu &c. ibid. De quibus delictis transigere liceat? 60. 61. 62. 337. seqq. Objectum transactionis sunt res civiles de his tanquam propriis cuilibet licèt disponere de cœteris non 60. a 337. Transactiones quæ publica autoritate super injuriis ineuntur in Camera recipiuntur & corroborantur ibid. Qui super actione famosa, quæ ex contractu oritur, transigit, non fit infamis. II. De infamia seorsim transigi non potest. III. Transactio quæ valet super eo, quod ex causa ludi debetur ibid. Transactio de crimine publico nullum affert præjudicium

Source : BIU Cujas

dicium alii accusatori non transigenti, vel etiam Magistratui 61. & æ th. 338. De quibus criminibus transigere non liceat, quia pœna capitalis non est 61. g e 338. Qui transigit super crimine, de quo per legem transigere licet, non censetur crimen confiteri indeque nec infamiam subit 61. e 338. Num ejusmodi transactio indicium ad torturam faciat? ibid. Circa Instrumenta dubiæ fidei transigere licet. II. Super falso si civiliter agitur III. qui super ejusmodi delicto transegit, non statim ad carnificem rapiendus 62. e 339. Transactionis effectus 63. ibid. Quid circa transactionis formam substantialem & accidentalem sit notandum, ut & finem remotum & propinquum 63. a pag. 340. Potior in quibusdam transactio quàm res judicata videtur 64. d ibid. A transactione quando recedere non liceat 61. 341. Transactio pœnitentiam respuit 64. a ibid. Generalis transactio extenditur ad omnia, ad quæ servata proprietate recti sermonis extendi potest 64. g 341. Quæ circa generalem transactionem observanda veniant? 64. d ibid. Exceptiones circa regulam, generalis transactio de omni re dubia indefinitè est intelligenda, notantur 64. d e pag. 342. Num res in transactionem deductæ, nihilominus alia actione peti possint? 64. z pag. 342. An inducat novationem? 65. b pag. 343. Ex inita transactione competit actio, vel ex stipulatu, vel ex præscriptis verbis 66. pag. 343. Utilitas pœnæ adjectæ stipulationi quæ? 66. a ibid. Si reus repetere velit, quæ ex causa transactionis dedit, deneganda ipsi actio ibid. Limitatur XVIII. 38. & d pag. 1180. seq. Juramentum, quo transactio super beneficio Ecclesiastico fulcitur, non obligat 66. g pag. 344. Effectus transactionis alii recensentur 66. d pag. 344. Num res per transactionem à Conjuge acquisita, inter acquæstus Conjugales referenda sit? ibid. Transactio quot modis transcindatur? 67. pag. 344. Inter hos modus est etiam, quod rescindatur ex l. 2. C. de rescind. vendit. ibid. & XXIII. 93. & d pag. 1627. seq. Transactio jurata ad incognita non potest trahi XVII. 82. i pag. 1147. Si post rem judicatam, unà parte decepta transactio sit facta, ex transactione per errorem datum condici potest. II. Transactio nulla est, si à parte actoris dolus committatur, secus à parte rei XVIII. 38. e 1181. In transactione retractus locum non habet, etsi speciem alienationis contineat XXIII. 49. z 1. 1559. In transactione jus retractus gentilitium non obtinet 63. & z pag. 1574. seq.

Quotupliciter fiat *XXVII.* 16. k. p. 84. 1. An & quando locus sit redhibitioni in Transactione ib.

Transfuga.

An Tutor maneat? *XXXI.* 51. 570. m. (1.

Transjectitius.

Contractus quænam usuræ in eo peti possint *XXVII.* 49. p. 123. c. (7.

Transmissio.

Transmissio non habet locum in usufructu legato XII. 32. & b 764.

Transmutatio pœnæ.

Pœna civilis per accidens fit criminalis, & qui non habet in ære, luat in corpore V. 6. pag. 227.

Trebellianica.

An eam perdat hæreditatem sine convectione Inventarii suscipiens *XXXIII.* 67. p. 780. g p. 781. seq.

Tribonianismus.

De Tribonianismis, h. e. legibus Pandectarum & Codicis à Triboniano interpolatis sobriè judicandum esse 68. d 56.

Triboniani incuria adscribitur præteritio contractuum innominatorum in institutionibus XV. 1. b 1719. Accusatur quod indefinitè in §. æquè. 2. Inst. de act. mentionem fecerit XIII. 49. b pag. 838.

Tribonianismus seu interpolatio legis occurrit in f. §. ult. ff. de Senatoribus IV. 4. 155.

In l. 3. in pr. de Off. præf. vig. 26. 172.

In l. 1. §. 1. de interrog. in jure fac. XV. 43. 933.

Ejus futilis Emblema in l. 16. §. 3. de pignor. & hypoth. XVII. 63. (3. & th. 1117. seq.

l. frater à fratre 38. de condict. indeb. in alienum locum ab eo translata est XVIII. 34. g 1178.

l. 35. §. 1. locati conducti XXIV. 5. in f. 1670.

l. quinque pedum 5. C. fin. regund. textus mutilatus à Triboniano Codici Justinianæo insertus est XIV. 57. b pag. 898.

Tribonianus.

Tribonii operâ potissimum usus est in componendo jure Imp. Justinianus I. 68. pag. 54. Tribonianus à nonnullis injuriis benè defenditur 68. g d pag. 56. Functus est honore Exquæstoris seu Aulæ directoris primarii & Cancellarii 68. g 96. & 21. a 167.

Tribuere, Tributum.

Vocabulum tribuere latè vel strictè sumitur I. 18. g 19. Tributa imponere possunt Principes, Nobiles, & ii, qui jus collectandi habent IV. 56. a II. 195. Tributorum & collectarum causæ moram non patiuntur, sed summario Processu expediendæ 66. r (1. 590. Limitatur ibid. Tributa ordinaria & extraordinaria solvere tenetur fructuarius XII. 24. & a 759. seq. & *XXIII.* 26. a II. 1532. Limitatur ibid. Pro exactione tributorum utilis confessoria actio competit vel privato vel Fiscali *XIII.* 53. z 842. Quid veniat in tributum mercium? *XX.* 46. & b 1232. Modus tribuendi merces 46. & g ibid. Venditor habens fidem de precio cogitur in tributum 122. 46. th. II. ibid. Separatim in tributum vocantur creditores, quos separatos habuit servus exercens duas negotiationes 47. & a 1324.

Source.: BIU Cujas

Interpretes hoc applicant ad liberas personas, quæ diversas exercent negotiationes 47. & b g ibid. Debitor ex causa tributorum compensare non potest XXI. 25. & l. 1388. seqq. Tributa & reliqua inhærent rei emtæ, quæ priores possessores non solvere XXIII. 26. in f. 1528. Tributorum immunitates Ecclesiasticorum prædiorum an in emtorem transeant? 26. s. V. 1533. De tributis publicis aliquid in venditione commemorare supervacaneum est, quia omnia illa mera cum re in emtorem transeunt 109. th. III. 1658. Si emtor præterita tributa & similia onera, quorum dies cedit ante venditionem, solvit illa, si non in se recepit, à venditore omnino repetit 109. th. VII. 1659. Ad tributa neque ad publicas functiones conductor tenetur XXIV. 19. a I. 1704.

Tributorum favore Fiscus & qui ejus Jure gaudent, habent jus tacitæ hypothecæ in bonis debitorum Tributariorum XXVI. 14. 17. a b. & prælationis ibid. 25. p. 42. a b. Una cum fundo tributa ad quemcunque possessorem transeunt XXVII. 25. a p. 96. ergo etiam ad Emtorem ibid. g.

Tributorum nomine quænam res comprehendi soleant XXVIII. 28. th. p. 218. (3. quoruplicia hodie sint XLIV. 47. n. a p. 259.

Tribuni plebis.

Tribuni plebis sancti quasi fiebant III. 73. g 139.

Triticum.

Quid eo nomine comprehendatur XVIII. 59. lit. b. XXV. 52. a p. 893.

Tugurium.

Tugurii nomine veniunt prædia rustica XIII. 5. pag. 797.

Turba, Turbare, Turbatio.

Turbatio actori confessoriæ probanda est. III. Qualitas & modus turbationis debet exprimi, ut sciat turbator seipsum defendere IV. Inducitur turbatio ex quacunque molestiâ & prohibitione jure competente utendi in aliqua re. V. Quando quis alterum turbat, dum sepem facit vel murum aut fossam fodit VI. Nil refert, an petitor re vel verbis judicialiter vel extrajudicialiter turbetur in usu juris aut servitutis suæ XIII. 46. b 836. seq. Ubi metus est turbationum & molestationum, cautio de non turbando imposterum, haut injustè petitur 52. d 841. Utilis actio negatoria instituitur adversus illos, qui in libero commercio & negotiatione exercenda alios turbant 53. th. (4. 843. Turbatur possessio sequestratione XXI. 49. g 1418.

Turba quid? XLVIII. 51. p. 832. Quinam Edicto de turba teneatur ibid. Actio de turba quid g.

Turbatio, quando possessioni acquisita inferatur XLII. 27. p. 158. Quid sit ibid. Turbare est jus possessionis obscurum facere XLV. 119. p. 326. fit l. judicialiter vel extrajudicialiter ibid. Est vel verbalis vel realis ibid.

Turbatores Sacrorum.

Quinam sint? XLIX. 22. p. 997. Illorum pœna ib. d.

Turpiliana actio, *vid. Accusatio.*

Turpitudo.

Ejus tria sunt genera XVIII. 21. & b 1163. Turpitudinis causa vel est naturalis vel civilis 21. a ibid. Turpitudo in accipiente duobus modis committitur 21. d ibid. Ubi variis exemplis illustratur. ibid. Turpiter promissa honestè non repetuntur 22. g III. 1166. Pignus ob turpem causam datum vindicari potest 23. b I. 1167.

Tutor.

Tutoris datio est jurisdictionis extraordinariæ IV. 67. 201. Sed hodiè est ordinariæ ibid. Ad quamnam speciem jurisdictionis datio tutoris referri debeat, non conveniunt Dd. 69. b 203. Magistratus si non idoneos tutores dederit, excussis eorum facultatibus contra eum in subsidium agi potest IV. 82. a pag. 215. Tutores pro pupillo iniquum sive novum jus impetrantes, ipsi & non pupillus Edicto Prætoris cœrcentur 83. k 221. Num pupilli nomine litigantes in judicio, si nec pignora nec fidejussores illis suppetant, ad hanc cautionem juratoriam admitti debeant? V. 24. th. 247. Quatenus de re publica pupillorum transigere possint VI. 55. & æ 331. Tutor in litem jurare non est cogendus, nisi ob affectionem pupillo præstandam, velit XVII. 61. & i 1114. Uni tutorum potest compensatio objici, quod alter debet, licet divisa fuerit administratio tutelæ XXI. 25. & k 1392. seq. Tutoribus prohibitum est actiones contra pupillum sibi cedi curare XXIII. 77. a X. 1597.

Tutela unde XXXI. 1. a p. 510. æquipollet tuitio ibid. (2. variæ acceptiones, (3. quid? p. 511. a. Causa finalis tutelæ duplex est, hinc etiam finis duplex. Quomodo deferatur 10. p. 518. a. Ejus divisio. Testamentaria quotuplex 11. p. 519. Testamentaria quid 12. 519. De Testamentaria illustrium Tutela quædam notatu digna 16. 523. Tutela legitima quando locum habeat 23. p. 527. Cui hæc deferatur 24. ibid. Dicitur & fiduciaria ibid. Cujus tutelæ tres Classes constitui possunt e p. 528. z. Tutela dativa quid? 28. p. 535. In quo administratio Tutelæ consistat ibid. 553. Modi dissolvendæ tutelæ quinam? 50. a p. 569. Quando finiatur Tutela 51. n. p. 569. 570. Quis à Tutela excusetur 56. p. 576-583. (9. 10. 11.

Quasdam res propria autoritate, quasdam vero non nisi Decreto Judicis oppignorare valent *XXVI.* 17. e. pag. 30. Tutor, qui usuras à debitoribus pupilli accepit, easque tertio cuidam nomine sortis non elocavit, earum usuras solvere tenetur *XXVII.* b. p. 127. lim. si usuras à Debitoribus pupilli non accepit b. (1. unde dictus *XXXI.* 4. p. 513. quibus & cur Tutores dentur 9. p. 517. Constituitur Tutor Testamento perfecto vel Codicillis testamento confirmatis sub variis modis & Conditionibus 15. p. 521.

Qui

Source : BIU Cujas

Quipossint dari tutores. 16. pag. 522-540. Quando tutor detur a Magistratu. 27. pag. 535. a d quis proprie Tutor dativus dicatur ibid. pag. 53. 28. b. Constitutio tutoris quotuplici modo fiat. 32. a pag. 543. qualem Cautionem Tutores præstare debeant. ibid. d. 547. Qualem Culpam Tutor vel Curator præstare teneatur 38. pag. 557. a. b. De eorum Beneficio ordinis s. Excussionis. v. Excussio. In quo officium Tutoris consistat. 40. pag. 561. quando Tutor recte interveniisse dicatur. Quis suspectus Tutor. 52. pag. 571. seqq. Quinam Tutores se excusare possint ibid. 58. pag. 583. vel non ibid. a seq. Quænam inter Tutores & Pupillos sint actiones. 64. a pag. 587. seq. 66. 67. 69 72.

Typographus.

Num privilegium Auth. *Habita*. C. *ne fil. pro pat.* Ad Typographos, Bibliopolas, librorum compactores, item linguarum magistros pertineat, & quatenus eô gaudeant IX. 59. z X. 580. Ex æquitate Typographis & Bibliopolis indulgetur, ut intra certum tempus soli illi libros, quos excuderunt, distrahendi jus habeant XXIII. 67. th. 11. 1587.

Tyrannus.

Tyrannis adscribitur sævitia I. 33. d 28. Tyrannicum Imperium non fuit Romæ sub Regibus 62. g 45. Jus pascendi prædio alicui quæsitum â tyranno non transit ad Ecclesiam, & quare? XIII. 41. a 834.

V.

Vadimonium.

VAdimonium dicitur â vadibus h e. fidejussoribus, quibus judicio sisti satisdabatur, vel carebatur V. 30. 251. Vadimonium non modo sponsionem alterius sistendi, sed & constitutum diem significat, quo quis se sistere debeat 30. b 252. Unde vadimonium promittere, obire, deserere ibid. Desertum vadimonium vocatur Eromodicum, ibid. Vadimonium quis deseruisse dicitur quando dies præfixus est lapsus 31. 252. Legitima impedimenta si quis allegare & probare nequit, sed sponte vadimonium deserit, tenetur tum ipse tum ejus fidejussores, quos dedit ad interesse 30. & g 251. seq. In vadimonio obeundo quatenus impediat dolus alterius, & qualis inde competat actio? 27. & a 249.

Vagabundus.

Quomodo â judice citandus V. 12. e 236. An in causis levioribus contra vagabundum decerni possit citatio? ibid. Vagabundi maculatæ conditionis homines qui? VII. 20. z. 371. Vagabundus quis dicatur IX. 33. b & 37. a 551. An vagabundus Lipsia Hamburgum faciens dicendus, scil. relicto domicilio ad aliud quærendum vel constituendum ib. Ubi possint conveniri 37. & b d 553. seq. Deductio vocabuli 37. a ibid. In vagabundo magis consideratur status quàm actus. 37. a 554. Alii sunt necessarii, alii voluntarii. ibid. Alii laudabiles, alii vituperabiles, alii indifferentes. 37. a 554. Contra debitores vagabundos Imperator ad preces creditorum literas patentes, **offene Befehl**/ decernere solet, ut ubique locorum in toto Imperio prehendi & juri sisti possint 37. d. ibid.

Valentinianum.

Contra Socratem & assecias ex aut. coævis non fuisse Bigamum. XXIX. 52. 1. pag. 391. (2.

Valetudinarius.

Quis dicendus Judicis est determinare. XXXI. 8. 7. pag. 517. 56. e.

Valuta.

Valuta denotat causam debendi in literis Cambii XXV. 43. d. IX. 1754. Et fit quatuor modis: (1. **den Wehrt von ihm empfangen**/ quamlibet satisfactionem denotat (2. **den Wehrt**/ omisso solutionis modo. (3. **durch Waren empfangen.** (4. **den Werth von mir selbst.** ibid.

Variare.

Si post diem commissoriæ legi seu solutioni præstitum, precium petit venditor legi commissoriæ renunciatum videtur, nec variare, & ad hanc redire potest. 39. 1547. Circa res diversas fit variatio. III. Non potest variare, si precii usuras exegerit, aut oblatas receperit. IV. Venditor non potest beneficiô pacti uti, si post diem partem precii acceperit 39. b 1547.

Vasa.

Vasorum, vitrorum & crystallinorum ususfructus esse potest. XII. 8. b. 741. Sunt qui ob fragilitatem in his statuunt. 40. g. 11. 773.

Vasallus.

Vasallus & dominus rem feudalem ita inter se partiuntur, ut uterque dominus sit. IV. 81. g 214. Vasallus Domino ad servitia **Lehen-Dienste** ex obligatione Feudali tenetur VI. 44. a 313. Vasallo quatenus transigere de Feudo liceat? 55. k 332. Vasallus, an contra dominium militans vel causam defendens Feudo privetur? VII. 14. b 362. Non potest contra dominum esse Procurator. 30. i. 389. Contra vasallum malô ordine procedere dicitur Dominus Feudi ordine juris non servato IX. 67. a III. 590. Vasallo utile dominium competit XI. 55. (1. 710. Quomodo utile & directum? 55. t. 711. Vasallus intra annum & diem non petens renovationem alterius non admittitur. 66. b 718. Si in feloniam incidit, privatur feudo XI. 72. l. 729. Deteriorans partem feudi privatur eô, & damnum resarcire devincitur. XII. 34. th. 768. Vasallo datur utilis actio confessoria XIII. 45. 836. Vasalli possunt ad divisionnm feudi tanquam rei communis provocare XV. 21. b 920. Non solum omnium concessu, sed ad provocationem unius 21. b 1. 921. Vasallus damni luitionem, quod ipsi dum domino servitia præstat, obveniunt, repetere potest,

Source : BIU Cujas

actione quod ipsi abest XX. 17. e XVII. 1309. Vasallo vicino jus retrahendi competit in pago, ubi plura sunt prædia feudalia XXIII. 53. e IV. 1562. Vasallus è re feudali locata, conductorem ante tempus præfinitum excludere non potest. XXIV. 12. g II. 1686.

Quomodo oppignorare possit feudum. XXVI. 5. b pag. 4. an Testis contra Dominum esse possit. XXVIII. 39. pag. 260.

A quo tempore mortis Vasalli Jus Venationis & Aucupii transeat in heredes allodiales. XLI. 12. g pag. 98. an Thesaurus in fundo feudali receptus ad eum spectet? ibid. 53. b pag. 125. quomodo feudum possidere dicatur. XLII. d. pag. 139. an contra Dominum committat Crimen læsæ Majestatis. XLIX. 19. pag. 978. b.

Vectigal.

Vectigalia ad emolumenta fluminum & ærarium spectant, III. 79. a 145. Vectigalia suæ civitatis exercere Senatoribus prohibitum IV. 5. a 156. Minor si vectigalia ex negligentia non solverit, contra publicationem restituitur in integrum VIII. 57. æ 469. Vectigalis actionis definitio 50. 707. Fundamentum & causa hujus actionis 51. 707. Hujus juris initia cœpere â publicis fundis, qui aliis pro certo vectigali seu canone ad excolendum dabantur. 52. & b 708. Municipes seu civitates solvunt vectigal, privati canonem 67. 720. Ubi pensio hæc solvi debeat 67. g 720. Actio utilis vel quasi negatoria contra exigentem vectigalia ab eo, qui antea non solvit competit XIII. 53. g. 841. Vectigalia prædia prohibentur dividi, nisi aliter fieri non possit XV. 21. 921. Debitor ex vectigalibus non potest objicere compensationem. XXI. 23. & æ 1388. seq. Apud Romanos nulla fuerunt rerum vectigalia, quæ ad vitam degendam pertinebant, sed tantum aromatum XXIII. 65. æ 1586. Res ad luxum pertinentes rectè vectigalibus onerantur. ibid. Ante Zenonis constitutionem monopolia Impp. firmata privilegia sub onere vectigalis fuerunt. 67. e 1586. Inter vectigalia publica salinæ numerantur. XXIV. 4. a 1665. Pro immunitate â vectigalibus elicere annotationem non licet, & rescripto impetrata pro cassa habetur XXV. 37. a IV. 1746.

Quid? XXXIX. 44. pag. 35. unde dicatur, & quotupliciter sumatur. ibid. a. Ejus Synonyma. b pag. 36. ejus Divisio. 35. pag. 36. seq. a. b. g. Potestas nova vectigalia imponendi apud Rom. Et penes quos. 45. pag. 38. Quantitas vectigalium variat. 46. pag. 38. Vectigalia ad quinquennium solebant elocari publicanis. 52. z. pag. 45. Pœna vectigali non solventium. 52. pag. 45.

Velamentum.

De Velamento nubentium, cujus coloris cur? adhibiti solitum. XXIX. 19. a 379.

Vellejanum SCtum.

Vellejano SCto Principissa, Comitissa vel Nobilis fœmina renunciare volens tenetur id facere juramento, nec sufficit promissio sub fidei & dignitatis splendore XVII. 11. d III. 1057. Huic beneficio renunciatum censetur per generale mulieris juramentum, hujus expressa mentione. XVI. 25. a 1076. Hoc SCtum M. Syllanô & Vellejo Tutore Coss. factum, quô constitutum, ne fœminæ prô aliis reæ fierent, seu pro ullo intercederent. XXI. 2. 1356. Mulier intercedendo vel rem suam obligat, vel personam nova obligatione, vel veteri in se recipiendo 3. a 1357. Beneficium hujus SCti non solum competit fœminæ intercedenti, sed etiam illius fidejussori 4. & g e 1358. Mulier in foro seculari & conscientia exceptione SCti tuta est. II. hæc SCti exceptio potest opponi vel pro toto vel pro parte III. Et est perpetua vel peremtoria. IV. Et tractatur pro communi aliarum exceptionum natura. V. Obligationem mulieris, quæ olim valuit Justinianus antiquavit 4. a 1358. seq. Beneficium SCti fœminis intercedentibus concessum est personale, exceptio autem exinde competens est realis 4. d. 1359. Hoc beneficio etiam utuntur Mandatarii & Procuratores 4. z 1359. Et constituentes hypothecam vel pignus pro mulieribus ex intercessione obligatis: succurritur quoque delegatis mulieris 4. z l. II. 136. Hoc SCtum opponitur creditori ejusque heredibus, cui intercedendo fœmina vel alius hujus nomine se obligavit, cum scit eam intercedere; secus est, si ignoret. 6. & a ibid. Exceptio hujus SCti non datur, ac si debitrix esset alteri, qui æstimabat eam esse verè debitricem, delegari se passa est 6. & g 1360. Quomodo & quando beneficio hujus SCti utantur fœminæ 7. 1361. Mulier intercedens & nihil solvens duplex habet remedium 7. b & g ibid. Si autem aliquid solvit, succurritur ei tribus modis 7. e ibid. Etiam si ex errore juris solverit 7. z. 1361. Limitatur. ibid. Mulier in rei vindicatione, si creditor excipit, utitur replicatione. II. quando nullus agit, implorare potest officium judicis & executionem opponere. 7. æ 1361. Hoc SCtum locum non habet, ubi non est intercessio. 9. & a 1363. seq. Mulier in quibus casibus pro marito intercedens non gaudeat SCti beneficio. 9. th. 1365. Nec locum habet hoc SCtum, ubi quidem fœmina intercessit, sed vel 1. ob factum suum SCti beneficium allegare nequit, quod fit variis modis. 10. 1365. Huic beneficio insignes fieri fraudes II. Præcavendum ne præsidium ex imbecillitate judicis indultum, degeneret in mantellum malitiæ IV. Mulier si ex fidejussione conventa de Vellejano excipiat, & ei replicetur de dolo. 10. b 1366. Quantum pretium sufficiat â muliere pro intercessione acceptum, ut excludatur beneficio SCti. 10. g ibid. Quæ circa confessionem mulieris in Instrumento publico se aliquid accepisse notanda. 10. d 1367. Intercessio pro extraneo facta geminata, ut valeat, quæ requirantur, 10. e ibid. Geminatio facit validitatem intercessionis II. Præsumtio, quod potius pro sua, quâm pro aliena causa fecerit, est juris & de jure III. quando mulier contra hanc præsumtionem exceptione uti possit IV. Mulieris repetita intercessio, vires sumit â die secundæ confirmationis.

Inter

Source : BIU Cujas

Inter hos modos is quoque est, si fœmina huic beneficio, de illo prius certiorata renunciaverit, etiam extrajudicialiter & non jurato. 10. & æ 1365. seqq. Mulier pro extraneo intercedens sola beneficii renunciatione absque juramento, quæ requirantur, ut valeat intercessio 10. k 1369. Utrum intercessio, quæ simpliciter cum juramento fit absque certioratione mulierem obliget? 10. l. ibid. De jure civili hoc jus juraudum eam vim non habet, secus jure Canonico, quod in praxi & terris imperii observatur. 10. m 1369. Vel (II.) ob singularem conditionem tum objecti, tum intercedentis fœminæ, tum personæ, pro qua intercedit. 12. 1373. ob inopiam unius datur actio in alium 11. e *II.* 1376. Cessat hoc beneficium in illustribus fœminis, quæ Majestatem vel Regalia habent 12. & z 1373. seqq. Renunciationes solennes de consuetudine esse in usu exemplis illustratur. 12. z 1376.

Velum.

Formula loquendi: Levato quasi velo, notatur. *IX.* 66. æ 586. Apud Romanos foribus solebant vela prætendi ib.

Vemicæ causæ, vom Rügen.

Hujus fori judicis & assessorium varia appellatio *IX.* 58. g 573. Jussu Sigismundi Imp. autore Theodorico Archi-Episcopo Colonienſi ordinatum. ibid. Causæ quintuplices quæ discutiuntur, recensentur. ibid. De origine hujus fori plurimi variè tradunt. 58. g 573.

Venales Res.

Quænam dicantur. *XXX.* 62. p. 487. g.

Venatio.

Reditus venationum, quatenus de jure civili in fructu sit? *XII.* 16. 751, & *XXIII.* 102. z pag. 1639. seq. Jus venandi hodiè per modum gratiæ â Principe conceditur, quod alteri in usumfructum denuò cedi potest 16. al. 752. Limitatur. ibid. Sylvæ usufructu constituto, non statim usufructuario in ea venari licet. 16. a *III.* ibid. Venatio an inter servitutes reales referenda? *XIII.* 29. e 818. An illud tempus decennii, quo non-usu jura amittuntur, duplicandum sit in jure venandi, & quidem in illa specie venationis, quæ certo anni tempore tantum instituitur, als in der Schwein-Hatz oder in der Hirsch-Brunst. 57. th. 848. Hodiè jus venandi superioribus competit, ex æquitate benigniores erga subditos, quorum segetes â feris depastæ, se exhiberi debent XIV. 2. 852. An prohibentes venationem teneantur ad emendationem damni per multitudinem ferarum dati 2. g 853.

Quid sit? XLI. 9. p. 94. sq. quomodo hodie vocetur. ibid. b 95. quomodo juris gentium esse dicatur. ibid. g ad regalia hodie refertur. 10. p. 96. a à quo tempore defuncto Vasallo Venatio heredibus allodialibus competat. 12. p. 98. g.

Venditæ res.

Vel contractui venditionis similibus contractibus alienatæ, cadere solent in ædilitium Edictum. XXVII. 4. 70.

Venditio, *vide Emtio venditio.*

Venditio actionum, *vide Actionum venditio.*

Venditio sub hasta, *vide Subhastatio.*

Venditor.

Venditor quando emtori dat, quod pro precio eidem debetur, jus suum tribuere dicitur. I. 18. g 19. Venditori, qui dolosè est inductus ad fidem alteri habendam, omnia jura in re vendita competunt, quæ aliàs verò domino IIX. 31. a 448. Venditor sibi reservans dominium, manet verus dominus, & uxori præfertur. XX. 25. th. 1323. Si venditio imperfecta & dolo facta dominus mercis præfertur. II. Venditor habens fidem de precio, cogitur in triburum ire. III. Si statis temporibus, ut solvatur pecunia, vendidit absque reservatione dominii, potest rem vindicare 45. th. 1323. Venditores res venales, quò aut carius aut citius vendantur, sæpè plus verò extollunt XXII. 8. z V. 1438. Venditoris conditio major est in multis juris articulis quàm emtoris. XXIII. l a III. 1489. Venditor precii non nisi in moneta in Imperio recepta accipere tenetur 19. g II. 1515. Venditor læsus ultra dimidium uti potest remedio I. 2. C. de resc. vendit. 85. & e 1612. hujus legis beneficium tàm venditori quàm ejus heredibus competit. ibid. *vide Læsio.* Si res perfecta emtione ante traditionem vel furto ablata vel injuria alterius interemta fuerit, venditor actiones emtori, quippe ad quem periculum pertineat, cedere debet. 57. & b g d e z. 1630. seq. Venditor tamen quibusdam casibus in emtione perfecta periculum ferre tenetur, quos vide th. 98. 1631. Si venditor speciali parte dominium sibi reservavit, usque dum precium, cui solvendi certi anni præfiniri, solutum: & interea ante dominii abdicationem, res apud emtorem extans, perierit, hoc casu venditor secundùm leges Romanas periculum non suscipit: quatenus contraria sententia hodiè in foro recepta sit 98. & e z 1632. seq. Si venditor solam custodiam promisit, casum fortuitum recepisse non videtur. 98. d 1633. An & quibus in casibus in emtione imperfecta periculum venditoris sit 99. 1634. & 100. 1635. d 101. 1637. Thesaurus ad venditorem, qui re nondum tradita adhuc dominus est rei, in qua fortuito inventus, spectat. 103. & 1640. Antequam precium solutum actio adversus venditorem instituì nequit. II. Venditor ex sua parte contractui censetur satisfecisse, quando realiter emtori mercem obtulit, isque absque justa causa accipere noluit III. Si res â venditore tradita, sed aliena, sciente venditore, ei precium petenti obstat exceptio doli IV. Si imminet evictionis periculum, sive lis jam est mota, emtor pretium retinere & exceptione venditorem repellere potest, donec eidem de evictione satisfecerit V. Si ante solutionem nullum periculum evictionis immineat, & venditor ignorans rem alienam, pretium jure actione venditi petit 105. a 1644. Venditor usuras pretii tardius soluti, cum effectu post solutionem petit 105. a 1644. d V. & VI. 1645.

Source : BIU Cujas

Quando venditor rem pro parte tradidit usuræ precii non solvuntur 105. d XV. 1646. Obligatio venditoris in eo consistit, ut rem venditam tradat una cum fructibus post venditionem perceptis & omnibus accessionibus 106. 1647. An venditor ædes præcisè tradere teneatur, an verò liberetur præstando interesse? 106. & a 1647. Argumenta contraria & eorum Resp. 106. b 1648. Venditor rem præcisè tradere (cum possit & tamen nolit) tenetur, nec præstando interesse liberatur 106. ibid. Venditor in re tradenda moram committens emtori ad interesse simulque rei traditionem tenetur 106. & e 1647. seqq. Si venditor rem tradere nequeat modo ad præstandum interesse modo ad precium restituendum est obligatus sub distinctione 106. 1647. Res autem ita tradita, ut (1. dominium transferatur, vel saltem emtori habere liceat 107. & b g 1649. (4. ut sit talis, qualis vendita h. e. non debet esse vitiosa, sed libera & vacua â quolibet jure, â qualibet detentione ejus rei possessio 109. 1656. Venditor sciens & reticens servitutem prædii venditi ad interesse tenetur: ignorans quanti minoris 109. & e z æ 1656. seq. Hujus differentiæ ratio quæ? 109. th. 11. 1658. (3. Ut debito tempore destinatoque loco res tradatur: hinc propter moram, vel quod isto loco res non tradita, ad interesse condemnatur venditor 110. 1659. Obligatur etiam venditor, ut dolum & culpam levem circa rem venditam præstet III. & a b 1659. seqq. An & culpam levissimam 112. 1661. Ex mutua hac cum emtore obligatione datur quoque actio mutua scil. emti venditi. *vid. Actio.*

Venditor vitium rei venditæ non debet retinere. Jure Sax. tantum venditor de tribus equi vitiis tenetur. ibid. p. 71. ex reformat. Francof. de quatuor vitiis tenetur. ibid. n. p. 73. vid. Equus. quæ Actio venditori competat. 11. b p. 79.

Venefici.

Qui, & an Testamentum condere possint. XXXII. 8. z p. 638.

Veneficium.

Quid sit? XLIX. 58. a 1081. an hujus criminis reus fiat, qui solum vendit venena. ibid. 9. quomodo illud delictum hodie puniatur, ibid. c 1082. sq.

Venenum.

Venenum aliud est bonum, aliud malum IIX. 23. b 442. Quatenus venena veniant in judicium familiæ erciscundæ? XV. 8. g 906. J. Civili prohibetur vendi venenum, cum quo cautè agere debent Pharmacopæi XXIII. 27. 1533. Veneni respectu hominis intrinsecè considerati nullus est usus, extrinsecè verò adjectione alterius materiæ usum & Antidotum præbet 27. z 1535. Carolina constitutio criminalis Art. 37. 27. æ 1,36. In vendendo veneno, quæ Pharmacopœo observanda? ibid. Ne subleste fidei hominibus vendatur in bene constitutis Rebuspubl. constitutionibus cavetur. ibid.

Venia ætatis.

Veniam ætatis impetrare possunt masculi viginti, fœminæ octodecim annis minores IIX. 53. 463. Ejus definitio 53. a 463. Concedit Imperator 54. b ib. Electores Principes aliique status Imperii in suis territoriis hoc jus exercent 54. b ibid. Requisita personæ scil. masculi, quam fœminæ veniam ætatis impetrandæ quæ? 54. g ibid. Hodie annus vigesimus non tam præcisè numeratur, sed â Cæsarea Majestate suppletur. ibid. Spurius testimonio honestæ vitæ veniam ætatis petere potest II. Prodigus ab hoc beneficio excluditur III. Per legitimam vel perfectam ætatem intelligitur ætas legibus definita, non dispensata aut fictione indulta 54. g pag. 464. Ad veniæ petitionem & impetrationem septem requisita, quæ recensentur, exiguntur, quæ si minor non singula & omnia observaverit, impetratio est nulla 53. d 464. Effectus impetratæ veniæ sunt quatuor 53. e ib. Qui veniam ætatis impetrarunt, non possunt bona immobilia alienare 53. 463. Qui veniam ætatis impetravit, postea vero observans ad res suas administrandas non esse satis aptum, adversus veniæ impetrationem restitui potest 53. 463. Contra actus tamen medio tempore, quo veniam ætatis habuit, gestos non restituitur 53. 463. Octo actus recensentur, qui in minore impetratâ venia locum non habeant 53. z 464. seq. Per renunciationem veniæ ætatis consulitur minori & Reipublicæ 53. æ 465. Ex quo tempore currat quadriennium utendæ & finiendæ restitutionis ei, qui veniam ætatis impetravit 64. 465.

Veniæ impetratio.

Sine venia olim quasdam personas in jus vocare non licebat V. 5. 226. Hodiè veniæ impetratio ab usu recessit, modestè tamen adhuc fieri debet Citatio 8. 228. Olim contra eum, qui veniæ impetrationem omiserat dabatur actio ex edicto personalis 5. 226. Venia ac restitutio danda est peccatori tantum correcto VII. 23. b 375.

Ventus.

Refertur cum aëre inter res communes III. 75. (1. 139. Et inter res inexhaustæ qualitatis 75. g 140. Libertas aëris in quo appareat? 75. g & d ibid. Ventus juxta Verulamium aliud quippiam ab aëre moto non est, sed ipse aër motus 75. g ibid. Quatenus Principi jus circa aërem compescere possit 75. d IV. 140. Ventus vehemens insolitus vitio cœli exoritur XIX. 32. b 1250.

Venus.

Ejus immodicum usum admodum nocere probat XXIX. 56. g p. 403.

Verborum obligatio.

Firmat Promissiones s. obligationes. XLVII. 1. p. 539. a b.

Verborum significatio.

L. 92. p. 1269. de V. S. qui Autores scripserit. ibid.

Verbum

Source : BIU Cujas

Verbum.

Verba quidem movent, exempla trahunt II. 8. 65. Verbum ſimplex Principis juramento æquiparatur 9. b 66. Verba generalia in Conſtitutionibus ſemper ad id, quod rationis & æquitatis eſt reſtringenda II. 44. a 91. Verbis ineſt ſententia legis 45. 91. Verba recitare non eſt ſcire leges 45. b 91. Si ſolum verba & non voluntas ſpectatur loquentis, nulla res neque lex vel ſcriptura ulla rectè poteſt adminiſtrari 45. b 91. Verbis utimur ex uſus beneficio IV. 79. a 210. Verba rebus, non res verbis deſervire debent VIII. 96. æ 495. Verbis claris, perſpicuis & rotundis, non ambiguis & obſcuris litis conteſtatio fieri debet IX. 70. th iii. 596. Neſcio ignoro æquipollent reſponſioni negativè, quibus lis conteſtari poteſt. ibid. Verba directa, quæ in perſonam teſtatoris ſunt concepta, idem operantur ac ſi directò filius heres inſtitutus; Verbis obliquis, flexis ac precariis, teſtator quidem voluntatem declaret, ſed adverſatur titulo inſtitutionis X. 30. z 1. 11. Verbum relinquo univerſitati adjectum inſtitutionem heredis inducit. ib. Verba contrahentium temerè non ſunt captanda, vel ex uno alterove vocabulo res allodialis in feudalem vel aliam qualitatem commutanda, niſi voluntas contrahentium circa illam qualitatem clara ſit XI. 65. l 717. Verba honorifica non inducunt obligationem, ſed ſunt inanes bullæ XIIX. 5. c 1153. In contractibus nullum verbum fruſtratorium eſſe debet, quod â mente contrahentium alienum & ſine miniſterio operandi XXIII. 42. g 1549.

Veriſimilitudo.

Veriſimilitudo dicitur cognata naturæ VI. 52. b 327. In conjecturanda voluntate & mente contrahentium maximè valet. ibid. Ejus deſcriptio. ibid.

Veritas.

Veritas â multis perfectior poteſt haberi quàm â paucis II. 52. e 95. Veritatem licet occultare prudenter ſub aliqua diſſimulatione VII. 8. g 352. Veritas eſt ſubſtantia & medulla juramenti XVII. 13. b (2. 1059. Veritatem celans mortaliter peccat 15. g 1. 861.

Verkünden / *vid. Proclamatio.*

Vermögen / *vid. Patrimonium.*

Verres.

In ult. Cap. Ædilicii Edicti quid per Verrem probabiliter intelligatur XXVII. 13. g p. 80.

Veſtis, Veſtimenta.

Veſtimenta mercibus accedere ſolent IIX. III. a 510. Mors per defuncti conſanguineorum veſtes lubricas, funebres & ſqualidas probatur. quibus juſta abſenti perſolverunt X. 66. a (2. 656. & XXIV. 4. a III. 1666. Hujus ſi conſideratur, ut quantitas, quaſi uſusfructus; ſint corpus, verus uſusfructus conſtitui poteſt; quod poſterius potiſſimum contingit in veſtibus preciofioribus & ſcenicis 39. & c 772. ſeq. Uſusfructus veſtimentorum verus, contra regulam uſusfructus locari non poteſt? Limitatur 39. c 1. 773. II. Veſtes abſque dolo detritas reddere poſſumus III. Lanæ & rudis materiæ veſtiariæ uſusfructus non eſt. ibid. Cautio in veſtimentis qualis? 64. c 787. Dominus famulum intempeſtivè aufugientem privare poteſt veſtibus, quas ipſe initio ſervitutis comparavit, ut per iſtum annum uteretur XV. 52. a IX. 940. Feſtes funebres, **Sterb-Küttel / Traur-Kleider /** quæ? 88. a 979. Quomodo inter funeris expenſas veniant? ib. Mulier virili induta veſte dolum committit XXI. 10. b VI. 1366.

Veterani.

Quinam dicantur. L. 44. 1223. eorum deſcriptio. ibid. a. quibus gaudeant Privilegiis. g d.

Via, Via publica.

Via publica inter publicas res refertur III. 76. 141. Sunt publica & privata 67. æ 143. Varia viarum appellatio & exitus. ibid. Eſt ſeparata ab adjacentibus agris. ib. A quo ſuam originem habeat? Delicti in via publica commiſſi cognitio pertinet ad Regalia habentem IX. 46. & b 564. Via quomodo diſtet ab actu 21. b 809. & 22. d 11, 810. Via, quæ eſt ſervitus prædiorum ruſticorum, quid ſit? XIII. 22. 819. Unde dicta? 22. a 810. Quiviam habet iter vel actum ſeparatim, vel utrumque conjunctim vindicare poteſt III. Via ab Itinere & actu diſcernitur 22. d 810. Conſtitutio & determinatio viæ non ab arbitrio privatorum, ſed ab autoritate legis populi aut Magiſtratus dependet 22. e 810. Populus viam publicam non amittit, non utendo 60. & e 850. Si ſtipulatus eſt defunctus ſibi viam, & cum hoc debitum non poteſt dividi, ſinguli heredes in ſolidum agat? XV. 8. k 907. Quando æſtimatione ejus, quod intereſt, convenitur reus pro parte condemnatur ſingulis II. Si heres unus in ſolidum convenitur, datur ei dilatio ad conſortes vocandos & recurſus III. Unus heredum poteſt viam â defuncto promiſſam conſtituere ſuo & coheredum nomine. ibid. Ut vicinus tempore neceſſitatis viam præſtet, publica autoritate cogi poteſt XXIII. 6. & th pag. 1498. ſeq.

Quotuplices ſint. XLV. 55. p. 326. Origo. a p. 327. Ejus Latitudo. ibid. quid ratione **des Ausweichens** notandum. ibid. Si in via pub. Crimen committeretur, ad quem Cognitio pertineat. ibid. p. 328. (4. XLIIX. 51. d a 833. quid ſi in Via publ. Cadaver interfecti reperiatur. p. 328. (5. Communio V. P. an præſcribi poſſit ibid. (7. De via & itinere pub. reſciendo. *vid. Interdictum.*

Vicarii Imperii.

De Vicariorum Imperii competentia fori IX. 59. m 582.

Vicinus, Vicinitas.

Vicinus in pariete communi vel ſuo fieri feneſtras prohibere poteſt XIII. 13. 802. Quomodo â vicino lumina

excipi

Source : BIU Cujas

excipi dicantur, explicatur 13. a 802. In totum noſtri commodi cauſa ædificando ædes vicini obſcurare permittitur, licentia hæc limitatur 13. g I. II. 803. Non licet cum vicinorum incommodo januam aperire 13. g VII. 803. Si vicinus ſtillicidium avertit, ad aliquot pedes in plateam publicam, licet mihi aperire januam verſus locum publicum, qui eſt ſub ſtillicidio vicini 13. g VIII. ibid. Vicinitas prædiorum ex quo ſit æſtimanda 33. & a 824. Vicinus ob cauſale incendium â pœna eſt immunis XIV. 21. b IV. 870. Tempore incendii vicini ædes dirui poſſunt 21. z 870. Vicini æmuli & invidi eſſe ſolent 57. th 899. Ratione vicinitatis ex conſtitutione Friderici vicinus rem extraneo venditam poteſt retrahere XXIII. 53. & a 1561.

Victoria.

Victoriæ jus in quo conſiſtat? III. 16. a 105.

Vicus.

Hujus Etymologia & deſcriptio II. 42. a 88. Saxones ad urbana vel pagana loca tranſtulerunt. ibid. Ex vico ortus patriam intelligitur habere, cui vicus ille reſpondet IX. 17. 538.

Vidimus.

Exempla Inſtrumentorum unde ita dicta. XXVIII. 31. b p. 228. (vi pactorum in Caſum omiſſi originalis eandem ſortiuntur authoritatem probandi ibid. 34. pag. 243. e (5. 230. g 2. 231. (5.

Vidua.

Fruitur dignitate mariti, quam amittit inferioris conditionis viro nubens, niſi ſpecialiter aliud impetratum IV. 16. b g 157. Viduæ amittunt dignitatem cum notatæ fuerint infamiâ 7. g 158. Vidua forum mariti poſt ejus mortem retinet, & ſi is plura habuit domicilia, in his omnibus poteſt conveniri, niſi unum eligat, ibique cum familia habitet IX. 28. in f. 547. ſeq. & XII. 62. d 1. 786. Vidua notoriè impudicè vivens hoc privilegio privatur 28. æ 548. & 59. b 575. Vidua ſi ſe aliò traſtulerit, defuncti mariti domicilium mutaſſe non præſumitur 32. b 550. Vidua eſt perſona miſerabilis 59. b (2. 575. Vidua generaliter accepta pro virgine majorenni â nuptiis abſtinente intelligitur. ibid. Viduæ Illuſtres immediatè Imperio ſubjectæ æquè electionem & variationem fori habent, atque viduæ civicæ & mediæ conditionis. ibid. Quæ circa viduas ut perſonas miſerabiles & gaudentes beneficio l. un. C. quand Imp. inter pup. & vid. notandum. ibid. Viduæ Dd. ac Profeſſorum gaudent privilegio Auth. *Habita*. C. ne fil. pro pat. 59. z IX. 580. Vidua quamdiu ad ſecundas nuptias non tranſit, lucratur in Ducatu Brunſuico-Luneb. civitatibus montanis, ipſos proventus partium metallicarum, ſi quæ ſint in bonis mariti XII. 15. 1. 751. Viduæ uſus ædium legatus, quæ deinceps ſecundo viro nubit, uſus ædium in poſterum debetur 58. a 781. Quomodo electione amittat 62. d III. 786. Viduarum non elugentium ſuos maritos pœna jure Romano quæ? XV. 74. g XXI. 961. Viduæ veſtis lugubris inter ſumtus funeris non refertur 88. a 980.

Villa.

Villæ poſſunt reſtitui IIX. 61. pag. 473. Villam probatur eſſe de territorio ejus, cui exhibentur cenſus XI. 14. z IV. 4. 685. Villæ urbanæ vocantur ædificia pſeudo-urbana XIII. 7. circa fin. 798. Villæ nomine prædia ruſtica veniunt 5. 797. Villæ quot modis obligentur ex mutuo XVI. 20. 1010.

Vindicare, Vindicatio.

Hæc includit vel præſupponit cognitionem & ſententiæ pronunciationem ſuper crimine IV. 74. 208. Modi vindicandi ſunt tres 76. 208. Alii quatuor ſecundùm quatuor elementa conſtituunt; alii ſex 76. a b 208. Vendicatio accipitur (1. generaliter, (2. pro actionibus in rem prætoriis tantum, (3. ſpecialius pro actione in ſingulari tam corporali, quam incorporali XI. 1. b 666. Vindicatio cujuscunque juris perſecutionem notat 3. 667. Maritus cum conſtante matrimonio ſit dominus, ſolus dum matrimonium ſubſiſtit, rem dotalem, non uxor vindicare poteſt 5. & b g 669. ſeq. Vindicantur res omnes corporales, tam mobiles, quàm immobiles, quæ in commercio ſunt 15. d 636.

Vindicta privata.

Vindicta privata, quando habeat locum, quando non IX. 74. 604.

Vinea.

Vineæ cultura una eſt per totum annum VII. 50. g 410. Fructus vineæ de jure Saxonico ad heredes pertinet, ſi maximus labor ſit abſolutus, adeò ſi uſufructuarius poſt diem Urbani deceſſerit, heredibus uvæ obveniant XII. 18. & g 754. ſeq. Vinea locata, ante vindemiam vendita, tota merces emtori eſt reſtituenda. Ea verò poſt vindemiam vendita tota merces venditoris manet XXIII. 103. i 1642. Si propter vetuſtatem veniarum, illæ minus ſunt fructuoſæ conductori non datur remiſſio XXIV. 17. 1700.

Vinum.

Vinum minori vendens metu hoſtis fruſtra de læſione conqueritur? *VIII.* 12. k 433. Obligatio ut pro decem vini amphoris undecim reddantur valet *XVI.* 25. g 1015. An vinum novum pro vetere, vel pro vetere novum reddendum 28. & a 1016. ſeq. & *XXIII.* 100. d 111. 1636. In mutuo agi poteſt, ut album pro rubro vino, vel acidum pro ſuavi ſolvi poſſit XV. 20. 1017. In æſtimatione vini, juxta l. vinum 22. ff. de reb. cred. cujus temporis & loci æſtimatio â judice fieri debeat 37. & d 1022. Vinum ad certum numerum amphorarum venditur *XXIII.* a & th r *V.* 1504. ſeqq. Vini, Olei & frumenti pretia per civitates regionesque varia ſunt 19. d *XIII.* 1516. Vinum prohi-

Source : BIU Cujas

prohibetur vendi barbaris sive exteris 27. in f. 1533. Hujus prohibitionis rationes quæ ? 27. p. 1538. Quid, si vinum, oleum, frumentum & alia liquamina deferantur pro captivis redimendis ? 27. s. ib. Vini doliaris nulla est emtio, nulla venditio, antequam sit mensuratum 100. b 1635. Periculum est emtoris, si ei vinum traditum sit, licet citra admensionem II. Ut venditio vini dicatur ad mensuram facta, non requiritur, ut precium distributivè, sed collectivè unicum pro omnibus amphoris constituatur 100. g 1635. Vinum aversione purè & perfectè venditum, si vitium acoris seu mucoris sustinuerit, vel alia aliqua ex causa citra venditoris culpam, periculum ad emtorem pertinet 100. z 1637. Si vinum gustu probandum venierit in emtione venditione, ad quem periculum spectet ? 101. pag. 1637. seq.

Vir.

Unde XXIX. 47. b 359.

Vir bonus in jure quis ? IIX. 96. i 495. Qui socium fefellit, eum in virorum bonorum numero, Romani putarunt, habere non oportere XXII. 38. i 1475. XLV. 166. z 397.

Virginale Sertum.

An gerere possit Sponsus ante conscensionem thalami mortuus. Affirm. XXIX. 26. æ p. 356. (14. Ejus participes sunt omnes Virgines cujuscunque Status & Conditionis sint. ibid. an ob impotentiam separata. (15. an vi stuprata ibid. (16. sq.

Virgo.

Virgo vi stuprata honestè vivens, habetur pro persona miserabili, cui beneficium l. un. C. quand. Imp. inter pup. & vid. competit IX. 59. b V. 576. Virgo, ob quas causas sequestrari possit, donec lis diritnatur XXI. 50. & i p. 1419. seq.

Virgo Deipara.

An contra illam committi possit crimen blasphemiæ. XLIX. 22. b 994.

Virtus.

Virtutum præmia tribuenda merentibus I. 3. b 12. Virtus quid sit, quærimus, non ut sciamus, sed ut boni efficiamur 9. 14. Virtutum omnium dux & gubernatrix Prudentia 10. a 15. Virtutum regulæ sunt omnes leges, ut conservetur corpus commune 16. a 18. Virtus præclari civis est, posse præesse & subesse laudabiliter. ibid. Virtus dupliciter circa voluptatem & dolorem versatur tanquam circa materiam, vel circa effectum 17. a 18. Virtutum sedes juxta Aristotelem & Stoicos, 18. d 19. Virtus moralis inter duo extrema posita 25. a 22. Virtutes omnes præcipiuntur in jurisprudentia seu arte juris 37. a 29. Virtutis laus in actione consistit VIII. 2. z 419. Qui propria virtute decoratur, parentum non dedecoratur opprobriis X. 18. g 619. Ubi concurrunt duæ virtutes paris potestatis, ibi tantum juris & roboris habet una ad resistendum, quantum altera ad obtinendum atque inde mutuo se evertunt XIII. 44. c 836. Catalogum Virtutum in Jure passim occurrentium v. XLVI. 54. a p. 467.

Vis, Violentia.

Vis libertatem non adimit sed impedit III. 11. a. b. 104. Ob violentam exemtionem in jus vocati competit actio pœnalis in factum ex delicto eximentis ad pœnam solvendam ex Edicto : *Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat.* quæ pœna si plures exemerit, ab uno præstita non liberat alios V. 17. & 18. 241. seq. Vi eximi possunt, qui contra Edictum vocantur 19. 242. Illustratur exemplis 19. b ib. Vis quomodo differat â metu ? VIII. 9. 427. & 10. d 428. Dividitur (1. in ablativam, (2. expulsivam, (3. turbativam, (4. in quietativam & (5. compulsivam. & quas actiones, producant ? 9. b 428. Vis & metus in delictis aliquo modo excusat & leviorem pœnam facit 11. z 431. Vim adhibuisse videtur qui eam submisit, vel eo sciente illata est 12. th 433. Vim passus adversus eum, cui vim primo fecit, actio quod metus causa non competit 13. g 434. Vim vi repellere omnia jura permittunt. ibid. Vi & privata autoritate non licet aliis res nostras eripere vel injuriam illatam ulcisci IX. 74. 604. Limitatur. ibid. Qui vi dejectus est, in continenti spoliatorem potest expellere XIV. th. 871. Vis divina in quibus conspicua XIX. 31. d 1249. IV. Species *vid. Interdictum.*

Visus.

Probatio optima est, quidve ad visum requiratur. XXVIII. 49. b p. 292. sq.

Vita.

Vita vel est naturalis, vel civilis IV. 76. b 209. Vitæ amissio quibus modis fiat ? ibid. Vita semel amissa non potest ut res repeti XIV. 21. c 870.

Vitis.

Vites ponere in suo solo cuilibet licitum, si autem Reipubl. interesse existimatur, edicere potest l. 58. l 42. Usufructuarius qui vites non subserit eo nomine tenetur XII. 22. a III. 757. Si vites plantentur in arvo, ubi floruerunt aristæ, ususfructus non amittitur 35. a 768.

Vitium.

Vitia omnia injustitiam in se complecti, quomodo intelligendum l. 17. b pag. 18. Vitium ratione justitiæ universalis, non esse vitium secundùm justitiam particularem exemplis demonstratur 18. a 19. Exceptio vitii ab eo opponi non potest, qui ipsimet eodem laborat X. 18. z 620. Vitium naturale in feris non est culpa, sed natura XIV. 5. a 857. Vitia servilia sunt fuga & furtum XIX. 32. m III. 1254. Ob vitia, quæ tempore contractus adfuerunt, sed celata datur actio redhibitoria, æstimatoria & hodiè etiam exemtio ? XXIII. 109. g 1657.

Inter antiquos JCtos de morbi & vitii differentia variæ & diversæ fuere Sententiæ. XXVII. 5. a p. 71. vitia animi in mancipiis quæ sint. 5. d p. 72. quæ Corporis. 5. a p. 71. quæ palam apparent, venditorem non obligant th k vitia potissimum in equo quæ sint, *vid. Equus.*

Source : BIU Cujas

Vitricus.

Vitricus præstans alimenta non præsumitur donasse VII. 54. 412. Si autem privignus fuerit in servitio vitrici, ei præter alimenta etiam mercedem præstare tenetur 54. i 414.

An & quando in ejus bonis competat tacita hypotheca. XXVI. 15. m 24.

Ultro citroque.

Hæc verba; *ultro citroque*: quomodo I. 19. An de V. S. sint accipienda? VI. 29. 292. & XVI. b 993.

Ungaricus.

Pro Ungarico in casu furti accipitur solidus IV. 82. z 291. Differentia Rhenanorum & Hungaricorum notatur ib. Ducatis seu Ungaricis quæ liga constitutionibus præfixa, & quot libram conficiant. ibid.

Unio prolium.

Unio prolium similis est adoptioni & hodiè nonnullis in locis frequens III. 66. 128. Hujus descriptio ibid. A confraternitate & compaternitate differt 66. a ibid. Requisita in unione prolium quæ, & vigilantia Magistratus 66. b 128. Quando personæ, quæ unionem inire cupiunt, diversæ sunt jurisdictionis, vel bona sub diversis territoriis reperiantur utriusque Magistratus confirmationem requirit 66. g ibid. Num competens Magistratus requiratur. ibid. An Magistratus ipse in propria vel liberorum causa judex esse possit. ibid. Unio prolium non fit ad agnationem perpetuam inter liberos constituendam, sed eatenus tantum ut bona utriusque matrimonii communicentur 66. æ 128. Horum liberorum successio 66. 128. An parentes ejusmodi fictitii liberis pariter fictitiis succedant? 66. th 129. Causæ pariationem dissolventes tres? b 131. Unio prolium ad jurisdictionem contentiosam spectat IV. 72. g 205.

Universitas.

Universitas prima & maxima est totum genus humanum I. 52. a 37. Universitatis descriptio II. 42. d 8[illegible]. & VII. 41. 399. Præter civitates etiam aliæ universitates possunt quidem ea, quæ ad universitatem spectant, ordinare, sed ejusmodi statuta vim juris sine confirmatione principis non habent 42. 88. *vid. statuta.* Universitatis materialis & formalis consideratio 77. a 143. Universitatis classes quatuor. ibid. Quomodo Imperium Romano-Germanicum Universitatem, & Status Imperii immediati quo ad territoria & Provincias distinctam universitatem constituant 77. a (4. 143. Universitas (i. e. societas, Collegia & corpora) non aliter quàm per Syndicum in judicio agere possunt VII. 39. 398. Si tamen Syndicus non constituatur vel absit aut valetudine impediatur, extraneus ad defensionem universitatis admittitur 39. pag. 398. Universitatis vocabulum variè accipitur, & modò ad res applicatur, interdum pro universali jure acquirendi usurpatur, vel materialiter, vel formaliter sumitur 39. a 398. Comparatur pupillo 39. b. ibid. Universitas est ficta & mystica persona sensu & intellectu destituta 41. d 400. Habetur civiliter pro una persona ex pluribus intellectu seu jure abstracta 41. 399. & XVI. 20. a 1010. Universitas multas sub se comprehendit species, quarum aliæ sunt Ecclesiasticæ, aliæ seculares, quæ in diversa Collegia subdividitur 41. g 399. seq. Universitas quomodo & quot modis syndicum constituere possit? *vid. Syndicus.* Juramentum, quod universitati defertur, non per Syndicum sed tres vel quatuor è senioribus præstatur 44. & g d 404. seq. & XVII. 36. æ 1089. Quod etiam in juramento calumniæ obtinet 44. 404. & XVII. 36. 1088. Universitas naturaliter non dicitur mori, sed civiliter & quomodo 44. d 405. Universitas quoque beneficio restitutionis gaudet VIII. 61. 472. Quæ circa restitutionem in integrum Universitati concessam, sint observanda 61. g 473. Universitas corporum v. g. Grex habetur etiam pro uno corpore, adeoque vindicari potest, id verò non obtinet in peculio, cum sit universitas juris XI. 15. & g 685. seq. Universitas quatenus ex mutuo obligetur XVI. 18. & seqq. 1006. seqq.

Untergänger / *vide Agrimensor.*

Voluntas.

Voluntas sumitur formaliter & abstractivè vel concretivè pro ipso habitu voluntatis I. 18. d 19. Differentia inter voluntatem perpetuam agendi & voluntatem perpetuo agendi notatur 18. c 19. Nuda voluntas testatoris attenditur in hereditatum partitionibus 27. g 24. seq. Voluntarium quid? 49. a 35. Voluntas Principis declarata jus facit II. a 1. 63. Voluntas tacita consuetudinem constituit 19. 71. Voluntatem suam populus declaret factis vel propriis, unde extrajudicialis consuetudo, vel alienis, unde judicialis 20. a 72. Voluntas integra ultrò & spontè consensum producit 34. a 299. Voluntas tacita vel (1. à lege, (2. vel ex facto contrahentium, (3. vel ex vi naturæ, (4. vel ex patientia inducitur 34. z 301. Voluntas dividitur, (I. in veram & fictam, (II. in enixam & remissam: JCtis animi destinatio dicitur & colligitur, (1. ex numero, (2. ex loco, (3. ex solennitatibus adhibitis, (4. ex extensione, (5. ex intensione, (6. ex actu exteriori, (7. ex eventu, (8 ex juramento, (III. est vel bona, vel mala, (IV. vel pura, vel non pura, (V. est simplex, vel reciproca, (VI. vel directa, vel indirecta, (VII. Generalis vel specialis, (VIII. principalis vel minus principalis, eaque vel necessaria, vel arbitraria 34. z 301. seqq. Voluntati nihil sub cœlo magis est contrarium quàm metus 35. d 304. Voluntate utriusque transactio rescinditur 67. a 344. Coacta voluntas est etiam voluntas VIII. 10. b 428. Voluntas propriè loquendo cogi non potest. ibid. Voluntas & determinatio semper debet attendi XII. 9. b pag. 743. Expressa voluntas contraria tacitæ prævalet XIII. 21. pag. 809. Ut voluntas patris tanquam nuda divisio inter liberos valeat, quatuor requisita notantur XV. 11. c p. 910. Voluntas testatoris licet sanctè sit servanda, fallit tamen, si sit inepta 85. b 981.

Source : BIU Cujas

Voluntas hominis est ambulatoria usque ad extremum vitæ halitum XXII 22. z 1457. Voluntas in homine considerata requirit (1. intellectum (2 exactam scientiam rei seu negotii, & (3. ut consentiens facultatem rei alienandi habeat: his ergò benè instructus consentire potest. XXIII. 6. a 1498. Voluntas hominum, quæ rerum domina est, multas res magis desiderat, quàm sunt necessariæ 19. d XV. 1517. De voluntate contrahentium liquidò constat, si declaratur voluntas expressè, nominatim per verba ore vel scripto prolata intentionem exprimentia. II. Voluntas per alia extetna signa quam verba, directo intentionem declarantia se manifestare potest. III. Argumenta animum conventionem inscriptis incundi indicantia quæ? 21. g 1518.

Votum.

Vide Majora. Suffragium. Si duobus vel pluribus electio mandata sit, an proprio voto quis sibi prodesse, & majora facere possit? VII. 4. c 493. Votum patris prodest filio, & contra, ut & fratris fratri 43. & e 404. Si plures sint arbitri, & quilibet planè peculiarem sententiam dicat, aut vota sint patria, tunc neutra valebit sententia VIII. 102. & l. 498. seqq.

Vox, Vocabulum.

Ubi voce non est opus, nutum intervenire satis est VI. 34. g 299. Vocabularum inopia III. 58. a 124. & XVI. 38. b 1025. & XXV. 2. 189. Usus & populi mores & styli elegantia genuinas vocum significationes sæpè negligunt XI. 3. æ 668.

Urinator.

Urinatorum officium. XX. 23. 5300. Nautis apprimè necessarium. 23. a ibid.

Urpheda.

Urpheden vocantur literæ securitatis vel exultionis VIII. 11. g 430. Quidquid metu aut carcere illicito extortum, promissum vel datum sit, sub juramento de non vendicando, unter gewöhnlicher Urpheden/ prævia absolutione rescinditur. 13. th. 432. Non obstante Urpheda jurata iniquè tortura afflictus judicem injurarium convenire potest. XV. 26. g III. 577. & XVII. 77. g 1141. Fur mutus quomodo Urphedam præstare debeat. XVII. 2. b VI. 1047. Vocis Etymologia 77. g 1141. Descriptio. ibid. Ut relaxatio ab Urpheda ritè & cum effectu fiat, quinque notantur. 77. g 1142.

Ursus.

Quid? XLI. 8. pag. 94. a.

Usucapere, Usucapio.

Vide Præscriptio. Usucapio civiliter interrumpitur per litis contestationem. IX. 70. th. XLIV. 598. Ad usucapionem Jus Canonicum bonam fidem requirit usque ad ultimum momentum. XI. 42. & z 702. Quid olim obtinuerit circa usucapionem servitutum? XIII. 40. & a 833. Transformata ea & cum longi temporis præscriptione confusa quid hodiè obtineat 40. & e 833.

Usucapio quomodo referatur inter modos civiles. XLIII. 2. pag. 167. a. 168. b g. Juri naturali non est contraria d 169. unde dicatur. (3. ib. quid sit, ib. a. b. g. pag. 170. quotupliciter sumatur. 5. pag. 170. a. Quisnam usucapere possit. 7. pag. 171. quæ res usucapi & præscribi possunt. 8. pag. 172. an dubitans usucapere possit. ibid. 179. 13. 14. pag. 181. v. Præscriptio & Titulus. Quænam usucapionem & p. præscriptionem interrumpant. 27. pag. 195. a. seq. De usucapione pro Emtore, vid Emtor. Quis bonorum possessore usucapiat. 34. pag. 199. a ibid. an is, qui simpliciter pro possessore possidet, usucapiat. 35. pag. 200. a. b. an non interrumpatur donantis revocatione 36. pag. 200. Pro derelicto quis usucapiat 37. 200. quis pro legato? 38. pag. 200. Quis pro dote usucapiat. 40. 201. quis pro suo usucapiat. Ejus effectus. 42. pag. 202. seq. a. b.

Usufructuarius.

Usufructuarius dominus negatur XI. 3. (3. 667. Nullum habet jus dominii. 55. 705. Usufructuario non dominium potest concedi, neque utile neque dominium juris, licet leges ita loquantur. XII. 4. d 737. Ad mortem fructuarii non omnis ususfructus durat. 9. b. 743. Ususfructus consistit tum in commodis inde provenientibus tum in oneribus ratione rei fructuariæ ferendis XII. 15. 759. Jus quod est in fructuario dupliciter consideratur 15. a 750. Non possidet fundum opinione sibi habendi, cum non ipsum corpus, sed jus duntaxat possidet. 15. b 750. Distinctio inter incrementa latentia, quæ usufructuario cadunt, & patentia, quæ non item ad eum pertinent 15. d 750. Lucratur fructus ad necessitatem, commoditatem & voluptatem 15. e. ibid. Percipit fructus tum naturales, sub quibus non venit thesaurus, nec partus ancillæ 15. & k l. 750. seq. tum civiles 17. & a 152. seq. Usufructuarius jus suum alteri quoque locando, vendendo aliove titulo concedere potest 17. & g 752. seq. Usufructuarius potest domum locare ad eum usum, quô uti solebat II. binas ædes habens, si aliorum usumfructum legavit, debet heres ipsi lumen, quantum habitantibus sufficit, præstare III. Usufructuario universitatis usufructu relicto percipit fructus jurisdictionis IV. Si jus patronatus Ecclesiasticum sit annexum universitati vel fundo, usufructuarius facultatem habet præsentandi novellum pastorem. 17. g 753. Finito jure ususfructus principale finitur etiam jus ab usufructuario alteri concessum. 17. & e 753. Usufructuarius quomodo fructus percipere dicatur 18. & b 754. An ad heredes usufructuarii, qui fructibus maturis, nondum tamen perceptis, decessit, fructus tales pertineant 18. 754. Actiones quæ usufructuario competunt, recensentur. 18. z 755. Quomodo inter Pastoris viduam & novum pastorem dividendi sint? 19. æ 756. Durior est conditio usufructuarii,

Source : BIU Cujas

qui inconsulto domino usumfructum vendere non potest, quod proprietario licitum. 19. b 756. quomodo debeat utifrui usufructuarius? 22. 757. Potest cogi ut rem rectè colat. II. Conservandi agri causa seminarium paratum & reparatum semper habere debet, ut finito usufructu domino restituatur. III. Constantis tempore ususfructus debet agros rectè colere, aliàs eo nomine tenetur IV. servus ususfructus concessi, debet eum alere, vestire & valetudinem ejus curare 22. a 757. Usufructuarius non potest rem alienare, nec immutare, licet eam reddat meliorem 22. & b d 757. seq. Quæ onera ab ipso sint sustinenda. 23. & 24. 758. seqq. Præstat saltem culpam levem 23. & z 758. Usufructuarius omnium bonorum obstrictus est ad præstanda legata & æs alienum solvendum, 24. & d 759. seq. Si omnium bonorum ususfructus alicui relinquatur cum annuis reditibus, eo casu horum solutio ad usufructuarium pertinebit 24. d 760. Usufructuarius vivit ut locuples, moritur autem ut mendicus. 33. a 766. Utrum usufructuarius cedens extraneo usumfructum (jus personale) eo privetur? 35. z 769. Ratione ususfructus competit duplex actio confessoria & negatoria. 42. 774. *vide Actio.* Usufructuarii cautio in quibus consistat, & quomodo præstetur. 64. seqq. *vide Cautio.* Usufructuarius propter rei deteriorationem si fraudulenter egerit, potest expelli 66. b IV. 790. Ut removeri possit quæ requirantur? 66. b. 791. De usufructuarii inventario. *vide Inventarium.* Usufructuarius fructus suos facit etiam non præstita cautione, in casibus, ubi propria autoritate potest ingredi possessionem. 68. b 792. si res fructuarii sit penes proprietarium, isque eum non interpellet, neque cautionem offerat, fructus suos non facit. ibid. An usufructuarius amittat fructus post exactionem cautionis perceptos, an verò etiam ante cautionem petitam? 68. 5. pag. 793. Usufructuarius servitutem fundo non acquirit X. 30. & k 819. seqq. Usufructuarius quatenus servituem vindicari possit. 45. & e 836. Usufructuarius omnium bonorum jus sepulturæ non habet XV. 69. th. 956. Condictio furtiva datur usufructuario ob fructus perceptos non pendentes XIIX. 53. d 1198.

Jus fructuarium pignori dare non prohibetur. XXVI. 5. b pag. 4. ibid. 17. pag. 31.

An & quatenus possit opus renunciare. XXXIX. 4. k 6. an etiam nomine Domini. 4. pag. 4. l. pag. 6. rem non possidet, sed tantum Jus utendi fruendi &c. XLII. 7. pag. 138. z. seq.

Usura, Usurarius.

Ecclesia vel Schola ultra alterum tantum usuras accipere potest VI. 49. g 322. De usuris, si in actione mutui quæstio incidat, & quidem illegitimis, an propter continentiam causæ â judice seculari tractanda, an verò ad Ecclesiasticum remittenda IX. 56. z 570. Jus Canonicum secularibus judicibus cognitionem de usuris interdicit? 57. b 572. Si de usuris quæritur, quantæ sint solvendæ, ad magistratum civilem sine dubio spectat 57. z 572. Quatenus usuræ ratione pecuniæ in hæreditate inventæ veniant in hereditatis petitionem X. 58. 650. Fructuum consumtorum aut venditorum usuræ post hæreditatem petitam non debentur 58. & e 650. seq. Usuræ sunt fructus civiles, qui non ex rei corpore, sed ejus occasione percipiuntur XII. 17. a 753. Usurarii manifesti sepultura sunt privandi XV. 82. & k l 966. seq. Usurarii corpus arrestare judex Ecclesiasticus potest, donec heres de usuris restituendis caveat 83. b 970. Usuras an quis pro re sua in mutuo præstet? XVI. 15. b (5. 1003. Usuræ in quibus rebus ex pacto nudo valeant 25. 1015. Ultra alterum tantum regulariter exigi non possunt, nisi huic conceptioni jure jurando renunciatum sit XVII. 24. d 1077. Pontificii usuras tanquam turpes & illicitas improbant, & tamen sententiam vovent, quod Papa contractum usurarium ita palliare queat, ut amplius pro tali haberi non debeat 77. z 1141. Usuræ ultra alterum tantum solutæ condictione indebiti repeti possunt XVIII. 33. a III. 1174. Usuræ moribus nostris ex tempore moræ quincunces in condictionem indebiti veniunt & peti possunt XIIX. 44. g. l. 1188. Usuræ ultra modum legitimum solutæ condictione ex lege â creditore repeti possunt 57. d IX. 1204. Veteres in singulos menses usuras in diem Calendarum stipulari & exigere solebant XXI. 23. e 1388. seqq. Usuræ in sortem promissæ ratione quantitatis ejus, quæ compensari potuit, non debentur 28. g 1396. In deposito irregulari usuræ præstantur 36. d 1404. Interusurium quomodo in subhastatione ratione pretii deducendum, exemplo demonstratur XXIII. 31. d 1541. seq. Ad usuras precii emtor ob moram insolvendo commissam tenetur 105. 1643. Duplici ex causa usuræ ob precium tardius solutum solvunter (1. vel ex conventione partium (2. vel ob moram emtoris 105. d 1644. Ubi plura XV. numeris notantur 1645. seq.

Usura pluribus Contractibus est communis. XXVII. 41. pag. 114. unde dicta. ibid. a Ejus Synonyma. b pag. 115. Divisio & quænam circa eas observandæ. pag. 117. & nott. Leges certam quantitatem usurarum statuunt. 49. pag. 122. Quantitates usurarum olim variabant. 49. 22. Usuræ usurarum peti non possunt. 52. pag. 129. a ibid. Vid. Alterum tantum. Usurarium quid. 57. a pag. 139. usuræ quomodo ab annuis reditibus differant, ibid. p. 147. æ. 58. De fœnore nautico vid. fœnus nauticum.

Usurarii prohibentur esse Testes. XXVIII. 38. p. p. 253. an Testamentum condere possint. XXXII. 8. 1. pag. 638.

Usurpatio.

Quid? XLIII. 27. 196. vid Interpellatio.

Uso, Usus.

Usus vel Uso in plateis extra serias Francofurti est tempus 14. dierum XXV. 44. d 1. 1756. Quod pro loco-

Source : BIU Cujas

locorum varietate variat. ibid. Jure Saxonico comprehendit spacium 6. septim. & 3. dierum, eine Sächsische Frist / his tamen frui non potest acceptans 44. d. 11. ibid. oppignorari nequit. XXVI. 17. z p. 32.

Usus, Usuarius.

Usus & necessitas in vita sociali nexu adeò firmo implicitii sunt, ut separari, nedum opponi vix possint I. 56. a 40. Non usu tollitur consuetudo & lex II. 23. b 75. Usus & observantia sunt duo fulcra, ubi jus Saxonicum viget 41. a 87. Non usu quomodo amittatur jurisdictio IV. 82. a 216. Non usus non tollit jus, sed usus contrarius IIX. 21. d 441. Si pro usu lignandi pasculandi penditur census, loci controversi jurisdictio censetur probata XI. 14. z IV. (4. 685. Usus quid XII. 3. a 735. Usus est factum individuum XII. 14. & e 747. seqq. Usus in usufructu inest, non contra 15. e 750. Non usu amittitur ususfructus 34. & b 767. seq. Si quispiam usumfructum habens saltem utatur, non simul fruatur, an usumfructum amittat. & retineat saltem usum? ibid. Non usus debet protelari per tempus definitum scilicet decendium inter præsentes & vicennium inter absentes 34. g 767. Usu contrario amittitur usus 34. e 768. Usus, qui est species servitutum personalium, descriptio XII. 55. 778. Vocabulum usus aliter â Philosophis, aliter â JCtis accipitur 55. a 778. Dividitur in verum seu proprium, qui regularis & plenus, vel minus plenus & irregularis, & in quasi vel improprium 55. b 779. Quibus modis constituatur vel amittatur 56. 779. Si ejusdem rei usus & ususfructus legatur, amissus usus, usufructuario accrescit 56. b 779. Objectum servitutis usus quod 56. g 779. Jus constituti usus in quo consistat 57. & seqq. 780. Si pecorum vel ovium usus sit legatus, neque lac, neque agni, neque lana ad usuarium pertinet: tantum tamen ex istis fructibus sumere poterit, quantum opus habet ad necessarium & quotidianum usum & ad stercorandum agrum suum pecoribus uti potest 57. & æ 780. Usus æstimatur ex dignitate & conditione personæ, cui is concessus 57. & th. 780. Si horti vel arborum usus sit telictus, num foliis quoque uti liceat? 57. V. 780. Si duobus unius rei usus sit concessus, necesse erit, ut uni soli usus adjudicetur & alter in præstationem æstimationis partis condemnetur II. Si res plurium usui sufficiat, ejusdem solidus usus competere potest 57. d 680. Usuarii & usufructuarii usus qualis? 57. z 780. Si sylvæ cæduæ, item pecuniæ usus sit legatus, quid circa illa usuario sit licitum 58. & g VI. z. æ. 781. seq. Si alicui nudus usus in fundo Caji constituatur, qui ipsi sufficit ad vitæ sustentationem postmodum eidem legatur usus à Mevio in ipsius fundo num unus horum usus pro superfluo vel inutili sit habendus 58. b 781. Vix receptum est, ut hospitem ei, qui ædium usum habet, recipere liceat, vel inquilinum, qui cum eo habitet 58. & d 780. seq. Viduæ cui usus ædium legatus est, usus qualis? 58. a 781. Usu ædium alicui constituto, proprietario non licebit invito usuario uti partibus, quæ vacant II. Aliter se res habet, si domui usuarii sint conjuncta prædia III. Et quod dictum de ædium usu, id etiam intelligendum de cella vinaria, olearia IV. Si familia usuarii augeatur, cum omnibus ædes inhabitare potest V. Usuarius fructum percipit quantum ad sui suorumque indigentiam opus habet 58. g 781. Quando personæ non mercatrici tabernæ usus sit concessus, quæ absque locatione nullum usum præberet, usuario non est invidendum locando mercedem percipere 58. z pag. 782. Ad refectionem ædium quis teneatur, usufructuarius an proprietarius 59. & b 782. Usuarius fundum colere & semen spargere necesse non habet II. Usuarius in fundo servienti versari debet, ut nemini sit molestus III. Si proprietarius omnes fructus propter auctam familiam cedunt, proprietarius culturam præstare non tenetur IV. Pro conservando usu dantur remedia possessoria quam petitoria 59. g 782. Ab usuario secernitur habitator. *vide Habitatio.* Usus in jure versatur quatenus est servitus, si in commodato consistit in facto XIX. 6. a (1. 1226. Usus in commodato & precario quomodo differat 6. b 1227. Licentia fruendi consistit in tribus, possessione, usu rei & fructuum perceptione XXIV. 10. 1680. Per usus proprios locatoris quid intelligatur? 12. d 1686.

Ususfructus.

Ejus dominium XI. 3. (2. 667. Recipit separationem â proprietate 55. 705. Sumitur vel materialiter, & sic dominus dicitur habere usumfructum, quem causalem vocant, vel formaliter XII. 3. 735. Ususfructus aliter usurpatur in materia juris in re, causalis descriptio? 3. d 736. Formalis ususfructus causalis descriptio? 3. d 736. Formalis ususfructus qualis 3. e 736. Distinctio ususfructus in causalem & formalem potius nominis quàm generis in species esse notatur. ibid. Ejus definitio 4. 736. Ususfructus est verus & quasi, seu proprius & improprius, alius allodialis, alius feudalis 4. d 737. Differentia ususfructus proprii & improprii quæ? ibid. Constituitur vel ipso jure 5. 737. Vel officio judicis 6. 741. Vel voluntate Domini 7. 41. Pater de jure civili vi patriæ potestatis in bonis liberorum adventitiis usumfructum habet, licet ad secundas nuptias transeat 5. & g 737. seq. Limitatur ibid. *vid. Paterfam.* Jure verò Saxonico mortuô patre etiam matri competit ususfructus ille 5. 737. Distinguitur in Legalem, judicialem & conventionalem: alii in necessarium, ut est legalis judicialis & voluntarium, ex testamento vel contractu initum 5. a 937. seqq. Casus quibus pater usufructu privatur. *vide Peculium.* Malè ad usumfructum, quem lex tribuit, refertur, qui jure accrescendi ad aliquem pervenit: ut & jus utendi fruendi 5. T. 741. A quibus personis, & in quibus rebus concedatur ususfructus 7. & 8. 741. seq. Non requiritur in usufructu summa, sed sufficit quædam utilitas 8. b 742. Omnium bonorum ususfructus quibus observationibus constitui possit? 8. g 743. Ratione modi

Source : BIU Cujas

constituendi usumfructum distinguenda est promissio ab ipsa acquisitio : promissio fit vel per conventionem inter vivos, vel per ultimam voluntatem 9. 743. Voluntas & determinatio constituentis semper debet attendi ; nec enim quivis ususfructus ad mortem usufructuarii durat, sed potest ei tempus & conditio adjici, quo elapso tale jus extinguitur 9. b 743. Si ususfructus rei legetur, adjecto onere servitutis, proprietas relicta non putatur 10. 744. Si ususfructus legetur, eo adjecto, ne rem alienet, proprietas legata non censetur 11. 745. Ad usumfructum constituendum necessaria est traditio, vel quasi 12. & a pag. 746. Ususfructus per legatum relictus ipso quidem jure acquiritur, sed tamen ad quasi-possessionem acquirendam necessaria est traditio 12. & b d 746. Ususfructus quoque acquiritur præscriptione longi & longissimi temporis 13. 747. Ususfructus vel pro parte divisa, vel pro parte indivisa, constitui potest 14. & d. 474. Usufructu gregis vel pecorum legato quid debeatur, quid non 15. e 750. seq. Reditus venationum, piscationum, aucupiorum quatenus jure civili sunt in usufructu 16. & a pag. 751. seq. Ususfructus non consistit mutata rei forma 22. d 758. Dies ususfructus legati quando cedat ? 32. & b d 764. seq. Ususfructus non est ttansmissibilis ad heredes 32. 764. Ususfructus amittitur vel secundùm ipsius naturam (1. morte usufructuarii naturali (2. elapso tempore 33. 765. idem dicendum de modo & conditione adjecta existente. 33. z 766. Ususfructus ad certum tempus constitutus, licet usufructuarius ante illud moriatur, ususfructus non transit ad heredes. II. Pater non amittit usumfructum in bonis liberorum adventitiis, si filius moriatur. 33. a d 766. Ususfructus civitati relictus, quomodo & quando amittatur. 33. & b 765. seq. Ususfructus filiofamilias vel servo constitutus remanet apud patrem vel dominum defunctis licet istis 33. & e 765. seq. Vel ex accidenti, sive persona, & fit duobus modis: (1. deminutione maxima & media (2. negligentia & culpa in usu 34. 766. Novem circa amissionem civilem ususfructus notantur. 34. a 766. seq. si quispiam usumfructum habens, saltem utatur, non verò simul fruatur, an usumfructum amittat,& retineat saltem usum ? 34. b 767. Sive rei, & quidem tribus modis: (1. ejus mutatione ac interitu, ita, ut nec domo collapsa remaneat in area (2. consolidatione (3. cessione domino facta. 35. 768. Ratione ususfructus competit duplex actio, confessoria & negatoria 42. 774. *vide Actio.* Ususfructus solum consistit in hac, quæ tempore ususfructus constituti est, superficie ædium, quâ sublatâ ei usumfructum omninò perire necesse est. XIII. 55. 846. Ususfructus continet omnem ædium utilitatem, adeòque iniquum est ædium e.g. incendio absumtarum magnis sumtibus domini restitutarum usumfructum redintegrari 55. 846. In usufructu sive commoditate percipiendi obtinet jus congrui XXIII. 53. e V. 1562.

Utile, Utilitas.

Ex utilitate & consensu hominum nata sunt jura mensuris simillima, quæ omnibus in locis non sunt æquales, I. 54 a 38. Juri civili occasionem dedit utilitas. ibid. Mutata utilitate, id, quod haud rarò sensum sine sensu fieri potest, mutatur jus civile. 59. g 43. Non semper utile, quod aliquando fuit II. 23. b 75. Ob utilitatem publicam multa, quæ aliàs fieri prohibentur, si facta fuerint, non rescinduntur *IV.* 25. g 171. Major est Reipublicæ utilitas in exercitione navium, quàm in usu Institorum. *XX.* 11. 1287.

Utrubi, *vid. interdictum.*

Uva.

Uvæ ubi nullæ colliguntur, an ratio feriarum vindemiarum habeatur ? V. 34. 256. Uvas pendentes emere prohibitum est. XXIII. 27, (6. 1533.

Vulgò quæsitus. *Vide Spurius.*

Vulnus, Vulneratio.

Ex vulneris quantitate & lethalitate probatur mors X. 66. a (13. 657. Vulnus non semper, ex quo mors venit, comparatur occisioni XIV. 22. e 872. Vulnus, quando lethale, quando non, standum medicorum judicio est 22. e 873. Sialius mortuum ferè vulneravit, alius eundem vulneratum occiderit, prior de vulnerato, alter de occiso tenetur 24. & g 873. seq. Si plures servum percusserint, num omnes teneantur. 24. g 874. Quando in rixa unum plures vulnerarint, nec de occisore constet, ad pœnam pecuniariam omnes tenentur, ibid. Unde & ex quo termino annus sit retrorsus computandus ; an à tempore occisionis ? 25. a 874. Vulnerum æstimatio quo modo facienda 26. g 877.

Quid circa inspectionem Vulnerum cadaveris vi peremti notandum. *XLIX.* d p. 1028. (4.

Uxor.

Uxor mariti senatoria dignitate fruebatur *IV.* 6. 157. Uxores honore maritorum eriguntur, genere nobilitantur, & forum ex eorum persona statuitur, domiciliaque mutantur. 6. a 157. Uxores quomodo amittant dignitatem mariti 7. g 158. Uxor maritum sequi tenetur, si in alium locum de facto transit. *VI.* 46. d 320. Uxores militum quando beneficio restitutionis propter absentiam gaudeant, quando non. 73. b 483. Ab uxore ad sponsam sæpius argumentari licet. ibid. Uxor sequitur, domicilium mariti. 28. & a 547. seq. Uxor repetit dotem in loco domicilii mariti non promissionis. 28. & e z 547. seq, Uxor forum post mortem mariti retinet, & si plura habuit domicilia in omnibus potest conveniri, nisi unum eligat, ibique cum familia habitet. 28. 547. seq. Uxor, quæ de facto à marito se separavit, nihilominus domicilium mariti sequitur, & in eo citanda est. 37. d 554. Uxori ususfructus omnium

Source : BIU Cujas

omnium bonorum relictus, liberorum legitima prius deducenda eſt X. 30. æ V. 629. Uxor in rebus dotalibus furtum committere poteſt XII. 5. g 670. Uxori pro re, quam emit maritus, pecunia ab uxore ſibi donata, competit rei vindicatio 6. & 2 670. ſeq. Mortuo marito uxor dotalium rerum poſſeſſionem ſine judicis autoritate ingredi non poteſt 73. d 730. Conſuetudine obvenit uſusfructus uxori in dotalitio poſt mortem mariti XII. 5. T 741. Quando adverſus uxorem detur L. Aquiliæ actio? XIV. 24. a 873. Si quis alteri in caſum mortis Uxorem ſuam cum ipſius conſenſu polliceatur jurato, non valet XVII. 25. a (5. 1077. Uxor cum marito contrahere non prohibetur, licet conſentire mariti obligationi non poſſit IV. & I. 1370. ſeq. Quid, ſi mulier ſe obligat principaliter, maritus autem pro ea fidejubeat II. m 1372. Uxor ſecundùm *Auth. Si qua mulier, C. ad SCt. Vellej.*, non obligatur, ſi unà cum marito ſe obliget, ita, ut fiant duo rei promittendi II. & V. 1370. ſeqq. Limitatur, ſi in rem ipſius verſum eſt mutuum ibid. Si maritus ſemiplenè probavit in rem uxoris verſam eſſe pecuniam, probationem ſupplere tenetur juramento II. Mulier ex obligatione tenetur, ſi coram judice & in figura judicii fatetur pecuniam in rem ſuam verſam eſſe. III. Uxor correa juramento interveniente obligatur. IV. Si per ſtatutum vel loci conſuetudinem introductum ſit, ut cum & pro marito ex obligatione teneatur 11. r 1373. Uxor ſi de mariti nimia ſævitia timeat, matronæ honeſtæ rectè cuſtodienda datur XXI. 50. & k 1419. ſeq.

In dote habet jus tacitæ hypothecæ XXVI. 14. ſeq. Quando hoc privilegium ceſſat ibid. 20. An tacita hypotheca ratione alimentorum uxori præſtandorum competat 25. p. 42. Jus prælationis habent in Morgengaba (5. an Uxor etiam ante lapſum ſubfuiſſet regimini mariti b p. 412. Splendor uxoris pendet à marito 414. Convenit uxori, ut ſequatur maritum in omni fortuna ibid.

W.

Wahl-Vatter.

PAter adoptivus quis? III. 57. a 124.

Waſen-Meiſter.

Waſen-Feld-Meiſter / &c. ejus ſordidum vitæ genus cenſetur, quod famæ maculam inurit VII. 20. g 370. Excoriatori in inſpectione pecoris morboſi & ſimilibus plena fides habenda eſt 20. k 371.

Waſſer-Fahrer.

Hoc genus hominum uti admirandum, ita nautis neceſſarium XX. 23. a 1300.

Waſſer-Prob.

Quorundam locorum ex irrationabili conſuetudine recepta II. 20. d (4. 72.

Wechſel-Geld.

Wechſel-Geld / ſive Banco differt à Courrent-Geld / XXV. 42. a 1752. Pecunia, quæ in Polonia ad ſolvenda Cambia adhibetur, in Germania vix pro Courrent-Geld / datur atque accipitur ibid. Per vocabulum Reichs-Thaler Francofurti intelligitur Wechſel-Geld / 42. a 1752. Per Wechſel-Geld intelligitur, quod loco ad ſolutionem deſtinato, non verò contractus, zu Wechſel geben / und genommen wird / 43. d *IV.* 1754.

Weichbild.

Weichbild / jus Magdeburgenſe dictum II. 41. a 87. Quæ vox originem ſuam debet vocibus Wick & Bild / 42. a 88.

Welſch.

Welſch / idem quod peregrinum XIV. 9. g 861. Hinc Galli Indici Welſche Hanen / quæ animalia voraciſſima ſunt ibid. Hodiè omnes, qui non Germani ſunt, Welſch vocantur, ſicut Romanis vel Græcis barbari XXIII. 27. k 1537.

Wergeldum.

Jure Saxonico occiſor liberi hominis ultra pœnam arbitrariam, heredibus ſolvere tenetur Wergeldum XIV. 25. g I. 875. Vocabulum juri civili incognitum, unde dicatur 25. g II. ibid. Definitio Wergeldi 25. g III. ibid. Pro fœmina occiſa cur dimidium tantum Werigeldum ſolvatur? 25. g IV. ibid. Plures occiſores ſinguli Werigeldum debent 25. g V. ibid. Fœmina homicidii rea Werigeldum præſtat *VI. VII.* Occiſor non tantum Werigeldum, ſed & æſtimationem operarum præſtare tenetur *VIII.* Pœna arbitraria Magiſtratui reſervata quæ? *IX.* Werigeldum non præſtatur, ſi pœna corporis afflictiva irrogatur *X.* Werigeldum heredibus vindicantibus competit *XI.* Et Jure Saxonico ſolis agnatis, non filiabus & cœteris agnatis. *XII.* Limitatur. *XIII.* Werigeldo privantur, qui occiſionem non accuſant. *XIV.* Neque Magiſtratus illud petere poteſt, ſi ex officio ceſſante accuſatione procedit. *XV.* Pauper gravius punitur, ſi Wergeldum non poteſt ſolvere 25. 857. ſeq. Princeps remittendo occiſori pœnam quoad Werigeldum heredibus non præjudicare poteſt 25. g *XVI.* 876. Colluſores dum ſe exercent, ſcilicet exercitiis jaculatoriis vel militaribus, ſi improviſo ſe invicem lædunt vel occidunt. Jure Saxonico Werigeldum ſolvere tenentur, licet jure civili abſolvantur *XV.* 56. 945.

Wetten / *vid. Sponſio.*

Wild-Dieb.

Quomodo puniendi *XLVIII.* 25. ξ p. 796.-800.

Wünſchel-Ruthen.

An ea uti ad inveniendum theſaurum, modus ſit prohibitus *XLI.* 53. p. 125. d.

X. Xeno-

Source : BIU Cujas

X.

Xenodochium.

XEnodochiorum adminiſtratores valent tranſigere ſine ſpeciali mandato, ſi bona fide agant VI. 55. z 331.

Z.

Zanck.

EIn zanckſüchtiger Menſch und ein unruhiges Thier ſind des jenigen nicht würdig/ was ſie eſſen/ VI. 54. b 330.

Zenoniana Lex.

An ex Zenoniano ſacramento detur condictio ex lege? *XVIII.* 57. d *XIV.* 1204.

Zent-Büttel.

Zent-Büttel / hi per ſe officium ſordidum non exercent VII. 20. g 369. pluribus tamen in locis levis notæ macula iis imputatur, ibid. *vid.* Lector.

Zent-Gericht.

Zent-Gericht/ Zent/ Zentbarigkeit/ Zent-Gerechtigkeit/ Zent-Recht/ IV. 73. a 206. Centena jurisdictio eſt pars meri Imperii 81. b 214.

Zeta.

Zetum quid veteribus dictum? XIII. 13. z 804.

Zigoſtata.

Quis ita dicatur? XVI. 29. a VIII. 1018.

Zingari, Ziegeiner.

Zingarorum hoſpitatio Cauponibus interdicitur VIII. 106. e *XXIV.* 506. ad voluntarios vagabundos referuntur IX. 37. a 554. Eorum juramentis non eſt facile credendum 5. d III. 1051.

Sunt caterva furum & nebulonum, & ideo non tolerandi XLVIII. 114. ſeq.

Zinß-Güter / *vide Cenſus.*

Zucht-Hauß.

In domus diſciplinarias citra infamiam intruduntur liberi immorigeri III. 39. b 115.

Zunfft / *vide Collegium.*

Zunfft/ quaſi Zuſammenkunfft der Innungs-Glieder/ promiſcuè uſurpantur & Collegium appellatur VII. 41. g 400. Ut collegia pro licitis habeantur, requiritur (1. ut artem jure licitam exerceant Collegii membra (2. ut autoritate magiſtratus legitimè ſint conſtituta & approbata Collegia (3. ut tres perſonæ ad minimum in collegio conſtituto ſint 41. c 400. Qui propter illegitimos natales in Collegium non admittendi III. 45. b 118. Legitimati per ſubſequens matrimonium in collegium opificum recipi debent 51. a V. 121. Opificum Collegia approbata habent ex privilegio partem jurisdictionis in omnia Collegii membra in cauſis ad poſſeſſionem ſpectantibus IV. 80. a 312. **Zunfft-Werck-Viertel-oder Gülden-Meiſter**/ in multis Germaniæ Civitatibus reperiuntur, qui certis Civium curiis aut tribubus præſunt, & junctis Conſulibus & Senatoribus, ſenatorium ordinem repræſentant 42. a 491. Cauſæ artificum & negotiatorum, ſi ad artem & negotium pertineant, coram operum eorum profeſſoribus & profeſſionum primatibus, **als Zunfft-Handwercks-Gülden- und Ober-Meiſtern**/ ſunt ventilandæ IX. 58. g ii 573. Collegium **die Zunfft**/ quomodo ex mutuo obligetur? XVI. 20. & g 1010.

FINIS.

Source : BIU Cujas